

CATALOGUS CODICUM LATINORUM MEDII AEVI

BIBLIOTHECAE UNIVERSITATIS BUDAPESTINENSIS

revisus et auctus
per Petrum Tóth

Budapest 2008.

BIBLIOGRAPHIA – ABBREVIATIONES

- a. anno, annus
- Ábel (1878) Ábel Jenő: Die bibliothek des Königs Matthias Corvinus. *Literarische Berichte aus Ungarn* 1878, 556-581.
- Ábel (1879) Ábel Jenő: *Corvin-codexek*. (Értekezések a Magyar Tudományos Akadémia nyelv- és széptudományi osztálya köréből VIII/1), Budapest 1879.
- adgl. adglutinatum folium
- AH *Analecta Hyninica Medii Aevi*. 1-57. Leipzig 1886-1922.
- all. allig, alligatum folium
- Ancona (1914) Ancona, Paolo: *La miniatura fiorentina. Secoli Xi-XVI*. 1-2: Firenze 1914.
- Aschbach Aschbach, Joseph von: *Geschichte der Wiener Universität*. 1-3. Wien 1865-1888. Nachträge von W. Hartl I/1, 1898.
- ASS *Acta Sanctorum*. Ianuarii I – Octobris III, Antverpiae 1643-1770, Octobris IV-V, Bruxelles 1780-1786, Octobris VI, Tongerlo, 1794, Octobris VII – Novembris IV, Bruxelles 1845-1883.
- BH Csapodi Csaba – Csapodiné Gárdonyi Klára: *Bibliotheca Hungarica. Kódexek és nyomtatott könyvek Magyarországon 1526 előtt*. 1. Budapest 1988.
- BHL *Bibliotheca Hagiographica Latina antiquae et mediae aetatis*. 1-2, Bruxelles 1898-1901
- Bloomfield Bloomfield, Morton W. – Guyot, Bertend-Georges – Howard, Donald R. – Kabealo, Thyra B.: *Incipits of Latin Works on the Virtues and Vices, 1100-1500 A.D. Including a Section of Incipits of Works on the Pater Noster*. Cambridge: Mass. The Medieval Academy of America 1979.
- BMV Beta Maria Virgo
- Catalogus* *Catalogus codicum manusccriptorum medii aevi qui in Bibliotheca Jagellonica Cracoviae asservantur*. I-VIII. Cracoviae 1980-2004.
- CSEL *Corpus Scriptorum Ecclesiae Latinorum*. 1- ,Vindobonae 1866- .
- CCL *Corpus Christianorum. Series Latina*. 1- , Turnhout 1971- .
- CCM *Corpus Christianorum. Continuatio Mediaevalis*. 1- , Turnhout 1954- .
- Cenci (1964) Cenci C.: *Un manoscritto autografo di San Bernardino a Budapest*. (Studi Franciscani 61/34). Pistoia 1964.
- cf. confronta

Ch.	Chevalier, Ulysse: <i>Repertorium Hymnologicum</i> . (Analecta Bollandiana, adnexum) 1-6, 1892-1920.
chart.	chartaceus
Chevalier Bio-Bibl.	Chevalier, Ulysse: <i>Repertoire des sources historiques du moyen âge: Bibliographique</i> . 1-2, Paris 1903-1907.
Clmae.	Bartonek Emma: <i>Codices manu scripti Latini vol. I. Codices Latini Medii Aevi Bibliothecae Széchényi Musei Nationalis Hungarici</i> . Budapest 1940.
Clnb.	Cerny, Frantisek: <i>Catalogus codicum manusccriptorum canoniae Claustroneoburgensis</i> . I-, Wien 1922, II. Klosterneuburg 1931.
Cod.	codex
Cod. Cracov.	Codex Cracoviensis. In. Zathay, Jan: <i>Catalogus codicum ... Bibliothecae Corniciensis</i> . Kraków 1963.
Cod. Graecen.	Codex Bibliothecae Universitatis Graecen. v. Verzeichniss
col. coll.	columna, columnae
compact.	compactura codicum
Copinger	Copinger, Walter Arthur: <i>Supplement to Hain's Repertorium Bibliographicum</i> . I-III, London 1895-1902.
CPG	<i>Clavis Patrum Graecorum</i> . I-V, Turnhout 1983-1998.
CPL	<i>Clavis Patrum Latinorum</i> . Turnhout 1995.
CPPM	<i>Clavis Patristica Pseudepigraphorum medii aevi</i> . I-IIB, Turnhout 1990-1994.
Csapodi (1973)	Csapodi, Cs.: <i>The Corvinian Library. History and stock</i> . Budapest 1973.
Csapodi (1990)	Csapodi Csaba - Csapodiné Gárdonyi Klára: <i>Bibliotheca Corviniana</i> . Budapest 1990.
Csapodiné (1981)	Csapodiné Gárdonyi Klára: A budapesti Egyetemi Könyvtár korvinái. [Les Corvinas de la Bibliothèque de L'Université de Budapest]. <i>MKSz</i> 97 (1981), 221-225.
Csapodiné (1984)	Csapodiné Gárdonyi Klára: <i>Die Bibliothek des Johannes Vitéz</i> . (Studia Humanitatis 6.), Bp. 1984
Csontos (1877)	Csontos János: A Konstantinápolyból érkezett Corvinák bibliographiai ismertetése. <i>MKSz</i> , 2 (1877), 157-218
DC	<i>Dictionnaire de Droit Canonique</i> . 1-7, Paris 1924-1958.
decor	decoratio codicis

DI	Archivum Historicum Hungariae, sectio Q, litterae ante annum 1526 datae
DS	<i>Dictionnaire de la Spiritualité ascétique et mystique, doctrine et histoire.</i> 1- , Paris 1937- .
DTC	<i>Dictionnaire de Théologie Catholique.</i> 1-15, Paris 1903-1950.
Ed.	Editio
ex.	exeunte
f.	folium
f. n. o.	foliatio non originalis
fasc.	fasciculus
Fijałek (1938)	Fijałek, Jan: <i>Zbiór dokumentów ... Paulinow w Polsce ...</i> , Krakow 1938.
Fodor (1976)	Fodor Adrienne: Die Bibliothek der Kartause Lechnitz in der Zippe von 1500 (Geschichte und Buchbestandsrekonstruktion). In: Dezsényi Szemző P. – Mezey L. (ed.): <i>Armarium. Studia ex historia scripturae, librorum et ephemeridarum.</i> Budapest 1976, 49-70.
Fógel (1927)	Fógel József: A Corvina-könyvtár katalógusa. In: <i>Bibliotheca Corvina, Mátyás Király budai könyvtára.</i> Budapest 1927, 64-65.
fol.	foliatio
Frede (1995)	Frede, Hermann Josef: <i>Kirchenschriftsteller. Verzeichis und Siegel.</i> (Vetus Latina. Die Reste der altlateinischen Bibel 1/1), 1995.
GCS	<i>Die Griechische Christliche Schriftsteller der ersten drei Jahrhunderten.</i> 1- , Berlin 1897- .
Glorieux (1933)	Glorieux, Palémon: <i>Répertoire des maîtres en théologie de Paris au XIIIe siècle.</i> I-II, (Études de philosophie médiévale 17-18) Paris 1933.
GW	<i>Gesamtkatalog der Wiegendrucke.</i> 1-8, Leipzig 1925-1940.
Hain	Hain, Ludovicus: <i>Repertorium Bibliographicum ....</i> 1-2, Paris 1826.
Hardt	Hardt, Hermannus von der: <i>Magnum Oecumenicum Constantiense Concilium.</i> 1-4, Francofurti et Lipsiae 1697-1700. <i>Index generalis.</i>
Berolini	1742.

Hevesy (1923)	Hevesy, André de: Catalogue de ce qui reste de la bibliotheque du roi Matthias Corvin. In: <i>La bibliothèque du roi Mathias Corvin</i> . Paris 1923. 59-63.
Hurter	Hurter, Hugo: <i>Nomenclator literarius (recentioris) theologiae catholicae, theologos exhibens aetate, natione disciplinis distinctos</i> . 1-2, Oeniponte 1903-1913.
ib.	ibidem
in.	Ineunte
ItK	Irodalomtudományi Közlemények
Kaeppli	Kaeppli, Thomas – Panella, Emilio: <i>Scriptores Ordinis Praedicatorum</i> . I-IV. Roma 1973-1993.
Kódexek (1985)	<i>Kódexek a középkori Magyarországon. Kiállítás az Országos Széchényi Könyvtárban, Budapest, Budavári Palota 1985. november 12 – 1986. február 28.</i> Budapest 1985.
Könyvkiállítás (1882)	<i>Könyvkiállítási emlék. Kiadja az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum.</i> Budapest: Kilián Frigyes bizománya 1882.
Lacombe (1955)	<i>Aristoteles Latinus</i> . Codices descripsit Georgius Lacombe in societatem operis adsumptis A: Birkenmayer, M. Dulon, Aet. Franceschini. Cantabrigiae Typis Academiae 1955.
Lehmann (1927)	Lehmann, Paul: <i>Pseudo-Antike Literatur des Mittelalters</i> . Leipzig 1927.
LThK	<i>Lexikon für Theologie und Kirche</i> ³ . 1- , Freiburg – Basel, Rom, Wien 1993- .
m.	manus
Mallechich (1738)	Mallechich, Casparus: <i>Quadripartitum Regularium</i> . Neostadii 1738.
Mansi	Mansi, Johannes Dominicus: <i>Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio</i> . 1-31, Florentiae – Venetiis 1757-1798.
membr.	Membranaceus
Mezey (1961)	Mezey L.: <i>Codices Latini medii aevi Bibliothecae Universitatis Budapestinensis</i> . Budapest 1961.
MKSz	Magyar Könyvszemle
Modena (2002)	<i>Nel segno del Corvo. Libri e miniature della biblioteca di Mattia Corvino re d'Ungheria (1443-1490)</i> . Modena: Il Bulino Edizioni d'Arte. 2002.
Morawski (1900)	Morawski, Casimir: <i>Histoire de l'Université de Cracovie, -Moyen Age et Renaissance</i> . I, Paris-Cracovie 1900.

Newhauser (1996)	Newhauser, Robert: <i>A Catalogue of Latin Texts with Material on the Vices and Virtues in Manuscripts in Hungary</i> . Wiesbaden, 1996.
n. n.	non numeratus
num.	numerus, numeratus
o. c.	opus citatum
O Cam	Ordo Camaldulensis
O Carth	Ordo Carthusiensis
O Cist	Ordo Cisterciensis
O E S A	Ordo Eremitarum S. Augustini
O E S P	Ordo Eremitarum S. Pauli
O Min	Ordo Minorum
O P	Ordo Praedicatorum
O Praem	Ordo Praemonstratensis
O S B	Ordo Sancti Benedicti Nota: ordo tantum indicatur, cum hoc ad plenioreruendam notitiam circa minus notam materiam vel personam, iuvat.
orig.	originalis, originaliter
Pannonia Regia (1994)	<i>Pannonia Regia. Művészet a Dunántúlon. 1000-1541</i> . Budapest 1994.
perg.	pergamenus
PG	Migne, Jacques-Paul: <i>Patrologia Graeca</i> . 1-167, Paris 1857-1866.
PL	Migne, Jacques-Paul: <i>Patrologia Latina</i> . 1-217, Paris 1841-1855.
PLS	<i>Patrologiae Latinae Supplementum</i> . 1-5, 1958-1974.
Potthast	Potthast, August: <i>Regesta Pontificum Romanorum inde ab anno 1198 usque ad annum 1304</i> . 1-2, Berlin 1874-1875.
prael.	praeligatum folium
Ps.	psalmus
PW	Pauly, August – Wissowa, Georg: <i>Paulys Realencyklopädie der klassischen Altertumswissenschaft, neue Bearbeitung von Georg Wissowa mit Karl Mittelhaus</i> . 1-34, Stuttgart 1894-1972.
Quaracchi	<i>S. Bonaventurae opera omnia</i> . I-X, Ad Claras Aquas – (Quaracchi), 1882-1902.

Quétif – Échard	Quétif, Jacques – Échard, Jean: <i>Scriptores ordinis Praedicatorum</i> . 1-2, Paris 1719.
(r.)	rubro
Radó (1947)	Radó, Polycarpus: <i>Libri liturgici manuscripti Bibliothecarum Hungariae</i> . Budapest 1947.
Radó (1945) dans les	Radó, Polycarpus.: <i>Repertoire hymnologique des manuscrits liturgiques Bibliothèques Publiques de Hongrie</i> . Budapest 1945.
Radó (1973)	Radó, Polycarpus: <i>Libri liturgici manuscripti Bibliothecarum Hungariae et limitopharum regionum</i> . Budapest 1973.
reclam.	reclamans
S. s.	Sanctus vel saeculum
SC	<i>Sources Chrétiennes</i> . 1- , Paris 1941- .
Schulte (1875)	Schulte, Johann Friedrich: <i>Die Geschichte der Quellen und Literatur des Canonischen Rechts von Gratian bis auf Papst Gregor IX</i> . 1-2, Stuttgart 1875.
Sopko	Sopko, Julius: <i>Stredoveké Latinské kódexy Slovenskej proveniencie v Maďarsku a v Rumunsku</i> . Matica Slovenská 1982.
Schneyer	Schneyer, Johann Baptist: <i>Repertorium der lateinischen Sermones des Mittelalters für die Zeit von 1150-1350</i> . 1-11, (Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters 43/1-11), Münster in Westfalen 1969-90.
Špunar (1985)	Špunar, Pavel: <i>Repertorium auctorum Bohemorum pro vectum idearum post universitatem Pragensem conditam illustrans</i> . Academia Scientiarum Poloniae 1985.
Stegmüller RB	Stegmüller, Friedrich: <i>Repertorium biblicum medii aevi</i> . I-II, Madrid 1950-1980.
Stegmüller (1947)	Stegmüller, Friedrich: <i>Repertorium commentariorum in Sententias Petri Lombardi</i> . 1-2, Herbipoli (Würzburg) 1947.
Szendrei (1981)	Szendrei Janka: <i>A középkori magyar kultúra hangjegyes forrásai</i> . Budapest 1981
Tiraboschi	Tiraboschi, Girolamo: <i>Storia della letteratura italiana</i> . 1-16, Milano 1822-1826.
Tóth (1973)	Tóth András: Az Egyetemi Könyvtár kéziratárának fejlődése. <i>Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei</i> 6 (1973), 13-41.
Török (1878)	Török Árpád: <i>XXXV Handschriften – Geschenk des Sultans Abdul Hamid II</i> . Budapest 1878.

Triška (1967)	Triška, Josef: <i>Literární činnost předhusitske university</i> . Praha 1967.
Triška (9/1); (9/2); (10)	
	Triška, Josef: De auctoribus et operibus universitatis Pragensis medii aevi capitula. <i>Acta Universitatis carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis</i> 9/1 (1968), 7-28; 9/2 (1968), 5-43; 10 (1969), 7-48.
Triška (1981)	Triška, Josef: <i>Repertorium biographicum universitatis Pragensis praehussiticae 1348-1409</i> . Praha: Univerzita Karlova 1981.
Truhlar	Truhlar, Joseph: <i>Catalogus codicum manuseriptorum Latinorum, qui in C. R. Bibl. Publica atque uniuersitaria Pragensi asservantur</i> . 1-2, Prague 1905-1906.
Uppsala	Andersson-Scmitt, Margarete, – Hallberg, Hakan – Hedlund, Monica: <i>Mittelalterliche Handschriften der Universitaetsbibliothek Uppsala : Katalog ueber die C-Sammlung</i> . 1-8. (=Acta Bibliothecae R. Universitatis Uppsaliensis ; 26/1-8.) Stockholm : Almqvist u. Wiksell Internat., 1995.
V., v.	Vide
VD 16	<i>Verzeichnis der in Deutschen Sprachraum erschienen Drucke des XVI. Jahrhunderts</i> . 1-22 Stuttgart 183-1995.
Verzeichniss	<i>Verzeichniss der Handschriften im Deutschen Reich</i> . I, Lieferung 1-2, Breslau – Leipzig 1939; II, Lief. 1-4, Graz – Leipzig 1939-1940.
vol., voll.	volumen, volumina
Walther I.	Walther, Hans: <i>Carmina medii aevi posterioris Latina</i> . I: Initia carminum ac versuum medii aevi posterioris Latinorum. Göttingen 1959.
Walther II.	Walther, Hans: <i>Carmina medii aevi posterioris Latina</i> . II: Proverbia sententiaeque Latinitatis medii aevi...1-5. Göttingen 1963-1967.
Xenia	<i>Handschriften Verzeichnisse der Cistercienser-Stifte der österreichischen-ungarischen Ordensprovinz</i> . 1-2, (Xenia Bemardina II) Wien 1891.
Zolnai (1942)	Zolnai Klára: <i>Bibliographia Bibliothecae Regis Matthiae Corvini. Mátyás király könyvtárának irodalma</i> . (Az Országos Széchényi Könyvtár Kiadványai X.) Budapest 1942.
Zumkeller	Zumkeller, Adolar: <i>Manuskripte von Werken der Autoren des Augustiner-Eremitenordens in mitteleuropäischen Bibliotheken</i> . (=Cassiacum 20.). Würzburg 1966.

Cod. 1. (=Cod. Lat. 1.)

THEOPHRASTUS ERESIUS: D e p l a n t i s

Cod. membr. — S. XV/2. — unica columna — 328 x 225 mm — ff. 250 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini. f. 1. et littera Q initialis maxime ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 3; 5°; 29; 48; 67°; 77; 85°; 98; 109°; 125°; 127; 149; 170; 190°; 206°; 226). — *Scriptor*: e scriptorio Vespasiani Bisticci Florentiae. f. I.: „Vespasianus librarius florentinus fecit fieri florentie.” — *Provenientia*: Italia, Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 158-162.; Török (1878), 5-8.; Ábel (1879), 5-6.; Könyvkiállítás (1882), 69. num. 195.; Ancona (1914), 2, num. 718.; Hevesy (1923), 63. num. 25.; Fögel (1927), 64-65. num. 47.; Zolnai (1942), 78.; Mezey (1961), 23-24.; Bartoniak (1962), 113. num. 2.; Csapodi (1973), 369. num. 636.; Csapodi (1990), 34. num. 6; Modena (2002), 263.

f. III° "Theodori Greci Thessalonicensis ad Summum Pontificem diuum Thomam Nicolaum Quintum Prefatio in Theophrasti libros quos ex greco in latinum traduxit."

[Theophrastus Eresius: Historia plantarum a Theodoro Gaza traducta]

1. ff. 1-126

[Theophrastus Eresius: De plantis]

a. f. 1-2

"*Incipit Prefatio Theodori Gazi Greci Thessalonicensis ad Nicolaum summum pontificem quintum in Theophrastum de Plantis ex greco in latinum ab eo traductum*"

f. 1 incipit

"Quam magna exultare letitia possint homines nostre etatis pater sanctissime..."

f. 1

Notae marginales litteris arabicis scriptae.

f. 2 desinit

"...Te enim non secus ac deum piissime inuocantes, opus incepimus. *Finis.*"

b. f. 2°-5°

"*Theodori Greci thessalonicensis prefatio in libris Theophrasti (!) de plantis quos ex Greca lingua in Latinam traduxit.*" (r)

f. 2° incipit

"Prefandum illud heracliti dictum arbitror quo abiecte..."

f. 5° desinit

"...et fructum non nullum noster hic labor pariât hominibus facias. *Explicit prefatio.* (r)"

c. ff. 5°-126

"*Theophrasti (!) de historia plantarum liber primus incipit feliciter* (r)

f. 5° incipit

"Plantarum differentias reliquamque naturam ex partibus affectionibus..."

f. 126 desinit

"...foliis insitas uires herbas magna ex parte uocare herbarii solent."

f. 126

"Hic deficit quia in codice greco amplius non repenebatur."

f. 126'	vacat.
2. ff. 127-250	" <i>Theophrasti de causis plantarum liber primus incipit feliciter.</i> " (r)
f. 127 incipit	"Plantarum complures esse generationes et quot et que sint inter historias..."
f. 250 desinit	"...hec seorsum per se explanari dignius est. Finis."

(Ed.: Schneider, J. G. (ed.): *Theophrasti Eresii libri de historia et causis plantarum ... ex interpretatione Theodori Gazae*. Lipsiae 1821.)

Cod. 2. (=Cod. Lat. 2.)

MARCUS TULLIUS CICERO: *In Verrem*

Cod. membr. — S. XV/2. — unica columna — 325 x 225 mm — ff. I—II, 168 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini cum litteris *M[atthias] A[ugustus]* (f. 1). Littera *S* initialis maxime ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 10'; 18'; 43'; 74; 115; 140'). — *Scriptor*: non nominatur, probabiliter tamen ex officina scriptoria Vespasiani Bisticci. — *Nota*: Codex humiditate vitiatus, ita ut margo superior f. I quasi penitus deperdita et inscriptio vix vel ne vix quidem legi potest. — *Provenientia*: Italia, Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 162-163.; Török (1878), 8-9.; Ábel (1878), 575.; Ábel (1879), 62-68.; Könyvkiállítás (1882), 68-699. num. 193.; Hevesy (1923), 62. num. 16.; Fögel (1927), 64. num. 48.; Zolnai (1942), 77.; Mezey (1961), 24.; Bartoniek (1962), 113. num. 3; Csapodi (1973), 189. num. 192.; Csapodi (1990), 34. num. 7.

ff. I-II	vacant
ff. 1-166'	[M. T. Ciceronis in Verrem Orationes VII.] " <i>M. Tullii Ciceronis in Verrem Oratio Prima incipit feliciter.</i> "
f. 1 incipit	"Si quis vestrum, iudices, aut eorum qui adsunt..."
f. 166' desinit	"...quam improbos accusare necesse sit." " <i>Finis Deo Gratias.</i> " (r)

ff. 167-168 vacant

(Ed.: Klotz, R. (ed.): *M. Tullii Ciceronis scripta ... II/I . Actionem in C. Verrem primam. Actionis in C. Verrem secundae sive accusationis libros 5*. Lipsiae 1869, 107-439.)

Cod. 3. (=Cod. Lat. 3.)

PSEUDO-CLEMENS ROMANUS: *Recognitiones*

Cod. membr. — S. XV/2. — unica columna — 315 x 225 mm — ff. II, 1–134. (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quatuor angulis semilunio ornato tecta. s. XIX. — *Scriptura*: et usque ad notulam de Possessore humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini cum litteris *M[atthias] A[ugustus]* et cum initiali *T* picturam Rufini et Gaudentii continenti (f. 1). Decorationes marginales cum initiales *C* (f. 2) et *E* (f. 7). Litterae initiales ornatae (ff. 25'; 44; 60'; 68'; 77'; 81'; 90; 107; 117). — *Scriptor*: non nominatur, probabiliter tamen ex officina scriptoria Vespasiani Bisticci. — *Nota*: Totus codex humiditate maxime vitatus, ita ut 5 priora folia vix possunt legi. — *Provenientia*: Italia, Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 163-165.; Török (1878), 9-11.; Könyvkiállítás (1882), 71. num. 201.; Schanz-Hosius (1914), 420.; Ancona (1914) 2, num. 719.; Hevesy (1923), 62. num. 17; Fögel (1927), 64-65. num. 49.; Zolnai (1942), 77.; Mezey (1961), 25.; Bartoniek (1962), 113-114. num. 4.; Csapodi (1973), 191. num. 201.; Csapodiné (1984), 98. num 32; Csapodi (1990), 34. num 8.

f. I' "No 19"
 f. II' "In hoc codice continentur libri decem Clementis Summi Pontificis Petri Apostoli Successoris ex greco in Latinum conversi pe[r] Rufinum Presbiterum."

1. ff. 1-134 **[Pseudo-Clemens Romanus : Recognitionum libri X a Rufino Aquilegiensi traducti]**

a. ff. 1-2 "*Rufini Presbiteri Aquilegiensis Ad Gaudentium Summum Pontificem Prefatio In Traductionem Itinerarii Clementis.*" (r)

f. 1 incipit "Tibi quidem papa gaudenti nostrorum decus insigne doctorum..."
 f. 2 desinit "...Clemens ipse quod sumat narrationis initium."

(Ed.: Rehm, B. – Paschke, F. (ed.): *Die Pseudoklementinen. II. Rekognitionen in Rufins Übersetzung.* (GCS 51), Berlin, 1965, 3-5.; CCL 20, 281-282.)

[Epistola Clementis]

b. ff. 2-7 "*Clementis pape successoris Petri ad Iacobum fratrem domini de obitu eiusdem Petri et de Ordinatione episcopatus Sui Epistola incipit feliciter*" (r.)

f. 2 incipit "Clemens Iacobo domino episcopo episcoporum regenti hebreorum sanctam ecclesiam..."
 f. 7 desinit "...Sed et nunc exponere iam quae praecepit incipiam."

(Ed.: PG 1, 463-472.; Rehm, B. – Strecker, G. (ed.): *Die Pseudoklementinen. II. Rekognitionen in Rufins Übersetzung.* (GCS 51), Berlin, 1965, 375-387. Cf. BHL 6646, CPG 1015 (3).)

f. 3 Notae marginales litteris arabicis scriptae.

f. 7-134' "*Clementis pape successoris beati Petri Itinerarii Predicationis eiusdem Petri Liber primus incipit feliciter*" (r)

f. 7 incipit "Ego Clemens in urbe roma natus..."

f. 134' desinit " ...non minorem ei gratiam quam apostolo exhiberet."
"*Itinerarii Beati Clementis Successoris beati Petri liber decimus explicit feliciter.*" (r)

(Ed.: PG 1, 1207-1454; Rehm, B. – Paschke, F. (ed.): *Die Pseudoklementinen. II. Rekognitionen in Rufins Übersetzung.* (GCS 51), Berlin, 1965, 6-371. /Codex recensitus/ Cf. BHL 6644-6645 et CPG 1015 (5).)

Cod. 4. (=Cod. Lat. 4.)

QUINTUS CURTIUS RUFUS: Res gestae Alexandri Magni

Cod. membr.— S. XV/2. — unica columna— 330 x 235 mm — ff. II. et 132 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum insignibus Beatricis de Aragonia uxoris Regis Mathiae (f. 1.) et littera *I* initialis ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 14'; 39'; 70'; 87'; 106'; 120'). — *Scriptor*: non nominatur, probabiliter tamen ex officina scriptoria Vespasiani Bisticci. — *Provenientia*: Italia, Neapolis. — *Possessor*: primo Beatrix Regis Mathiae uxor, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1878), 165-167.; Török (1878), 11,-13.; Ábel (1878), 570.; Ábel (1879), 17-18.; Könyvkiállítás (1882), 90. num. 244.; Hevesy (1927), 62. num. 21.; Fögel (1927), 65. num. 50.; Zolnai (1942), 77.; Vértesy M.: *Titkosírás egy Corvinában*. In: *MKSz 77* (1961), 167-169.; Mezey (1961), 25-26.; Bartonek (1962), 114. num. 4.; Csapodi Cs.: Beatrix királyné könyvtára. *MKSz 80* (1964), 214-217.; Csapodi Cs.: La biblioteca di Beatrice d'Aragona, moglie di Mattia Corvino. *Italia ed Ungaria*. Budapest 1967, 124-126.; Csapodi (1990), 34. num. 9.

f. I vacat

f. I' Notae ciffris scriptae a 1491.: "die dominico post epiphaniarum domini uenit huc agriam post me tercio die dominus rex ladislaus 1490 coronatus die dominico post festum exaltacionis sa. crucis. " Forsitan scriptum a regina Beatrice, vidua Mathiae Corvini regis.

(Ed.: Vértesy M.: *Titkosírás egy Corvinában*. In: *MKSz 77* (1961), 167-169.)

f. II vacat

f. II' "N° 29."

[Quintus Curtius Rufus: Historia Alexandri Magni]

f. 1-131' "*Quinti Curtii Ruffi Rerum gestarum magni Alexandri regis macedonum liber primus incipit*"

f. 1 incipit "Interea alexander ad concludendum ex peloponeso militem Cleandonem cum pecunia misso lycie pamphiliaeque rebus compositis..."

f. 131' desinit "...Memphim et inde paucis post annis Alexandriam translatum est omnisque memoriae ac nominis honos habetur."

"Quinti curcii ruffi historiarum Alexandri Magni Regis macedonum liber nonus explicit."

(Ed.: Curtius Rufus, Quintus: *Historiae Alexandri Magni*. [Venetiis]: Vindelinus de Spira, [cca. 1471] (GW 7871) de qua editione codex scriptus est; Hedicke, E. (ed.): *Qu. Curti Ruffi Historiarum Alexandri Magni Macedonis libri qui supersunt*. Lipsiae 1919, 1-289.)

f. 132 "Loquitur lector ad Vindelinum Spirenssem
Artificem qui Quintum credidit in lucem.
Vindeline meus prius hic redditurus in auras
Spiritus et corpus linquet in aue meum
Qui tua nobilitas uirtus atque inclita fama
Pectore labatur candide amice meo."

(Ed.: Csontos (1878), 167.)

Cod. 5. (=Cod. Lat. 5.)

EUSEBIUS PAMPHILIUS – PROSPER AQUITANUS: C h r o n i c a

Cod. membr. — S. XV/2. — unica columna — 370 x 265 mm — ff. I, 79, II (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini cum litteris initialibus *A* et *E*. (f. 1). Litterae initiales ornatae simpliciores (ff. 2; 3'; 4'; 6; 7.). — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Italia, Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 167-170; Török (1878), 13-15; Ábel (1879), 27-35.; Könyvkiállítás (1882), 69-70. num. 196.; Hevesy (1923), 62. num. 18; Fögel (1927), 65. num. 51.; Zolnai (1942), 77.; Mezey (1961), 26-27.; Bartoniek (1962), 114. num. 6.; Csapodi (1973), 196. num. 210.; Csapodi (1990), 34-35. num 10.

f. I vacat
f. I' "n° 318 / 40"
f. II vacat
f. II' "No. 32."

ff. 1-77' **[Eusebii Pamphili Chronica interpretata a S. Hieronymo presbytero cum superadditis Prospero.]**

"Incipit Cronica Evsebii Hieronimi cum superadditis Prospero" (r.)

a. f. 1 [Obtestatio Eusebii]

"Adiuro te quicumque hos descripseris libros per dominum nostrum iesum christum et gloriosum eius aduentum, in quo ueniet iudicare uiuos et mortuos ut conferas quod scripseris et emendes ad exemplaria ea; de quibus scripseris diligenter et hoc adiurationis genus similiter transcribas et transferas in eum codicem quem descripseris."

(Ed.: PG 19, 325-326.)

- b.** ff. 1-2   *"Prefatio Hieronymi"* (r.)
f. 1   incipit   "Eusebius hieronymus vincentio et Galieno suis salutem.
Vetus iste disertorum mos fuit..."
f. 2   desinit   "...quoniam debachantibus barbaris incerta sunt omnia."
- c.** ff. 2-74'   *"Explicit prefatio hieronymi. Incipit eusebij interpretata prefatio feliciter."* (r.)
f. 2   incipit   "Moysen gentis hebraice qui primus omnium prophetarum..."
f. 2   Notae marginales litteris arabicis scriptae.
f. 74' desinit   „...incensa domo sepultura quoque caruit.”

(Ed.: PL, 27, 223-508; Helm, R. (ed.): *Die Chronik des Hieronymus*. (GCS 47) Berlin, 1956, 1-249. Cf. CPG 3494.)

- d.** ff. 74'-77'   **[Superaddita Prosperi]**
f. 74'   „*Hucusque Hieronymus presbiter ordinem praecedentium digessit annorum. Nos que consecuta sunt curavimus*” (r.)
f. 74' incipit   „*Igitur Valente a Gothis in Thracia concremato...*” (r.)
f. 77' desinit   "...Valentiniano vj et Nono consulibus."
f. 77'   "*Hic fuit prosper post hieronymum.*" (r.)
                                  "*Finit cronica eusebii Hieronimi Presbiteri et Prosperi. Gratias Domino Nostro Yhesu christo amen.*" (r.)

(Ed.: PL 51, 585-600. cf. CPL 2257-8. et Frede (1995), 720.)

Cod. 6. (=Cod. Lat. 6.)

EUSEBIUS PAMPHILUS: P r a e p a r a t i o E v a n g e l i c a

Cod. membr. — 1460-1470. — unica columna — 330 x 230 mm — ff. I-IV, 183 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio albo tecta stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX.. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini. f. 1. cum litteris *M[atthias] A[ugustus]* et littera *E* initialis maxime ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 2; 14'; 24; 37'; 51; 61'; 79; 92; 108'; 118'; 131; 141'; 173.). — *Scriptor*: non nominatur, probabiliter tamen ex officina scriptoria Vespasiani Bisticci. — *Provenientia*: Italia, Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 170-171.; Török (1878), 15-16.; Ábel (1878), 573.; Ábel (1879), 6.; Könyvkiállítás (1882), 68. num. 192.; Ancona (1914), 2, num. 720.; Hevesy (1923), 62. num. 19.; Fógel (1927), 65. num. 52.; Zolnai (1942), 77.; Mezey (1962), 27-28.; Bartoniek (1962), 114. num. 7.; Csapodi (1973), 214. num. 250.; Csapodi (1990), 35. num. 11.

- f.I   vacat
f. I'   (manu s. XIX.) "No 26 Traduction latine de la Préparation
                                  évangelique d'Eusèbe"

- ff. II-IV Index capitulorum. "Incipit tabula" (r.)
- f. III Notae marginales litteris arabicis scriptae.
- f. IV' vacat

[Eusebius Pamphili: De praeparatione evangelica per Georgium Trapezuntium traducta]

- a. f. 1-f. 1'** "*Ad Sanctissimum Papam Nicolaum. Quintum Georgii Trapezuntii in Traductione Eusebii Prefatio*"
- f. 1 incipit "Eusebium Pamphili De Evangelica praeparatione latinum ex greco beatissime pater iussu tuo effeci..."
- f. 1' desinit "...rosas solummodo la finis hominibus hac traductione obtulimus."
- b. ff. 2-182'** "*Eusebius Pamphili. De Evangelica Praeparatione a Georgio Trapezuntio traductus*"
- "*De evangelii diffinitione et intentione sua. Capitulum Primum*"
- f. 2 incipit "Cum quid sit christianismus nescientibus aperire statuerim..."
- f. 182' desinit "...nec ratione quicquam posse comprehendi dicentes magno risu omnium explosi sunt. "

(Ed.: Eusebius Caesariensis: De evangelica praeparatione. Venetiis: Nicolaus Jansen 1470 (GW 9440). Cf. CPG 3486.)

- f. 183 vacat

Cod. 7. (=Cod. Lat. 7)

H I S T O R I A   A U G U S T A

Cod. membr. — 1460-1470. — unica columna — 368—255 mm — ff. V, 187 — *Compact.*: charta grossa, corio albo tecta stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX.. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini cum litteris *M[atthias] A[ugustus]* (f. 1) et littera *O* initialis maxime ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 8; 9'; 12'; 18'; 21; 25'; 29; 31; 34'; 40; 43; 46'; 49'; 51; 54; 63; 76; 82; 83'; 88; 91; 95; 99'; 100'; 101'; 110'; 114; 124'; 127; 128'; 134; 137; 141; 174.) — *Scriptor*: non nominatur, probabiliter tamen ex officina scriptoria Vespasiani Bisticci. — *Provenientia*: Italia, Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 171-176.; Török (1878), 16-18.; Ábel (1878), 574-575.; Ábel (1879), 35-58.; Könyvkiállítás (1882), 68. num. 190.; Ancona (1914), 2, num. 722.; Hevesy (1923), 62. num. 20.; Fógel (1927), 65. num. 53.; Zolnai (1942), 78.; Mezey (1962), 28-29.; Bartoniek (1962), 114. num. 8.; Csapodi (1973), 448. num. 968.; Csapodiné (1984), 133. num. 94.; Csapodi (1990), 35. num. 12.; Modena (2002), 264.

- ff. I-II vacant

f. II'	„N° 9.”
1. ff. III-V	[Tabulae]
a. f. III	" <i>Incipit tabula Helij Sparciani hystoriographi in uitis ac gestis diuersorum principum ac tyrannorum</i> " (r.)
f. IV	" <i>Explicit tabula Helij Spartiani in uitas diuersorum principum ac tyrannorum.</i> " (r.)
b. f. IV	" <i>Incipit tabula Emilij probi de excellentibus ducibus exterarum gentium.</i> " (r.)
f. IV	" <i>Explicit tabula Emilij probi historiographi de ducibus excellentibus exterarum gentium.</i> " (r.)
ff. III'-IV	Notae marginales litteris arabicis scriptae.
c. f. IV'	" <i>Incipit tabula plinij de uiris illustribus.</i> " (r.)
f. V	" <i>Explicit tabula de uiris illustribus feliciter.</i> " (r.)
2. ff. 1-140'	[Historia Augusta]
	" <i>Helii Sparciani hystoriographi excellentissimi Vita Adriani feliciter incipit.</i> "
f. 1 incipit	"Origo imperatoris Adriani uetustior posterior ab hispaniensibus manat..."
f. 140' desinit	"...Te queso sis contentus nos quo sic uoluisse scribere melius quam potuisse contendas." "Explicitiunt gesta diuersorum principum ac tyrannorum qui Romanam rem publicam tenuerunt seu inuaserunt ab Adriano. Imperatore usque ad Carinum." (r.)
	(Ed.: Hohl, E. (ed.): <i>Scriptores Historiae Augustae</i> . I-II. Leipzig 1927. I, 1-305; II, 1-248)
3. ff. 141-173'	[Cornelius Nepos: De excellentibus ducibus exterarum gentium]
	" <i>Emilii Probi de Excellentibus Ducibus Exterarum gentium prefacio incipit feliciter.</i> "
f. 141 incipit	"Non dubito fore plerosque Attice qui hoc genus scripture bene et non satis dignum summorum virorum personis iudicent..."
f. 173' desinit	"...qui uiri proferendi sint possit iudicari."
	(Ed.: Marshall, P. K. (ed.): <i>Cornelii Nepotis de uiris illustribus</i> . Leipzig 1991, 1-101.)
f. 173'	" <i>Versus Emilij probi</i> "
f. 173' incipit	"Vade liber noster fato meliora memento..."
f. 173' desinit	"...Felices dominum que meruere manus." "Emilij Probi liber de uiris illustribus explicat feliciter."
	(Ed.: Marshall, P. K. (ed.): <i>Cornelius Nepos. Vitae Cum Fragmentis</i> . Leipzig 1977, 87.)

4. ff. 174-184   **[De uiris illustribus liber incerti auctoris, 1-77]**
                               "Incipit Plinij de Imperatoribus Romanorum et primo de Proca rege Albanorum" (r.)
- f. 174 incipit   "Proca rex Albanorum Amulium et Numitorem filios habuit..."
- f. 187 desinit   "...lacrimas illas illud plurimis et preciosissimis odoribus cremandum curauit." *"Finis"* (r.)

(Ed.: Pichlmayr, F. (ed.): *Sexti Aurelii Victoris Liber de Caesaribus praecedunt Origo gentis Romanae et Liber de uiris illustribus urbis Romae...*Leipzig 1911, 25-69.)

- ff. 187'-189'   vacant

Cod. 8. (=Cod. Lat. 8.)

SILIUS ITALICUS: P u n i c a

Cod. membr. — 1450-1460. — unica columna — 325 x 220 mm — ff. I-II, 185 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro tecta stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX.. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. 1. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini cum litteris *M[atthias] A[ugustus]* (f. 1) et littera *O* initialis maxime ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 11; 21'; 32'; 45; 55'; 66'; 78; 87; 97; 107; 116'; 128; 141'; 156; 164'; 175'.) — *Scriptor*: non nominatur, probabiliter tamen ex officina scriptoria Vespasiani Bisticci. — *Provenientia*: Italia, Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 176-179.; Török (1878), 18-19.; Ábel (1878), 569.; Ábel (1879), 13-16.; Könyvkiállítás (1882), 68. num. 191.; Ancona (1914), 2, num. 723.; Hevesy (1923), 62. num. 22.; Fögel (1927), 65. num. 54.; Zolnai (1942), 78.; Mezey (1962), 29.; Bartoniek (1962), 115. num. 9.; Csapodi (1973), 354. num. 596.; Csapodi (1990), 35. num. 13.

- f. I-II   vacant
- f. II'   "No 25"
- ff. 1-185   **[Silius Italicus: Punica]**
                               „Sili Italici Poetae De Secundo Bello Punico Liber Primus incipit feliciter” (r.)
- f. 1   incipit   "Ordior arma quibus celo se gloria tollat..."
- ff. 1'-2   Notae marginales litteris arabicis scriptae.
- f. 185 desinit   "Prolem Tarpei mentitur roma tonantis. "
                               "Sili Italici De secundo bello Punico liber decimus septimus explicit feliciter." (r.)

(Delz, J. (ed.): *Silii Italici Punica*. Lipsiae 1987, 1-653.)

Cod. 9. (=Cod. Lat. 9.)

PUBLIUS CORNELIUS TACITUS: *Annales*; *Historiae*

Cod. membr. — ante a. 1467. — unica columna — ff. II, 134 (f. n. o. foliatio originalis erroneus: numeri 53 et 79 duplicati sunt) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro tecta stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. 1. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum stemmate Regis Matthiae Corvini cum litteris *M[atthias] A[fugustus]* (f. 1) et littera *N* initialis maxime ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 8; 20; 31'; 43'; 57'; 63; 80'; 99'; 117; 126'.) — *Scriptor*: Dominicus Cassii di Narnia. — *Corrector*: f. 178 „Jo[hannes] [Vitez de Zredna] Ar[chiepiscopus Strigoniensis] legi transcurrendo 1467 sed mansit inemendatus.” — *Provenientia*: Italia, Neapolis(?). — *Possessor*: Francesco Sassetii, deinde Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit.— *Bibliographia*: Csontos (1877), 179-181.; Török (1878), 19-21.; Ábel (1878), 571.; Ábel (1879), 20-24.; Könyvkiállítás (1882), 70. num. 198.; Ancona (1914), 2, num. 724.; Hevesy (1923), 62. num. 23.; Fögel (1927), 65. num. 55.; Zolnai (1942), 78.; Bartoniek (1962), 115. num. 10.; Borzsák I.: A Corvina Könyvtár Tacitusai. *Antik tanulmányok* (1961), 183-197; Mezey (1962), 30.; Borzsák I.: Die Tacitus Handschriften der Bibliotheca Corviniana. *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei* I (1962), 141-156; Csapodi (1973), 364. num. 621.; Csapodiné (1984), 138-139. num. 105; Kódexek (1985), 133. num 120; Csapodi (1990), 35. num. 14.

ff. I-II   vacant
f. II'   „No 24”

1. ff. 1-62   **[P. C. Tacitus: *Annales* XI–XVI cc, 1–18.1; 26.2–35.2.]**
                              "Cornelii Taciti Hystorographi prestantissimi Fragmentorum liber incipit"

f. 1   incipit   "Nam valerium asyaticum bis consulem fuisse quondam adulterum eius credidit..."

ff. 1'-2   Notae marginales litteris arabicis scriptae.

f. 60'   desinit   „...in speciem simplicitatis accipiebantur. deficit hic”
f. 61   incipit   „etiam bonos metu sequi...”

f. 62   desinit   "...post lentitudine exitus graues cruciatus afferens conuersus in demetrium " in margine nota Johannis Vitez: "*hic multum deficit*".

(Ed.: Heubner, H. (ed.): *P. Cornelii Taciti libri ab excessu Divi Augusti continet*. Lipsiae 1994, 213-406, sed deficit: 398-402.)

f. 62'   vacant

2. ff. 62-131'   **[P. C. Tacitus: *Historiae* I–IV. 25.4; IV. 42.3–53.4.]**
f. 62   incipit   "*Cornelij Taciti liber xvij-us incipit feliciter.*"

f. 132'   desinit   "Initium mei operis Seruius galbea iterum Titus Junius. consules erant..."
                              „...conscendit tribunal Vocula mira” [IV. 25.4]

f. 132' incipit	„toleremus istorum defensiones...” [IV. 42.3]
f. 133' desinit	„...sed immensa pecunia ferunt” [IV. 46.1]
f. 133' incipit	„ne criminantium nuntiis temere...” [IV. 52.1]
f. 131' desinit	"...et ut signanter predixere aurspices ne temeraretur opus." "Finis eorum que de Cornelio Tacito reperiuntur." (r.)

(Ed.: Heubner, H. (ed.): *P. Cornelii Taciti Historiae*. Lipsiae 1978, 1-187, sed deficit: 169-180; 182-186.)

Cod. 10. (=Cod. Lat. 10)

QUINTUS SEPTIMUS FLORENS TERTULLIANUS: A d v e r s u s M a r c i o n e m

Cod. membr. — ante a. 1468. — unica columna — 278 x 195 mm — ff. II, 179 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis cum duos angelos stemma Regis Matthiae Corvini tenentes cum litteris *M[atthias] A[ugustus]* (f. 1.) et littera *S* initialis cum iuvene quodam librum apertum tenenti. Litterae initiales ornatae (ff. 23'; 45';69';138'; 140;146';159;163;167;168';169';174';176';178.). — *Scriptor*: Idem ac manuscripta alia Tertulliani (Vat. Lat. 189; 192; 193 et BL Add. 16.901) scripsit. Miniator: Francesco di Antonio del Chierico. — *Corrector*: Johannes Archiepiscopus Strigoniensis (v. Cod. Lat. 9.) f. 178: „finiui transcurrendo Nitrie [Nyitra, Nitra, Neutra olim in Hungaria superiori] die ij Juny 1468. Emendare bene non potui propter inemendatum exemplar.” (r.) — *Provenientia*: Italia. Florentina — *Possessor*: Francesco Sassettii, deinde Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 181-183.; Török (1878), 22-23.; Könyvkiállitás (1882), 70. num. 198.; Ancona (1914), 2, num. 725.; Hevesy (1923), 63. num. 24.; Fógel (1927), 65. num. 56.; Zolnai (1942), 78.; Mezey (1962), 30-31.; Bartoniek (1962), 115. num. 11.; Csapodi (1973), 365. num. 628.; Csapodiné (1984), 140. num. 107; Csapodi (1990), 35-36. num. 15.; Petitmengin, P.: *Tertullien entre la fin du XIIIe et le début du XVIe siècle*. In: Cortesi, M. (ed): *Padri Greci e Latini a confronto: Atti del Convegno di studi della Società Internazionale per lo Studio del Medioevo Latino*. Firenze: SISMEL, 2004, 63-88.; http://www.tertullian.org/manuscripts/budapest_lat_10.htm.

f. I-II	vacant
f. II'	"No 23 Tertullien contre Marcion."
ff. 1-178	[Q. S. F. Tertullianus: Adversus Marcionem Stoicum libri V.] „ <i>Liber primus Q. Septimi Florentis Tertulliani adversus Marcionem incipit feliciter</i> ”
f. 1 incipit	"Si quid retro gestum nobis aduersus marcionem..."
f. 178 desinit	"...Si totum opusculum inspexeris nec hic redundanciam indicabis" "Liber quintus et ultimus adversus Marcionem explicit feliciter."
f. 2	Notae marginales litteris arabicis scriptae.

(Ed.: PL 2, 246-524; CCL 1 (1990), 437-716. Cf. CPL 14. et Frede (1994), 766.)

ff. 178-179

vacant

Cod. 11. (=Cod. Lat. 11.)

CAIUS IULIUS CAESAR: C o m m e n t a r i i

Cod. membr. — 1460-1470. — unica columna — 342 x 240 mm — ff. 213 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: F. 1 deperditum, quare stemma et decoratio marginales desiderantur. Litterae initiales ornatae (ff. 15'; 23; 29'; 38; 51'; 61'; 83; 95; 116; 128; 156'; 165'; 177; 201'). — *Scriptor*: f. 212: „*Marinus Tomacellus sribi fecit amicis eaque ac sibi. Angelus scripsit*” (r.) — *Corrector*: Verisimile Johannes Archiepiscopus Strigoniensis (v. Cod. Lat. 9. et 10) cuius correctiones in margine rubro cerni possunt. — *Provenientia*: Italia. Neapolis. — *Possessor*: Marinus Tomacellus rex Neapolitensis, deinde Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 183-184.; Török (1878), 23-24.; Dübner, Fr.: Ein Manuskript des Caesar. *Philologus* 25 (1867), 342.; Ábel (1878), 571.; Ábel (1879), 18-20.; Könyvkiállítás (1882), 87. num. 237.; Ancona (1914), 2, num. 726.; Fögel (1927), 65. num. 57.; Mezey (1962), 31-32.; Bartoniek (1962), 115. num. 12.; Csapodiné Gárdonyi K.: Les scripteurs de la bibliotheque du roi Matthias. *Scriptorium* 17 (1963), 29.; Csapodi (1973), 169. num. 140.; Csapodiné (1981), 222.; Csapodiné (1984), 90. num. 18; Csapodi (1990), 36. num 16.

1. ff. 1-94'

[C. Julius Caesar: Commentarii de bello Gallico cum additamento C. Hirtii]

f. 1 incipit
f. 94 desinit

"...seque suis copiis, suoque exercitu illis regna..."
"...iure potius disceptandi, quam belli gerendi."
"Finis belli Gallici." (r.)

(Ed.: Hering, W. (ed.): *C. Julii Caesaris Commentarii belli Gallici*. Lipsiae 1997, 2-171. desiderantur autem capita VIII. 51,1-53,1, quorum 51,1-52,3 ad initium Belli civilis interpolata sunt.)

2. ff. 95-156

[C. Julius Caesar: Comentariorum De bello civili]

f- 95 incipit
f. 156 desinit

"*C. Iulii Caesaris Comentariorum De bello civili liber IX incipit*" (r.)
"Litteris a Fabio C. Caesaris consulibus redditis..."
"...iudicatis deprehensusque internuncijs a Caesare est interfectus."

(Ed.: Klotz, A. (ed.): *C. Julii Caesaris Commentarii belli civilis*. Lipsiae 1950, 1-159.)

3. ff. 156'-176'

[Bellum Alexandrinum]

f. 156' incipit

"*Caii Iulii Caesaris Comentariorum De bello Alexandrino liber duodecimus incipit foeliciter*" (r.)
„Bello Alexandrino conflato..."

- f. 176' desinit „...Italiam celerius omnium opinione venit.”
C. Iulii Caesaris Commentariorum De bello Alexandrino et bello Pharnacis liber duodecimus finit incipit tertius decimus de bello Africano lege foeliciter” (r.)
- (Ed.: Klotz, A. (ed.): *Corpus Caesarianum*. Lipsiae 1927, 1-58.)
4. ff. 177-201 **[Bellum Africum]**
“C. Iulii Caesaris Commentariorum De bello Africano liber XIII incipit foeliciter” (r.)
- f. 177 incipit “Caesar itineribus iustis confectis...”
 f. 201 desinit “...ad urbem Romam venit.”
- (Ed.: Klotz, A. (ed.): *Corpus Caesarianum*. Lipsiae 1927, 59-134.)
5. ff. 201'-212 **[Bellum Hispaniense]**
“C. Iulii Caesaris Commentariorum De bello Hispanense liber XIII incipit lege foeliciter” (r.)
- f. 201' incipit “Pharnace superato Africa recepta...”
 f. 212 desinit “...quarum laudibus et virtute.”
- f. 211' Notae marginales litteris arabicis scriptae.
- (Ed.: Klotz, A. (ed.): *Corpus Caesarianum*. Lipsiae 1927, 136-167.)
- f. 212 "Laus Deo *Marinus Tomacellus scribi fecit amicis aequae ac sibi.*" (r.)
- f. 212 " Angelus scripsit."
- f. 213 "Mss. latin XVe S. Commentaire de J. César"
 Additae s. XVIII. notae litterae arabicae

Cod. 12. (=Cod, lat. 12.)

Panegyrici Latini XII.

Cod. membr. — unica columna — 1450-1470. — 257 x 165 mm — ff. II, 145 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Ornamenta*: Decoratio marginalis sine stemmate in f. 1. littera *B* initialis maxime ornata. Litterae initiales ornatae (ff. 42; 62'; 74'; 89; 94'; 103'; 108'; 115'; 122; 128; 134').—*Scriptor*: non notatur. — *Corrector*: Verisimile Johannes Archiepiscopus Strigoniensis (v. Cod. Lat. 9; 10; 11) cuius correctiones in margine rubro cerni possunt. — *Provenientia*: Italia. Florentina. — *Possessor*: Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 184-185.; Török (1878), 24-25.; Ábel (1878), 576.; Ábel (1879), 78-84.; Könyvkiállítás (1882), 88. num. 240.; Mezey (1962), 32.; Csapodi (1973), 442. num. 931; Csapodiné

(1981), 222-223.; Csapodiné (1984), 123. num. 74; Csapodi (1990), 36. num 17. — *Nota:* Folium 123 post 124 adglutinatum est.

ff. I-II	vacant
f. II'	„No 15”
ff.1-140	[Panegyrici Latini XII.]
a. f. 1 incipit	„ <i>Incipit Panegyricus Plinii Secundi Dictus Traiano Imperatori</i> ” (r.) „Bene ac sapienter patres conscripti...”
f. 1'	Notae marginales litteris arabicis scriptae.
f. 42 desinit	„...candidatum consulatus putem”
b. ff. 42-62'	„ <i>Panegyricus Latini Pacati dictus Theodosio</i> ” (r.)
f. 42 incipit	„Si quis unquam fuit imperator...” (r.)
f. 62' desinit	„instruam qui legantur.”
c. ff. 62'-74'	„ <i>Gratiarum actio Mamertini de consulatu suo Iuliano imperatore</i> ” (r.)
f. 62' incipit	„Etsi scio te imperator cunctos...” (r.)
f. 74' desinit	„...et ratione collocati esse videntur.”
d. ff. 74'-88'	„ <i>Panegyricus nazarii dictus Constantino imperatore</i> ” (r.)
f. 74' incipit	„Dictirurs Constantini augustissimas...” (r.)
f. 88' desinit	„...fecerit receptura dimittat.”
e. ff. 89-94'	„ <i>Panegyrici diversarum manerierum</i> ” (r.)
f. 89 incipit	„Si Flavia Eduorum tandem...” (r.)
f. 94' desinit	„Flavia est civitas eduorum.”
f. ff. 94'-103'	„ <i>Secundus coram Constantino dictus</i> ” (r.)
f. 94' incipit	„Facerem sacratissime imperator...” (r.)
f. 103' desinit	„...qui me probaverit imperator.”
g. ff. 103'-108'	„ <i>Tertius coram Maximiano et Constantino imperatoribus</i> ”
f. 103' incipit	„Dixerint licet plurimi...” (r.)
f. 108' desinit	„...nepotibus augeatur”
h. ff. 108'-115'	„ <i>Quartus Constantino dictus</i> ”
f. 108' incipit	„Si mihi Caesar post diuturnum” (r.)
f. 112' desinit	„...definendi et saepe dicendi.”
i. ff. 115'-122	„ <i>Quintus</i> ” (r.)
f. 115' incipit	„Certum habeo viri fortissimi non quidem...” (r.)
f. 122 desinit	„tantorum principum scitariam perferatur”

j. ff. 122-127' f. 122 incipit f. 127' desinit	„ <i>Sextus</i> ” (r.) „Cum omnibus festis diebus...” (r.) „...etiam reditum desideramus.”
k. ff. 128-134 f. 128 incipit f. 134 desinit	„ <i>Item eiusdem magistri Mamertini genethliacus Maximiani augusti</i> ” (r.) „Omnes quidem homines sacer...” (r.) „...potest eam prestare felicitas.”
l. ff. 134'-143 f. 134' incipit f. 143 desinit	„ <i>Hic dictus est Constantino filio Constantii</i> ” „Unde mihi tantum confidentiae...” (r.) “...tu sis omnium maximus Imperator.” “ <i>Finit Panegyricus dictus Constantino Filio Constantii.</i> ” (r.)

(Ed.: Baehrens, G. (ed.): *Panegyrici Latini XII*. Lipsiae 1911, 1-314. (Sequentia orationum secundum editionem Baehrens: 1; 12; 11; 10; 8; 7; 6; 5; 4; 2; 3; 9)

Cod. 13. (=Cod. Lat. 13.)

C. SUETONIUS TRANQUILLUS: V i t a C a e s a r u m

Cod. membr. — 1460-1470. — unica columna — 280 x 180 mm — ff. II, 181 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica cursiva s. XV/2. Manus unica. — *Ornamenta*: f. 1. originaliter stemma et decorationes marginaes continens excisum, littera initialis *C* decorata (f. 26), inscriptiones capitulorum in rubro. — *Scriptor*: Petrus Cennenius (Cf. OSzK Clmae 160; Clmae 415; Clmae 427; Kraków: Bibl. Czartoryskich Cod. 1514 et Győr: Bibliotheca Archiepiscopalis Armadio I. No. I.) — *Correctores*: Manus quattuor, quorum tertia verisimile est Johanni Vitéz Archiepiscopi Varadiensis (cf. Cod. Lat. 9; 10; 11; 12.). — *Provenientia*: Italia: Florentina(?). — *Possessor*: Johannes Vitéz Archiepiscopus Varadiensis, deinde Matthias Corvinus Rex Hungariae, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 185-187.; Török (1878), 25-26.; Ábel (1878), 572.; Ábel (1879), 24-27.; Könyvkiállítás (1882), 87-88. num. 238.; Mezey (1961), 32-33.; Berkovits (1962), 33.; Csapodiné Gárdonyi K.: Les scribeurs de la bibliothèque du roi Matthias. *Scriptorium* 17 (1963), 47.; Csapodi (1973), 360. num. 615.; Csapodiné (1981), 223.; Csapodiné (1984), 137. num. 102; Csapodi (1990), 36. num 18.; Beregszászi M.: Egy Suetonius-kódex rejtélye, avagy ki a nyitrai corrector. *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei XII* (2005), 13-32. — *Nota*: Initiales *P* (f. 60); *G* (f. 82'); *P* (f. 102); *E* (f. 119); *P* (f. 139'); *M* (f. 146'); *V* (f. 151); *R* (f. 157'); *T* (f. 166); *D* (f. 169') excisae sunt.

f. I	vacat
f. II	"Iratius recole quod nobilis ira Leonis In sibi prostratos se negat esse feram." (Cf. Lehmann (1927), 7.)
f. II'	"No 4"

ff. 2-179	[C. Suetonius Tranquillus: De vita Caesarum I. 4,2-XII. 23.]
f. 2 initium deest	"...iocum fuerat afficere. Vastant regiones..."
ff. 2'-3	Dedicatio ut Cod. Lat. 1. (litterae arabicae)
f. 179' desinit	"...et moderatione insequentium principum." „Sit laus deo.” “ <i>Finis. τέλος</i> ” (r.) “ <i>Explicit Domitianus Imperator.</i> ” (r.) “ <i>Suetonii Tranquilli de duodecim Caesaribus liber explicit.</i> ” (r.)
(Ed.: Ihm, M. (ed.): <i>C. Suetonii Tranquilli Quae supersunt</i> . Lipsiae 1908, 2-334. Capitula autem I. 1,1-4,1. folii 1. excisendi causa desiderantur.)	

Cod. 14 (=Cod. Lat. 14.)

S. ALBERTUS MAGNUS: De mineralibus

Cod. chart. — S. XV/2 — unica columna — 245 x 180 mm — ff. [I], 96 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica cursiva textualis s. XV/2. Manus unica. — *Ornamenta*: Initia capitulorum in rubro, litterae initiales simplices rubrae. Rubricatio et initiales a f. 21 desiderantur. — *Scriptor*: Non apparet. — *Corrector*: Johannes Vitéz Archiepiscopus Varadiensis (cf. ff. 2'; 4'; 10; 16; 16'; 17.) sicut in Cod. Lat. 9; 10; 11; 12; 13. — *Provenientia*: Italia (e scriptura et orthographia /commistione, congelatione/ videtur). — *Possessor*: Bibliotheca Johannis Vitéz, deinde Bibliotheca Regia in Buda, post cuius direptionem Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 187-189.; Török (1878), 26-27.; Mezey (1961), 33.; Csapodi (1973), 120. num. 16.; Csapodiné (1981), 223.; Csapodiné (1984), 84. num. 5.

f. prael.'	"No 8" [Albertus Magnus: De mineralibus et lapidibus. Libri I-IV. 7.] "Summi Philosophi atque Theologi Alberti Maqni De Mineralibus L. j. incipit"
f.1 incipit	"De commistione et coagulatione similiter autem et congelatione..."
f. 1'	Notae marginales litteris arabicis scriptae deletae.
f. 2	Notae marginales litteris arabicis scriptae.
f. 93' desinit	"...si autem solum es locetur super racemos expresso solo uapore vini conuertetur..."
(Ed.: Borgnet, A. (ed.): <i>B. Alberti Magni opera omnia</i> . 5, Parisiis 1890, 1-103.; finis libri IV. et liber V. desiderantur.)	
ff. 94-96	vacant

Cod. 15. (=Cod. Lat. 15.)

ALBUCASIS: C h y r u r g i a

Cod. membr. — S. XIII/XIV. — binae columnae: ff. 1-47, tres columnae: f. 47'. — 330 x 230 mm — ff. I, 48 (f. n. o. a folione 45 erroneus: ff. 45-46 reduplicatus est. In s. XX. refoliatus: III, 46.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: scriptura gothica textualis formata rotunda s. XIII/XIV. Manus unica. Plurimae notae marginales: additiones et tituli, etiam rubro. Duae notae Hebraicae (ff. 1; 30.) — *Ornamenta*: litterae initiales simplices rubrae et caeruleae alternatim. Littera initialis *P* figurata (f. 1): medicus cum aegro in cuius oculum famulus colyrium instillat. Plurimae figurae instrumentorum medicorum et chyrurgicorum (ff. 4; 4'; 5; 5'; 6; 6'; 7; 8; 8; 9; 9'; 10; 10'; 11; 11'; 12; 12'; 13; 14; 14'; 15; 15'; 16; 16'; 17; 18'; 19; 20; 20'; 21; 21'; 22; 23'; 24; 25'; 26; 26'; 27; 27'; 30; 31'; 33; 34; 36; 37'; 38'; 39'; 40'; 42'; 43'; miniaturae duae: f. 26 extractio foetus mortui, f. 45 repositio dislocati spondilis. ff. 46'-47 situs foetuum in utero. Miniaturae minores: littera initialis *I* decorata f. 10; f. 14'; f. 17'; f. 18; f. 27'; f. 44' vaat ad illustrandum; ; Capitula rubro notata. — *Scriptor*: f. 44.: „Qui scrissit (!) scribat semper cum domino uiuat. Vivat in celis qui scriscit (!) in nomine felix.” — *Provenientia*: Italia, Bononia. — *Possessor*: Conversino da Ravenna (cf. Kniewald), cuius amicus Paulus Vergerius codicem Budam in Bibliothecam Regiam attulit (cf. Csapodiné (1981)), post cuius direptionem Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 188-189.; Török (1878), 27-28.; Könyvkiállítás (1882), 105. num. 270.; Mayer F. K.: Orvostörténelmi jegyzetek. *Orvosi hetilap* 1926/5, 118-122.; Korbuly György: A magyar szülészet bölesőkora. *Orvosképzés* 26 (1936), 171.; Berkovits I.: A Budapesti Egyetemi Könyvtár Albucasis-kódexe [Le manuscrit d'Albucasis a la Bibliotheque Universitaire de Budapest]. *MKSz* 61 (1937), 229-240. (resumé: 271-272.); Kniewald, D.: Joannes Conversini da Ravenna Dubrovački notar. *Glasnik Srpska Akademii Nauke* 229 (1957), 39-160.; Mezey (1961), 34.; Csapodi (1973), 121. num. 18.; Csapodiné (1981), 224.; Back, F.: Abul Kászim sebészete. Magyarország legrégebbi orvosi kézirat. *MEDArtis* II/5 (1997), 20-25.; Editio phototypica: Budapest: Pytheas, 2004. — *Nota*: Textus cum indice humiditate pessumdatum ita, ut alicubi vel omnino deletus vel lectu difficillimus est.

f. I'	"No 16"
f. 1-3'	Index capitulorum.
ff. 3-46	[Albucasis (Abulkasim Khalaf ben Abbas el-Zehravi) Chyrurgia per Gerardum Cremonensem traducta.]
f. 3 incipit	"Postquam conpleui o fili librum hunc quod (!) est postremum (!) sciencie..."
f. 46 desinit	"...magis saluum tuo corpori apud illos in tuo tempore." "Explicit cyrurgia (!) alçaragi [corr.] Arabici Amen." (r.) „ <i>Qui scrissit scribat, semper cum domino vivat.</i> <i>Vivat in celis qui scriscit in nomine et felix</i> " (r.)
	(Ed.: <i>Abu'l Qasim. Chirugia. Codices selecti phototypice impressi; v.66 Lateinisch von Gerhard von Cremona. Österreich Nationalbibliothek. Vollständige Faksimile-Ausgabe im Originalformat von codex series Nova 2641 der Österreichischen Nationalbibliothek. Graz, Austria: Akademische Druck und Verlagsanstalt, 1979.</i>)
ff. 45'-46	Notae marginales litteris arabicis scriptae.

ff. 44'-45	Situs foetus in utero.
ff. 45'	Index rerum.
f. 46	Nota medica.

Cod. 16 (=Cod. Lat. 16)

ARISTOTELES: P h y s i c a; AVERROËS: D e s u b s t a n t i a o r b i s

Cod. membr. — S. XIV/1. — binae columnae — 290 x 205 mm — ff. [II], 58, [I] (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: gothica textualis formata rotunda in littera Bononiensi; ad glossas: cursiva currens. Manus unica ad textum, manus tres ad glossas distinguuntur. — *Ornamenta*: litterae initiales simplices rubrae et caeruleae alternatim. Littera initialis figurata (f. 1) hominem in libro legentem repraesentans. Litterae initiales maiores: ff. 6'; 12; 17; 28; 32'; 34; 43. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: e scripturae indole videtur Italica. — *Possessor*: Bibliotheca Regia in Buda, post cuius direptionem Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 189-190.; Török (1878), 28-29.; Ábel (1879), 4-5.; Lacombe (1939), 865. num. 1250.; Mezey (1961), 34-35; Csapodi (1973), 139. num. 63.; <http://www.thomasinst.uni-koeln.de/averroes/averdat28.htm> — *Nota*: Codex humiditate infectus, qua etiam margines partim iam corrosi sunt.

1. ff. 1-52	[Aristoteles: Physicae Auscultationis Libri VIII. per Guiglelmum de Moerbeke traducti (Translatio vetus)]
f. 1 incipit	"Quoniam quidem intelligere et scire contingit circa omnes scientias quarum sunt principia..."
f. 54 desinit	"...manifestum itaque quod indiuisibile est et impartibile et nullam habens magnitudinem." "Explicit liber phisicorum. "

(Cf. F. Bossier & J. Brams (edd.): *Aristoteles Physica. Translatio vetus.* (Aristoteles Latinus VII) Leiden 1990.)

2. ff. 54-58'	[Averroës: De substantia orbis per Michaellem Scotum traductum]
f. 54 incipit	"In hoc tractatu intendimus perscrutari de rebus ex quibus componitur corpus celseste (!)..."
f. 55' desinit	"...quia carent agente motuum et scias quod hoc questio est ualde bona. "

(Ed.: Aristoteles: Opera. Vol. II. Venetiis: A. Torresanus & B. de Blavis 1483 (GW 2337), ff. K6r-K8v.)

Cod. 17. (=Cod. Lat. 17.)

ARISTOTELES: A n a l y t i c a p o s t e r i o r a;

ÆGIDIUS ROMANUS: De intellectu ... pluralitate; Quid sit medium
in demonstratione;

Ps-THOMAS DE AQUINO: De demonstratione

ANTONIUS DE PARMA: De unitate intellectus;

Ps-ALANUS AB INSULIS: De arte fidei catholice

Cod. chart. et membr. — circa a. 1450. — 333 x 235 mm — binæ columnæ, — ff. III, 173 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiæ Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis formata s. XV/2. — *Scriptura*: ad textum: humanistica textualis, ad glossas: cursiva currens. Manus tres: Prima ff. 1-163', secunda: ff. 164'-167, tertia: ff. 167'-172'. — *Ornamenta*: litteræ initiales maiores rubræ et caeruleæ alternatim parum ornatae, f. 1. littera initialis *O* deaurata et floribus varii coloris ornata, cum floribus decoratione marginali simili, in margine inferiore vir ante angelum genuflexus, qui scutum familiae Condolmieri manu sinistra tenet. f. 87' Littera initialis *Q* deaurata et floribus varii coloris ornata, cum floribus decoratione marginali simili. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia (Venetia !?) — *Possessor*: Familia Condolmieri, deinde verisimile Janus Pannonius episcopus Quinqueeclesiensis (cf. Csapodiné (1981)), deinde autem Bibliotheca Regia in Buda, post cuius direptionem Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 190-192.; Török (1878), 29-31.; Ábel (1879), 4-5, 88-89.; Könyvkiállítás (1882), 111. num. 319.; Lacombe (1939), 865. num. 1251.; Mezey (1961), 35-37.; Zumkeller (1966), 343. num. 735.; Csapodi (1973), 430. num. 874.; Csapodiné (1981), 224.

f. I-III

vacant

III'

"No 2. Pole (!) de Venise sur Aristote(!). Aegidius Romanus"

1. ff. 1-145'

**[Paulus Venetus OESA: In libros Posteriorum Analyticorum
Aristotelis expositio.]**

f. 1

*"Incipit Liber Posteriorum Aristotelis cum eiusdem solemnè expositione
Reverendissimi Artium ac Sacre Theologie Magistri Pauli de Venetiis
Sacratissimi Ordinis Heremitarum Sancti Augustini Professoris
excellentissimi."* (r.)

f. 1 textus
incipit

"Omnis doctrina et omnis disciplina intellectiva..."

f. 1 comment.
incipit

"Iste est liber posteriorum Aristotilis in quo determinatur de Silogismo
determinatio..."

f. 2

Notæ marginales litteris arabicis scriptæ.

f. 144' textus
desinit

"...similiter se habet ad omnem rerum."

f. 145' comment.
desinit

"...ad tollendum difficultatem sciendi quam incurrimus ad peccatum a
quo absoluti per gratiam mereri valeamus eternam vitam ac sempiternam
gloriam Amen."

*"Finit liber posteriorum Aristotilis cum eiusdem sententiæ explanatione
famosissimi artium ac sacre theologie magistri Pauli Veneti ordinis*

Heremitarum professoris excellentissimi expeditus per ... [erasum] die quinta mensis septembris 1449 hora quinta de maci (!)" (r.)

(Ed.: Hain, 12509-12514, cf. Lohr. C. H.: *Medieval Latin Aristotle Commentaries. Traditio* 28 (1972), 316.)

- ff. 146-147 vacant
2. ff. 147^r-148 **[Tabulae festorum immobilium et numerorum aureorum de a. 1432 ad a. 1564.]**
- ff. 148^r-153^r vacant
3. ff. 154-158 **[Aegidius Columna: De intellectus possibilis pluralitate contra Averroistas]**
"Incipit Tractatus Reverendissimi Domini Domini Egidii Romani contra Commentatorem Averroem qui vocatur de plurificatione intellectus possibilis". (r.)
- f. 154 incipit "Quia non nulli dubitant quomomodo(!) intellectus numeretur numeratione corporum..."
- f. 158 desinit "...ad ipsius roborationem sunt adducte imponatur finis isti tractatui qui intitulum De plurificatione intellectus possibilis." (r.)
- (Ed.: Columna, Aegidius: *De materia coeli – De intellectu possibili*. Padua: Hieronymus de Durantibus, 1493 (GW 7213), ff. 8r-12v.)
- f. 158^r vacat
4. ff. 159-160^r **[Alexander Bonini de Alexandria(?): Quaestio Quid Sit Medium in Demonstratione]**
"Incipit solemnis questio Reverendissimi Domini Domini Egidii Romani quid sit medium in demonstratione potissima (!)." (r.)
- f. 159 incipit "Questio est quid sit medium in determinatione Et videtur quod sit diffinitio subiecti..."
- f. 160^r desinit "...quid subiecti concurrat quare etc."
- (Cf. Bianchi, L. (ed.): *Studi in ricordo di Eugenio Randi*. Louvain-la-Neuve 1994, 342-347; Shoener, H.-V.: *Codices manuscripti operum Thomae de Aquino*. 1. Romae 1967, num. 1180.)
5. ff. 160^r-163^r **[Ps. Thomas Aquinas: Summa totius logicae Aristotelis Tractatus 8. cap. 1-13.]**
- f. 160^r *"Incipit solennis tractatus sancti Thome de Aquino de demonstratione." (r.)*
- f. 160 incipit "Restat nunc dicere de demonstratione. Cum enim scientia sit habitus acquisitus ex speculatione communis determinationis..." Cognoscuntur

autem prima principia in omne scibilia secundum diffinitionem subiecti ut dictum est supra. Et sic patet de certitudine et unitate scientiarum.

f. 163' desinit "... Et sic patet de certitudine et unitate scientiarum. De tractatu vero demonstrationis sufficit hoc quod dictum est."
„Finit Tractatus de demonstratione secundum sanctum Thomam.”
"Finit feliciter" (r.)

(Ed.: *S. Thomae Aquinatis opera omnia. 7: Aliorum medii aevi auctorum scripta.* Frommann-Holzboog, 1980, 661-663. Cf. Lohr, C. H.: *Medieval Latin Aristotle Commentaries. Traditio* 29 (1973), 169. num. 15.)

f. 164 vacat

6. ff. 164'-167' [Antonius de Parma OESA.: **Quaestio disputata de unitate intellectus**]

f. 164' "Questio de unitate Intellectus secundum M. Anthonium de parma doctorem quam famosum padue."

f. 164 incipit "Queritur utrum sit una anima intellectiua in omnibus hominibus..."

f. 167' desinit "...fetiditas autem non in est sibi secundum quod est dyaphyanum quare etc."

"Questio edita ab eruditissimo viro domino magistro Antonio de parma die 24 Septembris 1451."

(Antonius de Parma magister artium in Parisiis 1310-1323. Cf. Lohr, C. H.: *Medieval Latin Aristotle Commentaries. Traditio* 23 (1967), 366.)

6. ff. 167'-172' [Nicolaus Ambianensis: **De arte fidei catholicae libri abbreviati.**]

f. 167' "Incipit liber de arte fidei catholice."

a. f. 167' [Prologus]

f. 167 incipit "(C)lemens papa cuius rem nominis et vite..."

f.167' desinit "...ad probacionem sequentium introducte."

"Explicit prologus incipiunt descriptiones primi libri."

b. f. 167'-172' [Textus]

f. 167' incipit "(C)ausa est per quam aliquid habet esse quod dicitur causatum..."

f.172' desinit "...in infinitum magna puniendi sunt pena. Et sic propositum patet."

(Ed.: PL, 210, 595-618. Textus in nostro codice notabiliter abbreviatus est. Cf.

D'Alverny,

M-Th.: *Alain de Lille. Textes inédits.* (Études de Philosophie Médiévale LII.), Paris 1965, 68-69.)

7. [Epistola Lentuli]

f. 172' "Hic infra describitur qualis et quanta fuit statura et effigies corporis domini nostri ihesu christi."

f. 172' incipit "Legitur in libris annalibus apud Romanos existentibus..."
f. 172' desinit "...Ideo et merito filius dei spetiosus forma pre filys hominum dictus fuit."

(Ed.: Dobschütz, E. (ed.): *Christusbilder. Untersuchungen zur Christlichen Legende.*(TU 18) Leipzig 1899, 319**.)

f. 173 vacat

Cod. 19. (=Cod. Lat. 19)

ANICIUS MANLIUS TORQUATUS SEVEVERINUS BOETHIUS: De consolatione philosophiae

Cod. membr. — S. XIV/XV. — unica columna — 275 x 203 mm — ff. 56 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Ornamenta*: Littera initialis C picta cum imagine Boethii(?) cum decoratione marginali varii coloris. Initiales maiores pictae et ornatae cum decoribus marginalibus: ff. 9; 18'; 32'; 46. Litterae initiales simplices rubrae et caeruleae alternatim. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia (e scriptura videtur) — *Possessor*: Bibliotheca Regia in Buda, post cuius direptionem Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 194-195.; Török (1878), 32-33.; Ábel (1878), 576.; Ábel (1879), 84-87.; Mezey (1961), 38.; Csapodi (1973), 163. num. 123.

ff. 1-56' **[Anicius Manlius Severinus Boethius: De consolatione Philosophiae]**

Omissa observatione praevia immediate incipit I. metrum.

f. 1 incipit "Carmina qui quondam studio florente peregi..."
f. 56' desinit "...cum ante oculos agitis Iudicis cuncta cernentis. "

(Ed.: PL 63, 581-862; CCL 94 (1984), 1-105. Cf. CPL 878.)

Cod. 20. (=Cod. Lat. 20.)

MARCUS TULLIUS CICERO: De amicitia; De senectute; De officiis;
Somnium Scipionis; Pro Milone;
PS-CICERO: Rhetorica ad Herennium
BERNARDUS (CARNOTENSIS): Epistola de cura et modo rei familiari;
(PS-)PHALARIS: Epistola ad Demothelem

Cod. membr. — S. XIV/1. — unica columna — 250 x 185 mm — ff. II, 89 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio virideo, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: Manus quattuor: prima – gothica textualis (ff. 1-79) s. XIV/1.; secunda – gothica rotunda (ff. 80-80') s. XIV-XV.; tertia – minuscula humanistica (ff. 81-82') s. XV.; quarta – cursiva libraria humanistica (ff. 86'-87', 88') s. XV. — *Corrector*: Manus tres: prima cum rubro (ff. 2; 27; 61.); secunda (ff. 29'; 30; 48'; 49'; 50;

51; 60.); tertia (ff. 29'; 61.) — *Ornamenta*: Littera initialis *Q* ornate et deaurata cum cum spatiis et floribus varii coloris et cum decoratione marginali stemma familiae Castellini Romanae tenenti (f. 1.). Litterae initiales similes (f. 14: *A*; f. 48: *Q*; f. 60': *P*; f. 76': *C*.); initiales minores deauratae (ff. 14'; 16'; 19'; 23'; 26'; 27'; 28'; 29; 30; 31; 32; 33; 35; 37'; 42'; 44'; 50'; 52; 58'; 64'; 65'; 75'.); initiales minores rubrae et caeruleae alternatim. Tituli, capitula notantur. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Italia – Roma (e stemmate familiae Castellinorum) — *Possessor*: Familia Castellini Romana, deinde Turcarum Imperatores, e quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 195-196.; Török (1878), 33-35.; Ábel (1879), 68-78.; Mezey (1961), 39.; Csapodi (1973), 184. num. 182.; Csapodiné (1981), 223.; Csapodiné (1984), 93. num. 24.; Adamik T.: Bevezetés. *Cornificius, A C. Herenniusnak ajánlott retorika*. Budapest 1987, 56-57.; Németh A.: Az Egyetemi Könyvtár Cod. Lat. 20. kódexének új vizsgálata [Neuere Untersuchung des Cod. Lat. 20 der UB Budapest.]. *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei* XII (2005), 61-92.

f. I vacat
 f. II „Iustus ut palma florebit et sicut cedrus quae est in Libano multiplicabitur” (Ps 91,13). „Ecce virgo concipiet in utero et pariet fillium [sic!] et vocabitur nomen eius Emanuel” (Is 7,14).
 f. II' “No 14 Ciceron”

1. ff. 1-14 [M. T. Cicero: **Laelius de amicitia**]
 f. 1 incipit „Quintus Mucius Scaevola augur multa narrare...”
 f. 14 desinit „...amicitia nichil praestabilius esse putetis.”
 „*Tullii marci Ciceronis explicit liber de amicitia*” (r.)

(Ed.: Simbeck, K. (ed.): *M. T. Ciceronis Cato maior de se nectute. Laelius de amicitia*. Lipsiae 1917, 46-86.)

2. ff. 14-26' [M. T. Cicero: **Cato maior de senectute**]
 f. 14 „*Incipit liber de senectute ad Acticum(!)*” (r.)
 f. 14 incipit „Attice si quid ego adiuero curamve levasso...”
 f. 26' desinit „...re experti probare possitis.”
 „*Explicit liber de senectute marci Ciceronis*.” (r.)

(Ed.: Simbeck, K. (ed.): *M. T. Ciceronis Cato maior de se nectute. Laelius de amicitia*. Lipsiae 1917, 3-43.)

3. ff. 26'-76' [M. T. Cicero: **De officiis**]
 f. 26' „*M. Tullii Ciceronis officiorum liber primus incipit*” (r.)
 f. 26' incipit „Quamquam te, Marce fili, annum iam audientem...”
 f. 76' desinit „...si talibus monumentis praeceptisque laetabere.”
 „*Marci Tullii Ciceronis explicit de officiis liber tertius*.” (r.)

(Ed.: Atzert, C.: (ed.): *M. Tullii Ciceronis De officiis libri tres*. Lipsiae 1963, 1-121.)

4. ff. 76'-79' [M. T. Cicero: **Somnium Scipionis**]

f. 76' "Incipit liber de sompno Scipionis"(r.)
f. 76' incipit "Cum in Africam venissem..."
f. 79' desinit "...ego somno solutus sum."

(Ed.: Ziegler, K. (ed.): *M. Tulli Ciceronis ... De re publica*. Lipsiae 1955, 126-136.)

3. ff. 80-80' [M. T. Cicero: Pro Milone cap. 1-8.]
f. 80 incipit „Etsi vereor iudices...”
f. 80' desinit „an est quisquam qui hoc...”

(Ed.: Klotz, A. (ed.): *M. Tulli Ciceronis Oratio pro T. Annio Milone*. Lipsiae 1914, 13-15.)

4. ff. 81-82' [Rhetorica ad Herennium III cap. 11,19-15,27.]
f. 81 incipit „Pronuntiationem multi utilem...”
f. 82' desinit „...pronuntiationem bonam id perficere”

(Ed.: Marx, F. (ed.): *M. Tullii Ciceronis Ad Herennium libri IV*. Lipsiae 1925, 80-87.)

ff. 83-86 vacant

4. ff. 86'-87' [Bernardus [Carnotensis]: Epistola paraenetica ad dominum Raimundum]

f. 86' incipit "(G)ratoso militi et felici Raimondo domino castris sancti Ambrosij Bernardus in senium deductus... Doceri cupis a nobis a malo..."
f. 87' desinit "... utinam ipsa senex accipiat juvenem"

(Ed.: PL 182, 647-651; Giacosa, P.: *Magistri Salernitani nondum editi*. Torino, 1901, 444. De authenticitate cf.: Glorieux, P.: *Pour revaloriser Migne*. (=Mélanges de science religieuse. Année 9. Cahier suppl.) Lille 1952, 70. Ultima pars desideratur.)

f. 88 vacat

5. f. 88' [Phalaris: Ad Demothelem Epistola ab Aurispa traducta]
f. 88' incipit "(Ph)aleris demoteli salutem. Monitus tuos demoteles..."
f. 88' desinit "...et hanc dignitatem vita reliquam."

(Ed.: Németh A.: Az Egyetemi Könyvtár Cod. Lat. 20. kódexének új vizsgálata [Neuere Untersuchung des Cod. Lat. 20 der UB Budapest.]. *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei* XII (2005), 78-80.)

f. 89 vacat

Cod. 21. (=Cod. Lat. 21.)

Mythographi

Cod. chart. — 1459-1466. — unica columna — 215 x 140 mm — ff. IV, 96 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: litterae initiales et capitula rufi coloris — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia – Mediolanum. (Cf. stemma Francisci Sforzae ducis Mediolani in compactura deperdita descripta ab Kubinyi (cf. infra Pulszky). — *Possessor*: Franciscus Sforza dux Mediolanus, qui Budam verisimile ad transcribendum misit, morte Francisco autem codex in Bibliotheca Regia permansit, post cuius direptionem in Constantinopolim allatus est, et Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 196-197.; Pulszky F.: A Corvina maradványai. *MKSz* 2 (1877), 150.; Török (1878), 35.; Ábel (1878), 578.; Ábel (1879), 99-102.; Pellegrin, É., *La bibliothèque des Visconti et des Sforza ducs de Milan au XVe siècle*, Paris, 1955, 357.; Mezey (1961), 40.; Csapodi (1973), 193. num. 204.; Kulcsár, P. (ed.): *Mythographi vaticani*. Turnhout, 1987, IX. (codex recensitus); Kiss Farkas Gábor: Adalékok a mítoszok reneszánsz újjászületésének történetéhez [Notes on the History of Re-birth of Antique Myths in the Renaissance]. *Tanulmányok Ritoók Zsigmond hetvenedik születésnapja tiszteletére*. Budapest, 1999, 127-135.

ff. I-IV	vacant
f. IV'	„No 7”
f. 1	Notae marginales litteris arabicis scriptae.
1. ff. 1-75	[Mythogrpahus Vaticanus II. /Excerpta/]
a. ff. 1-71	„ <i>Fabule cum allegoriis noviter reperte per magistrum Gabrielem de Concorrezio.</i> ”
f. 1 incipit	"(H)i quos pagani deos asserendo venerantur fuisse homines produntur..."
f. 71 desinit	"...mala totius civitatis et sic praecipitabatur."

(Ed.: Kulcsár, P. (ed.): *Mytographi Vaticani I-II*. (CCL 91/C), Turnhout: Brepols1987, 96-292. Capitula 96.; 156-165.; 168.; 205.; 210.; 267.; 269. in codice desiderantur.)

b. ff. 71-75	[Supplementum]
f. 71 incipit	„Herodius dixit Elicem filiam...”
f. 75 desinit	„...ultima in Capricorno est.”
	„τελος (!)”

(Ed.: Kulcsár, P. (ed.): *Mytographi Vaticani I-II*. (CCL 91/C), Turnhout: Brepols1987, 335-344. Capitula 292-293. in codice desiderantur.)

3. ff. 75-91	[Excerpta quaedam ex Isidoro]
f. 75 incipit	"Poete unde sunt dicti sicut ait Tarquillus..."
f. 91 desinit	"...fingendi locus vacat ubi ueritas cessat."
	„τελος (!)”

(Cf.: Kulcsár, P. (ed.): *Mytographi Vaticani I-II*. (CCL 91/C), Turnhout: Brepols1987, ix.)

f. 91'-96	vacant
-----------	--------

Cod. 22. (=Cod. Lat. 22.)

SEXTUS POMPEIUS FESTUS: De verborum significatu

Cod. chart. — S. XV. med. — unica columna — 220 x 150 mm — ff. IV, 124 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio viridi, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica textualis. — *Ornamenta*: Litterae initiales maiores parum ornatae rufi colore: ff. 1; 16'; 20; 36; 41; 45'; 51; 54; 56'; 58'; 75; 92'; 94; 99'; 114. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia – Mediolanum. (Cf. stemma Francisci Sforzae ducis Mediolani in compactura deperdita descripta ab Kubinyi (cf. infra Pulszky). — *Possessor*: Franciscus Sforza dux Mediolanus, qui Budam verisimile ad transcribendum misit, morte Francisco autem codex in Bibliotheca Regia permansit, post cuius direptionem in Constantinopolim allatus est, et Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 196-197.; Ponori Thewrewk E.: A Corvinabeli Festus-codexröl. [On the Corvinian Festus]. *Akadémiai Értesítő* 1877, 197-205.; Pulszky F.: A Corvina maradványai. *MKSz* 2 (1877), 150.; Török (1878), 36.; Ponori Thewrewk, Ae.: Codex Festi Breviati Corvinianus. *Nyelvtudományi Közlemények* 14 (1878), 209-264.; Ponori Thewrewk E.: A Festus-Pauli-féle Corvin-codex. *EPhK* 1878, 4-12.; Ponori Thewrewk E.: *Der Festus Pauli Codex der Corvina*. Budapest 1878.; Ábel (1878), 577.; Ábel (1879), 88.; Pellegrin, É., *La bibliothèque des Visconti et des Sforza ducs de Milan au XVe siècle*. Paris, 1955, 357.; Mezey (1961), 40-41.; Csapodi (1973), 217. num. 256.

ff. I-IV	vacant
f. IV'	„No 13”
f. 1.	Notae marginales litteris arabicis scriptae.

[Sextus Pompeius Festus: De verborum significatu libri a Paulo Diacono abbreviati]

f. 1 incipit	"Augustus locus sanctus ab auium gestu..."
f. 117' desinit	"...Verni sera messalia auguria."

ff. 117'-124'	vacant.
---------------	---------

(Ed.: Lindsay, W. (ed.): *Sexti Pompei Festi De verborum significatu quae supersunt cum Pauli epitome*. Lipsiae 1913, 2-520.)

Cod. 23. (=Cod. Lat. 23.)

Grammatica Latina

Cod. chart. — S.XV/1. — unica columna — 192 x 130 mm — ff. 108 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: bastarda italica. Manus unica. — *Ornamenta*: Initiales simplices rubrae et rubricationes minores. Initiales maiores rubrae: ff. 59; 67; 71'; 825'; 84; 936; 108; 108'; 112. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia (e scriptura et orthographia et multae exempla Italica (cf. ff. 29'-30' sicut *losengar*, *ingenochiar se* etc.) videtur). — *Possessor*: Paulus Vergerius (cf. Csapodiné (1981)), deinde Bibliotheca Regia in Buda, post cuius direptionem in Constantinopolim allatus est, et Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 198-199.; Török (1878), 37-38.; Ábel (1878), 577.; Ábel (1879), 88-94.; Mezey (1961), 41.; Csapodi (1973), 422. num. 835.; Bursill-Hall, G. *A Census of Medieval Latin Grammatical Manuscripts*. Stuttgart, 1981, 45. num. 40,1.; Csapodiné (1981), 224.

1. ff. 1-104   **[Grammatica Latina]**
 f. 1   incipit   "Nota quod grammatica est sciencia ex recta declinatione et
 chonstructione causata..."
- f. 104   desinit   "...ut nimirum et nimis, sat et satis et cetera talia"
2. f. 104   **[Fragmentum litterarum in quibus de Concilio Constantiensi agitur]**
 „Reuerende pater et domine mi, humiliter recommendo me vestre paternitati. Post
 humilem recomendacionem propositum notifico ad presens quod bene ualeo gracia
 saluatoris, quod idem affecto de vestra dominacione. Pridem superuenit filius vester
 presbiter Johannes quem affectuose interrogatus fui de uestra paternitate, qui nunciauit
 bonum nouum de vobis quod bene stabatis, quod summo fui alacer et in corde meo, per
 veritatem sublimam (sic) putabam uos uidisse istius (sic) diebus oculis corporis, sed fuit
 obstacio aliqua que constrinxit terminos ita quod ad presens non peregi quo tendebam,
 scilicet ad vos Carissime Domine quo intendebam vobiscum proferre de noue et nunquam
 audite alias. Sed huic est ad presens declinare aures vestras et intelligatis sane ut narrarem
 de nouis uerissimis. Et primo *quantum ad congregacionem tocius concily generalis
 Constancie* celebrati. Quod ibi sit totus mundus, quantum ad nobilitatem scienciam,
 prudenciam...”
- ff. 105-108   vacant.
3. f. 108’   **[Notae lingua Latina et Veteroslavica scriptae]**
 „A. d. M.CCCC.XL. fui infirmus ad mortem, quod numquam per antea
 talem infirmitatem fui passus.”
- "Ante deum stantes non sitis corde uagantes..."
- (Cf. Cod. Graecen. 1128, f. 261’)

Cod. 24. (=Cod. Lat. 24.)

ALEXANDER DE VILLA DEI -LUDOVICUS DE GUASTIS: D o c t r i n a l e

Cod. membr. — S. XIV/ 2. — unica columna — 248 x 180 mm — ff. I, 71 (f. n. o.)— *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: gothica textualis formata rotunda. Manus unica. — *Ornamenta*: f. 1 Littera S initialis maior figuralis vir rubro vestitus, cum decoratione marginali flores varii coloris continenti et in margine inferiore cum stemmate familiae Castellani Romanae. Caeterae initiales simplices rubrae et caeruleae alternatim cum rubricationibus similium colorum. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia – Roma (e stemmate familiae Castellinorum) — *Possessor*: Familia Castellini Romana, deinde Turcarum Imperatores, quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 199-200.; Török (1878), 39-40.; Ábel (1878), 577.; Ábel (1879), 94-96.; Reichling, Th.: *Alexandri de Villa Dei Doctrinalis codices manuscripti et libri typis impressi*. Berolini 1894, 24.; Mezey (1961), 41-42.; Csapodi (1973), 121. num. 20.; Bursill-Hall, G. A

Census of Medieval Latin Grammatical Manuscripts. Stuttgart, 1981, 45. num. 40,2. — *Nota*: humiditate et praesertim defectu foliorum custodum deletum textum legi impossibile est.

- f. [I'] "No 6. Regles grammaticales en vers(!)"
„*Sorte supernorum scriptor libri pociatur*
Morte malignorum raptor libri puniatur.” (r.)
(Walther II, 30085. Verus hi in folio inferiore bis reduplicati.)
- ff. 1'-2 Notae marginales litteris arabicis scriptae.
- ff. 1-71 **[Alexander de Villa Dei: Doctrinale puerorum cum commentariis Ludovici de Guastis]**
- f. 1 "Tandem grammaticas pro posse ... figura..."
textus et "Construs: tandem autem ultimate docebo grammaticas figuras..."
- f. 71 textus
desinit
comm.
desinit
"...Quas tres personas in idem credo deitatis."
"...aptum medium et ad finem felicissimum."
"Et sic finitur expositio doctrinalis ac compendiosa et succincta secundum magistrum ludouicum guastum siue de guastis."
„deo gracias amen.”
(Ed.: Reichling, Th.: *Alexandri de Villa Dei Doctrinalis codices manu scripti et libri typis impressi*. Berolini 1894. Codex recensitus.)

Cod. 25 (=Cod. Lat. 25)

G e s t a R o m a n o r u m – H i s t o r i a s e p t e m s a p i e n t i u m

Codex chart. — a. 1474. — binae columnae — 278 x 213 mm — ff. I, 107 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Ornamenta*: litterae initiales simplices vel parum ornatae. — *Scriptor*: Matheus de Stara cf. Cod. Lat. 61. — *Provenientia*: Hungaria, cf. f. 47: „1474 Varadiensis”, et notulam Hungaricam „Hogh yhathnam” (f. 82.) — *Possessor*: Ladislaus de Egerwara cf. Cod. Lat. 71. cuius scriptura et provenientia identica satis commendat. Deinde Bibliotheca Regia in Buda, post eius direptionem codex Constantinopolim fuit allatus, et Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 200-201.; Török (1878), 40-41.; Könyvkiállítás (1882), 17. num. 39.; Katona L.: A Gesta Romanorum Sztárai-codexe. *Egyetemes Philologiai Közlöny* 1898, 401-411 et 878-879.; Katona L.: Die Budapester Handschrift der Gesta Romanorum. *Zeitschrift für vergleichende Literaturgeschichte* 14 (1900), 4-5.; Mezey (1961), 42-43.; Csapodiné (1981), 224.; Sopko (1982), 71-72. num. 241a.; Kódexek (1985), 147. num. 149.

f. I vacat

f. I' "No 33"
"Jubere, consulere, adulare, defendere, consentire, participare, silere, non obstare, non manifestare."

1. I'-83' **[Gesta Romanorum]**
f. I' "Incipit liber qui vocatur Historiegraphus."
f. 1 incipit "Allexander regnavit prudens valde qui filiam regis Syrie in uxorem accepit..."
f. 83 desinit "et de ceteris vicijis proponit."

(Ed.: Osterley, H. (ed.): *Gesta Romanorum*. Berlin: Weidmann, 1872. et Dick, W. (ed.): *Die Gesta Romanorum*. Erlangen c Leipzig, 1890. Sequentia capitulorum in codice secundum ordinem editionis Osterley: 9-14, 65, 190, 66, 67, 163, 99, 68, 1-8, 112, 114, 113, 211 115, 116, 91, 139-140, 81, 141, 82, 117, 90, 45, 44, 124-125, 57, capitulum de Oedipo rege cf. Osterley p. 176, 164, 47, 126,50, 56, 55, capitulum de pictura superbiae neque in Osterley nec in editione Dick repertum, 165, 134, 177, 119, 59, 193, 61, 64, 107, 85, 101, 70, 172,129, 151, 121, 194, 71, 109, 143, 72, 74, 133, 79, 128, 76, 131, 77, 217, 78, 218, 220, 80, 108, 102-103, 216, 62, 237, 54, 53, 215, 49, 135, 168, 167, 105, capitulum de Mucio Scaevola (f. 52') neque in Osterley nec in editione Dick repertum, 87, 42, 40, 267, 31, 246, 118, 123, 174, 21, 88, 89, 16, 111, 150, 149, 147, 245, 261, 142, 17-18, 9, 19, 197, 171, 100, 69, 243-244, 158, 191, 186, 38, 58, 196, 120, 249, 60, 63, 104, 83-84, 195, 106, 223, 221, 207, capitulum de quinque sensibus (f. 74') neque in Osterley nec in editione Dick repertum, 208-209, 203, capitulum de ascensione Domini (f. 75') neque in Osterley nec in editione Dick repertum, 98, 22, 138, 24, 137, 25-26, 182, 262, 33, 27, 263, 177, 28-29, 183, 253, 34, 185, 35, 30, 36, 136, 46a, 73, 75, 132, 178, 148, 152.)

2. ff. 83'-104' **[Historia septem sapientum]**
f. 83' "Hic Incipitur hystoria vij sapientum magistrorum et philosophorum bene moralizata de quodam filio regis famosissimi et boni."

a. ff. 83'-102 [Historiae]
f. 84 incipit "Poncianus in vrbe romana regnavit prudens valde qui uxorem filiam regis romanorum accepit pulchram..."
f. 102 desinit „...et sic in oace vitam finivit cum magistris suis.”
„Explicit historia vii sapientium quantum ad textum.”

(Ed.: Buchner, G. (ed.): *Die Historia Septem sapientium*. Erlangen & Leipzig. 1889, 7-90. Editio haec autem moralizations sequentes non continent.)

b. ff. 102-104 [Reductiones]
"Et hic incipiuntur narrationem(!) morales"
f. 102 incipit "Poncianus regnavit qui tantum..."
f. 104' desinit "...visum salutis poteris videre et per consequens ad vitam eternam peruenire. Reductio narracionis quarti magistri."

(Cf. Bloomfield 3946.)

f. 104' Notae marginales litteris arabicis scriptae.

ff. 105-107   vacant

3.   **[Versus]**
f. 107'   "Si modo sum degens non debet spernere me gens,
Cristus pauper erat et nunc super omnia regnat...
Quando bibo vina facio mihi commoda (!) viam."

Cod. 26. (=Cod. Lat. 26.)

PLUTARCHOS: Vitae parallelae (Cato maior, Aristides)

Codex membr. — S. XV/1. (post a. 1416.) — unica columna — 205 x 135 mm — ff. I, 59 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: humanistica bastarda. Manus unica. — *Ornamenta*: nulla. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia – Venetia(?) (cf. Franciscus Barbarus) — *Possessor*: Bibliotheca regia in Buda, post cuius direptionem Turcarum Imperatores, quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 201-202.; Török (1878), 41.; Ábel (1879), 6.; Csapodi (1973), 327. num. 527.; Giustiniani, V. R.: Traduzioni latine delle Vite di Plutarco nel Quattrocento. *Rinascimento* 1 (1961), 26-27. num 10.; Mezey (1961), 43-44.; Pade, M.: The Latin Translations of Plutarch's Lives in Fifteenth century Italy and their Manuscript Diffusion. Leonardi, C. – Olsen, B. M. (edd.): *The Classical Tradition in the Middle Ages and the Renaissance. Proceedings of the first European Science Foundation Workshop on "The Reception of Classical Texts"*. Spoleto, 1995, 169-83.; Pade, M.: A Checklist of the Manuscripts of the Fifteenth century Latin Translations of Plutarch's Lives. Gallo, I. (ed.): *L'eredità culturale di Plutarco dall'Antichità al Rinascimento*. Napoli, 1998, 251-87.; Pade, M.: Latin Manuscripts of Plutarch's Lives Corrected and Annotated by Guarino Veronese. Maisano, R. – Rollo, A. (edd.): *Manuale Crisolora e il ritorno del greco in occidente. Atti del Convegno Internazionale (Napoli, 26 29 giugno 1997)*. Napoli, 2002, 249-60. — *Nota*: Codex humiditate et tineis vitiatus, sat difficilis lectu.

f. I-'   vacant.

f. 1   **[Plutarchus: Vitae parallelae: Aristides et Cato Maior per Franciscum Barbarum Venetum traductae]**

a. ff. 1-3   **[Proemium]**

"Eloquentissimi ac patricij viri francisci Barbari veneti prohemium in Aristidis et Catonis Censorini vitas ex Plutarcho in latinum uersas ad Zachariam fratrem uirum insignem. " (r.)

f. 1   incipit   "(A)nimaduerti Zacharia frater te veram illam et sapientem..."

f. 3   desinit   "...uiris sciendum sit facile iudicabis."

"Finitur proemium, incipit Aristides cognomento iustus." (r.)

b. ff. 3'-29'   **[Vita Aristidis]**

f. 3'   incipit   "(A)ristides lysimachi filius ex antiochide tribu et populo alepecano ortus est..."

f. 29'   desinit   „...digna iudicatur”

„Explicit Aristides incipit M. Porcius Cato priscus pars altera
comparationis.” (r.)

c. ff. 29'-53'
f. 29' incipit
f. 53' desinit

[Vita Catonis]

„(M)arcum autem Catonem genere...”
„...aetate sua claritas[deletum] clarissimi avus fuit.”
„Expliciunt Aristidis et Catonis vitae dehinc sequitur Plutarchi exquisitum
de utroque iudicium id est comparationis pars extrema.” (r.)

d. ff. 53'-58'
f. 53' incipit
f. 58' desinit

[Comparatio]

„(C)um de his quae mentione digna...”
"...non autem prestantissimum generum diligere propositum fuit."
“TEAOC”

(Ed. et manuscripta huius translationis Latinae: Giustiniani, V. R.: Traduzioni latine delle
Vite di Plutarco nel Quattrocento. *Rinascimento* (II. ser.) 1 (1961), 26-27. num

10.)

f. 58'
f. 59

Notae marginales litteris arabicis scriptae.
vacat

Cod. 27.(=Cod. Lat. 27)

H i s t o r i a A u g u s t a

Cod. chart. — S.XV/2. — unica columna — 320 x 225 mm — ff. IV, 180 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: Humanistica cursiva formata. Manus unica. — *Ornamenta*: Littera initalis *O* maior picta (f. 1.), ibidem in margine inferiore super fasciolum florum et frondium sedentes duo pueri nudi. s. XVII(?). Littera initalis minor picta: f. 10'. — *Scriptor*: Non notatur. — *Corrector*: Johannes Vitéz Arciepiscopus Varadiensis cuius correctiones in margine cum rubro videri possunt sicut in Cod. Lat. 9; 10; 11; 12; 13.; 14. Manus altera coeva cum atramento fusco — *Provenientia*: Italia – Mediolanum. (Cf. stemma Francisci Sforzae ducis Mediolani in compactura deperdita descripta ab Kubinyi (cf. infra Pulszky). — *Possessor*: Franciscus Sforza dux Mediolanus, qui Budam verisimile ad transcribendum misit, morte Francisco autem codex in Bibliotheca Regia permansit, post cuius direptionem in Constantinopolim allatus est, et Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 202-204.; Pulszky F.: A Corvina maradványai. *MKSz* 2 (1877), 150.; Török (1878), 41-42.; Abel (1878), 577.; Abel (1879), 39-41.; Könyvkiállítás (1882), 110. num. 311.; Pellegrin, É., *La bibliothèque des Visconti et des Sforza ducs de Milan au XVe siècle*. Paris, 1955, 357.; Mezey (1961), 44.; Csapodi (1973), 449. num. 969.; Csapodiné (1984), 133. num. 94.

ff. I-IV
f. IV'
ff. 1'-2

vacant
„No 18”
Notae marginales litteris arabicis scriptae.

[Scriptores historiae Augustae]

f. 1 incipit
f. 173' desinit

"Origo Imperatoris Hadriani vetustior a picientibus, posterior a
hispaniensibus manat..."
"...melius quam potuisse intendas."

(Ed.: Hohl, E. (ed.): *Scriptores Historiae Augustae*. I-II. Leipzig 1927. I, 1-305; II, 1-248. Capitula 13-15 autem Vitae Numeriani in codice sicut in Editione Principe et Vat. Lat. 5301 in codice desiderantur.)

ff. 174-180   vacant

Cod. 28 (=Cod. Lat. 28)

SIMON DE IANUA: C l a v i s s a n a t i o n i s

Cod. chart. — S. XV/1. — unica columna, tres columnae: ff. 203-217'. — 275 x 195 mm — ff. I, 218 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: Rotunda italica. Manus unica. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: Non notatur. — *Corrector*: Manus tres: Manus prima: scriptoris qui correxit textum post exarationem in margine (cf. Ff. 48'; 67; 72; 145'). Manus secunda: Johannes Vitéz Arciepiscopus Varadiensis cuius correctiones in margine (ff. 4, 12, 18, 35', 58'.) cum rubro videri possunt sicut in Cod. Lat. 9; 10; 11; 12; 13.; 14.; 27. Manus tertia recentior: ff. 40; 107'. — *Provenientia*: Italia — *Possessor*: Bibliotheca Johannis Vitéz (cf. Csapodiné (1984)), deinde Bibliotheca Regia in Buda, post cuius direptionem Turcarum Imperatores, quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 204-205.; Török (1878), 42-43.; Mezey (1961), 44-45.; Csapodi (1973), 355. num. 600.; Csapodiné (1984), 136. num. 99.

f. I   vacat

f. 1-2   Notae marginales litteris arabicis scriptae.

ff. 1-201'   **[Simon de Ianua: Clavis sanationis Synonimorum medicorum liber]**

a. ff. 1   [Epistola dedicatoria Simonis de Ianua ad Campanum]

f. 1   incipit   "Domino magistro campano domini Pape capellano canonico parisiensi Simon infimus subdiaconus..."

f. 1   desinit   "...ut libet in publicum dirigatis."

b. ff. 1-1'   [Epistola Campani ad Simonem]

f. 1   incipit   "Venerabili viro magistro Simoni Januensi domini Pape subdyacono et capellano canonico rothemagensi amico suo carissimo tamquam fratri Campanus..."

f. 1'   desinit   "...in lucem posuistis noticiam pleniorum."

c. ff. 2-3'   [Prologus]

f. 2   incipit   "Optabat Galenius discere et dicere posse res sine nominibus..."

f. 3'   desinit   "...in nulla a nostro "a" differt potestate."

(Ed.: Götz, G.: *Corpus glossariorum Latinorum*. Lipsiae 1923, 234-235.)

d. ff. 4-201'   [Clavis sanationis]

f.4.   incipit   "Abanitib et alcutuh uel cutub sou cutubub arabice species fuit melancolie..."

f. 201' desinit   "...odore et sapore zedoarie remissi tantum."

"Explicit liber Sinonimorum venerabilis magistri Simonis Januensis. Deo Gratias Amen."

(Ed.: *Simonis Januensis Opusculum cui nomen clavis sanationis simplicia medicinalia, latina graeca et arabica ordine alphabetico mirifice elucidans. Recognitum ac mendis purgatum & quotationibus Alinij marie: ac aliorum in marginibus ornatum & quadiligentius ac correctius id fieri potuit impressum.* Impressum Venetiis : mandato et expensis heredum nobilis viri quondam Octaviani Scoti, per Bonetum Locatellum, 1510, 2r-65v.)

f. 202-^r vacat

2. ff. 203-217^r **[Vocabularium medicum]**
f. 203 incipit "Achemeleum id est antimonium..."
f. 217^r desinit "Tobalanachas id est scoria eris."

(Reliquae litterae U–Z desunt.)

f. 218-^r vacat.

Cod. 29. (=Cod. Lat. 29)

SIMON DE IANUA: C l a v i s s a n a t i o n i s

Cod. chart. — S. XV/1. — unica columna — 205 x 140 mm — ff. I, 218 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: Bastarda humanistica. Manus unica. — *Ornamenta*: Nulla. Initialium loci vacui restant. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Italia(?) — *Possessor*: Bibliotheca Regia in Buda(?), post cuius direptionem Turcarum Imperatores, quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 205-206.; Török (1878), 44.; Mezey (1961), 45.; Csapodi (1973), 355. num. 601.

f. I vacat
f. I^r "No 12"
ff. 3^r-4^r Notae marginales litteris arabicis scriptae.

ff. 1-201^r **[Simon de Ianua: Clavis sanationis Synonimorum medicorum liber]**
a. ff. 1-1^r [Epistola Campani ad Simonem]
f. 1 incipit "Venerabili viro magistro Simoni Januensi domini Pape subdyacono et capellano canonico rothemagensi amico suo carissimo tamquam fratri Campanus..."
f. 1^r desinit "...vestra prudentia postulandum."

b. ff. 1^r [Epistola dedicatoria Simonis de Ianua ad Campanum]
f. 1^r incipit "Domino magistro campano domini Pape capellano canonico

- f. 1' desinit   parisiensi Simon infimus subdiaconus..."
 "...ut libet in publicum dirigatis."
- c.** ff. 1'-4   [Prologus]
 f. 1' incipit   "Optabat namque Galenus differere et docere posse res sine nominibus..."
 f. 4 desinit   "...in nulla a nostro "a" differt potestate sed forma eius talis est a."

(Ed.: Götz, G.: *Corpus glossariorum Latinorum*. Lipsiae 1923, 234-235.)

f. 4'   vacat

- d.** ff. 5-201'   [Clavis sanationis]
 f. 5 incipit   "A bamchub et alchucub vel cuhub sou cuthubuth arabice
 speties est melancholie"
 f. 221 desinit   "...ferueat deinde refrigeratur Et quod..."

f. 218-'   vacat.

(Ed.: *Simonis Januensis Opusculum cui nomen clavis sanationis simplicia medicinalia, latina graeca et arabica ordine alphabetico mirifice elucidans. Recognitum ac mendis purgatum & quotationibus Alinij marie: ac aliorum in marginibus ornatum & quadiligentius ac correctius id fieri potuit impressum*. Impressum Venetiis : mandato et expensis heredum nobilis viri quondam Octaviani Scoti, per Bonetum Locatellum, 1510, 2r-65r. Reliqua tamen (littera Z) ab capitulo de Ysopo in codice desiderantur.)

Cod. 30. (Cod. Lat. 30.)

Speculum humanae salvationis

Cod. membr. — S. XIV/XV. — binae columnae — 350 x 265 mm — ff. I, 49 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et caeruleae alternatim. Initiales maiores aurei et argentei coloris. Imaginibus depingendis spatia vacua relicta. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia(?) — *Possessor*: Bibliotheca Regia in Buda(?), post cuius direptionem Turcarum Imperatores, quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 206-207.; Török (1878), 44-45.; Mezey (1961), 46.; Csapodi (1973), 451. num. 982.; Lutz. J. — Perdrizet, P.: *Speculum Humanae Salvationis*. I, Leipzig 1907, viii. num. 11.

- f. I-'   "No 21"
 ff. 1'-2   Notae marginales litteris arabicis scriptae.
- ff. 1-48'   **[Speculum humanae Salvationis]**
 f. 1 incipit   "Incipit speculum humane saluacionis a quo patet casus hominis et modus reparacionis..."

f. 48' desinit "...In matrem et in sociam in sororem et in reginam Quod nobis omnibus prestare dignetur iesus christus Amen."

(Ed.: Lutz. J. – Perdrizet, P.: *Speculum Humanae Salvationis*. I, Leipzig 1907, 4-99, 196. Reliqua tamen (versus: 197-208) in codice desiderantur.)

Cod. 31. (=Cod. Lat. 31.)

P. TERENCE AFER: C o m o e d i a e s e x

Cod. chart. — a. 1444. — unica columna — 198 x 142 mm — ff. I, 151 (f. n. o.) — *Compact.*: charta grossa, corio rubro, stemmate regis Matthiae Corvini et Imperii Ottomanici, item in quattuor angulis semilunio ornato, tecta. s. XIX. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae, tituli, glossae et capitula rubro notantur. — *Scriptor*: f. 144' „Galloysius Haudry scripsit de 1444.” — *Corrector*: Manus quattuor. Manus prima scriptoris qui post exarationem textum corregit: cf. Ff. 24', 28', 31'-32. Manus secunda: Johannes Vitéz Archiepiscopus Varadiensis cum rubro sicut in Cod. Lat. 9; 10; 11; 12; 13.; 14.; 27; 82. Manus tertia: gothica cursiva textualis, multa notitia grammaticalia, et einterpretationes: cf. Ff. 5', 11, 40, 41-41'. Manus tertia recentior: ff. 2-3. — *Provenientia*: Incerta. — *Possessor*: Bibliotheca Johannis Vitéz (cf. Csapodiné (1984)), deinde Bibliotheca Regia in Buda, post cuius direptionem Turcarum Imperatores, quorum serie Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csontos (1877), 207-211.; Török (1878), 46-47.; Ábel (1878), 569.; Ábel (1879), 11-13.; Ábel J.: *Az ó- és középkori Terentius - biográfiák.* (=Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből XIV) Budapest 1887, 34-38.; Mezey (1961), 46-47.; Maróti E.: Terentius in Ungarn. *Das Altertum* 8 (1962), 243-251.; Riou, Y-F.: Essai sur la tradition manuscrite du Commentum Brunianum des comédies de Terence. In: *Revue d'Histoire des Textes* 3 (1973), 93.; Csapodi (1973), 365. num. 626.; Csapodiné (1981), 222.; Csapodiné (1984), 139. num. 106.; Csapodi (1990), 36. num. 19.; Tóth P.: Későantik és középkori hagyományok egy humanista Terentius-kódexben. *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei* XII (2004), 93-117.

f. I vacat
f. I' „No 11”
f. 1' Notae marginales litteris arabicis scriptae.

I. [P. Terentius Afer comoediae sex]
1. f. 1 [Andria]
a. f. 1 incipit [C. Sulpicius Apollinaris: Periocha]
"Argumentum incipit" (r.)
"Sororem falso creditam meretricule ... "
f. 1 desinit "...aliam corino coniugem."

(Ed.:Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 2.)

b. ff. 1-1' "Prologus pupli terentii afri fabule andrie incipit" (r)
f. 1 incipit "Poeta cum primum animum adscribendum appulit..."
f. 1' desinit "...sint prius vobis."

(Ed.:Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 3.)

c. ff. 1'-23 [Textus]
f. 1' incipit "*Simo senex et sosia libertus et totus* (r.) – Vos istec intro auferte..."
f. 23 desinit "... Intus transigetur si quid est quod restat O plaudite caliopus recensui."
"Explicit andria" (r)

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 4-47.)

2. ff. 23-47' [Eunuchus]
"*Incipit Eunuchus feliciter*" (r.)

a. f. 23 [Didascalia]
f. 23 incipit "Acta ludis megalensibus l. postumio l. cornelio..."
f. 23 desinit "...famio consulibus."

(Ed.:Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 105)

b. f. 23' "*Argumentum metricum*" (r.)
f. 23' incipit "Meretrix adolescentem cuius..."
f. 23' desinit "...amoris illuditur."

(Prete, S. (ed.): *P. Terenti Afri comoediae*. Eidelberg 1954, 178.)

c. f. 23' [C. Sulpicius Apollinaris: Periocha]
"*Argumentum prosaicum*" (r.)
f. 23' incipit "Sororem falso dictam thaidis..."
f. 23' desinit "...audiente permenone."

(Ed.:Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 106.)

d. ff. 24-25 "*Prologus*" (r.)
f. 24 incipit "Si quisquam est qui placere se studeat bonis..."
f. 25 desinit "...quid sibi eunuchus velit."

(Ed.:Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 107-108.)

e. ff. 25-47' [Textus]
f. 25 incipit "Phaedria parmene (manu posteriore) – Quid igitur faciam..."
f. 47' desinit "...valete, plaudite caliopus recensui. Terentii afri Eunuchus Explicit.
Incipit Heautontimorumenos."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*.
Leipzig 1910, 109-157.)

3. ff. 48-73 [Heautontimorumenos]
"Eautontumorumenos"
a. f. 48 [Didascalia]

f. 48 incipit "Acta ludis Megalensibus l. cornelio..."
f. 48 desinit "...sempronio consulibus."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 51.)

b. f. 48 [C. Sulpicius Apollinaris: Periocha]
"Argumentum eiusdem" (r.)
f. 48 incipit "In militiam proficisci gnatum..."
f. 48 desinit "...uxorem accepit."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 52)

c. ff. 48'-49'
ib. incipit [Prologus]
f. 49' desinit "Prologus eiusdem"
"Ne cui sit vestrum mirum..."
"...potius quam sibi."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 53-54.)

d. ff. 49'-73
f. 49' incipit [Textus]
f. 73 desinit "Cremes Menedemus senex duo" (r.)
"Quamquam hec inter nos nuper..."
"...vos valet et plaudite. Caliopius recensui. Terenty afry"

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 55-101.)

4. ff. 73'-98 [Adelphoe]

a. f. 73' [Didascalia]
f. 73' incipit "Incipit adelphe terenty afry" (r.)
f. 73' desinit "Terenty affri incipit adelphe. Acta ludis funebribus..."
"...anicio m. cornelio consulibus."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 259.)

b. ff. 73'-74 [C. Sulpicius Apollinaris: Periocha]
f. 73' incipit "Argumentum eiusdem"
f. 74 desinit "Duos cum haberet demea adoloscentulos..."
"...patre duro demea."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 260.)

c. ff. 74-74'
f. 74 incipit "Prologus eiusdem" (r.)
f. 74' desinit "Postquam poeta sensit..."
"...augeat industriam."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 261.)

d. ff. 74'-98
f. 74' incipit [Textus]
"Micio senex secum" (r.)
"Storax non rediit hac nocte..."
f. 98 desinit "...istuc recte valet plaudite caliopus recensui. Explicit adelphos foeliciter." (r.)

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 262-304.)

5. ff. 98'-119'
a. f. 98'
f. 98' incipit [Hecyra]
[Didascalia II.]
"Terenty affri Incipit echyra feliciter Acta ludis romanis se. Iul caes. Gneo cornelio..."
f. 98' desinit "...marchio edilibus curulibus."

b. ff. 98'-99
f. 98' incipit [C. Sulpicius Apollinaris: Periocha]
f. 99 desinit "*Argumentum*" (r.)
"Uxorem duxit pamphilus..."
"...pamphilus cum filio."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 216.)

c. ff. 99-100
f. 99 incipit "*Prologus*" (r.)
f. 100 desinit "Hechyra est huic nomen..."
"...pretio emptas meo."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 217-218.)

d. ff. 100'-119'
f. 100' incipit [Textus]
f. 119' desinit "*Philotis meretrix Syra lena*" (r.)
"Per pol quam paucos reperias..."
"...hunc diem umquam. Vos valet plaudite. Caliopus recensui."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 219-256.)

f.) f. 120-144'
a. f. 120 [Phormio]
f. 120 incipit [Didascalia]
f. 120 desinit "*Incipit phormio feliciter*" (r.)
"Incipit phormio acta luis romanis lucio postumio..."
"...valerio consulibus."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 161.)

b. ff. 120-120'
[C. Sulpicius Apollinaris: Periocha]
"*Incipit argumentum eiusdem*" (r.)

f. 120 incipit
f. 120' desinit

"Chremetis frater aberat..."
"...a patruo adgnitam."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 162.)

c. ff. 120'121'
f. 120' incipit
f. 121' desinit

"*Incipit prologus*" (r.)
"Postquam poeta netus..."
"...atque equanimitas."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 163-164.)

d. ff. 121'-144
f. 121' incipit
f. 144' desinit

[Textus]
"*Davus servus secum*" (r.)
"Amicus summus meus et..."
"...faxo aderit. Vos valet et plaudite. Caliopius recensui Laudetur nomen domini ex hoc nunc et in seculum seculi." (r.) "Terenty affri phormio explicit. Deo gratias Amen. Galoysius Haudry s[cripsit] de 1444."

(Ed.: Fleckeisen, A. (ed.): *P. Terentii Afri comoediae*. Leipzig 1910, 165-211)

II. f. 144'

[Petrus de Muglio: Versus]
"Andria vel heunucus heuton adelphes echyra
Phormio succedens fabula sexta datur."

(Ed.: Riou, Y.-F.: Notes sur quelques manuscrits de textes classiques latins conservés a la Bibliotheque Vaticane: Un accessus aux Comediae de Térence interpolé d'extraits de la Vita Terentii de Pétrarque. In: *Revue d'Histoire des Textes* 1 (1971), 224. Cf. Walther I, 968.)

III. f. 144'
f. 144' incipit
f. 144' desinit

"Epithaphium super Terentium"
"Natus in excelsis tectis cartaginis urbis..."
"...puto cautus erat."

(Ed.: Baehrens, A. (ed.): *Poetae Latini minores*. 5. Leipzig 1880, 386; Buecheler, F. – Riese, A. (ed.): *Anthologia Latina*. I/2. Leipzig 1906, 40. num. 487c. Cf. Walther I, 11627).

IV. f. 145
f. 145 incipit
f. 145 desinit

[Explicatio locutionum difficilium]
"Hem. Expane sentio(?). Atat. interiectio..."
"...unde hehem querens(?)."

(Ed.: Tóth P.: Későantik és középkori hagyományok egy humanista Terentius-kódexben. *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei* XII (2004), 112-114.)

V. f. 145-145'

[Praefatio Monacensis]

a. f. 145

[Vita Terentii III: Oxoniensis breviata]

f. 145 incipit "Terentius affer genere extitit civis cartaginensis..."
f. 145 desinit "...maiozem eius fabule caperent furorem."

(Ed.: Ábel J.: *Az ó- és középkori Terentius-biográfiák.* (=Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből XIV) Budapest 1887, 38-40.)

b. f. 145 [De Andria]
f. 145 incipit "Fabula prima andria vocatur eo quod..."
f. 145 desinit "...venit qui et passibula vocatur."

c. f. 145' [Argumentum Andriae]
f. 145' incipit "Orto bello athenis chremes..."
f. 145' desinit "...dederunt karino sodali illius."

(Ed. totius Praefationis Monacensis: Ballaira, G.: Praefatio «Monacensis» ad Terentium quae integra in cod. Vat. Lat. 11455 asservatur. In: *Bollettino del comitato per la preparazione dell'edizione nazionale dei classici Greci e Latini* 16 (1968), 15-17. et Riou, Y.-F.: Essai sur la tradition manuscrite du Commentum Brunsonianum des comédies de Terence. In: *Revue d'Histoire des Textes* 3 (1973), 106-113. col. 2.)

VI. f. 145'-149 [Commentum Brunsonianum (sine commentariis)]
a. f. 145'-146 [Vita Terentii II: Oxoniensis]
f. 145' incipit "Terentius comicus quidam extitit affer. Civis carthaginensis..."
f. 146 desinit "...adelpi echira phormio. Sed nunc de andria videamus."

(Ed.: Ábel J.: *Az ó- és középkori Terentius-biográfiák.* (=Értekezések a nyelv- és széptudományok köréből XIV) Budapest 1887, 34-38.)

b. ff. 146-149 [De Andria]
f. 146 incipit "Andria prima fabula ideo vocatur quia cum ex andro insula..."
f. 146 desinit "...sicut consequentia manifestant. Argumentum totius fabule istud est."

c. ff. 146-146' [Argumentum Andriae]
f. 146 incipit "Bello exorto Athenis cremes quidam Atheniensis..."
f. 146' desinit "...acta sit apud Grecos et quo apud Latinos."

(Ed.: Riou, Y.-F.: Essai sur la tradition manuscrite du Commentum Brunsonianum des comédies de Terence. In: *Revue d'Histoire des Textes* 3 (1973), 106-113. col. 1.)

d. ff. 146'-147 [Argumentum Eunuchi]
f. 146' incipit "Acta ludis Megalensibus ita iugendum acta et recitata est..."
f. 147' desinit "...multo magis licebit uti hiisdem personis."

e. f. 147' [Argumentum ad Heautontimorumenum]
f. 147' incipit "Acta est et recitata est ludis megalensibus Lucio Cornelio Lucio Valerio Flacco..."
f. 147' desinit "...maledictis omnibus respondit."

- f. ff. 147'-148
f. 147' incipit
f. 148 desinit
- [Argumentum Adelphoe]
"Acta est ista fabula Adelphoe quam Terentius Latinus..."
"...legendo videbuntur."
- g. ff. 148-148'
f. 148 incipit
f. 148' desinit
- [Argumentum Hecyrae]
"Hecyra dicta est a loco non longe distantie ab Athenis..."
"...cum ipso filio parvulo quem ceperit Philomena."
- h. ff. 148'-149
f. 148' incipit
f. 149 desinit
- [Argumentum Phormionis]
"Argumentum istius fabule istud est. Duo senes germani fratres..."
"...sequenti plenissime manifestabunt. Amen. Deo gratias."

(Ed.: Bruns P. J. (ed.): *P. Terentii Afri Comoediae sex*. 1. Leipzig 1811, 3-7.)

- VII.** ff. 149-151
f. 149 incipit
f. 151 desinit
- [Commentarius in Terentium]
"Ad habendum cursum doctrinam non quia cursus..."
"in fine loco trochei ut ibi..."

(Ed.: Tóth P.: Későantik és középkori hagyományok egy humanista Terentius-kódexben. *Az Egyetemi Könyvtár Évkönyvei XII* (2004), 114-117.)

Cod. 32. (=Cod. Lat. 32)

M. VITRUVIUS POLLIO: *De architectura* PETRUS CANDIDUS DECEMBRIUS: *Historia peregrina; Grammaticon*

Cod. chart. — a. 1463. (Cf. f. 191') — unica columna — 305 x 220 mm — ff. I, 196. (f. n. o.) — *Compact.*: ut Cod. Lat. 1. corio viridi tecta. — *Scriptura*: Humanistica textualis. — *Ornamenta*: Nulla. Solum tres litterae initiales minores cum caeruleo pictae: f. 75' — *Scriptor*: Non notatur. Manus duae: prima ff. -131', secunda: ff. 137- — *Corrector*: Johannes Vitéz Arciepisopus Varadiensis cuius correctiones in margine (ff. 1-48') cum rubro videri possunt sicut in Cod. Lat. 9; 10; 11; 12; 13.; 14.; 27; 31. Manus altera verisimile scriptoris partis secundae: ff. 8, 67', 176. — *Provenientia*: Italia – Mediolanum. (Cf. stemma Francisci Sforzae ducis Mediolani in compactura deperdita descripta ab Kubinyi (cf. infra Pulszky). — *Possessor*: Franciscus Sforza dux Mediolanus, qui Budam verisimile ad transcribendum misit, Francisco mortuo autem codex in Bibliotheca Regia permansit, post cuius direptionem in Constantinopolim allatus est, et Abdul Hamid II. a. 1877. Universitati nostrae donum dedit. — *Bibliographia*: Csonosi (1877), 211-212.; Pulszky F.: A Corvina maradványai. *MKSz* 2 (1877), 150.; Török (1878), 47-48.; Ábel (1879), 58-62.; Pellegrin, É., *La bibliothèque des Visconti et des Sforza ducs de Milan au XVe siècle*. Paris, 1955, 357.; Mezey (1961), 47-48.; Csapodi (1973), 393. num. 700.; Krinsky, C. H.: Seventy-eight Vitruvian manuscripts. *Journal of the Warburg and Courtauld Institute*, 30 (1967), 53.; Rovetta, A.: Cultura e codici vitruviani nel primo Umanesimo milanese. *Atti del Convegno Umanesimo problemi aperti* I. Milano 1981 (=Arte lombardica NS 60), 9-14.; Csapodiné (1984), 146. num. 117.; Coulson, F. T.: Hitherto Unedited Medieval and Renaissance Lives of Ovid (II): Humanistic Lives. *Mediaeval Studies* 59 (1997), 148.; Kiss Farkas Gábor: Adalékok a mítoszok reneszánsz újjászületésének történetéhez [Notes on the History of Re-birth of Antique Myths in the Renaissance]. *Tanulmányok Ritoók Zsigmond hetvenedik születésnapja tiszteletére*. Budapest, 1999, 127-135.; Hajnóczy, G.: *Vitruvius öröksége. Tanulmányok a "De architectura" utóéletéről a XV. és XVI. században*. Budapest 2002, 82-91.

- f. I vacat
f. I' "No 1."
ff. 1-1' Notae marginales litteris arabicis scriptae.

- 1.** ff. 1-131'
f.1 incipit
f. 131' desinit
- [M. Vitruvius Pollio: De architectura]**
"(C)um divina tua mens et numen Imperator Cesar imperio potiretur..."
"...architecture membra in decem voluminibus haberet explicata."
- (Ed.: Krohn, F. (ed.): *Vitruvii De architectura libri X*. Lipsiae 1912, 1-261.)
- ff. 132-36'
vacant
- 2.** ff. 137-162
- [Petrus Candidus Decembrius: Historia peregrina]**
"P. Candidi in libros Peregrine Hystorie ad doctissimum Nicholaum Aramboldum Parmensem juris utriusque doctorom Prefacio" (r.)
[Prologus]
"(Q)antum inter se terrarum spacio separantur amantes..."
"...Balears insulae."
- a.** ff. 137-138
f. 137 incipit
f. 138 desinit
- b.** ff. 138-162
f. 138
f. 138 incipit
f. 162 desinit
- [Textus]
"Incipit tractatus de Cosmographia veteri et nova."
" (O)rbis terrarum spacia breuiter comprehensuri..."
"...aut gratiam uerbis senciet defuisse."
- "P. Candidi peregrine hystorie liber tertius de muneribus Romane reipublice feliciter finitur"* (r.)
- (Ed. Prologi et libri I.: Kretschmer, K.: Die Kosmographie des Petrus Candidus Decembrius. In: *Festschrift für Ferdinand Freiherr von Richthofen zum 60. Geburtstag*. Berlin 1893, 267-305. Vita Ovidii ex libro II: Coulson, F. T.: Hitherto Unedited Medieval and Renaissance Lives of Ovid (II): Humanistic Lives. *Mediaeval Studies* 59 (1997), 148-149. De auctore et manuscriptis huius operas: Zaccaria, V.: Sulla opere di Pier Candido Decembrio. *Rinascimento* 7 (1956), 18-20. num. 3.)
- 3.** ff.162-190
f. 162
- [Petrus Candidus Decembrius: Grammaticon]**
"P. Candidi Grammaticon liber primus incipit"
- a.** ff. 163
f. 163 incipit
f. 163 desinit
- [Prologus]
"(Q)vi amico detrahit ut alteri sufficiat Guarneri virorum optime..."
"...sola mors tempus ad se vendicat."
- b.** ff. 163-190
f. 163 incipit
f. 190' desinit
- [Tractatus]
"(A)ntiquis mos fuit ut apud asconium legimus..."
"...Vix cum labore et uix statim designat."
- f. 191'
- "P. Candidi grammaticon liber secundus explicat de proprietate verborum latinorum feliciter. Finitus die ultimo Novembris M.CCCC°LXIII."* (r.)

(De hoc opere v. Zaccaria: Sulla opere di Pier Candido Decembrio. *Rinascimento* 7 (1956), 20-21. num. 4.)

Cod. 33. (=Cod. Lat. 33.)

Liber ad officium capituli sororum de poenitentia

Codex membr. — a. 1495. (Cf. f. 123) — unica columna — 330 x 240 mm — ff. 124 (f. n. o.) — *Compact.*: Lignea coeva, corio fusco impressa tecta, 5 noduli aenei (1 umbilicus), 2 claves coriacei cum extremis aeneis. — *Scriptura*: gothica textualis formata fracta. S. XV ex. — *Ornamenta*: Littera initialis C figuralis cum circumcissione Christi (f. 10), litterae initiales simplices, et plurimae cum spatiis omatae, rubrae et caeruleae alternatim, tituli rubro notantur. — *Scriptor*: f. 123: „Est conuentus sororum penitentium argentine Nec non scriptus per quendam eiusdem conuentus sororem anno domini m.cccc.lxxxv.” — *Provenientia*: Germania – Augsburg. — *Possessor*: „Conuentus sororum penitentium Argentinae” Cf. f. 123 — *Bibliographia*: Mezey (1961), 48-49.; Radó (1973), 433-434. num. 140.

- ff. 1-2   lineata vacant
1. ff. 3-8'   **[Kalendarium liturgicum Argentoratense]**
19. Mart.: "Translacio s. marie magdalene IX Ic. totum duplex." 1. Aprilis: Conuersio s. marie magdalene. Commemoratio. " (r.), 7. Jul.: "Anniuersarium omnium sepultorum in cimiterio nostro. " IX. lc., 21. Jul.: "arbogaste! episcopi IX. Ic." (r.), 22. Jul.: „Marie magdalene totumduplex." (r.), 28. Aug.: , "Augustini episcopi IX. lc. (r.), 7. Nov. , "Florencij episcopi IX. lc. 10. Inicium hyemis." (r.); 3. Dec.: "Athale virginis IX. lc." (r).
- Festum totum duplex."
- f. 9   vacat
2. ff. 10-98   **Martyrologium Usuardi**
(Ed.: ASS Iun. VI (1717), 1-381.)
- ff. 98-98'   **Tabula lunarum**
3. ff. 98'-104'   *"Incipiunt Lecciones ewangeliorum legende cum kalendis per totum annum"* (r.)
- f. 98'   Dominica prima in aduentu domini secundum Mathheum (r.)
- f. 99   In illo tempore Cum appropinquasset..."
- f. 104'   "Secundum Johannem In illo tempore Apprehendit pilatus ihesum et flagellauit eum."
- f. 105   *"Ruodolfus prespiter et predicator egregius qui inpetrauit confirmacionem ordinis sororum de penitencia Beate Marie Magdalena. Orate pro eo."* (r.)

(Rudolfus de Wormatia canonicus s. Mauritii Hildesiensis, fundator Sororum de Poenitentia (1224/27).

- 4. ff. 105-111**   **Gregorii IX Bulla super confirmationem Sororum de Poenitentia.**
f. 105   incipit "Gregorius episcopus servus servorum Dei... Exurgentes de pulvere filie syon..."
ff. 110-111   desinit "...in celestis palacij thalamum feliciter introducet. Datum anagnie sexto decimo kalendas Decembris Pontificatus nostri anno Sexto."
f. 111   *Explicit Bulla Gregorij noni. Confirmacionis Ordinis sororum de penitencia Beate Marie Magdalene. Impetrata anno Incarnacionis domini Millesimo Ducentesimo Vicesimo septimo. Quarto ydus Iunij. Pontificatus Felicis recordacionis domini Gregorij pape noni. Anno Primo.*" (r.)

(Cf. Potthast Nr. 7928.)

- 5. ff. 111-115**   **[Augustinus: Regula recepta]**
ff. 111-115   *"Incipit Regula Sancti Augustini"*
f. 111   incipit   "Ante omnia sorores karissime diligatur deus..."
f. 115   desinit   "...et in temptacionem non inducatur. Amen.
Explicit Regula Augustini." (r.)

(Ed.: PL 32, 1377-1384. Cf. CPPM II, 3593.)

- 6. ff. 115-123**   **[Constitutiones Sororum Poenitentium S. Mariae Magdalene]**
ff. 115-123   Sequitur de institucionibus ordinis penitentium sancte Marie Magdalene."
f. 115' incipit   "Audito primo signo ad matutinas surgant sorores..."
f. 123   desinit   "...Quarta circa festum sancti Johannis Baptiste."
"Hic liber Intitulatus martirologium Est conuentus sororum penitentium argentine Nec non scriptus per quandam eiusdem conuentus sororem anno domini m. cccc. lxxxv."

Cod. 34 (=Cod. Lat. 34)
(fuit A 102)

Graduale Romano - Augustinum

Cod.membr. — XIV/1. ante a. 1334. — unica columna — 437 x 286 mm — *Compact.*: Ligna s. XIX. recomp. et corio fusco tecta. Inscriptio: „Gradulae” et „1334”. — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta alicubi rotunda s. XIV. Manus duae.: secunda recentior: f. 231-232, 311-312 et corectiones: ff. 199-199’. Notae quadratae. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, caeruleae et nigrae cum spatiis alternatim, ad initia officiorum festivitatum maiorum, initiales ornatae et deauratae: ff. 2’, 23’, 31’, 120, 163, 184’, 190, 197’, 202’, 234, 240, 252’, 263, 266’, 276, 278’, 340’. — *Scriptor*: Non notatur, est tamen ex ordine eremitarum S. Augustini. — *Provenientia*: Hungaria (e scriptura) — *Possessor*: Cf. f. 1: „Anno domini Millesimo ccc° xxxiiij° Comparatus est iste liber...” caetera erasa sunt. — *Bibliographia*: Adatok a magyarországi középkori könyvtárak történetéhez XIII. MKSz 16 (1891), 33-34.; Berkovits Ilona: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. MKSz 67 (1943), 9. num.162.; Zumkeller, num. 1399; Mezey (1961), 50-51.; Radó (1973) 503-505.; Szendrei (1981) C 71.

1. f. 1   **[Statutum de modo conscribendi libros musicae liturgicae]**
"Iniungitur fratribus ut de cetero tam in Gradualibus quam in Antiphonariis nocturnis et aliis faciant notam quadratam et iiij^{or} lineas omnes rubeas et littera aperte et distincte scribatur etc...."
- (Ed.: MKSz 16 (1891), 33.; Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. MKSz 67 (1943), 348.)
2. ff. 1-2’   **[Ordo ad aspergendum in Dominicis]**
"(I)n omnibus dominicis per totum annum iinita tertia a sacerdote primo aspergatur..." (r.)
3. ff. 2’-234   **[De Tempore]**
"Dominica prima in aduentu domini. Introitus" (r)
„Ad te leuau animam meam ..."
f. 234’   "Dominica xxii^a officium resumitur de dominica preterita scilicet" (r)
Dicit dominus ego cogito."
4. ff. 234-277’   **[De Sanctis]**
"In vigilia sancti andree Introitus" (r)
„Dominus secus mare galylee ..."
ff. 263-266   (Missa S. Augustini)
Alleluia duplex! „Filii syon letamini et exultate in domino deo nostro quia nobis dedit doctorem iusticie. Alleluia: O sanctitatis speculum diuine legis emulus augustine per seculum hunc rege gregem christi ut te sequatur sedulus ad gaudia perhennia patrie quo iam preisti."
f 277’   " ...offertorium (r) veritas mea. Communio (r) Beatus seruus." Missa s. Clementis P. M.
5. ff. 277-340’   **[Commune Sanctorum]**
f 278   "In vigilia unius apostoli introitus" (r)
„Ego autem sicut oliua ..."
f 340’   „...et dilexit ea vehementer." Communio e Communi sanctorum.

6. ff. 340'-343 "In dedicacione ecclesie" (r) Missa „Terribilis"
7. ff. 343-345' "Pro defunctis" (r) Missa „Requiem aeternam" tantum.
8. ff. 345-363' [Ordinarium Missae]
f. 345 "In maioribus festis duplicibus" (r.)
f. 363' "...Ite missa est." Missa de B. M. V. „Cum iubilo", Gloria cum tropis.
9. ff. 364-' Fragmentum Gradualis Responsorii „Gaude Maria virgo" inde a verbis " ... archangeli dictis credidisti.", et offertorium „Felix namque es ...", initium versus alleluatici de s. Spiritu. „Alleluia ..." caetera desunt.

Cod. 35 (=Cod. Lat. 35)
(fuit A 103)

Gradualis Romano - Augustinum [Fragmentum]

Cod. membr. — s. XIV/1. ante a. 1334. — 406 x 305 mm — ff. 78 (relicta foliationis originalis cum numeris caeruleis et rubris in margine superiore, foliatio hodierna s. XVII.). Codex noster officia de tempore continet, quod autem est valde mutilum (carens folia permulta cca. 200), quia in missa Dominicae III. Quadragesimae desinit. Et initium autem libri est mutilum, quare folium primum cum *Ordine ad aspergendum* desiderari videtur. — *Compact.*: Ligna s. XIX. recomp. et papiro una cum dors. fusci coloris tecta, Inscr.: "Graduale" et "Saec. XIV" — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta alicubi rotunda s. XIV. Manus duae. Notae quadratae. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, caeruleae et nigrae cum spatiis alternatim, ad initia officiorum festivitatum maiorum, initiales ornatae et deauratae: ff. 1'; 21' et 30. — *Scriptor*: Non notatur, indoles codicis tamen est libro Cod. Lat. 34 valde similis quod monstrat codicem ex ordine eremitarum S. Augustini prodisse. — *Provenientia*: Hungaria (e scriptura) — *Bibliographia*: Berkovits Ilona: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 9-10.; Zumkeller, num. 1399.; Mezey (1961), 51.; Radó (1973) 502-503.; Szendrei (1981) C 70.

- ff. 1'-78' [De Tempore]
ff. 1-1' Antiphona ad aspergendum in Pascha "*Vidi aquam.*"
f. 1' "*Dominica prima in aduentu domini Introitus*" (r)
„Ad te leuauit animam meam ..."
f. 78' Desinit ad verba Tractus "Ad te leuauit oculos meos ..." in Dominica III in Quadragesima: "Miserere nobis domine miserere nobis ..."

Cod. 36 (=Cod. Lat. 36)

Liber Collectaneus Praemonstratensis cum parte Breviarii

Cod. membr. — S. XIV/XV. (post 1389, nam de festo Visitationis B. M. V. f. 37 fit mentio) — Binae columnae — 222 x 155 mm — ff. 313. (f. n. o.!) Folia quaedam autem permixta sunt. Ordo eorum: ff. 1, 9, 29, 10, 2-8, 12-18, 30-32, 19-24, 25-28, 11. Illa autem inter ff. 9-29, 32-19, 24-25, 28-11 et post 11 desiderantur. — *Compact.*: Charta grossa cum dorso corio fusci coloris. Inscriptio: "Breviarium" (s. XIX.). — *Scriptura*: Textualis „psalterii" s. XIV. ex. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae et caeruleae alternatim, sex initiales figurales: f. 1: David rex cytharam pangens; f. 5': vir cum libro; f. 14: vir barbatus inditans caelum; f. 30':

mulier legens in libro, f. 125 Christi nativitas; f. 169, Moyses cum libro. Litterae initiales maiores pictae et deauratae: ff. 19', 26, 30', 154, 156', 161, 222', 234, 238', 241', 243' 270. Initiales (figurales) ff. 141', 216' et 220 excisae. Folia mutila sunt: ff. 99-102, 105, 137, 141, 149, 151-152, 159-160, 164, 236, 243, 249, 252. — *Scriptor*: Non nominatur. — *Provenientia*: Codicem in Hungaria exaratum esse praesentia Sanctorum Stephani Regis, Emerici et Ladislai cum Gerardo in litiis iure arguit. Influxus tamen liturgicus vicinae Bohemiae (P. Rado), et indoles ornamentorum superiorem partem antiqui Regni Hungariae; Liturgiae quaedam proprietates ritum praemonstrantem evidenter emonstrantes monasteria eiusdem Ordinis in illa regione existentia: B. M. V. de Thurócz, et S. Johannis Baptistae de Castro Jászó ut locum originis commendant, magis tamen secundum. — *Possessor*: Monasterium Praemonstratense in Jászó, deinde post abolitionem Josephianam a. 1787 Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Timár K.: *Prémontrei kódexek*. Kalocsa 1924, 17-18.; Gábriel A.: *Breviáriumtípusú kódexek*. Budapest 1934, 41; Berkovits I.: A budapesti egyetemi könyvtár festett kéziratának egy csoportja. *MKSz* 38 (1931), 4-7.; Gábriel A.: *A prémontreiek Szent István-tisztelete a középkorban*. Budapest 1938, 4.; Radó P.: Az "aprószentekelés" a magyar liturgia történetében. *Theologia* 1943, 258-259.; Gábriel A.: A prémontrei kódexirodalom. *Új Magyar Múzeum* IV (1943), 8-10.; Mezey (1961), 52-53.; Güntherová, A. – Mišianik, J.: *Strediveka knižna mal'ba na Slovensku*. Bratislava, 1961, 41-42.; Berkovits I.: *Magyar kódexek a XI-XVI. században*. Budapest 1965, 34.; Radó (1973), 284-295.; Sopko (1982), 72-73. num. 242.; *Kódexek* (1985), 117-118. num. 85.; Marosi E.: *Magyarországi művészet*. I. Budapest 1987, 356, 488, 490, 628.; Beke L. – Marosi E. – Wehli T.: *Művészet Zsigmond király korában 1387-1437, II. Katalógus*. Bp. 1987, 357-358.; Kéry B.: Über die Veränderungen der ikonographische typen der Geburt Christi in der österreichischen Buchmalerei der Internationalen Gotik. In: Pochat, G. – Wagner, B.: *International Gotik in Mitteleuropa. Internationale Tagung in Graz 1989*. (Kunsthistorisches Jahrbuch Graz 24). Graz 1990, 103-113.; Galavics G. – Marosi E. – Mikó Á.: *Magyarországi művészet a kezdetektől 1800-ig*. Budapest 2001, 146.; Takács I. (ed.): *Sigismundus Rex et Imperator Kunst und Kultur zur Zeit Sigismunds von Luxemburg (1387-1437). Katalog zur Ausstellung im Museum der Bildenden Künste Budapest 2006 und im Musée National d'histoire et d'art Luxemburg 2006*. Philipp von Zabern, 2006, 596-5977. num. 7.34.

- 1.** ff. 1-32' *Fragmentum psalterii.*
f. 1 *"Inuitatorium"* (r.)
„Venite exultemus domino, ps. Venite...”
f. 32' *"...Exaudi deus deprecationem..."*
- 2.** ff. 33-40 **Hymnarium** (Initium deest!)
f. 33 Ch., 8073, 4791, 9196, 16881, 1449-51, 2933, 5610, 19716, 21481, 14481, 18986, 110, 9582, 2824, 1644-5, 654, 21204, 9215, 2339-40, 13150, 14467, 17713, 21398, 21039, 1597, 86771, 12792, 4252, 11015, 13512, 10968, 3471, 117, 20455, 6977, 2959, 5832, 590, 11228, 4533, 18607, 600, 17453, 9136, 9620, 9507,21703, 20918, 1889.
- 3.** **[Collectaneum]**
- a.** ff. 40'-88 Capitula ad horas diurnas cum collectis et ordo processionum, ritus in triduo maiori.
f. 40' *"Dominica prima in aduentu domini. ad vespas Capitulum (r) Ecce dominus deus noster..."*
f. 88 *Oratio unius Electae: "Omnipotens sempiterna deus da nobis in festiuitate beate electe tue N...."*
- b.** ff. 88-89 *"Incipiunt suffragia sanctorum."* (r)
f. 88' *"De confessoribus...(r) Deus qui nos sanctorum confessorum tuorum Stephani emerici atque ladizlai..."*

- c.** 89ab "Secuntur benedictiones novem leccionum." (r)
- d.** ff. 89'-92 *Ordo ad primam, officium capituli et completorium.*
- e.** ff. 92-93' Suffragia varia. "Ad adventum uisitorum, pro fratre redeunte, ad adventum regis, ad adventum regine...in aduentu archiepiscopi, Super abbatem noviter electum..." etc.
- f.** ff. 93-95' *Ordo profitendi.*
f. 93 "Novicius professionem facturus ducatur in capitulum..."
f. 95' "...qui ceteris maiores expetunt fieri".
- g.** ff. 95'-101 "*Incipit ordo baptisterii qualiter infans kathecizandus seu baptizandus...*" (r)
- h.** ff. 101'-102 "*Ad introitum quemlibet (!) mulieris*". (r.)
- i.** ff. 102-106 "*Incipit visitacio infirmorum.*" (r.)
- k.** ff. 106-108' **[Ordo sepulturae.]**
f. 106 "Antequam corpus de domo efferatur aspergatur aqua benedicta et dicat conventus..." (r)
f. 108' "...deposicionis officium humanitatis..." reliqua desunt
- 4.** ff. 109-313 **[Officia]**
a. ff 109-273 **[Officia de tempore]** (initium deest.)
f. 109 "...ye filij arros quam vidit super iudam..." (Lectio I. in Dominica prima adventus.)
f. 118 alligatum, inter ff. 165-166 2, inter 191-192 1 folia desiderantur.
f. 273 "Evangelium (r) Ingressus iesus perambulabat ut supra." (Octava Dedicationis Ecclesiae.)
- b.** ff. 273-313 **[De sanctis]**
f. 273 "*De sancto nicolao ad vespas. antiphona* (r)
Amauit eum dominus..."
- (Inter ff. 310 et 311 et in ternione ultima (ff. 311-313) 3 folia perierunt. Reliqua desunt.)

Cod. 37 (=Cod. lat 37)

Decretales Gregorii IX. cum glossa ordinaria BERNARDI DE BOTONE PARMENSIS

Cod. membr. — S. XIII/XIV, post a. 1290-1296. (Cf. Glossam Ricardi de Senis, qui commentarios suos a. 1290-1297 scripsit.) — columnae quaternae cum multis glossis marginalibus, textus in 3 fol. iam deletus. — 365 x 235 mm — ff. 201 (f. n. o!) — *Compact.*: Charta grossa cum dorso coloris (s. XIX). Inscriptio: "Jus Canonicum MS" — *Scriptura*: Gothica textualis rotunda – "littera bononiensis" s. XIII/2. glossa: cursiva currens notularis. Manus tres: prima: ff. 1-69'; secunda: ff. 69'-104'; tertia: ff. 104'-144; quarta: ff. 144-164; quinta: ff. 164-201. Notae marginales permultae a manibus diversis, inter quas corrector Ungarus decerni potest, qui

toponymum *Colonensis* correxit *Colocensis* (f. 11). — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae et caeruleae alternatim. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Italia – Bononia-Padua. — *Possessor*: Monasterium Paulinorum prope Zagrabiam (s. XIV-XV.), deinde coenobium eorundem Lepoglavense usque ad abolitionem Josephinam, quando codex Bibliothecam Universitatis apooratus fuit. — *Bibliographia*: Könyvkiállitás (1882), 48. num. 163.; Mezey (1961), 53-54.; Erdő P.: Ricardus de Senis' Glossen in einer Budapester Dekretalenhandschrift. *Österreichisches Archiv für Kirchenrecht* 33 (1982), 107-111; Kódexek (1985) 92-93, num. 31. [cum loco erroneo glossarum Ricardi, qui pro f. 58 ponitur hic in f. 68]; Erdő P.: Ricardus de Senis' Glossen in einer Budapester Dekretalenhandschriften. In: Erdő P.: *Kirchenrecht in mittelalterlichen Ungarn. Gessammelte Studien*. Berlin 2005, III. 1.

- 1. f. 1'** **[Regula iuris versificata]**
 f. 2 „Dominus illuminatio mea”
 f. 2' "Liber ecclesie beate virginis prope zagrabiam claustrum heremitarum" (s. XIV/XV), "S. Pauli Primi Eremitae (s. XVII.)"
- 2. ff. 2'-201** **[Apparatus Bernardi in libros Decretalium Gregorii IX.]**
- a. f. 2'** [Prologus Bernardi a Botone]
 f. 2' incipit "(G)regorius in huius libri principio quinque precipue sunt prenotanda videlicet que sit intencio que materia que notilitas...
 f. 2' desinit "...et qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit in de baptismo et eius effectu maiores."
- b. ff. 1-201** **[Decretalis Gregorii]**
 f. 3 incipit "(Inscriptio) Gregorius episcopus servus servorum dei dilectis filiis doctoribus et scolaribus universis ubicunque commorantibus...
 (Prefatio) Rex pacificus pia miseracione ponit sibi subditos..."
 f. 201 desinit "...ut pro spiritualibus facere quis homagium compellatur.
 Expliciunt decretales. Deo gratias. amen."
- c. ff. 1-201** **[Bernardus de Botone Parmensis: Glossa ordinaria in Decretales]**
 f. 1 incipit Gregorius etc. episcopus... – sic et... appellat se servum Christum (In superiori margine scripta vix iam legi possunt.)
 f. 202 desinit "...nullam obligationem de facto uel de iure inducit seu de pactis pactionem bernardus."
 „Explicit apparatus bernardi."
- (Ed. Richter, Ae. L. (ed.): *Decretales Gregorii papae IX*. Lipsiae 1839, 4-1226. Cf. Kuttner, S. – Smalley, B.: The 'Glossa Ordinaria to the Gregorian Decretals. *English Historical Review* 60 (1945), 97-105.)
- d. ff. 1-201 passim** **[Additiones ad Glossam ordinariam in Decretales]**
 Guid. – f. 24'; Host. – f. 34; Hug. – f. 29'; Johannes Andreae – f. 201; Innoc. – f. 30'; Ricardus de Senis – f. 58 (margine inferiore)
- (Ed. glossae Ricardi: Erdő P.: Ricardus de Senis' Glossen in einer Budapester Dekretalenhandschrift. *Österreichisches Archiv für Kirchenrecht* 33 (1982), 109-110.)
- f. 202 Notae variae ad ius canonicum spectantes, sed partim iam deletae. Inter quas:

„Post diem lunae post dominicam iudica anno Domini mcccxlviij”
„Post vigiliam sanctae Margarithae anno Domini m cccc(?) lix”

Cod. 38 (=Cod. lat. 38)

PETRUS DE TARANTASIA: In II. librum Sententiarum Commentarium
THOMAE DE AQUINO: Quaestiones IV. de beatitudine

Cod. membr. — S. XIII/XIV. — binae columnae — 324 x 210 mm — ff. 196 (f. n. o.!) — *Compact.*: lignea, corio albo tecta mediae aetatis. Inscriptio: "super secundum sententiarum" (s. XV.), in dors. (modernus) "Lombardus" — *Scriptura*: Gothica textualis, "Littera Parisina" — Manus tres: prima ad textum (ff. 1-196'), secunda: officium Corporis Christi (f. 196'), tertia: formula litterae (f. 196'). — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et caeruleae alternatim, prima ad marginem picta. — *Scriptor*: Non notatur potest esse idem ex ordine Praedicatorum — *Provenientia*: Gallia – Paris (Cf. 'Littera Parisina'). — *Possessor*: Frater Thomas OP. vicarius in Sárospatak, Hungaria (s. XIV cf. notam f. 196'), deinde (s. XVI.) Conventus Remetensis prope Zagrabiam, Ordinis Paulinorum (cf. notam f. 1), quo suppresso in abolitione Josephiana a. 1784. Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Berkovits I.: Az Egyetemi Könyvtár festett kéziratának egy csoportja. *MKSz* 38 (1931), 4.; Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 351.; Stegmüller (1947), 336. num. 690 [cum mentione erroneo, quia significat codicem Bibliothecae Academiae Hungaricae num. 38 esse. Idem error in Stegmüller (1947) II, 748.]; Mezey (1961), 54-55.; Mezey L.: Les rapports intellectuels entre la France et la Hongrie des Árpáds. *Recherches nouvelles. Acta litteraria Academiae Scientiarum Hungaricae* 17 (1975), 331-332.; Mezey L.: *Deák-ság és Európa. Irodalmi műveltségünk alapvetése*. Budapest 1979, 167.; Kódexek (1985), 100, num. 48.

1. ff. 1-179' [Petrus de Tarentasia OP: In secundum librum Sententiarum Commentarium]

f. 1 incipit "Qui vivit in aeternum – In hiis verbis opus creacionis sufficienter exprimitur..."

f. 179' desinit "...mandatorum eius observancia perducit ad vitam. Quam nobis prestare dignetur. Qui est benedictus in secula seculorum Amen. Explicit liber secundus sententiarum."

(Cf. Stegmüller (1947) 334-335. num. 690; Cf. Kaeppli III, 262. num. 3340.)

2. ff. 180-196' [S. Thomas de Aquino: Quaestiones IV. de beatitudine]

f. 180 incipit "Ad primum sic proceditur videtur quod homini non conveniat agere propter finem..."

f. 196' desinit "...beatus est qui habet omnia que vult."

(Ex *Summae Theologiae* I parte IIae. haec quaestiones desumptae sunt. Ed.: *Summa Theologiae - Prima Secundae qu. 1 ar. 1 - qu. 4 ar. 8*. In: Busa, R. (Ed.): *S. Thomae Aquinatis opera omnia*. 2. Frommann-Holzboog 1980, 354-362. Cf. Dondaine, H. F. Schooner, H. V.: *Codices manuscripti operum Thomae de Aquino*. 1, Roma 1967, 167. num. 437.)

3. f. 196' [Officium Rhythmicum de Corpore Christi]

f. 196' incipit "Incipit officium de corpore christi per magistrum ordinis et difinitores generalis capituli ordinatum. ad primas vespervas super psalmos antiphona Gaude felix parens ecclesia..."

f. 196' desinit "...transformatos in corporis proprium oracio Deus."

22.) (Est tamen fragmentum officii, quia solum vespas continetur. Ed.: AH 5, (1889),

4. f. 196^r

[Formula litterae ad Benedictum priorem provinciam Ungariae]

"Reverendo patri fratri Benedicto ordinis fratrum predicatorum priori provinciali fratrum ordinis predicatorum per Ungariam Frater Thomas eiusdem ordinis vicarius generalis in conventu Pothokensi [Patak] seipsum cum obediencia filiali vestre paternitati intestat quod gratum habui quod me absoluisti sed magis gratum habebam quod me supportetis."

Cod. 39. (=Cod. Lat. 39.)

DEFENSOR LOGOCIAGENSIS: *Liber scintillarum*
JACOBUS A VORAGINE: *Sermones Dominicales*
Sermones; Tractatus varii

Codex chart. collig. — S. XV. m. (cf. f. 221: 1469) — Binae columnae — 303 x 200 mm — ff. 234 (f. n. o.!) — *Compact.*: Ligna coeva, corio fusco tecta, cum nodulis aeneis 4, et umbilico. A. 1957 codex recompactus est et compactura originalis una cum fragmento litterae in maculatura reperto in theca posita est (sub numero Cod. Lat. 39b). Inscriptio (deperdita): "Quadragesimale" s. XVIII/XIX. — *Scriptura*: Gothica textualis cursiva s. XIV/XV. Manustres: prima: f. 1-34^r, 50-94, 96-234; secunda: ff. 36-50, 94^r-95^r; tertia (lectoris recentioris): f. 8, f. 34^r. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, capitula rubro notantur. — *Scriptor*: non nominatur. — *Provenientia*: Polonia meridionali (Nowy Sacz). Cf. chartam tegumini adglutinatam. — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 55-57.; Schneyer 2 (1974), 233, 283; Schneyer 7 (1976), 650.; Bloomfield, 679, num. 9200.; Goering, J. (ed.): *William de Montibus: The Schools and the Literature of Pastoral Care*. Toronto 1992, 476; 567.

1. interiori teguminis parti membr. adgl. (Cod. Lat. 39b):
Instrumentum notariale magistri Symonis quondam Nicolai de Sivenstat. Clerici Wratislaviensis notarii publici, super investitionem Nicolai Menlini de Secz Clerici Cracoviensis dioecesis in pastorem et rectorem ecclesiae parochialis de Noua Sandecz. Annus et indictio desunt. (S. XIV.)

2. ff. 1-83

[Sermones „Opus Mariae virginis”]

a. ff. 1-34

[Quadragesimale usque ad feriam tertiam post Pascha]

f. 1 incipit

"Cum ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite (Mt. 6,16) – Dominus ac redemptor noster facit more boni magistri.

f. 34 desinit

"...tulerunt pallium meum custodes murorum etc. Rogemus dominum."

"Quere aliam partem consequenter." (r.)

"Explicit quadragesimale operis Marie que est mater Dei intacta."

„Flete igitur o Christiani plorate cum afflictata matre.”

(Cf. Schneyer 7, 647-650, sermonum series in codice: Schneyer Nr. 1–52; sed Nr. 29-30 desiderantur. Sermones sequentes non sunt apud Schneyer: f. 27: *Hic est calix novi testamenti* (Lc. 22,20) – Consuetudo est patrum divitum; f. 27^r: *Cum dilexisset suos* (Jo. 13,1) – Commendabilis est finalis dilectio; f. 28: *Dilectus meus descendit in*

hortum (Cant 2,6) – Verba ista non incongrue possunt esse; Schneyer 50 – f. 29; f. 31: *Videte locum ubi positus erat* (Mt. 28,6) – Dies ista media; f. 32: *Venite et videte locum* (Mt. 28,6) – Consuetudo est loca nobilium; *Surrexit non est hic* (Mc. 16,6) – Consuetudo est hominum sollemnitates; Schneyer 52 – f. 33; f. 34: *Pax vobis ego sum* (Lc. 24,36) – Quando aliquis fidelis amicos.)

f. 35 „O mors quam amara est memoria tua pacem” (Sir. 41,1.)

f. 35’ delineatum vacat

b. ff. 36-61 [Sermones dominicales a dominica in Albis ad ultimam dominicam post Pentecostem]

f. 36 incipit "*Qui credit in filium dei* (1 Jn. 5,10.) – Quantum et quam magnum bonum sit credere in filium dei..."

f. 61 desinit "...introitum tuum scilicet in hunc mundum etc."

c. ff. 61-83 [Sermones de tempore a dominica I. Adventus ad feriam V in Coena Domini] (Manus 2.)

f. 61 incipit "Sermo in aduentu Domini." (r.)

Hora est iam nos de sompno surgere (Rm 13,11.) – Karissimi naturale est, quod quedam auis horis noctis..."

f. 83 desinit "...suo sancto corpore et sanguine sunt vniti quod et nobis praestare dignetur etc."

Explicit Opus marie per anni circulum sermo unus de epistola alter de ewangelio."

(Duae partes (De euangeliis et de epistolis) temporales *Operis Mariae* apud Schneyer non signatum.)

3. ff. 83-86’ [Defensor Logociagensis: Liber scintillarum abbreviatus]

f. 83 "Incipit liber scintillarum habens xxii capetula. (!) (r.)

incipit "Dominus dicit in ewangelio Maiorem karitatem..."

f. 88 "regnum eternum in celis cum christo. Quod nobis."

f. 86’ desinit "...pauperes beati qui in fide sunt diuites etc."

(Ed.: PL 88, 597-653.; CCL 117, 1-234: In nostro tamen codice nonnisi capita I-V, VII-XIX. XXI, XXIII-XXV et eadem abbreviata leguntur. Cf. Rochais, H. M.: Les manuscrits du „Liber scintillarum”. *Scriptorium* 4 (1950), 294-309, codex autem non memoratus.)

4. ff. 86’-88 "*Sequitur unum notabile de die dominico celebrando.*" (r.)

f. 86’ "Incipitur epistola de christo filio dei et de die dominico."

incipit „Qui dominum non timetis nec precepta seruatis propter hoc nunc venit ira dei super nos..."

f. 88 desinit "...ipsi possidebunt regnum eternum in celis cum christo Quod nobis prestare. etc."

5. ff. 88-90 [Expositio super oratione dominicali]

"Incipit expositio solempnis super Pater Noster excellentis doctoris thome de aqiuno." (r.)

f. 88 incipit „Pater Thomas de aquino Non dominus quia amari appetit non timeri..."

f. 90 desinit "...et affectu dicenda est. etc."

(Ed.: Ed.: Expositio super orationem dominicam ex diversis doctorum dictis collecta. In: *De quidditate et efficacia eucharistiae*. Köln: Quentell [cca. 1490-1494] (Hain 1368), ff. Dj^v-[Dv]^v. Cf.: Stegmüller RB 9763. Dondaine, H.-F. – Shooner, H. V.: *Codices manuscripti operum Thomae de Aquino*. I, Romae 1967, 403. Bloomfield 9200.)

- 6. ff. 90-94**
f. 90
f. 90 incipit
f. 94 desinit
- [Guillelmus de Montibus: Tractatus brevis de septem Sacramentis]**
"Sequitur de septem sacramentis matris sancte Ecclesie." (r.)
"Septem sunt sacramenta que nominantur in his verbis sunt sacramenta septena fons confirmatio pna unctio... Item per hunc versum Bos ut erat peculans cernantibus obice cursum..."
"...Et hec dicta sufficiant de septem sacramentis sancte ecclesie."
"Expliciunt septem sacramenta que multum sunt necessaria ad salutem animarum fidelium et cetera."

(Cf. Goering, J. (ed.): *William de Montibus: The Schools and the Literature of Pastoral Care*. Toronto 1992, 480-496. Textus autem videtur longior esse, quam in editione.)

- ff. 94'-95'
f. 94' incipit
f. 95' desinit
- [Conradus Waldhauser / Greculus [Teuto de Austria OFM]: Sermo contra coream.]**
Ad corisantium terrorem et pudorem ut omnis fidelis homo se caueat de coro, nota primo eius descripcionem secundum Bernardum dicendo Coream est circulus cuius centrum est dyabolus... – causa efficiens aspicientes non conversi.....
"...et descendunt in peccato in infernum."

(Ed.: Flajšhans, V.: K literární činnost Jana Husi XII. *Vestník České Akademie* 11 (1902), 752-756. Cf. Madre, A.: *Nikolaus von Dinkelsbühl*. (=Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters 40/4.) Münster 1965, 296. Cf. Triška (10), 20.)

- 7. ff. 95-95'**
f. 95 incipit
f. 95' desinit
- [Nota de virtutibus missae]**
"Nota decem virtutes missae prima est ut dicit sanctus Berhradus..."
„...Ergo lbenter audensa est.”

(Cf. Mainz Stadtbibliothek Hs I 160, f. 45 – List, G.: *Die Handschriften der Stadtbibliothek Mainz: Bd. 2. Hs I 151 - Hs I 250*. - Wiesbaden, 1998, 61.)

- 8. ff. 96-226**
f. 96 incipit
f. 221 desinit
- [Iacobus de Voragine: Sermones Dominicales] (mutatur manus)**
"Prepara te...Quando rex uel aliquis princeps..."
"...recordatus est hominis illius pauperis."
"Explicit opus sermonum de dominicis per anni circulum Jacobini de uoragine. completum sub anno domini M^oC. C. nonagesimo sexto"

(Ed.: Iacobus de Voragine: *Sermones de tempore*. Coloniae: onrad Winters, de Homborch 1478. [ISTC Nr. ij00193000]. Cf. Schneyer 3, 221-235. Sermonum series: Schneyer Nr. 1-25, 27-28, 26, 29-70, 72, 71, 74-84, 93-98, 86-91, 100-159, Sed Nr. 1, 4, 7, 10, 13, 15, 21, 23, 25, 27, 30, 34, 37, 39, 43, 45, 49, 51, 54, 57, 63, 67, 73, 75, 78, 81, 85, 87, 90, 99, 103, 109, 112, 114, 124, 129, 133, 135, 144, 147, 151, 154, 160 desiderantur et Nr. 60-61, 116-117, 119-120, 125-126, 137-138, 140-141, 155-156 conflati sunt.)

9. ff. 227-227'	[Sermo de S. Trinitate]
f. 227 incipit	" <i>O altitudo diuiciarum sapientiae et scientiae dei</i> (Rm 11,33.) – Altum profundum idem sunt..."
f. 227' desinit	"...multo magis contra homines preualebis."
ff. 226-234'	vacant

Cod. 40. (=Cod. Lat 40.)

THOMAS DE CHABHAM: S u m m a c o n f e s s o r u m ; N o t a e S y n o d a l i a

Codex chart. — S. XIV ex. (a. 1386) — binae columnae — 286 x 205 mm — ff. 106 (f. 104 bis) (f. n. o.!) — *Compact.*: chart. grossa s. XIX cum dors. cor. flavo colore, inscriptio: "Ethica Christiana. Constitutiones Guidonis." — *Scriptura*: gothica textualis, formata, s. XIV/2. Manus unica. — *Ornamenta*: litterae initiales simplices rubrae, capitula sublineis rubris notantur. — *Scriptor*: non nominatur. — *Tempus exarationis*: A. 1386, vel paulo post, cf.: f. 84' et f. 101'. — *Provenientia*: e metropolia Salzburgensi. — *Possessor*: non apparet. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 58-60.;

1. ff. 1-83'	[Thomas de Chabham: Libellus canonum poenitentialium]
a. f. 1 initium deest	"...cum domino que [qui] omnibus peccata eis remittitur..."
f. 83' desinit	"...maiozem iniungant penitenciam pro peccato manifesto quam pro peccato occulto, et hoc ad presens de penitencia sufficient. Explicit."
	(Ed.: Bloomfield, F. (ed): <i>Thomae de Chabham Summa confessorum.</i> (Analecta Namurcensia 25.), Louvain–Paris 1968.)
b. ff. 83'-84	[Nota] " <i>De matrimonio.</i> "
f. 83' incipit	"Matrimonium est legitima conjunctio maris et femine..."
f. 84. desinit	"...connubia iuncta retractant."
c. f. 84	[Nota brevis.] " <i>Sex opera misericordie et vij dona spiritus sancti.</i> "
f. 84	"Anno domini 1386 feria tertia post mathie apostoli predicta summa est completa."
d. ff. 84-84'	[Ordo capitulorum Poenitentialis, cuius auctor est Thomas de Chabham]
4. ff. 85-87'	"Incipiunt Constitutiones domini Gwidonis Cardinalis."
f. 85 incipit	"Frater Gwido... Post quam deus formauit hominem..."
f. 87' desinit	"...faciant per parochiales ecclesias suarum diocesim (!) publicari. Acta sunt hec wienne. Anno domini m ^o cc ^o lxxvij. Mense Maio. Pontificatus domini Clementis papae iij ⁱⁱ Anno Tercio."

(Ed.: Mansi, XXIII, 1169-1176. Pars tamen constitutionum (1176B-C) in codice desideratur.)

5. ff. 87'-89'
f. 87' incipit "Incipiunt Constitutiones domini Friderici [de Walchen] archiepiscopi ecclesie Saltzburgensis apostolice sedis legati."
f. 89' desinit "Ad honorem et gloriam sponse christi et fidei katholice christiane..."
"...extundi volumus ad prelatos. Finis constitutionum Concilij prouincialis Salzburgi celebrati Anno domini M° cc. lxxiiij. Indictione secunda kalendis Novembris." [correctio scriptoris]

(Ed.: Mansi, XXIV, 135-142.)

6. ff. 89'-90
f. 89' incipit "Hec est mitigacio domini Chunradi [de Vonstorf] archiepiscopi Salczburgensis Ecclesie. Anno domini M°. ccc. iij°. De pueris episcoporum."
f. 90 desinit "Ad hec quidam ludi noxij quos vulgaris locucio Episcopatus puerorum appellat..."
"...ad concessa nobis iuris beneficia recurremus."

(Ed.: Mansi, XXIV, 142-144.)

7. ff. 90-92
f. 90 incipit "Hec sunt instituta Venerabilis domini Ffriderici [de Walchen] archiepiscopi ecclesie Saltzeburgensis. apostolice sedis legati. in prouinciali concilio salczburge. Anno domini M° CC° lxxx°. Primo."
f. 92 desinit "Cum instancia nostra cottidiana esse debeat..."
"...nostrarum sancctionum inuenti fuerint contemptores."

(Ed.: Mansi, XXIV, 397-404.)

8. ff. 92-97
f. 92 incipit **[Johannis [Baccamazza] Card. episcopi Tusculani Synodalia Herbipolensia a. 1288.]**
f. 97 desinit "Incipit concilium Erbipolense Johannis Tuschulani episcopi. Johannes...Deus deorum dominus rite ac equo moderamine..."
"...ordinariorum iurisdictionem minime impedire. Datum ut supra."

(Ed.: Mansi, XXIV, 850-866.)

9. ff. 97'-98'
f. 97' incipit **[Chunradi [de Vonstorf] archiepiscopi Salzburgensis Synodalia]**
f. 98 desinit "Synodus prima domini Chunradi salczburgensis archiepiscopi edita Anno domini M°. CC°. lxxxviii°. feria quarta post Quasi modo geniti. De matrimonijs et sponsaliis
"Contractibus matrimoniorum qui non numquam contra eorundem honestatem..."
"...quos vilitas vite eo nec frui patitur nec gaudere."
"...discrete salubriter est prouisum. Datum Lugduni kalendis februarij pontificatus nostri Anno secundo" [1308].

(Ed.: Mansi XXIV, 1075-1078.)

10. ff. 98-98'
„Concilium prouinciale domini Chuonradi archiepiscopi celebratum saltsburge Anno domini m°. ccc°. x° non. maij feria a, in crastino beati

- f. 98 incipit   **Johannis ante portam latinam: de clericis tabernarijs.**
 Primo statutum de clericis tabernarijs quod incipit "Clericus non
 viator", cum hoc moderamine infigamus...
- f. 98' desinit   de triennio in triennium iuxta formam sacrorum canonum iam
 praedictam."

(Ed.: Mansi, XXV, 226-228. In codice autem articulus *De vagis scholaribus*, qui in
 editione omissus est, repperiri potest.)

- 11. ff. 98'-99**   "Synodus secundo (!) Chunradi de Vonstorf archiepiscopi
 Salzburgensis editus (!) anno domini M° CCC. c. non. may. Mitigacio
 seu mutacio pene super capitulum Contractibus.
- f. 98' incipit   "In saluti animarum paterna sollicitudine..."
 f. 99 desinit   "...plebanorum negligenciam in hac parte."

(Ed.: Mansi, XXV, 228-230.)

- 12. ff. 99-101'**   **[Pilgrimi Archiepiscopi Salzburgensis Synodalia a. 1386.]**
 f. 99   "Hec sunt Instituta domini Pylgrimi de Puchheim Archiepiscopi
 Salczburgensis apostolice sedis legati publicata in prouinciali concilio
 Saltzburge Anno Domini M°. CCC°. lxxxvj°.
 Ad laudem et honorem et gloriam nominis dei..."
 incipit   "...absolucionis beneficium meruerit obtinere etc. Acta sunt hec
 f. 101' desinit   Saltzburge in nostro Archiepiscopali Palacio Anno domini M°. CCC°.
 Octuagesimo vj°."

(Ed.: Mansi, XXVI, 725-734.)

- 13. ff. 101'-103'**   **[Innocentii IV. Bulla "Etsi animarum affectantes."]**
 f. 101' incipit   "Ut animarum affectantes salutem..."
 f. 103 desinit   "...vel privilegij explicitis valituris.
 Datum Neapoli xj° kal. decembr" 1254

(Cf.: Potthast 15562.)

- 14. ff. 103-105'**   **[Corroboratio Bullae Bonifacii VII per Fridericum Arciepiscom
 Salzburiensem]**
 f. 103 incipit   „Fridericus Dei gratia sanctae Salzburgiensis ecclesiae arciepiscomus...
 Petitiones religiosi viri fratris Sybotonis ordinis fratrum minorum..."
 f. 105 desinit   „...et certitudinem pleniorum praesentes concedimus litteras sigillum
 nostrum in apprehensione munitas. Datum sabbato in kal. Junii Anno
 Domini m° ccc° decimonono."

(Salzburgae, die 1 Junii a. 1319. Fridericus de Leibnitz Archiepiscopus Salzburgensis
 in petitionem fr. Sybotonis OMin. ministri provincialis Austriae transcribit bullam
 transumptam Bonifacii VIII de bulla Nicolai IV "Super montem catholicae
 fidei" (Potthast 23044.) in qua instituta Ord. de Poenitentia (III. Ord.) approbantur.)

- 15. ff. 105'-106'**   **[De obiectionibus fratrum mendicantium contra Decretalem
 dudum
 a Bonifatio]**

- f. 105' incipit "In nomine domini Amen. He sunt instancie quas mouent fratres mendicantes..."
 f. 106' desinit "...Secundo quia porcio canonica." Caetera desunt.

(Cf. Frankfurt am Main: Stadt- und Universitätsbibliothek: Ms. Bart 60, ff. 109v-110r – POWITZ, G. – BUCK, H.: *Die Handschriften des Bartholomaeusstifts und des Karmeliterklosters in Frankfurt am Main*. Frankfurt am Main 1974, 126. Agitur de bulla Clementis V. "Super cathedram". Cf. Müller, E.: *Das Konzil von Vienne 1311-1312. Seine Quellen und seine Geschichte*. Münster 1934, 547-552.)

Cod. 41. (=Cod. Lat. 41)

IACOBUS DE TURRE DE FORLIVIO: Quaestiones in Galenum

Codex chart. — S. XIV/XV. — unica columna — 293 x 215 mm — ff. 239 (f. n. o.) — *Compact.*: lignea s. XV. corio fusco impr. tecta lamellae umbilicae et partim claves aenei jam deperditi. Inscriptio s. XIX. "Jacobus Liber Tegni." — *Scriptura*: Gothica cursiva currens notularis s. XIV ex. Manus unica ad textum cum commentariis marginalibus. Manus secunda: f. 1: „Tituli quaestionum” et commentarii marginales. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: Non nominatur. — *Provenientia*: Italia – Padua (Quo Jacobus a. 1400-1414 magister medicorum fuit). — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 60-61.

In interiori teguminis parte (ante): s. XVII:

"Antiquus Medicus"

inferius, s. XV/2:

"Medice cura teipsum."

- f. 1-1' "Tituli questionum libri Tegni G. christus benedictus assit." s. XV/XVI
 "finis titulorum 2i Tegni secundum Jacobum de la turre de forliuio etc."

[Jacobus de Turre Forliviensis: Quaestiones in libros Methodi medendi Claudii Galeni]

- f. 2 incipit "...ex notione finis et procedit ex noticia cause..."
 f. 239' desinit "...licet alias res non naturales ad contrariam..." caetera desunt.

(Auctor in studio Paduano medicinae magister († 1414). Ed.: Hain, 7234-7239. Cf. Ferrari, A.: Della Torre, Giacomo. In: *Dizionario Biografico degli Italiani* 37 (1989), 555-558.)

Cod. 42. (=Cod. Lat. 42.)

HUBERTUS DE CESENA: Quaestio de superfluo ornato mulierum

HENRICUS DE FRIMARIA: Tractatus de IV instinctibus

JOHANNES MILICIUS: Postilla Gratia Dei dicta

PSEUDO-AUGUSTINUS: De honestate; De contemptu mundi;
 Sermones

Codex chart. — S. XIV/ XV. — Binae columnae — 298 x 218 — ff. 238. Folia quaedam desunt post f. 2. — *Compact.*: Coeva lignea corio albo tecta, cum 4 nodulis aeneis et umbilico e quibus 2 iam deperditi, vestigia

clavorum aeneorum. Codex fuit recompactus a. 1967. Inscriptio (deperdita): "Asceticus." (s. XIX.) — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis, s. XIV/XV. Manus sex. Prima: ff. 1-2; secunda: ff. 3-42'; tertia: 43-90'; quarta: 91-237'; quinta: 237-239'. Multa marginalia partim ex scriptoribus, partim a manibus recentibus. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. Tituli rubro notantur. Delineatio rubrata figuralis Mariam virginem repraesentans (f. 182). — *Scriptor*: non nominatur. — *Provenientia*: Bohemia? (Cf. Postillam Milicii.) — *Possessor*: Carthusia Lechnicensis(?) post abolitionem Josephianam (a. 1787) Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 61-64.; Triska (1970), 14.; Fodor (1977), 58.; Zummkeller, A.: *Der Traktat Heinrichs von Freimar über die Unterscheidung der Geister*. Würzburg, 1977, 16.; Sopko (1982), 73-75. num. 243.; Bloomfield 8169. Špunar (1985), 174. num. 442.; 184. num. 467.

- 1. ff. 1-1'**   **[Registrum]**
 "Nota tenorem huius voluminis" (Manus duae.)
- 2. f. 2**   "Nota super illo ewangelio Ego sum pastor bonus."
 f. 2   incipit   „Bonus dicitur quia dicit Dionysius bonum est...”
 f. 2   desinit   „...in mentem tuam in ebrietatem haec ille.
- 3. f. 2'**   **[Hieronymus: Epistola 108. (Epitaphium Paulae), 23-25.]**
"Beatus Ieronimus in uita beate paulae quam ipse conscripsit refert quomodo quidam hereticorum nitebatur eam decipere in fide communis recte rationis inquiens sic" (r.)
 (Q)uidam uero ueteranorum et callidus..."
 ib.   "...inuestigabiles uie eius. Quis enim..." (Caetera desunt.)
 (Ed.: CSEL 55, 339.20-343.16.)
- 4.**   **[Hubertus de Cesena: Quaestio disputata de superfluo ornatu mulierum]**
 "Questio disputata bononie per fratrem hubertum sancte marie canonicum in porta Portu rauennensis dyocessis decretorum doctorem. Episcopus uel alius superior precepit uel statuit quod nulla mulier in loco iurisdictionis sue utatur ornamentis...contrafacientem excommunicavit."
 f. 3   incipit   "Queritur utrum quelibet contrafaciens penam incurrat et videtur primo quod sic..."
 f. 4   desinit   "...manifestum hec ymago etc. noluit etc quod Deo pareat Amen."
- (Hubertus de Cesena canonicus regularis S. Mariae de Portu Ravennensi (Portuensis) ob. 1367, in Studio Bononiensi decretorum doctor et professor. Cf. Tiraboschi IX, 375.)
- 5. f. 4**   Notae breues de conditionibus "Quas sacerdos tenetur adimplere.", de septem diabolis "qui principaliter et spiritualiter regnant in peccatoribus."
- 6. ff. 4'-25'**   **[Nicolaus Magni de Jawor: Concordantia evangelistarum super passionem Domini]**
 f. 4'   incipit   "Scitis quia post biduum pascha fiet..."
 f. 25'   desinit   "...ut nos in eternam vitam ad trinitatem perducat."

(Cf. Franz, A.: *Der Magister Nikolaus Magni de Jawor*. Freiburg i. Br. 1898, 58-61. Stegmüller, RB, 6002,1. Cf. etiam Cod. Lat. 48, ff. 75-104.)

7. f. 25' Notae breves variae contra illos qui Deum dicunt impossibile precepisse, de IV persecutoribus, de quinque conditionibus quae requiruntur ad verum predicatorem, de uirtute orationis.
8. ff. 26-30 [Sermones]
a. f. 26 incipit „*Domus mea domus orationis* (Mt. 21,13.) – Multum valet deprecatio iusti assidua hic tangitur virtus orationis...
f. f. 26 desinit „...vade fili mi in requiem aeternam etc. amen.”
- b. f. 26 "*Suspiciens ihesus* (Lc 20,5.) – Evangelium illud in quo agitur de conuersione magni peccatoris..."
f. 26' desinit "...qui deo preparat domum mentis etc."
- c. f. 26' incipit "*Hodie huic domui* (Lc 19,9.) – Perfectam salutem que nullibi in terra..."
f. 27 desinit "...ut igitur illuc peruenire mereamur ipsam gloriosam virginem etc."
- d. f. 27 incipit "*Egressus ihesus* (Lc. 19,1.) – Hoc evangelium legitur in festo sollempni dedicacionis ecclesie materialis..."
f. 29 desinit "...non tamen certum memini me de eius natione legisse."
„Explicit pustilla (!) super egressus ihesus."
- e. f. 29' incipit "*Oraculum in medio domus interiori parte* fecerat Salomon et operuit atque vestivit illud auri mundissimo – Sanctus bernardus in sermone de dedicacione dicit..."
f. 30 desinit "...nomine sancto appellaris que tam uarijs virtutibus decoraris hec ille."
9. ff. 30-31 Notae variae de festis legalibus, de peccatis, de blasphemia, de agonia, de consiliis, de modis iurandi licite
10. ff. 31'-34 [Casus episcopales et papales]
a. ff. 31'-32 [Stephanus de Praga: Quaestiones de casibus conscientiae]
f. 31' incipit „Sciendum est breuiter pro quibus culpis sive casibus..."
f. 32 desinit „...crebribus et salubribus monitis est penitentia inducenda.”
- (Cf. Schulte (1875) 2, 431; 518. et Bloomfield 5298.)
- b. ff. 32-32' [Guilelmus de Pagula: Casus pro curia Romana (Oculi sacerdotis III.)]
f. 32 incipit „Casus papales primus est verberat clericum..."
f. 32' desinit „...in extravaganti bonifacii que incipit Excommunicamus.”
- (Cf. Bloomfield 4230.)
- c. ff. 32'-34
f. 32' incipit „Sciendum est quod canones penitentiales..."

- f. 34 desinit „...omnes circumstancie dici debeant.”
- (Bad Windsheim Cod. 113. 2. Cf. Stahleder, E.: Die Handschriften der Augustiner-Eremiten und Weltgeistlichen in der ehemaligen Reichsstadt Windsheim. - Würzburg: Schöningh, 1963.)
- 11.** **"Sermo de alienis peccatis."**
- f. 34 incipit "(A)b occultis meis (Ps. 18,13)... – Sic orauit sanctus dauid..."
- f. 34' desinit "...de peccatis alienis et tibi collige de libris."
- (Augsburg Universitätsbibliothek: Cod. II. 1.2° 46, ff. 392v; Berlin Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz: Ms. theol. lat. qu. 236, ff. 52v-54r.)
- 12.** **[Ps.-Augustinus: de honestate mulierum sermo]**
- f. 35 incipit "(N)emo dicat fratres quod temporibus nostris..."
- f. 36 desinit "...cuius misericordia plena est terra amen."
- (Ed.: PL 39, 2301-2303; CCL 110, 180-184. cf. CPPM I, 1078. Cf. etiam Cod. Lat. 48, 124'-126'; Cod. Lat. 53, ff. 82'-84'; Cod. Lat. 92, ff. 15-17.)
- 13.** **[Ps.-Augustinus: De contemptu mundi sermo]**
- f. 36 in marg. incipit "Sermo de contemptu mundi Beati Augustini ad clerum."
- f. 37' desinit "(A)udite fratres karissimi salutiferam patris nostri doctrinam..."
- "...perhennes reddamus gratias ihesu christo domino nostro qui cum deo patre..."
- Explicit liber beati augustini ad clericos de contemptu mundi."
- (Ed.: PL 40, 1215-1218; Cf. CPPM I, 1121. Cf. etiam Cod. Lat. 48, 24; 53, 4; 92, 3)
- 14.** **[Henricus de Frimaria OESA: Tractatus de IV instinctibus]**
- f. 37' in marg. incipit "Incipit tractatus de quattuor instinctibus angelico scilicet et divino, dyabolico et naturali."
- incipit "(S)emen cecidit in terram bonam...Licet verbum propositum exponatur per christum..."
- f. 42' desinit "...influxum nouum diuini luminis Et in calculo..." Caetera desunt.
- (Ed.: Zumkeller, A. (ed.): *Der Traktat Heinrichs von Freimar über die Unterscheidung der Geister. Lateinisch-mittelhochdeutsche Textausgabe mit Untersuchungen.* Würzburg 1977, 152-218. Cf. Zumkeller, 132, num. 307. Cf. Cod. Lat. 55, ff. 82'-85.)
- 15.** **[Iohannes Milicius: Postilla "Gratia Dei"]**
- a. ff. 43-44 [Prologus]
- f. 43.(Prol.) incipit "Alpha et O principium et finis deus omnipotens..."
- f. 44 desinit "...particeps fieri merear omnium tuorum triumphancium filiorum."
- b. f. 44-181 [Pars hiemalis, ab adventu Domini usque ad Quinquagesimam]
- f. 44 incipit "*Ecce rex tuus* (Zach. 9.9) – De aduentu domini locuturus sciens eum venisse..."

- f. 181 desinit "...donec facie diuina eternali illustremur. Quod nobis prestare...
Explicit pars hyemalis postille Milicie et uerte duo folia habebis de
resurrectione." (r.)
- f. 181' vacat
- c. ff. 182-232 [Pars aestivalis, a Pascha ad Rogationes]
f. 182 incipit "*Jesum queritis* (Mc 16,6) – Cantavimus in dominica passionis vexilla
regis prodeunt..."
- f. 232 desinit "...orandum est desistendo ab iniquitate pro inimicis nostris et amicis et
pro uita eterna. Quam nobis..."
- (Auctor: Johannes Milicius canonicus Cathedralis Pragensis († 1387). Praha
Knihovna Národního muzea v Praze XV D 7, ff. 3v-185v. Eiusdem Postille
quadagesimalis initium extat in nostro Cod. Lat. 50, ff. 72-94. Špunar: Repertorium I,
num. 442. Morée, P. C. A.: The dating of the postils Abortivus and Gratiae Dei of
Milicius de Chremsir. *Listy filologické* 121 (1998), 64-83.)
16. ff. 232-237' **[Johannes Milicius:]"*Postilla super orationem dominicam.*" (r.)**
f. 232 incipit "*Pater noster qui es in coelis* – De oracione nobis sermo est sicut (!)
dicit Crisostomus..."
- f. 237' desinit "...et sic unum patrem possidebimus in secula seculorum Amen."
- (Cf.: Augsburg Universitätsbibliothek Cod. Cod. II. 1.2o, 151, ff. 210r-216r, quo
legitur: „Super Pater noster sermones Milicii”. Cf. Hilg, Hardo: *Lateinische
mittelalterliche Handschriften in Folio der Universitätsbibliothek Augsburg: Cod. II.
1.2o 91 – 226*. Wiesbaden, 1999, 208.) et Truhlar, num. 1995; Uppsala Cod. 325, f.
37. – *Uppsala* 4 (1991), 179.; Bloomfield 8169. et Špunar: Repertorium I, num. 467)
17. ff. 237'-239' **[Honorius Augustodunensis: De haresibus]**
cognitionem quorumlibet possis euenire."
f. 237' incipit "Symoniaci a symone mago..."
f. 239' desinit "...incarnacione dominica blasphemantes amen et est finis."
- (Ed.: PL 172, 236-240.)
18. f. 239' Initium sermonis in Dominica in albis.
f. 239' incipit "Fores essent clausae... – Quicumque intelligit illud quod scriptum
est..."
f. 239' desinit "...clausis ianuis in domo sedebant."
- ff. 240-241 vacat
- f. 241' Nota de chorea

Cod. 43. (=Cod. Lat. 43.)

MARTINUS POLONUS: Margarita decreti

Cod. membr. — S. XIV/ 2. — Binae columnae — 280 x 220 mm — ff. 88. (f. n. o.). Folium primum deest. — *Compact.*: Ligatura m. ae. (s. XV) lignea corio fusco decorato tecta, clavi aenei iam deperditi, in posteriori tegumine 5 noduli aenei. — *Scriptura*: Gothica textualis "littera Bononiensis" s. XIV/2. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae et alternatim caeruleae. Delineationes figurales: ff. 13, 20, 33, 38, 40, 42 60, 63, 69'. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Italia? — *Possessor*: Non notatur. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 64.

[Margarita decreti seu tabula martiniana] (Initium deest.)

- f. 1 "Quod abbatissa non eligatur nisi sexagenaria..."
 f. 60 Imago fratris cuiusdam cum notula "Frater? saccorum barroco Fratri successori."
 f. 88 "...item angeli colligent zizianiam in fasciculos ad comburendum."
 ib. Versus de nobilitate hominis: "Nobilitas est hominis mens deitatis ymago..."
 "Explicit martiniana decreti composita a fratre martino ordine predicatorum deo gratias amen" "Omnis laus in fine canitur ergo etc."

(Ed.: *Margarita decreti seu tabula martiniana decreti*. Argentine : [Husner], 1486 (HC 10834), ff. a-[tvij]v. Cf. Kaeppli III, 117. num. 2973.; Schulte (1875) II, 137-138.)

Cod. 44. (=Cod. Lat. 44.)

**IACOBUS DE VORAGINE: Legend a Aurea
 Legendae Sanctorum**

Codex membr. — S. XIV/ XV. — Binae columnae — 235 x 167 mm — ff. 453 (foliatio originalis cum rubro et ciffis Romanis: i-ccviii; i-cclxxvii), folia 10 ab initio deperdita — *Compact.*: Charta grossa s. XIX. cum dorso flavio coloris. Inscriptio: "Legendae Sanctorum." — *Scriptura*: Gothica textualis formata rotunda, s. XIV/2 pro Legendae Aurea, gothica textualis a s. XV/1 pro reliquis codicis partibus. Manus tres; prima: ff. 1-475'; secunda: f. 476'; tertia: ff. 477-478'; quarta: ff. 479-483'. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et caeruleae alternatim cum spatiis ornatae, tituli rubro indicuntur. — *Scriptor*: Non nominatur. — *Provenientia*: Italia(?) — *Possessor*: s. XV in.: f. 482' "Liber de Zagrabia." Monasterium Paulinorum de Remethe prope Zagrabiam. f. 482'. s. XV m.: "Iste liber est ecclesie Zagrabiensis concessus fratri Benedicto vicario de Gharigh [vicariatus, sive prioratus maior Paulinorum in Slavonia superiori] per patrem generalem.", f. 482': "Frater Melchior...perlegit olim hunc librum Anno Incarnati uerbi 1598 Mense Octobris." F. 483': „to pisa frater Stanislau”; f. 483: „Anno Domini 1589 jahr. F[rater] Melchior Vomerus Neuss Szlesius”. — *Nota*: f. 92: Notae slavicae(?) — *Bibliographia*: Mezey (1961), 65.; Tarnai A.: „A magyar nyelvet írni kezdik”. *Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon*. Bp. 1984. 84.; Fleith, B.: *Studien zur Überlieferungsgechichte der lateinischen Legendae Aurea*. Bruxelles 1991, 85.; Madas E.: *A Legendae Aurea a középkori Magyarországon*. MKSz 108 (1992), 93-99: 95.; Madas, E.: *La légende dorée—Historia Lombardica, en Hongrie*. In: Gracciotti, S. – Vasoli, C. (ed.): *Spiritualità e lettere nella cultura italiana e ungherese del Basso Medioevo*. Firenze, 1995, 53-61.; Tóth P.: Egy bizánci szent Magyarországon, egy magyar szent Bizáncban. MKSz 117 (2001), 3-19: 10-11. Tóth P.: "Szent Zsigmondnak ő azt felnevezteté": Luxemburgi Zsigmond és a magyarországi dinasztikus szentkultusz. *Századok* 139 (2005), 367-383.; Tóth P.: *Szent Demeter, Magyarország elfeledett védőszentje*. Budapest 2007, 46; 49; 73-74; 219.; Tóth P.: Patronus regis - patronus regi. Kaiser Sigismund und die Verehrung des heiligen Sigismund in Ungarn. *Zeitschrift für Kirchengeschichte* 119(2008), 80-96.

1. ff. 1-475'

[Jacobus a Voragine: Legendae Aureae]

- f. 1. initium
deest
f. 475' desinit
- "...colis regionis ostenditur..."
"...tandem in eo habitare dignetur per gloriam. amen." "Expliciunt
legende sanctorum deo gratias. Amen. Amen. amen."
- (Ed.: Maggioni, G. P. (ed.): *Legenda Aurea*. I-II. Firenze 1998. I, 32 (De Sancto
Andrea apostolo § 159) -662; II, 663-1298. Codex noster est de familia
„Aegidiuszweig” nominata. (Cf. Fleith, B.: *Studien zur Überlieferungsgechichte der
lateinischen Legenda Aurea*. Bruxelles 1991, 85; 352; 373-374.) Caput de Sancto
Aegidio solum in editione Graesse (Graesse, Th. (ed.): *Jacobi a Voragine Legenda
Aurea*. Breslau 1890, 582-584.). Brevis additio de Sancto Martino legitur f. 424'
(margine inferiore): *Legitur in gestis beati sancti Ambrosii quod beatus Ambrosius
cum esset episcopus Mediolani et partes circumadiacentes...*)
- f. 476
- vacat
2. ff. 476'-478'
f. 476' incip
f. 478' desinit
- [Legenda S. Sigismundi Regis et sociorum]**
"Tempore Thiberij senioris augusti..."
"...ad pristinam redierunt sanitatem.
Aduvante deo et domino ihesu christo cui est honor et gloria virtus et
potestas per omnia secula saeculorum. Amen."
- (Ed.: *Legende sanctorum regni Hungarie in lombardica non contente*, Venetiis 1498.
ff. 3-4, ASS. Mai I. 3a Ed.: 88-89.; cf. BHL 7717β)
3. ff. 479-482'
f. 479 incipit
f. 482' desinit
- [Legenda S. Demetrii martyris]**
„(H)odie fratres uniuersus orbis gaudeat. Hodie festum recolat diem
solempnibus gaudys in quo beatissimus Demetrius cum angue letifero
dimicavit..."
"...in eodem momento redditur sanitati.
Patrante deo."
- (Ed.: Tóth P.: *Szent Demeter, Magyarország elfeledett védőszentje*. Budapest 2007,
222-241. Cf. BHL 2127.)
- f. 482'
- "Iste liber est ecclesie Zagrabiensis concessus fratri Benedicto vicario
de Gharigh per patrem generalem."; "Frater Melchior...perlegit olim
hunc librum Anno Incarnati uerbi 1598 Mense Octobris." Nota
Germanica a manu Fratris Melchioris.
- f. 483
- "1475"
- f.483'
- Scripta quaedam s. XV partim jam deletae:
Suffragia SS. Petri et Pauli; Alphabetum veteroslavicum; „To pisa
frater Stanislau”; „Anno domini 1589 Jahr. F[rater] Melchior Vomerus
Neuss Szlesius”.

Cod. 45. (=Cod. Lat 45.)
B i b l i a S a c r a

Codex membr. — S. XIII/XIV. — Binae columnae — 193 x 136 mm — ff. 323 (f. n. o.; inter ff. 248-249; 253-254, folium unum, inter 210-211 folia multa desunt.) — *Compact.*: Ligna s. XVII. corio fusco tecta, clavi aenei iam deperditi. Inscriptio: "Biblia." — *Scriptura*: Gothica textualis s. XIII/XIV ut aiunt "doctorum" (Gelehrtenminuskel). Manus duae: prima (Gelehrtenminuskel): ff. 1-315'; secunda (gothica cursiva currens): ff. 316-323. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et caeruleae alternatim, Litterae initiales figurales: f. 3: Littera *I* per totam marginem deducta hexaemeron repraesentans; f. 61 vir cum sceptro et rotulo; f. 91 mulier texens et agricola terram fodiens; f. 130 Rex David cytheram pangsens; f. 142 duo viri sedentes et caput volucris (columbae?) descendens; f. 145' Rex (Salomo) sedens cum sceptro et explicato rotulo; f. 153' vir sedens cum explicato rotulo; f. 215' Rex sedens cum sceptro et dyademate. Litterae initiales auro ornatae: ff. 1, 2', 14 (Littera initialis *H* leo in ore draconis), 23' (duae bestiae invicem respicientes), 30, 39, 48 (bis), 54, 60, 69 (draco devorans leonem), 76 (gryphio), 84, 91, 97' (duae aquilae invicem respicientes), 106 (bis, littera *I* marginaliter deducta dracones duo convoluti), 112, 115' (bis), 118 (bis, bestia cum capite histrionis), 121, 124 (tres), 130, 133', 135, 136', 138', 140, 151 (leo erectus), 152', 157' (bis), 167' (bis), 179', 192', 193', 195, 195', 206', 207, 211, 211', 212 (bis), 212' (bis), 214' (bis), 215 (bis), 223, 228' (tres), 236, 236', 239' (bis), 256, 256', 259 (bis), 261 (bis), 262, 263, 263', 264, 265 (bis), 266, 266' (bis), 267 (bis), 269', 277' (bis), 278, 279, 279', 280, 280' (tres), 281 (aquila). — *Scriptor*: Non nominatur. — *Possessor*: Germanis - St. Sebald (cf. f. [7']), deinde, a. 1617. Michael Orvos pastor primarius in Sárospatak (Cf. Szinyei J.: *Magyar írók élete és munkái*. IX. Budapest 1903, 1418.), deinde Bibliotheca Universitatis. — *Provenientia*: Hungaria (cf. Bartoniek. O. c.) — *Bibliographia*: Berkovits Ilona, *Az Egyetemi Könyvtár festett kéziratának egy csoportja*. MKSz 38 (1931), 2-4.; Mezey (1961), 66.

f. [7']

„Salutem Lectori Christiano. Biblia haec manuscripta Sancti Sebaldi fuisse, paginae laceratae a Bibliopecto erasae testabantur. Verum quo loco et tempore sint exarata, nulla potui ratione investigare. Equidem ante inventam typographiam scripta fuisse nullus dubito. Vale et antiquitatem veritatis trutina libratam venerare. 14. April. Liliiani. A. D. 1617. Sáros-Patachini in Comitatu Zempleniensi Superioris Ungariae Possessor Michael Orvos Surius loci dicti Pastor Primarius Manus propria Subscripsit."

1. ff. 1-284'
a. ff. 1-228

[Biblia Sacra utriusque foederis cum proemiis S. Hieronymi]
[Vetus testamentum]

f. 1: Hieronymus: Epistola 53 ad Paulinum presbiterum — *Frater Ambrosius michi tua...* (Stegmüller RB 284); f. 3: Hieronymus: Praefatio in Pentateuchum — *Desiderii mei desideratas...* (Stegmüller RB 285); f. 3: Gen.; f. 14: Ex.; f. 23: Lev.; f. 30: Num.; f. 39': Deut.; Hieronymus: Prologus in libr. Josua — *Tandem finito pentateucho...* (Stegmüller RB 311); f. 48: Jos.; f. 54: Jdc.; f. 60: Ruth; f. 61: 1Reg.; f. 69: 2Reg.; f. 76: 3Reg.; f. 84: 4Reg.; f. 91: Hieronymus: Prologus in librum Paralip. — *Si septuaginta interpretum...* (Stegmüller RB 328); f. 91: 1Paral.; f. 97': 2Paral.; f. 106: Hieronymus: Prologus in librum Esdr. — *Utrum difficilium sit...* (Stegmüller RB 330); f. 106: I. Esdr.; f. 112: II. Esdr. (Nehemias); f. 115': Hieronymus: Prologus in librum Thobiae — *Mirari non desino...* (Stegmüller RB 332); f. 115': Tob.; f. 118: Hieronymus: Prologus in librum Judith — *Apud hebreos...* (Stegmüller RB 335); f. 118: Jud.; f. 121: Hieronymus: Prologus in librum Esther — *Librum Hester variis translatoribus...* (Stegmüller RB 341); f. 121: Esth.; f. 124: Hieronymus: Prologus in librum Hiob — *Cogor per singulos scripturae...* (Stegmüller RB 344); f. 124: Alius prologus — *Si aut fixellam...* (Stegmüller RB 357); f. 124: Hiob; f. 145': Hieronymus: Prologus in librum Prov. — *Jungat epistola...* (Stegmüller RB 457); f. 145': Prov.; f. 151: Hieronymus: Prologus in librum Eccl. — *Memini me ante hoc...* (Stegmüller RB 462); f. 151: Eccl.; f. 152': Cant.; f. 153': Sap.; f. 157': Hieronymus: Prologus in librum Sirach — *Multorum nobis et magnorum...* (Stegmüller RB 26); f. 157': Sir.; f. 167': Hieronymus: Prologus in librum Isai. — *Nemo cum prophetas...* (Stegmüller RB 482); f. 167': Isa.; f. 179: Hieronymus: Prologus in librum Jerem. — *Iheremias propheta...* (Stegmüller RB 487); f. 179': Iher.; f. 192': Lament.; f. 193': Oratio Jeremiae; f. 193': Argumentum in Baruch — *Liber iste qui baruch...* (Stegmüller RB 491); f. 193': Bar.; f. 195: Hieronymus: Prologus in librum Ezech.; — *Ezechiel*

propheta cum Joachim... (Stegmüller RB 492); f. 195': Ezech.; f. 206': Hieronymus: Prologus in librum Dan. – *Danielem prophetam iuxta...* (Stegmüller RB 494); f. 207: Dan; [Libri Hos.; Joel; Abd.; Ion.; Mic.; Nah.; Hab. desunt]; f. 211: Hieronymus: Prologus in librum Soph. – *Tradunt ebrei...* (Stegmüller RB 534); f. 211': Soph.; f. 212 Hieronymus: Prologus in librum Agg. – *Jeremias propheta ob causam...* (Stegmüller RB 538); f. 212: Agg.; f. 212': Hieronymus: Prologus in librum Zach. – *Anno secundo Darii* (Stegmüller RB 539); f. 212': Zach.; f. 214': Hieronymus: Prologus in librum Mal. – *Deus per moysen...* (Stegmüller RB 543); f. 214': Mal.; f. 215: Prologus in librum Macchabeorum – *Domino excellentissimo in cultu* (Stegmüller RB 3715); f. 215': Alius prologus – *Reverentissimo et omni caritatis...* (Stegmüller RB 3716); f. 215': Alius prologus – *Machabeorum libri duo...* (Stegmüller RB 551); f. 215': 1-2Macch.

b. ff. 228'-284'

[Novum Testamentum]

f. 228': Hieronymus: Prologus in Matth. – *Mattheus ex iudea...* (Stegmüller RB 590); *Mattheus cum primo predicasset...* (Stegmüller RB 589); f. 228': Matth.; f. 236: Hieronymus: Prologus in Marc. – *Marcus evangelista Dei...* (Stegmüller RB 607); f. 241: Hieronymus: Prologus in Luc. – *Lucas syrus natione...* (Stegmüller RB 620); f. 241: Luc.; [Luc. 24,30-Joh 3,35 desunt]; [Joh 20,11-21,25; Rom 1-3,24 desunt]; f. 256: Hieronymus: Prologus in 1Cor. – *Chorinthii sunt achaici...* (Stegmüller RB 684); f. 256': 1Cor.; f. 259: Hieronymus: Prologus in 2Cor. – *Post actam penitentiam...* (Stegmüller RB 700); f. 259: 2Cor.; f. 261: Hieronymus: Prologus in gal. – *Galathae sunt Greci...* (Stegmüller RB 707); f. 261: Gal.; f. 262 (in margine): Hieronymus: Prologus in Eph. – *Ephesii sunt...* (Stegmüller RB 716); f. 262: Eph.; f. 263 (in margine): Hieronymus: Prologus in Phil. – *Philipenses sunt...* (Stegmüller RB 728); f. 263' (in margine): Hieronymus: Prologus in Col. – *Colosenses sunt...* (Stegmüller RB 736); f. 263': Col.; f. 264 (in margine): Hieronymus: Prologus in 1Thess. – *Thessalonicenses sunt...* (Stegmüller RB 747); f. 264: 1Thess.; f. 265 (in margine): Hieronymus: Prologus in 2Thess. – *Ad Thessalonicenses secundam...* (Stegmüller RB 752); f. 265: 2Thess.; f. 265: Hieronymus: Prologus in 1Tm. – *Timotheum instruit...* (Stegmüller RB 765); f. 265: 2Tm.; f. 266: Hieronymus: Prologus in 2Tm. – *item Timotheo...* (Stegmüller RB 772); f. 266: 2Tm.; f. 267: Hieronymus: Prologus in Philem. – *Philemoni familiares...* (Stegmüller RB 784); f. 267: Philem.; f. 267: Hieronymus: Prologus in hebr. – *In primis dicendum...* (Stegmüller RB 793); f. 269': Hieronymus: Prologus in Act. – *Lucas antiochenus natione syrus...* (Stegmüller RB 640); f. 269': Act.; f. 277': Hieronymus: Prologus in Jac. – *Non ita est ordo...* (Stegmüller RB 809); f. 278: 1Petr.; f. 279: 2Petr.; f. 279': 1Joh.; f. 280: 2Joh.; f. 280': 3Joh.; f. 280': Jud.; f. 280': Hieronymus: Prologus in Apoc. – *Omnes qui pie volunt vivere...* (Stegmüller RB 839); f. 281: Apoc.

2. ff. 285-286'

Index pericoparum de tempore per anni circulum et de sanctis usque ad festum Mariae Magdaleneae, non secundum usum Curiae.

f. 285

Columna prior tota deleta.

3. ff. 287-315'

f. 287 incipit

f. 315' desinit

[Stephanus Langton: Interpretationes nominum hebraicorum]

"Az apprehendens Vel apprehensus..."

"...Zvram consiliantes vel consiliatores eorum."

"Expliciunt interpretationes nominum hebraicorum."

(Ed.: Cf. Meyer, G. – Burckhardt, M.: *Die mittelalterlichen Handschriften der Universitätsbibliothek Basel. Beschreibendes Verzeichnis. Abteilung B: Theologische Pergamenthandschriften. Erster Band: Signaturen B I 1 - B VIII 10.* Basel: Verlag der Universitätsbibliothek, 1960, 567–568. et Stegmüller RB 7709)

4. ff. 316-322' **Libri III. et V. Esdrae Prophetarum.**

f. 323 vacat

Cod. 46. (=Cod. Lat 46.)

PETRUS COMESTOR: *Historia Scholastica*

Cod. membr. — S. XIV/2. — binae columnae — 385 x 253 mm — ff. 149. (f. n. o.!) — *Compact.*: Ligatura lignea recenter (a. 1948) renovata, cum corio originali (s. XV/XVI) tecta. — *Scriptura*: Gothica textualis formata rotunda italica, s. XIV/2. med.: — *Ornamenta*: Litterae initiales pictae (ff. 4', 19', 23, 27, 54', 60', 112') et minores rubrae et caeruleae alternatim, parum ornatae. — *Scriptor*: Non notatur. Manus unica. — *Provenientia*: incerta (Italia?). — *Possessor*: non apparet. — *Bibliographia*: Berkovits Ilona: Az Egyetemi Könyvtár festett kéziratának egy csoportja. *MKSz* 38 (1931), 4.; Mezey (1961), 67.

f. [2] „Biblia Latina MSC Continens a Libro I Regum usque ad Actus Apostolorum historiam. Dolendum quod multa desunt” (manus s. XVIII.)

1. ff. 3-112' **[Petrus Comestor: Historia scholastica cap. 39-198.]**
f. 3 incipit "...in samariam. De uinea naboth..." (r.)
f. 112' desinit "...propria sua virtute. Deo gratias.

(Ed.: PL 198, 1383D-1644C. cf. Stegmüller RB 6543-6555.)

2. ff. 112'-149 **[Petrus Pictaviensis: Historia libri Actuum Apostolorum]**
f. 112' „*Incipiunt historie Actuum Apostolorum*” (r.)
f. 112' incipit „Anno nonodecimo tyberii cesaris adhuc procuratore Iudee Pilato...”
f. 149 "...in loco magis honorabili scilicet in catachumbis.

(Ed.: PL 198, 1645-1722. Cf. Stemüller RB 6785.)

3. f. 149 **[De sepulturis apostolorum]**
f. 149 incipit "Petrus et paulus rome sepulti sunt..."
f. 149 desinit "...ut ait clemens in quinto libro ypotyposeon informationum”
Explicit hystoria scolastica." (r.)

(Ed.: Schermann, T. (ed.): *Prophetarum vitae fabulosae*. Leipzig 1913, 213. Cf. BHL 653, Stegmüller RB 197,7.)

Cod. 47. (=Cod. Lat 47.)

CONRADUS DE SOLTAU: *Commentarii in Sacras Scripturas*

Cod. chart. — S. XV/1. — Binae columnae — 304 x 210 mm — ff. 231. (Inter ff. 165-166: folia 2; inter ff. 196-197 folia 30 vacua excisa.) — *Compact.*: s. XV/XVI corio fusco impresso tecta umbilico aeneo, olim clavibus et nodulis similiter aeneis. Inscriptio s. XIX.: "Lyra Expositiones in novum Testamentum." In tegumento fragmenta Hebraica. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae simplices rubrae. Capitula rubro notata. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Incerta. — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 67-69.

I. ff. 1-165'	[Conradus de Soltau: Glossa in Psalterium]
f. 1 in m. sup. m. s.	XVII.: "Non est lyra."
a. ff. 1-3	[Prologus]
f. 1 incipit	" <i>Beatus quem tu erudieris...</i> (Ps 93,12) – Erudire secundum catholicum est idem quod instruere vel extra ruditatem ponere."
f. 3 desinit	"...ante faciem domini sabaoth in futuro per gloriam Quam nobis concedat etc...."
b. ff. 3-165'	[Glossa]
f. 3 incipit	" <i>Beatus vir qui non abiit...</i> (Ps 1,1) – Iste liber cuius Tytulus est secundum glossam ordinariam liber ymptorum uel soliloquiorum prophete de christo..."
f. 165' desinit	"...sicut petrus videns ventum validum venientem timuit, sic ille conturbatus et in ipsa pugna..." ad psalmum 54.

(Textus prologi ab prologo in aliis manuscriptis (e. g. : Praga: Národní knihovna České republiky III.A.8, ff. 1-4v; I.D.36, ff. 2-7.) differt. Cf. Stegmüller RB 2018; Triška (1967), 111.; Schmitz, L.: *Conrad von Soltau*. Jena 1891, 68-69. Franz, A.: *Der Magister Nikolaus Magni de Jawor*. Freiburg i. Br. 1898, 38-39.)

II. ff. 166-221'	[Alardus de Gelria Lectura super Epistolas Canonicas]
1. ff. 166-169	[Prologus generalis]
f. 166 incipit	"Omne donum perfectum desursum est...Perscrutando testimonia diuinarum scripturarum katholice veritatis..."
f. 169 desinit	"...ad inducendum ad agnitionem veritatis ipsos peccatores. Istis premissis venio ad prologum."
2. ff. 168-193'	[Lectura super Epistolam S. Iacobi Ap.]
a. ff. 168-171'	[Prologus]
f. 168 incipit	" <i>Non ita est ordo apud grecos...</i> – Iste est prologus beati Jeronimi in epistolas canonicas..."
f. 171' desinit	"...anime et corporis perdicione."
b. ff. 171'-193'	[Lectura]
f. 171 incipit	" <i>Jacobus dei et domini nostri ihesu christi seruus...</i> – liber iste diuiditur in quatuor partes secundum quatuor apostolos huius libri scriptores..."
f.193' desinit	"...quatuor condicionibus prius expressis."
c. ff. 193'-194	[Expositio Epistolae S. Petri Apostoli]
f. 193' incipit	" <i>Petrus apostolus Jhesu christi...</i> – Secundum postillatores et glossatores communiter ista est secunda pars principalis libri epistolarum..."
f. 194 imperfectum desinit	"...Scripsit autem eis a roma tempore Claudii imperatoris..."
ff. 194'-196'	vacant

3. ff. 197-221' **[Expositio Epistolarum S. Iohannis Apostoli]**
- f. 197 incipit "Quod fuit ab initio... – Hec est tertia pars epistolarum editarum a quatuor apostolis..."
- f. 221' desinit "...quam tunc non habuit. sic soluit scotus."
"Explicit lectura epistolarum canonicarum beati Iohannis et beati Iude apostolarum deo gratias."

(Alardus de Gelria fuit commentator in Universitate Viennensi. Cf. Uiblein, P.: *Acta Facultatis Artium Universitatis Vindobonensis 1385–1416*. Köln – Graz – Wien 1968, I, 10: *Item feria sexta post Egidii facta congregacione facultatis magister Alardus de Gelria fuit admissus ad legendum cursus in Biblia, et pro primo cursu legendo fuerunt sibi Canonice Epistole assignate*. Cf. etiam Hördolt, D.: *Das Stift St. Cassius zu Bonn von den Anfängen der Kirche bis zum Jahre 1580*. (Bonner Geschichtsblätter 11). Bonn 1957, 253. et Uiblein, P.: *o. c.*, 495. Cf. Ljubljana: Nadškofijski Arhiv: Fasc. 3, Sign. 8 (olim Ms 24), ff. 116-158. – Lackner, F.: *Mittelalterliche Handschriften in lateinischer Schrift in und aus Slowenien*: http://www.oeaw.ac.at/ksbm/kataloge/SI/cat_SI.pdf/).

3. ff. 222-228' **„Utrum religio Christi catholica sit omnium religionum perfectissima”**
- f. 222 incipit "Ista quaestio duo subponit et unum querit. Subponit quod sunt et fuerunt plures religiones..."
- f. 228' desinit "...quarto sequitur quod questio est vera in forma qua proponitur."
- ff. 229-231 vacant

4. In interiori teguminis parte
[Excerptum de Stella clericorum (§ 7.)]
- incipit „Sit etiam pastor sive sacerdos pius in afflictorum compassione et in hospitalitate..."
- desinit „...ignem peccati, ignem irae dei, ignem totius gehennae. Hoc in Stella clericorum.”

(Ed.: Reiter, E. (ed.): *Stella clericorum*. Toronto 1997, 25-28. Cf. Lentner, L.: „Stella clericorum”. Ein Pastoralbuch des späten Mittelalters...In: *Dienst an der Lehre*. (=Wiener Beiträge zur Theologie 10). Wien 1965, 263-274. et Bloomfield 4435. Cf. Cod. Lat. 55, ff. 88^r-93^v.)

Cod. 48. (=Cod. Lat. 48.)

M i s c e l l a n e a T h e o l o g i c a

Cod. chart. — S. XIV/XV.— Binae columnae — 225 x 302 mm — ff. 208 (f. n. o.). Foliatio originalis: i-clxvij cum multis erroribus — *Compact.*: Ligna corio albo tecta, coeva, clavis coriaceus iam deperditus. Restaurata a. 2004. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis, s. XIV-XV indolis Bohemicae. — *Ornamenta*: Littera initialis maior picta cum rubro et virideo (f. 75). Litterae initiales simplices rubrae, capitula plerumque rubro notantur. — *Scriptor*: Non notatur. Manus diversae: 1: ff. 1-5; 12^r-18; 2: 6-9; 3: 10-12^r, 18^r-26^r, 126^r-128; 4: 27-74, 119-126^r, 160^r-205^r; 5: 75-118^r, 154^r-160^r; 6: 128-154^r. — *Provenientia*: Auctores et scriptura produnt esse Bohemicam. — *Possessor*: f. 1. m. s. XVII.: "Sermones Dominicales et festivi Monasterij Lechnitzensis

Carthusianorum." Deinde post abolitionem Josephinam a. 1787 in Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 69-75.; Bloomfield 4918; Triška (1967), 65.; Triška (10) 14.; Schneyer 7, 650.; Fodor (1977), 58.; Triška (1981), 413.; Sopko (1982), 75-79. num. 244.; Špunar (1985), 174. num. 442.

In parte interiori prioris teguminis: "Tenor huius voluminis." rubro scriptus.

- 1. ff. 1-4'** **[Tractatus de Decalogo]** (Secundum indicem: „Decem precepta vulgariter”)
 f. 1 incipit "*Audi Israel precepta domini* (Dt. 4,1) – Dy vor geschribin wort zu lateyn beschrybet vns der propheta heiliger moyses..."
 f. 4' desinit "...tustu das nicht zo wirstu gepeynigit lange zeit et cetera."
 (Expositioni notae Henrici de Hassia de eodem Decalogo similis et ut videtur ab eo inspiratus.)
- 2. ff. 4'-5'** **[Guido d'Evreux:] Sermo de conceptione B. M. V.**
 f. 4' incipit "*Ego autem edificaui* (2. Paral 6,2) – Quando aliquis magnus dominus vult venire in aliquam regionem solet aliquem premittere ut locum prepararet..."
 f. 5' desinit "...propter cuius sanctitatem rogemus ipsam."
 "Ad istum sermonem siue legendam de yoachim et Anna Sicud habentur in legenda de Natiuitate Marie."
 (Cf. Schneyer 2, 343. num. 348. Explicit autem differt.)
- 3. ff. 6-8'** **"Sermo de sancto Servatio."** (r.)
 f. 6 incipit "*Ecce sacerdos magnus, qui in diebus suis placuit deo* (Sir. 44,16) – Sancta mater ecclesia per aduerbium demonstrandi demonstrat nobis in beato Seruacio tria..."
 f. 8' desinit "...vbi a carulo magno et filio eius pippiano nomine perierunt."
- 4. ff. 8'-9** **[Confessio peccatorum Germanica lingua]**
 f. 8' incipit "Ich zwndiges mensch bekenne got dem almechtigen vater vnd der heiligen mayt mariam und allen gots heyiligen und euch prister an gots stat..."
 f. 9 desinit "...und bit genod herre hymelischer vater genod. etc."
- 5. ff. 10-12'** **[Antonius Azaro de Parma:] "Dominica letare sermo bonus."**
 f. 10 incipit "*Abiit Ihesus trans mare Galylee* (Joh. 6,1) – Chrisostomus dicit sicut iacula cum in durum aliquid inciderit (!) cum multo impetu feriunt..."
 f. 12' desinit "...ut dignetur nos spiritualiter pascere pane uerbi dei et gratie sue. "etc ut superius."
- (Cf. Schneyer 1, 310. num. 272. Explicit autem differt.)
- 6. ff. 12'-14'** **[Johannes Contractus:] De assumptione BMV**
 f. 12' incipit "*Hodie magnificata est anima mea* (Jd. 12,18) – Verbum istud poterat dicere beata virgo maria..."

f. 14' desinit "...peruenit illuc vbi deinceps filium suum numquam moriturum videt."
(in margine inferiore completum.)

(Cf. Schneyer 3, 442. Nr. 121.; 6, 509. Nr. 61.; 9, 416. Nr. 33.; 9, 895. Nr. 125.
Explicit autem differt.)

7. ff. 15-18

[Ps-Augustinus:] Speculum peccatorum

f. 15 incipit

"Quoniam fratres karissimi in via huius seculi fugientis sumus..."

f. 18 desinit

"...et cum domino iesu christo vitam eternam possideas, quam tibi concedat..." „Explicit speculum peccatoris.”

(Ed.: PL 40, 984-992. Cf. Allen, H. E.: *Writings ascribed to Richard Rolle, Hermit of Hampole, and Materials for his Biography*. New York 1927, 353-354.; *Bibliotheca Hieronymiana Manuscripta*. (=Instrumenta Patristica IV) II, Steenbrugge 1970, num. 616. et CPL 386; CPPM II, 3076 et 3355. Cf etiam Bloomfield 4918 /codex memoratus/; Zumkeller, 564. num. 65. /codex memoratus/; Stegmüller RB 1481. Cf. Cod. Lat. 55, ff. 67-71; Cod. Lat. 108, ff. 1-3.)

8. ff. 18'-24'

[S. Bonaventura: De triplici via I-III. §1-4.]

f. 18' in m. sup.

"Incipit ternium uel speculum anime siue itinerarium mentis in deum a fratre bonaventura."

f. 18' incipit

"*Ecce descripsi eam tibi tripliciter* (Prov. 22,20) – Cum omnis scientia gerat sancte trinitatis insigne vestigium..."

f. 24' desinit

„... veniatur ad copulam et osculum et ad amplexionem.”

(Ed.: Quarracchi, VIII, 3-14.)

9. ff. 25-26'

[De archangelis]

f. 25 incipit

„*Specie tua et pulchritudine tua intende* (Ps 44,20) – Quae dicetur excellentior nobis et immo non sum digni ut in nostra societate maneat...

f. 26' desinit

"...hanc virginem debemus diligere et ei diligenter servire ut post hanc vitam eius gloriam mereantur videre in celum."

10. ff. 27-74

[Gerardus de Leodio OP.: De doctrina Dei]

f. 27

"Tractatus de doctrina dei dividitur in VII partes principales primum agitur de preparacione cordis, In secundum de custodia cordis. In tercium de cordis apercione. In quarta de stabilitate cordis, In V de cordis dacione, In vj de cordis eleuacione, In vij de cordis scissione."

f. 27 incipit

"Prima pars principalis diuiditur in tres partes. In prima parte dicitur quod cor preparandum sit ut domus ad hospitem..."

f. 74 desinit

"...securitas eterna possessionis que in eo et per eum habebunt."

(De auctore et opere v. Wilmart, A.: Gérard de Liège. Un traité inédit de l'amour de Dieu. *Revue d'Ascetique et de Mystique* 12 (1931) 349-430. et Meyer, G. – Burckhardt, M.: *Die mittelalterlichen Handschriften der Universitätsbibliothek Basel. Beschreibendes Verzeichnis. Abteilung B: Theologische Pergamenthandschriften. Zweiter Band: Signaturen B VIII 11 - B XI 26*. Basel: Verlag der Universitätsbibliothek, 1966, 620-626.)

11.

Responsorium cum notis.

- f. 74' "Si dederō somnum oculis meis..."
- f. 74' "petre Sathanas hat dich begert zu retten alz man den weyz ret. ich habe for dich gebeten."
- 12. ff. 75-104** **[Nicolaus Magni de Jawor: Concordantia evangelistarum de passione Christi]**
 "Hic incipit concordancia quatuor ewangelistarum super passione domini nostri iesu christi."
 f. 75 incipit "Scitis quia post biduum pasca fiet... "
 f. 104 desinit "...ut nos ad eternam vitam reuocaret. Quam nobis..."
- (Cf. Franz, A.: *Der Magister Nikolaus Magni de Jawor*. Freiburg i. Br. 1898, 58-61. Stegmüller, RB, 6002,1. et Cod. Lat. 42, ff. 4'-25'.)
- 13. ff. 104-105** **„Sermo de ascensione Domini”** (Secundum inicem)
 f. 104 incipit "Psallite deo qui ascendit...Quando dominus noster ihesus christus celos ascendit..."
 f. 105' desinit "...a quo non petunt liberacionem."
- 14. ff. 105'-106** **"Sermo tempore rogacionum"**
 f. 105' incipit "Petite et accipietis...Dominus noster ihesus christus hortatur nos petere..."
 f.106 desinit "...digne petere possuntus nos christo domino auxiliante,"
- 15. ff. 106'-107'** **[Sermo in diebus Rogationum]**
 f. 106' incipit "Quis vestrum habebit amicum...Quomodo amicus meus veniet de via ad me..."
 f. 107' desinit "...dei pietas commoueatur patrante domino Qui viuit."
- 16. ff. 107'-108'** **„Item sermo de ascensione”** (Secundum inicem)
 f. 107' incipit "Eleuatus est sol...Hodie fratres karissimi est ascensionis domini iocunda festiuitas, quia hodie destructa est humani generis captiuitas..."
 f. 108' desinit "...eodem premio ascensionis sumus remunerati iuuante deo qui cum patre..."
- 17. ff. 108'-112'** **[Nicolaus de Prachatitz: Sermones quinque de Corpore Christi]**
a. [Sermo I]
 f. 108' incipit "Et pluam vobis panes de celo...Panes dicuntur plui quia verus panis scilicet eucaristia que figuratur per manna..."
 f. 109 desinit "...et virtus super consuetudinem operatur."
- b.**
 f. 109 incipit "Item sermo de corpore Christi."
 f. 109' desinit "Jesus dat corpus suum sub forma panis et vini et hoc propter tres causas..."
 f. 109' desinit "...et si quando ad hoc non cogentur."
- c.**
 f. 109' incipit "Sermo de corpore Christi"
 f. 109' incipit "*Quicumque manducauerit panem* (1Cor. 11,27) – Hic manducat pro

- f. 111 desinit quo iudicandus erit..."
"...hijs in nititur anima sancta."
- d.**
f. 111 incipit "Item sermo de corpore Christi vel de pasca"
"*Expurgate vetus fermentum* (1Cor. 5,7) – Quia nostro tempore homines consueuerunt peccare contra sacramentum dominici corporis..."
f. 111' desinit "...in me manet et ego in eo dicit dominus."
- e.**
f. 111' incipit "Item sermo de corpore Christi."
"*Tabernaculum erit in umbraculum*(Is. 4,6) – Per tabernaculum figuratur corpus domini..."
f. 112' desinit "...Oretur a nobis ut deus noster."
- (Sermones hi breues extant etiam in codice DA. III. 12. Bibliothecae Strahowiensis Pragae, ubi cum aliis, iisque Quadragesimalibus ascribuntur cuidam "Nicolao Prachatitz Iurista dicto." Cf. Triška (1967), 65. et Triška (1981), 413.)
- 18. ff. 112'-114'**
f. 112' incipit „**Sermo communis**”
"*Venite filii audite me* (Ps. 33,12) – Ergo quod sunt tria genera filiorum scilicet filij abjecti filij neglecti filij electi..."
f. 114' desinit "...propter timorem, propter apparenciam facis."
- 19. ff. 114'-115**
f. 114' incipit **[Johannes Halgrinus de Abbatisvilla:] "Sermo in assumptione Virginis gloriosae."**
"*Intrauit Ihesus in quoddam castellum* (Lc 10,38) – Beata uirgo ipsa thalamus nupcialis ipsa est castellum militare domini..."
f. 115 desinit "...integro tamen et illibato sigillo iusticie."
- (Cf. Schneyer 3, 530. Nr. 287.)
- 20. ff. 115-116'**
f. 115 incipit **"In natiuitate sancte marie virginis Sermo"**
Alia manu additur: "de Assumpcione".
"*(H)Ortus conclusus soror mea* (Cant 4,12) – Vocat dei filius beatam virginem sororem et sponsam..."
f. 116' desinit "...matre mediante veniamus ad filium quod nobis..."
- 21. ff. 116'-117'**
f. 116' incipit **"Sermo de domina"**
"*Veni in ortum meum* (Cant 5,1) – Haec verba sunt summi regis eterni vocans gloriosam matrem suam in requiem sempiternam..."
f. 117' desinit "... sicut nobilissimi thuris qui redolet in diebus estatis."
- (Ed.: Cf. Schneyer 7, 466. Nr.89; 9, 489. Nr. 11. et 729. Nr. 89.)
- 22. ff. 118-118'**
f. 118 incipit **[Johannes Milicius: Postilla Gratia Dei. Pars. Aest. Sermo 1.]**
"*Jesum queritis nazarenum Crucifixum* (Mc. 16,6) – Cantamus in dominica passionis Vexilla regis prodeunt..."
f. 118' desinit "...in laude eius omnes una voce pariter resonemus cantantes Crist ist erstanden bohemicum similiter etc."
- (Cf.: Cod. Lat. 42, ff. 182-182'.)

23. ff. 118'-122'
f. 118' incipit
f. 122' desinit

[Sermo de Ressurrectione Domini]

"*Jhesum queritis nazarenum* (Mc. 16,6) – Matheus ewangelista in hesterno ewangelio et marcus in hodierno christi resurrectionem sic declarat..."

"...transmigrare feliciter valeamus. Quod ut prestet..."

24. ff. 122'-124'
f. 122' incipit
f. 124' desinit

[De Canone Missae]

"Quoniam sacer canon quo in consecratione corporis et sanguinis domini nostri iesu christi utimur..."

"...nobis sua passione meruit qui est benedictus..."

(Cf. Köln Stadtarchiv, W 272, f. 305 – Vennebusch, J.: *Die theologischen Handschriften des Stadtarchivs Koeln*, 4. Koeln - Wien - Boehlau 1986.; Hildesheim: Dombibliothek 629, ff. 122-125 – Stähli, M. – Härtel, H. – Giermann, R. – Arnold, M.: *Handschriften der Dombibliothek zu Hildesheim: Teil 1. Hs 124a - Hs 698*. Wiesbaden: Harrassowitz, 1991, 48.; Brno: Státní Vědecká Knihovna Mn 13, ff. 74-76v – Dokoupil, V.: *Soupis rukopisů z knihovny minoritů v Brně, františkánů v Moravské Třebové a premonstrátů v Nové Říši*. Praha 1959, 36.; Brno: Státní Vědecká Knihovna Mk 21, ff. 280-282 – Dokoupil, V.: *Soupis rukopisů mikulovské dietrichsteinské knihovny*. Praha 1958, 51.)

25. ff. 124'-126'
f. 124' incipit
f. 126' desinit

[Ps.- Augustinus: De contemptu mundi ad clericos]

"Audite fratres karissimi salutiferam patris nostri doctrinam..."

"...sibi perhennes reddamus gracias in christo domino nostro qui cum patre et spiritu sancto..."

"Explicit liber Augustini de contemptu mundi ad clericos etc."

(Ed.: PL 40, 1215-1219, cf. CPPM I, 1121. Cf. etiam Cod. Lat. 42, ff. 36-37; Cod. Lat. 53, ff. 82'-84'; Cod. Lat. 92, ff. 15-17.)

26. ff. 126'-128
f. 126' incipit
f. 128 desinit

[Sermo de novo sacerdote]

"*Vas electionis est mihi iste* (Act 9,15) – Dicit philosophus est a principio ente..."

"...ut nunquam a vero creatore separemur. Quod nobis...
„Sy woy scherrubl.”

27. ff. 128-129'
f. 128 incipit
f. 129' desinit

" **De decimis Sermo**" (Secundum indicem)

"*Ubi est Abel frater tuus* (Gen. 4,9) – Genesi iiij leguntur hec verba vbi dicitur quod filii Ade..."

"...in eterna velut triticum de celestibus ortum tabernacula reponendas. Quae nobis concedat etc."

28.
ff. 129'-131
f. 131

SS. Augustini, Hieronymi, Basilii, Gregorii, Albini, Sixti, Bedae sententiae breves de agenda poenitentiae.

Initium thematis ad sermonem sequentem.

29. ff. 131'-135'
f. 131' incipit
f. 135' desinit

[Sermo] „de sacerdotibus” (Secundum indicem)

"*Surge et fac et erit dominus tecum* – Dominus noster Jesus Christus cuius fuit delicie esse cum filiis hominum..."

"...calicem tractare et sumere et alys ministrare."

- 30.** ff. 136'-139'
f. 136' incipit
f. 139' desinit
- [Sermo] „de novo sacerdote”** (r.)
"Vado ad eum qui misit (Jn 16,5) – Omnis fidelis servus probitate conspicuus ad exemplum sui domini..."
"...vado ad eum qui me misit. Quod nobis omnibus..."
- 31.** ff. 140'-146'
f. 140' incipit
f. 146' desinit
- „Sermo de sancto Iohanne Baptista”**
"Erit magnus coram domino (Lc. 1,15) – Gabriel archangelus zacharie seni a deo in solacium missus..."
"...unde cantat de ipso sancta ecclesia. Serta ter denis alius (1) coronat(!)."
- 32.** ff. 146'-150'
f. 146' incipit
f. 150' desinit
- „De decem miraculis Corporis Christi”** (Secundum indicem)
"Decem sunt miracula de corpore christi de quibus directe ratio non potest assignari..."
"...non laborat in cassum uiuet in eternum." "hec ille
- (Cf. München: Bayerische Staatsbibliothek: Clm 28312, f. 107v. – Glauche, G.: *Katalog der lateinischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek München : Clm 28255-28460*. Wiesbaden 1984, 90.; Basel: Universitätsbibliothek A X 47, f. 152 – Steinmann, M.: *Die Handschriften der Universitätsbibliothek Basel. Register zu den Abteilungen AI-AXI und O*. Basel, 1982, 88. Zwettl: Bibliothek des Zisterzienserstifts Ms. 287, f. 134 – Ziegler, Ch.: *Zisterzienserstift Zwettl: Katalog der Handschriften des Mittelalters*. III. München 1989.; Zwettl: Bibliothek des Zisterzienserstifts, Cod. Zwettl. 320, f. 115vab – Ziegler, Ch.: *Zisterzienserstift Zwettl. Katalog der Handschriften des Mittelalters*. IV. Zwettl 1996/1997.
- 33.** ff. 150-152
f. 150' incipit
f. 152' desinit
- [Sermo] „de caritate”** (r.)
"Si diligimus invicem (1Jn. 4,12) – Karissimi sicut scitis et nos videmus..."
"...scimus quia translati sumus de morte ad vitam quam diligimus fratres etc."
- 34.** ff. 152'-154'
f. 152' incipit
f. 154' desinit
- „Qualiter nos omnis invicem diligere debemus”**
"Qualiter nos omnis invicem diligere debemus..."
"...in eterna beatitudine recreet et dulcore. Quod nobis propinare dignetur. Amen etc."
- 35.** ff. 154-159
a. ff. 154-155'
b. ff. 155'-159
- [Notae variae]**
[De Septuagesima, Sexagesima, Quinquagesima, Quadragesima, et de IV Temporibus]
[De Sacramentis, de Eucharistia et de sacerdote]
- 36.** ff. 159-160
f. 159' incipit
f. 160' desinit
- „Sermo de dedicatione Ecclesiae”** (Secundum indicem)
"Sachee (!) festinans descende (Lc. 19,5) – Karissimi ut hodie dicitur in ewangelio venit filius hominis querere et saluum facere quod perierat..."
"...recumbent cum abraham ysaac et iacob regno in celorum."
- 37.** ff. 160'-162
- [Jacobus de Voragine:] „Sermo de dominica VII. post Trinitatis”**
(Secundum indicem)

- f. 160' incipit "Attendite a falsis prophetis (Mt 7,15) – Triplex invenitur propheta. Una de preterito..."
- f. 162 desinit "...ut te ad penitentiam prouocarent..."
- (Cf. Schneyer 3, 229. num. 108.)
- 38.** ff. 162'-164
f. 162' incipit **[Sermo] "de commemoracione animarum"** (r.)
"Mortuo non prohibeas gratiam (Eccl. 7,57) – Quanto maior est necessitas indigentis tanto gloriosius est opus misericordie subuenientis..."
- f. 164 desinit "...Salubris quia meritoria est vite eterne."
- (Ed.: Schneyer 8, 767. Nr. 78.)
- 39.** ff. 164-164' **[Notae de poenitentia]**
- 40.** f. 164'
f. 164' incipit **„Sermo de commemoratione animarum”** (r.)
"Nolumus vos ignorare de dormientibus (1Thess. 4,12) – Cum igitur de morte carorum predicatur tunc debent hortari plorantes..."
- f. 164' desinit "...audient vosem filii Dei. Quod ut facilius assequantur ipsam virginem gloriosam etc."
- 41.** ff. 164'-165
f. 165 incipit **[Sermo de commemoratione animarum]**
"Nolumus vos ignorare de dormientibus (1Thess. 4,12) – De fidelium morte non contristari sed consolari debemus..."
- f. 165 desinit imperfectum "...et frequenti mugitu pium testatur affectum..."
- ff. 165'-166 vacant
- 42.** f. 166'
f. 166' **[Cant 4,1; 4,7 – Paraphrasis Germanica]**
"Meyne frundin cum das das dw alzo schön vonde clar bist das keyne unreyliche gestalt an dir nicht ist..."
- 42.**
f. 167 incipit **„De Sancta Catherina Sermo”** (r.)
"Tota pulchra es amica mea (Cant 4,1) – Consuetudo nobilium est quod in suis festis narrare solent facta bonorum militum..."
- f. 168 desinit "...prosequere passionem eius si videtur, expedire."
- 43.**
f. 168' incipit **[Quadragesimale "Opus Mariae" dictum. (Collationes.)]**
"Quum a (!) Jejunatis (Mt. 6,16) – Dominus ac redemptor noster facit more boni magistri..."
- f. 203 desinit "...tulerunt pallium custodes murorum etc."
„Explicit Opus Mariae quae est mater Dei intacta videlicet Quadragesimale” (r.)

(Cf. Schneyer 7, 647-650, sermonum series in codice: Schneyer Nr. 1-52; sed sermones sequentes non sunt apud Schneyer: f. 196': *Hic est calix novi testamenti* (Lc. 22,20) – Consuetudo est patrum divitum; f. 197: *Cum dilexisset suos* (Jo. 13,1) – Dicit beatus Jeronimus commendabilis est finalis dilectio; f. 198: *Dilectus meus descendit in hortum* (Cant 2,6) – Verba ista non incongrue possunt esse; Schneyer Nr.

50 – desideratur; f. 199': *Videte locum ubi positus erat* (Mt. 28,6) – Dies ista media; f. 200: *Venite et videte locum* (Mt. 28,6) – Consuetudo est loca nobilium; Schneyer 52 – f. 201'; f. 202': *Pax vobis ego sum* (Lc. 24,36) – Quando aliquis fidelis amicus suos. – Cf. Cod. Lat. 39, ff. 1-34.)

44. [Formulae litterarum et varia]

- a. f. 203'-204** Strigonii, feria tertia proxima ante festum beate Elizabet 16. Nov. 1417. Matheus de Vicedominis de Placentia, Can. Strigon. Vicarius Generalis Archiepiscopi Strigoniensis ad praesentiam suam citat Dominicum Pogan de bozon super factum interfectionis Nicolai de Lapy ut ipse Dominicus concordet cum Thoma de Lapy fratre interfecti.
- b. f. 204** 1412 Nicolaus plebanus de Villa Latina in Scepus [Szepesolaszi, Spyské Vlachi, Wallendorf] Matheum de Vicedominis de Placentia, de executione litterarum citatoriarum in causa inter Mathiam de Roznav [Rozsnyó - Roznava], et Sigismundum de Suburbio Castri Scepusiensis [Spyské Podhrade - Kirchdrauf - Szepesvárálja] plebanos certiozem facit.
- c. ff. 204-204'** Sine dato S. XV. "Caspar pictor comprobatus de Cassa," plebanum et Johannem litteratum iudicem? caeterosque cives de Zathmar [Szatmár - Satumare] certiores reddit, de conditionibus operis tabulas pictas in ecclesia Szatmáriensi exequendi.
- d. ff. 204'-205** [Littera fictitia]
 incipit "Nos Salamonasser Omnipotens Imperator de Karthagine, Soldanus nobilis..."
 desinit "...sculptura sigilli draco esto ignis flammam de ore emittens."
 (Agitur de Saladin sultano (?), ad litteraturam de hoc duce Cf. Paris, G.: La légende de Saladin. *Journal des savants* 1893, 284-299; 354-365; 428-438; 486-498)
- e. f. 205** Littera sine dato nomine et loco cuiusdam Anonymi, qui ad Universitatem Viennensem studiorum causa profecturus est, praepositi de Lelesz O. Praem "prouisione sufficienti prehabita".
- f. f. 205** "P. Conciuis in Mediomonte Petro plebano in zewles [Nagyszöllős - Sveles], feria secunda post dominicam Judica, sine anno, scribit se ad illum iter fecisse, si arduis negotiis et aquarum inundatione impeditus non fuisset.
- g-h. f. 205'** Formulae litterarum, sine obiecto speciali.
- i. f. 205'** Sine dato in Villa Latina (v. sub. b.) Iohannes Hilbran et consors eius Barbara quietat Mathiam "predicatorez Ecclesie beate Marie virginis de Suburbio Castri Scepusiensis" (v. sub b.) de quinque marcis fini ponderis.
- k. f. 206'** Fragmentum cantici germanici: "Der her quam fon dem himele..."

- l. f. 206'** "Petrus plebanus de dicta zewles" verosimiliter iudici et iuratis de eadem?, ut consortem Johannis Elekes eorum concivissam de reddendo debito eidem plebano urgeant. S. l. n. d.
- m. f. 206'** Sine loco nomine et dato "Judici iuratis et uniuersis ciuibus de zathmar" ut curent de solvendo subsidio charitativo de parte plebani loci, sicut aliorum" de iuxta poprad" in Kesmark, praeposito Scepusiensi debito.
- n. f. 207** [Nagyszöllös - Sveles], sept. 1419, Paulus capellanus Petri plebani de zewles testamentum condit in praesentia "Johannis pellificis et Petri cyrologi (!) juratorum et concivium".
- o. f. 207** Formula litterae de offerendo praedicatoris officio.

Cod. 49 (=Cod. Lat. 49)

PETRUS JOHANNES OLIVI: Commentarium in Matthaem VITALIS DE FOUR: Commentarium in Apocalypsin

Cod. membr. — S. XIV/ 2. — Binae columnae — 275 x 208 mm. — ff. 259 (f. n. o.!) — *Compact.*: charta grossa, corio viridi coloris tecta (s. XVIII). Inscriptio: "Comment. in Math. et Apoca." — *Scriptura*: Gothica minuscula textualis s. XIV/2. med.: "Littera Parisina", manus unica. — *Ornamenta*: Litterae init. rubrae et caer. alternatim. Duae maiores ad initia operum (f. 1. et f. 152) ad 3 margines ornatae at deauratae. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Hungaria (?) — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Berkovits Ilona: Az egyetemi könyvtár festett kéziratának egy csoportja. *MkSz* 38 (1931), 4; Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 351-352.; Glorieux (1933), 330 n.; Mezey (1961), 75-76.

- 1. f. 1-151'** **[Petrus Johannes Olivi, O Min.: Commentarium in Mathaeum.]**
f. 1. "Quatuor facies uni et quatuor penne uni...Quemadmodum mirabilis est clausura..."
f. 151' "...qui solus meruit et potuit soluere septem signacula libri dicti. Cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen."
„Explicit hoc totum etc.”
- (Ed. partialis (cap. 5, 16, 24): <http://www.history.vt.edu/Burr/OliviPage/OliviSouces.html>. De auctore et opere v. Madigan, *Olivi and the Interpretation of Matthew in the High Middle Ages*, University of Notre Dame Press, 2003. Cf. etiam Stegmüller, RB. 6709.)
- 2. f. 152-259'** **[Vitalis de Furno seu de Four OMin.: Commentarium in Apocalypsin.]**
a. ff. 152-154' [Prologus]
f. 152 incipit "Permittitur(!) autem huic libro..."
f. 154' desinit „...iste liber consumatur etc.”

- b. ff. 154'-299' [Commentarium]
 f. 154' Apocalipsis ihesu. liber iste in duas partes diuiditur primo enim
 premittitur prohemium..."
 f. 259' "...ad regna celestia euolauit. Quod nobis concedat ipse dei filius qui
 cum patre et filio(!) et spiritu sancto vivit et regnat etc."
 „Explicit hic liber."

(Cf. Stegmüller, RB 2964 et 8312. Distelbrink, B.: *Bonaventurae scripta authentica dubia vel spuria. Critice recensita*. Rome 1975 p. 149.; Mohan, G. E.: Initia operum Franciscalium (XIII-XV S.). *Franciscan Studies* 37 (1977), 263.)

Cod. 50 (=Cod. Lat 50)

Miscellaneous theological

Codex. chart. — S. XV/1. — Binae columnae — 315 x 226 mm — ff. 488. (f. n. o.!) — *Compact.*: Ligna coeva, corio fusco impresso tecta. Restaurata a. 1957. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis (ff. 1-232'); Cursiva currens (ff. 230'-307; 423-433); Cursiva textualis (ff. 308-423); Cursiva currens notularis (ff. 433-444). Manus diversae: Manus 1: ff. 1-45'; Manus 2: ff. 46-56'. Manus 3: ff. 58-94; Manus 4: ff. 96-444'; Manus 5: ff. 423-433; Manus 6: ff. 445-491' — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. Tituli et capita pro variis colligati partibus diverso modo, rubro vel litteris gothicis "textualis formatae fractae" notantur. — *Scriptor*: Non nominatur. — *Provenientia*: Colligatum ut totum e Scepusio, iuxta partes e finitimis regionibus. — *Possessor*: Saltem pro IV colligati parte Johannes plebanus in Leubitz, in terra Scepusii, deinde Carthusia de Lechnitz. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 76-82.; Fodor (1976), 58.; Sopko (1982), 79-83. num. 246.; Špunar (1985), 176. num. 443.; Kódexek (1985), 126-127. num 105; Hoffmann Zs. — Wehli, T: *Régi magyar bibliofilek*. Budapest 1992, 227.; Guy, R.: *Die Überlieferung der Werke Hugos de Sancto Victore*. 1976, 283.; Hyland, W.: John-Jerome of Prague (1368-1440) and the *Errores Graecorum*: Anatomy of a Polemic Against Greek Christians. *Journal of Religious History* 21 (1997), 252.

1. ff. 1-45' [Martyrologium Usuardi]
 f. 1 "...qui a primeva etate christianus cum esset..."
 f. 45' "...Sancti hermetis exorciste. Et aliorum plurimorum sanctorum
 martirum confessorum atque virginum."
 "Detur..." (reliqua abrasa)

(Ed.: PL 124, 33-857. cum additamentis editionis Belg-Traject. similibus.)

2. ff. 46-56' [Alexander de Villa Dei: Summarium Biblicum metricum cum
 glossis interlinearibus]
 f. 46 incipit „Sex perhibet peccant Abel, Enoch et archa..."
 f. 46 Glossa: „Opera dierum et creatio caeli et terrae..."
 f. 56' desinit „...flebunt ad cenam surgunt sponus venio iam..."
 f. 56 Glossa: „...et virtus mea mecum est.. et finis."

(Ed.: De Le Haye, J. (ed.): *Biblia maxima*. 1. Parisiis 1600, 1-10. Cf. Walther 17610; Stegmüller RB 1175. Wulf, Chr.: Tituli, Kapitelreihen, Buchsummarien. Überlegungen zu texterschließenden Beigaben in vorlutherischen Bibeln. Mit einem Textanhang. In: *Vestigia Bibliae. Jahrbuch des Deutschen Bibel-Archivs Hamburg*. 9/10 (1987/88), 385-399.)

- ff. 57-57' vacant

3. ff. 58-71
f. 58   **„Disputatio catholici contra hereticos”**
"Incipit disputatio catholici contra hereticos super articulis fidei et alijs capitulis que inferius continentur et scribentur."
f. 58   incipit   "(V)ergente mundo ad occiduum et instantibus periculis temporibus..."
f. 71   desinit   "...manifesto gladio persecucionis contra ecclesiam deseuentes."
- (Ed.: Martène, E. – Durand, U.: *Thesaurus novus anecdotarum*. V. Paris 1717, 1705A-1754A. Cf. Dondaine, A.: Note sur l'auteur de la «Disputatio inter catholicum et Paterinum haereticum». *Archivum fratrum praedicatorum* 17 (1947), 174-180; Ilarino de Milano: Fr. Gregorio vescovo di Fano e la «Disputatio inter catholicum et Paterinum haereticum». *Aevum* 14 (1940), 85-140.)
3. ff. 72-94
f. 72   incipit   **[Iohannes Milic: Sermones „Gratiae Dei”: Sermones 1-13]**
"Receperunt mercedem suam (Mt. 6,3) – Omnes qui nunc in carnis priuio..."
f. 94   desinit   "...maiestas lucebat in facie Quociens autem..." (Sermo in feria III post Invocabit.) Caetera desunt.
- (Auctor: Johannes Milicius canonicus Cathedralis Pragensis († 1387). Sermones autem 13 solum in nostro codice continentur. Collectio integra: Praha Knihovna Národního muzea v Praze IX.A.5, ff. 1-121; cuius series sermonum (ff. 1-15) idem ac nostra est. Eiusdem Postilla extat in nostro Cod. Lat. 42, ff. 43-282. Cf. Špunar: Repertorium I, num. 443. Morée, P. C. A.: The Dating of the Postils Abortivus and Gratiae Dei of Milicius de Chremsir. *Listy filologické* 121 (1998), 64-83.)
- f. 94'-95   vacant
4. ff. 96-103
f. 96   **[Ps.-Augustinus: De Spiritu et Anima, §§1-33.]**
"Manuale Aug(ustini)" (r.)
f. 96   incipit   "Quoniam dictum est mihi ut meipsum cognoscam..."
f. 103 desinit   "...quidquid supra id est non est aliud quam ratio etc."
Explicit liber Augustini de spiritu et anima."
- (Ed.: PL 40, 779-803. Haec forma imperfecta tractatus huius est primaeva cf. Norpoth, L.: *Der pseudo-augustinische Traktat „De Spiritu et anima*. Bochum 1971, 7-36. Tractatus in hac forma imperfecta saepe occurrit in codicibus Bohemicis cf. Lazne Kynzvar: 22 D 2, ff. 219-225 – Cada, F.: *Codices manu scripti Bibliothecae Castellii Kynzvar in Bohemia Occidentalia*. Praha 1965, 127. et Brno: SVK: R 378, ff. 1-35 – Dokoupil, Vladislav, *Catalogus codicum manu scriptorum bibliothecae monasterii ordinis s. Benedicti Rajhradensis*. Praha 1966, 173. Cf. etiam CPPM II, 153.)
5. ff. 103-119
f. 103   incipit   **[Confessionale]**
"Quia ut ait Ambrosius penitencia est mala praeterita plangere..."
f. 119 desinit   "...Ibimus absque mora nescimus quali hora. Explicit confessionale satis competens."
6. ff. 120-133
f. 120   incipit   **"Enchyridion Augustini"**
"(D)ici non potest dulcissime fili laurenti quantum tua erudicione..."
f. 133 desinit   "...quam prolixum de fide spe et caritate conscripsi. Sit deo laus in saecula saeculorum. Amen."

„Explicit liber Enchyridion decus (?) quod composuit beatus Augustinus et sequitur ordo Capitulorum eiusdem libri."

f. 133-134

Ordo capitulorum.

(Ed.: PL 40, 231-290; CCL 46, 49-114 et cf. CPL 295 et CPPM II, 3061.)

7. ff. 134-143'

[Ps-Augustinus: Soliloquiorum liber]

"Incipit liber soliloquiorum beati Augustini episcopi de ineffabili dulcedine dei."

f. 134 incipit

"(A)gnoscam te domine conditor meus..."

f. 143' desinit

"...omnis beatitudo omnis clemencia sit deo patri et filio et spiritui sancto Amen. Deo gracias. Ordo capitulorum."

f. 143'

„Explicit liber soliloquiorum augustini cum ordine capitulorum eiusdem sub anno domini M° ccc° [1400!] sancto anno graciae finito." (r.)

(Ed.: PL 40, 863-898. Cf. CPPM II, 3071.)

8. ff. 144-148

[Hugo a S. Victore: Soliloquium de arrha animae]

"Incipit soliloquium augustini de arra anime

f. 144 incipit

„Loquar secreta animae meae et amica confabulatione..."

f. 146' desinit

„...hoc opto, hoc desidero, hoc totis praecordiis concupisco. Mihi autem adherere deo bonum etc."

(Ed.: PL 176, 951-970. Cf. CPPM II, 3087 et Hauréau, J. B.: *Les oeuvres de Hugues de Saint-Victor. Essai critique. Nouvelle édition.* Paris 1886, 124-130. et Guy, R.: *Die Überlieferung der Werke Hugos de Sancto Victore.* Stuttgart 1976, 328-329.)

9. ff. 146'-147

[De sacerdotibus]

f. 146' incipit

„Honestas clericorum constitit in duobus: ut sint ordinati..."

f. 147 desinit

„...terra gaudium, infernus contimescit cum dico Maria

(Cf. Frankfurt (Main), Stadt- und Universitätsbibliothek: Ms Praed 40, ff. 214v-215v. – Powitz, G.: *Die Handschriften des Dominikanerklosters und des Leonhardstifts in Frankfurt am Main.* - Frankfurt am Main, 1968, 93.)

10. ff. 147-148'

[Alcuinus: De virtutibus et vitiis]

f. 147 incipit

„Primo omni homini inquaerendum est quid sit vera sapientia nam sapientia huius mundi stultitia est apud Deum..."

f. 148' desinit

„...fuerunt mihi lacrimae meae panes die ac nocte etc."

(Ed.: PL 101, 614-620. Cf. CPPM II, 3003/6 et Bloomfield 1442.)

11. ff. 148'-155'

[Fulgentius Ruspensis:] De fide ad Petrum

f. 148' incipit

"Epistolam filii petre tue caritatis accepi..."

f. 155' desinit

"...hoc quod illi deus reuelavit etc."

"Explicit liber de fide ad Petrum Augustini doctoris egregij." (r.)

(Ed.: PL 40, 753-780; PL 65, 671-706; CCL 91A, 709-760 cf. CPL 826 et CPPM 152.)

- 12. ff. 156-170'**
f. 156 incipit
f. 170' desinit
- „Cur deus homo Anshelmi”**
"(O)pus subditum propter quosdam qui antequam perfectum et exquisitum esset..."
"...deo non nobis attribuere debemus qui est benedictus in secula Amen."
- (Ed.: PL 158, 359-432; SC 91, 198-460; Schmitt, F. S. (ed.): *S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi opera omnia*. II, Stuttgart – Bad Cannstadt 1968, 42-133. Cf. etiam Cod. Lat. 75, ff. 381-402'.)
- 13. ff. 170'**
f. 170' incipit
f. 170' desinit
- [Eadmer Cantuariensis: De inimicis diligendis]**
"Tractatus de inimicis diligendis anshelmi."
"Bonus homo de omnibus hominibus bonis et malis bonum sibi acquirit..."
"...qui angelos deicit homines minauit de paradiso."
- (Tractatus constat e capitulis 162-163 libri Eadmeri Cantuariensis *De S. Anselmi Similitudinibus*: PL 159, 691. Textus similis: Cambridge University Library: Dd.IX.5, ff. 94v-95v, Anselmo attribuitus. Cf. *A Catalogue of the Manuscripts preserved in the Library of The University of Cambridge*. I. Cambridge 1856, 374.)
- f. 170'
- "Sequitur de deploracione amisse virginitatis tractatus anshelmi."
- 14. ff. 171-171'**
f. 171 incipit
f. 171' desinit
- [Anselmus Cantuaarensis: Meditatio II.]**
"Anima mea anima erumpnosa, anima inquam misera..."
"...quoniam bonus es quoniam in eternum misericordia tua qui es benedictus in secula seculorum Amen."
- (Ed.: PL 158, 725-729.; Schmitt, F. S. (ed.): *S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi opera omnia*. III, Stuttgart – Bad Cannstadt 1968, 80-83.)
- f. 171'
- „Incipiunt capitula de libero arbitrio”
- (Ed.: Schmitt, F. S. (ed.): *S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi opera omnia*. I, Stuttgart – Bad Cannstadt 1968, 205-206.)
- 15. ff. 172-175**
f. 172 incipit
f. 175 desinit
- [Anselmus Cantuaarensis: De libertate arbitrii]**
"(Q)uoniam liberum arbitrium videtur repugnare gracie et predestinacioni..."
"...quod nullius habeam de ipsis interrogare etc. et sic est finis huius libri qui est de libero arbitrio."
"Explicit liber venerabilis anshelmi de libero arbitrio." (r)
- (Ed.: PL 158, 489-506; Schmitt, F. S. (ed.): *S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi opera omnia*. I, Stuttgart – Bad Cannstadt 1968, 207-226.)
- 16. ff. 175-182'**
f. 175 incipit
- "Liber venerabilis Anshelmi de concordia praesciencie praedestacionis et gracie et liberi arbitrii."**
"(D)e tribus illis questionibus in quibus dei sciencie et predestinacioni..."

- f. 182' desinit "...quod gratis accepi gratis volui petentibus impendere etc."
- "Explicit tercia pars de concordia presciencie predestinacionis et graciae et liberi arbitrij venerabilis anselmi Cantuariensis Archiepiscopi." (r.)
- (Ed.: PL 158, 507-541.; Schmitt, F. S. (ed.): *S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi opera omnia*. II Stuttgart – Bad Cannstadt 1968, 207-226., 245-288.)
- 17. ff. 182'-203'** **[Eadmer Cantuariensis: Liber de S. Anselmi similitudinibus]**
 f. 182' "Incipit liber eiusdem venerabilis anselmi de similitudinibus." (r)
 f. 182' incipit "(V)oluntas tripliciter intelligitur voluntas etenim illud anime instrumentum..."
 f. 203' desinit "...ne nobis noceant in quantum volunt etc..."
 Explicit liber venerabilis anselmi de similitudinibus Cantuariensis archiepiscopi ffinitus sub anno domini M^o ccc^o [1400!] in anno Jubileo in vigilia penthecostes etc." (r)
- (Ed.: PL 159, 605-702. Capitula tamen ultima (193-194) in hoc codice non leguntur.)
- f. 203' "Sequitur ysiderus(!) de norma viuendi." (r) .
- 18. ff. 204'-204'** **[Pseudo-Isidorus: De norma vivendi]**
 f. 204' incipit "(A)ge fili quod oportet. Age ut debet..."
 f. 204' "...sermo cito polluit mentem...(f. 205') et facile leditur malis
 "...Quamuis enim vera sint credenda (204) enim vera sint credenda non tamen nisi que certis iudiciis comprobantur..."
 f. 204' desinit "...acceptum retine et imple opere quod didicisti percepcione."
 f. 204' "Nota quod ista columpna cum particula debet scribere (!) post folium sequens ubi habetur tale signum."
 „Explicit liber beati ysideri de norma viuendi."
- (Ed.: PL 83, 1247-1252; cf. CPPM 3434 Cf. Cod. Lat. 53, ff. 89'-92; 55, ff. 72-73.; Cod. Lat. 108, ff. 49'-152'.)
- 19. ff. 204'-205** **[Ultima pars tractatus Heinrici Eger de Calcar de f. 233']**
- 20. ff. 207-208** **[Jacobus Mediolanensis: Stimulus amoris §§ 13; 12.]**
a. ff. 207-207' „Caro contra animam et Christum coram Deo Patre” (r.)
 f. 207 incipit "Carnem contra spiritum per contemplacionem elevatum immo contra Christum elevantem animam nunc auscult..."
 f. 207' desinit "...non solum a pena sed et a purgatorio te absoluo Qui in euum viuo et regno Amen"
- (Klapper, J. (ed.): *Schriften Johannis von Neumarkt III: Stachel der Liebe*. Berlin 1939, 326-332.)
- b. ff. 207'-208** „Quod temptatio de praedestinatione reprimi debeat”
 f. 207' incipit "Si de predestinacione aut prescientia Dei tibi aliqua subrepat cogitatio..."
 f. 208 desinit „...ego servus eius sum. etc”

(Klapper, J. (ed.): *Schriften Johannis von Neumarkt III: Stachel der Liebe*. Berlin 1939, 320-325.)

ff. 208'-209

vacant.

22. ff. 209'

[Nota de casibus praeposito Scepusiensi reservatis]

23. ff. 210-213'

[Ps.-Bernhardus Clarevallensis: De interiori domo §§1-47.]

f. 210

"Incipit liber beati Bernardi de consciencia."

f. 210 incipit

"(C)onsciencia in qua perpetue anima est permansura..."

f. 213' desinit

"...hec sepe cogita et liberaberis."

f. 213' in marg.

"Explicit liber conscientiae seu confessionis beati bernhardi. Incipit liber de contemplatione eiusdem." (a. m.)

(Ed.: PL 184, 509-532. Cf. Bloomfield 1787 /Codex memoratus/; Bertola, E.: Di alcuni trattati psicologici attributi ad Ugo da S. Vittore. In: *Rivista di filosofia neoscolastica* 51 (1959), 436-455. Cf. etiam Cod. Lat. 55, ff. 94-105. Codicis versio tamen valde abbreviata est.)

24.

[Ps.-Bernhardus Clarevallensis: De conditione humana]

f. 213 incipit

"(M)ulti multa sciunt et seipsos nesciunt..."

f. 219' desinit

"...uideas in meridie solem iusticie in quo sponsum cum sponsa prospicies vnum eundemque dominum jhesum christum qui viuit et regnat in secula seculorum Amen."

f. 219'

"Explicit libellus beati bernhardi dicta de consciencia."

f. 219'

[Capitula.]

(Ed.: PL, 184, 485-508. Cf. Bloomfield 3126 /Codex memoratus/. Bultot, R. Les «Meditationes» Pseudo-Bernardines sur la connaissance de la condition humaine. In: *Sacris erudiri* 15 (1964), 256-92.)

25. ff. 220-230'

[Bonaventura: Soliloquium]

f. 220 incipit

"(F)lecto genua mea (Eph 3,14-19) – Paulus apostolus vas aeternae electionis, sacrarium divinae sanctificationis..."

f. 230' desinit

"...donec intrem ingaudium domini mei quis est trinus et unus benedictus in secula seculorum amen."

„Explicit libellus qui intitulatus imago vitae.”

(Ed.: Quaracchi, VIII, 28-67., cf. Cod. Lat 92, ff. 149-149'; 108, ff. 284-306.)

26. ff. 230-233'; 204'-205

[Heinricus Eger de Calcaria O. Carth.: De puritate cordis]

f. 230 incipit

"Volens purgari a peccatis et gratiam impetrare et indulgenciam consequi salutarem..."

f. 233'

"...adhuc amplius me punire"

ib. in marg.

"Residuam partem tractatuli habes retro inter ysiderum (!) de norma viuendi."

f. 204'

"decernis presertim quia de dampnis..."

- f. 205 desinit "...iusticias iudicans iudicio tuo fiducialiter possim scribere Qui viuus et regnas in secula seculorum. Explicit tractatulus bonus."
- (Ed.: Hirsche, K.: *Prolegomena zu einer Ausgabe der Imitatio Christi*. 1. Berlin 1873, 482-504. Cf. Rüthing, H.: *Der Kartäuser Heinrich Egger von Kalkar*. Göttingen 1967, 150-154. Bloomfield 6533.)
- f. 234 vacat.
Finitur colligati IV. pars. mutatur manus
- 27. ff. 235-301'** [**Honorius Augustodunensis: In Cantica Canticorum expositio**]
f. 235 incipit "Donum sapientiae cum Salomone poscenti a vero pacifico postulante consequi..."
f. 301' desinit "...ideo omnes spiritu sancto compositori utriusque operis gratias agamus Amen."
- f. 301' "Cantica digna deo nunquam placitura Lieo..."
(Walther I, 2387.)
- f. 301' „Explicit libellus Orosii doctoris venerabilis super Cantica Canticorum, qui intitulatur Sigillum Sanctae Mariae virginis tenens modum quadruplicem exponendi Sacrarum Scripturarum scilicet, historiacum, allegoriacum, tropologicum anagogicum.”
(Ed.: PL 172, 347-496.; CPPM II, 1908 et 2830. Stegmüller RB 3573.)
- 28. ff. 301'-303'** [**Expositio prosae "Benedicta semper sancta sit trinitas"**]
f. 301' "Benedicta semper sancta sit trinitas deitas: hoc canticum continuatur ad praedicta sic..."
f. 303' "...nos tibi dicentes laus et gloria sit per infinita secula seculorum."
- 29. ff. 303'-307'** [**Expositio sequentiae "Lauda Sion Salvatorem."**]
f. 303' "Lauda syon salvatorem...hec est sequencia in memoriam et reuerenciam gloriosi sacramenti..."
f. 307' "...corpus christi sub specie panis contentum sumat."
- 30. ff. 308-432** [**Hieronymus Alberti de Praga OCam.: Exemplar salutis: Sermones de sanctis**]
- a. ff. 308-309'**
f. 308 incipit "*Inspice et fac secundum exemplar* (Ex. 25,40) – Johannes siluanus domini nostri Ihesu Christi inutilis seruulus..."
f. 309' desinit "...possumus salutis portum attingere."
- b. ff. 309'-313'**
f. 309' incipit „*De nativitate Mariae*" (r.)
„*Liber generationis* (Mt. 1,1) – Venerandi patres et domini, si Mariae..."
f. 313' desinit "...procul dubio erit communis omnibus sicut vita aeterna. Quam nobis..."

- c.** ff. 313'-317
f. 313' incipit
f. 317 desinit
- [De S. Stanislao]
„*Ego sum pastor bonus* (Jo. 10,11) – Venerandi patres et domini culmine sanctitatis beati Stanislai...”
„...multa facta sunt miracula ob tanti praesulis merita. Regnante domino nostro...”
- d.** ff. 317-320
f. 317 incipit
f. 320 desinit
- „*De Sancto Wenceslao*”(r.)
„*Si quis vult post me venire* (Lc. 9,23) – Adam et Eva protoparentes...”
„...languor et caecitas removetur surditas domino nostro Christo regnante...”
- e.** ff. 320-322
f. 320 incipit
f. 322 desinit
- „*De Sancto Michaelae archangelo*”
„*Accesserunt ad eum discipuli* (Mt. 14,15) – Sicut testatur historia Genesis...”
„...hora mortis advenerit. Quod nobis concedere...”
- f.** ff. 322-325'
f. 322 incipit
f. 325' desinit
- „*Vos estis sal terrae* (Mt. 5,13) – Sicut veteris legis testatur historia...”
„...honore deposito regna caelorum conscendit. Quod nobis...”
- g.** ff. 325'-328
f. 325' incipit
f. 328 desinit
- „*Designavit Jhesus et alios* (Lc. 10,1) – Sicut testatur historia Genesis plantaverat Dominus...”
„... in Bethania plenus Spiritu Sancto. Quod nobis...”
- h.** ff. 328-330'
f. 328 incipit
f. 330' desinit
- „*De virginibus*”
„*Simile est regnum caelorum* (Mt. 25,1) – Noe fuit decimus ab Adam...”
„recedentibus omnibus ad Dominum migrat. Quod nobis...”
- i.** ff. 330'-333
f. 330' incipit
f. 333 desinit
- „*Hoc est praeceptum meum* (Jo. 15,12) – Thora septuaginta annorum erat...”
„mirae magnitudinis fabricant regnante domino...”
- j.** ff. 333'-335'
f. 333' incipit
f. 335' desinit
- „*Videns Jhesus turbas* (Mt. 5,1) – Sicut ex Genesis historia probatur...”
„...virginem quae non solum dicitur sancta sed super omnes sanctos exaltata. Quod nobis...”
- k.** ff. 335'-337'
f. 335' incipit
f. 337' desinit
- „*Beati qui lugent* (Mt. 5,5) – Joseph cum esset annorum quindecim...”
„...peccatis finitis perveniat ad regem caelorum. Quod nobis...”
- l.** ff. 337'-340
f. 337' incipit
f. 340 desinit
- „*Sint lumbi vestri* (Lc. 12,35) – Sublimatus Joseph in regno Aegypti...”
„...vobis excitantibus complere non potui.”

m. ff. 340-342' f. 340 incipit	„ <i>Simile est regnum caelorum</i> (Mt. 13,44) – Dyna filia Jacob egressa est ut videret...”
f. 342' desinit	„...super omnia amavit dominum nostrum jhesum Christum.”
n. ff. 342'-345 f. 342' incipit	„ <i>De Sancto Andrea</i> ” (r.) „ <i>Ambulans Ihesus iuxta mare</i> (Mt. 4,18) – Sicut ex libro Genesis et Exodi potest colligi...”
f. 345 desinit	„...Regnante Deo nostro.
o. ff. 345-347 f. 345 incipit f. 347 desinit	„ <i>De Sancto Nicolao</i> ” (r.) „ <i>Homo quidam nobilis</i> (Lc. 19,12) – Tremuit filia regis Pharaonis...” „...remissionem omnium peccatorum det. Quod nobis...”
p. ff. 347-348' f. 347 incipit	„ <i>De conceptione beatae Mariae</i> ” (r.) „ <i>Ab initio et ante saecula</i> (Sir. 24,14) – Sicut Exodi tertio legitur quod Moyses...”
f. 348' desinit	„...nobis salutis generavit dominum nostrum Jhesum Christum.”
q. ff. 348'-350' f. 348' incipit	„ <i>De Sancto Thoma</i> ” (r.) „ <i>Thomas unus de duodecim</i> (Jo. 20,24) – Locutus est dominus ad Moysen dicens...”
f. 350' desinit	„honorifice sepelierunt. Quod nobis...”
r. ff. 350'-352' f. 350' incipit	„ <i>De dedicatione templi</i> ” „ <i>Egressus Jhesus perambulabat</i> (Lc. 19,1) – Sanctus Lucas evangelista hodieirno evangelio...”
f. 352' desinit	„...accipiet in domum cordis.”
s. ff. 352'-355 f. 352' incipit	„ <i>De nativitate Christi</i> ” (r.) „ <i>Exiit edictum a Caesare</i> (Lc. 2,1) – Egressi sunt filii Israel de terra Aegypti...”
f. 355 desinit	„...gaudentes et glorificantes Deum Quod nobis...”
t. ff. 355-357 f. 355 incipit	„ <i>De Sancto Stephano</i> ” „ <i>Ecce ego mitto ad vos prophetas</i> (Mt. 23,34) – Egressus est Amalech...”
f. 357 desinit	„...suscitavit mortuos in Africa. Regnante...”
u. ff. 357-359 f. 357 incipit	„ <i>De Sancto Johanne evangelista</i> ” (r.) „ <i>Dixit Dominus Petro sequere</i> (Jo. 21,20) – Moyses ex praecepto Domini...”
f. 359 desinit	„...anima in caelo sit collocatus. Ad quod nos...”
v. ff. 359-361 f. 359 incipit	„ <i>De circumsione Domini</i> ” (r.) „ <i>Postquam consummati sunt</i> (Lc. 2,21) – Post mortem Moysi locutus est Dominus...”
f. 361 desinit	„...ille ascendit in montem Domini. Quod nobis...”

x. ff. 361-363' f. 361 incipit f. 363' desinit	„ <i>De epiphania Domini</i> ” (r.) „ <i>Cum natus esset Jhesus</i> (Mt. 2,1) – Josue dux populi...” „...ad Herodem per aliam viam etc.”
y. ff. 363'-365' f. 363' incipit f. 365' desinit	„ <i>De purificatione</i> ” „ <i>Cum impleti sunt dies</i> (Lc. 2,22) – Rex Adom Sedech regnavit...” „...possemus vitam adipisc sempiternam. Quod nobis...”
z. ff. 365'-367 f. 365' incipit f. 367 desinit	„ <i>De Sancto Matthia</i> ” (r.) „ <i>Confitebor(!) tibi, Pater</i> (Mt. 11,25) – Congregati sunt viginti quattuor...” „...de Roma Treverim est translatum. Regnate...”
aa. ff. 367-370 f. 367 incipit f. 370 desinit	„ <i>De Sancto Gregorio</i> ” (r.) „ <i>Videte vigilate et orate</i> (Mc. 13,33) – Congregavit Josue omnem populum...” „...miraculis in pace requievit.”
ab. ff. 370-373 f. 370 incipit f. 373 desinit	[De annuntiatione] „ <i>Missus est angelus Gabriel</i> (Lc. 1,26) – Jadyan et Amalech et omnes orientales...” „...sub Herode peremptus latro dulcem memoriam per Christum suscepit Amen.”
ac. ff. 373-375' f. 373 incipit f. 375' desinit	„ <i>In festo Paschae</i> ” (r.) „ <i>Maria Magdalena et Maria</i> (Mc. 16,1) – Assumptis Gedeon...” „...defende nos.”
ad. ff. 375'-377' f. 375' incipit f. 377' desinit	„ <i>Secunda die</i> ” (r.) „ <i>Duo ex discipulis</i> (Lc. 24,13) – Fuit vir quidem...” „...Et in fide confortati sunt Quod nobis...”
ae. ff. 377'-379' f. 379' desinit	„ <i>Stetit Jhesus in medio</i> (Lc. 24,36) – Ingressus Samson in civitate...” „...et si bona opera fecerimus vitam aeternam consequamur.”
af. ff. 379'-381 f. 379' incipit f. 381 desinit	„ <i>De Sancto Ambrosio</i> ” (r.) „ <i>Ego sum vitis vera</i> (Jo. 15,1) – Samuel propheta Domini...” „...Sicque obdormuit in Domino. Quod nobis...”
ag. ff. 381'-383 f. 381' incipit f. 383 desinit	„ <i>De Sancto Georgio</i> ” (r.) „ <i>Ego sum vitis vera et pater</i> (Jo. 15,1) – Factum est cum venissent Philisteini...” „...Quonia in omnibus esset exaciditus. Quod nobis...”
ah. ff. 383'-386' f. 383' incipit f. 386' desinit	„ <i>Sequitur de Sancto Adalberto</i> ” (r.) „ <i>Amen dico vobis quot</i> (Mt. 19,23) – Tulerunt itaque Phiistini arcam...” „...pro nobis Dominus oati feria sexta. Regnante...”
ai. ff. 386'-388'	„ <i>In rogationibus</i> ” (r.)

f. 386' incipit f. 386' desinit	„ <i>Petite et dabitur vobis</i> (Mt. 7,7) – Convocavit Samuel populum...” „...reverenter saepelierunt. Quod nobis...”
aj. ff. 388'-390' f. 388' incipit f. 390' desinit	„ <i>De sancto Philippo</i> ” (r.) „ <i>Non turbetur cor vestrum</i> (Jo. 14,1) – Locutus est Dominus ad Samuelem...” „...Sepultus est ibi prope templum. Regnante...”
ak. ff. 390'-393' f. 390' incipit f. 393 desinit	„ <i>De Sancta Cruce</i> ” (r.) „ <i>Erat homo ex pharizaeis</i> (Jo. 3,1) – Factum est ut congregarentur Philistini...” „...Christus passus est ab infidelibus. Cui laus...”
al. ff. 393-395' f. 393 incipit f. 395' desinit	„ <i>De ascensione Domini</i> ” (r.) „ <i>Recumbentibus undecim</i> (Mc. 16,14) – Factum est primi regis...” „...vidistis eum ineuntem in caelum. Quod nobis...”
am. ff. 396-398' f. 396 incipit f. 398' desinit	„ <i>De Sancto Spiritu</i> ” (r.) „ <i>Si quis diligit me</i> (Jo. 14,23) – Post mortem Saul venerunt...” „...et acceperunt omnes Spiritum Sanctum. Quod nobis...”
an. ff. 398'-400' f. 398' incipit f. 400' desinit	„ <i>Secundo die</i> ” „ <i>Sic Deus dilexit</i> (1Jo. 4,11) – Factum est autem cum sedisset david...” „...illuminati perveniunt ad regnum caelorum. Quod nobis...”
ao. ff. 400'-402' f. 400' incipit f. 402' desinit	„ <i>Tertia die sermo</i> ” (r.) „ <i>Amen dico vobis quoniam non intrat per ovile</i> (Jo. 10,1) – Factum est autem utpeccaret David...” „et vitam aeternam possidebit. Ad quam nos...”
ap. ff. 402'-405' f. 402' incipit f. 405 desinit	„ <i>De Sancta Trinitate</i> ” (r.) „ <i>Erat homo ez pharizaeis nomine</i> (Jo. 3,1) – Rex David senierat...” „...sit confessio ad salutem. Quod nobis...”
aq. ff. 405-407 f. 405 incipit f. 407 desinit	„ <i>De corpore Christi</i> ” (r.) „ <i>Caro mea vere cibus est</i> (Jo. 6,56) – Factum est ergo post quadragentos annos...” „...fulgebunt iusti sicut sol in regno caelorum. Ad quod...”
ar. ff. 407-410 f. 407 incipit f. 410 desinit	„ <i>De Sancto Johanne baptista</i> ” (r.) „ <i>Elizabeth impletum est</i> (Lc. 1,57) – Rex autem Salomon amavit...” „miracula facta meritis Sancti Johannis baptistae. Quod nobis...”
as. ff. 410-412' f. 410 incipit f. 412' desinit	„ <i>De Sanctis Petro et Paulo</i> ” (r.) „ <i>Venit Jhesus in partes Caeserae</i> (Mt. 16,13) – Mortuusest rex Achab...” „...ad infernum descendit. A quo nos...”
at. ff. 412'-414'	„ <i>De visitatione beatae Mriae</i> ” (r.)

f. 412' incipit f. 414' desinit	„ <i>Surgens autem Maria</i> (Lc. 1,39) – Eo tempore quo valuit Dominus...” „...possumus consequi vitam aeternam. Ad quam...”
au. ff. 414'-416' f. 414' incipit f. 416' desinit	„ <i>Margaretha</i> ” (r.) „ <i>Qui gloriatur in Domino gloriatur</i> (1Cor. 1,31) – Elizeus propheta aegrotabat...” „et sic coronam martyrii accepit. Quam nobis...”
av. ff. 416'-419' f. 416' incipit regnavit...” f. 419' desinit	„ <i>De Sancta Maria MAGdalena</i> ” (r.) „ <i>Rogabat Jhesum quidem</i> (Lc. 11,37) – Ezechias rex iuda(!) „...solempniter sepulta est. Regnante...”
ax. ff. 419'-422 f. 419' incipit f. 422 desinit	„ <i>De Sancto Jacobo</i> ” „ <i>Accessit ad Jhesum mater filiorum</i> (Mt. 20,20) – Post mortem Ezechiae regis...” „...coronam martyrii perceperunt.”
ay. ff. 422-424' f. 422 incipit f. 424' desinit	„ <i>De Sancto Laurentio</i> ” (r.) „ <i>Nisi granum frumenti</i> (Jo. 12,24) – Post mortem Manassen regis...” „...regnum caelorum est consecuta. Quod nobis...”
az. ff. 424'-426' f. 424' incipit f. 426' desinit	„ <i>Intravit Jhesus in quoddam castellum</i> (Lc. 17,38) – Post mortem nabuchodonozor regis...” „...laetitia et gaudio angelorum. Quod nobis...”
ba. ff. 426'-428' f. 426' incipit f. 428' desinit	„ <i>Bartholomaeo</i> ” (r.) „ <i>Facta est contentio</i> (Lc. 22,24) – Postquam filii Israel...” „...quod videns Christiani glorificaverunt Deum. Quod nobi...”
bb. ff. 428'-430' f. 428' incipit f. 430' desinit	„ <i>Nunc iudicium est mundi</i> (Jo. 12,31) – Post resurrectionem filiorum Israel...” „...et sic imperator ecclesias reparans. Quod etc.2
bc. ff. 430'-432 f. 430' incipit f. 432' desinit	„ <i>De Sancto Matthaeo</i> ” (r.) „ <i>Vidit Jhesus publicanum</i> (Lc. 5,27) – Et factum est postquam Alexander rex...” „... interfecit et martyrem consecravit.”
f. 432	Sicque dispositione divina actum est ut beati Matthaei publicani historiam scribens, ego publicanus Johannes finem facerem istis sermonibus spem solum in Domino Jhesu ponens... me tandem ad preces legentium suscipiat ad gregem. Quapropter obsecro te quisquis haec legis út Johannis peccatoris memineris cui si Dominus daret multo magis eligeret doceris quam docere sed timens pro abscondito talento dampnari in vigilia Epiphaniae fecit finem huic operi. Transactis ab

incarnatione Domini annis m^occc^oix^o. Regnate Domino nostro Ihesu Christo cui sit laus per infinita saecula. Amen.

(Cf. Brückner, A.: Jana Sylwana Exemplar salutis. *Rozprawy Akademii umiennosci. Wydz. Filologiczny. Ser. II.* 9/24 (1895), 355-364.; Hyland, W.: John-Jerome of Prague (1368–1440) and the *Errores Graecorum*: Anatomy of a Polemic Against Greek Christians. *Journal of Religious History* 21 (1997), 249-267.; Triška (1981), 193-194. opus hoc non memoratum.)

31. f. 432'

f. 432' incipit

f. 432' desinit

[De Quadragesima]

„Quadragesima prout dicit Celemens papa primus superna xl dierum cum septem annis...”

„...personarum in et sub curia existentium etc.”

(Textus similis: Schlägl: Prämonstratenser-Stiftsbibl. 113 (453 b.74), f. 189. Fortasse est excerptum de tractatu Nicolai Weygl *De indulgentiis*. Cf. München: Universitätsbibliothek 8o Cod. Ms 60, f. 233r-v. – Daniel, N.: *Die lateinischen mittelalterlichen Handschriften der Universitätsbibliothek München: Die Handschriften aus der Oktavreihe*. Wiesbaden: Harrassowitz, 1989, 52. De auctore v. Paulus, N.: *Geschichte des Ablasses im Mittelalter*. 3. Paderborn 1923, 31-32.)

32. ff. 433-441'

f. 433 incipit

f. 441' desinit

[Sermo in Parasceve]

"*Egressus ihesus cum discipulis suis* (Jo. 18,1.) – Auscultantes et animam uertentes nihil invenimus in hac die..."

"...percuciebant pectora sua et redeuntes in sanctam ciuitatem..." (reliqua desunt)

(Cum glossis Germanicis.)

33. ff. 442-443

f. 442 incipit

f. 443 desinit

[Sermo de Corpore Christi]

"*Caro mea vere est cibus* (Jo. 6,56) – Dominus noster ihesus christus in collatione sacramentorum..."

"...circa hoc sacramentum uaria operatus est mirabilia..." reliqua desunt.

34. ff. 443-444'

f. 443 incipit

f. 444' desinit

„Ad resurrectionem”

"*Christus resurgens ex mortuis* (Rm. 6,9) – Circa resurrectionem (tria) domini tria principaliter sunt notanda..."

"...omnes ex dei gracia in communi resurrectione etc."

35. ff. 445-491'

f. 445 incipit

491' desinit

[Apparatus super Summam Raymondi de Penafort]

"(O)mnem scientiam et omnem doctrinam Sacra Scriptura transcendit..."

"...quando aliquis dicit uel facit contradicere..." (super "Si pro mortali") reliqua desunt.

(Ed.: GW 213-216. Cf. Stegmüller (1947), 1163. Bloomfield 3616 /Codex memoratus/ et Taberner, F. V.: La Summula pauperum de Adam de Aldersbach. In: Finke, H. (ed.): *Gesammelte Aufsätze zur Kulturgeschichte Spaniens*. 7. Münster 1938, 69-83.)

In utraque teguminis parte fragmentum cuiusdam breuiarii s. XV/1 exhibens quaedam ex officio Visitationis B. M. V. (Hymnus: Ch. 4252.)

Cod. 51. (=Cod. Lat. 51.)

LUDOLPHUS DE SAXONIA: *Vita Christi*

Cod. chart. — S. XV/2. — Binae columnae — 313 x 220 mm — ff. 376 (f. n. o!) — *Compact.*: Ligna s. XV/XVI. Corio fusco tecta, clavi coriacei partim iam deperditi — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis s. XV ineunte. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubro et virideo pictae. — *Scriptor*: Non nominatur. Manus duae: ff. 1-216, 219-375' — *Provenientia*: Ex Hungaria medii aevi. — *Possessor*: Familia Kornis. Cf. Stemma familiae Kornis f. 376'. Cf.: Nagy Iván: *Magyarország családai*. VI, Pesth 1860, 358. Eubel: *Hierarchia medii aevi*. III, 187: "Benedictus Cornii 1512 X 29." — *Bibliographia*: Mezey (1961), 82-83.; Sopko (1982), 83. num. 246.

[Ludolphus de Saxonía: Vitae Christi I. §§ 3-92.]

initium deest
f. 1. incipit "Joseph non desponsacione futuras nupcias..."
f. 375' desinit "...dirige in viam et iusticie ac salutis eterne. Amen."

(Ed.: Bollard, A. C. – Rigollot, L. M. – Carmandet, I. (ed.): *Ludolph de Saxonía ... Vita Jesu Christi ...*. Parisiis et Romae 1865, 14-392.; cf. Cod. Lat. 98.)

f. 376' "Liber iste pertinet Conuentui de Lellez [O. Praem.] anno domini millesimo quingentesimo decimo quarto"

"Organista depinxit"

"Reverendissimus dominus Benedictus Kornys episcopus driwastensis pro nunc prepositus de Lellez."

Cod. 52. (=Cod. Lat 52)

IACOBUS DE TURRE DE FORLIVIO: *Quaestiones in Galenum*

Codex chart. — a. 1472. — Binae columnae — 290 x 212 mm — ff. 271 — *Compact.*: Ligna s. XVI. corio impresso tecta, lamellis aeneis pro clavibus. Inscr. s. XVIII. "Fulvio Question. in Gallieni." — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, tituli et capitula rubro notata. — *Scriptor*: f. 271' "Expliciunt questiones et tituli questionum egregii viri et doctoris eximii magistri Jacobi de Furlivio, scripte per me Johannem Rannher de Patavia famulum magistri Hermanni Haym de Rattenburga arcium et medicine doctoris et alme universitatis Wiennensis rectoris. Anno domini millesimo quadringentesimo septuagesimo 2º, sabatho ante Lucie." — *Nota*: In tegumine fragmentum membranaceum s. XIII., quod collectioni fragmentorum traditum est. (U. Fr. L. m. 108.) — *Provenientia*: Bavaria vel Austria. — *Possessor*: f. 1 "Collegij Societatis Jesu Sopronij Cathalogo inscriptus, 1640." — *Bibliographia*: Mezey (1961), 83-84.

[Iacobus de Turre de Forlivio: Quaestiones in libros Methodi medendi Claudii Galeni]

- a. f. 1. incipit "Circa libros tegni Galieni Queritur primo vtrum tres sint doctrine ordinarie..."
- f. 225 "Expliciunt questiones super primum libro Tengni (!) per egregium arcium et medicine doctorem monarcam magistrum Jacobum Delature de Forlivio Padue composite et scripte anno domini 1407."
- f. 267' desinit "...cui lac est venenum aut cibus venenosus. Pro isto est dicendum..."
- ff. 268-269' vacant
- ff. 270-271' "Incipiunt tituli questionum primi libri tegni galieni Magistri Jacobi de Fuliuio (!)"
- f. 271' "Expliciunt questiones et tituli questionum egregii viri et doctoris eximii magistri Jacobi de Furlivio, scripte per me Johannem Rannher de Patavia famulum magistri Hermanni Haym de Rattenburga arcium et medicine doctoris et alme universitatis Wiennensis rectoris. Anno domini millesimo quadingentesimo septuagesimo 2°, sabatho ante Lucie."
Quaedam notae versificatae de vita M. Hermanni Haym
- (Auctor in studio Paduano medicinae magister († 1414). Ed.: Hain, 7234-7239. Cf. Ferrari, A.: Della Torre, Giacomo. In: *Dizionario Biografico degli Italiani* 37 (1989), 555-558. Cf. Cod. Lat. 41.)

Cod. 53 (=Cod. Lat 53)

MATHAEUS DE JANOW, S. AUGUSTINUS, DAVID AB AUGUSTA, S. ISIDORUS,
NICOLAUS DE BLONIA, S. ALBERTUS MAGNUS, IOHANNES GERSON

Cod. chart. — 1412-13. — Binae columnae — 295 x 210 mm — ff. 311 (inter ff. 202-203 folia 23, inter ff. 274-275 folia 2, inter ff. 288-289 folia 2 desunt) — *Compact.*: Lignea corio albo tecta cum nodulis aeneis. Umbilicus et clavi partim iam deperditi. — *Scriptura*: Gothica cursiva formata. Manus duae.: 1: ff. 1-309'; 2: ff. 309'-311'. — *Ornamenta*: Tituli rubro notantur, initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: Nicolaus Bartholomaei de Freudenthal [Silesia]. Cf. f. 97 "Explicit liber...per manus Nicolai Bartholomei de de (!) Frewdental. anno domini 1413." et f. 309' "Explicit opus manus Nicolai de ffrewdental sub anno domini M^oCCCC^o12^o." — *Provenientia*: Bohemia. — *Possessor*: f. 311' "volumen Vallis s. Anthonii in Lechnicz Carthusiensis ordinis anno domini M^oCCCC^oXLV^o." — *Bibliographia*: Mezey (1961), 84-87.; Fodor (1977), 58.; Sopko (1982), 83-85. num. 247.; Špunar (1985), 167-168. num. 432/10.; Bloomfield 3259. 3610.

1. ff. 1-79' **[Mathias de Janow: Regulae veteris et novi Testamenti: Liber V.]**
initium deest
- a. ff. 1-3' [Prologus]
- f. 1 incipit mutile "Corpus christi veritas est et figura..."
- f. 3' desinit ",,...Non est nosse meum, sed scio posse Deum."
- b. ff. 4-6'(r.) [Registrum]

- f. 4 „Registrum prius ponit conclusiones seu casus summarie decisos super tractatum de frequenti communione ad quamlibet distinctionem et capitula per numerum precedentem dirigentes." (r.)
- f. 4 incipit "Incipit Registrum tractatus de corpore christi super frequenti communione."
- f. 6' desinit
- c. ff. 6'-79' [Textus]
f. 6' "Incipit tractatus quartus de corpore christi swadens et hortans omnes communiter christianos uel singulis diebus dominicis uel alias frequenter corpus uel sanguinem ihesu crucifixi manducandum et bibendum." (r.)
- f. 6' incipit "Frater mi in domino ihesu predilecte precibus tuis sedulis quibus me sepius..."
- f. 79' desinit "...et dedit pignus hoc in cordibus nostris etc." "Explicit libellus qui est compilatus sub anno domini millesimo CCCLXXXVIII utpote distinctionis IIIe capite primo tractatus ejusdem per devotissimum magistrum Mathiam de Janow studii Pariziensis necnon sacre theologie." (r.)
- (Cf. Odzililik, O. – Kybal, V.: *Matej z Janovajeho zivot, spisy a uceni*. V. Praha 1910. Cf. Špunar (1985), 167-168. num. 432/10.; Stegmüller, RB 5551.)
- 2. [Ps Bernardus Clarevallensis/Rogerus OFM:] "Tractatus de regimine proprie persone."**
- f. 80 Quoniam – (r.) ut Apostolus ait primo Corinthiorum iiiij. – omnia honeste et secundum deum fiant in nobis.
- incipit "Quedam que a viris virtutum in scolis christi exercitatis audiui..."
- f. 81 desinit "...Et quicumque bibere [!] volueris dic Aue maria gracia plena etc. ob reuerenciam beate uirginis matris dei etc."
- (Tractatus noster partim Rogerio OFM, partim Bernhardo, partim Hugoni de Sancto Victore tribuitur. Cf. Berlin: Staatsbibliothek: Ms. Theol. Lat fol. 639, ff. 392v-394r – Becker, P.-J. – Brandis, T.: *Die theol. lateinischen Handschriften in Folio der Staatsbibliothek Preussischer Kulturbesitz Berlin: Teil 2. Ms. theol. lat. fol. 598-737*. Wiesbaden: Harrassowitz, 1985, 129. Cf. Bloomfield 5042.)
- 3. ff. 81'-82' [Ps.-]Augustinus: Sermo de honestate mulierum.**
- f. 81' incipit "Nemo dicat fratres, quod temporibus nostris martirum certamina esse non possunt..."
- f. 82' desinit "...nos indignos peccatores liberet ab omni malo."
- (Ed.: PL 39, 2301-2303; CCL 1103, 180-184. cf. CPPM I, 1078. Cf. Cod. Lat. 42, ff. 35-36.; Cod. Lat. 48, 124'-126'; Cod. Lat. 92, ff. 15-17.)
- 4. ff. 82'-84' [Ps.-]Augustinus de contemptu mundi ad clericos.**
- f. 82' "Audite fratres karissimi salutiferam patris nostri doctrinam..."
- f. 84' desinit "...ut de suis beneficijs sibi perhennes reddamus gracias ihesu christo domino nostro qui cum patre et sancto spiritu regnat deus in saecula saeculorum. Amen."

(Ed.: PL 40, 1215-1219; Cf. CPPM I, 1121, Cf. etiam Cod. Lat. 42, ff. 36-37'; 48, ff. 124'-126'; 92, ff. 15-17.)

- 5. ff. 84'-86** **[Ps-Bernardus Claravellensis:] "De formula honeste vite (Beati Bernardi [manu recentiore])"**
f. 84' incipit "Petis a me frater karissime quod nuncquam et nusquam a suo prouisore audiui aliquem petisse..."
f. 86 desinit "...profectus tuus gaudium meum est et gloria in domino. Amen."

(Ed.: PL 184, 1167-1170. Cf. CPPM II, 3091.)

- 6. ff. 86-89** **„Augustinus: De disciplina vel doctrina Christiana”**
f. 86 incipit "Locutus est ad nos sermo dei et promptus ad exhortacionem nostram dicente scriptura..."
f. 89 desinit "...Ego et pater unum sumus. conuersi ad dominum..."

(Ed.: PL 40, 669-677; CCL 46, 207-224. Cf. CPL 310.)

- 7. ff. 89'-92** **[Ps.-Isidorus Hispalensis: De norma vivendi]**
f. 89' incipit „Liber dicti Isidori De norma vivendi” (r.)
f. 92 desinit "Age fili ut oportet, age ut decet..."
"...implere opere quod didicisti percepcione."

(Ed.: PL 83, 1247-1252; cf. CPPM 3434. Cf etiam Cod. Lat. 50, ff. 204'-206; Cod. Lat. 55, ff. 72-73.; Cod. Lat. 108, 149'-152'.)

- 8. ff. 92-97** **[Ps-Augustinus:]Liber de XII abusiois saeculi gradibus.**
f. 92 "Incipit liber de duodecim abusioibus. Et dicunt quod sit Cypriani martiris et sic sequitur." (r.)
f. 92 incipit "Duodecim sunt abusiua seculi scilicet Sapiens sine operibus..."
f. 97 desinit "...ne sine nobis christus esse incipiat in futuro. Amen."
f. 97 „Explicit liber augustini de xij abusioibus seculi per (hucusque calamo obducta) Manus Nicolai Bartholomei de frewdental etc. Anno domini 1413." (r.)

(Ed.: PL 40, 1079-1088; CSEL III/3, 152-173; Hartel, W. – Hellmann, S.: *Ps.-Cyprianus de XII abusivis saeculi*. (TU XXXIV/1), Leipzig 1909, 32-61. et cf. CPPM II, 3067, 3230, 3430, 3506.)

ff. 97'-98' vacant

- 9. ff. 99-202** **[Tractatus de sacramentis]**
f. 99 incipit "Non est opus ualentibus medicus sed male habentibus..."
f. 202' desinit "...precibus placant iudicem. sed reprobacio..."
imperfectum caetera plurimis foliis (circa 23) avulsis desunt.

(Cf Cambridge Corpus Christi College 519 (1) : James, M. R. *A Descriptive Catalogue... Corpus Christi College*, Cambridge, 1909-1912. Bloomfield 3259)

10. ff. 203-283'
f. 203 incipit
f. 283' desinit
- [Nicolaus Wigandi: **Tractatus de decalogo**]
"Omnibus diebus vitae tuae in mente habeto (Tob. 4,6) – Sic docuit ille felix Thobias filium suum iuniorem..."
"Cetera huius materie uide supra in septimo sexto precepto. Et sic est finis horum praeceptorum. Deo gracias."
- (Cf. Bloomfield 3652. et Cod. Lat. 54, ff. 1-76. Krakow: Bibliotheca Jagellonica: cod. 1287, f. 144 – *Catalogus VII* (2004), 94-96.; Wroclaw: Bibliotheca Universitatis: I.Q.94)
11. ff. 284-287
f. 284 initium
deest:
f. 287 desinit
f. 287
- [**Tractatus de essentia divina**]
"...Aliter vero oculi eius respectus gratiae eius intelliguntur..."
"...ultionem inimicorum suorum se manifestum demonstrare."
"*Explicit Rychardus de hinteriori homine.*" (r.)
- (Ed.: PL 42, 1201-1208. Cf. CPPM II, 35; 172; 863.)
12. ff. 287-306
f. 287
f. 287 incipit
f. 306 desinit
- [**S. Albertus Magnus: Paradisus animae**]
"*Incipit paradysus anime magistri Hugonis*" (r.)
"Sunt quaedam vitia quae ut frequenter speciem virtutis assumunt..."
"...qui solo verbulo condidit uniuersa ihesus christus..."
"*Explicit paradysus anime multum bonus.*"
- (Ed.: Borgnet, A. (ed.): *Alberti Magni opera omnia*. 37. Paris 1898, 447-512. Desunt tamen §§12-15 (pp. 466-472) et §§35-38 (pp. 500-506).)
13. ff. 306'-309'
f. 306' incipit
f. 309' desinit
f. 309'
- [**Expositio super oratione dominicali**]
"Pater non dominus quia amari appetit non timeri..."
"...hec oratio potissime ex intellectu et affectu dicenda est."
"*Explicit opus per manus Nicolai de frewdental. Sub anno domini M^o CCCC^o 12°.*"
- (Ed.: Expositio super orationem dominicam ex diversis doctorum dictis collecta. In: *De quidditate et efficacia eucharistiae*. Köln: Quentell [cca. 1490-1494] (Hain 1368), ff. Dj^v-[Dv]^v. Cf.: Stegmüller RB 9763; Dondaine, H.-F. – Shooner, H. V.: *Codices manuscripti operum Thomae de Aquino*. I, Romae 1967, 403. Bloomfield 9200. Cf. etiam Cod. Lat. 39, ff. 88-90.)
14. ff. 309'-311'
f. 309' incipit
f. 311' desinit
- [**Johannes Gerson: Scientia mortis**]
"Si veraces fidelesque amici cuiusdam egroti..."
"...sicut in domo dei parisius laudabiliter obseruatur."
"*Explicit tractatus de arte moriendi per Cancellarium Parisiensem editus.*"
- (Ed.: Gerson, J.: *Opera omnia I*, Antwerpiae 1706, 447-450. Bloomfield 5610.)
- f. 311'
- "Volumen Vallis Sancti Anthonij in Lechnicz Carthusiensis ordinis. Anno Domini M^o CCCC^o XLV°."
15. f. 311'
- [**Notae variae**]

- a. f. 311' Notae de calendario et inveniendis litteris dominicalibus et numero aureo.
- b. in interiori teguminis parte
Notae de diversis medicamentis.

Cod. 54 (=Cod. Lat. 54.)

IOHANNES DE DAMBACH: De consolatione theologiae,
CONRADUS DE EBERBACH: Summa de confessione
GUILLELMUS PERALDUS: Summa de vitiis,
Tractatus theologici

Cod. chart. — a. 1413. (Cf. f. 76: "Expliciunt decem precepta sub anno domini millesimo cccc° xij Amen solamen." f. 209' "...estcompletum sub anno domini M° CCCC° XIII. in vigilia Penthecosten, hora quasi decima.") — Binae columnae — 300 x 205 mm — ff. 210— *Compact.*: Olim lignea coeva, corio plano rosacei coloris tecta, cum clavi et umbilico. Recompactus a. 1968. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: Non notatur. — *Nota*: Ad compacturam fragmentis cuiusdam breviarii notati s. XIV. usum est, quae fragmenta collectioni fragmentorum tradita sunt. (U. Fr. I. m. 266, 270, 277) — *Provenientia*: incerta (ex Germania?). — *Possessor*: Teste compacturae videtur esse Carthusiensis. — *Bibliographia*: Auer, A.: *Johannes von Tambach und die Trostbücher vom 11.-16. Jahrhundert.* (=Beiträge zur Geschichte der Philosophie des Mittelalters 27/1-2.) Münster 1928, 202.; Mezey (1961), 87-88.; Lauterer, K.: Konrad von Ebrach S:O:Cist. (1399). Lebenslauf und Schrifttum. *Analecta sacri ordinis Cisterciensis* 19 (1963), 27.; Fodor (1977), 59.; Sopko (1982), 85-86. num. 248.; Bloomfield 0299.

1. ff. 1-76 [Tractatus de decalogo]

- f. 1 Initium deest:
incipit "...incarnatus pro salute generis humani uel cum sic uiuitur ut sit quasi eius membrum..."
- f. 1 in margine inferiore manu s. XVIII. transcribit quasdam lineas ex initio.
- f. 76 desinit "...Circa huius materie (!) vide supra in sexto precepto et est finis horum decem preceptorum."

(Cf. Bloomfield 3652. et Cod. Lat. 54, ff. 1-76. Krakow: Bibliotheca Jagellonica: cod. 1287, f. 144 – *Catalogus* VII (2004), 94-96.; Wroclaw: Bibliotheca Universitatis: I.Q.94. Cf. etiam Cod. Lat 53, ff. 203-283'.)

2. ff. 76'-77' [Johannes de Quedlinburg OESA: Sermo de cogitationibus malis]

- f. 76' incipit "*Ut quid cogitatis* (Mt. 9,4) – Sicut dicit beatus Augustinus ad demetriadem virginem Est tutissimum..."
- f. 77' desinit "...plures alias cautelas ad propositum in vitas patrum reperies. Tu autem domine miserere nobis."

(Cf. Schneyer 3, 821. Nr. 119.)

f. 78-' vacat

3. ff. 79-83' Cantica canticorum cum versione Germanica et paucis glossis

f. 79 Textus

	Latinus	
	incipit	"Osculetur me osculo oris sui..."
ib.	Textus	
	Germanicus	
	incipit	"Kusse mich mit kusse seines munde..."
f. 83'	Textus	
	Latinus	
	desinit	"...hinnuloque ceruorum super montes aromatum"
ib.	Textus	
	Germanicus	
	desinit	"...den hirkelbeley n auf den bergen der edeln wurzeln." "et cetera das" "Salue regina maria". (r.)
4. ff. 83'-87'		„Capitulum de usura et cetera” (r.)
f. 83'	incipit	"Dicturi de usuris videamus quid est usura unde dicatur que sunt eius..."
f. 87'	desinit	"...Nunc autem nostris temporibus dic sicut scis."
f. 88-'		vacat
5. ff. 89-135'		[Iohannes de Dambach OP.: De consolatione theologiae (Abbreviatio IV.)]
f. 89	incipit	"Quoniam secundum apostolum Quecumque scripta sunt...Idcirco consideratis mundi huius tribulacionibus..."
f. 135'	desinit	"...contra omnes antiqui hostis insidias attingi." "Explicit tractatulus de consolatione theologie..." (r.)
		(Ed.: Auer, A.: <i>Johannes von Tambach und die Trostbücher vom 11.-16. Jahrhundert.</i> (=Beiträge zur Geschichte der Philosophie des Mittelalters 27/1-2.) Münster 1928, 188-203. Cf. Kaeppli II, 401. num. 2256.)
f. 136-136'		vacat
6. ff. 137-209'		[Conradus de Ebrach OCist.: Summa de confessione]
f. 137	incipit	"Superbia est ut dicit Augustinus peruerse celsitudinis appetitus..."
f. 209'	desinit	"...se principaliter penitebant." "Explicit compendium magistri conradi de Ebraco Ordinis Cystercyensis de confessione ac alis quo requisitis."
		(Cf. Lauterer, K.: Konrad von Ebrach S:O:Cist. (1399). Lebenslauf und Schrifttum. <i>Analecta sacri ordinis Cisterciensis</i> 19 (1963), 26-29.; Lauterer, K.: <i>Konrad von Ebrach.</i> Roma 1962, 137-140.; Triška (1967), 138.; Triška (1981), 72. Opus hoc etiam in Alba Iulia: Biblioteca Batthyaneum R. I. 106, ff. 229-283v. – Szentiványi R.: <i>Catalogus concinnus librorum manuscriptorum Bibliothecae Batthyányanae.</i> Szeged 1958, 60. Cf. etiam Cod. Lat. 70, ff. 1-27.)
f. 210		Notae de usura
f. 210		"Contenta huius voluminis: Item de decem praeceptis. Item Glossa in vulgari super Cantica. Item Tractatulus de usura. Item Tractatulus de diversis consolationibus et de consolatione theologiae. Item Compendium magistri Conradi."

Cod. 55 (=Cod. Lat. 55)

Cod. chart. — a. 1417. (Cf. f. 82° "...est finitus in vigilia trinitatis anno domini 1417.") — Binae columnae — 302 x 210 mm — ff. 123, folia 3 in intio et folium ultimum mutilata sunt. — *Compact.*: Lignea coeava, olim corio albo tecta, tabula posterior deperdita. Restaurata a. 1957. — *Scriptura*: Gothica semicursiva s. XV/1. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, capitula et tituli rubro notata. — *Scriptor*: Non apparet. — *Provenientia*: Hungaria superior vel finitima regio. — *Possessor*: Casthusia Lechnitzensis. (f. 1: „Asceticus Monasterii Lechnitzensis Carthusianorum”) — *Bibliographia*: Mezey (1961), 88-91.; Bloomfield 4918; Zumkeller, 564. num. 65.; 132. num. 307; Fodor (1977), 59.; Sopko (1982), 86-88. num. 249.; *Clavis Scriptorum Latinorum Medii Aevi: Auctores Galliae* I. Turnholt: Brepols 1994, 18.

1. ff. 1-47 [Isidorus: Liber Derivationum, seu Sententiae I. 10,6-III. 63,12.]

Initium deest.

f. 1 in margine superiore manu s. XVII. "Asceticus Monasterij Lechniz Carthusianorum."

f. 1 incipit "...similitudinis appellatus est. Testante domino per Ezechielem..."

f. 47 desinit "...non quos celestis vita letificandos includit Amen."

(Ed.: PL 83, 555-738.; CCL 111 (1998), 30-330. Cf. CPL 1199. Sed inter ff. 9-10 folia nonnulla evulsa sunt, quia desunt capita I. 29,7-II. 11, 1.)

2. ff. 47-48° "Incipit Visio eiusdem fratris Isidori De summo bono"

f. 47 incipit "Fuit quidam frater eductus de corpore..."

f. 48 desinit "...exemplum fuit ad salutem perpetuam. Adiuuante domino nostro..."

(Ed.: Versio abbreviata visionis monachi de Wendlock, cf. Bonifatius Epistola 10. In: *Monumenta Germaniae Historica. Epistolae selectae*. 1. Berlin 1916, p. 8, l. 16-p. 10. l. 15; p. 10, l. 24-p. 12, l. 18, p. 14. ll. 20-33; p. 15, l. 9-13. -15. Eadem versio: Frankfurt Stadt- und Universitätsbibliothek, Ms. Lat. Oct. 116, ff. 156-157° – Bredehorn, K. – Powitz, G.: *Die mittelalterlichen Handschriften der Gruppe Manuscripta Latina*. (=Kataloge der Frankfurt am Main ; Bd. 4 : Die Handschriften der Stadt- und Universitätsbibliothek Frankfurt am Main ; Bd. 3) Frankfurt am Main 1979, 128.)

3. ff. 48°-60 [Adalgerus Episcopus: Ad Nonwindam Reclusam]**a. ff. 48-50** "*Incipit prologus beati Augustini Episcopi*" (r.)

f. 48 incipit "Noverit dulcissima caritas vestra beatum petrum apostolorum principem..."

f. 50 desinit "...et omne animal benedictione complebit cui et honor..."

b. f. 50 Sequuntur disticha quaedam de S. Augustino:

f. 50 incipit "Corporis extantes vt sunt cordis et aures..."

f. 50 desinit "...hinc capiant omnes anime documenta fideles."

(Cf. Walther I. num. 3355 Ex codice Vat. Pal. lat. 312, f. 122. Cf. Cod. Lat. 108, f. 126°.)

- c. f. 50 [Registrum capitulorum]
- d. ff. 50-60 *"Ammonicio de laude caritatis. Et quomodo cunctis virtutibus preferatur."* (r.)
- f. 50 incipit "Tue non immemor pie petitionis carissima mater..."
- f. 60 desinit "...et velle et perficere pro bona voluntate. Cui est honor et potestas..."
- "Explicit tractatus Augustini ad matrem de modo vivendi."
- (Ed.: PL 134, 915-938, ubi tamen prologus textui nostro praefixus non legitur. Cf. Cod. Lat 92, ff. 40-50; 108, ff. 126'-139 etiam CPPM II, 205, 911, 3010a, 3093a, 3200, 3439.)
4. ff. 60-67 **[Ps.-Augustinus: De decem cordis.] [Sermo 9.]**
„Incipit liber beati Augustini de decem cordis” (r.)
- f. 60 incipit "Dominus et deus noster misericors et miserator longanimis et multum misericors..."
- f. 67 desinit "...ut quod hic desideramus ibi invenimus Amen."
- "Explicit Augustinus de decem cordis etc. Per manus cuiusdam."
- (Ed.: PL 38, 75-90. PLS II, 1293-1313. Cf CPPM I, 1523. et etiam CPPM I, 456.)
5. ff. 67-71 **[Ps.-Augustinus:] Speculum peccatoris.**
"Incipit Speculum peccatoris beati Augustini" (r.)
- f. 67 incipit "Quoniam karissimi in via huius seculi fugientis sumus..."
- f. 71 desinit "...Et cum domino nostro Ihesu Christo vitam aeternam possideas. Quod tibi concedat..."
- (Ed.: PL 40, 984-992. Cf. Allen, H. E.: *Writings ascribed to Richard Rolle, Hermit of Hampole, and Materials for his Biography*. New York 1927, 353-354.; *Bibliotheca Hieronymiana Manuscripta*. (=Instrumenta Patristica IV) II, Steenbrugge 1970, num. 616. et CPL 386; CPPM II. 3076 et 3355. Cf etiam Bloomfield 4918; Zumkeller, 564. num. 65.; Stegmüller RB 1481. Cf. Cod. Lat. 48, ff. 15-18; Cod. Lat. 108, ff. 1-3.)
6. ff. 71-71' **[Henricus de Langenstein de Hassia OESA: Speculum animae: Prol et cap. 1.]**
"Incipit Speculum anime Magistri Heynrici de Hassonia" (r.)
- f. 71 incipit "Anima mea noui quam curiosa sis rimando que foris sunt..."
- f. 71' desinit "...in infernum aut in regnum celorum et non..." caetera, nonnullis foliis evulsis, desunt.
- (Ed.: *Dialogus rationis et conscientiae de frequenti usu Communionis. Add: Henricus de Hassia: Expositio super orationem dominicam et Ave Maria. Speculum animae*. [Köln: Ulrich Zel, 1470.] (Hain 8389), ff. 150r-151v. Cf. Hohmann, Th.: Initienregister der Werke Heinrichs von Langenstein. *Traditio* 32 (1976), 402. Nr. 12. inter ff. 71-72 folia nonnulla evulsa, quare ultima pars operis codice deest.)
7. ff. 72-73 **[Ps.-Isidorus: De norma vivendi §§17-28.]**
- f. 72 incipit "...ne erubescas loqui quod nosti defendere..."
- f. 73 desinit "...imple opere, quod didicisti percepcione."
- "Explicit libellus Ysidori de norma viuendi. Finito libro sit laus et*

gloria Christo." (r.)

(Ed.: PL 83, 1247-1252 capitula 1-16 in codice foliis evulsis desunt; cf. CPPM 3434. Cf etiam Cod. Lat. 50, ff. 204'-206; Cod. Lat. 53, ff. 89'-92.; Cod. Lat. 108, 149'-152'.)

8. ff. 73-82'

[Matthaeus de Cracovia: Conflictus conscientiae cum ratione de communione]

f. 73

"Incipit tractatulus de lucta racionis et consciencie" (r.)

f. 73 incipit

"Multorum tam clericorum quam laycorum querela est non modica..."

f. 82' desinit

"...pro viatico datum est nobis corpus domini nostri ihesu christi. Qui cum patre..."

"Explicit tractatulus de lucta racionis et consciencie. Et est finitus in vigilia trinitatis [31. Mai.] Anno domini. 1417."

(Ed.: Senko, W. – Szafranski, A. L.: *Mateusza z Krakowa opuscula theologica*. Warszawa 1974, 367-409. Cf. Franke, F.: *Mathäus von Krakau. Dissertation Greifswald* 1910, 127-130.)

9. ff. 82'-85

[Henricus de Frimaria: De quatuor instinctibus (Versio abbreviata)]

f. 82' incipit

"Semen cecidit in terram bonam et ortum fecit... Verbum propositum exponitur per Christum de semine verbi dei..."

f. 85 desinit

"...cum supplicio affligar et secura erit consciencia."

(Ed.: Cf. Zumkeller, A. (ed.): *Der Traktat Heinrichs von Freimar über die Unterscheidung der Geister. Lateinisch-mittelhochdeutsche Textausgabe mit Untersuchungen*. Würzburg 1977. Versio tamen valde abbreviata et excerptata est. Cf. Zumkeller, 132. num. 307 et etiam Cod. Lat. 42, ff. 37'-42'.)

10. ff. 85'-88

[Jacobus de Voragine: Legenda Aurea: Ieiunia quattuor temporum]

f. 85'

„De quattuor temporibus” (r.)

f. 85' incipit

"Ieiunia quattuor temporum a calixto papa instituta sunt..."

f. 88 desinit

"...ob hoc et nos tempore trinulacionis cantare deuote debemus."

(Ed.: Graesse, Th. (ed.): *Jacobi de Voragine Legenda Aurea*. Vratislaviae 1890, 153-154.)

11. ff. 88'-93'

[Stella clericorum]

f. 88' incipit

"Quasi stella matutina...Proprietates huius stelle possunt referri ad quemlibet doctorem fidei..."

f. 93' desinit

"...acquirunt eternam dampnacionem. de ista dampnacione custodiat nos pater..."

(Ed.: Reiter, E. (ed.): *Stella clericorum*. Toronto 1997, 17-50. Cf. Lentner, L.: „Stella clericorum”. Ein Pastoralbuch des späten Mittelalters...In: *Dienst an der Lehre*. (=Wiener Beiträge zur Theologie 10). Wien 1965, 263-274. et Bloomfield 4435.)

12. ff. 94-105

[Ps.-Augustinus De domo interiori: §§1-28.]

f. 94

"Incipit liber de bono consciencie per uenerabilem patrem Augustinum compositus." (r.)

- f. 94 incipit In margine superiore altera manu: "Hugonis de sancto Victore"
"Domus haec in qua habitamus ex omni parte sui ruinam nobis
minatur..."
- f. 105 desinit "...quando uel quomodo uel vbi nescitur."
- (Ed.: PL 184, 507-538, cf. CPPM II, 3089. Cf. etiam Cod. Lat. 92, ff. 51-55.)
- 13. ff. 105'-107'** **[Ps.- Augustinus:] "Liber de dulci admonicione anime"**
f. 105' „*Incipit liber de dulci ammonitione animae beati Augustini*” (r.)
f. 105' incipit "Anima mea si vis amari a deo..."
f. 107' desinit "...Celestium potius contemplacione quam terrestrium occupacione."
- (Ed.: PL 184, 546-552. Cf. CPPM II, 3089; Bloomfield 0419.)
- 14. ff. 107'-11'** **[Ps.- Augustinus: Manuale]**
f. 107' „*Incipit liber de salute anime beati Augustini*" (r.)
f. 107' incipit "Quoniam in medio laqueorum positi sumus..."
f. 111' desinit "...non cessant mihi dicere ut amem deum meum."
- (Hic versio originalis constat tantum capitulis 1-24 (PL 40, 951-962). Cf. CPPM II, 3074; Bloomfield 4957.)
- 15. ff. 111'-123'** **[Ps.- Augustinus: Liber Soliloquiorum]**
f. 111' "*Incipit liber Soliloquiorum beati Augustini anime ad dominum de ineffabili dulcedine dei.*" (r.)
f. 111' incipit "Agnoscam te domine conditor meus..."
f. 123' desinit "...inveni me dum cognoui te..."
Caetera desunt.
- (Ed.: PL 40, 863-889. Ultima pars, quia multa folia codice evulsa sunt, deest. Cf. CPPM II, 3071.)

Cod. 56 (=Cod. Lat 56)

IACOBUS DE VORAGINE: S e r m o n e s q u a d r a g e s i m a l e s
GUILIELMUS PERALDUS: S e r m o n e s
IOHANNES ANDREAE?: S u m m a d e p r o c e s s u i u d i c i i

Cod. chart. — a. 1418. (cf. f. 249) — Binae columnae — 311 x 214 mm — ff. 257; inter ff. 72-73 f. 1; inter ff. 114-115 f. 6 excisa — *Compact.*: Coaeva lignea corio albo plano tecta, umbilicis et nodulis aeneis olim etiam clavi. Inscriptio: "Sermones ascetici" s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus quattuor. Manus 1: ff. 1-72'; manus 2: ff. 73-114'; manus 3: ff. 115-151; manus 4: ff. 151-255'; manus 1: ff. 256'-257' — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: f. 249 "Explicit summa...scripta per Martinum de Ostravia [Moravská Ostrava?] anno domini M° cccc° XVIII° Sabbato post festum Iohannis Baptiste [Iun.]" — *Provenientia*: Incerta [Moravia, Polonia Minor? Cf. f. 249: „*scripsit Martinus de Ostravia*"] — *Possessor*: In interiore teguminis parte: "*Monasterij Lechnitzensis*" [O Carth] manu s. XVII. ib. "*Sermones ascetici*" "*Residentiae Lechnicensis.*" [O Carth] m. s. XVIII. — *Bibliographia*: Szilády Á.: *Temesvári Pelbárt élete és munkái*. Budapest 1880, 90.; Katona L.: *Alexandriai Szent Katalin legendája középkori irodalmunkban*. Budapest 1903, 13.; Schneyer 3, 245.; Schneyer 2, 555.; Mezey (1961), 91-92.; Fodor (1977), 59.; Sopko (1982), 88-89. num. 250.

- 1. ff. 1-114'**
a. f. 1 incipit [Jacobus de Voragine: Sermones quadragesimales]
 "Filia populi mei induere cilicio (Jer. 6,26) – Quamuis sollempnitas Quadragesimalis in dominica sequenti inchoetur."
 113' desinit „...ad quam meritis gloriosae virginis Mariae... per infinita saecula saeculorum. Amen.”
- (Cf. Schneyer 3, 238-244. Series sermonum: Schneyer 9, Nr. 196-292., inter ff. 72-73 folium unum excisum, quoniam ultima pars Nr. 207 et initium Nr. 208 deest.)
- b. ff. 113'-114'** [Sermo communis]
 f. 113' incipit „Ab occultis meis (Ps. 18,13) – In his verbis petit David duo a Domino...”
 f. 114' desinit "...unde dicimus ab alienis parce seruo tuo."
 "Explicit Iacobinus de quadragesima."
- (Schneyer 9, 415. Nr. 18.)
- 2. ff. 115-249** [Guillelmus (Peyraut) Peraldus: Sermones de dominicis et festis]
 f. 115 incipit "Hora est iam nos de sompno surgere...Hoc tempus dicitur aduentus christi. Triplex est autem aduentus christi..."
 f. 249 desinit "...quando ornet se crinibus alienis."
 "Explicit summa Epistolarum edita per magistrum Wilhelmum venerabilem Cancellarium studij Parisiensis scripta per Martinum de Ostravia Anno Domini m^o cccc^o xviii^o Sabbato post festum Johannis Baptistae"
- (Cf. Schneyer 2, 543-551. Series sermonum: Nr. 129-147, pro Nr. 148 (f. 131-131'): „Nolite esse prudentes (rm. 12,16) – Secundum expositionem dissuadetur in hoc verbo superbia...”;Nr. 149-160, deinde ff. 141'-142': *Ecce nunc tempus* (2. Cor. 6,2) – Quid sit tempus acquirendi...”; Nr. 161-174; Nr. 148; Nr 175-184; deinde ff. 173-173': *Estote prudentes* (1. Petr. 4,7) – Prudentes esse debemus...”; Nr. 185-211;deinde Schneyer 9, 51. Nr. 30;Nr212-220, deinde Schneyer 9, 51. Nr. 39; Nr. 221-228; deinde Schneyer 9, 52. Nr. 62; Nr. 229-230, 232. Structura collectionis valde similis cum huic in Oxford: Bodley: Laud. Misc. 318 – Schneyer 9, 49-52.)
- 3.**
a. ff. 249-251 [Index pericoparum per annum non secundum usum curiae]
b. f. 251 [Brevis nota de temporibus prohibitis]
- 4. ff. 252-255'** [Ps.-Iohannes Andreae?:] „Summa de processu iudicii”
 f. 252 incipit "[A]ntequam dicatur de processu iudicii notandum est quid sit iudicium..."
 f. 255' desinit "...hec de processu iudicij sub compendio dicta sufficient."
 "Explicit summa de processu Judicij."
- (Ed.: Wunderlich A. (ed.), Joannis Andreae summula de Processu iudicii... Bsileae 1840, 1-59.; Riedner, O.: *Die geistlichen Gerichtshöfe in Speier im Mittelalter*. II. Padeborn 1915, 1-48.)

- f. 256   vacat
5. ff. 256'-257'
f. 256'   **[Nativitas et conversio S. Catharinae]**
    „De Sancta Katherina, quomodo ipsa fuit concepta” (in margine superiore)
- f. 256' incipit   „Costos fuit pater Sanctae Katherinae rex Cypri...”
f. 257' desinit   „...in qua Christus ei apparuit. Et sic post hoc sequitur legenda.”

(Ed.: Szilády Á.: *Temesvári Pelbárt élete és munkái*. Budapest 1880, 90-92.; Katona L.: *Alexandriai Szent Katalin legendája középkori irodalmunkban*. Budapest 1903, 83-87. /codex memoratus/. Cf. BHL 1672e)

6. f. 257'
f. 257' incipit   **[Vocabularium Latino-Germanicum]**
f. 257' desinit   „Abstractum eyn aus zog der materyen...”
    „...Intellectus speculativus.”

Cod. 57 (=Cod. Lat. 57)

IOHANNES DE BALBIS DE IANUA: C a t h o l i c o n

Cod. chart. — cca. a. 1418. — Unica columna — 215 x 113 mm — ff. 375. — *Compact.*: Ligna s. XV. corio albo tecta umbilico et nodulis, simul ac clavibus coriaceis iam deperditis. Inscriptio: "Dictionarium", "Catholicon". A. 2004 restaurata — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales maiores pictae: f. 1 "A" maior ex alio libro excisa et hic inglutinata; f. 43; 62 (bis); 70; 71'; 91; 93 (excisa); 103 (excisa); 114'; 123'; 131'; 135; 144'; 156'; 305 (excisa); 309. Passim simplices initiales rubrae. — *Scriptor*: Idem ac in secunda parte operis in Cod. Lat. 58 f. 218: "*Et istam particulam Katolicon ego Paulus finivi Struberge in camera inferiori in scolis die dominico in festo Alexi [17 Jul.] subanno domini M° CCCC° XVIII°*". — *Provenientia*: Struberg, Silesia. — *Possessor*: XVII/XVIII. "Dictionarium seu vocabularium Grammaticae Monasterij Lechnitzensis Carthusianorum [haec duo verba calamo obducta] Elephantensis. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 92.; Fodor (1977), 59.; Bursill-Hall, G. *A Census of Medieval Latin Grammatical Manuscripts*. Stuttgart, 1981, 45. num. 40,4.; Sopko (1982), 89-90. num. 251.

- f. 1   [Nota ex Hugone de Sancto Victore]
f. 1   „Hugo: Vanus sermo sermo vanae conscientiae est index..”

(Ed.: PL 184, 533.)

- ff. 1'-2   vacant
- f. 2'   „Dictionarium seu Vocabularium Grammaticae Monasterii
[Lechnitzensis Carthusianorum – deleta] Elephantensis” (manus s. XVIII.)

- ff. 3-370   **[Iohannes de Balbis de Ianua: Catholicon: A-D.]**
f. 3   incipit   "Alma interpretatur virgo..."
f. 370 desinit   "...ut duxi vestre gracie supplicandum."
    "Sequitur de ista littera E."

(Ed.: Balbus, Johannes: *Summa quae vocatur Catholicon*. Venetiis: Petrus de Lichtenstein Coloniensis 1506, ff. [g6]v-[p6]v. Cf. Kaeppli II, 379-380. Nr. 2199.)

ff. 370'-374'   vacant

Cod. 58 (=Cod. Lat. 58)

IOHANNES DE BALBIS DE IANUA: C a t h o l i c o n

Cod. chart. — cca. a. 1418. — unica columna — 218 x 145 mm — ff. 220, inter ff. 52-53 1 f. deest. — *Compact.*: Coriaceo fusco impresso tecta. A. 1948 restaurata. — *Scriptura*: gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales maiores pictae: f. 123; 154'; 177; 206'; 217' et simplices rubrae. — *Scriptor*: f. 218: "Et istam particulam Katolicon ego Paulus finivi Struberge in camera inferiori in scolis die dominico in festo Alexi [17 Jul.] subanno domini M° CCCC° XVIII°" — *Provenientia*: Struberg, Silesia. — *Possessor*: XVII/XVIII. "Dictionarium seu vocabularium Grammaticae Monasterij Lechnitzensis Carthusianorum [haec duo verba calamo obducta] Elephantensis. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 93.; Fodor (1977), 59.; Bursill-Hall, G. *A Census of Medieval Latin Grammatical Manuscripts*. Stuttgart, 1981, 45. num. 40,5.; Sopko (1982), 90. num. 252.

1. ff. 1-218   **[Iohannes de Balbis de Ianua: Cathoticon: E-K]**
f. 1   incipit   "Eclesia conuocacio interpretatur..."
f. 218 desinit   "...kirie id est domine eleyson miserere."

(Ed.: Balbus, Johannes: *Summa quae vocatur Catholicon*. Venetiis: Petrus de Lichtenstein Coloniensis 1506, ff. [p7]r-[x6]v. Post litteram I, ff. 217'-218 sequitur nota de littera Y (in editione: f. [O6]r). Cf. Kaeppli II, 379-380. Nr. 2199.)

2. f. 220'   **[Iohannes de Balbis de Ianua: Cathoticon: I: De Iuda filio Jacob et Iuda Jacobi]**
f. 220' incipit   „,[Iudas confessi]o interpretatur quoniam cum peperit Lya..."
f. 220' desinit   „...sdesideranti regi Abagaro destinavit.”

(Ed.: Balbus, Johannes: *Summa quae vocatur Catholicon*. Venetiis: Petrus de Lichtenstein Coloniensis 1506, ff. x4v-x5r.)

Cod. 59 (=Cod. Lat. 59)

GREGORIUS: D e c u r a p a s t o r a l i, D i a l o g i
AUGUSTINUS: S e r m o n e s
INNOCENTIUS III.: D e m i s e r i a c o n d i t i o n i s h u m a n a e
PS.-AUGUSTINUS: M a n u a l e
HUGO A S. VICTORE: D e i m a g i n e m u n d i
HUGO A FOLIETO: A d a m i c u m v o l e n t e m n u b e r e

Codex chart. — cca. a. 1420 (Cf. f. 142.) — Binae columnae — 309 x 207 mm — ff. 292 — *Compact.*: Ligna s. XV/XVI corio albo impresso tecta, vestigiis nodulorum umbilici et claviuum aeneorum Inscriptio: "Gregorii S. Pastorales". — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: f. 61 „Qui hoc scribebat trisyllabum nomen habebat: Jo huius est prima han secunda, nesque suprema.” — *Provenientia*: Incerta. — *Possessor*: f. 1. m. s. XVII/XVIII "Monasterij Lechnitzensis Carthusianorum." — *Bibliographia*:

Mezey (1961), 93-101.; Fodor (1977), 59; Sopko (1982), 90-92. num. 253.; Clement, R. W.: A Handlist of Manuscripts containing Gregory's Regula Pastoralis. *Manuscripta* 8 (1984), 42.; Trška (9), 22. Nr. 1.; Špunar (1985), 79.

f. 1. „H[uius] libri (!) continentur haec: Gregorii pastorales, Gregorii quattuor libri dialogorum, Augustini sermones homiliarum, Innocentius de miseria humanae conditionis, Augustini liber contemplationum, Hugo ad socium volentem nubere”
„Item in hoc volumine habes breven quandam descriptionem terrae habitabilis” (manu posteriore)
„Monasterii Lechnitzensis [deletum] Carthusianorum” (manu s. XVIII.)

1. ff. 2-57 [Gregorius Magnus: De cura pastoralis]

f. 2 incipit "(P)astoralis curae meae pondera..."
„Explicit pastoralis Gregorii papae”

(Ed.: PL 77, 13-128. cf. CPL 1712; Frede (1995), 350; CPPM II, 3344.)

2. ff. 57-61 [Ps.-Ambrosius: Libellus de dignitate sacerdotali]

f. 57 „Alia exhortatio eius”
f. 57 incipit „Si quis super oraculum reminiscatur...”
f. 61 desinit "...in regno seculorum dare promisisti."

(Ed.: PL 17, 567-580. Cf. CPL 171a et CPPM II, 3005a.)

f. 61 „Qui hoc scribebat trisyllabum nomen habebat: Jo huius est prima han secunda, nesque suprema.”

(Hic ordo, quo opus Gregorii hoc Ps.-Ambrosii sequitur v. in Paris: BNF: lat. 1865, ff. 143-188v – Lauer, Ph.: *Catalogue général des manuscrits latins*. II. Paris 1940, 205-206.)

3. ff. 61'-142 [Gregorius Magnus: Dialogorum libri IV]

f. 61' incipit "(Q)vadam die dum nimis secularium tumultibus quorundam depressus..."
f. 142 desinit "...dei hostia ipsi fuerimus."

(Ed.: PL 77, 148-433; Cf. CPL 1713.)

4. ff. 143-223 [Augustinus: Liber quinquaginta homiliarum]

(Re quidem vera homiliae non exhibentur nisi 48. Numeri 5, 13 et 20 enim in codice nostro desunt, et in loco numerorum 2, 4 et 23 alios sermones habet, quam in collectione vulgata. De collectione v. CPPM I, 765.)

a. ff. 143-144 [Sermo 16.]

f. 143 incipit "[V]ocans genus humanum filius [rectius: spiritus] dei iubendo quid facere et promittendo quid sperare debeas..."
f. 144 desinit "...sine contenebratione pacem sine dissensione."

(Ed.: PL 38, 121-124; CCL 41, 231-234. Cf. Frede (1995), 222.)

- b.** (2) ff. 144-145'
f. 144 incipit [Caesarius Arletanensis: Sermo 133.] (Appendix. Sermo 53.)
"Frequenter fratres carissimi cum psalmista cantamus versiculum istum
per quem detractores spirituali gladio feruntur..."
f. 145' desinit "...ad eterna gaudia feliciter veniamus."

(Ed.: PL 39, 1845-1848; CCL 103, 545-549. cf. CPPM I, 838)

- c.** (3) ff. 145'-147
f. 145' incipit [De eo, quod ait apostolus: Ut sciatis (Eph. 3,18) (Ex libro ad
Probam de videndo Deo /Epistola 147./ extractus a Caesario
Arletanensi.)]
"Qui enim cognouit inquit latitudinem et longitudinem et altitudinem et
profundum..."
f. 147 desinit "...in scripturis sanctis audiuit."

(Ed.: CSEL 44, 308-309, cf. CPPM I, 1324)

- d.** (4) ff. 147-148'
f. 147 incipit [Sermo 392.]
"Karitas vestra fratres karissimi in quo sunt sacerdotes periculo
constituti si implere voluerint id quod contestatur apostolus..."
f. 148' desinit "...qui est vera caritas nobis parere dignetur qui cum..."

(Ed.: PL 39, 1710-1713. Cf. Frede (1995), 245.)

- e.** (5) ff. 148'-149'
f. 148' incipit [Caesarius Arletanensis:Sermo 38.] (Appendix. Sermo 271.)
"Frequenter in ewangelio audiuius dominum dicentem diligite
inimicos vestros..."
f. 149' desinit "...et nos dimittimus debitoribus nostris quod ipse [etc.]

(Ed.: PL 39, 2250-2252; CCL 103, 168-171, cf. CPPM I, 1056.)

- f.** (6) ff. 150-151'
f. 150 incipit [Caesarius Arletanensis:Sermo 183.] (Appendix. Sermo 287.)
"Si diligenter attenditis fratres karissimi omnes presbiteros et ministros
sacerdotes domini..."
f. 151' desinit "...ad eterna gaudia fideliter pervenire. Quam nobis."

(Ed.: PL 39, 2287-2288; CCL 104, 744-748. Cf. CPPM I, 1072)

- g.** (7) ff. 151'-153
f. 151' incipit [Caesarius Arletanensis:Sermo 182.] (Appendix. Sermo 270.)
"Beatus apostolus paulus fratres karissimi vere ac perfecte et recte nobis
caritatis dulcedinem commendasset..."
f. 153 desinit "...remunerante domino capistis. Quod ipse prestare."

(Ed.: PL 39, 2247-2250; CCL 104, 739-743. Cf. CPPM I, 1055.)

- h.** (8) ff. 153-154'
f. 153 incipit [Sermo 178. (caput 6-10.) Caesarii Arletanensis (?) excerpta]
"Beatus qui post aurum non abiit et ut quodcumque invenerit ei qui
perdiderit sine ulla dilacione restituat..."
f. 154' desinit "...omnium cupiditatum ligna consumit. quod ipse [etc.]"

(Ed.: PL 38, 963-966. Cf. CPPM I, 2174. et Frede (1995), 230 et 342.)

- i.** (9) ff. 154'-156
f. 154' incipit [Caesarius Arletanensis: Sermo 181.] (Appendix. Sermo 111.)
"Apostolus cum legeretur audistis ymmo omnes audiimus dicentem
nobis videte quomodo caute ambuletis..."
f. 156 desinit "...sed magis propter dileccionem et pacem ad eterna premia mereantur
pervenire [etc.]"

(Ed.: PL 39, 1964-1967; CCL 104, 735-739. Cf. CPPM I, 896)

- k.** (10) ff. 156-157' [Caesarii Arletanensis excerpta e sermo Augustini 339.] (Sermo 40.)
f. 156 incipit "Frequenter fratres cum psalmista canimus Sustine dominum..."
f. 157' desinit "...adiuuent et coronent vincentes."

(Ed.: PL 38, 244-247. Cf. Frede (1995), 223.)

- l.** (11) ff. 157'-159
f. 157' incipit [Caesarius Arletanensis: Sermo 59] (Appendix. Sermo 253.)
"Scripturis diuinis fratres dilectissimi vtiliter ac salubriter amonemur ut
peccata nostra debemus..."
f. 159 desinit "...confiteri eciam voluisti de quo peccato nos dominus liberare dignetur
qui."

(Ed.: PL 39, 2212-2215; CCL 103, 259-262. Cf. CPPM I, 1038)

- m.** (12) ff. 159-160 [Sermo 39.]
f. 159 incipit "Audiuimus fratres karissimi per prophetam dicentem diu
f. 160' desinit "...futura bona veniant sempiterna."

(Ed.: PL 38, 241-244; CCL 41, 489-492. Cf. Frede (1995), 223.)

- n.** (13) ff. 160'-162 [Caesarius Arletanensis: Sermo 226.] (Sermo 333.)
f. 160' incipit "Dominus noster iesus christus testibus suis id est martiribus suis pro
humana fragilitate solicitis..."
f. 162 desinit "...beneficia sua que ipse dignatus est dare Amen."

(Ed.: PL 38, 1463-1467; CCL 104, 892-897.)

- o.** (14) ff. 162-163' [Caesarius Arletanensis: Sermo 24.] (Appendix. Sermo 105.)
f. 162 incipit "Qualiter nos invicem diligere debeamus fratres karissimi mei eciam de
sanitate..."
f. 163' desinit "...cum ipso a patre mereamur in gloria."

(Ed.: PL 39, 1949-1951; CCL 103, 108-111. Cf. CPPM I, 890.)

- p.** (15) ff. 163'-164' [Caesarius Arletanensis: Sermo 206.] (Appendix. Sermo 252.)
f. 163' incipit "Resurreccio et glorificacio domini nostri iesu christi fratres karissimi
nobis vitam quam accepturi sumus..."
f. 164' desinit "...vitam vite comparemus. Secundum vasis..." (caet. desunt.)

(Ed.: PL 39, 2211-2212; CCL 104, 824-828. Cf. CPPM I, 1037.)

- q.** (16) ff. 162-166' [Sermo 168.]
 f. 165 incipit "Eleccionis confessionem atque doctrinam quomodo nunc fides domini e leccionibus, canticis, sermonibusque diuinis..."
 f. 166' desinit "...qui gloriatur in domino gloriatur."
 (Ed.: PL 38, 911-915. Cf. Frede (1995), 230.)
- r.** (17) ff. 166'-167' [Sermo 11.]
 f. 166' incipit "Dominus noster nolens aliquem nostrum perire..."
 f. 167' desinit "...cum venerit finem non habebit..."
 (Ed.: PL 38, 97-99; CCL 41, 161-163. Cf. CPL 284. et Frede (1995), 222.)
- s.** (18) ff. 167'-169' [Sermo 388.]
 f. 167' incipit "Leccio ista fratres quam modo audiuius de sancto ewangelio ad eleemosinas faciendas nos hortatur..."
 f. 169' desinit "...seruire iusticie et sanctificacioni."
 (Non est Augustini, sed a Caesario Arletanensi contextus. Ed.:PL 39, 1700-1701. Cf. CPPM I, 754.)
- t.** (19) ff. 169'-172 [Caesarius Arletanensis: Sermo 134.] (Homilia de Ps. 50.)
 f. 169' incipit "Quociescumque fratres karissimi aliquos ex filiis nostri ad spectacula..."
 f. 172 desinit "...tibi sacrificabo hostiam laudis."
 (CCL 103, 550-555. Cf. CPPM I, 1522.)
- u.** (20) ff. 172-173 [Sermo 109.]
 f. 172 incipit "Modo cum ewangelium legeretur audiuius dominum eos argumentem qui faciem celi..."
 f. 173 desinit "...bono aduersario consensisti pro quo sit deus b."
 (Ed.: PL 38, 636-638. Cf. Frede (1995), 227.)
- v.** (21) ff. 173-176' [Sermo 99.]
 f. 173 incipit "Quod amonemur domini eloquijs de diuinis leccionibus..."
 f. 176' desinit "...te saluam fecit."
 (Ed.: PL 38, 595-602. Cf. Frede (1995), 226.)
- x.** (22) ff. 176'-177 [Sermo 383.]
 f. 176' incipit "Die quidem onum (!) et hora omni et cura omnia (!) continua..."
 f. 177 desinit "...eius aspectus inueniat."
 (Ed.: PL 39, 1687-1688. Cf. CPPM I, 749.)
- y.** (23) ff. 177'-179 [Caesarius Arletanensis: Sermo 231.] (Sermo 339.)
 f. 177' incipit "Hodiernus dies fratres karissimi admonet me attentius cogitare sarcinam meam..."

- f. 179 desinit "...breui tempore laborare ut postea in patria possumus ad eternum gaudium [etc.]."
- (Ed.: PL 38, 1480-1482; CCL 104, 915-918. Cf. CPPM I, 2193.)
- z.** (24) ff. 179-180 [Caesarius Arletanensis: Sermo 78.] (Appendix. Sermo 300.)
 f. 179 incipit "Ante aliquod (!) dies propter eos qui aut pedibus dolent..."
 f. 180 desinit "...mercedem habere poteritis."
- (Ed.: PL 39, 2319-2320; CCL 103, 323-325; SC 330, 238-244. Cf. CPPM I, 1085).
- aa.** (25) ff. 180-187 [Sermo 351.]
 f. 180 incipit "Quam sit utilis et necessaria penitentis medicina..."
 f. 187 desinit "...eterna vita."
- (Ed.: PL 39, 1535-1549. Cf. Frede (1995), 243.)
- ab.** (26) ff. 187-188' [Sermo 110.]
 f. 187 incipit "Arbor ficulnea genus humanum est..."
 f. 188' desinit "...si manum ille non porrexisset."
- (Ed.: PL 38, 638-641; PLS 2, 689-693. Cf. CPPM I, 525. et Frede (1995), 227.)
- ac.** (27) ff. 188'-190 [Sermo 17.]
 f. 188' incipit "Cantauimus deus manifeste veniet..."
 f. 190' desinit "...nisi vestra humana vita."
- (Ed.: PL 38, 124-128; CCL 41, 237-243. Cf. Frede (1995), 222.)
- ad.** (28) ff. 190'-191 [Sermo 42.]
 f. 190' incipit "Ego fratres paruas uires habeo..."
 f. 191 desinit "...post fructus dei."
- (Ed.: PL 38, 252-254; CCL 41, 504-506. Cf. Frede (1995), 223.)
- ac.** (29) ff. 191'-193 [Sermo 50, cap. 2-6. (Excerptum a Caesario Arletanensi)]
 f. 191' incipit "In scripturis diuinis fratres karissimi legimus dominum dicentem
 meum et aurum meum est et argentum..."
 f. 193 desinit "...a iusticie luce deficiat."
- (Ed.: PL 38, 326-332; CCL 41, 625-633. Cf. Frede (1995), 224.)
- af.** (30) ff. 193-194 [Sermo 32, cap. 3-13. (a Caesario Arletanensi compilata)]
 f. 193 incipit "Goliath vnus ex alofilijis idem (!) ex alienis qui bellum gerebant..."
 f. 194 desinit "...factorem querit dominus signorum suorum et non pictorem."
- (Ed.: PL 38, 197-207; CCL 41, 398-411. Cf. CPPM I, 2356. et Frede (1995), 223.)
- ag.** (31) ff. 194-196 [Eraclius: Sermo 2.] (Sermo 72.)
 f. 194 incipit "Audiuimus euangelium et quemadmodum vidimus in lectione presenti nauiculam periclitantem..."

- f. 196 desinit "...tenebit nos dextera eius donec ad simpliterma [!] sua promissa nos perducat. Qui viuit."
- (Ed.: PL 39, 1884-1886. Verbraken, P. (ed.): *Revue Bénédictine* 71 (1961), 13-17. Cf. CPPM I, 857. et Frede (1995), 448.)
- ah.** (32) ff. 196-196' [Appendix. Sermo 54.]
 f. 196 incipit "Secundum apostolum fratres karissimi qui satis diligitis seculum..."
 f. 196' desinit "...ut cottidie faciat precemur deum saluatorem nostrum. Qui est cum patre [etc.]"
- (Ed.: PL 39, 1848-1849 Cf. CPPM I, 839.)
- ai.** (33) ff. 196'-199' [Sermo 142.]
 f. 196' incipit "Erigunt nos diuine lecciones ne desperatione frangamur..."
 f. 199' desinit "...confiteamur imperfectionem ut mereamur perfectionem."
- (Ed.: PL 38, 778-784; PLS 2, 726-735. Cf. Frede (1995), 228.)
- ak.** (34) ff. 199'-201' [Caesarius Arletanensis: Sermo 69] (Appendix. Sermo 314.)
 f. 199' incipit "In omnibus scripturis fratres karissimi tempora christianorum predicta sunt..."
 f. 201' desinit "...stultus autem glutit illum."
- (Ed.: PL 39, 2348-2351; CCL 103, 291-294; SC 330, 142-154. Cf. CPPM I, 1100)
- al.** (35) ff. 201-203 [Caesarius Arletanensis: Sermo 142. cap. 1-7.] (Sermo 44.)
 f. 201 incipit "De domino saluatore nostro fratres dilectissimi ante multa tempora prophatatum est..."
 f. 203 desinit "...sine misericordia illi qui non fecit misericordiam."
- (Non est Augustini sed de sermone eius deperdito a Caesario Arletanensi excerptus. Ed.: PL 38, 258-262; CCL 103, 583-587. Cf. CPPM I, 2175a et Frede (1995), 224 et 342.)
- am.** (36) ff. 203-204 [Caesarius Arletanensis: Sermo 173] (Sermo 368)
 f. 203 incipit "Modo fratres karissimi cum liuina leccio legeretur ausiuimus dominum dicentem Qui amat animam suam perdet eam..."
 f. 204 desinit "...mihi autem adherere deo etc."
- (Ed.: PL 39, 1652-1655; CCL 104, 705-708. Cf. CPPM I, 735.)
- an.** (37) ff. 204-206' [Caesarius Arletanensis: Sermo 21] (Sermo 385)
 f. 204 incipit "Non solum in nouo sed etiam in veteri testamento ad monemur fratres karissimi..."
 f. 206' desinit "...ad dei misericordiam pervenire."
- (Ed.: PL 39, 1690-1695; CCL 103, 94-99; SC 243, 10-28. Cf. CPPM I, 751.)
- ao.** (38) ff. 206'-207' [Appendix. Sermo 311.]
 f. 206' incipit "Felix operarius cultor elemosinarum eo quod exhorta horreo..."

f. 207' desinit "...cui non dederitis ipse sit."

(Non est Augustini. Ed.: PL 39, 2342-2343. Cf CPPM I, 1096)

ap. (39) ff. 207'-209' [Sermo 211.]

f. 207' incipit "Dies isti quos agimus in observacione quadragesime..."

f. 209' desinit "...reddeat qui tibi reddatur."

(Non est Augustini. Ed.: PL 38, 1054-1058; SC 116, 154-172. Cf. CPPM I, 594. et Frede (1995), 232.)

aq. (40) ff. 209'-210 [Sermo 393.]

f. 209' incipit "Penitentes si tamen estis penitentes et non estis irridentes..."

f. 210 desinit "...tene certum dimitte incertum."

(Dubium est, quin Augustini sit. Ed.: PL 39, 1713-1715. Cf. CPPM I, 758.)

ar. (41) ff. 210-213 [Sermo 58.]

f. 210 incipit "Symbolum reddidistis quo breuiter comprehensa continetur fides..."

f. 213 desinit "...visio fidei huius merces erit."

(Ed.: PL 38, 393-400. Cf. Frede (1995), 224.)

as. (42) ff. 213-215 [Sermo 135.]

f. 213 incipit "Dominus ihesus sicut audiuiumus cum ewangelium legeretur aperuit oculos hominis..."

f. 215 desinit "...et mundet ab iniquitate ergo orate."

(Ed.: PL 38, 746-750. Cf. Frede (1995), 228.)

at. (43) ff. 215'-217 [Sermo 290.]

f. 215' incipit "Sanctus Johannes non ewangelista sed baptista missus ante faciem christi..."

f. 217 desinit "...gracias deo agere didicisti."

(Ed.: PL 38, 1312-1316. Cf. Frede (1995), 238.)

au. (44) ff. 217-218' [Caesarius Arletanensis: Sermo 176] (Appendix. Sermo 101.)

f. 217 incipit "Modo cum leccio apostolorum legeretur audiuiumus quod beatus petrus circa horam sextam..."

f. 218' desinit "...assiduis orationibus supplicemus praestante Deo etc."

(Ed.: PL 39, 1939-1941; CCL 104, 713-716. Cf. CPPM I, 886.)

av. (45) ff. 218'-219' [Auctoris anonymi homilia] (Appendix. Sermo 56.)

f. 218' incipit "Confitemini domino fratres karissimi quoniam in seculum misericordia eius remedia..."

f. 219' desinit "...dyabolum cum seculo respuisti."

(Ed.: PL 39, 1851-1853. Cf. CPPM I, 841 et Frede (1995), 139 et 143.)

ax. (46) ff. 219'-221 [Sermo 310.]
f. 219' incipit "Remedia peccatorum fratres medicina est eleemosina..."
f. 221 desinit "...metas vitam eternam in secula seculorum."

(Ed.: PL 39, 2340-2342. Cf. CPPM I, 1095)

az. (47) ff. 221-222 [Sermo 86.]
f. 221 incipit "Hominis cuiusdam diuitis uberes attulit possessio fructus..."
f. 222 desinit "...et non est in deum diues."

(Ed.: PL 39, 1911-1913; CPPM I, 871.)

az. (48) ff. 222-223 [Sermo 392.]
f. 222 incipit "Apostolum audiuius nobis dicentem legacionem (!) fungimur pro Christo..."
f. 223 desinit "...in hoc seculo speratur."

(Ed.: PL 39, 1709-1710. Cf. Frede (1995), 229.)

f. 223' „Explicit liber quinquaginta omiliarum beati Augustini sub anno Domini mille^o cccc^o xx^o.”

5. [Stanislaus de Skarbimiria:] "Tractatus contemplatiuus"
f. 223' incipit "(C)onfitebor tibi quia mirabiliter (Ps. 138,14) – Confiteor de corde, confitebor tota anima mea et viribus, quia memoriam fecisti mirabilium tuorum..."
f. 231' desinit "...qui iudicaturus es viuos et mortuos et seculum per ignem quod nobis prestare dignatur. Qui viuis."

(Cf. Kraków: Bibliotheca Jagellonica: Cod. 191, ff. 89v-97r – *Catalogus* 1 (1980), 237.)

f. 231' Nota brevis e S. Gregorio.

6. ff. 231'-256' [Innocentius III.: De miseria conditionis humanae]
f. 231' incipit "Incipit libellus de miseria humane condicionis."
incipit "(D)omino patri karissimo portuensi episcopo lotharius indignus dyaconus..."
f. 255' desinit "...sulphur et ignis ardens in secula seculorum."
f. 256' Registrum capitulorum postea nota "Explicit liber lotharij Cardinalis de miseria hominis qui postea vocabatur Innocencius tercius qui eciam et decretales et librum de missa et alios plures libros compilauit."

(Ed.: PL 217, 701-746. Series capitulorum: I, 1-26, 27 deest, 28-31; II, 1-9, 14-16, 10-13, 17-42, 43 (tantum initium); III, 1, 2 (ultima pars a verbis „*pungat ad poenam* (737D) additamentum continet, 3, 5-6, 4, 7-17. Bloomfield 1753. Cf. Cod. Lat. 75, ff. 463-472.)

7. ff. 255'-266 [Ps.- Augustinus: Manuale (versio longior)]
f. 255' "Incipit prologus in librum beati Augustini doctoris eximii de salute anime."

f. 255' incipit "(Q)uoniam in medio laqueorum positi sumus..."
f. 266 desinit "...quam terrestrium occupatione delectari. Amen."
"Explicit liber Contemplacionum [add.] de verbo dei alias manuale siue de Salute anime." "Pater Augustine mille voluminibus resplendes."

(Haec versio longior constat ex capitulis 1-24 Manualis Augustini (PL 40, 951-962) et capitulis 38-41 operis *Liber de dulci ammonitione animae* (PL 184, 546-552). Cf. CPPM II, 3074. Cf. etiam Cod. Lat. 55, ff. 94-107'.)

8. ff. 266-269' **[Ricardus de S. Victore: De imagine mundi]**
f. 266 "Sequitur tractatus de ymagine mundi compendiose compilatus."
f. 266 incipit "(T)res sunt partes mundi Asya Europa et affrica. quarum Asia illam medietatem terre que est ad orientem tenet..."
f. 269' desinit "...Insularum nomina breuiter expedita."

(Ed.: PL 177, 209-216. Ordo autem capitulorum: 1-5; 8; 6-7. Cf. Stegmüller, F. - Reinhardt, N., Repertorium Biblicum Medii Aevi, Matriti, 1950-1980, n° 7317.)

9. f. 269' **[Descriptio figurae Christi]**
a. [Epistula Lentuli]
f. 269' "Figura domini nostri iesu christi."
f. 269' incipit "Legitur in libris Annalibus Romanorum et Jozephus describit..."
f. 269' desinit "...speciosus form pro filiis etc."

(Ed.: Dobschütz, E. (ed.): *Christusbilder. Untersuchungen zur Christlichen Legende.* (TU 18) Leipzig 1899, 319** Cf. etiam. Cod. Lat. 17, f. 172'; 62, f. 29 et 128, f. 59.)

b. f. 269' [Petrus Comestor: Historia Scholastica §29.]
f. 269' incipit „Josephus ponit commendationem domini..."
f. 269' desinit „...nomen perseverat, et genus. Hoc Josephus."

(Ed.: PL 198, 1551-1552.)

c. f. 269' [Johannes Saresberiensis: Polycraticus §18]
f. 269' incipit „Nam et peccata populi faciunt regnare hypocritam..."
f. 269' desinit „...optimam naturam secuti sunt."

(Ed.: PL 199, 785.)

10. ff. 270-291 **[Michael de Praga O Carth: De custodia virginitatis]**
f. 270 "Sequitur libellus Hugonis ad socium volentem nubere."
f. 270 incipit "(S)emper quidem frater dulcissime ut nosti delectatus sum tua dileccione..."
f. 291 desinit "...perferam quamdiu vivam vale frater mi karissime in domino iesu christo."
"Explicit liber secundus [addit.] de custodia virginitatis."

(Ed.: Pez, Bernhard (ed.): *Bibliotheca ascetica antiquo-nova.* II. Ratisbonae 1723, 97-170. Bloomfield 5403.; Triška (9), 22. Nr. 1.; Špunar (1985), 78-79.)

f. 292   vacat
f. 292   Probationes calami

Cod. 60. (=Cod. Lat. 60.)

PETRUS LOMBARDUS: Liber IV. Sententiarum
IOHANNES HUS: Commentarium in librum IV. Sententiarum Petri
Lombardi

Cod. chart. — a. 1424. — unica columna — 295 x 210 mm — ff. 162 — *Compact.*: Tota restaurata a. 2001. Olim lignea coeva, sine tegumine. Inscriptio: "*Sermones Latini*". (calamo obducta) "Moralis". s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: Nicolaus de Lisacow alias de Radlino clericus Cracoviensis dyocesis (cf. f. 162.). — *Provenientia*: Polonia meridionalis. — *Possessor*: Stanislaus de Jaslo in Frynstat (Fryštát – Bohemia) (cf. f. 162), deinde Monasterium O Cart. de Lechnitz (f. 162'). — *Bibliographia*: Mezey (1961), 101.; Bartoš, F. M. – Špunar, P.: *Soupis pramenu k literární činnosti M. Jana Husa*. Praha 1965, 69. ; Fodor (1977), 60.; Sopko (1982), 92-93. num. 254.

1. ff. 1-73'   **[Petrus Lombardus: Liber IV. Sententiarum]**

f. 1.   initium
         deest

"Samaritanus enim vulnerato approprians..."

f. 73   desinit

"...ad pedes usque via duce pervenit. etc. Hic interpretantur per pedes opera quae fient in die iudicii."

(Ed.: PL 192, 839-962. Folium autem primum valde extruncatum est, quare praeter verba prima reliqua desunt.)

f. 74-74'   vacat

2. ff. 75-161'   **[Iohannes Hus: Commentarium in librum IV. Sententiarum]**

         incipit

"Samaritanus enim...Iste est liber quartus sententiarum in quo magister tractat de signis salutiferis..."

f. 161' desinit

"...date a sponso in retropensacione omnis matrimonii."

(Ed.: Flajšhans, V. – Komínková, M. (ed.): *Magistri Iohannis Hus Super IV. Sententiarum*. Praga 1904. Cf. Bartoš, F. M. – Špunar, P.: *Soupis pramenu k literární činnosti M. Jana Husa*. Praha 1965, 68-70. Stegmüller (1947), 454. /Codex non memoratus/)

f. 162

"Explicit liber quartus sententiarum in vigilia beati Martini episcopi et confessoris sub anno domini millesimo quadringentesimo vicesimo quarto per manus cuiusdam Nicolai de Lisacow alias de Radlino clerici Cracoviensis dyocesis. Finito libro sit laus gloria christo. Non laus scriptori sed laus genitori. Non Maszka kachna, Sed Magorzadka Dorothea ipsum amabat nec cessabat donec passus ad ipsam passus rixabat?"

"Iste liber comparatus est domino Stanislao predicatore tunc temporis in Iaslo predicanti, et taxa ipsius in summa due marce absque ligacione et continet in se sexternos quindecim. Actus et datus in Fryenstat vel quasi in domo sanctifici viri Swanthoslay rectoris scholarum sub anno quo supra."

3. f. 162 [Gradus consanguineitatis – Notae]

Cod. 61. (=Cod. Lat. 61)

Sermones festuales et de sanctis

Codex chart., partim (ff. 34; 36; 40; 45) membr. — S. XV/ 1. (ante a. 1427) — binae columnae — 302 x 214 mm. — ff. 172 [initio codicis 15 folia excisa sunt] — *Compact.*: Ligna coeva, corio albo plano tecta. Inscriptio s. XIX.: "Sermones ascetici." — *Scriptura*: Gothica cursiva, textualis XVI/1. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, tituli in textura. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Incerta. (Germania? Cf. orationes in tegumine) — *Possessor*: f. 171' "Andree est liber iste anno domini 1427." in tegumine prioris parte interiore: "Iste liber est domus vallis sancti Anthonii prope Lyechnycz ordinis fratrum Carthusiensium 1427." Ss. XVI-XVIII Paulini de Elefant et de Pest. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 102.; Fodor (1977), 60.; Sopko (1982), 93-94. num. 255.

in tegumine Oratio Germanica lingua scripta

1. [Sermones festuales de tempore et de Sanctis]

a. ff. 1-6'

f. 1 initium
deest
f. 6' desinit

"...omnes mulieres translatum per filiam tuam est sublimatum
...ad presentia que videt et non ad futura quae separationem dicit.

b. ff. 6'-10

ib. incipit
f. 10' desinit

[De Dominica V. Adv.]
Cum est desponsata mater Ihesu (Mt. 1,18) – dixit mattheus Jacob genuit...
...ut Christi lucrifacerem qui est benedictus in saecula

b. ff. 10'-16'

f. 10' incipit
f. 16' desinit

[In Vigilia Nativitatis]
"Exivit edictum a Cesare (Lc. 2,1) – supra dicebat evangelium de occultu adventu..."
"...ut eorum gestorum quae apparuerunt ab ista causa non fuerit."

c. ff. 16'-21'

f. 16' incipit
f. 21' desinit

[In Nativitate Domini]
"Et pastores erant in regione (Lc. 2,8) – in hac parte evangelii Lucas describit..."
"...et carnem in semetipsum in unum hominem faciens pacem."

d. ff. 21'-25'

f. 21' incipit
f. 25' desinit

[Albertus de Padua: Sermo de S. Stephano protomartyre]
"In illo tempore dicebat Ihesus turbis Iudaeorum (Mt 23,34) – et prima pars huius evangelii habnetur..."
"...quatenus ipsum iudicem nobis propiciam et non iratum videmus."

(Cf. Schneyer 1, 125. Nr. 13, explicit tamen differt.)

d. ff. 25'-30'
f. 25' incipit [De S. Johanne Apostolo]
"In illo tempore dixit Ihesus de Petro sequere me (Jo 21,19) – ex quo
Johannes dicitur..."
f. 30' desinit "...sciat omnia rogemus ergo."

e. ff. 30'-35'
f. 30' incipit [De Innocentibus]
"Angelus domini apparuit Yoseph (Mt. 21,3) – Haymo sic continuat..."
f. 35' desinit "...et corporis immortalitate ad que."

f. ff. 35'-40'
f. 35' incipit [Alexander de Hales OM: Sermo in circumcissione Domini]
"Postquam consummati sunt dies ut circumcidetur puer (Lc. 2,21) –
Sacramentum divine incarnationis taliter manifestari debuit..."
f. 40' desinit "...configuratum corpori claritatis suae."

(Cf. Schneyer 1, 269. Nr. 6. Explicit tamen differt.)

g. ff. 40'-45'
f. 40' incipit [In Epiphania Domini]
"Cum natus esset Ihesus in Bethlehem (Mt 2,1) – noviter marie natus
universum commovit urbem..."
f. 45' desinit "...in cellestem paradysum propter quam possidendam incitati sumus."

h. ff. 45'-49'
f. 45' incipit [In Epiphania Domini 2.]
"Tunc venit Ihesus a Galilea in Yordanem (Mt. 3,13) –
sacrosanctum(?) huius evangelium continuatur ad sanctum Christi de
quo..."
f. 49' desinit "...in filios dei adoptantur et in hylarimum(?)."

i. ff. 49'-53
f. 49' incipit [In Conversione S. Pauli]
"Dixit Simon Petrus ad Ihesum ecce nos (Mt. 19,27) – Audit Petrus
apostolus una cum aliis..."
f. 53 desinit "...relictis facultatibus mundi se deo tradiderunt."

j. ff. 53-60
f. 53 incipit „De Purificatione”
"Postquam impleti sunt dies purgationis (Lc. 2,22) – Dies scilicet xl a
nativitate Christi..."
f. 60 desinit "...et iustus in lumine et fugiens tenebras."

k. ff. 60-65
f. 60 incipit [De Cathedra S. Petri]
"Venit Ihesus in partes Cesarie Philippi (Mt 16,13) – sicut deus in rebus
naturalibus ordinavit..."
f. 65 desinit "...de aliis hanc materiam continetibus."

(Cf. Schneyer 1, 270. Nr 12. Explicit tamen differt.)

l. ff. 65-71'
f. 65 incipit [De S. Matthia]
"In illo tempore respondens Ihesus dixit confiteor tibi (Mt 11,25) – In
fine capituli est confessio accusationis sue..."

f. 71' desinit	"...processu vero temporis ineffabili dilectionis dulcedine dilatatum."
m. ff. 71'-76	[De Annunciatione]
f. 71' incipit	"Missus est Gabriel angelus a deo in civitatem (Lc 1,26) – Hac quoque parte videnda primo de causis huius missionis..."
f. 76 desinit	"...ad omnem consummationem ergo exordium."
n. ff. 76-82	[De Dominica resurrectionis]
f. 76 incipit	"Duo ex discipulis Ihesu ibant quadam die (Lc 24,13) – Et dicit propter legem itinerandi..."
f. 82 desinit	"...panem sicut solebat facere ante mortem suam."
o. ff. 82-85	[De Dominica in octava Paschae]
f. 82 incipit	"Cum autem hec loquerentur stetit (Joh 20,19) – Hoc evangelium sicut precedens statim..."
f. 85 desinit	"...nesciebatis quod in his que patris mei sunt opertum me esse lucas ii."
p. ff. 85-87'	[De Dominica II. in Pascha]
f. 85 incipit	"Ego sum vitis vera (Joh 15,1) – Ideo Christus dicit se vitem veram..."
f. 87' desinit	"...spiritus gemitibus inenarrabilibus."
q. ff. 87'-92	[De Dominica III. in Pascha]
f. 87' incipit	"Non turbetur cor vestrum (Joh 14,2) – Dixit Ihesus discipulis in cena..."
f. 92 desinit	"...victoriam et in futuro coronam quoquam nos perducatur."
r. ff. 92-95'	[De inventione S. Crucis]
f. 92 incipit	"Hodie agitur memoria illius diei in qua crux Christi de visceribus terre revelata fuit..."
f. 95' desinit	"...Eam consolationem nobis concedat."
s. ff. 95'-100'	[In ascensione Domini]
f. 95' incipit	"Recumbentibus undecim discipulis apparuit Ihesus (Mc 16,1) – Consueverant principes ituri ad regiones longinquas..."
f. 100' desinit	"...non erit occasus sermo."
t. ff. 100'-103	[Dominica Penthecostes]
f. 100' incipit	"Sic deus dilexit mundum, ut (Joh. 3,16) – Cristus ita continuat quare supra eodem capitulo..."
f. 103 desinit	"...patrem vestrum qui in celis est."
u. ff. 103-106'	[Dominica Penthecostes II.]
f. 103 incipit	"Amen dico vobis qui non intrat (Joh 10,1) – Cristus quasi dominus noster supra de cecitate iudeorum..."
f. 106' desinit	"...Mecum eris in paradiso lucas xxiii ad quam nos."
v. ff. 106'-110'	[Corporis Christi]
f. 106' incipit	"Caro mea vere est cibus (Joh 6,55) – Dixit enim Christus immediate

f. 110' desinit	supra. Qui manducat me..." "...Ad quam nos perducatur Christus patris unius."
x. ff. 110'-114' f. 110' incipit	„De sancto Iohanne Baptista” "Elyzabeth impletum est tempus pariendi (Lc 1,57) – Wilhelmus in rationali ecclesiae. Quod ecclesia celebrat tres virtutes Iohannis Baptistae..."
f. 114' desinit	"...et dare animam suam in redemptionem pro multis."
y. ff. 114'-118 f. 114' incipit	[De SS. Petro et Paulo] "Venit Ihesus in partem Cesarie Philippi (Mt 16,13) – Sicut res naturales succesive acquirunt..."
f. 118 desinit	"...Satis bonum exponitur ad propositum et de virginitate mariae. Ave maria..."
z. ff. 118-124' 118. incipit	„Sermo de visitatione Mariae” "In diebus illis exurgens Maria abiit (Lc 1,39) – Ex quo consummato officio annuntiationis..."
f. 124' desinit	"...Quod deus dedit Abrahae post hanc vitam et electis daturus est..."
aa. ff. 124'-130' f. 124' incipit	[De S. Maria Magdalena] "Rogabat Ihesum quidam pharizeus (Lc 7,26) – Advertendum quod Christus..."
f. 130' desinit	"...Pacem precationis et in aeternitatis ad quam perducatur nos."
ab. ff. 130'-134 f. 130' incipit	[De S. Jacobo Apostolo] "Accessit ad Ihesum mater filiorum Zebedaei (Mt 20,20) – Supra dixit Matthaeus quoniam Ihesus ascendens..."
f. 134 desinit	"...Vera ymago quae non est similis auctori."
ac. ff. 134-136 f. 134 incipit	„De sancto Lauro” "Nisi granum frumenti cadens in terram (Jo 12,24) – Supra refert evangelista quod cum quid ex gentibus ascendisset..."
f. 136 desinit	"...De eo dici posse ad psalmum gloria et honore coronasti eum."
ad. ff. 136-140 f. 136 incipit	„De assumptione beatae Mariae” "Intravit Ihesus in quoddam castellum (Lc 10,38) – Quamvis hoc evangelii non videatur quocirca beatae virgini mariae et festivitatis assumptionis..."
f. 140 desinit	"...Ad quam nos perducatur Christus Ihesus. Amen."
ae. ff. 140-142 f. 140 incipit	„De sancto Bartholomeo” "Facta est contentio inter discipulos (Lc 22,24) – Haec contentio fuit postquam Christus dixerat in cena..."
f. 142 desinit	"...Dixit simon petrus ad Ihesum propterea hic non complevi."
af. ff. 142-145 f. 142 incipit	[In decollatione S. Iohannis Baptistae] "Misit Herodes manus et tenuit Johannem (Mc 6,17) – destruxit Deus inpietatem Herodis commissam..."

- f. 145 desinit "...Ecce Augustinus dicit reliqua autem gentiles recolligentes
conbussunt et in cineres redigiunt."
- ag.** ff. 145-149 [De nativitate BMV]
f. 145 incipit "Sanctificavit thabernaculum suum altissimus (Ps 45,5) – ps xlii qui
incipit Deus noster refugium est Altissimi enim thabernaculum fuit..."
f. 149 desinit "...ad quam plenitudinem perducatur nos Ihesus Christus dominus
noster."
- ah.** ff. 149-152 „In exaltatione sanctae crucis”
f. 149 incipit "Nunc(?) iudicium mundi est (Jo 12,31) – Superius eodem capitulo
dominus se grano frumenti comparans..."
f. 152 desinit "...beati pacifici quoniam filii dei vocabantur."
- ai.** ff. 152-155' [De S. Matthaео apostolo]
f. 152 incipit "Vidit Ihesus hominem sedentem (Mt 9,9) – Cum sanasset Ihesus
paraliticum de quo..."
f. 155' desinit "...agere penitenciam peccatores si ipsum regnum dei et ipsi regno
dicunt appropinquare."
- aj.** ff. 155'-159' „De uno martyre”
f. 155' incipit "Si quis vult venire post me (Mt 16,24) – Commemoratur ecclesia de
uno martyre et continuatur sic ad praecedentia eiusdem capituli..."
f. 159' desinit "...nisi per gratiam informantem liberum arbitrium..."
- ak.** ff. 159'-164' „De sancto Michaelе” (in margine inferiore)
f. 159' incipit "Accesserunt discipuli ad Ihesum (Mt 26,17) – Quare discipuli Christi
superiore capitulo xvi audiverant petro potestatem ligandi..."
f. 164' desinit "...ad cuius conspectum ipse nos perducatur qui vivit et regnat in saecula
saeculorum..."
- al.** ff. 164'-166 „Symonis et Iudae”
f. 164' incipit "In viam gentium ne abieritis (Mt 10,5) – Glo[ssa] Supra ait quod
manifestatio spiritus ut dicit apostolus ad virilitatem ecclesiae
dicitur..."
f. 166 desinit "...Et mundus cottidie[sic!] diversis malis affligitur."
- am.** ff. 166-171' „De omnibus sanctis” (in margine inferiore)
f. 166 incipit "Videns Ihesus turbas ascendit in montem (Mt 5,1) – Post
commendacionem legislatorum auditur commendatio novae legis..."
f. 171' desinit "...et quamquam regnum datur heredi ad quod perducatur etc.”
- „Andreae est liber iste anno Domini 1427” (r.)
„Per istos sermones sancti evangelii... humiliter salutando dicentes
mente serena Ave Maria.”
- 2.** ff. 171-171' [Legenda S. Margarithae e Legenda Aurea Jacobi de Voragine
excerpta]

- f. 171 incipit "Margaretha dicitur a quadam gemma preciosa que margarita vocatur que gemma et candida parva..."
- f. 171' desinit "...et coronam martyrii accepit eam nobis concedat pater et filius et spiritus sanctus. Amen."

(Cf. Ed.: Maggioni, G. P. (Ed.): *Legenda Aurea*. I. Firenze 1998, 610-626.)

- 3. f. 171'** **[Fragmentum sermonis de s. Margaretha Antiochena]**
 f. 171' incipit "Simile regnum celorum thezauro (Mt. 13,44) – In istum thesaurum scilicet virginitas per quam hodie beata margarita emit regnum celorum..."
- f. 171' desinit "...beata margaretha cuius hodie festum colimus vide(?) (...)"
- 4. f. 171'-** **[Fragmentum sermonis Simonis et Iudae]**
Symonis et Iude
 f. 171' incipit "Si mundus vos odit, scitote quoniam (Joh. 15,18) – Notas causa quare bonos odit mundus..."
- (in tegumine)
 desinit "...canes domestici externeos dilacerant."
- in tegumine **[Oratio ad BMV Germanice]**
 "Du allersusste Jungfrau Maria..."

Cod. 62. (=Cod. Lat. 62)

S. GREGORIUS: Dialogi; De cura pastoralis
 PELAGIUS: De vita christiana
 S. HIERONYMUS: Epistolae quaedam
 JOHANNES DE PALOMAR: Replica
 S. THOMAS AQUINAS: Quodlibetum

Codex chart. — a. 1440. — binae columnae — 300 x 210 mm — ff. 197, ab initio seniones duae desiderantur, post f. 66, folium extruncatum. Ultima pars deest. — *Compact.*: Ligna corio coeva, corio albo tecta, clavi coriacei iam deperditi. Inscriptio: "Beatus Gregorius S. Thomas de Aquino predicatorum" (m. s. XVI) "Pastorales S. Gregorij" (m. s. XVIII), "Gregorii S. Pastores" (m. s. XIX) — *Scriptura*: Gothica cursiva currens notularis. Manus 1: ff. 1-35.; Gothica cursiva currens: Manus 2.: ff. 37-71; 102-197; Manus 3: ff. 72-100. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: f. 22': „est finitus scripture (!) per Johannem vite de llabischin vicarium tunc temporis in Ilkus hora xxj Sub anno natiuitatis domini Millesimo cccmo XI mo; f. 28' "Explicit liber beati Augustini de vita christiana anno domini millesimo CCCC. XL. feria VI proxima post festum beati Andree [2. Dec.] hora XIX. in domo domini plebani in Ilkus per johannem de llabischin scriptus." f. 64' "Per me Johannem de Costan ab Smyaly" f. 71' "Johannes Smyalka finivit Petri filius de Costan." — *Provenientia*: Polonia (Cracovia). — *Possessor*: Matthias Andreas de Kobylino (1425-1492), professor, postquam rector Universitatis Cracoviensis, deinde Carthusia de Lechnitz. Cf. tegumine prius parte interiore: "Hic liber datus est domui vallis sancti Anthonii prope Lechnicz Carthusiensis ordinis ab egregio doctore Mathia de Cobilino anno domini 1490." — *Bibliographia*: Mezey (1961), 103-104.; Fodor (1977), 60.; Sopko (1982), 94-95. num. 256.

- in tegumine
 priore parte fragmentum chart. s. XIV. ex.
[Genesis 11,5-13,4]
 recto "... et turrem quam edificabant...in loco altaris " (Gen. 11, 5.)

- verso "… quod fecerat prius… accipiant partes suas" (Gen. 13, 4)
- 1.** **[S. Gregorius: Dialogi III. 16- IV.62]**
- f. 1 initium
deest "…Cunctis videntibus repente res valde mirabilis contigit…"
- f. 22' desinit "…Deo hostia ipsi fuerimus per Jhesum Christum dominum nostrum, qui…"
"Et sic est finis istius libri dyalogorum et est finitus scripture (!) per Johannem vite de llabischin vicarium tunc temporis in Ilkus hora xxj Sub anno natiuitatis domini Millesimo ccccmo XI^{mo} et tunc scribebatur aureus numerus 16, littera dominicalis bisexti cb Indiccione 3. In die sancti Francisci."
- (Ed.: PL 77, 261-427; Cf. CPL 1713.)
- 2.** **[Ps.-Augustinus: De vita christiana]**
- f. 23 incipit "Ego Augustinus primus peccator et vltimus insipientior ceteris…"
- f. 28' desinit "...conferamus absentes. Et hec in christo Jhesu (etc.)"
- (Ed.: PL 40, 1031-1046; PL 50, 383-402. Cf. CPL 730; CPPM II, 157)
- "Explicit liber beati Augustini de vita christiana anno domini millesimo CCCC. XL. feria VI proxima post festum beati Andreae [2. Dec.] hora XIX. in domo domini plebani in Ilkus per johannem de Llabischin scriptus."
- 3. f. 29** **[Epistula Lentuli]**
- „Descriptio Jesu Christi”
- f. 29 Legitur in annalibus libris Romanorum…"
- f. 29 …secundum [pro]pheciam dauid dicitur speciosium forma prae filiis hominum ipse enim est rex gloriae in quem desiderant angeli prospicere salvator mundi auctor vite ipsi honor et gloria imperium et potestas in secula seculorum. Amen.
- (Ed.: Dobschütz, E. (ed.): *Christusbilder. Untersuchungen zur Christlichen Legende.*(TU 18) Leipzig 1899, 319** Cf. etiam. Cod. Lat. 17, f. 172'; 59, f. 269'; Cod. Lat. 128, f. 59.)
- 4. f. 29** **„De virgine Maria”**
- f. 29 incipit "Didicit dei genetrix Maria hebraicas litteras adhuc pater eius Joachim vivente…"
- f. 29 desinit "post ascensionem domini fuit in domo Johannis civitate(?) xxxiiij annis quibus simul computatis erat lxxij."
- (Budapest: OSzK: Clmae 356, ff. 23-23v – BARTONIEK (1940), 313.; Wien: ÖNB: Cod. Lat. 509, f. 2r – Tabulae I (1864), 85.; Augsburg: Staats- und Stadtbibliothek: 4o Cod. 67, f. 158 – Gehrt, W.: *Die Handschriften der Staats- und Stadtbibliothek Augsburg 4o Cod 1-150.* Wiesbaden1999, 150.)

- 5. ff. 29-30** **[Regula beatae virginis secundum quam vixit post ascensionem filii sui]**
 f. 29 incipit Maria regulam statuit vivendi sub quodam ordine deo serviendi
 f. 30 desinit vel in mentis iubilo delectabatur. Maria quando tradidit spiritum filio suo lxxij^{orum} annorum erat. Deo gratias.
- (Excerptum e Vita Mariae rhythmica. Ed.: Vögtlin, A. (ed.): *Vita Beate virginis Marie et salvatoris rhythmica*. (Bibliothek des Litterarischen Vereins in Stuttgart 180). Tübingen 1888, 223-227. Cf. BHL 5347.)
- 6. f. 30** **„De salutatione Marie nota”**
 f. 31 incipit "Quedam salutationis inveniuntur optatissime salutis..."
 f. 31 desinit "...benedicta tu in mulieribus et cetera. Deo gratias et pax."
- 7. f. 30** **„Nota de fraterna correctione”**
 f. 30 incipit "Quilibet velint fratrem suum corrigere stantibus quoque condicionibus..."
 f. 30 desinit "...temporalia secundum rectam rationem caritatis."
- 8. ff. 30-35** **[S. Hieronymi Scripta III.]**
a. ff. 30-30’ [Contra Vigilantium, §§14-16.]
 f. 30 „Jeronimus in epistola ad Vigilantium”
 f. 30 incipit "Quod autem asserit vigilancius..."
 f. 30’ desinit "...non tam natura cogit facere quam voluntas."
 (Ed.: PL 23, 350-352.)
- b. ff. 30’-34** [Epistola ad Nepotianum (Ep. 52.)]
 f. 30’ "Sequitur epistola ad Nepocianum de vita clericorum."
 f. 30’ incipit "Petis a me Nepociane karissime literis transmarinis..."
 f. 34 desinit "...quod talis sit confiteatur."
 „Explicit epistola Jeronimi.”
 (Ed.: PL 22, 527-539; CSEL 54, 413-441.)
- c. ff. 34’-35** [Epistola ad Heliodorum. (Ep. 14, 1-3.)]
 f. 34’ "Epistola beati Jeronimi ad heliodorum Episcopum exhortatiua de contemptu mundi."
 f. 34’ incipit "Quanto amore et studio contenderim..."
 f. 35 desinit "...eius causa debet domino passuro..." (Caetera desunt.)
 (Ed.: PL 22, 347-349; CSEL 54, 44-48.)
- ff. 35’-36’ vacant
- 9. ff. 37-71’** **[Gregorius Magnus: Regula pastoralis]**
 f. 37 "Incipiunt capitula primi libri pastoralis cure editi a beato Gregorio
 papa
 f. 37 incipit "Imperiti ne venire ad magisterium audeant..."
 f. 71’ desinit "...patet ex hiis que dicta sunt."

(PL 77,13-128; Cf. CPL 1712.)

f. 71' „Johannes Smyalka finivit Petri filius de Costan.”

10. ff. 72-100

a. ff. 72-98

f. 72 incipit

f. 98 desinit

[Ex actis Concilii Basiliensis]

[Johannes de Palomar: Responsio quarti articuli Bohemorum]

„Deus in adiutorium meum intende...Excelsus ille propheta David de quo sepius dominum nouimus dixisse...”

„...et ori tuo facito ostium et seras auribus tuis. Deo gratias.”

(Ed.: Mansi 29, 1105-1168.)

b. ff. 98-99

f. 98 incipit

f. 100 desinit

[Johannes de Ragusio: Responsiva in Basiliensi concilio de communione sub utraque specie – Excerptum]

„Ultimo vero et finaliter pro facili et manuali solutione...”

„...in disputatione contra Luceferianum, omnium adversariorum argumentacionum rivulos facile poterit desiccare.”

(Cf. Praga: Národní knihovna České Republiky: IX. D. 10, ff. 177v-179r – Truhlár, 1749.)

f. 100

„Hec omnia magister Joannes de Ragusio gentis Sclavonie qui confutat errorem bohemorum de communione vtriusque speciej responditque ad propositionem Magistri Johannis de Rokicziana qui dictum errorem conabatur defendere in Concilio Baliensi (!) celebrata (!) 1433.”

c. ff. 99'-100

f. 99' incipit

f. 100 desinit

[Index]

"Bona temporalia non possunt aufferri sacribus...

... heretici xxxiiij"

f. 100'

vacat

11. ff. 101-101'

f. 101 incipit

f. 101' desinit

[Hugo de Sancto Charo: Expositio super Apocalypsim, cap. 22.]

"Et notantur hic gaudia sanctorum in patria preter alia que habebunt."

"... et patriarchae et apostoli domini Christi miseris."

(Ed.: www.corpusthomaticum.org/x1a21.html.)

11. ff. 102-197'

f. 102 incipit

desinit

f. 197' imperfectum

[S. Thomas: Quaestiones Quodlibetales I-XI, 11.]

"Quaesitum est de deo angelo et homine..."

"...In contrarium est quod nullus..."

(Ed.: *D. Thomae Aquinatis Quaestiones quodlibetales*. In: *Supplementum tertiae partis Summae Divi Thomae Aquinatis*. Bergami: C. Ventura 1589, 1-131. (articuli 12-13 Quodlibeti XI et Quodlibet XII. desiderantur. Glorieux, P.: *La littérature quodlibétique*. Paris 1935, 272-333. Cf. Destrez, J.: *Les disputes quodlibétiques de St. Thomas d'après la tradition manuscrite. Mélanges Thomistes*. (Bibliothèque Thomiste 3.), Kain 1923, 84.; Dondaine, H. F. – Schooner, H. V.: *Codices manuscripti operum Thomae de Aquino*. 1, Roma 1967, 168. num. 438.)

in tegumine recto	[Genesis 7,11-11,5.] fragmentum chartaceum s. XIV. ex. "...animantibus quoque; ad imaginem quippe dei factus" (Gen. 7,8 – Gen. 9,6)
verso	"...est homo vos autem; ut videret civitatem" (Gen. 9,6 – Gen. 11, 5)

Cod. 63. (=Cod. Lat. 63)

IOHANNES DE BALBIS DE IANUA: P r o s o d i a; C a t h o l i c o n

Cod. chart. — a. 1444. — binae columnae — 300 x 195 mm — ff. 559. — *Compact.*: Ligna coeva, corio plano albo tecta, cum vestigiis nodulorum umbilici et clavium. Inscriptio "Ianua Ioannis Grammat. Univ. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. (Manus unica.) — *Ornamenta*: Litterae initiales maiores parum ornatae rubrae, virides et caeruleae alternatim, capitula rubro notantur. Initiales maiores pictae: ff. 26°; 128°; 268°; 278; 302 (bis); 322°; 352; 379; 390°; 404; 408; 411°; 416°; 432; 432° (bis); 437; 441°; 449°; 452°; 464; 469°; 485; 493; 528; 530; 539°; 547; 547°; 548; 553 (bis); 553°; 557 (bis); ff. 94°; 139; 191°; 212; 233; 257; 370; 365; 454°; 504; 556. — *Scriptor*: f. 558: "Explicit universale Johannis de Ianua fratris de ordine predicatorum: et est finitum in Zglobuci in metis Rusie 1444. per manus Swanthoslai dicto Uawosch filium Urbani de Crzyzanow per pecuniam autem Michaelis Venceslai de Conyn Sabbatho proximo post Elyzabeth festum [21. Nov.] sub anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto etc. Michule pros: zaswanthea boga crista." — *Provenientia*: Polonia Minor. — *Possessor*: Michael Venceslai de Conyn. (Nota de scriptore.) et postea Carthusia Lechnitzensis (V. compacturam.) — *Bibliographia*: Mezey (1961), 105.; Fodor (1977), 60.; Sopko (1982), 95-96. num. 257.

1. ff. 1-94	[Iohannes de Balbis de Ianua O. P. Prosodia]
f. 1 initium deest	"...ante omnes vocales ut habeo heres..."
f. 94 desinit	"...vide etiam in suo loco de periodo."
(Ed.: Balbus, Johannes: <i>Summa quae vocatur Catholicon</i> . Venetiis: Petrus de Lichtenstein Coloniensis 1506, ff. a2r-[g6]v.)	
2. ff. 94-558	[Iohannes de Balbis de Ianua: Catholicon A-Z.]
f. 94	"Sequitur de quarta parte seu de Significatione." (r.)
f. 94 Prologus incipit	„Nam diuina potencia auxiliante supra determinauimus..."
f. 94 ^o Prologus desinit	„...Et eciam quantum ad accentum aliquid." „Sequitur de prima littera A et consequenter de aliis."
textus	
f. 94 ^o incipit	„Abacuc luctator fortis uel luctator rigidus..."
f. 558 desinit	„...zucara zucare feminini generis id est zucre vide in M."

(Ed.: Balbus, Johannes: *Summa quae vocatur Catholicon*. Venetiis: Petrus de Lichtenstein Coloniensis 1506, ff. [g6]v-[O8]v. Cf. etiam Cod. Lat 57; 58.)

f. 558	"Explicit universale Johannis de Ianua fratris de ordine predicatorum: et est finitum in Zglobuci in metis Rusie 1444. per manus Swanthoslai dicto Uawosch filium Urbani de Crzyzanow per pecuniam autem Michaelis Venceslai de Conyn Sabbatho proximo post Elyzabeth festum [21. Nov.] sub anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto etc. Michule pros: zaswanthea boga crista."
--------	--

Cod. 64. (=Cod. Lat. 64)

PROSPER AQUITANUS: De vita contemplativa
JOHANNES DE FONTE: Compendium sententiarum Petri Lombardi
MARCUS BONIFILII: Sermones
PAULUS PICZKOWSKI: Quaestio de conceptione B M V
CAELIUS SEDULIUS: Carmen Paschale
Sermones

Cod. chart. — S. XV. med. (1440-47) — unica columna — 213 x 145 mm — ff. 326, post f. 57 multa folia, post 119 ff. 2, post f. 133, ff. 2, post f. 142 ternio una desiderantur. — *Compact.*: Modo charta grossa. — *Scriptura*: Gothica cursiva currens interdum notularis. (Manus unica.) — *Ornamenta*: Litterae initiales parum ornatae. — *Scriptor*: Wenceslaus B. A. Cracoviensis (cf. f. 77') — *Nota*: Partes superiores huius codicis humiditate valde comaestae vix vel ne vix quidem legi possunt. — *Tempus exarationis*: annis 1446, 1447, 1449 cf. ff. 77', f. 213, f. 319. — *Provenientia*: Polonia. Cf. scriptorem, colophones operum et vocabula Polonica (e. g. f. 273: „sollemnitas – slawnosty” etc) — *Possessor*: Primo idem ac scriptor, deinde Carthusia Lechnitzensis? — *Bibliographia*: Mezey (1961), 105-110.; Fodor (1977), 60; Sopko (1982), 96-98. num. 258.

- 1. ff. 1-13**   **[Themata sermonum pro variis occasionibus]**
- a. ff. 1-3**   „In die animarum”
f. 1   incipit   „Considera Israel eos qui mortui sunt (2Reg. 1,18) – Omnes animae in purgatorio existentes...”
f. 3   desinit   [illegibile]
- b. ff. 3-3'**
f. 3   incipit   „Simile est regnum caelorum... (illegibile)
f. 3'   desinit   „...non exibis inde, donec reddas novissimum quadrantem.”
- c. ff. 3'-4**
f. 3'   incipit   „Abeuntes pharisaei consilium (Mt. 22,15) – Daemones iam non valde...”
f. 4   desinit   „...odio sunt Deo impius et impietas eius.”
- d. ff. 4-5**   „Katherina”
f. 4   incipit   „Super coniugatum spectat...”
f. 5   desinit   (illegibile)
- e. f. 5**   Erunt signa in sole – Non est ita delectabile
- f. ff. 5-6**   „In nativitate”
f. 5   incipit   „Item tres missae erunt ad designandum...”
f. 6   desinit   „...multa posset adduci praesenti materiae.
- g. ff. 6-7'**   „Innocentes”
f. 6   incipit   „Veritas tuetur hominem a daemone et non sinit...”
f. 7'   desinit   „...efficiens occisos pueros.”

- h.** ff. 7'-9
 f. 7' incipit „Thomae martiris”
 f. 9 desinit „Cum Deus fundaverat paradisum...”
 „...beata virgo augmentat peccatos.”
- i.** ff. 9-9'
 f. 9 incipit „Epiphania”
 f. 9' desinit „Quaestio est quare magi ab oriente venerunt...”
 „...opitulatione eius munerare.”
- j.** ff. 10-11
 f. 10 incipit „Nuptiae factae sunt in Chana (Lc. 4,14) – Et quare Rachel...”
 f. 11 desinit „...divortia ira de peccatis nostris.”
- k.** ff. 11-12'
 f. 11 incipit „Homo quidam fecit coenam magnam (Lc. 14,6) – In domo pharisaei...”
 f. 12' desinit „...seu utilis inspiciunt.”
- l.** ff. 13 „In libro regum legitur...” (Thema illegibile)
- m.** ff. 13-13'
 f. 13 incipit „Petri apostoli et Pauli”
 f. 13' desinit „Patroculus fuit servus dilectus Neronis...”
 „...milites dixerint Caesari...”
- n.** f. 13' „Septem gaudia Beatae Virginis”
- 2.** ff. 14-18'
 f. 14 incipit " „**Sermo de vera amicitia**”
 f. 18' desinit Venerabiles patres magistri que venerandi caeterique domini...”
 "...lubricus tendens ad alta presumptuosus cadit."
- 3.** ff. 19-20
 f. 19 incipit „**Vita Sancti Burchardi**”
 "Fuit quedam abbatissa in ordine sancti Benedicti domina multum
 nobilis et devota..."
 f. 20 desinit "...benedixerunt dominum in sanctis suis."
- (Cf. Budapest: OSzK: Clmae 89, f. 208' – Bartoniek (1940), 80.; Kraków: Bibliotheca Jagellonica: Cod. 271, f. 230' – *Catalogus* (1980), 312.; Uppsala: Bibliotheca Universitatis: Cod. 281, f. 317' – *Uppsala* 3 (1990), 280.; Alba Iulia: Biblioteca Batthyaneum R. I. 154, ff. 186v-187v. – Sopko (1982), 192.; Augsburg: Universitätsbibliothek, II.2o 170, ff. 47ra-48rb. – Hilg, H.: *Lateinische mittelalterliche Handschriften in Folio der Universitätsbibliothek Augsburg: Cod. II. 1.2o 91 – 226*. Wiesbaden, 1999, 262. Adaptatio hagiographica miraculi BMV Cf. Poncelet, A.: Initia miraculorum B. Virginis Mariae. *Analecta Bollandiana* 21 (1910) num. 605-606. BHL 5369 c. 35.)
- ff. 20'-21' vacant
- 4.** ff. 21'-29'
a. f. 21'-29' „Tabula de arctu diurno” de anno 1444 ad annum 1519, calendarium perpetuum
b. f. 30-33'
 f. 30' incipit „Sequitur canon super praedictas tabulas”
 "Quia secundum doctrinam philosophi melius est paucum scire de nobilibus et occultis rebus...”

f. 33' desinit "...Et sic est finis harum tabularum de quo sit Ihesus Christus in seculus (!) anno 1448 Cracovie infra octauas uisitacionis beate marie."

5. ff. 34-57' [Ps.-Bernardus: Carmen paraeneticum ad Rainaldum, cum commentariis]

a. ff. 34-34' [Prologus]

f. 34 incipit "Si consurrexistis cum cristo (Col. 3,1) – Hec verba proposita sunt scripta per apostolum ad collosenses..."

f. 34' desinit „...et fides sine operibus mortua est. Sequitur textus.”

b. ff. 34'-56' [Ps.-Bernardus: Carmen paraeneticum]

f. 34' incipit "Cartula nostra mandat tibi dilecte salutes..."

f. 56' desinit "...Pauper laudatur, sed dives vituperatur."

(Ed.: Schröder, E.: Ein niederrheinischer 'Contemptus mundi' und seine Quelle. *Nachrichten von der königlichen Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen. Philol.-hist. Kl.* 1910, 346-350 et PL 184, 1307-1311. Solum versus 1-203 in codice exstant. Walther I, 2521. De carmine et auctore cf. Bertoni, G.: Nota supra un poematto scolastico medievale il "De contemptu mundi". *Archivum Romanicum* 12 (1928), 136-138.; Wilmar: Grands poèmes inédits de Bernard le Clunisien. *Révue benedictine* 45 (1933), S. 249-254.; Bulton, R.: La chartula et l'enseignement du mépris du monde. *Studi medievali* 8/2 (1967), 802-812.)

c. ff. 35-57' [Commentarium]

f. 35 incipit „Hic autor potest mandare suae doctrinae...”

f. 57' desinit "...hostis optusit nos in cogitando...”

(Cf. Güssing: Bibliothek der Franziskaner 1/40, ff. 140r-176v.)

6. ff. 58-77' [Julianus Pomerius: Epigrammata]

„Prosper de vita contemplativa” (r.)

a. f. 58 [Vita Prosperii]

„Prologus primus” (r.)

f. 58 incipit "Iste prosper fuit equitanicus (!) vir eruditissimus omnium arcium dogmate peritissimus..."

f. 58 desinit "...omnium ecclesiarum indicium videretur scribere."

(Cf. Augsburg Staats- und Stadtbibliothek 2° Cod. 12, f. 102' in: Spilling, H.: *Die Handschriften der Augsburg 2o Cod 1-100*. Wiesbaden, 1978, 21.)

b. f. 58 [Florianus: Epigramma]

„Prologus secundus” (r.)

f. 58 incipit "Hec augustini e sacris epigrammata dictis..."

f. 58 desinit "...Sidereum celi qui cupiunt scandere regnum."

(Ed.: PLS 3, 151-152. Cf. Walther I, 7475.; CPL 518.)

c. ff. 58-75' [Julianus Pomerius: Epigrammata ex sententiis S. Augustini]

f. 58 incipit „Dum sacris mentem placet exercere loquelis...”

f. 75' desinit „Crescere non cupiens, perdit adepta tepens.”

(PL 51, 497-532; Cf. CPL 526.)

d. ff. 75'-77' [Julianus Pomerius: Ad coniugem]
f. 77' incipit "Ave iam precor mearum comes in remota rerum..."
f. 77' desinit "...Una sit...(illegibile) unus alat."

(Ed.: PL 51, 611-616.)

f. 77' "Explicit liber Prosperi feliciter ingrossatus per Wenceslaum anno determinationis eius in gradus artium. Finitus feria secunda in ad vincula Petri, donum (?) M. CCCC. XLVI° libro Parisius allato scriptus Cracovie."

7. ff. 78-137 [**Pseudo-Ovidius: De vetula**]
f. 78 incipit "Ovidius naso Peligni ruris alumpnus..."
f. 137 desinit ",,...gratia sit nobis et mete nescia vita."

f. 137 „O mortalis homo semper si mente notares
quam perdulce bonus deus sit quaod praeterit omne
praeter amare deum quae vani gloria mundi.
Inferiola magis nimis exstat quam peste gehennae (?)
Certus ab exilio mortis non posse relidi."
Postponitis cunctis huic laudem reddere velles."
"Et sic finit Ovidius de vetula feria secunda post iudica etc. anno
domini M° CCCC XLIV° Cracovie."

(Ed.: Klopsch, P. (ed.): *Pseudo-Ovidius De vetula. Untersuchungen und Text*. Leiden und Köln 1967, 193-278. Versus tamen III, 20-57 et III, 575-691 foliis excisis desunt. De auctore et opere v. Klopsch, *o.c.*, 15-159, qui codicem nostrum non memorat. Cf. etiam Walther I, 13546.)

8. f. 137' [**Thema super "Vidi speciosam sicut columbam..."**]
f. 137' incipit "Et meus est..." (illigibile)
f. 137' desinit "...contemplare ac prosectare."

9. ff. 137'-142' [**Palestra**]
a. f. 137' [Prologus]
f. 137' incipit "Titulus libri est. Incipit palestra. Et palestra est proprie locus certaminis..."
f. 137' desinit "...carmina compilanda monstrant."

b. ff. 138-142' [Textus]
f. 138 incipit "Sceptragenentis arat solers mea clio palestram..."
f. 142' desinit "...Circinat hic poliandra ferox cercilio pellis..." (?)

(Cf. Beine W.: *Palestra. Deutsche Literatur des Mittelalters. Verfasserlexikon 7* (1989), 277-278. Codex memoratus. Poema in codice foliorum evulsorum causa valde truncatum est.)

10. ff. 143-213 [**Johannes de Fonte O. Min.: Conclusiones in IV libros**]

- a. ff. 143-148** [Registrum alphabeticum in Sententias Petri Lombardi]
ff. 148'-149' vacant
- b. ff. 150-154** [Versus summam Sententiarum continentis]
f. 150 incipit "A domino factus vter...(illegibile)...atore seruarius..."
f. 154 desinit "Tristes non faciet visio habent."
- c. f. 154'** [Index brevis]
f. 155 incipit "Ad preces scholarium dum essem lector in monte pessulano..."
"Ego frater Johannes de Fonte ordinis minorum per modum conclusionum distinciones...(illegibile) collegi..."
f. 213 desinit "...et Deo gratias agentes de sua liberatione visa impiorum ineffabili calamitate unde Isaiae ultimo Egrediente etc... "
"Et sic est finis huius libri sentenciarum id est libelli de materia sentenciarum editi continentis in se omnes distinciones cum conclusionibus quatuor librorum sentenciarum et fere breuiter totam materiam libri sentenciarum. pro quo fine sit deus benedictus in secula seculorum amen. et est materia finita die sabbati in undecim milia virginum hora 24. Cracovie per wenceslaum in loco miserie Anno domini M° cccc° xlvij°"

(Ed.: Hain 7225 et Copinger 2550. Cf. Stegmüller (1947), 217-218 et Honigmann, V.: Petrus Lombardus in mittelhochdeutscher Sprache: die Sentenzenabbreviation des Johannes de Fonte. *Zeitschrift für deutsches Altertum und deutsche Literatur* 109 (1980), 251-275.)

- 11. f. 213** [Nota brevis de septem gaudiis BMV]
f. 213 incipit "Nota quod septem sunt gaudia..."
f. 213 desinit "...idem eorum qui est qui conpilamus."
- 12. ff. 213'-220** [Marcus Bonifilii: Sermo de conceptione BMV]
f. 213' "Sequitur sermo de conceptione gloriosissime virginis marie venerabilis viri et domini marci boni filij." (r.)
f. 213. incipit "(L)iber generacionis Jhesu Christi (Mt. 1,1.) – Et in ewangelio hodierno Dominus...(illegibile) eterna habetur gracia..."
f. 222 desinit "...dicitur principiari luce ij° erat subditus illis et flos florum fons ortorum regina polorum. Spes venie lux leticie medicina dolorum, virgo recens et virgo decens et forma bonorum, parce reis et opem fer eis in parte piorum, pasce tuos succurre tuis miserere tuorum."

(Auctor: Marcus Bonifilii in Theologia Magister legatus Sedis Apostolicae in Regno Poloniae. cf. Cod. Dipl. Univ. Cracov. II 8, "Magister Marcus Bonifilij precentor Barsolensis Sacre theologie professor de Cathalonia domini Regis Aragonum de villa Castillionis diocesis Gerundensis." Album Studiosorum Cracov. I 112. anno 1446.)

- 13. ff. 221'-225** „Sermo de assumptione beate virginis Marie collectus et peroratus Cracouie per magistrum Marcum Bonifilii”
f. 221' "Veni de libano (cant. 4,8) – Et in epistola Ihesus Maria virgo . . . (illegibile) vocatur ad coronam racione mire speciositatis..."

- f. 225 desinit "...aliter sentire non audeo, aliter dice.re non possum. hec augustinus. Et nos dicamus beata dei genitrix etc."
- 14. ff. 225-235'** **"Sermo de annunciacione marie virginis gloriose per magistrum Marcum Bonifilij collectus et peroratus Cracovie"**
 f. 225 incipit "(D)e ypostatica vnione locuturus cuius auctor est spiritus sanctus..."
 f. 235' desinit "...et gaudium et leticiam audiamus."
- 15. ff. 236-264** **"Questio de conceptione benedictae virginis Marie edita et disputata per magistrum Paulum Piczkowski professorem sacre theologie. Cracovie. 1447"** (r)
 f. 236 incipit "Nec respondebo exprobrantibus michi verbum... Superius propheta petiuit sibi salutare mitti..."
 f. 264 desinit "...eiusdem macule debitam penam hec ille."
 (Auctor Paulus de Pyskowice († 1467) doctor theologiae et canonicus ecclesiae Cracoviensis v. Wlodek, Z.: Pawel z Pskowicz. *Materialy i Studia Zakladu Historii Filozofii Starozytnej i Sredniowiecznej* 5 (1965), 142-168.)
- 16. f. 264** **[Paulus Piczkowski : Sequentia de Immaculata Conceptione]**
 f. 264 "Ergo cuncti iubilemus et mariam impulsemus pio pro iuvarine una paulo cum doctore huius scripti collectore hoc modulamine"
 f. 264 incipit "O maria deo grata / ab eterno ordinata / nec dum erant abissi..."
 f. 264 desinit "...nos trahens de hoc profundo."
- 17. f. 256'** **[Fragmentum sermonis de Conceptione BMV]**
 f. 256' incipit "Necdum erant abissi... Scripsit beatus augustinus super iohannem..."
 f. 256' desinit "...sanctum et pudicum..."
- ff. 265-267 vacant
- 18. ff. 267'-269'** **[Sermo de sancta Catherina et aliis virginibus]**
 f. 267' incipit "Salvator noster dominus Ihesus Christus ammonet omnes fideles sicut custos fidelis ad vigilandum..."
 f. 269' desinit ",,...et in futuro gloriam eternam ad quam etc."
- 19. ff. 269'-271'** **[Sermo in festo omnium sanctorum et apostolorum et martirum]**
 f. 269' incipit "Quilibet gestiens eternaliter deo perfrui cum omnibus sanctis perhenniter..."
 f. 271' desinit "...per circulum anni qui et quanta passi sunt etc."
- 20.** **[Caelius Sedulius: Carmen Paschale cum commentario]**
a. ff. 272-272 Registrum operis.
- b. ff. 273-319** [Carmen]
 f. 273 incipit "Pascales quincumque dapes conuiuia re(quiris)..."
 f. 319 desinit "Sufficerent densos per tanta volumina libros."
 "Explicit Sedulius scriptus plocis (Plock) in scola castri per manus cuiusdam Wenceslai pauperis finitus feria quarta ante propane (!) ante festum sancti Johannis baptiste [18. Jun.]

anno domini 1440 (1449 ?)."

(Ed.: PL 49, 549-753; CSEL 10, 14-146. Sed systema librorum ab hoc editionis differt. Liber I in codice versus I, 103-281; Liber II. versus I, 282-II, 300 continet, deinde versus V, 152-155 in codice desiderantur. Cf. CPL 1447.)

- 14. ff. 319-322**   **[Notae diversae]**
a.) ff. 319-321   [Notae de septem vitiis capitalibus]
b.) f. 321-321'   [Nota de symbolo et de nominibus prophetarum]
c.) f. 322   [Nota de peccato sodomitico]
- 15. f. 323-326'**   **[Tractatus de defunctis]**
f. 323 incipit   "Celestius papa in sermone Tunc enim" (reliqua illegibilia)
f. 326' desinit   Excerpta ex sermonibus et tractatibus Coelestini papae, Augustini,
imperfectum   "...primo iudices auctoritate publica functos..."
- multa folia desunt

Cod. 65. (=Cod. Lat. 65)

Miscellaneous Theologica

Cod. chart. — S. XV. med. (1448-1456) — unica columna — 215 x 152 mm — ff. 438 — *Compact.*: Ligna corio albo tecta s. XIX. restituta cum dorso coriaceo cineris coloris. Inscriptio: *Cod. Lat. saec. XV. Nr. 65.* — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus quattuor: Manus 1 (Bartholomaeus de Münsterberg): ff. 1-71'; 112'-260'; 336'-338'; 348-411'; 432-437'; 438-438'. Manus 2: ff. 72-112'. Manus 3: ff. 261-336; 339-347'. Manus 4: 411'431'; 438. — *Ornamenta*: Tituli rubro notantur, initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: Bartholomaeus de Monstriberg (Münsterberg, Silesia), plebanus de Villa Latina (Spisské-Vlachy-Szepesolaszi), qui Sermones super Passionem ff. 1-61, scripsit; quae manus etiam maiorem codicis partem exaravit. — *Tempus exarationis*: cf. notulas in ff. 61: "a. d. 1454", f. 162: „1448”, item f. 177 et f. 356: „1456”. — *Provenientia*: Terra Scepusii. — *Possessor*: idem ac scriptor, cf. f. 2 "Liber domini Bartholomei plebani in Villa Latina." — *Bibliographia*: Schultheiss, E.: Ein Beitrag zur Pestliteratur des Spätmittelalters. *Centaurus* 7 (1960), 213-219; Mezey (1961), 110-115.; Eis, G.: Pestschriften der deutschen Bergstädten zu Beginn des 16. Jahrhunderts. *Der Ausschnitt* 14 (1962), 9-11.; Hagenmayer, Chr.: Ein deutsches Pestregiment des Bartholomäus von Münsterberg. *Südostforschungen* 24 (1965), 241-250.; Kaeppli I, 131. num. 335.; et Axters, S. G.: *Bibliotheca Dominicana Neerlandica Manuscripta 1224-1500*. Louvain 1970, 31; 83. Sopko (1982), 98-101. num. 259; Hoffmann E. — Wehli T.: *Régi magyar bibliofilek*. Budapest 1992, 240-241.; Bloomfield 5019.

- 1. ff. 1-61'**   **[Bartholomaeus de Münsterberg: Sermones de Passione Domini e Passione Nicolai de Goldberg excerpti]**
f. 1   "In nomine eius cuius liuore et sancta passione sanati sumus. Cui sit laus et honor in secula."
f. 1   incipit   "O vos omnes qui transitis per viam (Lam. 1,12) – Licet sancta venerabilis Ecclesia cottidie memoratur de christi passione..."
f. 13'   "...sed omitto que in sermone venerandi magistri Nicolai de Goltperg tanguntur cuius collacionem in passione hac conscribo et predico..."

- f. 61' desinit "...victoria propter premium Quod est ipse deus gloriosus qui est benedictus (etc.)..."
- f. 61' "Passio hec per me Bartholomeum de Monstriberg Quondam predicatorem in Ciuitate Lewtschaw conscripta et predicata Peto lectorem et predicatorem de...(?) a populo vnum Ave maria optat ad salutem anime mee. (r.) Anno Domini M^occcc^o-Liiij^o in die S. Germanj."

(Cf.: Kraków: Bibliotheca Jagellonica: Cod. 1469. – Wislocky, W.: *Catalogus codicum manuscritorum Bibliothecae Universitatis Jagelonicae Cracoviensis*. Cracoviae 1877-1881, 361: „Quisnam ille Nicolaus Goltberg... nullibi invenire potui.” De auctore Bartholomaeo v. Pukánszky B.: Bartholomäus von Münsterberg. *Deutsche Literatur des Mittelalters Verfasserlexikon* 3 (1981), 173-174. Cf. etiam Alba Iulia: Bibliotheca Batthyaneum: R. I. 154 – Szentiványi R.: *Catalogus concinnus librorum manuscritorum Bibliothecae Batthyányanae*. Szeged 1958, 81-82.)

2. ff. 62-63

[Notae de lymbo]

- a. f. 62**
f. 62 incipit
f. 62 desinit

[Nota de Christo in lymbo]
"Dicit Christus quod mors ero mors tua..."
"...erunt in loco dampnatorum"

- b. f. 62**
f. 62 incipit
f. 62 desinit

[Nota alia de Christo in lymbo]
"Ubi mansit deus Ihesus cum illis..."
"...de quibus aperuit delis(?) meo tempore"

- b. f. 62**
f. 62 incipit
f. 62 desinit

[Nota tertia de Christo in lymbo]
"ps. Quoniam non dereliquis animam meam in inferno – in lymbo sanctorum primum scilicet ut dicit magister nicolaus de lyra..."
"... ergo a forciori divinitas unita"

- c. f. 62'**
f. 62' incipit
f. 62' desinit

„Nota secundum glossam et S. Augustinum”
"Resurrectio domini Ihesu assumptio matutina..."
"...fidei radiis illustravit"

3. ff. 63-68

„Sermo de Resurrectione Domini”

- f. 63 incipit
f. 66 in margine inferiore
f. 68 desinit

"In nomine resurgentis. Amen. Refloruit caro mea (Ps. 27, 7) – Divina et a deo inspirata scriptura..."
"Medium Sermonis huius, dic fabulam sed non vilem. (r.)"
"...per eternam suam visionem et cognicionem. Quam nobis (etc.)..."

4. ff. 68-71

"Sermo alter de resurrectione domini"

- f. 68 incipit "
f. 71' desinit
ib. in margine inferiore

Hec dies quam fecit...Eximius propheta et Rex David doctus a spiritu sancto..."
"...qui credit in me habebit vitam eternam quam nobis (etc.)..."
"Pro finali graciaram accione Cantemus canticum christi Christus surrexit."
„Anno dni. lvj^o” (r.)

5. ff. 72-112'

[Arnoldus de Leodio OP.: Alphabetum narrationum]

- f. 72 „Liber exemplorum secundum ordinem alphabeti”
 f. 72 incipit "Antiquorum patrum exempla didici non nullos ad uirtutes inductos fuisse..."
 f. 112' desinit "...ullus buffo uiuus terminos eiusdem ecclesie possit intrare."

(Ultima pars tamen de litteris X; Y; Z in codice deest. Cf. Kaeppli I, 131. num. 335. De editionibus partialibus v. Meyer, G. – Burckhardt, M.: *Die mittelalterlichen Handschriften der Universitätsbibliothek Basel. Beschreibendes Verzeichnis. Abteilung B: Theologische Pergamenthandschriften. Zweiter Band: Signaturen B VIII 11 - B XI 26.* Basel, 1966, 183-184.)

- 6. ff. 112'-115'** "**Sermo de corpore Christi.**" (r.)
 f. 112' incipit "Memoriam fecit (Ps. 110, 4) – Ex quo carissimi hoc dignissimum sacramentum..."
 f. 115' desinit "...in mensa domini nostri jhesu christi Cui sit (etc.)"

- 7. ff. 116-157** [**Thomas de Cantimprato OP.: Apiarius – Excerpta**]
 f. 116 "Incipiunt exempla quedam excerpta de libro qui intitulum vniuersale bonum siue Apiarius continens quatour tractatus siue partes."
 f. 116 incipit "Accidit quod quidam canonici in eleccione pontificis..."
 f. 157 desinit "...post paucos dies non tamen feminam dereliquit."

(Collectio similis: Alba Iulia: Biblioteca Batthyaneum: R IX 53, ff. 1-26. – Sopko (1982), 265.; De auctore et opere originali cf. Kaeppli, IV, 352-355. num. 3775. Bloomfield 6157.)

- ff. 157'-162 Registrum alphabeticum eiusdem operis.
 „Finitum hoc opusculum anno incarnationis Domini m^o ccc^o xlviij^o die Sabbato ante festum Jacobi apostoli sit laus etc.”

- 8. ff. 162'-177** [**Franciscus de Mayronis: Tractatus de Sacramento Eucharistiae**]
 f. 162 incipit "Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator dominus... Tria sunt preconia ex quibus solent principes specialiter commendari..."
 f. 177 desinit "...nos participes efficiat crucifixionis Qui cum patre [etc.]..."
 "et finitum hoc est opusculum anno incarnationis domini M^occcc^oxlmo octauo die sabbato post festum proximo Sancte Anne."

(Ed.: Franciscus de Mayronis: Sermones de sanctis. Basel: Jacobus Wolff de Pforzheim, 1498 (Hain 10732), ff. 229v-237r. De auctore cf. Madre, A.: *Nikolaus von Dinkelsbühl.* (Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters 40,4) Münster 1965, 319-320. num. 7-10.; Zumkeller, 129. num. 298.; Schneyer 3, 130. Nr. 927.)

- 9. f. 177'** [**Nota de laude sanctorum omnium**]
 ib. incipit "Et multa dicitur sanctos laudatio..."
 ib. desinit "...gloriosos et preciosos martyres (?)"

- 10. ff. 178-181'** [**Sermo de omnibus sanctis**]
 f. 178 incipit "Laudemus Viros gloriosos (Eccl. 44, 1) – Unus et idem Spiritus sanctus loquens per ora prophetarum..."
 f. 181' desinit "...quem gerunt et quem cupiunt adimpleri in uobis."

- 11. ff. 181'-182'**
f. 181' incipit
f. 182' desinit
- "Festum omnium sanctorum quare hic celebratur"**
"Ratio quare hec festiuitas hic celebratur legitur ystoria Ecclesiastica..."
"...ad eorum consortium peruenias christo duce Quare laudas deum in sanctis semper [etc.]..."
- 12. f. 182'**
f. 182'
f. 182' incipit
f. 182' desinit
- [Nota de oratione pro mortuis]**
„Unde ortum hec laudabilis consuetudo orandi pro mortuis”
Respondet Damascenus quod ab apostolis...
"...et propter directam ad eas intentiones."
- 13. ff. 183-185'**
f. 183
f. 183 incipit
f. 185' desinit
- "Sermo de animabus" (r.)**
"In die animarum."
"Sancta et salubris est etc. Hec commemoracio omnium fidelium defunctorum que per uniuersum orbem statuta est..."
"...per missas maxime succurre defunctis ut in multis exemplis et precipue in tercia parte exemplorum. finis [etc.]".
- f. 185'
aduentus
- Nota praeuia ad sequentes sermones: "quos predicator tempore in ciuitatibus predicare potest."
- 14. ff. 186-228'**
- [Nicolaus de Dinckelsbühl: De dilectione Dei et proximi – Excerptata]**
„Sermones de dilectione”
„Sermones istae de dilectione possunt convenienter praedicari in adventu Domini in ciuitatibus praedicatoribus.” (r.)
- a. ff. 186-188'**
f. 186 incipit
f. 188' desinit
- [Sermo primus]
"Sepe Dominus Jhesus Interrogatus a legislatoribus..."
„...et amicus Dei ipse mutatus est immo Deus etc.”
- b. ff. 189-191**
f. 189 incipit
f. 191 desinit
- „Sermo secundus de dilectione”
„Ex quo Deus gloriosus...”
„...mox concludunt sed coram sanctissimum et saepe habentur.”
- c. ff. 191'-194'**
f. 191' incipit
f. 194' desinit
- „Sermo tertius de dilectione”
„Perhabitu est in sermonibus promissis quod Deus benedictus diligendus est...”
„...et honorifica sacerdotes etc.”
- d. ff. 195-199**
f. 195 incipit
f. 199 desinit
ff. 199-199'
- „Sermo primus de dilectione proximi”
„Prout ex auditis liquet peccat enim qui in spiritualibus...”
„...mercedem capiemus vitae aeternae quam nobis Jhesus Christus concedere dignetur.” „Finis” (r.)
Accedunt notae quaedam de caritate
- e. ff. 200-203'**
f. 200 incipit
f. 203' desinit
- „Sermo secundus de dilectione proximi”
„In praedicationis proxima in parte auditis de dilectione proximi...”
„...ad tutum portum caelestis patriae ad quem nos perducat Jhesus Christus filius Dei in aeternum benedictus. Amen.”

- f.** ff. 204-208
f. 204 incipit
f. 208 desinit
ff. 208-208'
„Sermo de dilectione inimici”
„Circa dilectionem inimici erraverunt Iudaei...”
„...ad finem conservet id Dominus noster salvator Jhesus Christus qui cum Patre...Amen.”
Accedunt notae „Crisostomus”
- g.** ff. 209-213
f. 209 incipit
f. 213 desinit
ff. 213-213'
„Sermo alius de dilectione inimicitii(!)”
„Quoniam ut plurimum hostis et inimicus...”
habebit mercedem apud patrem qui in caelis est. Quam mercedem nobis impetrare dignetur...Dominus Jhesus. Etc.”
Accedunt notae
- h.** ff. 214-216'
f. 214 incipit
f. 216' desinit
„De dilectione parentum et filiorum”
„Secundum omnes doctores concorditer Deus...”
„...non qui cadit in constantem virum et sic cohibens(?) etc.”
- i.** ff. 217-223'
f. 217 incipit
f. 223' desinit
„De dilectione inter virum et mulierem”
„Sicut attestat magister in secundo distinctione xviii in paradiso formavit Deus mulierem de costa...”
„...hoc signum materiam condependentem.”
- j.** ff. 224-228'
f. 224 incipit
f. 228' desinit
f. 228'
„De optima virtute virtutum – caritate”
Dicunt sancti doctores ipsam solam esse virtutem...”
„...quam plurima nomina quibus hoc magnum donum appellatur sed haec sunt dicta causa brevitatis...”
Accedunt notae quaedam
- (Opus originalis: *Nicolai Dünckelspühel Tractatus... I. De dilectione dei et proximi...* Argentorati 1516, ff. 1r-22v. Cf. VD 16, num. N 1531-1532. Cf. Madre, A.: *Nikolaus von Dinkelsbühl*. (=Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters 40,4) Münster 1965, 162-169.)
- 15.** ff. 229-233'
f. 229 incipit
f. 233'
f. 231' interlito
desinit
"Sermo de novo sacerdote"
"Perfice gressus meos in semitis tuis (Ps. 16,5) – Psalmigraphus hortatur quemlibet sed potius referenda sunt verba ad illos..."
"...invidia et supplantatio vide in cedula [f. interlito 231-']"
"vita veritas et via ihesus christus dominus noster Cui laus..."
- 16.** ff. 234-241'
f. 234 incipit
f. 241' desinit
imperfectus
ff. 241'-242.
"Sermo alius de novo sacerdote." (r.)
"Amice ascende (Lc. 14,10) – Prelucidus doctor beatus Augustinus loquens de dignitate sacerdotali..."
"...illa ypocriseos soror et amica est..." In margine inferiore passim glossae ad sermonem alia manu scriptae leguntur.
Notae de dignitate sacerdotum.
- 17.** ff. 242'-248
f. 242' incipit
"Sermo de angelis."
"Angeli eorum semper vident (Mt. 18,10) – Cum ordinata sit utilis

- f. 248 desinit gubernatio dei altissimi..."
 "...precesque nostras in conspectum altissimi representant Cui sit honor [etc.]..."
 Glossae passim alia manu scriptae leguntur.
- f. 248' vacat.
- 18. ff. 249-255'** **"Sermo de dedicacione"**
 f. 249 incipit "Hodie salus huic domui (Lc. 9,19) – Quoniam quecumque facimus in Dei ecclesia..."
 ff. 252-253 in folione sine numero inter has foliones ligato summarium cuiusdam sermonis de dedicatione legitur.
 f. 255' desinit "...Ecce quam magna gracia est data domibus dei presertim nostre
 sancte domui dedicate in honorem sancti Jacobi et multis gracijs
 indulgencij fulcite ut audietis quare bene dicitur hodie salus huic domui
 et facta est a deo cui sit laus [etc.]"
 "Lewtschowie predicauit hunc sermonem."
- f. 256 [Nota] "De oblocutionibus sacerdotum qui uolunt vt eis aliquid detur dicit illustrissimus Jeronimus"
- 19. ff. 256'-258'** **"Alius sermo de dedicacione"**
 f. 256' incipit "Egressus Ihesus perambulabat iherico (Lc. 19,1) – Post miraculum illuminacionis quod fecit in caeco perambulavit iuxta mare Galileae..."
 f. 258' desinit "...quorum restitucio sepe non expletur utut (!) in multis miraculis."
- f. 259 Nota de incarnatione.
- f. 259' vacat
- 20. ff. 260-260'** [Officium paruum de Christi passione]
"Novem oraciones post patris sapiencia" (r.)
 f. 260 incipit "Dominus ihesus christus filius dei viui qui hora matutina nobis miseris peccatoribus captiuari...[Matutinum.]
 f. 260' desinit "...valeamus peruenire opulentam Qui viuis [etc.] [Completorium.]
 "Potest et dici hec oracio...Omnipotens sempiterne deus qui humanum genus quinque ulneribus precipue redemisti..." [Collecta e Missa
 "Humilivavit."]
- 21.** **[Guido de Monte Rocherio: Manipulus curatorum]**
 f. 261 "Opusculum de instruccione neophytorum curatorum."
 f. 261 incipit "Reuerendo in christo patri ac domino domino Raymundo diuina prouidencia sancte sedis valencie episcopo..."
- f. 277 vacat
- f. 336 desinit "...ad dominum preces fundat. Cuius regni conciuces faciat rex regum et dominus dominancium Ihesus Christus Amen."

(Ed.: Guido de Monte Rochen: Manipulus curatorum. Köln [Johann Guldenschaff,

about 1480] (Hain 8168), ff. ai-mij[v]. Cf. Bloomfield 5019.; Schulte (1875), 429-430. Stegmüller (1947), Nr. 277.)

22. ff. 336-338'
f. 336 incipit

[Excerpta de M. Albici regimine sanitatis corporis]

"Scriptum est in lege sapientum quod non sit census super censum corporis et quidam sanctus doctor inquit quod dispositio corporis maxime valet ad dispositionem anime...aliqua hic de regimine corporis et eius sanitate conscripsi michi formam et aliquam in latina lingua aliam in Theutonicali ydiomate..."

f. 338' desinit

„... brenget gnuc den kalden sichtwm.”

(Ed. partialis: Hagenmayer, Chr.: Ein deutsches Pestregiment des Bartholomäus von Münsterberg. *Südostforschungen* 24 (1965), 243-244; 246; 247-250.)

23. ff. 339-347
f. 339 incipit

[Nicolaus de Dinckelsbühl: Confessionale]

"Secundum magistrum et doctores in quarto decretorum 16 Sequentes sunt partes vere penitencie..."

f. 347 desinit
imperfectum

"...suscipere contempsit. Quos circa sacramentum Eukaristie irreuerentes..."

(Ed.: *Nicolai Dünckelspühel Tractatus... I. De dilectione dei et proximi...* Argentorati 1516, 146r-150v. Cf. VD 16, num. N 1531-1532. Cf. Bloomfield 5379.)

24. ff. 348-349

„Nota aliqua circa Ecclesiam”

Notae breves de Ecclesia, de haeticis, de s. concilio ex operibus Augustini, Hieronymi, Innocentii, Leonis depromptae.

25. ff. 349'-357
f. 349' incipit

„De Sancta Anna Sermo”

"Arbor bona (Mt. 7, 18) – Gloriosam presentis diei festiuitatem qua sancta Anna Genitricis dei parens ad celi vexit pallacia..."

f. 357 desinit

"...suam filiam dignetur interpellare ut sua gracia nos visitet et tandem eternam vitam concedet. Amen."

f. 357 in margine
inferiore

"Anno etc. lvj^o collectus in profesto b. Adalberti [22. Apr.] petit ad orat[ionem] Scriptor Amen."

26. ff. 353-356'

[Honorius Augustodunensis: Elucidarius I, §§1-125.]

„Dyalogus pulcher inter magistrum et discipulum.”

f. 353 incipit

"Discipulus ad magistrum Gloriosissime Magister rogo ut ad honorem et vtilitatem ecclesie ad requisita mihi respondere ne pigriteris..."

f. 356' desinit

"...uirgo sine concupiscencia edidit mundo saluatorem."

f. 356'

„Anno 1456” (r.)

(Ed.: PL 172, 1109-1123 et Lefevre, Y.: *L'Elucidarium et les Lucidaires*. Paris 1954, 361-384.)

ff. 357-357'

Notae X inserendae: "vtrum pater carnalis plus debet diligi quam pater spiritualis...", "vtrum vir magis debet diligere parentem quam uxorem suam..."

27. ff. 358 [Nicolaus de Dinckelsbühl: **Postilla super orationem dominicam**
f. 358 "Incipit postilla venerabilis Magistri Nicolai de Dinkempühel doctoris
eximij predicata ab eo Wyenne et conscripta super oracione dominica
etc."
f. 358 incipit "Siquid petieritis patrem in nomine meo Sanctus Crisostomus super illa
Mathei septimo Petite et dabitur vobis dicit..."
f. 438 desinit "...deus deorum in syon in celesti patria ad quam nos perducatur Qui sine
fine [etc.]..."
"Explicit expositio dominice oracionis composita a Reuerendissimo
patre ac domino Nicolao de Dinkenpühel Doctore sacre theoloye
exymio pro tunc vicario generali in spiritualibus Amen."
"Laus detur danti, munus non capienti.
Non laudo florem sed laudo floris odorem."

(Ed.: *Nicolai Dünckelspühel Tractatus... I. De dilectione dei et proximi...*
Argentorati 1516, 49r-67v. Cf. VD 16, num. N 1531-1532. et Damerau, R.: *Der
Herrengebetkommentar des Nikolaus von Dinkelsbühl*. (=Studien zu den Grundlagen
der Reformation 10) 1971, 1-139. Cf. Madre, A.: *Nikolaus von Dinkelsbühl*.
(=Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters 40,4)
Münster 1965, 175-179. et Stegmüller RB 5722 et Bloomfield 9138.)

28. ff. 432-436 "**Sermo de benedicta Incarnacione**"
f. 432 "In Aduentu sermo pulcher." (r.)
f. 432 incipit "Venite et videte opera domini. Licet opera domini qui operatus est
eternam nostram salutem..."
f. 436 in imo ad verba "incipiunt cantare..." et f. 437' in summo
continuatur "patres antiqui in tenebris sedentes..."
ib. desinit "...tandem conferat suam gloriam sempiternam Quam nobis [etc]"
ff. 436-436' Sententiae patrum de dilatione et causa redemptionis. [Manus V.]
f. 438' Nota e sermone s. Gregorii Nazianzei: "Nota dictum valde famosum..."

Cod. 66. (=Cod. Lat. 66)

JOHANNES WYCLIF: Postilla super Actus Apostolorum

Codex chart. — (1457) — binae columnae — 311 x 210 mm — ff. 331 — *Compact.*: Ligna (s. XIX rest.)
coaeva, corio albo tecta angularibus laminis aeneis, claves deperditi. Inscriptio: "Commentaria in Actus
Apostolorum." s. XVIII. — *Scriptura*: gothica cursiva textualis. (Manus unica.) — *Ornamenta*: litterae initiales
simplices rubrae. — *Scriptor*: Non notatur. — *Tempus exarationis*: f. 1. "Incipiunt Actus Apostolorum Anno
domini M° CCCC Lvij° In die..." — *Provenientia*: Bohemia. Cf. Glossae Bohemicae: ff. 30'; 323. — *Possessor*:
Cf. f. 1 "Alumnatus Agriensis episcopatus sub cura Patrum Societatis Iesu." (manus s. XVII-XVIII). —
Bibliographia: Mezey (1961), 115-116.

[Johannes Wyclif: Postilla super Actus Apostolorum]

- a.** ff. 1-1' [Prologus]
 f. 1 incipit "Sicut dicitur Genesi secundo Quod deus creando mundum fecit ut fluuius egrediatur de loco voluptatis..."
 f. 1' desinit "...eius est secretum scripture aperire."
- b.** ff. 1'-331 [Postilla]
 f. 1' incipit "Primum quidem sermonem...Beatus lucas intendit principiari istam conclusionem..."
 f. 331 desinit "...Regnum meum non est de hoc mundo. Cui est gloria Etc."

"Finis praedicationis super Actus Apostolorum finitus est feria vj (!)
 Anno domini mcccc lix."

(Cf. Stegmüller RB 5095-5096. De opere v.: Benrath, G. A.: *Wyclifs Bibelkommentar*. Berlin 1966, 285-300. et Thomson, W.: *The Latin Writings of John Wyclif*. Pontifical Institute of Medieval Studies 1983, 212.)

Cod. 67. (=Cod. Lat. 67)

B r e v i a r i u m P r a e m o n s t r a t e n s e

Cod. chart. — S. XV/2 (ante 1457) — Binae columnae — 205 x 128 mm — ff. 419, ff. 1-4 ex alio codice devulsa) — *Compact.*: Charta grossa corio fusco tecta s. XIX. Inscriptio: "Cod. Lat. Saec. XV. Nro. 67." — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis, partim currens. Manus diversae. — *Ornamenta*: tituli et initiales litterae rubro interdum etiam caeruleo notantur. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: f. 11: "Iste liber est fratris Thome de [abrasum et superscriptum "Vindi de lelez".] professus ecclesie beati Ewstaky martiris de Insula Theth [Csuth, modo Háros in Danubio ad Budafok, Budapest] Ordinis premonstratensis." Deinde s. XV/XVI fr. Vindus canonicus de Lelesz O. Praem. Monasterio Lelesziensi a Josepho II temporaliter suppresso, Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Tímár K. *Prémontréi típusú kódexek*. Kalocsa 1924, 19-21; Mezey (1961), 116-118.; Radó (1973), 337-344.; Sopko (1982), 101-103. num. 260.

- 1.** ff. 1-4 [Ordo ad conferendum Baptismum]
 f. 1 "Incipit katechismus (!) Puerorum Primo Sacerdos statuatur masculinum siue masculinos ad dexteram feminam vero ad sinistram et sufflet in faciem infancium siue infantis ter sic dicens. Recede dyabole ab hac ymagine dei..."
 f. 4 "...Hys peractis interroget sacerdos nomen infantis sic dicens Abrenuntians sathane cum ceteris. verte folium retrorsum et inuenies."
- 2.** ff. 4-4' [Benedictio annulorum in sponsalibus]
 f. 4 incipit "Creator et conservator humani generis, dator spiritualis gracia (!) eterne salutis..."
 f. 4' desinit ".....Ter dicit hunc versum. Quos deus coniunxit homo non sepatet."
 f. 4 Ordo ad pronuntiandum Nativitatem Domini in Vigilia Natalis iuxta ritum Praemonstratensium.
- 3.** ff. 5-416' [Breviarium Praemonstratense]
 a. ff. 5-10' [Kalendarium]
 Mart. 17. "Bernaldi conf.", mart. 21. "Benedicti abbatis secundum

latinos." (r.), apr. 23. "Alberti epi. et martiris (r.), apr. 24. "Georgij martiris." (r.), mai. 2. "Translacio sancte Elizabeth", mai. 8. "adventus sancti michaelis" m. fr. Vindi: Stanislai episcopi et dedicacio ecclesie de lelez.", iun. 27. "ladislaij regis et confessoris", iul. 11. "Translacio sancti Benedicti abbatis", aug. 20. "Stephani regis et confessoris, sept. 2. "Emericy ducis et conf." (r.) [calamo obductum et superscriptum "vacat",], oct. 11. "Translacio s. Augustini, nov. 5. "Emericy regis (!) et confessoris."

- f. 11 In circulo solari incompleto legitur "Iste liber est fratris Thome de... professus ecclesie beati Ewstakij martiris de Insula Theth ordinis premonstratensis qui Missam nouam officiauit [obductum et superscriptum "factus fuit presbiter"] Anno domini Millesimo quadingentesimo quinquagesimo quinto et officiauit anno etc. Sexto. In dominica Septuagesima [25. Jan.] et in anno sequenti fuit interfectus strenuus miles filius Johannis waywode de Hwnyad Regni Hwngarie Gubernatoris per sugesciones Infidelium Baronum regni Hwngarie etc."
- ff. 11-15' Notae et tabulae variae ad invenienda litteram dominicalem festa mobilia et de imponendis historiis.
- f. 16' Antiphonae et responsoria in I Vesperis Apostolorum et IV Doctorum dicenda.
- f. 16' Litania usque ad invocationem "Sancte protasi..."
- b.** ff. 17-78 [Psalterium Gallicanum cum canticis Laudum, Benedictus et Symbolo Athanasiano]
- f. 17 incipit "Invitatorium Venite exultemus domino ps. Venite ymprus Nocte surgentes..."
- f. 78 desinit "...qui crediderit saluus esse non poterit."
- c.** ff. 78-83' [Officium defunctorum cum commendatione maiori et minore, iuxta ritum Praemonstratensem]
- d.** ff. 83-91' [Hymnarium de Tempore et de Sanctis]
- f. 91-91' Hymni de Sanctis Hungariae de S. Stephano: "Gaudent caeli noua luce." [AH 24, 451], "Gaude mater Hungaria." [AH 24, 449] "Jam lucis orto sydere gens sancti regis stephani.", De S. Emerico: "Gaude parens Pannonia." [AH 4, 244], Ch.: 3733, 21391, 22199, 21234, 26, 18461, 3830, 610, 8453, 20268, 3484, 10934, 14968, 16881, 16347, 13042, 1889, 1449-51, 933, 5610, 19716, 21481, 14481, 18986, 110, 9582, 2824, 1644-45, 654, 21204, 1215, 2339-40, 13150, 21039, 1597, 11015, 13516, 10968, 3471, 117, 20455, 9677, 2959, 5832, 590, 11228, 18607, 600, 9136, 9620, 9507, 21703, 20918, 17713, 14467, 21398.
- e.** ff. 92-99' [Capitularium]
- Capitula Horarum, initia hymnorum, versiculorum et antiphonarum.

- f.** ff. 99'-117' [Collectarium]
Collectae ad officium in Ordine Praemonstratensi usitatae.
ff. 117'-118 Genealogiae Christi secundum Matthaum et Lucam.
ff. 118'-120 Oratio ad Compl. de Corpore Christi, capitula et collectae, hymni de
Visitatione BMV. a Iohanne de Jenstein compositi,
- f. 120' manu posteriore:Oratio ad benedicendum virgas in die Innocentum.
- g.** ff. 121-314' [Officia de Tempore]
- f. 121 "Sancti Spiritus assit nobis gratia. De translacione festorum rubrica."
"Quodlibet festum nouem leccionum siue celebre siue non quod in
primo sabbato adventus euenerit..."
- f. 121 incipit "Ecce dies veniunt dicit dominus..." [In I Sabbatho Adventus
Capitulum.]
- f. 314' desinit "...flagicijs deprimentibus erat factus humilior. Tu."
[Lectio IX in Octava Dedicacionis Ecclesiae.]
- h.** ff. 314-387 [Officia de Sanctis]
f. 314 "In vigilia Andree apostoli."
"De vigilijs sanctorum que per yemem vel estatem veniunt statutum
est..."
- f. 314 incipit Officia de Sanctis a Vigilia S. Andree usque ad festum S. Clementis .
- i.** ff. 387-399' [Officia Communia Sanctorum]
Incipiunt cum evangelio plurimorum Apostolorum "Ego sum vitis
vera...", desinunt cum antiphona ad Magnificat in officio Virginum.
- k.** ff. 399'-409' Proprium Sanctorum Hungariae. Officia rhythmica:
de S. Stephano (399'-401) [AH 28, 195], de S. Emerico (401-403')
[AH 5, 166-167], de S. Elisabeth (403'-405) [AH 25, 253], de S.
Dorothea (404-407'), de S. Catherina (407'-408'), de S. Ladislao (408'-
409') [AH 26, 227] et Hymnus eiusdem "Regis regum civis ave" Ch.
17231.
- ff. 410-416' Officia de Transfiguratione Domini, de S. Anna de Visitatione BMV.
cum hymnis supraindicatis. (Manus III.)
- ff. 417-418' Capitula de Beata, contra caducum morbum, Confortatio
peregrinantium, Te Deum laudamus. (Manus IV.)
- 3.** ff. 418'-419' [Notae de iure Hungarico]
a. f. 418' "Sequitur de illis in quibus non tenetur praescripcio"
f. 418' incipit „Item de metis rectificandis et in genealogia...”
f. 418' desinit „...item annorum viginti.”
- b.** ff. 419-419' "Secuntur estimaciones"
f. 419 incipit „Item monasterium aestimatur ad centum...”
f. 419' desinit „...Item sessio pro tribus marcis aestimatur.”

(Cf. Kumurovitz, B.: A téti (csuti) breviarium jogi alapszabályokat tartalmazó függeléke. *Turul* 1930, 29-30.)

Cod. 68. (=Cod. Lat. 68)

Vetus Testamentum

IOHANNES GERSON: Tres condiciones verae contritionis

Cod. chart., ff. 47-48: membr. — S. XV/1. — binae columnae — 300 x 214 mm — f. 282, folia 7 ab initio, post f. 16; f. 26; f. 36; f. 68 1 bifolium medium membranaceum desideratur; f. 73 post f. 92 illigatum; post f. 78; f. 88; f. 98; f. 108; f. 118; f. 128; f. 138; f. 148; f. 158; f. 168; f. 178 bifolium medium membranaceum fasciculi desideratur. — *Compact.*: Lignea coeava, corio albo plano tecta, sine clavibus. Inscr.: s. XIX. "Biblia a Genes-Iob." — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis Bohemicae indolis. Manus tres: Manus 1: ff. 1-258'; manus 2: ff. 259-281'; manus 3: ff. 282-282'. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Bohemia? — *Possessor*: „Ladislaus Kaczynbray”, deinde in S. XVII/XVIII " Monasterii Lechnihzani (!)." exinde successive Coenobia Paulinorum de Elefant et Pest, quo Bibliothecam Universitatis venit. — *Bibliographia*: Mezey (1961), 118-119.; Fodor (1977), 60; Sopko (1982), 103-104. num. 261.

in tegumine
interiore parte

[Cantilena de Nativitate]

"Omnis mundus Jocundetur Nato salvatore..."

„Istum librum comparavi ego Ladislaus Kaiczynbray anno Domini
Millesimo Quadringentesimo sexagesimo 2°”

1. ff. 1-281'

[Vetus Testamentum: Genesis 16,16-Iob]

f. 1: Gen. 16,16-Gen. 50 [inter ff. 16'-17: Gen 42,32-45,9 desideratur]; f. 21: Ex. [inter ff. 26'-27: Ex. 10,6-13,6; inter ff. 36'-37: Ex. 28,34-40,9 desiderantur]; f. 43: Lev. [inter ff. 58'-59: Lev. 25,51-27,34 desideratur]; f. 59: Num. 1,45- [inter ff. 68'-69: Num. 14,25-16,50; inter ff. 72'-74: Num. 23,7-24,23 post f. 92 illigatum; inter ff. 78'-79: Num. 32,12-35,12 desiderantur]; f. 79': Deut. [inter ff. 88'-89: Deut. 12,10-15,11; inter ff. 98'-99: Deut. 30,16-32,48 desiderantur]; f. 100: Deut.; Hieronymus: Prologus in libr. Josuae – *Tandem finito pentateucho...* (Stegmüller RB 311) [inter ff. 108'-109: Jos. 12,8-15,51 desideratur]; f. 114': Idc. [inter ff. 118'-119: Idc. 6,25-9,3. desideratur]; f. 127': Ruth [inter ff. 128'-129: Ruth 3,5-4,21 desideratur]; f. 129: 1Reg. 1,9- [inter ff. 138'-139: 1Reg. 17,5-18,28 desideratur]; f. 147': 2Reg. 1,1-2Reg. 22,36 [inter ff. 148'-149: 2Reg. 3,18-7,25; inter ff. 158'-159: 2Reg. 23,36-24,24 desiderantur]; f. 159: 3Reg. 2,16- [inter ff. 168'-169: 3Reg. 15,8-18,10]; f. 173: 4Reg. [inter ff. 178'-179: 4Reg. 9,16-11,20]; f. 188': Hieronymus: prologus in librum Paralip. – *Si septuaginta interpretum* (Stegmüller RB 328); f. 189: 1Paral. 4,14-; f. 202': Hieronymus: Proogus in 2Paral. – *Eusebius Hieronymus Domnioni et Rogatiano...* (Stegmüller RB 329); f. 203: 2Paral.; f. 222': Hieronymus: Prologus in librum Esdr. – *Utrum difficilium sit...* (Stegmüller RB 330); f. 223: 1Esdr.; f. 229: Nehemias; f. 237: 2Esdr.; f. 243': Hieronymus: Prologus in librum Thobiae – *Mirari non desino...* (Stegmüller RB 332); f. 244: Thob.; f. 248': Hieronymus: Prologus in librum Judith – *Apud hebreos...* (Stegmüller RB 335); f. 243': Jud.; f. 255: Hieronymus: Prologus in librum Esther – *Librum Hester variis translatoribus...* (Stegmüller RB 341); f. 255': Esth.; f. 263: Hieronymus: Prologus in librum Hiob – *Cogor per singulos scripturae...* (Stegmüller RB 344); f. 264: Hiob

2. ff. 282-282'

[Iohannes Gerson: Excerpta duo]

a. f. 282

[De praeceptis decalogi §16.]

- f. 282 "Sequuntur tres veritates seu condiciones vere contricionis."
"Conditiones vere contricionis perstringens breviter Cancellarius
Parisiensis Johannes de Gersonia inter cetera sic dixit."
- f. 282 incipit "Sciens misericordissimus pater deus et cognoscens nostram
fragilitatem..."
- f. 282 desinit „...ad bonum dirigat et convertat. Hoc cancellarius Parisiensis.”
- (Ed.: Gerson, J.: *Opera omnia*. I. Antwerpiae 1706, 439-440. Cf. Bloomfield 5327.)
- b. ff. 282-282’** [De arte moriendi]
f. 282 „Sequuntur interrogationes in articulo morte fiendis ad saeculares.
Secundum eundem doctorem videlicet Johanne de Gersonia
cancellarium Parisiensem omnes christiani saeculares modo
subsequenti de suo statu et salute in agone mortis...”
- f. 282 incipit „Primo. Tenesne omnes principales fidei articulos...”
- f. 282’ desinit "...per hoc omnes dyaboli temptationes et insidie maxime superantur.
Amen."
- in tegumine
interiore parte "Ambitus terrae 15.750 miliaria magna. Latitudo ad
infinum 5011 miliaria magna et duo stadia."

Cod. 69. (=Cod. Lat. 69)

G r a n u m B i b l i a e

Cod. membr. (ff. 1-41’) deinde (ff. 42-103) chart., sed bifolia media fasciculorum semper membranacea sunt. — a. 1462. — binae columnae — 243 x 172 mm — ff. 104 — *Compact.*: Chart. grossa s. XVI. corio fusco tecta. Inscriptio s. XVI.: "Biblia Curtata." — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. (Manus unica.) — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae aliquando caeruleae et virides parum ornatae. — *Scriptor*: Frater Michael OESP (cf. f. 103’) — *Nota*: Pro foliis custodibus fragmenta cuiusdam codicis membr., ubi de poenitentia agitur, adhibita, sunt. Super primum fol. m. s. XVIII.— *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Coenobium Paulinorum de Pest, cuius bibliothecarii s. XVIII in teg. invisitur. scriptum; f. 2 in margine inferiore manu s. XVII. "Est conuentus Rhemetensis."

f. 1 fragmentum
membranaceum
adglutinatum

[Fragmentum cuiusdam tractatus scholastici]

"Haec ideo scripsit bonus frater destruendo papyrum et pargaminum
potissimum ne destrueretur ab otio sed magis aedificaretur in sancto
exercitio." (m. s. XVIII.)

f. 2 „**Biblia abbreviata et compendiose edita.**” (r.)
ib. incipit "In principio creavit deus celum et terram In die fecit speram firmam..."
f. 103’ desinit "...Gracia domini nostri ihesu christi cum omnibus vobis. Amen."
"Et sic est finis per dei gratiam Amen."

f. 103'

"Explicit iste liber per manus fratris Michaelis fratrum heremitarum sancti Pauli primi heremite. Anno domini millesimo quadringentesimo sexagesimo secundo. Jesus Maria."

(Cf. Kraków: Bibliotheca Jagellonica: Cod. 299, f. 1-49' – *Catalogus* (1980), 362. et Truhlár num. 798, ff. 158-196)

f. 104 fragmentum
mebranaceum
adglutinatum

[Fragmentum secundum cuiusdam tractatus scholastici]

Cod. 70. (=Cod. Lat. 70)

Miscellanea theologica

Codex chart. — S. XV/1-2 (1433, 1463) — Binae columnae — 300 x 207 mm — ff. 201 (f. n. o.!) — *Compact.*: Lignea coaevo corio albo tecta clavibus deperditis, in prima tabula bullae quinque deperditae, posteriora autem una tantum deperdita est. Inscriptio (s. XVIII/XIX): "Stanislai Sermones" — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus diversae. Manus 1: ff. 1-38', 160-199; manus 2: ff. 39-158'; manus 3: ff. 199'-201. — *Ornamenta*: Tituli et litterae initiales rubro notantur. — *Scriptor*: Pro prima parte colligati: f. 27 "Finitus de confessione libellus sive tractatus anno domini 1433. feria quinta post Magdalene beate festum Cracovie in bursa iuristarum per Johannem de Pelhrzimow.", pro secunda parte colligati: f. 199 "Expliciunt sermones beati Augustini doctoris episcopi ecclesie Ypponensis per fratrem Stanislauum Moravum de Olomutz anno domini etc. millesimo CCCC° LXIII° VII° kal. Septembris." — *Provenientia*: Polonia (Cracovia). — *Possessores*: OChart. Lechnitz, deinde OESP. Elefánt et Pest. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 60.; Bloomfield 0299.; Bloomfield 4945.

- 1. ff. 1-27** **[Conradus de Ebrach: Confessionale]**
f. 1 incipit "Ad utilitatem eorum qui curam gerunt animarum hoc breue compendium de confessionibus audiendis ..."
f. 27 desinit "...nisi hanc ex corde pronunciauerit."
f. 27 "Finitus de confessione libellus sive tractatus anno domini 1433. feria quinta post Magdalene beate festum Cracovie in bursa iuristarum per Johannem de Pelhrzimow."

(Cf. Lauterer, K.: Konrad von Ebrach (1399). Lebenslauf und Schrifttum. *Analecta sacri ordinis Cisterciensis* 19 (1963), 26-29.; Lauterer, K.: *Konrad von Ebrach*. Roma 1962, 137-140.; Triška (1967), 138.; Triška (1981), 72. Bloomfield 0299. Opus hoc etiam in Alba Iulia: Biblioteca Batthyaneum R. I. 106, ff. 229-283v. – Szentiványi R.: *Catalogus concinnus librorum manuscriptorum Bibliothecae Batthyányanae*. Szeged 1958, 60. Cf. etiam Cod. Lat. 54, ff. 137-209'.)

- 2. ff. 27-38'** **[Mathaeus de Cracovia: Speculum puritatis]**
f. 27 "*Sequitur alius de confessione tractatus.*" (r)
f. 27 incipit "Quoniam fundamentum et ianua uirtutis omnisque gratie ..."
f. 38' "...cor mundum et conscienciam puram ... caetera uno fasciculo euulso desiderantur."

(Ed.: Senko, W. – Szafranski, A. L. (ed.): *Mateusza z Krakowa. Opuscula theologica*. Warszawa 1974, 248-292. et Busa, R.: *Thomae Aquinatis opera omnia*. 7. Fromann-Holzboog 1980, 577-582 sententia ultima tamen in codice foliis euulsis deest. Opus hoc etiam in DebrecenTiszántúli Református Egyházkerület Könyvtára: MS. R 450, ff. 61-77v. – Newhauser (1996), 45-46. Cf. Bloomfield 4945.)

- 3. ff. 39-158'** **[Sermones Quadragesimales]**
a.) f. 39 initium
deest "...videatur de his dicitur Mathaei VI quod amant orare in angulis etc. tales enim requisiti an bonum aliquid faciant solent..." (In euangelium feriae VI post Cineres.)
respondere

- f. 41 desinit "...Quod nobis prestare dignetur pater et filius et spiritus sanctus"
- b.)** ff. 41-46'
f. 41 incipit [Feria V. post Dom. in Quinquagesima]
"Cum intrasset ihesus Kapharneum (Mt. 8,5) – Ex quo nomen quod operatur secundum aliquid exemplar..."
f. 46' desinit "...per hec duo vita eterna possidetur quam nobis prestare dignetur ipsa vita deus eternus."
- c.)** ff. 46'-53
f. 46' incipit [Feria VI. post Dom. in Quinquagesima]
"Audistis quia dictum est antiquis non occidere etc. (Mt. 5,43) – Philosophus quidam Empedocles asseruit..."
f. 53 desinit "...nisi desideratum premium impetrire secundum vitam eternam quam nobis prestare dignetur pater filius et spiritus sanctus."
- d.)** ff. 53-60'
f. 53 incipit [Sabbato post Dom. in Quinquagesima]
"Cum sero factum esset erat navis in medio maris (Mc. 6,47)– Sancta mater ecclesia in presenti evangelio
f. 60' desinit "...et redit retributionem quod nobis prestare dignetur pater et filius et spiritus sanctus. Amen."
- e.)** ff. 60'-69'
f. 60' incipit [Dom I. in Quadragesima]
"Cum venerit filius hominis in maiestate (Mt. 25,21) – Sicut equus duobus calcaribus stimuletur ex utroque latere..."
f. 69' desinit "...aut leves et pucas dicere et per consequens sub compendio recitare etc."
- f.)** ff. 69'-73
f. 69' incipit [Feria III. post Dom. I. in Quadragesima]
"Cum intrasset Ihesus Ierosolymam (Mt. 21,10) – Videmus naturaliter eorum quaelibet res vigorosa sicut alicui regi appropinquat..."
f. 73 desinit "...quia docebat eos de regno dei ad quod perducat nos pater et filius et spiritus sanctus. Amen."
- g.)** ff. 73'-79
f. 73' incipit [Feria IV. post Dom. I. in Quadragesima]
"Acceserunt ad Ihesum pharizaei et scribe et pharizei dicentes magister volumus signum (Mt. 12,38) – videmus per experientiam quod corporalis egritudo..."
f. 79 desinit "...Cristus non dicitur filius noster sed pater noster in saecula benedictus. Amen."
- h.)** ff. 79-83'
f. 79 incipit [De eodem]
"Sequitur visa expositione litterae istius evangelii videndum est..."
f. 83' desinit "...eius peccatum cum ratione ingratitude aggravis maius reputatur."
- i.)** ff. 83'-92
f. 83' incipit [Feria V. post Dom. I. in Quadragesima]
"Dicebat Ihesus ad eos qui crediderunt ei (Jo. 8,31) – Sicut dicit poeta non memor est virtus..."
f. 92 desinit "...Hic nullus est defectus sed ignorantia scriptorum quis (erasum) neglexit etc."

- j.)** ff. 92-98
f. 92 'incipit
f. 98 desinit
- [Feria VI. post Dom. I. in Quadragesima]
"Erat dies festus iudeorum (Jo. 5,1) – Philosophi sapientie amatores invenerunt quandam sapientiam...'
"...coronam iustitie peercipere mereamur quam nobis conferat pater et filius etc."
- k.)** ff. 98'-107
f. 98' incipit
f. 107' desinit
- [Sabbato II. in Quadragesima]
Assumpsit Ihesus Petrum Iacobum et Iohannem (Mt. 17,1) – Sancta mater ecclesia recolit tempus in quo..."
"...in eterna enim es eorum sanctitas et si eterna non tam fixa eternam nobis conferat pater et filius etc."
- l.)** ff. 107-113
f. 107 incipit
f. 111
f. 113 desinit
- [Feria II. post Dom. II. in Quadragesima]
"Ego vado et queritis me (Jo. 8,21) – Plerumque de hominibus sicut de sensibilibus corporalibus..."
"hic ullus defectus"
"...persecuti fuerunt homines quoniam menses vestra multa est in celo. Amen."
- m.)** ff. 113-119
f. 113 incipit
f. 119 desinit
- [Feria V. post Dom. II. in Quadragesima]
"Homo quidam erat dives Lucas xvjo – Proverbium est quod leo visa catuli flagellatione..."
"... visionis eius mereamur feliciter pervenire, quod nos prestare dignetur. Amen."
- n.)** ff. 119-122
119 incipit
f. 122' desinit
- [Feria III. post Dom. II. in Quadragesima]
„Locutus est Ihesus ad turbas et ad discipulos suos dicens: Super kathedram Moysi... – Confaciens(?) quidem cum doctoribus suis sicut refertur de Seneca..."
"...humiliatus fuerit erit in gloria etc."
- o.)** ff. 122'-124
f. 122' incipit
f. 124 desinit
Amen."
- [Feria IV post Dom. II. in Quadragesima]
„Ascendens Ihesus Ierosolymam assumpsit duo discipulos suos (Mt. 20,17) – Partes naturales suis naturis..."
"...ut ad sinum Abrahae pervenire valeamus quod nobis prestatet."
- p.)** ff. 124-127
f. 124 incipit
f. 127 desinit
- [Feria V. post Dom. II. in Quadragesima]
"Homo quidam erat dives (Lc. 16,19) – Circa vitam humanam triplicem invenimus errorem..."
"...a quo omnia sunt facta nomine fortuito quem nobis prestat pater et filius et spiritus sanctus."
- q.)** ff. 127-130
f. 127 incipit
f. 130 desinit
- [Feria VI. post Dom. II. in Quadragesima]
"Homo quidam erat pater familias qui plantavit vineam (Mt. 21,33) – Solent arbores infructuosae et steriles eradicari..."
"...cum in deum manus mittere volebat."

- r.)** ff. 130-131'
f. 130 incipit [Feria VI. post Dom. II. in Quadragesima]
"Homo quidam plantavit vineam (Mt. 21,33) – In presenti evangelio hortamur ad cultandum eiusdem vinee..."
f. 131' desinit "...quoniam deum contemplamur et devotione intima Christo iungimur quam nobis."
- s.)** ff. 132-136
f. 132 incipit [Sabbato III. in Quadragesima]
"Homo quidam habuit duos filios (Lc. 15,11) – Tanti vigoris est amor patris in filium..."
f. 136 desinit "...sequere vult sequitur (reliqua illegibilia)"
- t.)** ff. 136-138
f. 136 incipit [Feria II. post Dom. III. in Quadragesima]
"Quanta audivimus facta in Capharnaum (Lc. 4,23) – Sic negotiatores huius [mun]di dimittunt terras proprias et vadunt ad negotiandum..."
f. 138' desinit "...In nomine Ihesu omne genus flectatur quam nobis conferet pater etc.'
- u.)** ff. 138'-143
f. 138' incipit [Feria III- post Dom. III. in Quadragesima]
"Aspiciens Ihesus in discipulos suos dixit Symoni (Mt. 18,25) – Perfectiora que in unitate parvorum existit..."
f. 139' vacant nonnulla
f. 143 desinit "...sed post remissionem sepe continere seu timere significat"
- v.)** ff. 143-147
f. 143 incipit [Feria IV. post Dom. III. in Quadragesima]
"Acceserunt Ihesum a Ierosolomys scribae (Mt. 15,1) – videmus sic esse in regimine communitatis..."
f. 147' desinit "...defunctu dampnaberis [?] secundum Augustinum ibidem."
- x.)** ff. 147'-150'
f. 147' incipit [Feria V. post Dom. III. in Quadragesima]
"Surgens Ihesus de synagoga intravit in domum Symonis (Lc. 4,38) – Sicut dicit Augustinus Magnus de celo venit medicus..."
f. 150' desinit "...et boni ad melius perficiant quam nobis conferat."
- y.)** ff. 150'-158
f. 150' incipit [Feria VI. post Dom. III. in Quadragesima]
"Venit Ihesus in civitatem Samariae que dicitur Sichar (Jo. 4,5) – Sicut dicit philosophus exposita lux positum magis elucere..."
f. 158' desinit imperfectum "...sed veniente Christo albe facte sunt ad messem"
- f. 159 -159' vacant
- 4.** ff. 160-199
f. 160 [Ps.-Augustinus: Sermones[LXXVI] ad Eremitas].
f. 160 incipit "Incipiunt Sermones beati Augustini episcopi ad heremitas" (r.)
f. 160 "De lingua dolosa Sermo primus." (r.) [Sermo 29]
f. 199 desinit "...quid placeat coram se per ihesum christum cui est hono et imperium in secula seculorum. Amen. Orate pro nobis fratres et ante meum recessum cupio uos salutare in osculo pacis."

f. 199 Expliciunt sermones beati Augustini doctoris episcopi ecclesie Ypponensis per fratrem Stanislavum Moravum de Olomutz anno domini etc. millesimo CCCC° LXIII° VII° kal. Septembris."

(Ed.: PL 40, 1271-1273. Series sermonum in codice secundum PL: Serm. 29-42; 1-4; 6-13; 43; 5; 26; 44; 14-18; 21; ff. 190-190': "De paenitentibus sermo 38 [!]" "Penitere penitentes et non eritis deridentes..." (Ed.: PL 39, 1713-1715 cf. CPL 285 et CPPM I, 758); 23-25; 27; 19-20; 28; 46-47; 22. Cf. CPPM I, 1149. et CPL 377. Frede (1995), 291-292.)

5. ff. 199'-201 **Augustinus: Epistola ad Victorianum presbyterum.** [Epistola 111]
 „Epistola beati Augustini ad Victorianum presbyterum”

f. 199' "Suo dilectissimo et desideratissimo fratri ot compresbitero victoriano Augustinus indomino salutem ..."

f. 199' incipit "Littere tue im pleuerunt grandi dolore cor nostrum ..."

f. 201 desinit "... si scripturas eius intentissime legeritis."

(Ed.: PL 33, 422-427.; CSEL 34/2, 642-657.)

Cod. 71. (=Cod. Lat. 71)

GUIDO DE COLUMNA: Historia Troiana Epistola Iohannis Presbyteri Treuga Amirae zultani

Cod. chart. — a. 1475. — unica columna — 280 x 212 mm — ff. 85. — *Compact.*: s. XIX. Inscriptio (s. XIX.): "Matthaei de Sztara. Historia Troiana. 1475 M. S." — *Scriptura*: Gothica cursiva formata. — *Ornamenta*: litterae initiales simplices rubrae. Capitula rubro notata. — *Scriptor*: "Per me Mathaeum de Stara" Cf. Cod. Lat. 25. — *Provenientia*: ex Hungaria. — *Possessor*: "Explicit hoc opus octavo die ascensionis domini. Quod fecit fieri magnificus et egregius dominus Ladislaus de Egerwara gubernator episcopatus Waradiensis. Per me Matheum de Stara. Anno domini Millesimo Quadringentesimo Septuagesimo quinto. Anno etc." v. notam de scriptore. deinde f. 1 in m. sup. m. s. XVIII. "Conventus Lauretani in Hungaria Ordinis Servorum Beatae Virginis Mariae." — *Bibliographia*: Csontos J.: Magyarországi könyvmásolók. MKSz 4 (1879), 302. num. 65.; Sopko (1982), num. 263; Kódexek (1985), 147, num. 150; Hoffmann Zs. – Wehli, T: *Régi magyar bibliofilek*. Budapest 1992, 238.

1. ff. 1-76' **[Guido de Columna: Historia Troiana]**

f. 1 "Incipit Hystoria Troiana." (r.)

f. 1 incipit "(L)icet quotidie vetera recentibus obruantur..."

f. 76' desinit "...Quod quidem Opus factum est Anno dominice Incarnacionis Millesimo ducentesimo Octuagesimo septimo eiusdem prime Indiccionis. feliciter. Amen."

f. 76' „Explicit hoc opus octavo die Ascensionis Domini. Quod fecit fieri magnificus et egregius Ladislaus de Egerwara gubernator Episcopatus Waradiensis. Per me Matheum de Stara. Anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto anno et cetera.”

(Ed.: Columna, Guido de: *Historia Troiana*. Argentinae [: Husner, Georg], 1494, ff.

- 2. ff. 77-78'**   **[Epistola fictitia Johannis Presbiteri ad Emmanuelem Romanum Gubernatorem De ritu et moribus Indorum.]**
- f. 77   "Incipit Epistola Johannis Presbiteri qui dicitur Rex Regum." (r.)
- f. 77   incipit   "(P)resbiter Johannes Potencia et virtute domini nostri Jhesu christi Rex Terrenorum Regum..."
- f. 78'   desinit   "...neque fraus sicut in greculis tuis."
"Et sic est finis huius epistole."
- (Ed.: Zarncke, F.: Der Priester Johannes. *Abhandlungen der Philologisch-historische Klasse der königlich sächsischen Gesselschaft der Wissenschaften* 7 (1879), 909-924. Codex noster versioni A in editione Zarnckei similis esse videtur, ab illa tamen tam magis discrepat, ut textus noster recensio specialis esse commendari videtur.)
- 3.**   **[Treuga Amirae zultani cum Iohanne de Hunyad a. 1451.]**
- f. 78'   incipit   "(D)ei gracia Ego Magnus dominus Amyre zwlthan Mehmeth-beegh ..."
- f. 79'   desinit   "...Anno a principio mundi sex milia et Nonagentesimo et sexagesimo."
- ff. 79'-85'   vacant

Cod. 72. (=Cod. Lat. 72)
(olim A 143)

M i s c e l l a n e a   a s c e t i c a

Cod. chart. — S. XV/2 (1467) — unica columna — 216 x 146 mm — ff. 188— *Compact.*: charta grossa s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Tituli et initiales litterae rubro notati. — *Scriptor*: f. 155: "Explicit hoc opusculum anno Domini millesimo sexagesimo septimo (1467) feria sexta post octavam corporis Christi per fratrem Mathaeum monachum Carthusiensis ordinis professum in leweld monasterio" [Városlőd, Com. Veszprém, Hungaria.] — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Carthusia de Lövvöld, deinde Carthusia de Lechnitz, mox monasterium Paulinorum de Elefánt, demum tempore abolitionis monasterium Paulinum in Pest, Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 61.; Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicolas Kempf*. Leiden 1992, 283; 285-287.; CPL 1107.

- 1. ff. 1-97'**   **[Nicolaus Kempf OCarth.: De caritate et vitiis]**
- f. 1   "Tabula siue registrum partis prime huius operis."
- a.) ff. 1-18'**   [De vera, perfecta et spirituali caritate]
- "Incipit primus tractatulus cuiusdam fratris ordinis Carthusiensis de eo quomodo homo et maxime religiosus tendere debeat ad perfeccionem hoc est ad unam veram perfectam et spiritualem caritatem erga proximos."
- f. 1   incipit   "Ecce quam bonum et quam iocundum (Ps. 132,1) – Contraria iuxta se posita dicente Aristotele clarius se declarant..."
- f. 18'   desinit   "... antequam scrupuli in eo fuerint radicati."

(Cf. Pez, B.: *Bibliotheca ascetica antiquo-nova*. IV. Ratisbonae 1724, b5. Nr. 12. et Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicolas Kempf*. Leiden 1992, 286. Nr. 8.)

- b.)** ff. 19-32'
f. 19 "De vera et falsa caritate inter fratres in unum habitantes."
f. 19 incipit "Tabula siue registrum in opusculum sequens."
f. 32' desinit "Omnibus nostris virtutibus et bonis aliqua sunt vitia et mala ideo vicinia et similia..."
f. 32' desinit "...talis pestiferi magistri discipulus efficiatur. Quod nobis omnibus (etc.)."

(Cf. Pez, B.: *Bibliotheca ascetica antiquo-nova*. IV. Ratisbonae 1724, b4. Nr. 8. et Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicolas Kempf*. Leiden 1992, 286-287. Nr. 9.)

- c.)** ff. 33-75'
f. 33' "De peccatis caritati contrariis."
f. 33' incipit "Incipit tercius tractatulus de peccatis caritati contrarijs scilicet impaciencia Ira invidia et odio ac suis filiabus atque nepotibus ."
f. 33' incipit "Visum est aliquantulum de vera proximi amicitia..."
f. 75' desinit "...in nobis acuirere caritatem et pacem perpetuam quam nobis donare dignetur auctor pacis et caritatis (etc.)."

(Cf. Pez, B.: *Bibliotheca ascetica antiquo-nova*. IV. Ratisbonae 1724, b4. Nr. 9. et Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicolas Kempf*. Leiden 1992, 286-287. Nr. 10.)

- d.)** ff. 76-97'
f. 76 "Tractatus de suspicionibus."
f. 76 incipit "Incipit registrum in sequens opusculum."
f. 76 incipit "In predictorum quatuor viciorum scilicet impaciencie Ire Invidie et ody expugnacionem..."
f. 97' desinit "...et ita decipiam Achab et serentitatem. Quod nobis donare dignetur (etc.)."

(Cf. Pez, B.: *Bibliotheca ascetica antiquo-nova*. IV. Ratisbonae 1724, b4v. Nr. 11. et Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicolas Kempf*. Leiden 1992, 286-287. Nr. 11.)

- 2.** ff. 97'-154'
f. 97' **[Nicolaus Kempf de Argentina OCarth.: De discretione]**
f. 99 "Tabula siue registrum in opusculum sequentis materie."
f. 99 "Incipit tractatus de eo quod sola discrecio religiosus summe necessaria perducit sine errore ad perfectionem et finem bonum."
f. 99 incipit "Bonum est sal (Lc. 14,34) – Sal discretionem significat..."
f. 154' desinit "...de qua posterius latius esset dicendum sed causa breuitatis iam pertransivi de presenti."
"In nomine sancte et individuae Trinitatis explicit hoc opusculum anno Domini millesimo sexagesimo septimo (1467) feria sexta post octavam corporis Christi per fratrem Mathaeum monachum Carthusiensis ordinis professum in leweld monasterio. Benedictio et claritas et sapiencia et

gratiarum actio honor et virtus et fortitudo Deo nostro in secula seculorum. Amen."

(Ed.: Pez, B. (ed.): *Bibliotheca ascetica antiquo-nova*. IX. Ratisbonae 1724, 379-532. Cf. Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicolas Kempf*. Leiden 1992, 283-284.)

„Sorte supernorum scriptor libri pociatior
Morte superborum raptor libri moriatur.”

(Cf. Walther II, 30085 et Cod. Lat. 24, f. I'. et Cod. Lat. 103, f. 199.)

f. 155'

vacat

3. ff. 156-176'

[Thomas Kempis: De imitatione Christi, liber IV.]

f. 156

"Tabula opusculi sequentis de corpore christi."

f. 156'

"Incipit tractatulus de sacramento corporis christi. Qui ut fertur editus fuit a quodam monacho ordinis Carthusiensis in maiori domo Carthusie. Cum quanta reverentia Christus sit suscipiendus capitulum primum. Vox Christi." (r.)

f. 156 incipit

"Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis..."

f. 176' desinit

"...non essent mirabilia nec ineffabilia dicenda."

patris

"Explicit hoc opusculum de sacramento corporis christi in nomine et filij et spiritus sancti."

(Ed.: Pohl, M. J. (ed.): *Thomae Hemerken a Kempis Can. Reg. Ord. S. Augustini Opera omnia*, II. Freiburg in Bressgau 1904, 89-138.)

4. ff. 177-182'

[Columbanus: Instructio V.]

f. 177

"Incipit epistola beati Columbani abatis (!) de contemptu mundi."

f. 177 incipit

"O tu vita quantos decepisti quantos excaecasti ..."

f. 182' desinit

"...ut propriis ac nostris heredes efficiamur donante domino nostro (etc.)".

(Ed.: PL 80, 240-241; Walker, G. S. M. (ed.): *S. Columbani opera*. Dublin 1957, 84-86. Cf. CPPM I, 4551 et CPL 1107.)

5. ff. 178-182'

"Sequitur tractatulus beati Bernhardi abbatis de oculo cognitionis et dilectionis."

f. 178. incipit

"Vulnerasti cor meum (Cant. 4,9) – In his prelibatis verbis nobis intimatur..."

f. 182 desinit

"...venturus est iudicare vivos et mortuos et saeculum per ignem. Amen."

(Cf. Nürnberg Stadtbibliothek Cent. I, 53, f. 100-102' – Schneider, K.: *Die Latenischen mittelaterlichen Handschriften*. 1. Wiesbaden 1967, 57.; Basel UB BX 6 – Meyer, G. – Burekhardt, M.: *Mittelalterliche Lateinische Handschriften der Universitätsbibliothek Basel*. 2. Basel 1966, 480.)

Cod. 73. (=Cod. Lat. 73)

Miscellanea theologica

Codex chart. — S. XV/2 (1462-73) — unica columna — ff. 402 — *Compact.*: Lignea s. XVI. corio fusco impresso tecta, clavi iam deperditi. Inscriptio (s. XVIII.) "Directorium Strigoniense." — *Scriptura*: Gothica cursiva notularis, s. XV/1-2, et s. XVI. ineunte 6 addit. (Manus diversae.) — *Scriptor*: Johannes Gerardi de Aranyas (de Strigonio), sacerdos in terra Scepus, qui Albo Studiosorum teste, anno 1437 Universitati Viennensi inscriptus fuit. — *Ornamenta*: Tituli et initiales rubri. — *Provenientia*: Hungaria – Scepus. Cf. f. 267': Annotatio Hungarica: „hamar iambor ember” et glossae Germanicae. — *Possessor*: Primus videtur esse scriptor Johannes Gerardi, deinde Johannes plebanus Gilnitzensis (Gölnitz) 1504; Christophorus in Leubitz plebanus; Thomas de Monte Georgii 1516, deinde Collegii Tyrnaviensis Societatis Jesu 1628, post abolitionem Georgius Pray (cf. Horvát I.: A magyar nyelv régi maradványairól. *Tudományos Gyűjtemény* 5 (1835), 95-96.) deinde Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Csontos J.: Aranyasi Gellértfi János codex 1462-1473-ból. *MKSz* 4 (1879), 69-83; Hradsky J.: *A XXIV királyi plébános testvérelete*. Miskolcz 1895, 119-122; Dankó, J.: *Vetus Hymnarium Ecclesiasticum Hungariae*. Budapestini 1897, 465-484.; Hradsky J.: *A 24 kir. magyar plébános testvérelete és a reformáció a Szepességben*. Miskolcz 1895, 119-122; Tímár K.: Szepesszombati Tamás könyvtárának töredéke. *MKSz* (1912), 284; Holik F.: Adalékok codexaink forrásaihoz. *ItK* (1922), 126-127; V. Kovács S.: Avicenna középkori magyarországi hatásához. *Filológiai Közöny* (1961), 341-342; Hajdu H.: A budapesti Egyetemi Könyvtár latin kódexainek katalógusa. *Filológiai Közöny* 11 (1965), 238-243; Mályusz E.: *Egyházi társadalom a középkori Magyarországon*. Budapest 1971, 322-323; Radó (1973), 485-491; Bloomfield 2934; Sopko (1982), num. 265; Kódexek (1985), 156. num. 161; Hoffmann E. – Wehli T. *Régi magyar bibliofilek*. Budapest 1992, 241; Erdő P.: *Egyházjog a középkori Magyarországon*. Budapest 2001, 79.

f. I manus XV ex. exscribit Petrarcham principes et nobiles saeculares in op. "De vita solitaria" vituperantem.

1. f. I' **[Versus de virtutibus Agni Dei]**
incipit "He sunt virtutes agnus dei seu agnus dei modo infrascripto conferti"
desinit "Balsamus et munda cera cum crismatis unda..."
"...Queque valet minima pars eius ut integra tota."

(Cf. Walther I, 2058. et *Ordo Romanus* XIV: PL 78, 1222.)

"Istos Gregorius versus misit papa summus
Carolo in his regno Francorum principe magno
Agni rite dei vivi referendo sibi

Hic regi Carolo Francorum principe magno
Explalnando sibi vires in agno dei"

"Agne dei miserere mei qui crimina mundi..."

(Cf. Walther I, 694)

"Vulnera quinque dei sunt medicina mei."

(Cf. Walther I, 20865.)

2. ff. 1-38' **[Ordinarius Strigoniensis ad usum Praepositurae Scepusiensis]**

- f. 1 "Incipit rubrica Strigoniensis. Et primo in aduentu domini.
 f. 1 incipit "Nota rubrica de aduentu domini. Et primo
 quando debeat incipi antiphona de aduentu videlicet A diebus
 antiquis..."
 f. 38' desinit "...Et ista prefacio servatur usque ad dominicam Vidi dominum."

(Ed.: Dankó, J.: *Vetus Hymnarium Ecclesiasticum Hungariae*. Budapestini 1897, 485-571.)

- 3. ff. 39-57'** **[Speculum artis bene moriendi]**
 f. 39 „Sequitur tractatus de arte moriendi.”
 f. 39 incipit „Cum de praesentis exilii miseria mortis transitus ...”
 f. 57' desinit „...vt prius antequam mors occupat mori discat. Et sic est finis huius tractatus”

(Ed.: *Ars moriendi "Cum de praesentis exilii miseria mortis transitus ..."*, [Köln: Drucker von `Historia S. Albani', cca 1474] (GW 2597). De auctore: Rainer, R.: Die Verfasser des Speculum artis bene moriendi. *Anzeiger der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. Philologisch-historische Klasse* 1951, 387-389; Madre, A.: *Nikolaus von Dinkelsbühl*. (=Beiträge zur Geschichte der Philosophie und Theologie des Mittelalters 40/4) Münster 1965, 292-295. cf. etiam Bloomfield 1076. Kaeppli Nr. 965.)

- 4. ff. 58-59** "Nota de Symbolo maiori, quando cantari aut legi debeat ex Collectali antiquiori Capituli Scepusiensis scripta 1517.
 f. 58 incipit "Cantatur autem symbolum maius in solempnitatibus..."
 f. 59 desinit "...resurrectio mortuorum et sic est finis. 1517"

(Ed.: Dankó, J.: *Vetus Hymnarium Ecclesiasticum Hungariae*. Budapestini 1897, 587-588.)

- 5. ff. 60'-81'** **[Canones Sinodi Scepusiensis a Joanne Stock Praeposito Ecclesiae Scepusiensis Leutschoviae celebratae 1460.]**
 a.) f. 60 [Praefatio ad constitutiones]
 f. 60' „Constitutiones Sinodales In mediate (Inmediate!) hic infra sequentes editae sunt per Reverendum dominum Johannem Stock Slezitam arcium et medicinae doctorem phizicum divi Sigismundi regis Ungarie ac Romanorum imperij (imperatoris!) semper augusti Marchionisque Brandenburgensis provulgate. Inclita Urbe Leutscha metropolitana Scepusiensi. In sinodo ibidem pro tunc celebrata per eundem Reverendum dominum Johannem Stock Anno domini Millesimo Quadringentesimo sexagesimo 1460. Qui obiit Budae anno Domini 14[72]."
- b.) ff. 61-80 [Constitutiones]
 f. 61 „Celebrata 1460 in Lewt[scha]” (r.)
 f. 61 incipit "Johannes Stock prepositus Ecclesie sancti Martini Scepusiensis honorabilibus et discretis viris Capitulo ecclesie Nostre antedictae plebanis ecclesiarum parochialium Rectoribus et curam animarum habentibus ubivis in districtu nostro Scepusiensi, et alibi jurisdictione nostra constitutis Salutem in domino cum omni boni incremento. uam grauibus sit onusta stipendijs quotque ac quantis sit plena periculis..."

- f. 78' desinit „...in sua ecclesia faciat celebrare..”
(Ed.: Batthyány I.: *Leges ecclesiasticae R. Hungariae*. III, Claudiopli 1827, 508-518.)
- 6.) ff. 80'-81
f. 81' [Lectura arboris cognitonis spiritualis ac legalis]
„Haec sunt impedimenta cognationis tam spiritualis quam legalis quae impediunt matrimonium et dirimpunt iam contractum.”
f. 81' incipit „Et nota cognatio legalis estquaedam...”
f. 81' desinit „... secus de alys ubi est impedimentum.”

(Cf. Dessau: Stadtbibliothek: Georg Hs. 47, ff. 272r-v. – Fliege, J.: *Die lateinischen Handschriften der Stadtbibliothek Dessau: Bestandsverzeichnis aus dem Zentralinventar mittelalterlicher Handschriften*. Berlin, 1986 41.; Fritzlar: Dombibliothek: Ms 57, ff. 73v-74v. – List, G.: *Die Handschriften der Dombibliothek Fritzlar*. Wiesbaden 1984, 98.)
7. ff. 82-108 **[Statuta Synodalia Cardinalis Demetrii Archiepiscopi Strigoniensis 1483.]**
f. 82 incipit "Sicut doctor summus et egregius beatus Augustinus testatur in libro de fide cristiana..."
f. 108' desinit "...non potest nisi per sedem apostolicam dispensari."

(Ed. ex hoc codice: Batthyány I.: *Leges ecclesiasticae R. Hungariae*. III, Claudiopli 1827, 260-279.)
8. ff. 109-125 **[Franciscus Eximensis: Modus praedicandi]**
f. 109 "Modus predicandi sequitur." (r.)
a.) ff. 109-109' [Prologus]
f. 109 incipit "Iesus christus tocius ecclesie pastor et pater ac frater dulcissimus..."
f. 109' desinit „...doctrina egregia suptracta.”

b.) ff. 109'-144' [Textus]
f. 109' incipit „Circa finem praedicationis quod est primum discutiendum...”
f. 144' desinit "...attentatum continue accedamus istis penitus praemissis."

(Ed.: Martin de Barcelona (ed.): L' "Ars Praedicandi" de Francesco Eximensis. In: *Homenatge a Antoni Rubió i Lluch*. Barcelona 1936, 303-340. Cf. Krakow: Bibliotheca Jagellonica: cod. 471, f. 235v-246r – *Catalogus III* (1984), 63.)
9. ff. 145-168' **[Notae diversae]**
a.) ff. 145-153' [Notae de cogitationibus]
f. 145 "Emendemus in melius"
f. 145 incipit "Quaeritur quoniam post hoc coniecturari probabiliter se esse..."
f. 150' "...venerabilis doctor dombrowka(?)
"Freude wenig und mach daz wor
Sorge wenig und begal daz wor
Vil wisse und wenig sage
Antwort nicht auff alle frage"

f. 152' "Augustinus super Johannem

Sermo doctoris moderandus est secundum capacitatem...

- b.)** f. 154' incipit "Articuli symboli xii secundum scripta prophetarum. Et primus inquit Petrus..."
f. 155' desinit "...39 v accusatores vel testes"
- c.)** ib. [Nota de iure canonico]
f. 155' incipit "Ius canonicum habet quatuor libros principales..."
f. 156' desinit "...in constitutiones libris ius pars prior utens(?)"
- d.)** f. 156' „Sciendum” [De Clemente V. papa]
- e.)** ff. 156'-164' „De homicidio” [Notae diversae]
- f.)** f. 164'-166'
f. 164 incipit „De predicationibus”
f. 166' desinit "Propheta: Caupones vivam miscunt aquam vino..."
"...debitam reverentiam impendat"
- g.)** f. 166' [Notae iuristicae]
- h.)** f. 167' „Contra hereticos”
- i.)** f. 168 "De contrahentibus sponsalia sub condicione patet hic infra."
f. 168 incipit Paulus Hunth artium ac decretorum doctor vester ad vota: Evangelico viro Bartolomeo predicante(!) in Elga(!) fratri suo carissimo S[alutem] p[lurimam] d[icit]..."
f. 168 desinit „...Datum ex Riuvlo dominarum [Nagybánya-Baia Mare] ante Vrbani, 1479."
- j.)** f. 168' „Clerici et laici, qui morientium clericorum audent bona dirumpere"
- 10.** ff. 169-181 **[Bonaventura: De doctrinis clericorum]**
f. 169 "Libellus sane pulcherrimus et utilissimus."
margine posteriore "Incipit liber Boneventurae domini cardinalis de doctrinis clericorum quibus scire poterunt modum perfecte vivendi quotidie prout deo obligantur."
ib. incipit "Omnis creatura deo servire obligatur quia omne quod habet ab ipso habet..."
f. 181 desinit "...castus in omnibus scilicet corde ore et opere et caeteris."
ib. "Expliciunt doctrinae Boneventurae domini Cardinalis bene valentes Sacerdotibus quantum ad modum vivendi profectum."
pro "Sub anno Domini 1469 in Leutschaw per Iohannem Gerhardi de Aranyas scripta(!) feria iiij Quatuor temporum Penthecosten finitae. Anno etiam quo idem Johannes novam missam in Dei nomine decantavit."

11. ff. 182-184'	„Excerpta ex tractatu S. Bernardi agens de eo quomodo sacerdos se habeat ante, infra et post officium divinum.”
f. 182 initium deest	"...in mundo quod sit cum peccato scilicet a quolibet indecenti ..."
f. 184' desinit	"...non putas posse facere tua virtute sed eius auxilio. Quod ipse nobis (etc.)..." „...Sit laus Deo 1469 per Johannem Gerardi"
12. ff. 185-187'	[Excerpta ex epistolis Hieronymi 52 et 58]
f. 185 in margine superiore	"Epistola Hieronimi ad Paulinum presbiterum." (r.)
f. 185 incipit	"Obsecro te Pauline carissime ut multitudines hominum ..."
f. 187' desinit	"...malorum quoque damnatio laus vero bonorum sit."
f. 187' (r.)	"Hec Jeronimus in Epistola ad paulinum presbiterum."
	(Textus ex cap. 6. Ep. 58 et cap. 11; 5. Ep. 52 compilatus.)
13. f. 188	[Nota brevis de ordinando officio infra octavam S. Johannis Baptistae]
	"Hec Thomas lector canonicus et vicarius in Scepus 1470."
f. 188'	„Sequitur tractatulus pulcherrimus de custodia quinque sensuum” (r.)
14. ff. 189-206	[Thomas Eberndorfer de Haselbach: De quinque sensibus. Excerptata et retractata]
f. 189 incipit	"Quanta mala incurrunt qui exteriores suos quinque sensus non habent in custodia..."
f. 206 desinit	"...incipiunt capita dolere perirent (!) oculos et aures."
f. 206	"1470 per Johannem Roznawiensem editus et Gerardum scriptus."
	(Ed.: Cf. <i>Nycholai Dünckelspühel Tractatus octo</i> . Strassburg 1516, 153ra-163vb, quo versio prima huius tractatus edita est. Cf. Madre, A.: <i>Nikolaus von Dinkelsbühl</i> . Münster 1965, 323-328.)
15. ff. 206'-210	[Notae variae]
a.) ff. 206'-210	[Notae de adulteriis]
f. 206'	"Pro adulteriis pro fornicantibus collectis" (r.)
ib. incipit	"Adulteres graviter peccant quare..."
f. 207' desinit	"...fallitur qui unum adulterum tangit."
b.) f. 208	[Nota de confessione]
c.) f. 208'-209'	„De fornicatione presbyteri a magistro Valentino conscripta”
ib. incipit	"Simplex fornicatio sacerdotis est..."
f. 209' desinit	"...ne seipsum damnat [...] confitente,..."
d.) f.210	„Nota de quadragena”
f. 210'-211'	vacant

- 16. ff. 212-218**
f. 212 incipit
f. 218 desinit
- [Viridarium sacerdotum]**
"Miror de clericis cuiuslibet ordinis sint, habent enim gestus cum militibus..."
"...nescimus diem neque horam quando pius deus de seculo nos emigrare iubeat etc.
- (Idem textus: Praga: Knihovna Národního muzea v Praze: XIV. E. 6., ff. 1-22.; Eichstätt: Universitätsbibliothek: Cod. st. 417, ff. 225-226. – Keller, K. H.: *Die mittelalterlichen Handschriften der Universitätsbibliothek Eichstätt: Bd. 2. Aus Cod. st 276 - Cod. st 470.* Wiesbaden 1999, 160. Cf. Bloomfield 3074.)
- ff. 218'-219' vacant
- 17.**
f. 220
ib. incipit
f. 248
f. 262
f. 262 desinit
- [Henricus de Odendorp: Super caput "Omnis utriusque ..." Excerpta]**
"Ex tractatu super omnis utriusque sexus"
"Omnis utriusque etc. Hoc signum omnis ponitur hic distributive non collective..."
"...signo nutu facto..." textus desinit et ad verba: "...vel alias quouis modo." reincipit.
"...qualitercumque reversionem evitare."
"Et haec sufficiant de hac ultima particula in laudem Dei et profectum aliquorum conscriptum breviter. Ex lectura domini H[enrici] de Odendorf Iuris vtriusque et artium professoris super caput, omnis utriusque sexus de peccatis et remissione 1470."
- (Ed.: *Repetitio capituli omnis utriusque sexus.* Leipzig 1493. Hain 11956. Cf. Aschbach, I 408; Schulte II, 433-434.)
- 18. ff. 249-255'**
f. 249 incipit
f. 255' desinit
- [Nicolaus de Blonia: Tractatus de sacramentis: De paenitentia eiusque partibus – Excerpta]**
"Penitentiam agite et appropinquabit vobis regnum celorum (Mt. 2. – Diffinitur autem sic penitentia secundum magistrum sententiarum..."
"...illis quos negotium tangit etc."
"Haec sunt excerpta ex sacramentali venerabilis doctoris Nicolai de Blonia ubi plura inuenies quae causa brevitatis omisi 1470."
- (Ed. Nicolaus de Plove: *Tractatus sacerdotalis de sacramentis.* Argentinae: Flach 1493 (Hain 3256). Cf. Schulte II, 531.)
- 19. ff. 257-261**
f. 257
f. 257 incipit
f. 261' desinit
- [Thomas de Chabham: Summa de Poenitentia. Excerpta]**
"Sequuntur breviter excerpta et raptim conscripta ex Summa Innocentii."
"Nota ut dicit Innocentius in sua Summa: Numquam desinat dolere de commisso qui vult gaudere de Dei promisso..."
"...suppleatur in purgatorio quod hominis mens fecit."
"Haec ex summa Innocentii collecta ad praesens sufficiant 1470."
- (Haec summa saepe Innocentio IV. papae tribuitur. Ed. Bloomfield, F. (ed): *Thomae*

de Chabham Summa confessorum. (Analecta Namurcensia 25.), Louvain–Paris 1968.
Cf. etiam Cod. Lat. 40, ff. 1-83' et 108, ff. 5-124.)

- ff. 262'-263' vacant
- 20.** f. 264 [Notae variae]
a.) f. 264 [Nota de utilitate psalmorum]
f. 264 incipit „Augustinus de utilitate psalmorum dicit...”
f. 264 desinit „...davidicos septem psalmos etc.”
- b.) f. 264' „Hora intrandi balneum” (r.)
- c.) f. 264' „Medicamen pro podagra”
- d.) f. 265-265' [Nota de modo confessione]
f. 265 incipit „Postquam peccator seu confitens coram deo...”
f. 265' desinit „...suplebitis quod unius plene scriptitavi.”
- e.) f. f. 266-267' [Nota de ira]
f. 266 incipit „Ira secundum Damascenum sic diffinitur...”
f. 267' desinit „His raptim conscriptis contentorum modo quia occupatus aliis plura nunc scribere nequeo Anno 1470 Leutschovie sabbato ante palmarum”
„Hamar Iambor Ember”
- f.) f. 267' [Initium tractatus „Super Omnis utriusque sexus.”]
f. 267' incipit „Omnis utriusque sexus etc. – Hoc signum omnis ponitur hic distinctive...”
f. 267' desinit
imperfectum „...Et bonum puta perpetuum vel(?) honor non singulorum comen(?)”
- ff. 268-271 vacant
- 21.** f. 271' Tabula aureorum numerorum pro annis 1464-82 et versus: "Duci vult sursum par vult imparque deorsum Tandem dextrorsum numerum notat ebdomadarum. Pro intervallo cum duobus taxillis ab anno 1464 inclusive usque ad 1483 exclusive."
- ff. 272-27 vacant
- 22.** ff. 275'-276' [Notae variae]
a.) f. 275' Adagia quaedam Germanica et Latina lingua scripta. (manu s. XVI.)
- b.) f. 276 "Ex Hugone de S. Victore"
- c.) f. 276' Qui cito dat...
(Walther II, num. 29941a-42)

<p>d.) ff. 277-292</p> <p>f. 277 incipit</p> <p>f. 292 desinit</p>	<p>[Glossae Germanica lingua in epistolis et evangeliiis dominicarum et festorum addictae]</p> <p>"Dominica infra octavam Nativitatis..."</p> <p>"...lang habisches naze trump naze."</p>
<p>23. ff. 293-355'</p> <p>f. 293 textus incipit</p> <p>f. 293 incipit commentarium</p> <p>f. 303'</p> <p>f. 304</p> <p>f. 355' textus desinit</p> <p>f. 355' desinit commentarium</p>	<p>[Petrus de Rosenheim: Roseum memoriale divinatorum eloquiorum: Novum testamentum cum commentariis]</p> <p>"A patribus genitum textit te christe Matthaueus..."</p> <p>"Quoniam ordine Beatus Mathaeus inter evangelistas computatur..."</p> <p>vacat</p> <p>Notae breves.</p> <p>"Angelus ostendit se nec adoret ait."</p> <p>"...ante ubi in prosa..."</p> <p>(Ed. (textus tantum): Petrus de Rosenheim: <i>Roseum memoriale</i>. Nürnberg: Kreusner 1493, ff. [e8]r-[f8]v. (Hain 13991).)</p>
<p>24. ff. 356-389</p> <p>f. 356 incipit</p> <p>f. 389 desinit</p>	<p>[Jacobus de Fladnitz: Confessionale]</p> <p>"Laetare filia Syon et inhabitabo in medio tui – Haec verba dicit dominus per Zachariam prophetam..."</p> <p>"...verbum dei cor eius illuminavit et eam ad bonum propositum reduxit."</p> <p>"Finitum Sabbato ante margarethe anno lxiij^o per Jo[hannem] Gerhardi de Aranasch pro tunc scolasticum in Quintofforo Laus deo Jesu meo. 1462"</p> <p>(Ed.: Thalsofer, F. X.: Ein Beichtbüchlein aus dem Ende des 15. Jahrhunderts. <i>Veröffentlichungen aus dem kirchenhistorischen Seminar München</i>. III/1 (1907), 295-313. Cf. Schulte II, 530. et Bloomfield 2934.)</p>
<p>25. f. 389'</p> <p>ib. incipit</p> <p>ib. desinit</p> <p>ff. 390-391</p>	<p>[Exemplum de virgine impatienti]</p> <p>"Erat quaedam virgo multum devota sed impatientissima..."</p> <p>"...que necessaria est ad salutem."</p> <p>vacant</p>
<p>26. ff. 392-400</p> <p>f. 392</p> <p>f. 392 incipit</p> <p>f. 400 desinit</p>	<p>[Johannes Jacobi: Regimen contra pestilentiam]</p> <p>"Incipit tractatulus de regimine pestilentiae."</p> <p>"In honorem sancte trinitatis ac virginis gloriose ad utilitatem rei publicae pro conservatione sanorum..."</p> <p>"...pestilentiae periculum evadere posset. Praestante domino (etc.)..."</p> <p>"Scriptus in Leutschaw feria quinta in festo divisionis apostolorum per Johannem Gerardi hospitalensem qui venerat de praedicatura</p>

Igloensi apud honorabilem fratrem suum praedulcem commorans. 1473"

(Ed.: Jacobi, J.: Regimen contra pestilentiam. [Antwerpiae: Mathias van der Goes, cca 1486-91] (Hain 9753), a[1]-[a6].)

- f. 400 "Saepe pater nequam prolem sibi procreat aequam
Et filia leuiter sequitur matris iter."
- f. 400' [Nota brevis de praecavenda pestilentia]
- f. 401 vacat
- f. 401'-402 Notae manu s. XVI scriptae.
- f. 402' „Anno Christi 1517. Thomae sum de monte divi Georgii” (r.)
Versus de adulteris

Cod. 74. (=Cod. Lat. 74)

B r e v i a r i u m P r a e m o n s t r a t e n s e

Cod. chart. — S. XV/2. — binae columnae — 199 x 147 mm — ff. 232 (post f. 11, et f. 125 folia nonnulla desunt) — *Compact.*: chart. grossa s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, tituli et capitula rubro notantur. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Monasterium S. Crucis de Lelesz O. Praem. f. 4 "dedicacio ecclesie de lelez" (r.) — *Bibliographia*: Timár K.: *Prémontréi típusú kódexek*. Kalocsa 1924, 21-22; Radó (1973), 333-337; Sopko (1982), num. 266; BH 396.

1. ff. 1-' **Ordo in vesperis Apostolorum, et de impositione historiarum.**
2. ff. 2-7' **Calendarium liturgicum Praemonstratense.**
8 febr. "Salomonis regis Elene regine", 4. mart. "Translatio sancti wenceslai martiris", 16 mart. "Bernardi Abbatis" (r.), 21 mart. "Benedicti Abbatis" (r.), 23 apr. "Adalberti Episcopi et martiris", 2 maii "Elizabet Electe", 8 maii "Stanislai Episcopi Dedicacio ecclesie de lelez", 27 jun. "Ladislai regis et confessoris", 11 iul. "Translacio sancti Benedicti Abbatis.", 17 jul. "Alexi confessoris, Zorardi Benedicti martirum", 29 iul. "Deposicio sancti Ladislai Regis." (r.), 20 aug. "Stephani Regis et confessoris", 26 aug. "Translacio sancti Adalberti", 27 aug. "Bernardi Abbatis", 24 sept. "Gherardi episcopi et mart. Conceptio Johannis Baptiste.", 28 sept. "Wenceslai ducis et martiris", 3 oct. "duorum Ewaldorum", 4 oct. "Francisci confessoris" (r.), 10 oct. "Gereonis cum socijs", 11 oct. "Translacio sancti Augustini Episcopi", 26. oct. „Demetrii martyr” 4 nov. "Emerici ducis et confessoris" 19 nov. "Elizabet regine".

3. ff. 8-' Notae: "quibus diebus cursus beate virginis in choro intermittitur"
"Hec sunt igitur festa duplicia..."
"Item quatuor euan[gelistae], et quatuor doctorum, statuit sedes apostolica duplicia festa tenere prout in statutis habentur."
"Notandum est quod quilibet frater ordinis premonstratensium ex debito tenetur cottidie decantandos ad istos psalmos" (Pro bono ordinis ante matutinum. Psalmi tres cum orationibus ante Matutinum cantandi.)
4. ff. 9-11' [1293. 15 Sept.] Lodomerius miseracione divina archiepiscopus Strigoniensis ad petitionem Ladislai praepositi monasterii B. M. V. de Saagh [Ipolyság-Sahy] OPraem. transsumit et confirmat litteras Philippi archiepiscopi Strigoniensis [1262-72] de transsumptione privilegiorum a Romanis Pontificibus canonicis OPraem. concessis. Rescribuntur: Innocentius III.: 27. Jul. 1198 "In eminenti apostolicae sedis specula ..." (Potthast, 334), Martinus IV.: 6 Dec. 1281 "Quia vos religiose vivere..." (Potthast, 21817), "Confirmacio domini Lodomery diuina miseracione archiepiscopi sancte Strigoniensis Ecclesie super libertate ordinis fratrum et prelatorum premonstratensium."
5. f. 11' Notae de coronatione Mathiae Corvini Regis [29 Mart. 1464.], de obitu Dionysii Card. de Szécs Archiepiscopi Strigoniensis [1 Febr. 1465.], de obitu Cantoris Vicarii Strigoniensis "qui alias fuit causarum auditor Sacri concilij Basiliensis" [Nicolaus de Temesvár, rectius praepositus S. Stephani de castro Strigoniensi, v. Kollányi, Esztergomi kanonokok, 90.] [1 Jul. 1457], Iohannes Vitéz de Zredna Archiepiscopi Strigoniensis [9 Aug. 1472], de obitu Martini de Pesth canonici de Quinqueecclesiis [18 Jul. 1473.]
- (Ed. huius textus: Knauz, N.: A magyar egyház régi szokásai. *Magyar Sion* (1869), 738.
6. f. 12-' Initia Evangeliorum Ss. Mathaei et Lucae. f. 12' in margine superiore "Finito Responsorio In columbe specie incipitur Ewangelium" .
- f. 13-' Tabulae ad Kalendarium.
7. ff. 14-94' **Psalterium**
- ff. 86-92 **Cantica**
- ff. 92-94' **Benedictus, Te Deum, Symbolum Athanasii.**
8. ff. 94'-114' **Hymnarium**
Hymni in Breviario Praemonstratensi consueti: Ch.: 4426, 20138, 12034, 5129, 10691, 3830, 610, 8453, 20268, 3484, 10934, 14968, 21039, 1597, 549, 12792, 5432, 8671, 11015, 13516, 10968, 3471, 117, 20455, 9677, 2959, 2832, 590, 11228, 4533, 18607, 600, 17453, 9136, 9620, 9507, 21703, 20918, 6866.
- ff. 109'-111' Proprium sanctorum Hungariae: de S. Stephano Rege: "Gaude mater Hungaria..." (AH 24, 449), et "Gaudent celi nova luce..." (AH 24, 451),

de S. Emerico: "Gaude parens Pannonia...", (AH 4, 244), de S. Ladislao Rege: Regis regum civis ave..." (AH 4, 174), de S. Elizabeth: "Novum sidus emicuit..." (AH 52, 163), de S. Katherina: "Catherine collaudemus virtutum insignia..." (AH 52, 220), de S. Dorothea: "Gratulare cesarea..." (AH 52, 166).

post f. 111	aliqua folia exciderunt
9. ff. 112-125'	Capitularium. [Initium deest]
a.) ff.112-119'	Temporale
b.) ff.119'-123	Sanctorale
c.) ff. 123-125'	Commune
10. ff. 126-160'	Collectarium. [Initium deest]
a.) ff. 126-136	Temporale
b.) ff. 136-156	Sanctorale [29. Nov. – 25. Nov.]
c.) ff. 156-158'	Commune
d.) ff. 158'-160'	Suffragia: De beata virgine Maria (7 orationes deinde): "De sancta cruce"; "Michaelis"; "Johannis Baptiste"; "Petri et Pauli"; "Augustini"; "Nicolai epi"; "Stephani regis"; "de confessoribus";
f. 160	"Emerici. Ladislai"; "de virginibus ac martiribus"; "Elyzabet"; omnium sanctorum; de pace.
11. ff. 161-232'	Breviarium de Tempore. Incipit in dominica prima Adventus et desinit ad initium tertiae lectionis Sabbathi post II dominicam in Quadragesima.

Cod. 75. (=Cod. Lat. 75.)

HUGO RIPELIN DE ARGENTINA: *Compendium theologiae veritatis*
 S. THOMAS AQUINAS: *Quodlibetum VI.*
 S. GREGORIUS: *Homiliae*
 S. HIERONYMUS: *Homilia*

S. IOHANNES CHRYSOSTOMUS: Homilia
 BINDUS GUERRI: Figurae super totam Bibliam
 ORIGENES: Homiliae
 ANSELMUS CANTUARIENSIS: Cur Deus homo
 GUILLELMUS ALVERNIA: Magisterium
 LOTHARIUS DE SEGNI(INNOCENTIUS III): De miseria conditionis
 humanae
 Sermones

Cod. chart. — S. XV/2 (1467-72) Cf. f. 217': 1470, f. 373: 1472, f. 413': 1471, f. 462: 1467, f. 472: 1467, f. 473': 1467. — Binae columnae — 313 x 212 mm — ff. 474 (f. n. o.) — *Compact.*: s. XV/XVI. lignea, corio albo tecta, noduli cum laminibus angularibus et umbilico aenei, clavi aenei iam deperditi. Inscriptio: s. XIX "Volumen Ioannis de Keszmark." — *Scriptura*: Bastarda currens, in fine f. 273'. Cursiva currens notularis s. XV/2. — *Scriptor*: Usque ad f. 222: f. 217': "Et sic est finis huius quodlibeti per me E. L. anno domini 1470.", pro reliquis codicis partibus non notatur. — *Ornamenta*: Tituli, capitula et litterae initiales plerumque rubro notata cum lineationibus calami. — *Provenientia*: Hungaria septentrionalis, Polonia meridianus, vel Bohemia. — *Possessor*: f. 1. m. s. XV ex.: „Volumen domini Johannis de Keszmarkt plebani in Menhartzdorff (nunc: Menhartice in Bohemia) in quo continentur isti libri..." De Johanne de Keszmarkt v. Alba Iulia: Bibliotheca Batthyaneum: R IX 56, quo iste Johannes auctor Summae theologiae memoratur. De quo: Békési E.: Magyar írók Hunyadi Mátyás korából. (Scriptores Hungarici in aevo Matthiae de Hunyad). *Katholikus Szemle* 16 (1902), 743. num. xxxii. — *Bibliographia*: Csontos Magyarországi könyvmásolók. *MKSz* 5 (1880), 44 num. 45.; Lutz, J.-Perdizet, P. (ed.): *Speculum humanae salvationis*. I. Leipzig 1907, ix.; Kaeppli II, 260. num. 1982; Sopko (1982), num. 267; Kódexek (1985), 158-159. num. 169; BH 397.; Bloomfield 2562.

f. 1 "Volumen Johannis de Keszmark plebani in Menhartzdorff. In quo continentur isti libri.
 Primo Theorica sancti Thome Theologyce veritatis,
 Secundo quedam delineacio de vigore indulgenciarum,
 Tercio Quotlibetum Sancti Thome.
 Quarto Omelie Sancti Gregorij et consequenter nouem omelie origenis,
 Quinto Omelia Origenis super illo ewangelio In principio erat Verbum,
 Septimo Omelia Johannis Crisostomi super ewangelium Super cathedram moysi,
 Octavo duo sermones de Passione domini,
 Nono Sermo de Sancto spiritu Ad terciam feriam post Pentecosten,
 Decimo Alphabetum Utile pro Sermone (a. m.) alias aurea biblia,
 Undecimo duo libri Anselmi Cantuariensis dicti Cur deus homo,
 Duodecimo Liber..." reliqua folio absciso desunt.

1. ff. 2-91 **[Hugo Ripelin de Argentina OP.:] Compendium theologiae veritatis.**

f. 2 "De Natura veritatis Compendium Sancti Thome." (r.)

a.) ff. 2-3 [Registrum operis.]

b.) ff. 3-91 [Textus]

f. 3 incipit "Veritatis theologyce sublimitas cum sit superni splendoris radius..."

f. 91 desinit "...secundum merita recipiet sine fine."

(Ed.: Borgnet, A. (ed.): *Beati Alberti Magni opera omnia*. 34. Parisiis 1895, 1-261. De

auctore et editionibus cf. Kaeppli II, 260-269. num. 1982)

f. 91'

vacat

2. ff. 92-96

[De indulgentiis]

f.92 incipit
f. 96 desinit

"Notandum de indulgentiis unde indulgentia sic potest diffiniri..."
"...quomodo aliquo modo sciendum est de indulgentiis."

(Ed.: Gummerus, J.: Beiträge zur Geschichte des Buss- und Beichtwesens in der schwedischen Kirche. I. Uppsala 1900, lxvi.)

f. 96'-97'

vacant

3.

[S. Thomas Aquinas: Quaestiones Quodlibetales]

f. 98 incipit
f. 217' desinit

"Quesitum est de deo angelo et homine..."
"...sicut supra in uno quodlibeto scilicet tercio (quaternione vicesima tercia)"
"Et est finis hujus Quodlibeti per me E. L. anno Domini 1470."

(Ed.: *D. Thomae Aquinatis Quaestiones quodlibetales*. In: *Supplementum tertiae partis Summae Divi Thomae Aquinatis*. Bergami: C. Ventura 1589, 1-142. Ordo quodlibetorum: I-V; VIII; VII; IX; X; XI; VI; VII, 7. 1-2: „Quaestiones de opere manuali quae solent ponere in quibusdam libris circa finem septimae partis quaestionum”; XII. Cf. Glorieux, P.: *La littérature quodlibétique*. Paris 1935, 276-283.)

ff. 217'-222

[Conspectus quaestionum]

ff. 222'-223

vacant

4. ff. 223'-298

[S. Gregorius Papa: Homiliae 40 in Evangelia]

f. 223'
f. 224
ib. incipit

"Tituli Omeliarum beatissimi Gregorii pape incipiunt feliciter."
"In basilica sanctorum processii et martiniani Secundum Mathaeum XVI In illo tempore dicit Ihesus discipulis suis Si quis vult post me venire abneget semetipsum et tollat crucem suam... – Quia dominus ac redemptor noster novus homo venit..."
"...in vestris mentibus loquatur. Qui vivit et regnat cum patre in unitate spiritus sancti deus."

(Ordo homiliarum: 32; 27; 35; 5; 23; 21; 28; 13; 8; 3; 1; 2; 34; 4; 12; 16; 18; 14; 6; 10; 29; 9; 11; 17; 7; 9; 20; 22; 25; 24; 30; 26; 36; 31; 37; 15; 38; 33; 39; 40. Ed.: PL 76, 1075-1312. De collectione homiliarum v. CPL 1711; CPPM II, 2289 et Frede (1995), 350.)

5. ff. 285-289

[Johannes Scotus Eriugena: Homilia in prologum Evangelii secundum Johannem]

f. 285 incipit
f. 289 desinit

"Omelia Origenis" (in margine: „Omelia Origenis ij^{ab})"
"Vox spiritualis aquile auditum pulsat ecclesie..."
"...simbolorum legalium fons et prophetiarum visionum."

(Ed.: PL 122, 283-295.)

6. ff. 289-294
f. 289 incipit
f. 294' desinit
imperfectum
- [Hieronymus: Comment in Ev. Matth. IV, 26.]**
„Omelia beati Hieronymi doctoris”
„Erubescant qui putant saluatorem timuisse mortem...”
„...post duos versiculos sequitur Regem cum gloria videbitis...”
(Ed. PL 26, 197; CCL 77, 249-279.)
7. ff. 294-298
f. 294' incipit
f. 298 desinit
- [S. Gregorius: Homilia 34.]**
"In illo tempore accesserunt ad Iesum publicani... – Hestivum tempus quod corpori meo valde contrarium est..."
"...aduocatus noster factus est iudex noster. Qui vivit et regnat cum patre"
(Ed.: PL 76, 1246-1259.)
8. ff. 298-299'
f. 298
f. 298 incipit
f. 299' desinit
- [Chromatius Aquilegiensis: Opus imperfectum ad Matthaum: Homilia 43.]**
„Iohannis Crisostomi”
"Postquam dominus impios sacerdotes super se irruentes..."
"...noli recumbere in loco priori."
(Ed.: PG 56, 876-880. Cf. CPL 707; CPG 4569 et Frede (1995), 151. Ut homilia festalis v. Barré, H.: *Les homéliaires carolingiens de l'école d'Auxerre*. (Studi e Testi 25 Citta del Vaticano 1962, 241. et Barré H., *L'homiliaire carolingien de Mondsee*. *Revue Bénédictine* 71 (1961), 71-107: 102.)
9. ff. 299'-301'
f. 299' incipit
f. 301' desinit
- [Ps.-Johannes Chrysostomus:] "Sermo de Sancto Johanne Baptista." (r.)**
"Heu quid agam unde sermonis exordium faciam..."
"...pari gracia annumeremur. In Christo Ihesu cui (etc.)."
(Ed.: PL 95, 1508-1514. Cf. CPL 931; Frede (1995), 373; textus Graecus originalis: CPG 4570.)
10. ff. 301'-315
f. 301' incipit
f. 304' desinit
f. 315 desinit
- [Sermo de Passione Domini]**
"Carissimi Cristus passus est (1Pt. 2,21) – Carissimi Licet opus nostrae redemptionis omnimode directe debuit obviare..."
"...Christus passus est pro salute nostra hora matutinali."
"Illius pro graciaram actiones (!) dicat quilibet flexis genibus Pater noster et A(ve Maria)."
"...dicerent plebi quia a mortuis surrexisset. Rogemus ergo (etc.)."
11. ff. 315-320
f. 315 incipit
f. 320 desinit
f. 320'
- [Sermo de cura pastoralis]**
"Amen, amen dico vobis qui non intrat per ostium (Io. 10,1) – Est commune proverbium non omne quod splendit in igne est aurum..."
"...deducet ad regnum perpetuum ad quod nos perducatur pater et filius et spiritus sanctus. Amen."
vacat

- 12. ff. 321-373**   **[Antonius Rampegolus de Janua OESA.: Figurae super totam Bibliam.]**
 f. 321 incipit   "Abstinencia est meriti augmentatitua Sapiencie acquisitiua..."
 f. 373 desinit   "...quia accepit epistolas ut persequeretur christianos."
                                  "Et est finis 1472."
- (Ed.: Rampigollis, Antonius and Bindo de Senis: *Aurea Biblia, sive Repertorium aureum Bibliorum*. [Köln: Ludwig von Renchen, cca. 1487] (HC HC 13679*), [aiij]r-[yv]v. Cf Stegmüller, RB 1419 et etiam Zumkeller, num. 115.)
- 13. ff. 373'-403'**   **[Origenes: VIII Homiliae]** (I.; III-IX; II. v. sub 5.)
a.) ff. 373'-374   [Ps-Origenes: Homilia I, in Matthaemum.]
 f. 373'   "Incipit omelia prima Origenis presbiteri quae servatur ab ecclesia."
 f. 373' incipit   "In illo tempore cum esset desponsata (Mt. 1,18) Omelia origenis presbiteri – Que fuit necessitas ut desponsata esset maria ioseph..."
 f. 374 desinit   ...consummationem seculi. Qui cum patre et spiritu sancto vivit in secula seculorum.'
- (Ed: PL 95, 1162-1167; GCS41/1, 239-245. Cf. CPG 1510, CPL 668, Frede (1995), 466.)
- f. 374 in margine   "Omelia 3^a Origenis, 1^{am} reperies inter omelias beati Gregorii quae incipitur In principio erat verbum."
- b. 374-375'**   [Ps-Origenes: Homilia in dominica infra octavam natalis Christi]
 f. 374 incipit   "In illo tempore erant pater Ihesu et mater (Lc. 2,33) Omelia Origenis –
 f. 374'   Congregemus in unum ea quae in ortu Ihesu dicta..."
 375' desinit   "...lucas sapientie nomine commendans. Qui cum patre et spiritu sancto vivit etc."
- (Ed.: PL 95, 1179-1185. Cf. CPPM I, 4117.)
- c.) ff. 375'-376'**   [Ps-Origenes: Homilia VI. in Matthaemum.]
 f. 375' in margine   "Omelia 4ta Origenis"
 f. 375' incipit   "Secundum Mattheum viij. In illo tempore descendisset Ihesus de monte (mt. 8,1) Omelia Origenis presbiteri etc. – Docente de monte domino..."
- f. 376' desinit   "...iste in fide mox in sinu Abrahe"
 imperfectum
- (Ed.: PL 95, 1189-1192; PLS 4, 878-883; GCS 41/1, 246-252. Cf. CPG 1515, CPL 673 et Frede (1995), 466.)
- d.) ff. 376'-377'**   [Ps-Origenes: Continuatio Homiliae praecedentis (VI.)]
 f. 376' in margine   "Omelia quinta Origenis "
 f. 376' incipit   "Secundum Mattheum viij. In illo tempore accessit ad Ihesum centurio (Mc. 6.30) Omelia Origenis presbiteri – Multi illo tempore pro diversis rogabant..."
- f. 377' desinit   "adiuvante ipso domino nostro Ihesu Christo qui cum patre et spiritu sancto vivit etc."

(Ed.: PL 95, 1192-1196; PLS 4, 883-887; GCS 41/1, 252-256. Cf. CPG 1515, CPL 673 et Frede (1995), 466.)

- e.)** ff. 377'-378'
f. 377' in margine
f. 377' incipit
f. 378 desinit
- [Ps-Origenes: Homelia VII. in Matthaeum]
"Omelia 6ta Origenis"
"Secundum Matheum viij. In illo tempore ascendente Ihesu (Mt 8,23) Omelia Origenis – Ingrediente domino in naviculam..."
"inclinat ubi vult Ihesus Christus dominus noster qui cum deo patre vivit etc."

(Ed.: PL 94, 411-413; PL 95, 1196-1200, GCS 41/1, 256-262. Cf. CPG 1516, CPL 674 et Frede (1995), 466.)

- f.)** ff. 378-380
f. 378 in margine
f. 378 incipit
f. 380 desinit
- [Ps-Origenes: Homilia de Maria Magdalena]
"Omelia Origenis vij^a"
"Secundum iohannem xx. In illo tempore Maria stabat ad monumentum (Io 20,12) Omelia Origenis – De praesenti solemnitate locuturus auribus vestre caritatis..."
"...nuntians aliis quia vidi dominum et hec dixit mihi. Cui laus etc."

(Ed.: Bourgain. L: *La Chaire francaise au XIIIe siecle*. Paris 1879, 373-389. Cf. CPG 1523.)

- g.)** ff. 380-403
f. 380 in margine
ib. incipit
f. 380'
f. 403
f. 403 desinit
- [Hericus Autissiodorensis: Homilia de sancto Stephano]
"Omelia Origenis viij^a"
"Secundum Matheum xxij. In illo tempore dixit Ihesus turbis iudeorum (Mt. 23,34) Omelia Herici – Evangelicae huius lectionis intellectus..."
interrumpitur textus ad verba: "epiphanius cyprius testatur. Vide defectum hoc vicesimo sexto folio iuxta signum illud"
et ad verba reincipit: "Quociens volui congregare filios tuos ..."
"...Prestante eodem domino nostro Ihesu Christo qui cum patre et spiritu sancti vivit et regnat per omnia secula seculorum."

(Ed.: PL 95, 1169-1173.)

- h.)** ff. 403-403'
f. 403 in margine
ib. incipit
f. 403' desinit
- [Haymo: Homilia in vigilia Epiphaniae]
"Omelia origenis ix^a"
"In illo tempore defuncto herode ecce angelus (Mt. 2,19) Omelia haymonis. – Quia non dixit defunctus sed defuncti..."
"...cuius regnum et imperium sine fine permanet in secula seculorum. Amen."

(Ed.: PL 95, 1186-1188.)

- f. 403'
- "Expliciunt Omelie beati Gregorii pape et Origenis presbiteri sub anno domini millesimo (!) quadringentesimo septuagesimo septimo in die Mercurii ante festum nativitatis sancti Iohannis Baptiste [18 . Jun.] ."

- 14.** ff. 381-402' [S. Anselmus Cantuariensis: Cur Deus homo]

f. 381 incipit "Opus subditum propter quosdam qui antequam perfectum exquisitum esset..."
f. 402' desinit "...deo non nobis attribuere debemus qui est benedictus in secula. Amen."

(Ed.: PL 158, 359-432; SC 91, 198-460.; Schmitt, F. S. (ed.): *S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi opera omnia*. II, Stuttgart – Bad Cannstadt 1968, 47-133.
Cf. etiam Cod. Lat. 50, 2)

f. 404-404' vacat

15. ff. 405-413' **[S. Isidorus: De differentiis rerum]**
f. 405 "Incipit liber differenciarum Sancti ysidori Episcopi."
f. 405 incipit "Inter deum et dominum ita quidam diffinierunt..."
f. 413' desinit "...metus dyabolice ruine absque exemplo humilitatis christi."
"Explicit liber differenciarum de Subditis Anno domini 1471°"

(Ed.: PL 83, 69-98. CPL 1202.)

16. ff. 414-449' **"Speculum humane salvationis."**
f. 414 "Incipit prohemium cuiusdam novae compilationis cuius nomen et titulus est speculum humane salvationis..."

a.) ff. 414-415' [Proemium]
f. 414 incipit "Expediens videtur et utile quod primo in hoc prohemio exponatur ..."
f. 415' desinit ",,... Si sciunt historias possunt etiam ipso prohemium ???"

(Cf. Bloomfield, 2076.)

b.) ff. 415'-449' [Textus]
f. 415' incipit ",,Qui ad iustitiam erudiunt multos fulgebunt"
f. 449' desinit "...sine fine merear aeterno gaudio frui. Quod nobis (etc.)."

(Ed.: Lutz, J.-Perdizet, P. (ed.): *Speculum humane salvationis*. I. Leipzig 1907, 2-99.)

17. ff. 450-451' **[Sermo de S. Stanislao Episcopo Martyre]**
f. 450 incipit "Talis enim decebat ut esset pontifex (Hebr. 7,26) – Apostolus in hodierna epistola dicit Omnis pontifex ex hominibus assumptus... "
f. 450 "Per Aaron potest intelligi beatus stanislaus..."
f. 451' desinit "...ideo merito celis alcior factus est."

18. ff. 452-454 **[S. Bonaventura: Tractatus de praeparatione ad missam]**
a.) f. 452 incipit "Ad honorem gloriosae et individuae Trinitati set ad reuerenciam excellentissimi sacramenti preciosi corporis et sanguinis domini..."
f. 454 desinit ",,posse virtute sed eius auxilio quod ipse noibis praestare deignetur. Amen."

(Ed.: S. Bonaventurae Opera omnia, Bd. 8, Quararacchi 1898, S. 99-106.)

- b.)** f. 454 [Additamentum]
 f. 454 incipit „Ante sumptionem homo debet probare id est examinare seipsum primo utrum sit sanus...”
 f. 454 desinit „Inde enim dicit evangelista quod continet in se fontem gratiarum. Amen.”
- 19.** ff. 454'-462 **„Haec omnia scripta sunt de summa magistri Wilhelmi Parisiensis cancellarii.”**
 f. 454' incipit Abstinere quando debet vir et uxor ab actu libro primo rubrica secunda: Ante partum diu debent abstinere...
 f. 462 desinit "...fides memoria Christi."
 f. 462' "Hec omnia scripta sunt de summa magistri Wilhelmi Parisiensis Cancellarii anno domini 1467 in die sancte Gerdrudis, et sic est finis."
- 19.** ff. 463-472 **[Innocentius III: De miseria conditionis humanae]**
 f.463 incipit "Domino patri karissimo P[etro] Portuensi et sancte Rufine Ecclesie episcopo Lotorius (!) licet indignus..."
 f. 463 in margine superiore "Innocentius de humane vilitatis condicione." (r.)
 f. 472 desinit "...simplicissimi dissimulatore et malignissimi proditores."
 "Explicit tractatus innocencij tercij de contemptu huius mundi completus sexta feria ante letare [6. Mart.] Anno [MCD] lxxvij°."
 (Ed.: PL 217, 701-746; Cf. Bloomfield 1753 et Cod. Lat. 59, 5.)
- 20.** ff. 472-473' **[Epistola de correctione haeticorum]**
 f. 473 incipit "Deficiunt in praelatis omnes quinque sensus quibus regi deberent..."
 f. 473' desinit "...ut supportetis me una cum aliis in Christo Ihesu domino nostro."
 "Anno domini 1467 Explicit epistola parva atque tractatus parvus de Correctione haeticorum necnon wikleffitarum. Sit laus Cunctipotenti."

Cod. 76. (=Cod. Lat. 76.)

AVICENNA: De viribus cordis

Cod. chart. — a. 1483. — Binae columnae — 320 x 215 mm — ff. 20 — *Compact.*: s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva formata. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, capitula rubro notata. — *Scriptor*: Non notatur, videtur tamen idem esse ac Cod. Lat. 52.: Johannes Rannher de Patavia. — *Provenientia*: Bavaria: Ratisbona. — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Mayer Ferenc K.: A budapesti Egyetemi Könyvtár néhány orvosi kódexéről. *Orvosi Hetilap*, 1926, 118-122.; Mezey (1961), 136.

- ff. 1-18'
 f. 1 **[Avicenna: De viribus cordis]**
 "Libellus Avicenne de viribus cordis translatus ab Arnolde de villa nova barchinone feliciter incipit." (r.)

- f. 1 "Tractatus primus de origine spiritus et generibus eius et principys sue generacionis et informacionis."
 f. 1 incipit "Creavit deus ex concavitatibus cordis sinistram ut esset spiritus..."
 f. 18' desinit "...uirtutem largiri dignatus est opusculum terminandi."
 f. 18' "Expletus est libellus de viribus cordis, quem princeps Avicenna edidit. Scriptus Ratispone anno 1483. die XIII mensis Julii."

(Ed.: Avicenna: *Operum in re medica*. II. Venetiis 1564, 324-342.)

Cod. 77. (=Cod. Lat 77.)

Novum Testamentum Calendarium Carthusianum NICOLAUS KEMPF: De modo tenendi se in capitulo

Cod. chart. — S. XV/2. — binae columnae — 199 x 147 mm — ff. 157. — *Compact.*: Ligna coeua corio fusco impresso tecta vestigiis clavi. — *Scriptura*: Manus tres. Manus 1 (ff. 1-39): Bastarda currens. Manus 2 (ff. 39-69'): Bastarda. Manus 3 (ff. 70-157): Cursiva formata. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, capitula rubro notata. — *Provenientia*: Hungaria: Lapis Refugii (Letonkew – hodie Letanovce Slovacia). — *Possessor*: In interiore teguminis parte: „Hic liber est monasterii beati Johannis Baptiste de Lapide refugy Ordinis Carthusiensis." m. s. XVI. inc. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 61.; Sopko (1982), num. 268.; BH 398.; Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicholas Kempf*. Brill 1992, 36, 283, 288-289.

- f. 1 vacat
 f. 1' "Radices luna secundum medium motum" ab a. 1485 ad a. 1507. et ab alia manu scriptae ab a. 1508 usque ad a. 1525."

1. ff. 2-69' [Quattuor Evangelia cum Prologo S. Hieronymi]

(f. 2: Hieronymus: Prologus in IV Evangelia – *Beatissimo papae Damaso Ierosolommi (!) salutem in Christo. Novum opus facere me* (Stegmüller RB 595); f. 3: Matth.; f. 22': Marc.; f. 34: Lc. (f. 55: Lc. 23 deest); f. 56: Io. (f. 68: Io. 13-19 deest: *Septem capitula hic non leguntur nec scripta sunt quae alibi habentur et in mandato in refectorio leguntur* (.r)); f. 69': *Sciendum quod a festo visitationis marie vsque ad omnium sanctorum tot sunt festa capituli in quibus leguntur ewangelia post nonam in clauastro. Si a. est littera dominicalis 22. Si b. 24. Si c. 26 Si d. 23 Si e. 23 Si f. 22 Si g. 24. Et hoc ad hoc valet vicarius ab ipso festo faciliter potest computare quociens vnum vel duo aut tria capitula sunt legenda.*)

2. ff. 70-75' [Calendarium liturgicum Carthusianum] Cui accedunt regulae ad usum eiusdem necessariae.

3. ff. 76-157' [Nicolaus Kempf (O.Carth.): Tractatus de capitulo religiosorum]

- a. ff. 76-76' „Secuntur capitula primi libri siue registrum."
 f. 76' incipit "Quamvis in omni loco et tempore sit bonum et iocundum fratres habitare in unum..."
 f. 157' desinit "...per gratiam humilitatis et predictorum virtutum principiorum et omnium virtutum perducatur nos ad gloriam eternam. Amen."

"Deo gracias et legenti hunc librum et facienti que in eo conscripta sunt in presenti gratia ac in vita futura gloria et gaudium sempiternum ab eo qui vivit, et regnat Deus in saecula benedictus Amen. Deo gracias."

(Cf. Pez, B. (ed.): *Bibliotheca ascetica antiquo-nova*. IV, n. XVI. et Martin, D.: *Fifteenth-century Carthusian Reform. The World of Nicholas Kampf*. Brill 1992, 288-289.)

f. 157^r

"Hunc devotissimum et utilissimum tractatum facit venerabilis pater dominus Nicolaus Kempf ordinis Carthusiensis qui fuit multis annis prior in Gemnico (Gaming – Austria inferiore) et in aliis domibus nec non magnus Zelator ordinis cuius animam vestris caritatibus affectuosissime recomendo. Et obiit in vigilia presentationis Beatae Marie [20 Nov.] Anno Domini M cccc lxxxix".

Cod. 78. (=Cod. Lat. 78)

S e r m o n e s

Codex chart. — S. X/2 (1487-88) — Unica columna — 146 x 108 mm — ff. 195 (f. o.), inter ff. 5-6 ff 2; inter ff. 36-37 ff. 5; inter ff. 63-64 ff. 5; inter ff. 70-71 ff. 10; inter ff. 79-80 ff. 14; inter ff. 81-82 f.1; inter ff. 90-91 ff. 10; inter ff. 94-95 ff. 4; inter ff. 98-99 ff. 17; inter ff. 115-116 ff. 24; inter ff. 126-127 ff. 2 desiderantur. — *Compact.*: Ligna coeva s. XV corio albo tecta, clavi aenei iam deperditi; Inscriptio s. XIX. "Johannis de Posenio Miscellanea sacra." — *Scriptura*: Gothica cursiva currens notularis. Manus duae. — *Ornamenta*: Tituli et initiales litterae rubro notati. — *Scriptor*: in teguminis interiore parte: "Hunc libellum scripsit frater Johannes de posonio In Valle Virginis gloriose prope eandem ciuitatem et aliquas. collecturas addidit que sunt scripta per fratrem nicolaum predicatorem dewthimorem anno domini M^o CCCC 88°." — *Provenientia*: Posenium (Bratislava – Slovacia): Monasterium Eremitarum S. Pauli in Valle B. M. V. — *Possessor*: Monasterium Eremitarum S. Pauli in Valle B. M. V. iuxta Posenium (Pressburg, Bratislava) ab abolitione Josephina Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Vincze G.: A pálosok irodalmi munkássága a XIV-XVIII. században [Res litteraria Paulinorum in saeculis XIV-XVIII. *MKSz* (1878), 24; Csontos J.: Magyarországi könyvmásolók. *MKSz* 4 (1879), 304. num. 69; Mezey (1961), 137-144.; Sopko (1982), num. 269; BH 399. ; Csapodi Cs.: *Ariadne. A középkori magyarországi irodalom lelőhelykatalógusa*. [Manuscripta litteraria ad Hungariam litterariam pertinentia]. Budapest 1995, 18.

In teguminis
int. parte:

„Hunc libellum scripsit frater Johannes de posonio In Valle Virginis gloriose prope eandem ciuitatem et aliquas. collecturas addidit que sunt scripta per fratrem nicolaum predicatorem dewthimorem anno domini M^o CCCC 88°.” (r.)

m. s. XVII/XVIII

"In memoriam Auctoris ad
lectorem presentem."

incipit

"Admirandum faciunt tua scripta libelli
Lectorem, culta queis uiget arte labor.

desinit

„... Ex isto disces certius ore scopunt.”

f. 1. [Nota de monacho et monachorum speciebus.]
incipit „Monachus dicitur a monos...”
desinit „...habetur in katholikon.”

(Ex Johannes de Janua: *Catholicon*. Venetiis 1506, f. A5r.)

1. ff. 1'-5' **„De sancto Siluestro vel de novo sacerdote sermo optimus”** (r.)
f. 1 incipit "Ecce sacerdos magnus (Eccl. 44,16) – Verba ista summit (!) ecclesia in
commendacione beati Siluestri..."
f. 5' desinit "...aliquem occidisset infantem Quanta ergo..." reliqua desunt.

2. ff. 6-10 **[Sermo] "De Beata Maria Virgine"** (r.)
f. 6 incipit "Tota pulchra es (Cant. 4,7) – Quia fratres karissimi et gloriose virginis
devotissimi ex quo occurrit festiuitas ipsius conceptionis..."
f. 10 desinit "...et gloriosam virginem a peccato originali preseruatum inuolabiliter
teneamus quod facientes per intercessionem eius a domino gratiam
consequamur in presenti et gloriam in futuro in saecula saeculorum.
Amen."

3. ff. 10-14 **„Sermo de sanctificatione et illuminatione et caritate Beatae
virginis in festo nativitatis seu aliis temporibus oportunis”**
f. 10 incipit "In sole posuit (Ps. 18,6) – Quia hodierna die fratres karissimi est dies
natiuitatis seu commemorationis gloriosae virginis..."
f. 14 desinit "...Recurramus ergo confidenter ad virginem ut ipsa intercedente
gratiam consequamur in presenti et gloriam in futuro (etc.)"

4. ff. 14-18 **„Sermo de beata virgine qualiter comparatur ad stellam”**
f. 14 incipit "Quasi stella matutina (Sir. 50,6) – Scribuntur hec verba originaliter
Eccli. 40. Nam immensitas glorie gloriose virginis marie..."
f. 18 desinit "...Ut sic per ipsam et nos celestem gloriam consequamur in secula
(etc.)."

5. ff. 18-24 **[Guillelmus de Malliaco]: "Sermo de Natiuitate virginis gloriosae"**
f. 18' incipit „Orietur stella ex Jacob (Num. 24, 17) – Sicut in principio mundi ad
corporum illuminationem fecit deus duo luminaria..."
f. 24 desinit "...virgo gloriosa istos duces superat et sic patet necessitatis eius
utilitas."

(Cf. Schneyer 2, 491.)

6. ff. 24-29 **[Guillelmus de Malliaco (?)] „In festo purificationis virginis
gloriose sermo”**
f. 25 incipit "Postquam impleti sunt (Luc. 2,22) – Ad celebrationem huius festi tres
personae (!) legimus convenisse..."
f. 29 desinit "...filium dei cuius visio est vita aeterna ad quam nos perducatur Ihesus
filius virginis."

(Cf. Schneyer 2, 490; 8, 422, 425; 9, 166.)

7. ff. 29-34
f. 29 incipit
f. 34 desinit
- [Guillelmus de Malliaco:] „Sermo de Annuntiatione beate virginis”**
"Missus est Angelus Gabriel (Luc. 1,26) – Haec dies boni nuncii est..."
"...ad virginitatem ex consilio. Rogemus ergo (etc.)."
- (Cf. Schneyer 2, 491.)
8. ff. 34-39
f. 34
f. 34 incipit
f. 39 desinit
- [Guillelmus de Malliaco: Sermo de Assumptione B. M. V.]**
"Sequuntur sermones de assumptione Marie Virginis."
"Quae est ista quae ascendit (Cant. 8,5) – Verbum istud supra dictum est verbum angelicorum spirituum..."
"...induit se vestimentis gloriae ad quam gloriam (etc.)."
- (Cf. Schneyer 2, 491)
9. ff. 39-45
f. 39 incipit
f. 45 desinit
- [Guillelmus de Malliaco?]”Sequitur Alius sermo de eadem festiuitate” (Assumptione B. M. V.)**
"Signum magnum apparuit in celo (Apoc. 12,1) – In verbis istis beatus Johannes custos gloriose virginis satis aperte ostendit..."
"...ex ipsis coronam fecerat sibi gloriosam ad quam (etc)."
- (Cf. Schneyer 2, 491)
10. ff. 45-53
f. 45 incipit
f. 53 desinit
- [Sermo de Visitatione B. M. V.]**
"Exurgens Maria abiit in montana (Luc. 1,39) – Ambrosius in exameron et Ysiderus (!) in naturalibus dicunt quod fenix est unica auis..."
"...prout prius uenerat domum suam est reuersa. Rogemus ergo virginem benedictam (etc.)."
11. ff. 53-57
f. 53 incipit
f. 57 desinit
ad
- "Sermo de sanctis apostolis Petro et Paulo." (r.)**
"Fecit deus duo luminaria (Gen. 1,16) – Per ista duo luminaria celi possunt intelligi duo luminaria paradisi..."
"...apostolos esse assessores et intercessores. Igitur fratres festinemus gaudia eterna. Que nobis (etc.)."
- (Cf. Uppsala Universitätsbibliothek Cod. 383, f. 147-148v – Uppsala 4, 523.)
12. ff. 57-63’
f. 57 incipit
f. 63’ desinit
- [Guillelmus de Malliaco (?):] "Sermo alius de eadem festiuitate." (r.) (Ss. Petri et Pauli.)**
"Fac tibi duas tubas argenteas (Num. 10,2) – Nam prout dicit doctor subtilis qui desiderat in beatitudine Christum glorificatum videre..."
"...Ad que festa et convivia nos perducatur Rex Regum et dominancium (etc.)."
- (Cf. Schneyer 2, 491.)
13. f. 63’
f. 63’ incipit
f. 63’ desinit
- [Guillelmus de Malliaco:] „Sermo de sancto johanne baptista” (r.)**
"Quis putas puer iste erit (Luc. 1,66) – Verba sunt amirancium (!) in beati Johannis nativitate..."

- imperfectum "…quia vox turturis au(dita)…" reliqua plurimis foliis evulsis desiderantur.
(Cf. Schneyer 2, 491.)
- 14. ff. 64-68'**
f. 64 initium
deest
f. 68' desinit
[Fragmentum sermonis de S. Iohanne Evangelista]
"…Invitabilitate ideo dicitur transportavit in terram Canaan…"
"…inveni multam requiem. Ad quam nos perducatur (etc.)"
- 15. ff. 68-70'**
f. 68 incipit
f. 70' desinit
imperfectum
[Johannes de Castello (?) : Fragmentum sermonis de S. Stephano Prothomartyre]
"Positis autem genibus… – In verbis istis commendatur beatus stephanus a tribus…"
"…confusione contempta atque…" Reliqua plurimis foliis evulsis desiderantur.
(Cf. Schneyer 3, 434.)
- 16. ff. 71-72**
f. 71 initium
deest
f. 72 desinit
[Fragmentum sermonis de S. Laurentio Martyre]
"…tuas ingredi merui. Et spiritum emisit …"
"…Cardinalium Archidiaconus atque discipulus beati Sixti pape etc."
"In valle virginis benedice."
- 17. ff. 72-76'**
f. 72 incipit
f. 76' desinit
[Sermo] „de S. Augustino” (r.)
"Quasi stella in medio nebule (Eccl. 50,6) – In epistola presentis selempnitatis. Paulinus in quadam epistola dicit sic…"
"…negligenciam suam de carta abrasam inuenit etc. et sic patet totus sermo."
- 18. ff. 77-79'**
f. 77 incipit
f. 79' desinit
imperfectum
[Fragmentum sermonis de S. Matthaeo]
„Vidit Ihesus hominem sedentem (Mt. 9,9) – Quia ut dicit Crisostomus in libro de reparacione lapsi…"
„…nulla faciebant eo quod erant indigni…” reliqua 14 foliis evulsis desiderantur.
- 19. ff. 80-80'**
f. 80. initium
deest
f. 80' desinit
[Fragmentum sermonis de Omnibus Sanctis.]
„…poterat ex omnibus gentibus et tribubus et populis et linguis…”
„…ad id gaudium mirum omnium sanctorum nos perducatur ihesus christus (etc.)”
"In valle Marie in octava Epiphanie domini [13. Jan.] [14]88."
- 20. ff. 80'-82**
f. 80' incipit
[Sermo] „de Sancta Elisabeth”
"Vere dico vobis quod hec vidua pauperula (Luc. 21,3) – Ex quo hodie sancta mater ecclesia agit festum sanctae Elizabeth viduae que fuit filia illustris regis Ungarie Andree…"

- f. 82 desinit "...quia firmiter credidit ihesum christum dominum nostrum cui est (etc.)."
- 21. ff. 82-88**
f. 82 incipit **„Sermo de Innocentibus”** (r.)
"Angelus domini apparuit in sompnis Joseph (Mt. 2,13) – Verba sunt beati Augustini in sermone praesentis festivitatis ..."
f. 88 desinit "...Corona sanctorum innocentum et omnium electorum. Qui viuit (etc.)."
"Infra octauam sancti Pauli heremite 1488." [11-16. Jan.]
- 22. ff. 88**
f. 88 incipit **[Fragmentum sermonis] „de conversione S. Pauli”**
"Saule saule quid me persequeris (Act. 9,4) – Karissimi presens festum quattuor de causis celebratur ..."
f. 90' desinit imperfectum
"Haec mutatio dexterae excelsi. Sequitur..." reliqua 10 foliis evulsis desiderantur.

(Cf. Schneyer 5, 541.)
- 23. f. 91**
f. 91 initium
deest
f. 91 desinit **[Fragmentum sermonis de poenitentia]**
"...(pro)prrium alliciendo. Et sic deus ostendit nobis ramum viridem..."
"...per multas tribulaciones oportet nos intrare in regnum dei ad quod nos perducat (etc.)."
- 24. ff. 91-96'**
f. 91 incipit **„Sermo de novo sacerdote”** (r.)
"Vas electionis est mihi iste (Act. 9,15) – Et sunt verba domini ad Ananiam cum Paulum convertisset..."
f. 94'
"...Hic vero toties concipit..." caetera 4 foliis evulsis desunt. Textus eiusdem sermonis reincipit
f. 95
"...in sacerdotibus et clericis..."
f. 96' desinit "...servate et facite hic per gratiam et in futuro per gloriam ad quam nos (etc.)."

(Cf. Graz Universitätsbibliothek Cod. 851, f. 136'; 1081, f. 49 – Hierzer, A.: *Das Priesterbild im spätmittelalterlichen Primizpredigten steirischer Handschriften. Eine vorreformationsgeschichtliche Studie.* Theol. Diss. Graz 1964, *106-*117. et Uppsala Universitätsbibliothek Cod. 383, f. 230'– Uppsala 4, 529. Explicit tamen paulum discrepat.)
- 25. ff. 96'-98'**
f. 96' incipit **[Sermo alius] „de novo sacerdote”**
"Hodie incipiam te exaltare (Ios 3,7) – Haec verba dixit dominus ad Josue qui erat princeps in populo israel ..."
f. 98' desinit imperfectum
"...Quare enim timuistis detrahare..." reliqua 17 foliis evulsis desiderantur.

(Cf. Graz Universitätsbibliothek Cod. 338, f. 179.)
- 26. ff. 99-99'**
f. 99 initium **[Fragmentum sermonis de S. Georgio Martyre]**

f. 99'	deest desinit	"...cepisset et infra mensem plusquam duodecim milia occidisset..." "...per merita sanctissimi martiris Georgii sancta et indiuisa trinitas (etc.)."
f. 99'		„Nota: In libello de sanctis post visitationem beatae virginis habes sermonem de animabus. Cuius thema est illud Nolo vos ignorare de dormientibus etc in praesente libello.”
27. ff. 100-104'		„Sermo de animabus”
f. 100	incipit	„Miseremini mei miseremini mei (Iob 19, 21) – Sicut dicit Gregorius in 40 dialogorum in principio. Priusquam de paradisi gaudis culpa exigente...”
f. 104'	desinit	"... in pulcherrimo lecto suaviter requiescere."
f. 104'		"Plura de hys in eodem libello vide." (r.)
28. ff. 105-110		[Sermo de Septem fratribus]
a. ff. 105-106		[Prothema]
f. 105	incipit	"Cum audieritis prelia (Luc. 21,9) – Multum mirabile videtur aliquibus quod deus omnipotens viam salutis..."
f. 106.	desinit	"...Ut igitur ad honorem beatorum martirum quorum hodie festum colimus dicere valeamus.
b. ff. 106-110		[Sermo]
f. 106		„Cum audieritis prelia (etc. usque ad:)... possidebitis animas vestras." (Luc. 21,9-19) – Circa presens evangelium notandum quod sicut iam dictum est salvator noster viam salutis laboriosissimam et tribulationibus plenam constituit..."
f. 110	desinit	"...servemus igitur in adversis pacienciam ut cum beatis martiribus perveniamus ad aeternam gloriam. Quam nobis... (etc.)."
29. ff. 110'-115'		[Sermo de Evangelistis]
f. 110'	incipit	"Primum animal simile leoni (Apoc. 4,7) – Per ista quattuor animalia evangeliste designantur..."
f. 115'	desinit	
	imperfectum	"...lateres ceciderunt sed quadris lapidibus reaedicabimus..." Reliqua evulsis 24 foliis desiderantur.
30. ff. 116-116'		[Fragmentum sermonis de Quacumque Virgine]
f. 116	initium	
	deest	„...tunc claudit se ille flos et non aperit se..."
f. 118	desinit	"...sequitur agnum sine macula per infinita secula Amen."
31. ff. 118-121'		[Sermo] „ de S. Catherina”
f. 118	incipit	"(A)mavit eam Rex (Esth. 2,17) – Verba proposita assumit sancta mater ecclesia ad honorem et gloriam sanctae Katherinae virginis..."
f. 121'	desinit	"...Adamavit etiam Rex super omnes mulieres... Cui laus (etc.)."
32. ff. 122-125		[Sermo de B.M.V.]
f. 122.	incipit	"Viderunt eam filie syon beatissimam praedicant (Cant. 6,8) – Nimirum virgo regina gemmis ornata virtutum..."

- f. 125 desinit "...ac auctor salutis et negotia supplicium et efficacem."
- 33. ff. 125'-126'** **[Sermo] „De natiuitate virginis benedictae."**
 f. 125' incipit "Plantauerat dominus paradysum voluptatis (Gen. 2,8) – Hodie nobis illuxit dilectissimi iocunda festiuitas..."
 f. 126' desinit
 imperfectum "...Tu tamen natura non conuersatione..." Caetera euulsis 2 foliis desunt.
- 34. ff. 127-132'** **„Sermo de dedicatione templi”**
 f. 127 incipit "Quam terribilis est (Gen. 28,17) – Haec uerba locutus est Jacob
 quando
 egressus est de terra bersabee..."
 f. 132' desinit "...scandere ualeat regna celorum ubi christus dei filius regnat (etc.)."
 "In ualle uirginis gloriose anno [14]88 quarta feria ante purificationem." [30. Ian.]
- 35. ff. 133-138'** **„Sermo de dedicatione”**
 f. 133 incipit „Zachee festinans descende (Luc. 19,5) – Hodie in christo ihesu karissimi solempnitas dedicationis huius ecclesiae agitur..."
 f. 138' desinit „...introire ualeamus. Ipso prestante (etc.)."
 „In ualle beate uirginis. 1465.”
- 36. ff. 139-140'** **„Thema in dedicatione Templi”**
 f. 139 incipit "Hodie huic domui (Luc. 19,9) – Quantum gaudium spirituale quantamque devotionem habuerunt sancti patres in dedicatione templi..."
 f. 140' desinit "...ut continet historia praesentis euangelii De quo aliquid erit dicendum pro gratia dicamus Ave maria."
- 37. ff. 141-146'** **[Sermo de oratione dominica]**
 f. 141 incipit "Sic orabitis Pater noster (Mt. 6,9) – Notandum quod triplex est causa aput (!) magnates dandi larga munera ..."
 f. 146' desinit "...cum magna deuotione cottidie dicamus. Pater noster (etc.)."
 (Cf. Bloomfield 8626.)
- 38. ff. 147-170'** **[Expositio super Orationem Dominicam]**
a. f. 147 [Prologus]
 f. 147 incipit "Sinceritas uestrae deuotionis me sollicitate frequentibus deprecationibus incitauit..."
 f. 147 desinit „...quam humano magisterio consecatur.”
- b.** ff. 147-170 [Textus]
 f. 147 incipit „Nulli dubium quod oratio pater noster omnes orationes superat..."
 170' desinit
 imperfectum "...secundum gratiam quae data est sibi panem ociosum..."

(Cf. Bloomfield 9177.)

- 39.** ff. 171-171'
f. 171 incipit.
f. 171'
- [Fragmentum sermonis] „in diebus rogacionum.”**
"Orate pro invicem (1Thess. 5,25) – Quamvis omni tempore sit orandum praecipue in diebus et temporibus statutis..."
"...pro eo facte a deo exaudiantur..." reliqua desunt.
- (Cf. Uppsala Universitätsbibliothek Cod. 379, f. 192'; 383, f. 127' – Uppsala 4, 494; 522. Forsitan ex Jacobo de Voragine: Schneyer 3, 255.)
- 40.** f. 172-172'
f. 172 incipit
f. 172' desinit
- „Notandum quod christus non tenebatur circumcidi.”**
„Quia circumcisio fiebat pro peccato originali..."
„...malum enim non leve cognoscitur nisi congenitum et expertum.”
"Haec magister Hugo de Prato doctor parusiensis."
- 41.** ff. 173-177
f. 173 incipit
f. 177 desinit
f. 177
- [Sermo de Corpore Christi]**
"Ego sum panis (Io. 6,41) – Hodie sancta mater ecclesia solempniter et devote cum processione hymnis et canticis recolit diem in qua dominus noster Ihesus Christus ex immensa sua bonitate..."
„sacramenti effectus fructus plenius consequitur.”
Nota brevis de oratione
- 42.** ff. 177'-179
f. 177' incipit
f. 179 desinit
- „Sermo communis ad omnem populum”**
"Ecce positus est in signum (Luc. 2,34) – Ista sunt verba antiqui Symeonis qui spiritu prophetico plenus predixit maliciam falsorum Christianorum..."
"...impius ne videat gloriam dei."
- 43.** f. 179'
a. f. 179'
f. 179'
- [Notae]**
[Dicta patrum]
Gregorius. Quoniam blanda vox queritur, sobria vita deseritur.
- f. 179' incipit
f. 179' desinit
- "Augustinus in confessionum. Quoniam plus me delectat cantus..."
"...vanitas ista omnia facit"
- f. 179' incipit
f. 179' desinit
- "Isidorus in suis Synonimis. Nulla (nullas!) ames tuas sermonum..."
"...libenter auditur"
- f. 179' incipit
f. 179' desinit
- "Hugo de claustro anime. Quantumcumque peccator obnoxius..."
"...nunquam eternaliter peribit."
- f. 179' incipit
f. 179' desinit
- "Bernhardus. Revolve totam sacram scripturam et nichil..."
"...salutis viam reduxit."
- f. 179' incipit
f. 179' desinit
- "Jeronimus. Nunquam marie poteris effingere..."
"...qualitercumque vivas."
- f. 179' incipit
f. 179' desinit
- Anselmus. Nescit mater dei aliud agere..."
"...ante oculos salvatoris."
- f. 179' incipit
- "Ignatius. Impossibile est aliquem peccatorem..."

- f. 179' desinit "virgo benedicta auxilium"
- f. 179' incipit "Bernhardus. Quos deus vult dampnare..."
f. 179' desinit "...Ave gratia plena etc."
- b.** f. 180-180'
interligato [Testimonia nativitatis Christi]
f. 180 incipit "Nota quod omnis creatura sunt(!) Christi..."
180' desinit "...Anastasius (sc. Athanasius) in symbolo perfectus deus perfectus homo."
- 44.** ff. 181-184'
f. 181 incipit [**Admonitio ante sumendam Eucharistiam Tempore Paschali**]
"Quoniam isto sacro tempore paschali cum in die scienter in magnis peccatis mortalibus multi suscipiunt indigne corpus domini..."
f. 184' desinit "...corpori Christi mystico incorporari non possunt."
"Explicit denunciatio bona." (r.)
- 45.** f. 184'
f. 184' incipit [**Exemplum de visione S. Piammonis**]
Exemplum recitat beatus Ieronimus in vita patrum de sancto Piammone..."
f. 184' desinit "...domini nostri Ihesu Christi Ecce fides etc."

(Ex Historia Monachorum (cap. 21) Ruffini depromptum: PL 21, 459-460.)

- 46.** ff. 185-187
f. 185 incipit [**Franciscus de Retza: Defensorium inviolatae virginis Mariae**]
f. 187 desinit "Boecius in musica. Arion si delphina ad terram latus clareret..."
"Petrus comestor in Scholastica hystoria..."
Christum cur iuuenula virgo non gignaret."

(Ed.: Häfele, G. M.: *Franz von Retz. Ein Beitrag zur Gelehrten-geschichte des Dominikanerordens und der Wiener Universität am Ausgange des Mittelalters*. Wien 1918, 364-381. Capitula codicis secundum numerationem in Häfele: versus ignoti (Arion si delphina); 9; 8; 1; 34; 37 (versio ab editione discrepans); 35; 40; 17; 41; 18; 24; 25; 42; 28; 29; 13; 14; 16; 22; 15; 23; 11; 26; 12; 27; 5; 19; 32; 2; 20; 6; 31.)

"Hanc materiam versluice (!) sub pictura fecit scribere magister Blasius [de Szemeréd] canonicus Ecclesiarum Quinqueecclesiensis et Strigoniensis ac archidiaconus Gwmeriensis anno domini MCCCC 56, protunc eciam illustris princeps dominus Ladislaus rex filius Alberti regis intravit Hungariam et fuit constitutus Bude sabbato ante dominicam Esto mihi Tunc eciam fuit captus per magnificum Michaellem de Zilagh capitaneum Nandor-Albensem excellentissimus et omni laude dignus Georgius Rascie despotus."

- 47.** ff. 187'-194
f. 187' incipit [**Sermo de Passione Domini in Parasceue**]
"Egressus ihesus trans torrentem cedron... – karissimi in domino et ihesu saluatore nostro Hodie sancta mater ecclesia et sponsa christi triste lamentabiliter et dolorose recolit..."
f. 194' desinit "...major erat doloris quam gladius symeonis..."
imperfectum Caerera desunt.

- f. 221. incipit "In historia Romanorum legitur quod in insula que Cipra vocatur erat quidam rex nomine Costus...
f. 233' desinit "...migrat ad christum xxiiij..." caetera desunt.

(Ed.: Katona L.: *Alexandriai Szent Katalin legendája középkori irodalmunkban*. Budapest 1903, 67-83. Cf. BHL 1672b.)

In teguminis posterioris
parte interiori fragmentum erogationum.

Cod. 80. (=Cod. Lat. 80)

Sermones de tempore

Codex chart. — S. XV/2. — Binae columnae — 305 x 205 mm — ff. 416 — *Compact.*: lignea coaeva corio albo tecta, nodulis et umbilico partim iam deperditis. Inscriptio: "Sermones dominicales et festuales." (s. XVIII.) — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus quattuor. Manus 1: ff. 1-103; 118-144; 165-328. Manus 2: ff. 103-117'; 144-154'; 333-416'. Manus 3: ff. 155-164'. Manus 4: ff. 328'-329. — *Scriptor*: Non notatur. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Provenientia*: Ignoratur. Nota tamen multas notas et interpretationes Germanicas (e. g. ff. 287'; 297; 301; 320; 333'). — *Possessor*: Carthusia de Lechnitz. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 61.; Mezey (1961), 146.; Sopko (1982), num. 270; BH 401.

- 1.** [Sermones de Tempore – pars 1.]
a. ff. 1- 4 [Sermo de resurrectione]
f. 1. initium deest "... Non dominabitur sed vivet et regnabit in gloria in regno suo in eternum..."
f. 4 desinit "...videant et tecum eternaliter regnent. Amen."
b. ff. 4-8' [Hieronymus de Praga (?): Sermo de resurrectione]
f. 4 incipit *de eodem* (r.)
"Maria Magdalena (Mc. 16,1) – Assumptis Gedeon CCC^{is} viris porrexit..."
f. 8' desinit "...descenderis defende tuos. Quod et nobis omnibus prestare dignetur. Amen."

(Cf. Cod. Corniciensis 53, ff. 17-19. – Zathey J.: *Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi Bibliothecae Corniciensis*. Vratislaviae – Varsoviae – Cracoviae 1963, 172.)
c. ff 8'-17 [Sermo in festo paschae, feria secunda]
f. 8' incipit "Duo ex discipulis Ihesu. (Lc. 24,13) – Epistola hodierna scribitur Actorum x in qua...
f. 17 desinit "...resurgere valeamus et consequi gloriam. Amen."
d. ff. 17-22' [Hieronymus de Praga (?): Sermo in festo paschae feria tertia]

- f. 17 incipit "Stetit Ihesus in medio discipulorum. (Lc. 24,36) – Scribitur iudicium xvj Ingressus Sampson..."
 f. 22' desinit "...itur in celum et ad eternam gloriam. Ad quam etc."

(Cf. Cod. Corniciensis 53, ff. 22-23'. – Zathey J.: *Catalogus codicum manuscriptorum medii aevi Bibliothecae Corniciensis*. Vratislaviae – Varsoviae – Cracoviae 1963, 172.)

- e.** f. 22'-32 [Sermo in] „dominica in octava pasche”
 f. 22' incipit "Cum sero factum esset die illa. (Io. 20,19) – Carissimi Jo[hannes] in Epistola dicit Omne quod..."
 f. 32 desinit "...sedeat etc."

- f.** ff. 29'-42' [Sermo in] „dominica prima post octavam pasche”
 f. 29' incipit "Ego sum pastor bonus (Io. 10,11) – Quattuor sunt in medio que..."
 f. 42' desinit "...pascet nos cibo eterne glorie ad quam nos etc."

- g.** ff. 42'-51' [Sermo in] „dominica iij^a”
 f. 42' incipit "Modicum et non videbitis me (Io. 16,16) – Legitur in Annalibus quod in Idumea fons..."
 f. 51' desinit "...nec ullus dolor sed vita eterna ad quam etc."

- h.** ff. 52-64 [Sermo in dominica IV post pascha]
 f. 52 incipit "Vado ad eum qui me misit (Io. 16,5) – Carissimi Bernardus pertractans dignitatem anime..."
 f. 64 desinit "...cognoscatis summam veritatem. Ad quam nos perducatur..."

- i.** ff. 64-73 [Sermo in] „dominica v^{ta}” [post pascha]
 f. 64 incipit "Amen dico vobis (Io. 16,5) – Bernardus dicit multi multa sciunt..."
 f. 73 desinit "scit presentia preterita et futura et omnia antequam fiant."

- j.** ff. 73-76' [Sermo] „in rogationibus”
 f. 73 incipit "Orate pro invicem ut salvemini. (Iac. 5,16) – Carissimi mater sancta ecclesia bis in anno peragit..."
 f. 76' desinit "...quam totus mundus peccatoribus plenus."

- k.** ff. 76'-88' „Sermo de ascensione domini nostri Ihesu Christi” (r.)
 f. 76' incipit "Recumbentibus xj discipulis (Mc. 16,16) – Augustinus in sermone huius festivitatis dicit Salvator..."
 f. 88' desinit "...Aperiet tunc deus thesaurus ad celum. Ad quam nos perducatur."

- l.** ff. 88'-95' „Sermo post prandium” (r.)
 f. 88' incipit "Ascendens dominus Ihesus duxit secum illam multitudinem nobilem..."
 f. 95' desinit "...vitam valeamus. Quod nobis prestare dignetur etc."

- m.** ff. 95'-103 [Sermo I. infra octavam ascensionis]
 f. 95' incipit "Cum venerit paraclitus. (Io. 15,26) – Legitur in naturalibus rerum quod panthera est..."

f. 103 desinit	"...Ad cuius dei contemplationem nos perducatur Ihesus Christus in secula."
n. ff. 103-109	[Sermo II.] „infra octavam ascensionis” (r.)
f. 103 incipit	"Cum venerit paraclitus (Io. 15,26) – Estote prudentes et vigilate in orationibus..."
f. 109 desinit	"...ad tollerandum omnia [???] advenientia"
o. ff. 109-115	[Sermo] „de sancta trinitate” (r.)
f. 109 incipit	"Erat homo ex phariseis (Io. 3,1) – Beatus Paulus in tertium celum raptus..."
f. 115 desinit	"...Benedicamus patrem et filium cum spiritu sancto laudemus et superexultemus eum in secula."
p. ff. 115-117'	[Jacobus de Voragine (?):] „Sermo de sancta trinitate” (r.)
f. 115 incipit	"Festum sancte trinitatis olim ab ecclesia non celebrabatur..."
f. 117' desinit	"...tibi canamus tibi laus et gloriam per infinita secula. Amen."
q. ff. 118-128	[Sermo] „de sancto spiritu” (r.)
f. 118 incipit	"Si quis diligit me (Io. 14,23) – Hodie ecclesia celebrat diem spiritus sancti que est..."
f. 128 desinit	"...ac bonorum operum et tandem ducit ad reg[num]. Ad quod nos perducere dignetur dominus noster Ihesus Christus qui cum patre et sancto spiritu... Amen."
r. ff. 128-138	„Feria tertia sermo” (r.)
f. 128 incipit	"Ego sum hostium ovium (Io. 10,) – Anselmus Gratia dei est donum gratis datum..."
f. 138 desinit	"...Et hec sunt dona septem spiritus sancti pro quibus advocandus est Christus et spiritus sanctus."
s. ff. 138-144	[Sermo in] „secunda feria”
f. 138 incipit	"Sic deus dilexit mundum (Io. 3,16) – Epistola hodierna scribitur Actuum x que narrat quod..."
f. 144 desinit	"...patrem vestrum qui in celis est. Ad quod nos perducatur pater et filius et spiritus sanctus. Amen."
t. ff. 147-151	[Sermo in] „feria secunda post penthecostem” (r.)
f. 147 incipit	"Sic deus dilexit(!) mundum ut filium suum unigenitum daret. (Io. 3,16) – Carissimi prout dicit Hugo de claustro anime..."
f. 151 desinit	"...ut sic illuminati valeamus pervenire ad regnum celorum."
u. ff. 151-155	[Sermo in] „feria tertia post penthecostem” (r.)
f. 151 incipit	"Qui non intrat per hostium in ovile (Io. 10,1) – Carissimi amator salutis nostrae Ihesus Christus..."
f. 155 desinit	"...ut tandem possemus cum eo regnare in secula seculorum. Amen."
2. ff. 155-164'	[Collationes 10 de Corpore Christi]
a. ff. 155-156'	„Sermo primus de corpore Christi” (r.)

- f. 155 incipit "Accipite et manducate (1Cor. 11,24) – In omnibus promissis duo tanguntur primo graciosi donatio saluatoris ..."
- f. 156' desinit "...det nobis Christus in salutis remedium."
- (Cf. Cod. Uppsala 303, f. 116.)
- b.** ff. 156'-157'
f. 156' incipit „Secundus” (r.) [sermo de corpore Christi]
"Accipite et manducate, hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Dixi quod primo debemus accipere..."
f. 157' desinit "...quod est sacramentaliter pye(?)
- c.** ff. 157'-158'
f. 157' incipit [Sermo tertius de corpore Christi]
"Accipite et manducate, hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Audistis quoniam accipere debemus hoc venerabile sacramentum fideliter..."
f. 158' desinit "...qui hoc venerabile sacramentum sine timore reverentiali percipiet."
- d.** ff. 158'-159'
f. 158' incipit „Sermo quartus de eodem” (r.) [de corpore Christi]
"Accipite et manducate, hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Audistis quoniam accipiendum est hoc venerabile sacramentum..."
f. 159' desinit "...Id certo iudicium sermonis ducit et bibit etc."
- e.** ff. 159'-160'
f. 159' incipit „Quintus sermo” (r.) [de corpore Christi]
"Accipite et manducate hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24). – Audistis quod hoc sacramentum accipiendum est fideliter sine errore sinceriter sine contagione..."
f. 160' desinit "...audiensque non intellegat et non scanum(?) portet etc."
- f.** ff. 160'-161'
f. 160' incipit „Sextus sermo” [de corpore Christi]
"Accipite et manducate hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Audistis quod accipere debemus hoc venerabile sacramentum sed fideliter sine errore sinceriter sine contagione diligenter cum conscientie demissione..."
f. 161' desinit "...Ex hys patet quoniam perfecta caritas expellit timorem."
- g.** ff. 161'-163
f. 161' incipit „Septimus” (r.) [sermo de corpore Christi]
"Accipite et manducate hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Audistis quod accipere debemus hoc venerabile sacramentum cum caritativa affectione..."
f. 163 desinit "...in corede meo revolvente quod prestat nobis pater et filius et spiritus sanctus. Amen.
- h.** ff. 163-163'
f. 163 incipit „Octavus” (r.) [sermo de corpore Christi]
„Accipite et manducate hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Audistis quod accipere debemus hoc venerabile sacramentum cum caritativa affectione..."
f. 163' desinit "...Confitebor tibi pater eterne(?) quia abscondisti hec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis."
- i.** ff. 163'-164 „Nonus” (r.) [sermo de corpore Christi]

- f. 163' incipit "Accipite et manducate hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Audistis quod accipere debemus hoc venerabile sacramentum cum abilitate(?) cum caritativa affectione quare sequitur occulta revelatio..."
- f. 164 desinit "...deliciam spiritualem plus expetere de tanto avidius caro appetit(?)"
- j.** ff. 164-164'
f. 164 incipit „Decimus” (r.) [sermo de corpore Christi]
"Accipite et manducate hoc est corpus meum. (1Cor. 11,24) – Audistis quod accipiendum est hoc venerabile sacramentum cum experimentalis per gustatione..."
- f. 164' desinit "...perfecti vita beata in eternum ad quam nos perducatur qui cum deo patre et sancto spiritu vivit et regnat in secula seculorum. Amen. Sic est finis"
- 3.** ff. 165-416'
a. ff. 165-177'
f. 165 incipit **[Sermones dominicales – pars 2.]**
[Sermo in dominica I post penthecosten]
"Homo quidam erat dives. (Lc. 16,19) – Carissimi epistolam hodiernam scribit Jo[hannes] Ca[tholica] ca j ca[pitulo] iiiij d[icit] deus caritas..."
- f. 177' desinit "...lazarus vero in eterna requie collocatus. Ad quam."
- b.** ff. 177-188
f. 177 incipit [Sermo dominica II post penthecosten]
"Homo quidam fecit cenam magnam. (Luc. 14,16) – Carissimi beatus Jo[hannes] in hodierna epistola dicit Nolite mirari si odit vos mundus..."
- f. 188 desinit "...ubi sunt delectabilia Ad quam cenam vite eterne nos perducit pater, filius et spiritus sanctus. Amen."
- c.** ff. 188-205
f. 188 incipit [Sermo in dominica III. post penthecosten]
"Erant appropinquantes ad Ihesum. (Luc. 15,1) – Carissimi hodiernam epistolam scribit petrus j Ca[tholica] ca v ca[pitulo] in qua invitat nos..."
- f. 205 desinit "...agite penitentiam et appropinquabit vobis regnum etc. Ad quod nos etc."
- d.** ff. 205-217'
f. 205 incipit [Sermo in dominica IV. post penthecosten]
"Estote misericordes. (Lc. 6,36) – Paulus in hodierna epistola dicit, fratres aestimo quod non sunt condignae passionis huius temporis ad..."
- f. 217' desinit "...Quare si salvari volumus desertamus et sequamur ut consequamur suum bonum. Ad quod."
- e.** ff. 217'-226
f. 217' incipit [Sermo in dominica V. post penthecosten]
"Cum turbe irruerent in Ihesum (Lc. 5,1) – Ex scripturis habentur quod obedientia est magna virtus..."
- folium
interligatum incipit "Et corporis I. Thess iiiij. Hoc est voluntas dei sanctificatio vestra..."
desinit "...qui multa miracula fecerunt et presertim in beato petro."
- f. 226 desinit "...usque in finem hic salvus erit. Quam salutem nobis concedere dignetur Ihesus Christus dominus noster. Amen."

- f.** ff. 226-237'
f. 226 incipit [Sermo in dominica VI. post penthecosten]
"Nisi abundaverit iustitia vestra (Mt. 5,20) – In scripturis invenimus quadruplicem iustitiam..."
f. 237' desinit "...qui celum et terram letificat. Quam concordiam nobis prestare dignetur p[ater] f[ilius] et s[piritus] sanctus."
- g.** ff. 238-248
f. 238 incipit [Sermo in dominica VII. post penthecosten]
"Cum turba multa esset cum Ihesu (Mc 8,1) – Augustinus pertractans temptationem primorum parentum..."
f. 248 desinit "...reficiam vos. Ad quam refectionem perducatur nos etc."
- h.** ff. 248-257'
f. 248 incipit [Sermo in dominica VIII post penthecosten]
"Attendite a falsis prophetis (Mt. 7,15) – Epistolam hodiernam scribit beatus Paulus Ro[manos] viij d[icit] fratres debitores sumus..."
f. 257' desinit "...Ecce quantum premium consequuntur iusti. Ad quod etc."
- i.** ff. 257'-269'
f. 257' incipit [Sermo I. in dominica IX. post penthecosten]
"Homo quidam erat dives qui habebat vilicum Lucas xvj – Beatus paulus in hodierna epistola dicit fratres non simus concupiscentes malorum..."
f. 269' desinit „...non sicut aliae opes.”
- j.** ff. 269'-282
f. f. 269'incipit [Sermo II. in dominica IX. post penthecosten]
„Cum appropinquaret Ihesus Jerosolimam (Luc. 19,41) – Quia malum a diabolo non est creatum..."
f. 282 desinit "...consequi eterna bona in futura vita. Ad quam nos perducatur."
- k.** ff. 282-294'
f. 282 incipit [Sermo in dominica X. post penthecosten]
"Dixit Ihesus ad quosdam (Lc. 18,9) – Isidorus dicit nil peius est mala conscientia vis [er]go tu fore securus..."
f. 294' desinit "...invenietis requiem animabus vestris. Ad quam nos perducere."
- l.** ff. 294'-305'
f. 294' incipit [Sermo in dominica XI. post penthecosten]
"Exiens Ihesus de finibus tyri (Mc. 7,31) – Isidorus de summo bono liber j capitulo x dicit quod lucifer angelus primus cecidit..."
f. 305' desinit "...conservat sanos et salvat cunctos. Ecce quanta bona comparatur scriputra"
- m.** ff. 305'-317
f. 305' incipit [Sermo in dominica XII. post penthecosten]
"Beati oculi qui vident (Lc. 10,23) – Augustinus dicit videre deum summa felicitas est quia ipse..."
f. 317 desinit "exhibere prosimis nostris de vita eterna. Ad quam."
- n.** ff. 317-328
f. 317 incipit [Sermo in dominica XIII. post penthecosten]
"Cum iret Ihesus in Jerusalem (Lc. 17,11) – Thomas Ingratitudo est magnum et mortale peccatum et fit cum homo..."
f. 328 desinit "...et facti sunt ingrati etc. Et in omni simus grati etc."
- o.** ff. 328-329 [Sermo in dominica XIV. post penthecosten]

f. 328' incipit confitendum	"Ite ostendite vos sacerdotibus (Lc. 17,14) – Ubi nota quod est nobis(?) sacerdotibus ordinarys..."
f. 329 desinit	"...aut est officium tribuere benedictioni etc."
ff. 329'-332'	vacant
p. ff. 333-341 f. 333 incipit	[Sermo in dominica XV. post penthecosten] "Nemo potest duobus dominis servire (Mt. 6,24) – Isidorus libro iij capitulo I. dicit omnis qui secundum deum sapiens est beatus est quia..."
f. 341 desinit	"...qui habitant in doino tua domine in seculum laus. Amen."
q. ff. 341-349 f. 341 incipit	[Sermo in dominica XVI. post penthecosten] "Ibat Ihesus in civitatem que vocatur Naym (Lc. 7,11) – Augustinus dicit quod meliora moltis est bonorum vitia propter duo..."
f. 349 desinit	"...tandem pervenire possimus ad gloriam. Ad quam nos perducat Amen."
r. ff. 349-359 f. 349 incipit	[Sermo in dominica XVII. post penthecosten] "Cum intraret Ihesus in domum (Lc. 14,1) – Isidorus ilibro creaturarum dicit quod sol et luna post diem iudicii non dabunt..."
f. 359 desinit	"...a domino in futura mereamur exaltare. Quod nobis concedat."
s. ff. 359-366' f. 359 incipit	[Sermo in dominica XVII. post penthecosten] "Accesserunt ad Ihesum scribae et pharisei (Mt. 12,38) – Thomas triplex est temptatio prima est bona..."
f. 366' desinit	"...qui nos liberavit et redemit et salvavit."
t. ff. 366'-377' f. 366' incipit	[Sermo in dominica XVIII. post penthecosten] "Ascendens Ihesus in naviculam (Mt. 9,1) – Jacobinus dicit quod deus in principio creavit omnia elementia mundana..."
ff. 371'-372 in margine inferiore	[<i>Exemplum de puero baptizato et mortuo</i>] (Manus recentior)
f. 371' incipit	"De qua sic legitur fuit quidam puer natus una nocte baptizatus..."
f. 372 desinit	"...convertantur penitentiam agunt vitam in bonam(?) finiunt."
f. 377' desinit	"...debemus laudare et glorificare ut sic ad eternam gloriam pertingere valeamus."
u. ff. 377'-387' f. 377' incipit	[Sermo in dominica XIX. post penthecosten] "Loquebatur Ihesus principibus sacerdotum (Mt. 22,1) – Epistolam hodiernam scribit pau[ulus] Ephe[sios] v videte ut quiqui cavete..."
f. 387' desinit	"...possemus introire ad eternas nuptias ad quas."
v. ff. 387'-395' f. 387' incipit	[Sermo in dominica XX. post penthecosten] "Erat quidam regulus (Io. 4,46) – Carissimi epistolam hodiernam scribit paulus ad Ephe[sios] vj in qua hortatur nos..."
f. 395' desinit	"...Et sic ipse et tota eius domus credidit."

- x.** ff. 395'-404
f. 395' incipit [Sermo in dominica XXI. post penthecosten]
"Simile est regnum celorum hominum regi (Mt. 22,2) – Bernardus pertractans celestem civitatem Jerusalem explicans in sua contemplatione dicit..."
f. 404 desinit "...remissionem suorum peccatorum obtinebit etc."
- y.** ff. 404-409'
f. 404 incipit [Sermo in dominica XXII. post penthecosten]
"Abeuntes farisei consilium inierunt (Mt. 22,15) – Ex scripturis doctrinae habetur(!) quod mendacium..."
f. 409' desinit "...homini ad imaginem dei creato et peccatis maculato."
- z.** ff. 409'-416'
f. 409' incipit [Sermo in dominica XXIII. post penthecosten]
"Loquente Ihesu ad turbas (Mt. 9,18) – Scribitur in naturalibus quod bufo est veneno..."
f. 416' desinit "...et nos pro suscitacione anime nostre Rogemus cristum."

Cod. 81. (=Cod. Lat. 81)

D E C I S I O N E S R O T A E R O M A N A E R E G U L A E C A N C E L L A R I A E P A P A L I S

Cod. chart. — S. XV ineunte (Solum capitulum 2. regularum Innocentii VII anni 1404 recordatur, reliqua (capp. 3-9) ex annis 1405-1406 tamen ignorantur.) — Unica columna — 299 x 216 mm — ff. 270 — *Compact.*: Ligna coeva corio flaveo olim tecta sed partim iam deleta, olim duobus sed nunc iam cum unico clavi. Inscriptio: "Decisiones Rotae Romanae." (s. XVIII.) — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus duae. Manus 2: f. 270'. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Incerta. — *Possessor*: Non apparet. Forsitan ex monasterio quodam Hungarico, post abolitionem Josephinam in a. 1777 in Bibliothecam Universitatis transportatus. — *Bibliographia*: Die geplante neue Edition der spätmittelalterlichen päpstlichen Kanzleiregeln, In: Berthram, M. (ed.): *Stagnation oder Fortbildung? Aspekte des allgemeinen Kirchenrechts im 14. und 15. Jahrhundert*, (Bibliothek des Deutschen Historischen Instituts 108), Tübingen 2005, S. 117-131.

- 1.** ff. 1-227' [Wilhelmus Horborch: **Decisiones novae Rotae Romanae**]
f. 1 initium
deest "Item utrum a iudice in partibus ..."
f. 227' desinit "...in Regula Ratherico de regis iure libro vj."
"Expliciunt decisiones Rote."

(De editionibus et recensionibus v. Dolezalek, G.: Die handschriftliche Verbreitung von Rechtsprechungssammlungen der Rota. *Zeitschrift der Savigny Stiftung für Rechtsgeschichte. Kanonistische Abteilung*. 58 (1972), 1-106: 15 et 27. Recensio noster longior et retractata videtur et affinitatem habet cum München Clm 14249 et 14246 Cf. etiam Fliniaux, A.: Les anciens collections de „Decisiones Rotae Romanae. *Revue historique du droit française et étranger*. 4 (1925), 61-93; 382-410.)

- 2.** ff. 238-270' [Regulae cancellariae]
a. ff. 228-231 „Regulae servandae in Cancellaria datae per dominum Johannem

- papam XXII.”
- f. 238 „Infrascriptae sunt regulae restrictivae traditae de mandato sanctissimi patris...”
- f. 238 incipit „In primis iniunxit nobis ut supra, quod simus omnes...”
- f. 241 desinit „...pluralitatem et valorem beneficiorum etc.”
- (Sine extravagantibus cum placetis Gregorii XI. Ed.: Teige, J.: Beiträge zum Päpstlichen Kanzleiwesen des XIII-XIV. Jahrhunderts. *MIÖG* 17 (1896), 422-430, editio melior etiam codicem nostram exhibens: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Johannes22.pdf>.)
- b.** ff. 241-242 „Regulae datae per dominum Benedictum papam [XII.]”
- f. 241 incipit „Item ordinavit dominus noster Benedictus quod in litteris gratiarum in quarum supplicationibus...”
- f. 242 desinit „...sed quod in casu converso placet domino nostro Gregorio quod fiat idem.”
- (Sine extravagantibus cum placetis Gregorii XI. Ed.: Teige, J.: Beiträge zum Päpstlichen Kanzleiwesen des XIII-XIV. Jahrhunderts. *MIÖG* 17 (1896), 430-433, editio melior etiam codicem nostram exhibens: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Benedikt12.pdf>.)
- c.** ff. 242-242’ „Regulae date per dominum Clementem papam sextum in cancellaria servandae et tenendae”
- f. 242 incipit „Ordinavit idem dominus noster Clemens quod in aliquibus litteris gratiarum...”
- f. 242’ desinit „...Placet domino nostro Gregorio nisi constaret de prioritatem temporis.”
- (Solum capitula 2; 18; 20; 20K; 21; 21K. sine extravagantibus cum placetis Gregorii XI. Ed.: Teige, J.: Beiträge zum Päpstlichen Kanzleiwesen des XIII-XIV. Jahrhunderts. *MIÖG* 17 (1896), 436; 439, editio melior etiam codicem nostram exhibens: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Clemens6.pdf>. Cf. etiam concordantiam: http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Clemens6_Konkordanz.pdf.)
- d.** ff. 242’-243 „Regulae datae per dominum Innocentium papam sextum”
- f. 242’ incipit „Ordinavit idem dominus noster Innocentius quod quando mandabat recipi aliquem in ecclesia...”
- f. 243 desinit „...nisi concedatur reservatio.”
- (Sine extravagantibus cum placetis Gregorii XI. Ed.: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/innozenz6.pdf>)
- e.** ff. 243-248’ „Sequentes regulas dedit dominus Urbanus papa quintus in cancellaria servandae et tenendae.”
- f. 243 incipit „Ordinavit idem dominus noster Urbanus papa quintus vjto idus Novembris pontificatus sui anno primo...”
- f. 248’ desinit „...mandabitur sibi provideri.”
- (Sine extravagantibus cum placetis Gregorii XI. Ed.: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Urban5.pdf>)

- f.** ff. 248'-254' „Regulae datae in cancellaria per dominum Gregorium papam undecimum.”
- f. 248' incipit „Item dominus noster Gregorius quinto idus Ianuarii pontificatus sui anno primo...”
- f. 254' desinit „...ulterius nullatenus audiatur.”
- (Solum capitula 36-39; 41-46; 47-66; 65a; 67-71; 70a; 72-92. Ed.: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Gregor11.pdf>)
- g.** ff. 254'-258
- f. 254' incipit „Regulae domini Urbani papae sexti in cancellaria servandae et tenendae”
- f. 258 desinit „Item in primis dominus noster Urbanus papa sextus xii Kalendis Maii...”
- „...Sicilie et terrae citra.”
- (Solum capitula 6-34; 36, 13a et 35a tamen desiderantur. Ed.: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Urban6.pdf>)
- h.** ff. 258-270
- f. 258 incipit „Regulae domini Bonifatii papae noni et moderni in cancellaria servandae et tenendae”
- f. 269' „Dominus noster Bonifatius papa nonus II nonis novembris pontificatus sui...”
- „...quae sit intentio concedentis.”
- (Ed.: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Bonifaz9.pdf>)
- i.** ff. 270'
- f. 270' incipit „Regulae domini Innocentii papae septimi”
- kalendas „Item dominus noster dominus Innocentius papa septimus XVI
- f. 270' desinit decembris...”
- „...subdiaconorum et acolitorum dicti domini nostri.”
- (Solum capitula 1; 2. Ed.: <http://www.uni-marburg.de/fb06/forschung/webpubl/magpubl/Innozenz7.pdf>)

Cod. 82. (=Cod. Lat. 82)

JOHANNES DE LANDSBERG: G l o s s a r i u m L a t i n o - G e r m a n i c u m

Codex chart. — S. XV/1. — binae columnae — 310 x 210 mm. — ff. 81.— *Compact.*: Lignea coeva corio albo plano tecta vestigiis clavium. Inscriptio: Vocabularium Alemanicum. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis formata. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, aliquot maiores parum ornatae. — *Provenientia*: incerta (Scepus?). — *Possessor*: In margine superiore manu s. XVI. „Ad lechnicz.” — *Bibliographia*: Fodor (1976), 61; Sopko (1982), num. 272; BH 402.

in teguminis
interiori parte ante et post. notae plerumque Germanicae. inter has m. s. XV/2
"Almanicum vocabularium."

f. 1 in margine superiore "Assit principio sancta maria meo Amen."

1. ff. 1-77' **[Vocabularium Latino-Germanicum]**

a. ff. 1-56 [Vocabula nominalia]

f. 1 incipit "Abba hebraice pater latine vater theutonice..."

f. 56 desinit „...Zoe anima et caetera.”

b. f. 56 „Voces avium et animalium”

f. 56 incipit „Cornix garrit...”

f. 56 desinit „...recursare trappeln.”

c. ff. 56-77' [Vocabula verbalia]

f. 56 incipit „Abbreviare kurzen...”

f. 77' desinit "...zymare sawern des walde got et cetera."

(Eadem versio extat sub nomine „Johannis de Landsberg abbatis in Paradiso” [sc. In Meseritz Polonia] in codice Berlin: Univeristätsbibliothek theol. Fol 424, ff. 239-302v – Rose, V.: *Verzeichniss der lateinischen Handschriften der Königlichen Bibliothek zu Berlin*. II. Berlin 1901, 718. Textus similis (sine nominibus animalium) in Graz: Univeristätsbibliothek: MS. 323. Cf. etiam Stegmüller RB 4753.)

2. ff. 78-80' [Compositiones verborum I-IV. coniugationum]

3. f. 80' [De kalendis]

f. 80' incipit „Kalendae dicuntur primi dies mensium...”

f. 80' desinit „...hoc etiam de omnibus mensibus.”

4. ff. 80'-81 [De ventibus]

f. 80' incipit „Sciendum quod dueodecim sunt veti quorum quattuor...”

f. 80 desinit „...boreas et thorus ab arcto scilicet a septentrione.”

5. f. 81' **[Floridus Macer: De viribus herbarum – excerpta]**

a. f. 81' [De pulegio herba]

f. 81' incipit „Fervida pulegii vis siccaque dicitur esse...”

f. 81' desinit „...dolor aut quis vix toleratur.”

(Ed.: Floridus Macer: De viribus herbarum. Paris: Sillig 1500, f. 15-15v.)

b. f. 81' [De porro herba]

f. 81' incipit „Illius succum solum dedit ille bibendum...”

f. 81' desinit „...servat ebrietatem.”

(Ed.: Floridus Macer: De viribus herbarum. Paris: Sillig 1500, f. 12v-13v.)

c. f. 81' [De enulla herba]

f. 81' incipit „Corda novum confortat stomachum bonam facit digestionem...”

f. 81' desinit „succus ferulae bene redolens urisse salba.”

(Ed.: Floridus Macer: De viribus herbarum. Paris: Sillig 1500, f. 10v-11v.)

In tegumine [Interpretationes verborum Latinorum cum notis Germanicis]

]

Cod. 83. (=Cod. Lat. 83)

PAULUS DE ZATOR: *C o l l e c t a i n E p i s t o l a s d o m i n i c a s*
STANISLAUS DE SCARBIMIRIA: *S e r m o n e s*

Codex chart. — S. XV/1 (1432) — Binae columnae — 298 x 212 mm — ff. 291— *Compact.*: Ligna s. XV. Coaeva, corio albo plano tecta, nodulis aeneis iam deperditis. Inscriptio m. s. XVI. in tegumine: m. s. XIX "Pauli (mag.) Collectae Epistolarum Dom." — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis s. XV/1. Manus una — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae aliquoties caeruleae vel virides. — *Scriptor*: f. 111: "Expliciunt ... Scripta vero per me Iohannem de Ilkusz et sunt finitae in die sancte Marie Egyptiace vel in octava annunciationis Marie sub anno domini M^oCCCC^o XXXII°." De Iohanne v.: Birkenmajer, A.: Jan z. Olkusza (1425-2463). *Polski Słownik Biograficzny* 10 (1962-1964), 465-466. — *Provenientia*: Polonia: Cracovia. Cf. Notam f. 1 — *Possessor*: f. 1 "Liber maystri (!) Nicolai de Elkus (Olkusz) sacrorum canonum doctoris olim cantoris in ecclesia collegiata ad Sanctum Florianum extra muros Cracovie et plebani in Elkus donatus per executores testamenti eiusdem pro fratribus Carthusiensibus in Lechnycza. Oretur pro eo. 1447." — *Bibliographia*: Fodor (1976), 61; Chmielowska, B.: Stanislas de Skarbimierz – Le premier recteur de l'université de Cracovie apres le renouveau de celle-ci. *Mediaevalia Philosophica polonorum* 24 (1979), 110. num. 56.; Sopko (1982), num. 273; BH 403.

f. 1   „Liber maystri(!) Nicolai de Elkus (Olkusz) sacrorum canonum doctoris olim cantoris in ecclesia collegiata ad Sanctum Florianum extra muros Cracovie et plebani in Elkus donatus per executores testamenti eiusdem pro fratribus Carthusiensibus in Lechnycza. Oretur pro eo. 1447.”

f. 1'   vacat

1. ff. 2-111   [Paulus de Zator: Collecta in epistolas dominicales]

f. 2   incipit   „Glosa secundum tempus gracie tempus propiciaciones et misericordie...”

f. 111 desinit   „... in spiritu venit Et invisibilis dominus nostre ihesus christus (etc.).”

„Expliciunt collecta epistolarum dominicalium magistri Pauli rectoris scholae Cracoviensis in castro. Scripta vero per me Iohannem de Illkusz et sunt finita in die sanctae Mariae Aegyptiacae vel in octava Annunciationis Mariae. Sub anno Domini m^o cccc^o xxxij^o.”

(De auctore v. Morawski I, 307-309. Cf. Cod. Lat. 79, ff. 1-221'. Alia scripta auctoris cf. Kraków: Bibliotheca Jagellonica: Cod. 491, pp. 41-386 – Catalogus III, 101-120. et Cod. 1506-1507 – Wislocky, W.: *Catalogus codicum manuscriptorum Bibliothecae Universitatis Jagelonicae Cracoviensis*. Cracoviae 1877-1881, 370.)

f. 111'   vacat

2. ff. 112-290   **[Stanislaus de Scarbimiria [Skarbimierz]: Liber conclusionum evangelicae veritatis]**
- a. f. 112   [Prologus]
- f. 112 incipit   "Quia secundum Augustinum in epistola ad Volusianum scrutandae sunt divinae scripturae..."
- f. 112 .desinit   "...nec volens quomodolibet dissentire."
- b. ff. 112-282'   [Textus]
- f. 112 incipit   "Cum appropinquasset Ihesus Jerosolimis (Mt. 21,1) – Universitatis creator et universorum dominus..."
- f. 290 desinit
imperfectum   "...non expectavit temptationem penset..." Sunt sermones eiusdem auctoris, licet voces finium non concordant."
- (Cf. Krakow: Bibliotheca Jagellonica: cod. 1278, ff. 1-211 – *Catalogus* 8 (2004), 56-67. Series sermonum in nostro codice secundum numerationem Catalogi Cracoviensis: 1-16; 18-19; 17; 25; 22; 24; 26-28; 30-37; 40-66; 68-70; 74. Reliqua vero desiderantur. De auctore: Morawski I, 294-295.; Zawadzki, R. M.: *Spuszczna pisarska Stanislawo ze Skarbimierza. Studium zrodloznawcze*. Kraków 1979. et Chmielowska, B.: Stanislas de Skarbimierz – Le premier recteur de l'université de Cracovie apres le renouveau de celle-ci. *Mediaevalia Philosophica Polonorum* 24 (1979), 73-112.)
- f. 291'   vacat

Cod. 84. (=Cod. Lat. 84)

Sermones dominicales

Codex chart. — S. XV/2. — unica columna — 313 x 200 mm — ff. 228 (ff. 38 ab initio tamen desiderantur, et inter ff. 218-219 et 219-220 folium unum desideratur) — *Compact.*: Lignea coeava, corio fusco impresso tecta, tegumentum partim iam deperditum. Inscriptio s. XIX.: „*Sermones Latini Carthusianorum*” — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus duae. Manus 1: ff. 1-17'; 165'-168; 189-193; 200'-201'; 212-214. Manus 2: ff. 17'-165'; 168-189; 193-200'; 201'-211'; 214-227'. — *Ornamenta*: Aliquot capitula et initiales rubro notata. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria superior, vel Polonia. — *Possessor*: In tegumini posterioris interiore parte: s. XVIII/XIX "Sermones Latini Incerti Scriptoris Monasterii Lechniczensis Carthusianorum." — *Bibliographia*: Fodor (1976), 61; Sopko (1982), num. 274.

1. ff. 1-227'   **[Sermones Dominicales cum sermonibus in die Dedicacionis et in die Animarum]**
- a.) ff. 1-2   [Sermo I. in dominica III post Epiphaniam]
- f. 1   initium
          deest   (desunt 38 ff.) "...num Amen (!) fert eius potencie hec ex ordinatis affeccionibus..."
- f. 2   desinit   ...ut filii regni simus in id intrandi quod nobis prestare etc.

- b.)** ff. 2-3'
f. 2 incipit Secundus sermo de eodem [dominica III post Epiphaniam]
Cum descendisset Ihesus de monte (Mt. 8,1) – Manifestam petitionem
facit propheta David...
f. 3' desinit "...templi interiore sancti(?) celi ut dicitur mathhei v^o"
- c.)** ff. 3'-6
f. 3' incipit [Nicolaus de Kmunden de Argentina (?):Sermo in] dominica tertia(!)
post Epiphaniam
f. 6 desinit "In praecedentibus dominicis salvator ostendit se dominum terrae
faciens in ea miracula hoc in evangelio ut dicit origenes..."
"...exultationem infundit quod nobis prestare etc. "
- (Cf. Clm 12713, ff. 1-168.)
- d.)** ff. 6-7
f. 6 incipit Secundus [sermo] de eodem
"Ascendente Ihesu in naviculam (Mt. 8,23) – Verba ista quattuor modo
possunt exponi..."
f. 7 desinit "...in fortitudinem resistandi sicut dicitur j^o Corinthios x^o"
- e.)** ff.7-9'
f. 7 incipit [Nicolaus de Kmunden de Argentina?:]Sequitur [sermo in] dominica
quarta
f. 9' desinit "Dominica praecedenti salvator noster ostendit se dominum celi terre et
maris et per consequens universa creatura..."
"...dictum est de ambiguis id pauli [??] 2°"
- (Cf. Clm 12713, f. 1-168.)
- f.** ff. 9'-11
f. 9' incipit Secundus [sermo] de eodem
"Simile est regnum celorum qui seminat bonum (Mt. 13,24) – In hoc
evangelio ostenditur nobis quattuor bonorum futurorum dei
abundantia..."
f. 11 desinit "...triticum in bonos congregabit et paleas in malos conburet igni
extinguibili(!) etc.
- g.)** ff. 11-14
f. 11 incipit [Sermo in] dominica quinta in septuagesima
"Dominica hodierna dicitur septuagesima in qua ecclesia domino
reputat flebilis tempora..."
f. 14 desinit "...sed miserantis dei in regnum celorum dare quod nobis prestare etc. "
- h.)** ff. 14-15'
f. 14 incipit Secundus sermo de eodem
"Quid hic statis tota die otiosi (Mt. 20,6) – In principio debemus notare
quod sic dicit Isaias..."
f. 15' desinit "...aeternae beatitudinis valeamus. "
- i.)** ff. 15'-18
f. 15' incipit [Sermo in] dominica tertia in sexagesima
"Hec dominica vocatur sexagesima quae incipit hodie ecclesia
terminare..."
f. 18 desinit "...aeternam beatitudinem quam nobis prestare dignetur etc. "
- j.)** ff. 18-19'
Sequitur sermo de eodem

- f. 18 incipit "Exiit qui seminat seminare semen suum (Lc. 8,5) – Ex his verbis considero tres seminatores quorum..."
- f. 19' desinit "...ut inferiore regnum celeste recipiamus quod nobis prestare dignetur pius et misericors"
- k.)** ff. 19'-21'
f. 19' incipit "Cum contraria contrariis curantur quia est tempore carnis..."
f. 21' desinit "...et appropinquat gratie dies in presenti et glorie in futuro quam nobis etc. "
- l.)** ff. 21'-23
f. 21' incipit Secundus sermo de eodem
"Factum est cum appropinquaret Ihesus Jericho quidam caecus (Lc. 18,35) – Ex hoc evangelio considero..."
f. 23 desinit "...Respicite et levate capita vestra ecce appropinquabit redemptio vestra quod nobis etc. "
- m.)** ff. 23-26
f. 23 incipit [Sermo] in die cinerum
"Convertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio (Ioel 2,12) – In hac epistola dat nobis propheta modum confitendi ad dominum..."
f. 26 desinit "...ducit ad gaudium aeternae felicitatis quod nobis etc. "
- n.)** ff. 26-29
f. 26 incipit [Sermo in] dominica prima in quadragesima
"Ductus est Ihesus (Mt. 4,1) – Sicut refert evangelista Matthaeus dominus statim baptizatus intravit in desertum..."
f. 29 desinit "...completa oratione sua remissione solvat. "
- o.)** ff. 29-31
f. 29 incipit Sermo secundus sequitur de eodem
"Ductus est Ihesus in desertum (Mt. 4,1) – Post acceptationem spiritus sancti baptismationem et emundationem..."
f. 31 desinit "...obtinere valeamus quod nobis etc. "
- p.)** ff. 31'-33
f. 31' incipit [Sermo in dominica 1. Quadragesimae]
"Dominus noster multos vivos ad poenitentiam adduxerat et exaudierat multos et in corpore et anima sanaverat..."
f. 33 desinit "...obtinendi gloriam quam nobis prestare dignetur pius et misericors dominus Ihesus Christus."
- (Cf. Cgm 1127, f. 41 – Schneider, K.: *Die deutschen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek München: Die mittelalterlichen Handschriften aus Cgm 888-4000.* - Wiesbaden, 1991, 133.)
- q.)** ff. 34-35'
f. 34 incipit [Sermo in dominica 2. Quadragesimae]
"Dominica praecedenti habuimus quomodo exemplo Christi debemus resistere dyabolicis temptationibus. In presenti ewangelio docet nos..."
f. 35' desinit "...per dimidium regni celorum quod nobis dignetur prestare pius pater et misericors dominus etc."
- r.)** ff. 35'-39
f. 35' desinit [Sermo in] dominica tertia [Quadragesimae]
"Duabus precedentibus dominicis Dominus loquitur in evangeliiis de diabolo in primo ostendens quoniam impugnat sanctos..."

- f. 39 desinit "...ut regnum dei ingredi valeamus quod nobis concedere dignetur pius pater in secula benedictus. Amen."
- s.)** ff. 39-41 Sermo de eodem
 f. 39 incipit "Dominica prima in quadragesima habuimus quod salvator noster cum suis membris..."
 f. 41 desinit "...et in regno celorum collocantur quod nobis concedere dignetur pius et misericors pater omnipotens deus etc. "
- t.)** ff. 41-44 [Sermo in] dominica iiii in letare
 f. 41 incipit "Haec dominica vocatur de rosis et roseo eo quod Dominus duplicem facit consolationem suis fidelibus hoc est primam..."
 f. 44 desinit "...quibus conformati in vitam eternam valeamus pervenire quod nobis etc."
- u.)** ff. 44-45' Sermo de eodem
 f. 44 incipit "Quia laborantes usque ad meridiem quiescunt et cibo aliqui refocilantur et comedantes..."
 f. 45' desinit "...sapore ordeaceo cum pisce cibavit."
- v.)** ff. 45'-49 [Sermo in] dominica quinta iudica
 f. 45' incipit "Haec dominica dicitur de passione Christi quia ab hac die usque ad parascevem recolit ecclesia..."
 f. 49 desinit "...eterno quod nobis concedere dignetur pius et misericors noster Ihesus Christus qui est benedictus. "
- x.)** ff. 49-51' [Sermo] de eodem
 f. 49 incipit "Nam ecclesia sancta hodie commemorat passionem domini quia horae in vesperis matutinis et hoc est in missa agit de passione..."
 f. 51' desinit "...quoniam precepta dei adimplebit qui ea audire contempnit etc."
- y.)** ff. 51'-54 [Sermo in] dominica sexta in palmarum
 f. 51' incipit "Iam ista dominica dicitur florida vel querquethina(?) tum quia ecclesia memorat in processione solemn..."
 f. 54 desinit "...duriora sentiret tormenta quibus blandimentis legitur ewangelium presens. "
- z.)** ff. 54-57 [Jacobus de Voragine?:] Sequitur secundus sermo eiusdem diei (r.)
 f. 54 incipit "Dominus noster in hunc mundum veniens semper et ubique dilexit paupertatem..."
 f. 57 desinit "...ad faciem vident hic et post semper in gloria videbunt quod nobis prestare dignetur. "
- (Cf. Scneyer 3, 225.)
- aa.)** f. 57-58 In cena domini sequitur sermo
 f. 57 incipit "Ante diem festum pasche sciens (Io. 13,1) – Ecclesia sancta hodie duo memorat primum quia dominus pedes suorum discipulorum..."
 f. 58' desinit "...accedat ad divinum sacramentum suscipere Ihesum Christum qui est benedictus in secula etc."

- ab.)** ff. 58'-63'
f. 58' incipit [Sermo in die Paschae]
"Nunc secundum Jeronimum redolentibus cum sponsa et adolescentulis que cernit picam..."
f. 63 desinit "...aut exultemus et letemur de redemptione nostra quam nobis concedere..."
- ac.)** ff. 63-65
f. 63 incipit Sequitur sermo secundus de eodem
"Haec est dies quam fecit dominus exultemus et letamur in ea (Ps. 117,24) – Hodiernum festum alia festa excellit triplicia ratione primo antiquitate..."
f. 65 desinit "...in futuro sime fine letabimur quod nobis prestare dignetur etc."
- ad.)** ff. 65-68'
f. 65 incipit [Sermo in] feria secunda
"Hodie omnes creature gavise sunt primo superiores sicut sol..."
f. 68' desinit "...vitam eternam optinebimus ad quam nos dominus noster Ihesus Christus dignetur perducere. "
- ae.)** ff. 68'-70'
f. 68' incipit [Sermo de eodem]
"Postquam dominus Ihesus probasset suam resurrectionem tribus ut hec audimus..."
f. 70' desinit "...simile est regnum celorum sagene misse in mari. "
- af.)** ff. 70'-72'
f. 70' incipit Sermo primus in octava pasche
"Dominica ista dicitur de albis quia baptizati sabbato pascae utebantur albis vestibus..."
f. 72' desinit "...per gratiam et in futuro per gloriam eternam quam nobis praestare dignetur etc. "
- ag.)** ff. 72'-75
f. 72' incipit Secundus sermo de eodem
"Dominus noster Ihesus probavit resurrectionem suam esse veram multis modis..."
f. 75 desinit "...quia sic misericordiam consequamur quam nobis..."
- ah.)** ff. 75-78'
f. 75 incipit [Sermo de Dominica secunda post Pascham]
"Licet pius dominus noster Ihesus Christus dicit Matth. xj^o discite a me quia mitis sum et humilis..."
f. 78' desinit "...sicut et nos unum sumus quod nobis prestare..."
- ai.)** ff. 78'-80
f. 78' incipit [Jacobus de Voragine?:] Secundus de eodem sermo sequitur
"Ego sum pastor bonus (Jo 10,11) – In praesenti vita nullus debet suo laudare nec velle..."
f. 80 desinit "...ad pasqua uberrima vitae coelestis ad qua(!) nos perducere dignetur pius et misericors dominus."
- (Cf. Schneyer 3, 226)
- aj.)** ff. 80-82'
f. 80 incipit [Sermo in] Dominica tertia post pascham sequitur dicit dominus
"Dominicis praecedentibus ostensum est quod parvi et magni et subditi per resurrectionem Christi..."

f. 82' desinit "...laetitia sempiterna erit super turpitudinem(?) quam nobis concedat pater et filius et spiritus sanctus. Amen."

ak.) ff. 82'-84
f. 82' incipit Sermo de eodem
"Mulier cum parit tristitiam habetur quia venit hora eius (Jo16,21) – Previderat dominus discipulorum animos..."
f. 84 desinit "...sanet furorem Christus in vobis quod nobis prestare dignetur."

al.) ff. 84-86'
f. 84 incipit [Sermo in] dominica quarta post pascham
"Dominica hodierna nos invitat ecclesia ad jubilandum in laudibus dei..."
f. 86' desinit "...omnem virtutem post me iustitie et doctrine pius et misericors dominus Ihesus Christus."

(Cf. Uppsala 335, f. 260, initium tantum simile est.)

am.) ff. 86'-87'
f. 86' incipit Sequitur sermo secundus de eodem dominico
"Cum venerit paraclitus arguet mundum de peccato iudicio et iustitia. (Jo. 15,26) ubi supra – Et nota ex his verbis quod nota fuit Christo et ecclesie ut paraclitus venerit..."
f. 87' desinit "...et bona facientes vitam eternam obtinebimus quod nobis prestare dignetur pius et misericors omnipotens Ihesus Christus qui est benedictus. "

an.) ff. 88-90
f. 88 incipit Sequitur sermo in dominica rogationum primus
"Licet semper orandum sit et nunquam deficere debet homo..."
f. 90 desinit "...et flentes properabunt et dominum suum querent et in syon(?) Amen."

ao.) ff. 90-91
f. 90 incipit Sequitur sermo secundus in dominica praedicta
"Exivi a patre et veni in mundum et iterum relinquo mundum et vado ad patrem. (Jo. 16,28) – Dominus discessurus a discipulis suis cum ascenderetur in celum quasi vafaciens eis..."
f. 91' desinit "...habundancia et redundancia gaudii quod est in coelo quod nobis praestare pius et misericors."

ap.) ff. 91-93
f. 91 incipit Dominica prima post ascensionem eius sermo primus
"Nichil fuit tam necessarium ad vitam eternam habendam ut veritatis cognitio..."
f. 93 desinit "...in hodierno ewangelio prout in sequenti sermone audiemus quod nobis dignetur."

(Cf. Kraków: BJ: Cod. 1190, f. 292v – Kowalczyk, M. et al.: *Catalogus codicum manuscriptorum mediae aevi latinorum qui in Bibliotheca Jagellonica Cracoviae asservantur*. VI, Cracoviae 1996, 441.)

aq.) ff. 93-94
f. 93 incipit Sequitur sermo secundus eiusdem dominice
"Cum venerit paraclitus usque ubi ille testimonium perhibebit de me (Jo. 15,26) – Et nota quod in his verbis primo utilitas..."
f. 94 desinit "...faciet nos participere amen. quod nobis prestare dignetur pius etc."

- ar.)** ff. 94-96
f. 94 incipit
f. 96 desinit
- Sequitur sermo primus in die Penthecostes
"Si quis diligit me (Jo. 14,23) – Hodie sancta mater ecclesia recolit illam habundantem et excellentem dominicam..."
"...qui descendisse legitur hodie in nobis super esse dignetur quod michi et nobis concedat ipse spiritus sanctu. Amen"
- as.)** ff. 96-98'
f. 96 incipit
f. 98' desinit
- [Guillelmus Peraldus(?):] *Sequitur sermo secundus eiusdem dominice*
"Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine. Jo. Ubi supra – Magnum donum deus pater nobis dedit quando filium suum..."
"...et totius causa salutis quam pius et misericors pater qui est benedictus in secula seculorum."
- (Cf. Schneyer 2,539.)
- at.)** ff. 98'-101
f. 98' incipit
f. 101 desinit
- Sequitur sermo feria secunda eiusdem dominice
"Quia sancta ecclesia si videret quod absit non excusari aliquos beneficiis..."
"...qui est amor et dilectio patris et filii quam nobis prestare dignetur pius et misericors etc."
- au.)** ff. 101-103'
f. 101 incipit
f. 103' desinit
- Sequitur sermo feria tertia post penthecostes
"Hesternam die audivimus quam deus dilexit mundum ut filium suum daret etc. Hodie filius ostendit parem amorem..."
"...et accipiam vos ad meipsum ut ubi sum ego et vos sitis quod nobis dignetur..."
- av.)** ff. 103'-107
in margine
f. 103' incipit
f. 107 desinit
- Sequitur sermo secundus eiusdem
In trinitatis festo sermo primus sequitur (r.)
"Tres sunt qui testimonium dant in celo et hi tres unum sunt (Jo. 5,7) – Quia sancta ecclesia recolit festa patris in nativitate..."
"...nosse autem vitam eternam quam nobis concedere dignetur pius et in secula seculorum benedictus"
- ax.)** ff. 107-108
f. 107 incipit
f. 108' desinit
- Sequitur sermo secundus eiusdem dominicae
"Erat quidam homo ex phariseis Nicodemus nomine (Jo 3,1) – Festum de sancta trinitate et olim ab ecclesia non fiebat..."
"...poenitentiam egit et veniam obtinuit quam nobis praestare dignetur pater etc."
- ay.)** ff. 108'-111
f. 108' incipit
f. 111 desinit
- [Nicolaus de Kmunden de Argentina:] *Sequitur dominica prima post trinitatis festum*
"In hac dominica incipit tempus peregrinationis in qua sumus..."
"...in locum quietis eterne ad quam nos perducere dignetur."
- (Cf. Clm 12713)
- az.)** ff. 111-113'
f. 111 incipit
- [Nicolaus de Asculo(?):] *Sequitur secundus sermo de eadem*
"Sapientes antiqui statum mundi contempnentis et invenientes ipsum non habere stabilitatem..."

- f. 113' desinit "...adversitate quod nobis praestare dignetur pius et misericors deus"
(Cf. Clm 22370; Uppsala 321, f. 198)
- ba.)** ff. 113'-115
f. 113' incipit "Dominus noster ihesus Christus velud(!) fidelis medicus..."
f. 115 "et ideo filio prodigo nos comparat..."
ibid. desinit "...quam illi omnis hoc nobis gaudium etc."
- bb.)** ff. 115-117'
f. 115 incipit "Dominica praecedenti dominus Ihesus licet peccatores sibi misericorditer appropinquare praemitteret..."
f. 117' desinit "...ad portum salutis perducere ad quam nos dignetur."
- bc.)** ff. 117'-119
f. 117' incipit "Quia dicit dominus Matth. xx^o misericordiam volo et non sacrificia facere eum misericordiam et iudicium..."
f. 119 desinit "...memoria josye in composientium(?) facta est quod nobis prestare"
- bd.)** ff. 119-121'
f. 119 incipit "Praecedenti dominica salvator commilitibus nostris in militia huius vite..."
f. 121' desinit "...manducantes vineus in eternum. Amen."
- be.)** ff. 121'-123
f. 122 incipit "Homo quidam fecit coenam magnam (Lc. 14,16) – Ex hoc nota tres cenam scilicet doctrina evangelica..."
f. 123 desinit "...et ad cenam eternam ad quam nos perducatur dominus noster Ihesus Christus qui est benedictus. "
- bf.)** ff. 123-125'
f. 123 incipit "Praecedenti dominica dominus terribiliter comminatus est his qui vacati venire recusant..."
f. 125' desinit "...ut valeamus gaudere angelicis aeternaliter choris quod nobis prestare dignetur. "
- bg.)** ff. 125'-127
f. 125' incipit "Erant appropinquantes etc. (Lc. 15,1) – Ex hoc evangelio quattuor nobis ostenduntur scilicet modus conversionis..."
f. 127 desinit "...ut vitam eternam obtinere valeamus quum nobis. "
- bh.)** ff. 127-129'
f. 127 incipit "Cum turbe irruerent in Ihesum ut audirent eum et ipse stabat secus stagnum Genezareth (Lc. 5,1) – Evangelium istud dividitur in tres partes in prima parte aviditas..."
f. 129' desinit "...invenire in secula seculorum benedictum. "
- bi.)** ff. 129'-130'
f. 129' incipit "Docuit nos dominus in praecedenti doinica terrena despiciere et celestia amare..."

f. 130' desinit	"...habundemus per quam consequi valeamus quam nobis prestare etc."
bi.) ff. 130'-132 f. 131 incipit	Sequitur secundus sermo eiusdem dominice "Nisi habundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et phariseorum non intrabitis in regnum celorum (Mt. 5,20) – Et nota quod testamentum vetus differt a novo primo quia..."
f. 132 desinit	"...dolores miserum sufferre dominumque Ihesum Christum sequi in dominica etc. Quod nobis prestare."
bj.) ff. 132-134 f. 132 incipit	Sequitur dominica septima post trinitatem "Dominica praecedenti dominus noster terribiliter comminatus est his qui in iustitia non super habundant hodie autem ostendit..."
f. 134 desinit	"...permissionis quam nobis prestare dignetur. "
bk.) ff. 134-135 f. 134 incipit	Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae "Audivimus in praecedenti dominica quod debemus habere iustitiam superhabundantem scribarum et phariseorum ..."
f. 135 desinit	"...regni celestis coheres fieri quod etc. "
bl.) ff. 135-137' f. 135 incipit f. 137' desinit	Sequitur primus sermo octavae dominicae "In praecedenti dominica dominus Ihesus suos servos et fideliter..." "...qui invocaverit nomen domini salvus erit quod etc. "
bm.) ff. 137'-139 f. 138 incipit	Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae "Non omnis qui dicit michi domine domine (Mt. 7,21) – Hoc evangelio duo genera hominum demonstrantur..."
f. 139 desinit	"...dicentes ter domine domine domine ut mereamur regnum celorum ingredi quod nobis promissum dignetur prestare pius et misericors Ihesus. "
bn.) ff. 139-141 f. 139 incipit	Sequitur dominica nona post festum Trinitatis "Dominica praecedenti docuit nos quod a falsis doctoribus attendere debemus..."
f. 141 desinit	"...ut ad celesti regni domos recipiat quod nobis prestare dignetur pius et misericors dominus noster Ihesus Christus qui est. "
bo.) ff. 141'-142 f. 141' incipit	Sequitur secundus sermo de eodem die "Homo quidam erat dives etc. Usque redde rationem vilicationis tue (Lc. 16,1) – Ex hoc evangelio secundum Gorram quattuor nota..."
f. 142 desinit	"...ut aeternam vitam consequamur dominum nostrum Christum quem rogemus."
bp.) ff. 142-145' f. 142' incipit	Sequitur dominica decima post festum Trinitatis "Praecedenti dominica dominus Ihesus docuit nos habere largitatem ad pauperes..."
f. 145' desinit	"...valeamus in domo patris eius manere etc."
bq.) ff. 145'-146'	Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae

- f. 145' incipit "Et cum appropinquaret Jerosolymam fleuit super eam (Lc. 19,41) – Ex hoc evangelio secundum Gorram quattuor colligamus Christi ad popululm compassionem..."
- f. 146' desinit "...vitam eternam obtinebimus quod nobis prestare dignetur."
- br.)** ff. 146'-149 [Nicolaus de Kmunden de Argentina?:]Sequitur dominica undecima post Trinitatis
- f. 146' incipit "In praecedenti dominica dominus docuit nos esse compassuros ad proximos hoc vero docet nos esse humiles..."
- f. 149 desinit "...humilem spiritu suscipiat gloria quam nobis dominus noster Ihesus Christus prestare dignetur."
- (Cf. Clm 12713)
- bs.)** ff. 149-150 Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae
- f. 149 incipit "In praecedenti dominica docebamur exemplo Christi exemplo(sic!) flere cum hic sit via flendi..."
- f. 150 desinit "...qui se exaltat humiliabitur quam nobis prestare dignetur pius et misericors dominus etc."
- bt.)** ff. 150-152 Sequitur dominica duodecima post Trinitatis
- f. 150 incipit "Praecedenti dominica dominus nos docuit quantum habeat oratio humiliantis se etc. In hodierno evangelio ostendit quantum valeat..."
- f. 152 desinit "...dando regnum celorum quod nobis prestare dignetur pius et misericors."
- bu.)** ff. 152-153 Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae
- f. 152 incipit "Praecedentibus dominicis docuit nos sancta mater ecclesia exemplo Ihesu flere et ipsius publicani penitere..."
- f. 153 desinit "...et aperta erit lingua mutuorum quod nobis prestare dignetur."
- bv.)** ff. 153-154' Sequitur dominica tredecima post festum Trinitatis
- f. 153 incipit Dominica proxima audivimus quod Christus humanum nostrum a defectibus..."
- f. 154' desinit "...qui sibi malus qui bonus ad quam nos perducatur dominus noster Ihesus Christus."
- bx.)** ff. 154'-156 Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae
- f. 154' incipit "Homo quidam descendit de Jerosolyma in Jericho (Lc. 10,30) – Ex his verbis evangelii colligo septem..."
- f. 156 desinit "...deo appropinquante sibi ut nubes etc. Quod nobis etc. "
- by.)** ff. 156-158 Sequitur dominica quarta decima post Trinitatis
- f. 156 incipit "Audivimus quod salvator dominica praecedenti exemplo samaritani..."
- f. 158 desinit "...ad fortia opera pangere iubetur quod nobis prestare etc."
- bz.)** ff. 158-159' Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae
- f. 158 incipit "Cum ingrederetur Ihesus quoddam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi etc. (Lc. 17,12) – Sanatio istorum leprosororum designat iustificationem peccatorum..."

- f. 159' desinit "...ecclesiam(?) cognoverunt."
- ca.)** ff. 159'-162
f. 159' incipit Sequitur dominica [quinta decima]
"Proxima praecedenti dominica dominus exemplo decem leprosum ostendit quod quamquam peccator sordidus fuerit..."
f. 162 desinit "...querite regnum dei. De quo dicitur in secundo sermone huius dominice que hic patebit."
- cb.)** ff. 162-163-
f. 162 incipit Sequitur secundus sermo eisdem dominicae
"In praecedenti dominica de decem leprosis ostensum fuit quomodo qui munduntur a lepra purgati grati debent esse..."
f. 163 desinit "...affectum quod nobis prestare dignetur."
- cc.)** ff. 163-165'
f. 163' incipit Sequitur dominica sedecima post Trinitatis
"In praecedenti dominica audivimus quod bonum est deo servire amisso diabolo..."
f. 165' desinit "...in virtutem usque perveniat ad vitam eternam ad quam nos perducatur."
- cd.)** ff. 165-167'
f. 165 incipit Sequitur secundus sermo eiusdem dominicae
"Dominica praecedenti audivimus qualiter dominus Ihesus Christus..."
f. 167' desinit "...ad cuius unitatem peccator per gratiam reducit ad quam nos perducatur."
- ce.)** ff. 167'-170
[Nicolaus de Kmunden de Argentina: Sermo in dominica septemdecima post trinitatis festum]
f. 167' incipit "Amice ascende superius (Lc. 14,10) – Dominica praecedenti ostensum est quia deo bonum est servire quia potest iuvare mortuos in peccatis..."
f. 170 desinit "...quia in humiliatis nunquam faciet nisi misericordiam quam nobis prestare."

(Cf. Clm 12713)
- cf.)** ff. 170-171
f. 170 incipit Sequitur de eodem sermo secundus sic
"Legimus dominum plus domos divitum frequentare quam pauperum..."
f. 171' desinit "...et venite ad vitam eternam quam nobis."
- cg.)** ff. 171-174'
[Nicolaus de Kmunden de Argentina: Sermo in] Dominica decima octava
f. 171 incipit „Dominica praecedenti audivimus quod Christus suos humiles servitores in aeternis nuptiis vult exaltare..."
f. 174' desinit "...dilige proximum prout teipsum de hoc insequuntur."

(Cf. Clm 12713)
- ch.)** ff. 174'-175'
f. 174' incipit Sequitur sermo secundus
"Convenerunt pharisei in unum ut Ihesum temptarent etc. – Immo istis temporibus solet fieri [ut] congregantur mali Christiani..."

f. 175' desinit	"...revixit in Christo domino Ihesu quam decessit."
ci.) ff. 175'-178' f. 175' incipit	Sequitur dominica "Dominica praecedenti audivimus quod ostendit modum diligendi se et hoc facit verbis et scripturis..."
f. 178 desinit	"...panis nostri dei post mortem assumi volumus quod nobis."
cj.) ff. 178-179' f. 178 incipit	Secundus sermo de eodem sequitur "Et ecce offerebant ei paraliticum (Mt. 9,2) – Ex hoc evangelio nota quattuor, primo tangitur certus modus Christi..."
f. 179' desinit	"...gratificavit deum dominum nostrum Ihesum Christum qui est. "
ck.) ff. 179'-181' f. 179' incipit	Dominica vicesima cuius sermo sequitur "Dominica praecedenti dominus allexit suos milites ut sibi soli servirent..."
f. 181' desinit	"...ut valemus(sic!) ad nuptias agni pervenire ad regnum coelorum."
cl.) ff. 181'-182' f. 181' incipit	Sermo secundus sequitur eiusdem "Simile est regnum celorum homini regi (Mt. 18,23) – In hodierno ewangelio ostenditur quantum amorem habet quantam reverentiam impendit homini deus..."
f. 182' desinit	"...pastor vel sicut lupus sicut vir vel mercenator"
cm.) ff. 182'-185' f. 182' incipit	Dominica vicesima prima cuius sermo etc. "Tristis rex noster sicut audivimus dominica praecedenti qui ex ima proclamavit miseriam..."
f. 185 desinit	"...spiritualem militiam operamur quam nobis prestare dignetur pius et misericors deus."
cn.) ff. 185-186' f. 185' incipit	Secundus sermo eiusdem dominicae "Fuit quidam regulus cuius filius infirmabatur in capharneum (Jo. 4,46) – Secundum Augustinum [???] postquam in Cana Galilee convertisset aquam in vinum..."
f. 186' desinit	"...a qua dominus nos dignetur liberare et ad. "
co.) ff. 186'-189 f. 186' incipit	Dominica vicesima secunda cuius sermo sequitur "Proxima dominica audivimus qualiter dominus Ihesus noster fideles servitores..."
f. 189 desinit	"...ut vita ingredi valeamus cum domino Ihesu qui est benedictus in secula seculorum. Amen."
cp.) ff. 189-190 f. 189 incipit	Sequitur sermo secundus eiusdem die „Patientiam habe in me et omnia reddam tibi (Mt. 18,26) – Ex evangelii istius verbis quantitas poenitentiae et largitas domini..."
f. 190 desinit	"...quam nos a miseria liberari."
cq.) ff. 190-193 f. 190 incipit	Dominica xx ^a tertia sequitur "Praecedenti dominica audivimus quales servitores dominus noster habere velit..."

f. 193 desinit	"...duodecim stellarum in capite super se aeternae dignitatis."
cr.) ff. 193-194' f. 193 incipit	Secundus sermo sequitur de eodem "Magister scimus quia verax es et viam dei in veritate doces usque ibi an licet census dare cesari (Mc. 12,14) – Dominica praecedenti Christus docuit nos in evangelio de misericordia quam debemus..."
f. 194' desinit	"ab hac questione cessat exactor noster(?) dominus Ihesus Christus qui est benedictus in saecula saeculorum."
cs.) ff. 194'-197' f. 194' incipit	Dominica vicesima quarta cuius sermo sequitur "Dominica praecedenti dominus Ihesus docuit nos habere clementiam ad proximos nostros..."
f. 197' desinit	"...a peccatis resurgere et cum Christo regnare desideramus."
ct.) ff. 197'-198' f. 197' incipit	Secundus sermo sequitur eiusdem dominicae "Princeps unus accessit usque ibi veni et impone manum suam et vivet (Mt. 9,18) – Primo debemus considerare hic quid significatur per hanc puellam..."
f. 198' desinit	"...quia bona negotiatio eius quem(?) dominus confortatur."
cu.) ff. 198'-201' f. 198' incipit	Sequitur dominica ultima post trinitatem "Audivimus quoniam dominica proxima dominus ostendit suam potentiam et misericordiam sanando aegros..."
f. 201' desinit	"...cophinus seminantis."
cv.) ff. 201'-202' f. 201' incipit	Secundus de eodem "Cum autem sublevasset Ihesus oculos. (Io. 6,4) – Ex hoc ewangelio quattuor genera hominum inforantur(?)..."
f. 202' desinit	"...et pervenire ad gloriam intrari debemus quod nobis praestare."
cx.) ff. 202'-205' f. 202' incipit	De dedicatione ecclesie "Quia hodie celebramus dedicationem huius sancti templi ideo ad laudem et gloriam omnipotentis dei..."
f. 205' desinit	quia sanctum sanctorum est quod nobis praestare dignetur."
cy.) ff. 205'-208 f. 205' incipit	Secundus sermo de eodem "Sanctum est templum suum et mirabile in aequitate (Ps. 64,5-6) – Quia secundum Augustinum in sermone huius festivitatis quotiens de dedicatione huius templi vel altaris..."
f. 208 desinit	"...quae sanctificavit Christo ad inhabitandum quod nobis praestare etc."
<b.cz.)< b=""> ff. 208-210 f. 208 incipit</b.cz.)<>	Sequitur sermo primus in die animarum "Non est contempnanda et abicienda animarum maxime in purgatorio existentium fidelium memoria..."
f. 210 desinit	„...gratiam in praesenti et gloriam in futuro quod nobis praestare dignetur."
da.) ff. 210-	[Johannes Contractus:] Sequitur secundus sermo de eodem

- f. 210 incipit "Ne tradas bestiis animas confidentes tibi et animas pauperum tuorum ne oblivisceris in finem (Ps. 73,19) – Verba ista possunt esse ecclesiae, cuius est orare pro defunctis et ponit duplicem affectum orationis..."
- f. 211' desinit "... necnon omnium suorum sanctorum perducere Amen."

(Cf. Schneyer 3, 442)

- 2.** Sermo de Passione Domini
- f. 212 incipit "Tristis est anima mea usque ad finem – Ad hujus benedictae passionis ordinandam historiam prout cupio ..." (Mutatur manus, manus 4.)
- f. 214 ad verba "postea nisi ea" (Mutatur manus, manus 3.)
- f. 227' desinit imperfectum "...vadens propiciator solus ad immolandum".

Cod. 85. (=Cod. Lat. 85)

PETRUS DE PALUDE: Sermones de sanctis

Codex chart. — S. XV/2 — Binae columnae — 305 x 210 mm — ff. 331. — *Compact.*: lignea s. XVI. corio fusco impresso tecta. Inscriptio olim: "Conciones." s. XIX. Restauratus a. 2003. (Pannonius Műhely) — *Scriptura*: Gothica cursiva currens, ff. 80-107 cursiva textualis. Manus tres. Manus 1: ff. 1-59'; 108-331'; manus 2: ff. 60-80; manus 3: ff. 80-107'. — *Ornamenta*: Tituli rubro notantur, litterae initiales parum ornatae (cum spatiis). — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Incerta. Polonia aut Hungaria septemprionalis, cf. notam Germanicam f. 15: „proprie eytel”. — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Mezey 1961, 149-150.

- 1.** ff. 1-331' **[Petrus de Palude(?): Thesaurus novus de sanctis]**
- f. 1. "Sermo primus de sancto Andrea." (r.)
- ib. incipit "Relictis retibus (Mt 4,22) – Scribit Matheus 4. Et legitur hodierna die ewangelii officio *Thema*: Aristoteles in libro de animalibus dicit pro Gallina uel perdix cum fovit..."

(Series sermonum secundum ordinem in Schneyer 4, 537-548: 179-184; 185 desideratur; 186-193; 194-221 desiderantur; 222-243; 244-246 desiderantur; 247-250; 253; 251; 252 desideratur; 254-255.

- 2.** ff. 104-129 [Additiones]
- a.)** ff. 104-106' Sermo de inventione sanctae crucis valde bonus
- f. 104 incipit „Qui me invenerit, inveniet vitam (Prov 8,35) – *Thema*: Scribit Isidorus de quadam arbore quae dicitur pervidens..."
- f. 106' desinit „...apparietur et homines conservantur.”

(Cf. Uppsala 295, ff. 157'-161 et Kornik: Sygn 54, ff. 58-60 – Zathay J.: *Katalog republikanischer Bibliothekskataloge*, Wrocław, 1963, 191.)

- b.)** ff. 106'-107' [De sancta cruce]
- f. 106' incipit „Peccata nostra ipse pertulit (1Petr 2,24) – *Thema* Rabi Salomon super eodem dicit modus est hac ville(sic!)...”

- f. 107' desinit „perseveramus quousque deponamur etc.”
- (Cf. Uppsala 295, ff. 161'-163' et Kornik: sygn 54, ff. 60-61' – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wroclaw, 1963, 191.)
- c.)** ff. 107'-109
f. 107' incipit *Sermo de sancta cruce* (r.)
„Benedictum lignum per quod (Sap 14,7) – Pro quo sciendum quod in verbis praemissis duo tanguntur, primo lignum crucis...”
f. 109 desinit „...in quo hominem imitari disceret.”
- (Cf. Kornik: sygn 54, ff. 61'-63 – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wroclaw, 1963, 191.)
- d.)** ff. 109-112
f. 103 incipit *Sermo primus de ascensione* (r.)
„Ascendit Deus in iubilo (Ps. 46,6) – In verbis praemissis duo innuuntur, primo iocunda Christi ascensio...”
f. 112 desinit „...cum flammivova nube reverteris trigenis etc.”
- (Cf. Kornik: sygn 54, ff. 84'-85' – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wroclaw, 1963, 192.)
- e.)** ff. 112-115
f. 112 incipit *Sermo secundus de eodem* (r.)
„Dominus quidem Iesus postquam (Mc. 16,19) – Thema: Dicunt naturales quod aqua in aquae ductu...”
f. 115 desinit „...ascendit ssuper caelos caelorum ad orientem.”
- (Cf. Kornik: sygn 54, ff. 85'-87' – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wroclaw, 1963, 192.)
- ff. 115-117' *Sermo Thesauri novi secundum ordinem in Schneyer: 98*
- f.)** ff. 117'-121
f. 117' incipit *Sermo secundus de eodem* (r.) [de Penthecoste]
„Apparuerunt apostolis (Act. 2, 3) – In suma epistolae duo innuuntur, primo qualiter hodie...”
f. 121 desinit „...uno offendit multa bona perdit etc.”
- (Cf. Kornik: sygn 54, ff. 91'-93' – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wroclaw, 1963, 193.)
- g.)** ff. 121-122
f. 121 incipit *Sequitur sermo tertius* (r.)
„Spitirum nolite extinguere (1Th. 5,20) – Audistis quomodo et cur Spiritus sanctus...”
f. 122 desinit „...per impatiendam perdet animam etc.”
- (Cf. Kornik: sygn 54, ff. 93'-94 – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wroclaw, 1963, 193.)
- h.)** ff. 122-123'
f. 122 incipit *Sermo quartus* (r.)
sunt „Ad eum veniemus et mansionem (Io. 14, 23) – Sciendum triplicies homines...”

- f. 123' desinit „...quae spiritus sunt sentiunt etc.”
- ff. 123'-126
f. 123' incipit *In die Trinitatis sermo* (r.)
„O altitudo divitiarum sapientiae (Rm. 11, 33) – Thema: Hodie ecclesia veneratur festum benedictae Trinitatis...”
- f. 126 desinit „...benedicamus patrem et filium etc.”
- (Cf. Kornik: sygn 54, ff. 99-100' – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wrocław, 1963, 193.)
- i.) ff. 126-129
f. 126 incipit *Sermo secundus de sancta Trinitate* (r.)
„Firmiter credimus et simpliciter quod unus solus et verus Deus... – Ita scribit Innocentius tertius et habetur de summa Trinitate...”
- f. 129 desinit „...cum Sancto Spiritu laudemus etc.”
- (Cf. Kornik: sygn 54, ff. 100'-102 – Zathey J.: *Katalog rekopisow sredniowiecznych Biblioteki Kornickiej*, Wrocław, 1963, 193.)
3. ff. 129-331' [Sermones Thesauri novi]
- (Series sermonum secundum ordinem in Schneyer: 256-302; 304-305; 303; 306-309; 322-325; 311-321; 326-331.)
- f. 331' "Et sic est finis huius operis. Deo gracias."
- De auctore et editionibus v. Schneyer 5, 525 et Mezey (1961, 150), qui scribit, quod „in Cod. B. 20. Paulinorum de Rupella Cracoviensi, m. s. XVII. notatur: "Zorardi Ordinis nostri sermones.")

Cod. 86. (=Cod. Lat. 86)

HUMBERTUS DE PRULLIACO: *In sententias Petri Lombardi* C o m m e n t a r i u m

Cod. chart. — S. XV. ante a. 1437 Cf. notam f. 213. — Binae columnae — 303 x 206 mm — ff. 213—*Compact.*: Lignae s. XV. corio flaveo impresso tecta nodulis umbilico et clavibus iam deperditis. Inscriptio: "Theologia Casuistica" s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae aliquot maiores parum ornatae, capitula et tituli rubro notata. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Polonia – Cracovia. Cf. notam f. 213. — *Possessor*: Henricus de Radow archidiaconus Sandomiriensis et Wladariensis Cracovie Cf. notam f. 213. Deinde Monasterium Carthusianorum in Lechnitz, postquam monasterium Paulinorum Elefant, quo post abolitionem in s. XVIII. exeunte in Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 61; Sopko (1982), num. 275; Mezey (1961), 150-151 (descriptio erronea!).

- f. 1' „Theologia Moralis Incerti Scriptoris Monasterij Lechnitzensis Carthusianorum (superscriptum: "Elefantensis Paulinorum.")

„Iratott 1437. egy lechnici néma barát által utóbb az elefánti pálosoké lett." m. s. XIX. Ineunte.

1. ff.2-213

[Humbertus de Prulliaci O.Cist.: In Sententias Petri Lombardi Commentarium]

a.) ff. 2-29'

Registrum operis.

b.) ff. 30-213

[Textus]

f. 30. incipit
communia

"Quoniam in paucioribus via magis Ideo scripta sententiarum
studendo et legendo cogitavi fore congruum..."

f. 213 desinit

"...ad gaudia eos secum trahit aeterna. Ad quae nos ..."

(Cf. Stegmüller (1947) 380. Codex noster non memoratus.)

f. 213:

„Iste liber comparatus est per Henricum de Radow archidiaconum Sandomiriensem et Wladariensem Cracovie protunc anno domini M^o CCCC^o XXX septimo, IIII die mensis Novembris. Manu propria subscriptio est facta."

Cod. 87. (=Cod. Lat. 87)

MICHAEL SAVONAROLA: C a n o n i c a d e f e b r i b u s
ANTONIUS GUAINIERI: S u m m a r i u m d e f e b r i b u s
T r a c t a t u s m e d i c i

Cod. chart. — a. 1457 — Binae columnae — 305 x 212 mm — ff. 201 — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus unica. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: Stanislaus Jacobi de Coszmyń cf. notam f. 201' — *Provenientia*: Polonia – Przemyśl. Cf. notam f. 201' et codicem similem in Bibliotheca Jagellonica Cracoviae (*Catalogus* 6 (1996), 203-206.) — *Possessor*: Predburius de Koniecpole in Przemyśl (cf. notam de scriptore f. 201'), deinde quoddam monasterium Hungariae superioris (Carthusia de Lechnicz?), quo post abolitionem in s. XVIII. exeunte in Bibliothecam Universitatis apportatus.

In teguminis interiore parte m. s. XVII. "Medicus 1457. nomen vide in fine."

1. ff. 1-14'

[Michael Savonarola: De signis februm]

f. 1 incipit

"Ut tertianae purae cura artificialiter habeatur..."

f. 14' desinit

"...veritatis deducent ad laudem Dei. Amen. Explicit"

(Cf. Berlin: Staatsbibliothek zu Berlin: Ms. Lat. fol. 88, ff. 254'-258' – Cf. Rose, V.: Die Handschriften-Verzeichnisse der Königlichen Bibliothek zu Berlin 2,3 . Berlin 1905, 1096.)

2. ff. 14-14'

[Notae medicinales]

a.) f. 14 incipit

„Quando pueri volunt emittere dentes..."

f. 14 desinit

„...puerorum."

b.) f. 14' incipit

„Consilium magistri Hugonis in praecisione Benedicti ad

- f. 14' desinit   excoriationem..."
 „...et aliquantulo aquae mellis.”
- c.)** f. 14'   [Initium tractatus subsequentis]
 f. 14' incipit   „Febris est calor additus calori naturali...”
 f. 14' desinit   „...pestiferam tropicam.”
- f. 15-15'   vacat
- 3.** ff. 15-162   **[Michael Savonarola: Canonica de febribus]**
 f. 15 incipit   "Febris est calor additus calori naturali..."
 f. 162' desinit   "...ne hominibus dicaris homicida a quo periculo et nomine ipse
 gloriosus me teque per suam immensam defendat misericordiam
 Amen."
- (Ed.: Savonarola, M.: *Canonica de febribus*. Bologna: Dionysius Bertochus, 8 Mar.
 1487, (HC 14487), ff. 1r-122v.)
- f. 162'   "Anno domini millesimo cccc^o quinquagesimo septimo hoc opus est
 regrossatum finitum ipso die parasceue [15. Apr.] per quendam
 Stanislaum de Coszmyrn penes curiam Magnifici domini domini
 Predbory de Conyecpole Castellani Sandomiriensis ."
- 4.** f. 162'   **[Tabula pulsuum]**
 f. 162' incipit   „Pulsus causonis – velocissimus...”
 f. 162' desinit   „... pulsus sinoce – plenus mollis et latus.”
- (Cf. Cod. Cracov. 810, f. 202' – *Catalogus 6* (1996), 204.)
- 5.** f. 163   **Rubrica de regimine convalescentium in generali**
 f. 163 incipit   "Oportet ut fiat alleviatio in omni re..."
 f. 163 desinit   "...ita adveniente nutrimento nigrescunt capilli."
- (Cf. Cod. Cracov. 810, f. 202' – *Catalogus 6* (1996), 204.)
- f. 163'   vacat
- 3.** ff. 164-201'   **[Antonius Guaineri: Summarium de febribus]**
a.) f. 164   [Prologus]
 f. 164 incipit   "Qvi amoris gratiam in anthonium magliane ad hunc deveni locum..."
 f. 164 desinit   "...quo profecto summarium finem recipiet ad quem me venire permittat
 qui est de virgine natus amen."
- b.)** ff. 164-201   [Textus]
 f. 164 incipit   "Cum meae sit intentionis hoc in summario febrium negotium una cum
 principe Haboali..."
 f. 201' desinit   "...ex herbis vel aliis rebus tunc appropriatis intentioni."
 "Et haec de ethica senectutis et eius cura sic breviter dicta sufficiant
 quae huic summario finem imponit. Pro quo Ihesu crucifixo sint laudes
 infinitae. Amen."

(Ed.: Guainerius, A.: *Practica seu Opera medica*. Venetiis: Bonetus Locatellus pro Octavianus Scotus, 1497 (GW 11581; HC 8099), ff. 121v-141r.)

- f. 201' "Explicit tractatus de febribus magistri Anthonii de Gayneriis artium et medicinae doctorem(!) Papiensem(!) illustrissimum(!). Per me Stanislaum Jacobi de Coszmyn est liber finitus feria tertia proxima post festum sancte Zophie anno incarnationis domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo. Datum in medica Sluchayancz Ptaschka Slowika. Dominus Predborius de Conyeczpole castellanus Sandomiriensis et capitaneus Premisliensis hunc librum in curia sua tradidit ad regressandum. Valeat in Christo. Amen."
- f. 201' Notae erogationales.

Cod. 88. (=Cod. Lat. 88)

Sententiae super Lucam et Marcum

Cod. chart. — S. XV/1. — Binae columnae — 312 x 210 mm — ff. 381 — *Compact.*: Ligna s. XVI corio flaveo impresso tecta. Inscriptio: „Sententiae et Expositiones Doctorum” s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis (indolis Bohemicae?) Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales maiores ornatae et deauratae cum spatiis florum et foliorum multicoloribus ff. 2 et 254', reliquae parum ornatae. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Bohemia. Cf. notas f. 1' — *Possessor*: Clericus Bohemus, qui codicem a. 1521 comparavit (cf. notam in teguminis interiore), deinde alius Bohemus, qui notulam (f. 1') a. 1544 scripsit, deinde inter annos 1640-1650 Alumnatus Agriensis Episcopatus Viennae (cf. notam f. 2), quo ab a. 1650, post dissolutionem alumnatus Collegium Pazmanianum (cf. notam f. 1) hereditavit, quo post abolitionem in s. XVIII exeunte in Bibliothecam Universitatis apportatus.

in teguminis
interiore parte

„Compactus 15 grossis albis 1521”
„Omnium doctorum Cristianorum Sentencie seu exposiciones super
Lucam et Marcum sequuntur.”

- f. 1 „Explicationes Ruts(?) super omnes Evang[elistas]”
„Collegii Pazmaniani sub cura Societatis Jesu Catalogo inscriptus sub
littera C No 4.”
- f. 1' „Pane Boze Budi Milostivo Mnie.”
„Memento mei Domine cum veneris in regnum tuum.”
„1544”
„W Csesky Wiazy Wanizy Bozi Cs(?) Kucharz.”
- f. 2 Alumnatus Agriensis Episcopatus Sub Cura Patrum Societatis Jesu
Catalogo Inscriptus Sub Lit. C No 4.”

- 1. [Johannes de Rokycana: Postilla in Evangelium Lucae]**
a.) f. 2 [Prologus]
 f. 2 incipit „Beatus Lucas fuit discipulus apostolorum quia ab ipsis didicit evangelium...”
 f. 2 desinit "...et pro eo spiritum sanctum imploremus."
- b.)** ff. 2-253 [Textus]
 f. 2 incipit "Fuit autem in diebus herodis regis (Lc. 1,5) – Lucas describit primo salvatoris ingressum in mundum ..."
 f. 253 desinit "...quando revertatur a nuptiis et presertim laus et gloria sit deo de presentis laboris confirmatione. Amen."

(Cf. Brno: Moravska: Moravská zemská knihovna: Mk 42, ff. 163r-342v – Dokoupil, V.: *Soupis rukopisů mikulovské dieřtrichsteinské knihovny*. Praha 1958, 84. In hoc codice autem postilla in serie sermonum de sanctis ordinata est, quampropter in illo loco non totum Evangelium glossatum est. Hic tamen, series explanationum iuxta ordinem capitulorum in Evangelio digesta est, quo hic commentarius totius vangeliu exhibetur. De postilla Johannis de Rokycana v. Bartoš, F. M.: Nová postila M. Jana Rokycany, *Reformační sborník* 5 (1934), 94 - 96.; Bartoš, F. M.: Nová postila M. Jana Rokycany. *Jihočeský sborník historický* 21 (1952), 36 - 37.)

f. 253' vacat

- 2. ff. 254-380 [Johannes de Rokycana: Postillae in Evangelium Marci]**
a.) f. 254 „Prologus super Marcum”
 f. 254 incipit „Scribit Eusebius in Ecclesiastica historia cum Romane urbi clarum Dei verbum fuisset exortum...”
 f. 254 desinit „...ad proponendum et declarandum istud evangelium Marci Spiritus Sancti auxilium imploremus."
- b.)** ff. 254-380' [Textus]
 f. 254 incipit „Initium evangeliu Ihesu Christi filii Dei (Mc. 1,1) – Matthaeus evangelista loquens de Christo Ihesu ut de filio hominis dicit liber generationis Ihesu Christi filii David...”
 f. 380 desinit "...quia te decet sermonum et operum gloria."

(Hoc opus super Evangelium Marci, valde similis esse videtur praecedenti commentario. Et structura explicationum, et auctoritates citati et genus dicendi nil differre videntur, quare auctor amborum eundem Johanem de Rokycana esse putare velimus.)

Cod. 89. (=Cod. Lat. 89)

Missale non-Romanum itinerantium

Cod. membr. — S. XV/2. — Unica columna — 275 x 180 mm — ff. 97, folia tamen 19-24; 35; 50; 56; 82 extruncata sunt. (f. o. !) — *Compact.*: Lignea corio flaveo impresso tecta cum nodulis et umbilico aeneis clavi iam amplius non habentur. A. 1948 restaurata (Rezső Sasvári). — *Scriptura*: Gothica bastarda. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et ceruleae. Initiales deauratae et pictae cum spatiis florum varii coloris ff. 1; 9; 14'; 15'; 39; 47; 48'; 52'; 57; 60'. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Aliqua dioecesis Europae Danubianae, nam

praesentia Evangelii "Cum appropinquasset" I. Dom. Adv. et prophetiarum in Missis Nativitatis Domini Missale hoc Romanum esse omnino denegat. — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Timár K.: *Prémontrei kódexek*. Kalocsa 1924, 22-23; Berkovits I.: A budapesti Egyetemi Könyvtár festett kéziratának egy csoportja. *MKSz* 38 (1931), 7-8; Radó (1973), 185-186.

1. ff. 1-54' **[De Tempore]**
Missae tantum dominicarum usque ad Dominicam in Albis habentur IV Adv. excepto, item festa Domini et Sanctorum in Oct. Nativitatis, feriae IV et VI Quatuor Temporum, II et III Paschae.
2. ff. 55-60 **[Ordo Missae et Canon]**
3. ff. 60'-83 **[De Sanctis]**
Pauca tantum festa habentur inter quae f. 63' Ss Fabiani et Sebastiani," f. 66' "Tiburtii et Valeriani," f. 74' "Hermochore et Fortunati."
4. ff. 83-97' **[Commune Sanctorum]**
In communi Virginum desinit. Caetera desunt.

Cod. 90. (=Cod. Lat. 90)

Glossa in Psalterium

IOHANNES WALLENSIS ET THOMAS DE HIBERNIA: Manipulus florum
S. THOMAS DE AQUINO: De decem praeceptis

Cod. chart. — S. XV/1 (ante a 1439) — Binae columnae — 309 x 218 mm — ff. 190— *Compact.*: Ligna coeva corio fusco tecta, noduli et clavi aenei iam deperditi. Inscriptio s. XIX. "Psalmi Davidis." Restauratus (Pándy Lászlóné) — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus duaemanus 1: ff. 1-173; ff. 176'-178. Manus 2. f. 166; ff. 173'-175; 179-190'. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubri, tituli litteris texturis nigri coloris. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Polonia (Cracovia). Cf. notam f. praeligatum. — *Possessor*: In teguminis interiori parte: "Dominus Nicolaus Czipser altarista ecclesie beatae Virginis in Cracovia legavit librum presentem venerabilibus patribus domnis Carthusiensibus in Lechnicz qui obiit in vigilia corporis Christi alias in die sancti Erasmi tercia mensis Junii anno domini M. CCCC.XXX. nono." Tempore abolitionis Josephinae in s. XVIII. exeunte Monasterium Paulinorum in Pest, deinde in Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 62; Sopko (1982), num. 276.

In teguminis

interiore parte fragmentum membr. s. XIV/1 textus scholasticus de corruptione.

recto incipit "...lato tempore venietis et quoniam ad eternitas(?)..."

recto desinit "...simplicem autem horum nullam ulli contingens"

verso incipit "...qui reliquit quod decimum est..."

verso desinit "...in loco ante eum [duo verba illegibilia]..."
in margine inferiore "Item super librum sententiarum concessi iiii scriptum(?) in auro et xx.
[duo verba illegibilia] quem librum habet dominus matheus
delibeulucide(?) confini [verbum illegibile]"

1. f. 1 dimidiato [Ps.-Bernhardus Clarevallensis: De regimine vitae]
„Beatus Bernardus dat hanc utilem doctrinam”
f. 1 incipit „Si vis esse perfectus haec regulariter et firmiter teneas...”
f. 1 desinit „...sit confessio peccatorum.”

(Cf. Bloomfield 5677 et 5673.)

2. ff. 2-56 [Glossa in psalterium]
f. 2 incipit „Beatus vir qui non abiit (Ps. 1,1) – Beatus vir Christus est mirabilis
laudabilis et gloriosus omni virtute clarus...”
f. 56 desinit „...in corpore peregrinamur a domino.”
„Et sic est finis huius glossae laus Deo omnipotenti.”
„Nota quod omnes tituli huius glossae sunt qui ponuntur convenienter
in bibliis.”
„Nota: septem sunt psalmi poenitentiales....”

(Cf. Stegmüller, RB 11193. et etiam Klosterneuburg: Bibliothek des Chorherrenstifts:
CCI 158, f1r-56v – Pfeiffer H. – Cernfk, B.: *Catalogus codicum manu scriptorum, qui
in bibliotheca canonicorum regularium s. Augustini Claustro Neuburgi asservantur.*
Vindobonae 1922, 102. Cf etiam Cod. Lat.; 105, ff. 81-188’.)

3. ff. 56’-60’ et 176’-178’ [Instructio Novitorum]
f. 56’ incipit „Nota quod noviter conversi ad religionem tempore probationis inter
cetera quae sustinent maxime duo patiuntur...”
f. 60’ desinit „...per desiderium tendit temptationem.”
f. 60’ „Haec quae sequuntur, quaere post hunc tractatum videlicet Manipulum
Florum, ubi tale signum apparet.”

f. 176’ „...et protinus vertitur...”
f. 178 desinit „...per peccatum violatus per penitentiam reformetur.”

**4. ff. 61-172 [Iohannes Wallensis et Thomas de Hibernia: Manipulus
florum]**
a.) ff. 61-61’ [Prologus]
f. 61 incipit „Abiit in agrum et collegit spicas (Ruth 2,3) – Ruth paupercula non
habens messem propriam ad colligendum agrum intravit alienum...”
f. 61’ desinit „...per roris guttas sitim conatur extinguere.”

(Ed. prologi v. Rose, V.: *Verzeichniss der lateinischen Handschriften
der Königlichen Bibliothek zu Berlin. 2.* Berlin 1901, 303-304.)

b.) ff. 61’-172 [Textus]
f. 61’ „In nomine Ihesu Christi filii Dei et matris eius Virginis Mariae et
omnium sanctorum et sanctarum Dei. Incipit Manipulus florum
compilatus a magistro Thoma de Ybernia.” (r.)
f. 61’ incipit „Abstinentia: Bonum est in cibo cum gratiarum actione...”

- f. 172 desinit „... [Xpistus]...Hilarius tractans in Matthaem: Jugum meum suaue est etc. Ubi aduentus f; amor o, t, v, ar, bh; anima a; ascensio a; beatitudo d; humilitas b; parentes o.”
- c.) ff. 172'-173 Index rerum alphabeticus.
- (Selectiones tantum, insignia selectorum citationum semper in margine notata sunt. Ed.: <http://info.wlu.ca/~wwhist/faculty/cnighman/MFedition/> Cf. Stegmüller RB, num. 8128,1; Bloomfield 0091; Rouse, R. H. & M. A.: *Preachers Florilegia and Sermons. Studies on the Manipulus Florum of Thomas of Ireland*. (Studies and texts 47). Toronto 1979, 93-100, cf. Cod. Lat. 92, ff. 262-344’.)
- 4. ff. 173’-175 [Guillelmus Peraldus: Summa de vitiis et virtutibus: Tractatus III: De luxuria]**
- f. 173’ „[Septem] vii rationes ad ostendendam magnitudinem huius vitii contra naturam.”
- f. 173’ incipit „Magnitudo huius peccati potest ostendi viij modis Primo illis testimonijs scripture...”
- f. 175 dimidiato desinit „...sed carbones comedes omnibus diebus...”
- (Cf. Köln: Dombibliothek: Cod. 183, ff. 13v-17v – cf. <http://www.ceec.uni-koeln.de/ceec-cgi/kleioc/0010/exec/paged/%22kn28%2d0183%5f034.jpg%22/segment/%22body%22> Cf. etiam Bloomfield 3007, qui textum nostrum tractatum integrum esse putat, sed solum codicem nostrum memorat.)
- f. 175'-176 vacant
- 5. ff. 179-189’ [Thomas Aquinas: De decem praeceptis]**
- f. 179 „Incipit tractatus Sancti Thomae de Aquino super praecepta decalogi” (r.)
- f. 179 incipit „Tria sunt necessaria ad salutem scilicet scientia credendorum...”
- f. 189’ desinit „...ad hoc dicit Non concupisces et non desideres(!) uxorem proximi.”
- (Ed.: Torrell, J-P.: Les Collationes in decem praeceptis da Saint Thomas d'Aquin. *Revue des sciences philosophiques et théologiques* 69 (1985), 5-40, 227-263. De hac recensione cf. Torrel, J-P.: Deux remaniements anonymes des Collationes in decem praeceptis de saint Thomas d'Aquin, *Medieval Studies* 40 (1978), 1-29.)
- 6. ff. 189’-190 [Thomas Aquinas: Expositio in Symbolum Apostolorum: Articulus 4. – Excerptum]**
- f. 189’ incipit „Advertendum est quod per primum peccatum debilitatur homo et facitur pronior ad peccandum...”
- f. 190 desinit „...potaverunt me aceto. Rogemus ergo dominum etc.”
- (Ed.: Busa, R.. *Thomae Aquinatis opera omnia*. 6. Fromann-Holzboog 1980, 18.)
- 7. f. 190’ [Notae de beatitudine viae et patriae]**
- a.) f. 190’ „Beatitudo viae et quantitas status optimi optime ordinationis ad optimum.”
- f. 190’ incipit „Aut igitur est ordinatio optima <optima> ordinans ad bonum...”

f. 190' desinit	„...gratiam suam et bone patientie(?)”
b.) f. 190'	„Beatitudo patrie et status omnium bonorum aggregatae(?) perfectus.”
f. 190' incipit	„Dicit Albertus magnus in quadam sua...”
f. 190' desinit	„...captivus ex delicia quam portat inimicus.”
in teguminis interiore parte	fargmentum membr. s. XIV/2. Eiusdem tractatus pars altera.
recto incipit	"...signatur ad deorsum et seorsum..."
recto desinit	"...fiebat aliqui qui non dum..."
verso incipit	"...erat ante genitum..."
desinit	
imperfectum (?)	"...et punctura unita..."
	[Tractatus alius?]
incipit	"...idem hys quod non inest hys..."
desinit	
imperfectum(?)	"...ente ex non ente unico [duo verba illegibilia]"

Cod. 91. (=Cod. Lat. 91)

ISAAC BEN SALOMO: T r a c t a t u s m e d i c i

Cod. chart. — S. XV/2 – a. 1483 — binae columnae — 321 x 217 mm — ff. 155— *Compact.*: Ligna coeva corio fusco impresso tecta, clavi aenei iam deperditi. Inscriptio s. XIX. "Isaac diaetarum universalium." — *Scriptura*: Gothica cursiva currens: manus 1: ff. 1-57'; 61'; Cursiva textualis: manus 2: ff. 62-135'. — *Ornamenta*: Tituli et litterae initiales rubro notantur. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Bavaria: Ratisbona. Cf. notam f. 57'. — *Possessor*: Christophorus Országgh († 1567) capitaneus in Sirok (in Hungaria septentrionali), ex cuius bibliotheca acquisivit Zacharias Mosóczy († 1587) protonotarius Apostolicus cf. notam f. 1., deinde Collegium Societatis Jesu Posonii (f. 1), quo post abolitionem Josephinam in s. XVIII exeunte in Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Mayer Ferenc K.: A budapesti Egyetemi Könyvtár néhány orvosi kódexéről. *Orvosi hetilap*, 1926, 118-122.; Iványi B.: *A magyar könyvkultúra múltjából*. Szeged 1983, 469. num. 505.

f. 1 „Zachariae Moshocj Protonotarj Apostolici et C(omit)is Palatini 1565.
Ex Bibliotheca Christophori Orzagh.”
„Collegii Societatis Jesu Posonii 1708.”

1. ff. 1-57' **[Isaac Israeli: Diaetarum universalium liber]**
f. 1 „Incipit feliciter liber diaetarum universalium Ysaac.” (r.)
f. 1 [Registrum operis]
f. 1 incipit „Quod in primis coegit antiquos disputare de natura sciborum...”
f. 57' desinit "...mollibus vero post."
„Expliciunt diaetae universales Ysaac. VI. Julii anno Domini 1483 in urbe Ratisbonensi.”

(Ed.: *Opera omnia Ysaac in hoc volumine contenta*. Lugduni 1515, ff. xii-ci[v]. In codice nostro lectiones tamen exhibentur sine commentariis Petri Hispani.)

ff. 58-61 Lineata vacant.

2. ff. 61'-102' **[Isaac Israeli: Diaetarum particularium liber]**

f. 61' Registrum.

f. 61' „Incipit liber diaetarum particularium ysaac” (r.)

„Scriptor in prohemio errauit.” (Correctiones errorum in prologo.)

f. 62 "Initium huius libri et finis de granis erit et fructibus." (r.)

f. 62 incipit "Complevimus in libro primo universalem significationem generis cibarii et specierum eius..."

f. 102' desinit "...lapidem in vesica creat."

(Ed.: *Opera omnia Ysaac in hoc volumine contenta*. Lugduni 1515, ff. ciiij-clv[v].)

ff. 103-109' vacant

3. ff. 110-116' **[Isaac Israeli: Liber definitionum et descriptionum]**

f. 110 „Incipit liber diffinitionum Ysaac Amaran.”

f. 110 incipit „Collectis ex dictis phisicorum de differentia...”

f. 116' desinit „...inter descriptionem et diffinitionem.”

(Ed.: *Opera omnia Ysaac in hoc volumine contenta*. Lugduni 1515, ff. ij-iiij.)

4. ff. 116'-135' **[Isaac Israeli: Liber elementorum]**

f. 116' „Incipit liber Elementorum Ysaac.”

f. 117 incipit „Philosophus diffinit in plerisque libris suis elementum esse rem...”

f. 135' desinit „...Iam igitur id movetur ab elementareitate procul dubio.”

(Ed.: *Opera omnia Ysaac in hoc volumine contenta*. Lugduni 1515, ff. iiij[v]-x[v].)

ff. 136-155' vacant.

Cod. 92. (=Cod. Lat. 92)

AUGUSTINUS: Epistola ad Probam
PELAGIUS: Ad viduam
PS.-AUGUSTINUS: Sermones; Tractatus varii
ANSELMUS: Meditatio
GUILLELMUS ALVERNENSIS: Rhetorica divinalis
GERARDUS DE VLIEDERHOVEN: Tractatus de novissimis
BONAVENTURA: Soliloquium
Consuetudines Carthusienses
JOANNES WALLENSIS – THOMAS HIBERNICUS: Manipulus florum
ISIDORUS HISPALENSIS: De summo bono

Cod. chart. – XV/1 – binae columnae – 308 x 210 mm – ff. 356 (f. n. o.) – *Compact.*: Ligna s. XV ex., corio albo tecta, sed iam partim corio carens, clavi coriacei, quorum unus perditus est. – *Scriptura*: Gothica cursiva s. XV/1, Manus 1: ff. 1-130', 262-356; manus 2: ff. 131-149'; manus 3: 150-261'. – *Ornamenta*: Capitula et initiales litterae rubro notata. – *Scriptor*: cf. f. 130': „To Matel pysal”, caeteri non notantur. — *Provenientia*: Polonia meridionalis – Cracovia. — *Possessor*: Johannes Pniewski de Pnyowo († 1476), deinde post mortem eius in 1476 Carthusia in Lechnicz (cf. notam f. 1), quo post abolitionem in s- XVIII. exeunte in Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 62; Sopko (1982), num. 278; BH 407.

f. 1. „Augustinus ad Probam, Augustinus ad clerum de contemptu mundi, Item multi et vary tractatus Theologicales Item Rubrica de consuetudinibus et Regula Carthusiensium.”

„Liber Iohannis Pnyowski decretorum doctoris archidiaconi Cracoviensis legatus per eum testamentaliter fratribus Carthusiensibus anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto.”

1. ff. 2-6' **[Augustinus: Epistola ad Probam]**
f. 2 "Augustinus episcopus servus servorum Christi religiosae famulae dei Probae in domino sal.
f. 2 incipit "Petisse te et promississe me recolam..."
f. 6' desinit "...supra quam credimus et intelligimus."
"Finis augustini ad probam viduam."

(Ed.: PL 33, 494-507; CSEL 44, 40-77.)

2. ff. 6'-15 **[Ps.-Augustinus: De vita christiana liber I ad iulianam viduam]**
f. 6'-7 „Liber de vita Christiana per venerabilem et egregium doctorem beatum Augustinum episcopum compositus ad petitionem cuiusdam elegantissimae viduae quam singulari caritatis fervore diligebat in eius doctrinis ammonitionibus suavissimis ad Christianae fidei religionem omnium animarum et secundum ordinem procedam."
f. 7 incipit „Ego Augustinus primus peccator et ultimus insipientior caeteris..."
f. 15 desinit „...praesentes prestare non possumus conferimus absentes.”

(Ed.: PL 40, 1031-1046; PL 50, 383-402. Cf. CPL 730; CPPM II, 157.)

3. ff.15-17
f. 15 incipit
f. 17 desinit

[Ps.-] „Augustinus: De contemptu mundi ad clericos”
„Audite fratres carissimi salutiferam nostri patris doctrinam...”
„...reddamus gratias ihesu christo domino nostro (etc.).”

(Ed.: PL 40, 1215-1218, cf. CPPM I, 1121. Cf. etiam Cod. Lat. 42, ff. 36-37'; 48, ff. 124'-126'; 53, ff. 82'-84'.)

4. ff. 17'-19
f. 17' incipit
f. 19 desinit

[Ps.-] „Augustinus de speculo animae”
„O veritas lumen cordis mei non tenebre mee loquuntur michi...”
„...a gracia vero transeamus ad gloriam.”

(Cf. manuscripta tria apud Römer, F.: *Die handschriftliche Überlieferung der Werke des heiligen Augustinus*, 2: *Grossbritannien und Irland*. 1. (Sitzungsberichte der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Phil-hist. Klasse 276), Wien 1972, 381 et Uppsala 51, f. 115'. Initium ex libro Confessiones XII,10 depromptum est.)

5. ff. 19-40
f. 19 in margine
superiore
f.19 incipit
f. 40 desinit

[Ps.- Augustinus: Soliloquium anime ad Deum]
„Augustinus Soliloquiorum.” (r.)
„Cognoscam te domine conditorem meum cognoscam te virtus anime mee...”
„...omnis beatitudo omnis clementia sit deo (etc.).”

(Ed.: PL 40, 863-898. cf. CPPM II, 3071.)

6. ff. 40-41
f. 40
f. 40 incipit
f. 41 desinit

[Ps.-Augustinus: Sermo de adventu Domini]
„Sermo sancti augustini de adventu Domini.”
„Propitia divinitate fratres carissima iam adveniunt dies...”
„...pervenire ad aeterna premia mereantur praestante...”

(Ed.: PL 39, 1973-1975; PL 57, 843-846; CCL 104, 763-766. Cf. CPPM I, 5933.)

7. ff. 41-44
a.) ff. 41-42
f. 41 incipit
f. 42 desinit

[Ps.-Augustinus:] „Sermo de adventu et nativitate domini, cum quaestionibus contra Iudaeos.”
[De mysterio Trinitatis et Incarnationis]
„Legimus secundum(!) Moysen populo dei precepta dantem...”
„...pacificavit omnia quae in celis sunt et quae in terris.”

(Ed.: PL 39, 2196-2198. Cf. CPPM I, 1030 et Frede (1995), 273.)

b.) ff. 42-44
f. 42 incipit
f. 44 desinit

[Sermo contra Iudaeos]
„Vos inquam convenio o judei qui usque in hodiernum negastis filium dei...”
„...nichil ultra repugnare nichil quero debeatis.”

(Ed.: PL 42, 1123-1127; PL, 95, 1470-1475; CCL 60, 241-250. CPPM I, 1205.)

8. ff. 44-51
f. 44
f. 44 incipit
f. 51 desinit

[Adalgarius episcopus ad Hrodsvindam Reclusam]
„Augustinus ad matrem incipit.”
„Tuae non immemor petitionis O carissima mater...”
„...infra paucos dies veniam potuit promereri.”

(Ed.: Caillau, D. A. B.: *Collectio selecta SS: Ecclesiae Patrum*. 131. Parisiis 1836, 242-254.; PL 134, 915-938, Cf. Cod. Lat. 55, ff. 50-60; et etiam CPPM II, 911, 3010a, 3093a, 3200, 3439)

9. ff. 51-55'

f. 51

incipit."

f. 51 incipit

f. 55' desinit

[Ps.-Bernardus: De interiori domo §§1-13.]

„Liber beati Bernardi de Conscientia quo modo debet aedificari

„Domus haec in qua habitamus ex omni parte sui ruinam nobis minatur...”

„...dimittat alias suas retinens se...”

(Ed.: PL 184, 507-538, cf. CPPM II, 3089. Bloomfield 1787. Cf. etiam Cod. Lat. 55,

12)

10. ff. 55'-57

f. 55'

f. 55' incipit

f. 57' desinit

[Anselmus Cantuariensis: Meditatio II: „Ad concitandum timorem”]

„Anselmus”

„Terret me tota vita mea nam diligenter excussa...”

„...in sempiternas eternitates eternorum seculorum.”

(Ed.: PL 158, 722-725. Schmitt. F. S.: *S. Anselmi Cantuariensis opera omnia* III. Edinburgh 1946, 76-83. Videtur tamen coniunctionem habere cum secunda parte tractatus praecedentis: PL 184, 525. cf. etiam Bloomfield 6001 codex memoratus.)

ff. 58-61'

vacant

11. ff. 62-130

f. 62 incipit

f. 130' desinit

[Guillelmus de Alvernia: Rhetorica divinalis]

„In sacris et sacrificativis exercitacionibus quae et quanta sit excellentia...”

„...sicut etiam impetratur ab ipso et gracia. Quam nobis (etc.).”

(Ed.: Guillelmus de Alvernia: *Opera omnia*. Venetiis 1591, 323-388.)

12. ff. 131-148

f. 131 incipit

f. 148 desinit

[Gerardus de Vliederhoven: Tractatus de novissimis]

„Memorare novissima tua (Eccli. 7,40) – Sicut dicit Beatus Augustinus in libro piarum meditationum plus vitandum est sola peccati foeditas...”

„...utinam saperent et intelligerent et novissima providerent.”

(Ed.: Cordiale quattuor novissimorum, [Zwolle: Peter van Os, 1480-81: GW 7488].ff. a-[g5]v. Cf. Bloomfield 3057 /codex memoratus/.)

13. ff. 149-149'

f. 149 incipit

f. 149' desinit

[Bonaventurae: Soliloquium 1-2]

„Flecto genua ad patrem domini mei (Eph 3,14-19) – Paulus apostolus vas aeterne electionis sacrum...”

„...impressa est imago Beatissime trinitatis Anshelmus in prosologio dicit”

(Ed.: Quaracchi, VIII, 28-30. cf. Cod. Lat. 50, ff. 220'-230.)

14. ff. 150-261'

[Statuta ordinis Carthusiensis]

- f. 150
150
a.) ff. 150'-188'
f. 150' incipit
f. 188' desinit
- „Incipit notula primae partis consuetudinum Carthusiensis ordinis” (r.)f.
[Registrum]
[Prima pars statutorum antiquorum]
„Primum capitulum hanc habet continentiam ut diuinum officium per omnes domos ordinis Carthusiae uno ritu celebretur...”
„...modus interrogationis nisi post circumflexum.”
- (Ed.: *Statuta ordinis Cartusienſi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 27r-76v.)
- b.)** ff. 188'-192'
- „Incipiunt festa statuta nova pertinentia ad primam partem consuetudinum Carthusiensis ordinis” (r.)
- c.)** ff. 192-197
f. 192 incipit
f. 197 desinit
- [Prima pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
„Post olim editam compilationem statutorum...”
„...missae oratio principalis.”
„explicit prima pars novarum constitutionum ad primam partem consuetudinum pertinentium finita feria quinta ipso die sanctorum martyrum Hippolyti et so[ciorum] eius Anno Tricesimo nono.”
- (Ed.: *Statuta ordinis Cartusienſi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 132-139v.)
- d.)** ff. 197-197'
f. 197 incipit
f. 197' desinit
- [Statutum novum]
„Sequitur anno eadem Incarnationis Domini Millesimo cccc iiiio pater Carthusiae...”
„...et in quibusdam capitulis declaratum.”
- e.)** ff. 197'-224'
f. 197'
f. 197' incipit
f. 224' desinit
- [Secunda pars statutorum antiquorum]
[Registrum]
„Anno domini millesimo ducentesimo quinquagesimo nono visum est capitulo...”
„...in usus alios nullatenus expediatur.”
- (Ed.: *Statuta ordinis Cartusienſi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 77r-114v.)
- f.)** ff. 224'-234'
f. 224' incipit
f. 234 desinit
- [Additiones]
„Statutum quod priores omnem subditum suum convictum vel confessum...”
„...ordinis consuetudinem laborare.”
- g.)** ff. 234-241'
f. 234
f. 234 incipit
f. 241' desinit
- [Secunda pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
[Registrum]
„Quicumque incisos sotulares quos vulgariter estivallos vocamus...”
„...utantur his verbis declaramus.”
- (Ed.: *Statuta ordinis Cartusienſi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 140r-151v.)

- h.)** ff. 241^r-
 f. 241^r
 f. 241^r incipit
 f. 251 desinit
- [Tertia pars statutorum antiquorum ordinis Carthusiensis]
 [Registrum]
 „Quae ad monachorum pertinent consuetudines prout potuimus explicatis...”
 „coram sponso earum domino Ihesu Christo.”
- (Ed.: *Statuta ordinis Cartusienſi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 115r-130r.)
- i.)** ff. 251-252^r
 f. 251 incipit
 f. 252^r desinit
- „Nova statuta pertinentia ad tertiam partem consuetudinum” (r.)
 „Priores non teneantur sequi consilium...”
 „...debemus benigne recuperare et diligenter.”
- j.)** ff. 252^r-255^r
 f. 252^r
 f. 252^r incipit
 f. 255^r desinit
- [Tertia pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
 [registrum]
 „Cum monachus novitius ad statum clerici...”
 „...cura nobis sufficiat susceptarum.”
- (Ed.: *Statuta ordinis Cartusienſi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 152r-156r.)
- k.)** ff. 255^r-261^r
 f. 255^r incipit
 f. 261^r desinit
- [De electione prioris]
 „Primo praesentibus confirmatoribus pro electione vocatis aut ordinis mane cantatur officium missae de Spiritu Sancto in conventu...”
 "...Ego mendicus et pauper sum. Quod nobis (etc.)."
 "Pro fine bono laudetur deus in throno."
- 15.** ff. 262-344^r
a.) ff. 262-262^r
 f. 262 incipit
 f. 262^r desinit
- [Iohannes Wallensis et Thomas Hibernicus: Manipulus florum]**
 [Prologus]
 „Abiit in agrum Boam et collegit (Ruth 2,3) – Ruth paupercula non habens messem propriam ad colligendum agrum intravit alienum...”
 „...per roris guttas sitim conatur extinguere.”
- (Ed. prologi v. Rose, V.: *Verzeichniss der lateinischen Handschriften der Königlischen Bibliothek zu Berlin*. 2. Berlin 1901, 303-304.)
- b.)** ff. 262^r-344^r
 f. 262^r incipit
 f. 344^r desinit
- [Textus]
 „Abstinentia: Bonum est in cibo cum gratiarum actione...”
 „...interius cauciores reddunt...”
- (Tantum capitula *Abstinentia-Gaudium* in codice continetur, caetera desunt. Ed.: <http://info.wlu.ca/~wwwhist/faculty/cnighman/MFedition/> Cf. Stegmüller RB, num. 8128,1; Bloomfield 0091; Rouse, R. H. & M. A.: *Preachers Florilegia and Sermons. Studies on the Manipulus Florum of Thomas of Ireland*. (Studies and texts 47). Toronto 1979, 93-100, cf. Cod. Lat. 90, ff. 61-172.)
- 16.** ff. 345-356
a.) f. 345
 f. 345 incipit
 f. 356 desinit
- [Isidorus Hispalensis: Sententiae I, §§1-25.]**
 [Registrum operis]
 „Sumum(!) bonum deus est et corrumpi non potest...”
 „...deiciendi sunt a stabilitate sua terrorum impulsu atque”

Cod. 93. (=Cod. Lat. 93)

NICOLAUS WIGANDI: *Postillae dominicales*

Cod. chart. – S. XV/1. – Binae columnae – 303 x 214 mm – ff. 233, (Littera initialis *R* in f. 1 excisa est.) – *Compact.*: Lignea coeva corio albo plano tecta olim cum nodulis umbilicio et clavis aeneis. Inscriptio: „Postillae Dominicales.” – *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. S. XV/1. Manus unica. – *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Provenientia*: Polonia. — *Possessor*: Carthusia in Lechnitz, cf. notam f. I’ — *Bibliographia*: Fodor (1976), 62; Sopko (1982), num. 279; BH 408.

f. I   „Assit in principio...” Probationes calami
f. II’   „Iste liber est domus Sancti Anthonii in Lechnitz”
                      „Ascetica” (m. s. XVIII.) „Postillae dominicales cuiusdam religiosi
                      Carthusiensis” (m. s. XVIII.)

ff. 1-233’   **[Nicolaus Wigandi: Postillae dominicales]**
a.) f. 1   [Prologus]
f. 1   incipit   „Reverendo in christo patri ac domino domino Mathiae Dei
                      sedisque Apostolicae providentia Premislensi Episcopo domino sibi
                      prae ceateris gratis... me Nicolaum Wigandi... pulsare curavit...”
f. 1   desinit   „...praevia discussione rationantia quomodolibet videbuntur.”

b.) ff. 1-233’   [Textus]
f. 1   incipit   „Cum appropinquasset (Mt. 21,1) Johannis xijo Qui tamen
                      modicum tangit de hoc facto...”
f. 228’ desinit   „...sed inter filios Dei possumus saluberrime atque aeternaliter
                      computari. Quod nobis concedat Ihesus Christus in saecula benedictus.
                      Amen.”

(Cf. Sermones NW 1-55 in nostro codice exhibentur cf. Schneyer, J. B. - Hödl, L. - Knoch, W.: *Repertorium der lateinischen Sermones des Mittelalters für die Zeit von 1350-1500*. Ruhr Universität Bochum. CD-ROM Edition. Cf. etiam Clm 28622 – Neske, I.: *Katalog der lateinischen Handschriften der Bayerischen Staatsbibliothek München: Clm 28615a-28786*. - Wiesbaden, 1984, 10-11. De auctore v.: Morawski (1900), 305-306; Schneyer, J. B.: *Geschichte der katholischen Predigt*. Freiburg in Breslau 1969, 193.)

ff. 229-233’   [De dominica 24 post Penthecostem]
f. 229   incipit   „Cum videritis abominationem (Mt 24,15) – Et legitur hoc evangelium
                      a Romana eclesia in dominica ultimaante adventum...”
f. 233’   desinit   "... sic sancti terrena despiciendo et celestia me ...

(Sermo hic in repertorio non exhibetur, caetera autem codicis plurimis foliis evulsis desunt.)

Cod. 94. (=Cod. Lat. 94)

NICOLAUS DE LYRA: Postilla super Novum Testamentum

Cod. chart. — S. XV med. — Binae columnae — 323 x 205 mm — ff. 477 — *Compact.*: Lignea corio flaveo impresso s. XVI. tecta, vestigiis clavium. Inscriptio: „Lyra Expositiones in nov. Testamentum.” s. XIX. Cf. U. Fr. l. m. 256 — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Miniaturae: f. 5 (*Arbor Jessae*); f. 68’ (*Christus cum viro in nigro vestimento*); f. 113’ (*Annunciatio BMV*) Initiales figurales: f. 2’ (*L* cum angelo); f. 90’ (*I* cum leone); 107’ (*F* servus laborans); 109’ (*Q* vir in viridi vestimento); 109’ (*F* cum tauro); f. 153’ (*F* vir in vestimento caeruleo); f. 156 (*I* cum aquilone et viro in rubro vestimento); f. 241 (*E* cum cervice); f. 443 (*I* cum viro in caeruleo cum baculo); f. 463 (*I* cum viro legenti); f. 466 (*A* cum S. Johanne evangelista). Initiales auro pictae: ff. 1’ (*M*); 2 (*M*); 88 (*F*); 89 (*M*); 107’ (*L*); 155 (*N*); 241’ (*P*); 266 (*P*); 299’ (*P*); 318’ (*P*); 326 (*P*); 332’ (*P*); 337’ (*P*); 343’ (*P*); 349 (*P*); 355 (*P*); 358’ (*P*); 361 (*P*); 362 (*C*); 367 (*M*); 401 (*R*); 401’ (*P*); 442’ (*Q*); 450 (*P*); 451’ (*S*); 454 (*Q*); 462 (*S*); 462’ (*S*); 465’ (*O*); — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Bohemia(?) Cf. titulum imaginis in teguminis interiore parte sive Hungaria superior (cf. fragmentum breviarii Strigoniensis in compactura inventum: U. Fr. l. m. 256.) — *Possessor*: Cca. 1640-1650 Alumnatus Agriensis in Vienna cf. notam f. 1: „Alumnatus Agriensis Episcopatus sub cura PP. Societatis Iesu”, deinde fortasse Alumnatus in Tynavia, quo abolito in s. XVIII. exeunti Bibliothecam Universitatis apportatus est. — *Bibliographia*: Berkovits I.: A Budapesti Egyetemi Könyvtár festett kéziratának egy csoportja. *MKSz* 38 (1931), 1-22; 12-15. Cf. U. Fr. l. m. 256. (Mezey L.: *Fragmenta Latina codicum in Bibliotheca Univesitatis Budapestinensis*. Budapest 1961, 211.

ff. 1-474	[Nicolaus de Lyra: Postilla super Novum Testamentum]
1.) ff. 1-1’	[Praefatio super quattuor Evangelia]
f. 1 incipit	„...inveneris hec simul in quattuor recognosces”
f. 1’ desinit	„...per gloriam, quae est gratia consummata.”
2.) ff. 1’-88	[Postilla super Evangelium secundum Matthaeum]
a.) ff. 1’-2	[Prologus 1]
f. 1’ incipit	„Matthaeus (ex Judaea) – Hic est primus prologus beati Hieronymi. Qui praeponitur evangelio Matthaei. Qui quidem prologus dividitur in quattuor partes. In prima parte describitur evangelistae status...”
f. 2 desinit	„...pulsate, et aperietur vobis.”
b.) ff. 2-2’	[Prologus 2]
f. 2 incipit	„Matthaeus (cum primo) – Prologus iste dividitur in duas partes; quia primo scriptor huius evangelii manifestatur, secundo sui evangelii auctoritas declaratur...”
f. 2’ desinit	„...faciebus significantur quattuor evangelistae. Et sic patet textus.”

- c.)** ff. 2'-88'
f. 2' incipit
f. 88 desinit
- [Textus]
„Liber generationis (Mt. 1,1) – Evangelium secundum Matthaem dividitur in duas partes.”
„...assistit etiam ecclesiae semper ipsam dirigendo per occultos instinctus Spiritus sancti, ut sic non deficiat fides Petri. Ad laudem et gloriam domini nostri Ihesu Christi cui est honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5896.)
- 3.)** ff. 88-
a.) ff. 88-89
f. 88 incipit
f. 89 desinit
- [Postilla super Evangelium secundum Marcum]
[Prologus 1]
„Facies leonis a dextris ipsorum quattuor. (Ez. 1,10) – Secundum quod dictum fuit in principio evangelii secundum Matthaem, per quattuor facies, quas vidit Ezechiel propheta in animali uno ...”
„...sanctus Dominus Deus omnipotens, cui est etc.”
- b.)** ff. 89-90
f. 89 incipit
f. 90 desinit
- [Prologus 2]
„Marcus evangelista – Evangelio Marci beatus Hieronymus praemittit prologum istum, qui dividitur in tres partes. Quia primo Hieronymus ostendit auctoritatem...”
„...ut possitis sustinere.”
- c.)** ff. 90'-107
f. 90' incipit
f. 107 desinit
- [Textus]
„Initium evangelii (Mc 1,1) – Evangelium secundum Marcum dividitur in duas partes, scilicet in prologum et tractatum. Secunda ibi: Fuit Johannes. Sicut patet ex praedictis, Marcus brevitati studuit.
„...coram principibus et potestatibus ac sapientibus huius mundi. Ad laudem etc.”
- (Cf. Stegmüller RB 5897.)
- 2.)** ff. 107-153'
a.) ff. 107-107'
f. 107 incipit
f. 107' desinit
saecula
- [Postilla super Evangelium secundum Lucam]
[Prologus 1]
„Facies bovis a sinistris ipsorum quattuor (Ez. 1, 10)– Sicut fuit dictum in principio evangelii secundum Matthaem, Ezechieli prophetae in visione animalis quattuor facies habentis designatum fuit, Christi evangelium fore quadrifarie describendum...”
„...sanctus Dominus Deus omnipotens. Cui est honor et gloria in saeculorum. Amen.”
- b.)** ff. 107'-109
f. 107' incipit
f. 109 desinit
- [Prologus 2]
Lucas Syrus – Evangelio secundum Lucam beatus Hieronymus prologum praemittit. In quo primo exprimit beati Lucae commendationem...”
„...verbis obscuris et intricatis obumbrasse.”
- c.)** ff. 109-153'
f. 109 incipit
- [Textus]
„Quoniam quidem (Lc. 1.1) – Hic incipit beatus Lucas scribere. Et

- primo suo evangelio praemittit praefationem. Secundo subiungit evangelii narrationem, ibi: Fuit in diebus. In praefatione sua ponit duplicem causam ...”
- f. 153’ desinit „...semper, Id est communiter vel frequenter. In templo, laudantes et benedicentes Deum (Luc. 24, 53). Cui est honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.”
- (cf. Stegmüller RB 5898.)
- 4.)** ff. 153’-239 [Postilla super Evangelium secundum Johannem]
a.) ff. 153’-155 [Prologus 1]
 f. 153’ incipit „Facies aquilae desuper ipsorum quattuor (Ez. 1, 10) – Ezechiel propheta, cui aperti sunt coeli et vidit visiones Dei, vidit quattuor facies...”
- f. 155 desinit „...ordo partium huius evangelii in se. Et in hoc iste prologus terminatur.”
- b.)** ff. 155-156 [Prologus 2]
 f. 155 incipit „Hic est Johannes – Huic evangelio, quod est ceteris perfectius, ut patet ex praedictis, beatus Hieronymus hunc prologum praemittit. In quo principaliter tria facit...”
- f. 156 desinit „...fideliter inquirentibus ipsam.”
- c.)** ff. 156-239 [Textus]
 f. 156 incipit „In principio erat (Jo. 1,1) – Secundum quod patet ex praedictis, intentio beati Johannis est, divinitatem Domini nostri Jhesu Christi principaliter declarare, ad extinguendum haeresim Ebionitarum...”
- f. 239 desinit „...ad contemplandum facie ad faciem. Praestante Domino nostro etc.”
- (Cf. Stegmüller RB 5900.)
- ff. 239’-240’ vacant
- 5.)** ff. 241-266 [Postilla super Epistolam ad Romanos]
a.) ff. 241-241’ [Prologus]
 f. 241 incipit „Ecce descripsi eam tibi tripliciter. (Prov. 22,20) – Quod verbum de sapientiae descriptione dicitur. Sapientia Pauli apostoli...”
- f. 241’ desinit „...sicut est prima respectu aliarum.”
- b.)** ff. 241’-266 [Textus]
 f. 241’ incipit „Paulus servus (Rom. 1,1) – Haec epistola dividitur in tres partes, scilicet in salutationem, narrationem et conclusionem...”
- f. 266 desinit „...coram sanctis et angelis. In saecula saeculorum amen. Id est aeternaliter. Cuius aeternae gloriae nos participes faciat etc.”
- (Cf. Stegmüller RB 5902.)
- 6.)** ff. 266-299’ [Postilla super Epistolam primam ad Corinthios]
 f. 266 incipit „Paulus vocatus (1Cor. 1,1) – Hic incipit secunda pars epistolarum Pauli. In qua incipit scribere graece...”

- f. 299' desinit
subditur:
- „...haec dilectio non est carnalis, sed spiritualis et ex Deo. Ideo
in Christo Jhesu. Amen. Confirmatio est dictae benedictionis in Christo.
Cui est etc.”
- (Cf. Stegmüller RB 5903.)
- 7.)** ff. 299'-318'
f. 299' incipit
- [Postilla super epistolam secundam ad Corinthios]
„Paulus apostolus (2Cor. 1,1) – Postquam Apostolus scripsit Corinthiis
instruens eos de sacramentis ecclesiae in epistola prima, hic
consequenter scribit eis de mysteriis ecclesiae...”
- f. 318' desinit
- „...quia per ipsum fit communicatio omnium donorum in ecclesia Dei.
Sit cum omnibus vobis. Amen.
- (Cf. Stegmüller RB 5904.)
- 8.)** ff. 318'-326
f. 318' incipit
- [Postilla super Epistolam ad Galathas]
„Paulus apostolus-- Haec epistola Pauli ad Galatas in tres partes
dividitur...”
- f. 326 desinit
- „...Quae quidem gratia est arrha gloriae. Ad quam etc.”
- (Cf. Stegmüller RB 5905.)
- 9.)** ff. 326-332'
f. 326 incipit
- [Postilla super Epistolam ad Ephesios]
„Paulus apostolus-- Hic incipit epistola Pauli apostoli ad Ephesios.
Quae dividitur in tres partes...”
- f. 332' desinit
- „...si maneant in gratia, quod non decident ab ea, sed perveniant ad
gloriam, quae est gratia consummata. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5906.)
- 10.)** ff. 332'-337'
f. 332' incipit
- [Postilla super Epistolam ad Philippenses]
„Paulus et Timotheus (Phil. 1,1) – Hic incipit epistola Pauli ad
Philippenses quae dividitur in tres partes...”
- f. 337' desinit
- „...cum spiritu vestro. Supple: Sit et maneat semper. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5907.)
- 10.)** ff. 337'-342'
f. 337' incipit
- [Postilla super Epistolam ad Colossenses]
„Paulus apostolus (Col. 1,1) – Hic incipit epistola ad Colossenses. Quae
dividitur in tres partes...”
- f. 342' desinit
- „...vobiscum. Supple: sit, quae supplet omnem defectum. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5908.)
- 11.)** ff. 342'-349
f. 342' incipit
- [Postilla super Epistolam primam ad Thessalonicenses]
„Paulus et Silvanus (1Thess. 1,1) – Hic incipit epistola prima ad
Thessalonicenses. Quae dividitur in tres partes...”
- f. 349 desinit
- „...vobiscum. Supple: sit in praesenti et gloria in futuro. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5909.)

- 12.)** ff. 346'-349
f. 346' incipit
f. 349 desinit
- [Postilla super Epistolam secundam as Thessalonicenses]
„Paulus et Silvanus (2Thess. 1,1) – Hic incipit secunda epistola ad Thessalonicenses. Et dividitur in tres partes...”
„...non erat scriptus de manu Pauli. Et his dictis patet littera.”
- (Cf. Stegmüller RB 5910.)
- 13.)** ff. 349-355
f. 349 incipit
f. 355 desinit
- [Postilla super Epistolam primam ad Timotheum]
„Paulus apostolus (1Tm. 1,1) – Hic incipit prima epistola ad Timotheum. Quae dividitur in duas partes, scilicet in salutationem et prosecutionem...”
„...cecidērunt. Sicut Arius et multi alii haeretici. Finaliter concludit: Gratia Dei tecum. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5911.)
- 14.)** ff. 355-358'
f. 355 incipit
f. 358' desinit
- [Postilla super Epistolam secundam ad Timotheum]
„Paulus apostolus (2Tm 1,1) – Hic incipit secunda epistola ad Timotheum, quae dividitur in tres partes, scilicet in salutationem et prosecutionem...”
„...gratia Dei, quae est animae vita formaliter. Vobiscum. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5912.)
- 15.)** ff. 358'-361
f. 358' incipit
f. 361 desinit
- [Postilla super Epistolam ad Titum]
„Paulus vinctus (tit. 1,1) – Hic incipit epistola ad Pauli ad Titum. Quae dividitur in tres partes, scilicet in salutationem et prosecutionem...”
„...gratia Dei, quae est arrha vitae beatae. Cum omnibus vobis. Supple: sit. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5913.)
- 15.)** ff. 361-362
f. 361 incipit
f. 362 desinit
- [Postilla super Epistolam ad Philemonem]
„Paulus vinctus (Phil. 1,1) – Hic incipit epistola ad Philemonem. Quae dividitur in tres partes, scilicet in salutationem et prosecutionem, ibi: Huius rei gratia; et conclusionem...”
„spiritu vestro. Supple: Sit perseveranter. Amen.”
- (Cf. Stegmüller RB 5914.)
- 16.)** ff. 362-401
a.) ff. 362-366
f. 362 incipit
f. 366' desinit
- [Postilla super Epistolam ad Hebraeos]
[Prologus 1]
„Cum venerit quod perfectum est, evacuabitur quod ex parte est. (1Cor. 13,10) – In primitiva ecclesia illi, qui de Judaismis convertebantur...”
„...habuit tamen omnia idiomata in quantum valent ad efficaciam praedicandi.”
- b.)** ff. 367-401
f. 367 incipit
- [Textus]
„Multifarie (Hebr. 1.1) – Sicut praedictum est, Apostolus hanc epistolam scripsit aliquibus conversis ad fidem Christi de Judaismo...”

f. 401 desinit „...vobis. Amen. Id est confirmetur in praesenti et in futuro, praestante Domino nostro Jesu Christo. Cui etc.”

(Cf. Stegmüller RB 5915.)

17.) ff. 401-442’ [Postilla super Actus Apostolorum]

a.) ff. 401-401’ [Prologus]

f. 401 incipit „Repleti sunt omnes Spiritu sancto, et coeperunt loqui. (Act. 2,4) – Sicut lex evangelica per Christum, Deum et hominem...”

f. 401’ desinit „...sic enim nobis praecepit Dominus, cui est honor etc.”

b.) ff. 401’-442’ [Textus]

f. 401’ incipit „Primum quidem (Act. 1,1) – Hic incipit liber Actuum apostolorum. In quo sanctus Lucas primo se continuat ad praecedentia.”

f. 442’ desinit „...ipse cum beato Petro per martyrii palmam transiret ad gloriam, ad quam etc.”

(Cf. Stegmüller RB 5901.)

18.) ff. 442’-443 [Prologus super Epistolas canonicas]

f. 442’ incipit „Quattuor sunt minima terrae et ipsa sunt sapientiora sapientibus. (Prov. 30,24) – Septem epistolae, quae canonicae...”

f. 443 desinit „...quibus perfecte fruuntur electi in aula gloriae caelestis.”

(Cf. Stegmüller RB 5916.)

19.) ff. 443-450 [Postilla super Epistolam Jacobi]

f. 443 incipit „Jacobus Dei (Jac. 1,1) – Liber iste dividitur in quattuor partes, secundum quattuor apostolos...”

f. 450 desinit „...et sic ab eo recipietur in gloria. Ad quam etc.”

(Cf. Stegmüller RB 5916.)

20.) ff. 450-451’ [Postilla super Epistolam primam Petri]

f. 450 incipit „Petrus apostolus (1Petr. 1,1) – Haec est secunda pars principalis huius libri. In qua ponuntur epistolae beati Petri. Et dividitur in duas, secundum duas eius epistolas...”

f. 451’ desinit „...in Christo Jesu. Incorporati sibi per fidem. Amen.”

(Cf. Stegmüller RB 5917.)

21.) ff. 451’-454 [Postilla super Epistolam secundam Petri]

f. 451’ incipit „Simon Petrus (2Petr. 1,1) – Hic incipit secunda beati Petri epistola. Quam scripsit eisdem, quibus et primam...”

f. 454 desinit „...ut magis explicite cognoscatis articulos fidei et beneficia Jesu Christi. Ipsi gloria et nunc et in diem aeternitatis ... id est sine fine. Amen.”

(Cf. Stegmüller RB 5918.)

- 22.)** ff. 454-462
f. 454 incipit
f. 462 desinit
- [Postilla super Epistolam primam Johannis]
„Quod fuit (1Jo 1,1) – Hic incipit tertia pars principalis huius libri. In qua ponuntur epistolae beati Johannis apostoli et evangelistae...”
„...unius veri Dei inseparabiliter permanere. Amen. Hoc dicitur ad praecedentium confirmationem.”
- (Cf. Stegmüller Rb. 5919.)
- 23.)** ff. 462-462'
f. 462 incipit
prima
f. 462' desinit
- [Postilla super Epistolam secundam Johannis]
„Senior Electae (2Jo. 1,1) – Postquam beatus Johannes in epistola instruxit fideles generaliter...”
„...in gratia adoptionis. Tamen iste versus non est in libris correctis.”
- (Stegmüller RB 5920.)
- 24.)** ff. 462'-463
f. 462' incipit
f. 463 desinit
- [Postilla super Epistolam tertiam Johannis]
„Senior Gaio (3Jo. 1,1) – Haec epistola sicut et praecedens dividitur in tres partes, scilicet salutationem, prosecutionem et conclusionem. Secunda ibi: Carissime, de omnibus...”
„...caritatis expressionem, quae est quaedam inchoatio futurae felicitatis. Ad quam etc.”
- (Cf. Stegmüller Rb. 5921.)
- 25.)** ff. 463-465
f. 463 incipit
f. 465 desinit
- [Postilla super Epistolam Judae]
„Judas Jesu (Jud. 1,1) – Hic incipit epistola beati Judae apostoli. Quae sicut duae praecedentes dividitur in tres partes...”
„...tamen virtus divina, quae facit, est aeterna. Amen.”
- (Cf. Stegmüller Rb. 5922.)
- 26.)** ff. 465'-474
a.) ff. 465'-466
f. 465' incipit
f. 466 desinit
- [Postilla super Apocalypsim Johannis]
[Prologus]
„Oportet te iterum prophetare populis et gentibus. (Apoc. 10,11) – Sicut dixi in principio Genesis, vetus et novum testamentum ad invicem correspondent...”
„...ad caelestem gloriam deducantur, praestante Domino nostro Jesu Christo. Qui cum Patre etc.”
- b.)** ff. 466-474
f. 466 incipit
f. 474 desinit
- [Textus]
„Apocalypsis (apoc. 1,1) – Liber iste in duas partes dividitur, in prohemium et tractatum, qui incipit in capitulo secundo.”
"...quia Johannes non fuit instructus a beato Siluestro..." (Apoc. 7,13.)
- (Cf. Stegmüller RB 5923. De editionibus v. Gosselin, A.: A Listing of Printed Editions of Nicolaus de Lyra, *Traditio* 26 (1970), 399-426.)

Cod. 95. (=Cod. Lat. 95)

ALEXANDER DE NEVO: Commentaria in librum IV. Decretalium

Cod. chart. – S. XV/2. – Binae columnae – 410 x 280 mm – ff. 259 – *Compact.*: Corio moderna s. XIX. – *Scriptura*: Bastarda currens Italica. Manus unica. – *Ornamenta*: Litterae initiales parum ornatae maiores rubrae. – *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Italia (?). Cf. scripturam. Alexander de Nevo (1419-1485) fuit doctor utriusque iuris in Patavia, quo in eius schola codex verisimile exaratus est. — *Possessor*: Non apparet.

1.) ff. 1-253'
f. 1 initium
deest
f. 253' desinit

[Alexander de Nevo: Lectura super quarto libro decretalium]

„...matrimonium quae glossa in preallato loco...”
„...ad finem quartli libri Decretalium. Dominus autem Ihesus Christus redemptor noster qui omnium bonorum principium est et finis pro sua summa pietate perducatur nos ad aeternam et inaccessibilem finem. Amen. Deo gratias.”

(Ed.: GW 894. Cf. Schulte II, 330; Naz, R.: Nevo (Alexandre de), *Dictionnaire du Droit Canonique* 6 (1957), 999. et <http://faculty.cua.edu/pennington/1298A-B.html> s. v. Alexander de Nevo, quo codex noster non memoratus est.)

2.) ff. 253'-256'
a.) f. 253'
f. 253' incipit
f. 253' desinit

[Johannes Andreae: Summa de sponsalibus et matrimonio]

[Prologus]

„Christi nomine invocato ad honorem ipsius et reverendissimi patris mei Bononiensis archidiaconi... Ego Iohannes Andreae parvus decretorum doctor...”

„...sponsalia matrimonia pervenire.”

b.) ff. 253'-256'
f. 253' incipit
f. 256' desinit

[Textus]

„De sponsalibus igitur primo videamus. Et primo quid sint sponsalia...”
„...unde quid dicunt vide per te. Laus Deo.”

(Cf. Schulte II, 214-215.)

3.) ff. 256'-258
f. 256' incipit
f. 258 desinit

[Johannes Andreae: Lectura super arbore consanguinitatis]

„Circa lecturam arboris diversis olim diversum modum tenentibus...”
„...quid igitur impediatur istos collaterales contrahere, non video.”

(Ed.: Friedberg, Ae. (ed.): *Corpus iuris canonici*. I. Lipsiae 1879, 1427-1430. Cf. Schulte II, 215-216.)

4.) ff. 258-259
f. 258 incipit
f. 259 desinit

[Johannes Andreae: Lectura super arboribus affinitatis]

„Ad arborem affinitatis et eius materiam transeamus...”
„...continuo perseverent per gratiam eius, qui est benedictus in secula seculorum Amen.”

(Ed.: Friedberg, Ae. (ed.): *Corpus iuris canonici*. I. Lipsiae 1879, 1433-1436. Cf. Schulte II, 215-216.)

Cod. 96. (=Cod. Lat. 96)

LUDOLPHUS DE SAXONIA: Vita Christi (Pars secunda)

Codex chart. – S. XV/1. – binae columnae – 312 x 217 mm – ff. 407 – *Compact.*: Coeva lignea, corio fusco tecta. Idem officium ac Cod. Lat. 51. – *Scriptura*: Gothica cursiva textualis s. XV/1. Manus unica. – *Ornamenta*: Initia cum litteris rubris et titulis rubro depictis. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Monasterium S. Crucis de Lelesz O Praem. Codex hic volumen secundum operis Ludolphi esse videtur, primum est Cod. Lat. 51., cuius possessor secundum notulam in eius fine (f. 376': „*Liber iste pertinet Conventui de Lellez Anno Domini quingentesimo decimo quarto*”), quare et istud volumen eiusdem possessoris esse creditur. Monasterio in Lelesz abolito in s. XVIII. exeunti codex Bibliothecam Universitatis apportatus est. — *Bibliographia*: Sopko (1982), num. 280; BH 409.

- 1.) ff. 1-386'   **[Ludolphus de Saxonia: Vita Christi]**
a.) ff. 1-386'   **[Ludolphus de Saxonia: Vita Christi: Pars secunda]**
  „De confessione verae fidei quam Petrus fecit pro omnibus capitulum.”
  (r.)
f. 1   incipit   "Prima pars huius libri quae precedit nullam de passione expresse
  facit..."
- f. 386' desinit   „... necnon in revelacione omnis indigentiae corporis et animae
  singulorum. Amen. Dicamus ut cum Christo maneamus.”
- b.) ff. 387-402   „Incipit tabula notabilium secundae partis vitae Christi.”

  (Ed.: Bollard, A. C. – Rigollot, L. M. – Carmandet, I. (ed.): *Ludolph de Saxonia...
Vita Jesu Christi...* . Parisiis et Romae 1865, 393-777; primam partem v. Cod. Lat.
51.)
- ff. 402'-407   vacant
- ff. 407'   „Pater Moisi Aram vel Amram Nomen vero matris Iocabeth Trimuth
  vero filia pharaonis cum nutrire fecerat ut habetur in Scolastica historia
  In libro Exodi cap. V°."
2.   fragmentum alligatum
  Fragmentum Statutorum OPraem, Distinctio IV. tegumini
2. ff.   alligata, scriptura gothica textualis formata fracta s. XIV/2. Statuta de
  construendis abbatiis et unitate abbatiarum, de ordine capituli generalis
  et sigillatione litterarum, de grauioribus poenis, de percussoribus.

Cod. 97. (=Cod. Lat. 97)

Sermo de verbo Dei

Codex chart. – S. XV/2. – binae columnae – 299 x 214 mm – ff. 12 – *Compact.*: Modica charta grossa, s. XIX. – *Scriptura*: Gothica cursiva currens s. XV/2. – *Ornamenta*: nulla. – *Scriptor*: Non apparet. — *Provenientia*: Non apparet. — *Possessor*: Non apparet.

[Sermo de verbo Dei audiendo]

- f. 1 prothema „Qui ex deo est verba dei audit (Jo. 8,47) – Ille verba dei audit qui aure corporis percipit... aliter non prodest. Rogemus virginem mariam.”
f. 1 incipit „Ad percipiendum verbum Dei quinque requiruntur...”
f. 12' desinit „...Ite vos maledicti in ignem eternum et est finis.”

Cod. 98. (=Cod. Lat. 98)

Sermones Dominicales

Cod. chart. — S. XV/1. — binae columnae – 289 x 204 mm — ff. 235 — *Compact.*: lignae s. XVI/1 corio fusco impresso tecta s. XIX restaurata cum clavibus. — *Scriptura*: gothica textualis et currens cursiva. Manus unica. — *Ornamenta*: nulla. — *Scriptor*: non notatur. — *Tempus exarationis*: 1468(?) cf. f. I. custodi adglutinatum. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: *Századok* 1880, 525-526.; *A Budapesti Magyar Királyi Egyetemi Könyvtár kódexeinek címjegyzéke*. Bp. 1881, 80.; Mészöly G.: Jegyzetek a „Sermones dominicales szótárhoz. *Magyar Nyelv* 6 (1910), 401-406.; Zolnai Gy.: A Budapesti és Németújvári Glosszák. *Magyar Nyelvőr* 39 (1910), 460-474; Szilády Áron: *Sermones dominicales. Két XV. századból származó magyar glosszák latin kódex*. 1-2. Bp. 1892-1910; Mezey (1961), 162-163.; Kardos T.: *Régi magyar drámai emlékek*. Budapest 1961, 99-102.; Mészáros J.: Középkori hazai iskoláskönyvek. *MKSz* (1982), 113-134; 128. Tarnai A.: A Budapest--Németújvári *Sermones Dominicales* (Vázlat). *ItK* 87 (1983), 23-31. *Kódexek* (1985), 157. num. 165.; Madas E.: Említett és idézett klasszikus auctorok a középkori magyarországi prédikációirodalomban. *MKSz* 115 (1993), 282-283.; Madas E.: *Fili, dulcor unice. (sermo apocrifus de passione)*. (megjelenés alatt). ; Lux Pannoniae (20087), ???.

f. membr.

I. custodi adglutinato Instrumentum notariale

(Vö. Szilády Á.: *Sermones dominicales. Két XV. századból származó magyar glosszák latin kódex*. 1. Bp. 1910, iv.)

II cust. Notae breves et glossae Hungaricae.

[Sermones Dominicales]

ff. 1-3'

[Prologus]

f. 1 incipit

„Praedicate evangelium omni creaturae (Mc 16,15) – Ista verba originaliter habentur Marci ultimo capitulo Et praesumptive leguntur in evangelio festi ascensionis...”

f. 3' desinit

„...valeam felici fine terminare. Amen.”

[Textus]

- f. 3' incipit „(H)ora est iam nos de somno surgere (Rm 13,11) – Carissimi hodie sancta mater ecclesia et eri in vesperis...”
- f. 235' Textus desinit „...Et illuminabit te Christus in praesenti per gratiam et in futuro per gloriam.”
 „Ad quam per intercessionem gloriosissimae virginis mariae perducatur vos et me dominus Ihesus in cuius nomine praesens opusculum seu liber fuit inceptum et continuatum. Qui cum Patre et Filio et Spiritu Sancto vivit et regnat unus deus in saecula saeculorum et benedictus. Amen Amen Amen Ismegh Amen Meghis Amen.”
 Ultimum evangelium de suscitatione filiae principis. Textus cum multis glossis Hungaricis.

Inter custodes posteriores fragmentum cuiusdam missalis notati s. XII/2 cum missis ss. Apollinaris, Christinae et Iacobi, cantica missarum cum neumatibus.

(Ed.: Szilády Áron: *Sermones dominicales. Két XV. századból származó magyar glosszás latin kódex.* 1-2. Bp. 1892-1910.)

Cod. 99. (=Cod. Lat. 99)

Collectio humanistica

Cod. chart. – XV/XVI. – unica columna – 215 x 139 mm – ff. 172 – *Scriptura*: Bastarda humanistica currens, humanistica cursiva textualis, et cursiva currens. Manus tres. Manus 1: ff. 1-62; manus 2: ff. 65-90 humanist. cursiva currens, ff. 90-102 cursiva formata, ff. 102-122 curs. currens, manus 3: ff. 122-128 curs. textualis, ff. 128-132 curs. currens, ff. 132- curs. currens et notularis mixtim. — *Ornamenta*: nulla. — *Scriptor*: Non notatur, tantum pro parte ff. 90-119' Gyárfás Slišk(?) cf. f. 120 — *Provenientia*: Incerta. — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Hilka, A.: Eine Lateinische Übersetzung der Griechischen Version des Kalila-Buchs. In: *Beiträge zur Lateinischen Erzählliteratur des Mittelalters* (=Abhandlungen der Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen, Philologisch-historische Klasse, Neue Folge XXI/3), Berlin 1928, 60.; Becker, F. G.: *Pamphilus. Prolegomena zum Pamphilus (de amore) und kritische Textausgabe.* (=Mittelateinisches Jahrbuch, Beihefte 9) Ratingen - Kastellaun - Düsseldorf 1972, 29.; Ritoókné Szalay Á.: Eleink szórakoztató olvasmányairól. *IK* (1980), 651, n. 6.; *Kódexek* (1985), 146, num. 147.; Walther 19152;

1. ff. 1-40' **[Albii Tibulli Elegiarum libri tres]**
 f. 1. „Albii Tibulli equitis regalis elegiarum liber primus incipit foeliciter”
 f. 1 incipit "Divitias alius fulvo sibi congerat auro..."
 f. 40' desinit "...quid miserum torques rumor acerbe tace."
 "Albij Tibulli clarissimi equitis regalis liber tertius et ultimus explicit foeliciter."

(Levy, F. W. (ed.): *Albii Tibulli aliorumque carminum libri tres.* Leipzig 1926, 1-96.)

2. f. 41 **[Domitius Marsus:] „Epitaphium Tibulli”**

f. 41 incipit "(T)e quoque Virgilio comitem non equa Tibulle ..."
f. 41 desinit "...Aut caneret forti regia bella pede."

(Levy, F. W. (ed.): *Albii Tibulli aliorumque carminum libri tres*. Leipzig 1926, 96.)

3. f. 41 [Ovidii de Albio Tibullo epigrammata tria]
a.) f. 41 incipit "Si tamen e nobis aliquid nisi nomen et umbra..."

(Ovidius, Amores III, 9, 59-60: Ehwald, R. (ed.): *P. Ovidius Naso*. Leipzig 1916, 62.)

b.) f. 41 incipit "Virgilium vidi tantum nec amara Tibullo..."

(Ovidius, Tristia IV, 10, 51-52.: Merkelil, R. (ed.): *P. Ovidius Naso*. Leipzig 1872, 73.)

c.) f. 41 incipit "Donec erunt ignes arcusque cupidinis arma..."

(Ovidius, Amores I, 15, 27-28.: Ehwald, R. (ed.): *P. Ovidius Naso*. Leipzig 1916, 22.)

4. f. 41 [Disticha ignoti auctoris]
"Rex erat in Turchos tua me Lodouice furentes
Dextera graiorum sanguinis ultor ero,
Corruet imperium Machmeti, et inclita rursus
Francorum uirtus te petet alta duce."

(Agitur de Ludovico XII (1498-1515) rege Franciae.)

5. f. 41 „Atimetus (!) Pamphiliti Caesaris Aug. anteroicianus sibi et Claudie
homonoe Coliberte et contubernali conditum epitaphium”

f. 41' incipit „Tu qui segura procedis mente parumper...”
f. 41' desinit „...Id tibi victuro proroget ulterius.”

(Ed.: Buecheler, Fr. (ed.): *Anthologia latina II: Carmina latina epigraphica*. Leipzig 1897, 459-460. Cf. Bertalot, L., Eine humanistische Anthologie. Die Handschrift 4° 768 der Universitätsbibliothek München, in: *Studien zum italienischen und deutschen Humanismus*. (=Storia e Letteratura 129). Roma 1975, 52-53.; Bertalot, L.: Uno zibaldone poetico umanistico del Quattrocento a Praga, in: *Studien zum italienischen und deutschen Humanismus*. (=Storia e Letteratura 129). Roma 1975, 405.; Walther 19152 /codex noster memoratus/)

6. ff. 42-54' [Aulus Persius Flaccus: Satyrarum liber]
f. 42 incipit „Nec fonte labra proluui caballino...”
f. 54' desinit „...Inventus chrysippo cui finitor acervi.”
„Explicit ignotus per totum Persius orbem
Attamen vulgatus doctor per ora virum”

(Hermann, C. F. (ed.): *A. Persii Flacci Satirarum liber*. Leipzig 1872, 1-19.)

7. ff. 54-59 [Ovidius: Epistola Heroidum XV: Sappho ad Phaonem epistola.]
f. 54 incipit „(N)unquid aubi aspecta est studiose littera dextrae...”

f. 59 desinit

„... Ut mihi Leucadiae fata petant aquae.”

(Ehwald, R. (ed.): *P. Ovidius Naso*. Leipzig 1916, 173-179.)

8. ff. 59-60

[Decimus Magnus Ausonius: De rosis nascentibus]

f. 59 incipit

„(V)er erat et blando mordentia frigora sensu...”

f. 60 desinit

„... Et memor esto suum sic properare tuum.”

(Ed.: Peiper, R. (ed.): *Decimi Magni Ausonii Burdigalensis opuscula*. Leipzig 1886, 409-411.)

9. ff. 60-62.

[Ps.-Vergilius: Moretum]

f. 60 incipit

"Iam nox hybernas bis quinque peregerat horas ..."

f. 62 desinit

"...Atque agit insegetes et terre inmittit aratrum."

(Ed.: Baehrens, Ae. (ed.): *Poetae Latini minores*. Leipzig 1879, 179-185., Kenney, E. J. (ed.): *Moretum. A Poem Ascribed to Virgil*. Bristol 1984.)

ff. 62'-64'

vacant

10. ff. 65-80.

„Pamphilus”

f. 65

„Dicitur autem Panphilus a pan quod est totum et philos amor quasi totus in amore positus. Loquitur Panphilus ad seipsum.”

f. 65 incipit

„Vulneror et clausum porto sub pectore telum...”

f. 80' desinit

„...Per me felices estote mei memores.”

(Ed.: Becker, F. G.: *Pamphilus. Prolegomena zum Pamphilus (de amore) und kritische Textausgabe*. (=Mittellateinisches Jahrbuch, Beihefte 9) Ratingen - Kastellaun - Düsseldorf 1972, 211-313. /codex noster moratus/)

11. ff. 81-89'

[Ps.-Ovidius/Aurigena:] Facetus

f. 81 incipit

"(M)oribus et vita quisquis vult esse facetus ..."

f. 89' desinit

"...Incertaque via voluitur ipsa rota."

(Ed.: Morel-Fatio, A.: *Mélanges de la littérature catalane III. Romania* 15 (1886),

224-

235 [versus 1-506]. Cf. Walther I, num. 11220 cf. etiam Dronke, P.: Pseudo-Ovid, Facetus and the Arts of Love, *Mittellateinisches Jahrbuch* 11 (1976), 126-132. et Langosch, K.: Der «Facetus, Moribus et vita» und seine Pseudo-Ovidiana, *Mittellateinisches Jahrbuch* 11 (1976), 133-142.)

12. ff. 90-119'

[Aeneas Sylvius Piccolomini: Historia de duobus amantibus Euryalo et Lucretia]

a.) f. 90-90'

„Incipiunt Epistolae Aeneae Silvii Serenissimi domini Frederici Romanorum regis Secretarii”

aa.) ff. 90-90'

[Dedicatio]

f. 90 incipit

„Magnifico et generoso Militi domino Caspari Sliqk domino Novicastri Caesareo Cancellario...”

f. 90' desinit

„...per deorum medullas, non latet, igneam favillam. Vale.

ab.) ff. 90'-91'

[Praefatio]

f. 90' incipit

„Aeneas Silvius poeta Imperialisque secretarius S. p. d. Mariano Sozino

- f. 91' desinit utriusque Juris interpreti et conciu suo..."
 „...attentus auditor esto.”
- b.)** ff. 91'-119'
 f. 91' incipit [Textus]
 „(U)rbem Senam unde tibi et michi origo est Intranti Sigismundo Cesari
 quot honores impensi fuerint...”
- f. 119' desinit „...quod longe plus aloes habet quam mellis. Vale.
 Ex Wyenna quinto nonas Iulias [2. Jul.] Anno domini Millesimo
 quadringentesimo quarto.”

(Ed.: Dévay, J. J. (ed.): *Aeneae Sylvii De Duobus Amantibus Historia*.
 Budapest 1901, 1-52.)

- f. 120 "Hec Gyarphas in Manthua tempore dietae quam indixerat Sanctissimus
 dominus noster Pius papa secundus fieri contra Turcos, qui pefatam
 Epistolam dum adhuc fuerat consiliarius Friderici Imperatoris ediderat,
 vocabaturque protunc Aeneas Silvius. Rogaveratque eundem Aeneam
 Silvium poetam quidam consanguineorum suus (!) Senensis nomine
 Marianus ut ei faceret Epistolam de duobus amantibus. Qui fecit modo
 prescripto. Iesus Christus.”

ff. 120'-121' vacant

- 13.** ff. 122-172'
 f. 122 incipit [**Liber Kalilae et Dimnae [Directorium humanae vitae]**
 f. 172' desinit „Husrois persarum qui dicitur Misarananus filius Caidat...”
 „...et dimisit eum quiete vivere.”
 „Et sic est finis huius operis Laudetur deus et pia mater eius Amen.”

(Ed.: Hilka, A.: Eine Lateinische Übersetzung der Griechischen Version des Kalila-
 Buchs. In: *Beiträge zur Lateinischen Erzählungsliteratur des Mittelalters*
 (=Abhandlungen der Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen, Philologisch-
 historische Klasse, Neue Folge XXI/3), Berlin 1928, 69-155. /codex memoratus/)

Cod. 100. (=Cod. Lat. 100)

Libri Novi Testamenti

Cod. chart. – S. XV/1. – unica columna – 218 x 158 mm – ff. 265 – *Compact.*: Ligna s. XV. corio rosaceo
 plano tecta vestigiis nodulorum umbilici et clavium. Inscriptio: "Biblia Novum Testamentum." – *Scriptura*:
 Gothica cursiva textualis. Manus unica. – *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. – *Scriptor*: Non
 notatur. — *Provenientia*: Bohemia.(?) Cf. interpretationes nominum peccatorum in lingua Bohemica in
 teguminis posteriore parte. — *Possessor*: Non apparet.

1. ff. 1-238' [*Novum Testamentum cum prologis et glossis interlinaeribus*]

ff. 75-75' vacant

f. 1: Hieronymus: Prologus in Matth. – *Mattheus ex iudea...*(Stegmüller RB 590); f. 1'. *Mattheus cum predicasset...* (Stegmüller RB 589); f. 2': Matth.; f. 76: Hieronymus: Prologus in Marc. – *Marcus evangelista Dei...* (Stegmüller RB 607); f. 77: Mc., f. 118': Hieronymus: Prologus in Luc. – *Lucas syrus natione...* (Stegmüller RB 620); f. 119': Luc.; f. 188: Hieronymus: Prol in Io. – *Hic est Johannes* (Stegmüller RB 624); f. 188': Jo.; Epistolae Pauli desunt; f. 239: Hieronymus: Prol. in Ep. Cath. – *Jacobus Petrus Johannes et Judas septem epistolas ediderunt* (Stegmüller RB 806); f. 239: Hieronymus: Prologus in Jac. – *Non ita est ordo...* (Stegmüller RB 809); f. 240: Iac.; f. 245': Argumentum in 1Petr. – *Simon Petrus filius* (Stegmüller RB 818); f. 245': 1Petr.; f. 251': 2Petr.; f. 255' Argumentum in 1Jo. – *Rationem verbi quod deus...* (Stegmüller RB 822); f. 255': 1Jo.; f. 262: Argumentum in 2Jo. – *Usque adeo ad sanctam feminam scribit* (Stegmüller RB 823), f. 262: 2Jo.; f. 262': Argumentum in 3Jo. – *Gaium pietatis causa extollit* (Stegmüller RB 824) f. 263: 3Jo.; f. 263': Argumentum in Ju. – *Judas apostolus frater Jacobi* (Stegmüller RB 825); f. 263': Jud.

In teguminis posteriore parte interpretationes nominum peccatorum ex Latina in Bohemicam linguam.

Cod. 101. (=Cod. Lat 101)

Consuetudinarium Carthusianum

Cod. chart. — S. XV/1. — unica columna — 213 x 116 mm — ff. 155 — *Compact.*: Ligna coeva olim corio albo plano tecta. Inscriptio: "Statuta Carthusiana." A. 1968 restauratus et recompectus a Pándy Lászlóné. — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus unica. Ultae additiones marginales a manu posteriore. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, tituli et capitula rubro notata. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Carthusia Lechnitz. — *Bibliographia*: Fodor (1976), 62; Sopko (1982), num. 281; BH 411.

[Statuta ordinis Carthusiensis]

- a.) ff. 1-49' [Prima pars statutorum antiquorum]
f. 1-1' [Registrum]
f. 2 in margine superiore „Incipit Prima pars antiquorum statutorum” (r.)
f. 2 incipit „Primum capitulum hanc habet continentiam ut divinum officium per omnes domos Carthusiensis ordinis uno ritu celebratur...”
f. 49' desinit „...modus interrogationis nisi post circumflexum.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 27-76'.)

inter ff. 47-48 multa folia deperdita sunt et fragmenta tantum sunt servata.

- b.) ff. 49'-102' [Secunda pars statutorum antiquorum]
f. 49' [Registrum capitulorum]
f. 50 incipit „Anno domini millesimo ducentesimo septuagesimo visum est capitulo...”
f. 102' desinit „...in usus alios nullatenus expediatur.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 77r-114v.)

c.) ff. 102'-123
f. 102' incipit [Additiones]
„Statutum quod priores omnem subditum suum convictum vel
confessum...”
f. 123' desinit „...alioquin vadit inordinate etc. Amen.”

d.) ff. 123'-124 [Prima pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
f. 123' [Prologus]
ff. 123'-124 [Registrum]
f. 124 incipit „Quod in prima et secunda parte statutorum...”
f. 124 desinit statutis super his hactenus.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 132-132v. Haec pars incompleta est, quia deleta erat et cum parte tertia continuata est.)

e.) ff. 124-139 [Tertia pars statutorum antiquorum ordinis Carthusiensis]
f. 124 [Registrum]
f. 124' incipit „Quae ad monachorum pertinent consuetudines prout potuimus
explicatis...”
f. 139 desinit „...coram sponso earum domino Ihesu Christo.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 115r-130r.)

f.) ff. 139-146' [Prima pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
f. 139 „Incipit Prima pars novorum statutorum ordinis Carthusiensis” (r.)
f. 139 incipit „Post olim editam compilationem statutorum...”
f. 146' desinit „...missae oratio principalis.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 132-139v.)

g.) ff. 146'-155' [Secunda pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
f. 146' [Registrum]
f. 147 incipit „Quicumque incisos sotulares quos vulgariter estivoles vocamus...”
f. 155' desinit „...necessitas interdicat etiam observata.”
„Explicit secunda pars novorum.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 140r-151v.)

Cod. 102. (=Cod. Lat. 102)

S. BERNARDINUS SENENSIS: Scripta varia autographa

Cod. membr. – 1420-1425 – Binae columnae – 220 x 146 mm – ff. 402 – *Compact.*: Modo charta grossa cum dorso coriaceo. Inscriptio: "Miscellanea Ascetica et Morale." *Scriptura*: Humanistica cursiva currens. – *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae et caeruleae alternatim. – *Scriptor*: Bernardus Senesis. Cf. Cenci (1964), 3-9. – *Nota*: Codex hic magna ex parte notas de diversis rebus continet, initia et explicitaria autem harum non semper indicavimus hic, nisi continentia textus aut longitudo notarum nobis persuaserit. Titulos autem singularum notarum semper descripsimus, ut si quis perscrutari velit, facile eas in codice invenire possit. — *Provenientia*: Italia. — *Possessor*: Famillia comitum Silva-Tarouca in Hungaria. — *Bibliographia*: Cenci C.: *Un manoscritto autografo di San Bernardino a Budapest*. (Studi Franciscani 61/34). Pistoia 1964.

1. ff. 1-10' [Registrum alphabeticum rerum in codice contentarum]
2. ff. 11-13' Nota de convincendis hereticis et paganis. Allegatur „Doctor Subtilis” quaestio 2. 1. primi in prologo (Duns Scotus)
- (Cf. *Ioannis Duns Scoti opera omnia*. I, Civitas Vaticana 1950, 61-85.)
3. ff. 14-20' **[Extractus e Summa de Poenitentia M. Guillelmi Amidani, OESA de Cremona]**
de mulieribus filios opprimantibus ("in 4° de poenitentia Articulo tertio in 3a conclusione), de usuariis in margine superiore "De inprestitis Monte et Locis Venetiarum Florentie et Janue"
- f. 14' „Dicta et opinio Magistri Guiglielmi de cremona episcopi papiensis in 4° in Titulo de Poenitentia Articulo 3.conclusionione 4a Corolarium primum”
- f. 14' incipit "Choactus prestare pecuniam comunitati uel singulari persone potest sine usura ultra sortem accipere ..."
- f. 20' desinit "...Sed non accipiatur aliquid ultra sortem. Explicit."
- (Cf. Zumkeller (1966), 578. num. 280a)
4. ff. 21-23 **[Sermo contra vitia carnis]**
f. 21 incipit "Etenim sagipte tue transeunt... In quibus quidem uerbis tormenta carnalibus preparata plenius declarantur ..."
f. 23 desinit "...in uno eorum eris exemptus a penis. Explicit."
- (Ed.: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VII, Quaracchi 1963, 7-15.)
- ff. 23' vacat
5. ff. 24-26' **[Sermo contra Guelfos et Ghibellinos]**
f. 24 incipit „Audivi vocem unius aquile volantis (Ap. 8,13) – Altividi Johannis contra Guelfos et Ghibellinos inprecatiuo clamore inflectentis eterne dampnationis sententiam uerba sunt ista...”
f. 26' desinit "...scilicet sunt operati."

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 347-352.)

Nota de alio themate sermonis.

6. ff. 27-30
f. 27 incipit
f. 30 desinit

[De duodecim fructibus ieiunii tractatus]

„Cum enim secundum Ieronimum ad Demetriadem, ieiunium non solum...”
„... intelligere esse infirmum et fragilem.”

(Cf. Sermonem Bernardini cum titulo: *De christiana religione* V/1, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 49-56.)

f. 30'
f. 30' incipit
f. 30' desinit

„Victoria peccatorum (!) tripliciter acquiritur”

"In citharis et in timpanis et in bellis..."
"...excusationes in peccatis."

(Cf. *Hugo de S. Charo Opera*. II, Venetis 1754, f. 213d.)

7.) ff. 31-33
f. 31 incipit
f. 33 desinit

„Peccatorum 7 vel 9 gradus”

„Respice in testamentum tuum, quia repleti sunt qui obscurati sunt terrae domibus iniquitatum (Ps. 73,20) – Duo quidem sunt regna. Unum coelestiale et aliud infernale...”
„...expectatione confidebat consensum adhibere.”

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 352-357.)

8.) ff. 33'-34'
f. 33' incipit
temperantia
f. 34' desinit

[De temperantia]

"Temperantia ut dicitur in libro de dogmate philosophorum,
est doctrina..."
"...est spes et desperatio."

(Tractatus anonymus magna ex parte ex Thoma de Aquino recopiatus)

9.) ff. 34'-37'
f. 34' incipit
f. 37' desinit

„Causae quare mors Christi fuit vituperiosior quam aliqua alia alterius scelerati cuiuscumque.”

„Obprobrium crucis et mortis Christi multis...”
„...tradidit in monte animam suam et cum sceleratis reputatus est.”

(Cf. Sermo 56 /*De evangelio aeterno*/ de Quadragesimali Bernardini: *S. Bernardini opera omnia*. V, Quaracchi 1964, 84-114.)

10.) ff. 38-40'
f. 38 incipit
f. 40' desinit

„De morte et sepultura animae peccatricis.”

„Mortuus est dives et sepultus est in inferno. (Luc. 16,22-23) – Triplex status: Primus periculosus, ibi: dives. Secundus criminosus, ibi: mortuus est. Tertius dampnosus, ibi: sepultus est in inferno...”
„...ad infernum descendit.”

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 357-

359.)

11.) ff. 41-41'
f. 41 incipit
f. 41' desinit

„De redivivo peccati”

„Sunt autem 7 mala que facit peccati reivivum...”
„...dicit esse minus libens ad salvandum.”

(Transscriptum ex fonte ignota, Cf. Cenci (1964), 13.)

12.) ff. 42-43
f. 42 incipit
f. 43 desinit

„Contra raptores et officiales et domini iniusti”

„Raptores assimilantur locuste...”
„...saturabantur pane.”

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 360-361.)

13.) f. 43'
f. 43' incipit
f. 43' desinit

[Considerationes de Christi pueritia]

"Ihesus proficiebat sapientia et aetate et gratia (Luc. 2,52) – In quibus quidem verbis 3 misteria tanguntur...”
„...dilectabantur videre vultum eius.”

14.) f. 44
f. 44 incipit
f. 44 desinit

„Sequntur vere amittite inventa a beato a beato Thoma[deletum] ab alexandro anglico in compendio”

"1° amicus amicum libenter audit...”
"...20° una anima."

(Extractus de opere *Compendium theologiae veritatis* V, 28. Cf. Cenci (1964), 13.)

15.) f. 45-49'
f. 45 incipit
f. 49' desinit

„De 42 mensibus”

„Quadraginta duo profectus habet...”
„...sapientiam dei. 3^a...”

(Cf. *S. Bernardini Senensis Oera Omnia*. VII, Quracchi 1963, 489-491)

f. 50-'

lineata vacat

16.) ff. 51-52
f. 51 incipit
f. 52 desinit

[De creatione hominis]

„Formavit deus hominem de limo terre et spiravit in faciem eius spiraculum vite (Gen. 2,17) – Ait enim Augustinus in principio libri de spiritu...”

„...ad omnia desiderabilia eius.”

(Tractatus excerptus ex auctore ignoto. Cf. Cenci (1964), 14.)

17.) ff. 52-53
f. 52 incipit
f. 53 desinit

[Anima quomodo corpori coniungatur]

„Licet is qui foris est noster homo corrumpatur, tamen is qui intus est renovatur de die in diem (2Cor. 4,16) – In quibus verbis notatur 3. Primo corporalis descriptio defectiva...”

„...sit diligenter custodienda.”

(Tractatus excerptus ex auctore ignoto. Cf. Cenci (1964), 14.)

- 18.)** ff. 53-58'
f. 53 incipit
f. 58' desinit
- „Contra partialitates”**
„Vidi iniquitatem et contradictionem in civitate (Ps. 54,10) – Statio di iniquita in quo Vidi iniquitatem...”
"...in in signum renuntiationis"
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 362-368.)
- 19.)** f. 58'
f. 58' incipit
f. 58' desinit
- „Questiones de fidelitate”**
„1^a queritur quare diabolus ita...”
„3^a questio in A. 109”
- (Cf. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VIII, Quaracchi 1964, 240 et Cenci (1964), 14.)
- 20.)** ff. 58'-59'
f. 58' incipit
f. 59' desinit
- [Sermo de fide]**
„Omnia opera eius in fide (Ps. 32,4) – Principale diaboli studium est...”
„...in N et in T 118 e.”
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 368-370.)
- 21.)** ff. 60-60'
in margine superiore
f. 60 incipit
f. 60' desinit
- „De ignis et amoris consimilitudine”**
„Pro beato Francisco (!) 21 vires amoris ascense (!) in 7 canalibus siue fluminibus 7 virorum, sancti francisci." (r.)
„Ex habundantia os loquitur...”
„...3us tranquillitas.”
- (Cf. Sermonem Bernardini de Pentecoste: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VI. Quaracchi 1963, 185-201.)
- 22.)** ff. 61-62
f. 61 incipit
f. 62 desinit
- „Amoris dei sui et proximi 21 affectus”**
„Ecce quam bonum est (Ps. 132, 1) – Nota 7 amoris affectus...”
"...Nemo maiorem caritatem habet etc."
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 370-371.)
- 23.)** ff. 62
- „Probat deus hominem septupliciter”**
- 24.)** f. 62'
- „De ypocrisi”**
- 25.)** f. 62'-63
f. 62' incipit
f. 63 desinit
- „De natura amoris”**
„Amor... et de sequentibus quaere in R. li 5. cap. 27...”
"...et fac quicquid vis. "
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 371-372.)

- 26.) f. 63' „De hoc in Directorio iuris, lib. 1 §. 53”
(Cf. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, 452-454.)
- 27.) f. 64'
f. 64' incipit „**Visio in peccatore suorum peccatorum**”
f. 64' desinit „Initium salutis est cognitio...”
„...maligna persecutio 8^a...”
(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 373-374.)
- 28.) ff. 64'-66
f. 64' incipit „**De caritate 9 effectus**”(!)
f. 66 desinit „Caritas enim est 1° corruptibilium preservativa...”
„... in celo originem habuit.”
(Cf. Cenci (1964), 16.)
- 29.) ff. 66-66' „**Natura flammae et amoris**”
- 30.) ff. 66'-68
f. 66' incipit „**Contra avaros de lupo**”
f. 68 desinit „Sola avaritia est omni fera crudelior...”
„...Totus est dampnosus.”
f. 68' vacat
- 31.) ff. 69-70 „**Dialogus de mundi vanitate secundum Çoilinum contra divitias**”
f. 69 „Vel Gioellinum contra melissas aud muschas" (manu recentiore)
"Dialogus de mundi uanitate per modum dialogi inter Dindimum et Indalesium secundum Çoylinum uel Gioellino."
f. 69 incipit "Dyndimus Quid uides in hoc mundo Indalsius video domum divitis..."
f. 70 desinit "...Indalesius Video plane quia quoque vanitas est et vanitatum vanitas. Nota quod mundo e fatto chome la maressa d'llacria fincida e intrigata dilata"
(Cf. Cenci (1964), 17. et ibidem nota 56.)
- 32.) ff. 70'-71 **[Initia sermonum et notae]**
a.) ff. 70'-71 „De corpore Christi eius effectus”
b.) ff. 71-71' „Nota similitudines dei et hominis”
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 51. *S. Bernardini Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 146-148.)
- c.) f. 71' „Cui restituendum, Policratis libro 7. caput 19 contra adultores et falsos advocatos”
- d.) ff. 72-72' „De passione Christi”

- e.) ff. 72'-75
f. 72' incipit
f. 75 desinit
- „De planctu Virginis”
„Cui comparabo te virgo filia Syon magna est enim velud mare contritio tua quis medebitur tui (Treni. 4,13) – Cum enim hodie completa fuit prophetia Symeonis...”
„...miseriae tuae antiquae Domine.”
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 55, *S. Bernardini Opera Omnia*. II, Quaracchi 1953, 207, 269.)
- f.) ff. 75
- „Pro memoria utilibus.”
- 33.) ff. 75'-77'
f. 75' incipit
f. 77' desinit
- [Sermo in Nativitate Domini.]**
„Verbum caro factum est et habitavit in nobis (Jo. 1,14) – Cogitatio hominis quae a mente concipitur verbum tam a sanctis...”
„...perducit ad celestem et intellectualem uisionem. Ad quam nos perducatur qui benedictus est deus in secula seculorum. Amen.”
- (Cf. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VII, Quaracchi 1964, 31-38.)
- 34.) ff. 77'-79
f. 77' incipit
f. 79 desinit
- „De confessione non tardanda”**
"Nota quod confessio et paenitentia non est tardanda..."
"...nemo potest duobus dominis servire."
- 35.) ff. 79-83
- [Excusationes in peccatis, Inferni poenae, 12 fructus viri iusti in vita praesenti, 12 flores virginitatis, contra ebrietatem secundum Augustinum, de corpore Christi]
- 36.) ff. 83-85
f. 83 incipit
f. 85 desinit
- „De honore parentum”**
„Honora patrem tuum et matrem tuam (Ex. 20,12) – Distinctionem meliorem vide in fine huius tractatus...”
"...malorum filiorum punitio."
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 374-379.)
- 37.) ff. 85-86'
f. 85 incipit
f. 86' desinit
- [Sermo de conditione humana]**
„Comparatus sum luto et assimilatus sum favillae et cineri (Job 30,19)... – Recognoscens Job suam miseriam... hic loquitur describens suam et mundi uanitatem...”
„...bona quedam commutatio. Ad quam nos perducatur qui vivit et regnat in secula seculorum. Amen.”
- 38.) ff. 86'-87
- „De 12 abusioibus saeculi”**
- 39.) ff. 87-87'
- „De triplici lege vel gratia una secunda fides tertia spes est...”**
- 40.) ff. 87'-89
- „Leges peregrini”**
- 41.) ff. 89-90
- „De 4 virtutibus cardinalibus”**

- 42.) f. 90' „De triplici voce creaturarum: [ex] Hugo de archa Noe lib. 2.”
- 43.) f. 91 „Nota quod usuario non sufficit condere testamentum”
(Cf. S. Bernardini Senensis Opera Omnia. I, Quaracchi 1963, 444.)
- 44.) f. 91' „De verbo dei”
- 45.) f. 92 „De veritate”
- 46.) f. 92' „Temptare deum”
- 47.) f. 93 „Peccata multa”
- 48.) f. 93' „Verbum Dei”
- 49.) f. 94 „Verbum Dei semini comparatur”
- 50.) f. 94'-95 „De iudicio et misericordia”
- 51.) ff. 95-96 [Sermo] „In sancti Stephani”
f. 95 incipit „Posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso (Ps. 20,4) – Hodie legimus beatum Stephanum a falsis filiis Ysrael lapidari...”
f. 96 desinit "...quo isti carent."
- 52.) ff. 96-96' „Descensus Christi ad nos, contra haereticos, quod hereticus dicitur 4 modis”
- 53.) f. 96-99 „Quaestiones circa matrimonium”
f. 96 incipit "Quaeritur an exercens opus coniugale propter voluptatem..."
f. 99 desinit "...ex his et precedentibus satis patet."
- 54.) ff. 99' „Concordia de praeceptis”
- 55.) f. 99' „Iustitiae inimici sunt 8 genera hominum”
- 56.) f. 100-100' „De nomine Ihesu”
- 57.) f. 101 „Bernardus de circumcissione”
f. 101' vacat
- 58.) ff. 102-103' [Sermo de Nomine Iesu]
f. 103 incipit „In nomine Ihesu omne genu flectatur coelestium terrestrium (Phil. 2,10) – Durio agens hoc mane mi frater Bernardine loquaris...”
f. 103' desinit „...et draco pugnabat et angeli eius.”

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 380-384.)

- 59.)** ff. 104-109
f. 104 incipit
f. 109 desinit
- [De matrimonio]**
„Sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione et honore. (1Thess. 4,4) – Vas viri uxor est eius...”
„...vox tonitruum etc. in...”
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 17-18, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 204-226.)
- 60.)** ff. 109-112'
f. 109 incipit
f. 112' desinit
- „De gratia et libero arbitrio secundum fratrem Alvarum”**
„Gratia Dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit (1Cor. 15,10) – Gratia enim Dei vocantis procedit et excitat...”
„...concessit arbitrii libertatem. Hec Ille.”
- 61.)** ff. 113-118'
f. 113 incipit
f. 118' desinit
- „Contra arlias”**
„Tres sunt operationum genera circa arlias...”
„...bonum nuntium quod etc econtra.”
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 384-388.)
- 62.)** f. 119-120
f. 119 incipit
f. 120 desinit
- „Peccata aulicum”**
„Primum ambitio...”
„...principi blanditur.”
- 63.)** f. 120'-121
- „Conscientie errores septuplex”**
- (Cf. Cenci (1964), 25. et ibidem nota 106, 107)
- 64.)** ff. 121-122
f. 121 incipit
f. 122' desinit
- „Quaestio(?) de conscientia”**
„Gloria nostra haec est testimonium conscientiae nostrae (2Cor. 1,12) – Inter verba laudantium...”
„...ab omni specie mali.”
- (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno*, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1963, 562-575.)
- 65.)** f. 123
- „Contra usinarios”**
- 66.)** f. 123'
- „Poena usinariorum”**
- 67.)** f. 123'
- [Vir et uxor]**
- (Cf. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VIII, Quaracchi 1964, 57-60.)
- 68.)** f. 124
- „De zelotypia coniugum”**
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 389-390.)
- 69.)** f. 124'
- „De iudicio”**

(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 11, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 127-129)

- 70.) f. 125-125' **„Contra mundum et mundanos”**
- 71.) f. 126-126' **„De gratia”**
- 72.) ff. 127-128 **„Contra malam linguam”**
f. 127 incipit "Triplex est lingua prava..."
f. 128 desinit "...descensionis de hac vide in N. 95. g"

- 73.) ff. 128'-129 **„Effectus verae militiae”**

- 74.) ff. 129'-130 **„De stipendiariis”**

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 390-391.)

- 75.) ff. 130'-131 **„De puellis gubernandis”**

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 391-392.)

- 76.) ff. 131-132' **„De malorum et bonorum societate”**

(Cf. Sermonem Bernardini *De tempore* 10, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VII, Quaracchi 1964, 153-173.)

- 77.) ff. 133-134 **„De 7 verbis virginis”**
f. 133 incipit „Bonus homo de bono thesauro profert bona. (Mt. 12,35) – Notandum quod sicut a vase(?)...”
f. 134 desinit „...consumationem accipiunt divinissima verba eius. Expliciuunt verba gloriose virginis. Amen.”

(Cf. Sermonem 9 Bernardini *De beata virgine*. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VI, Quaracchi 1964, 123-144.)

- 78.) ff. 134'-135 **[Considertiones super Cantica Canticorum 3.]**
f. 134 incipit „Ordinante in me caritatem. (Cant. 3,4) – Gradus contemplationis inivit...”
f. 135 desinit „...Tuna anima inquit de sponso orinavit in in me caritatem.”

- 79.) ff. 135'-138 **„De saccomanno vite aeternae”**
f. 135' incipit „Sedebit dominus rex in eternum. Dominus virtutem populo suo dabit. Domius benedicet populo suo in pace. (Ps. 27,10)”
f. 138 desinit „...in anima mea virtutem.”

(Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 392-397.)

- 80.)** ff.138'-140
f. 138' incipit
f. 140 desinit
- „Signa caritatis”**
„Triplicia sunt signa caritatis. Quedam caritatis ingenite...”
„...et dolere de adversitate.”
- 81.)** ff. 140-141
f. 140 incipit
f. 141 desinit
- „Iterum signa caritatis”**
„Signa amoris et experimenta...”
„...caro mea et cor meum Deus cordis mei et pars etc.”
- 82.)** f. 141'
- „De contemplatione”**
- 83.)** f. 142-145
f. 142 incipit
f. 145 desinit
- „De dilectione proximi”**
„Hoc est preceptum meum ut diligatis invicem ut diligavi vos. (Jo. 15,12) – In quibus verbis notum dilectionis proximi...”
„...nemo maiorem caritatem habet etc.”
- 84.)** ff. 145-146'
f. 145 incipit
f. 146' desinit
- „De 2. adventu”**
„Ego vox clamantis in deserto dirigite viam domini. (Jo. 1,23). Vel Deus deorum dominus locutus est et vocavit terram. (Ps. 49,1) – O mirum, currunt pisces...”
"...pellis non sustinet etc. Pro 3° principali."
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 397-399.)
- 85.)** f. 147
- „Contra conversantes cum mulieribus”**
- 86.)** ff. 147-148
- „Contra superfluitatem vestimentorum”**
- (Cf. Sermones Bernardini *De christiana religione* 44 et 46, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 45-58, 73-99.)
- 87.)** f. 148'-150
f. 148' incipit
f. 150 desinit
- „De hac materia id est de mala consuetudine Jo 8. Quae facit peccatorem servus (!) esse peccati”**
„Mala consuetudo servum facit multa mala...”
„...in solutione 3. articuli."
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 21, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 257-266.)
- 88.)** ff. 150-151'
- „Remedia contra malam consuetudinem”**
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 21, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 266-271.)
- 89.)** f. 152-153
f. 152 incipit
f. 153 desinit
- „De utilitate temptationum”**
„Temptationum utilitas multiplex est...”
„...adversitas et prosperitas.”
- (Cf. Cenci (1964), 30 et ibidem nota 134.)
- 90.)** ff. 153'-154
- „De cognitione sui 7 aspectus”**

- 91.)** ff. 155-156
f. 155 incipit
f. 156 desinit
- „Contra vanitates capitis”**
„Contra vanitates capitis. Caput grossum et vanum...”
„...Pueri dicant.”
- (Ed. ex hoc codice: *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 399-401.)
- 92.)** ff. 156-157’
- „12 inpedientia confessionem”**
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 19, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 227-237.)
- 93.)** ff. 157’-158
- „De conversione peccatoris et Magdalena”**
- (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 46. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1964, 423-427.)
- 94.)** ff. 158-160
f. 158 incipit
f. 160 desinit
- „De veritate”**
„Corruit veritas in plateis...”
„...corruit in plateis etc.”
- (Cf. Sermonem Bernardini de Iohanne Baptista. *Sermones de laudibus sanctorum*. Venetiis 1493, 103-105 et *De diversis* 8, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VII, Quaracchi 1964, 452-471.)
- 95.)** ff. 160-160’
- „De fratre minore et animo religioso”**
- 96.)** f. 160’-161’
- „De regno celorum”**
- 97.)** ff. 161-161’
- „De 7 tubis contra Ierico”**
- (Cf. *Hugo de S. Charo Opera*. II, Venetis 1754, f. 357c.)
- 98.)** f. 162
- „De via dilectionis”**
- (Cf. *Hugo de S. Charo Opera*. II, Venetis 1754, f. 36a.)
- 99.)** f. 162’
- „De miraculis Dei et diaboli et eorum differentia”**
- (Cf. Cenci (1964), 32 et ibidem nota 146.)
- 100.)** f. 163
- „Quaestio de prophetia diaboli et futurorum pravisione”**
- 101.)** f. 163
- „De virtute humiliter studentis verbo Dei”** [ex Ambrosio]
- (Cf. PL 15, 1352.)
- 102.)** f. 163’
- „De peccato meretricium”**
- 103.)** ff. 163’-164’
- „De X gradibus infidelitatis”**

- 104.)** ff. 165-166   **„Quaestio de mercatoribus et artificibus”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 33. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1964, 145-162.)
- 105.)** ff. 166’-169’   **„De correptione fraterna”**
 f. 166’ incipit   „Si peccaverit in te frater tuus eum inter te et ipsum solum (Mt. 18,15)
 –
 f. 169’ desinit   Correptio si vim vocabuli consideres est...”
                                  „...leviter corripienda.”
 (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 28. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1964, 35-55.)
- 106.)** ff. 170-171   **„Consolationes beatorum filiorum”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 17. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 310-318.)
- 107.)** ff. 171-173’   **„De non iudicando”**
 f. 171 incipit   „Nolite iudicare. (Jo. 7,24) Vel thema. Amputa obprobrium meum quod reveritus sum. (Ps. 118,39) – Tria(!) est iudicium vel iudicii tres status...”
 f. 173’ desinit   „...et quadragesima comedunt.”
 (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 14. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 255-266.)
- 108.)** f. 174   **„De contritione”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 12, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 137-140.)
- 109.)** ff. 174’-175   **„De confessione”**
- 110.)** ff. 175’-176   **„De necessitate confessionis et communionis”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 53, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 164-170.)
- 111.)** ff. 176’-177’   **„12 domicellae beatae virginis et aliarum virginum”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 48. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1964, 473-483.)
- 112.)** ff. 177’-179’   **„Pro religiosis”**
- 113.)** ff. 180-180’   **„7 gradus peccatorum vel 7 sigilla”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De inspirationibus* 4. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VI, Quaracchi 1964, 293.)

- 114.) ff. 181-181' **„De fardantibus se et capillis adulterinis utentibus”**
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 47, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 87.)
- 115.) ff. 181'-182 **„De choreis et cantilenis”**
- 116.) f. 182 **„De anxietatibus uxorum”** [ex Hugone de Folieto]
(Cf. PL 176, 1203.)
- 117.) f. 182' **„Contra advocatos magister Guiglelmus in 4 in articulo 3”**
- 118.) f. 183-183' **[Sermo in Psalmum 67]**
(Cf. Cenci (1964), 36, nota 177.)
- 119.) ff. 184-184' **„De triplici umbra simili peccato et vanitati mundi”**
- 120.) ff. 184'-186
f. 184' incipit **„De verbo Dei”**
„Lucerna pedibus meis verbum tuum, et lumen semitis meis. Juravi et statui custodire iustitia iustitiae tuae. (Ps. 118,105) Vel thema Luc. xi. Beati qui audiunt verbum Dei (Lc. 11,28) – Verbum dei simillimum est soli...”
f. 186 desinit „...videbit in eternum.”
(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 9. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 148-157.)
- 121.) f. 186' **„De fallaci fortuna Boeti”**
- 122.) ff. 186'-187 **„De acquirendo gratiam in nomine Ihesu”**
- 123.) f. 187' **„Arbor vitae aeternae, 12 gaudia”**
- 124.) ff. 188-188' **„De mendacio”**
(Cf. Sermonem Bernardi *De diversis* 7. *S. Bernardini Opera Omnia*. VII, Quaracchi 1964, 431-447.)
- 125.) ff. 189-190
f. 189 incipit **„De 12 fructibus confessionis”**
f. 190 desinit „Primum est mentis illuminatio...”
„...Facta est iuda sanctificatio eius.”
(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 27. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1964, 26-32.)
- 126.) ff. 190'-193'
f. 190' incipit **„Contra blaspemantes, triplex blasphemia”**
„Fructum eorum de terra perdes et semen eorum a filiis hominum quoniam declinaverunt in te mala. (Ps. 20,11) – Primum est offensio...”

- f. 193' desinit „...maximum doloris.”
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 41, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 6-19.)
- f. 194 vacat
- 127.)** ff. 194'-195 „**De molendino**”
- 128.)** ff. 195-195' „**Contra lusores**”
- 129.)** ff. 195'-196 „**Contra uxores**”
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 42, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 20-33.)
- f. 196' vacat
- 130.)** ff. 197-198' „**De ludo**”
- 131.)** ff. 198'-199' „**Contra uxores**”
- 132.)** f. 200 „**Septemdecim verba**”
(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 56. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. V, Quaracchi 1964, 143-145.)
- 133.)** ff. 200'-201 „**Mercantia amoris**”
(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 5. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 87-99.)
- 134.)** f. 201' „**Scelera septem**”
- 135.)** f. 201' „**Lectio sensum acuit**”
- 136.)** ff. 201'-203 „**De missa audienda**”
(Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 402-404.)
- 137.)** ff. 203'-204' „**In festo omnium sanctorum**”
(Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 404-405.)
- 138.)** ff. 205-206 „**12 signa coeli**”
(Cf. *Hugo de S. Charo Opera*. II, Venetis 1754, f. 40b.)
- 139.)** ff. 206'-208 „**De poenis inferii**”

(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 11. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 226.)

140.) ff. 208'-210' **„De fide”**

(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 6. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 100-114.)

141.) ff. 210'-211' **„Contra capillos vanos”**

(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 47, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 94-99.)

142.) f. 212 **„Quod frequenter confitendum sit propter 12 causas”**

143.) f. 212' **„Contra Sodomitas”**

144.) ff. 213-216' **„De festivitibus custodiendis”**

145.) ff. 216'-218 **„De signis verae nobilitatis secundum fratrem Alvarum”**

146.) ff. 218'-220 **„Pro auditoribus verbi dei, pro scholaribus et discipulis”**

f. 218' incipit
f. 220 desinit

„Nota conditiones et regulas quas debet imitari...”
„...ut te non efferas. Sed contra superbi. Etc.”

(Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 406-409.)

147.) ff. 220'-227' **„Tractatus de septem tentationibus”**

f. 220' incipit

„De septem temptationibus vel proeliis sive bettagle quae sut 7 capita draconis...”

f. 227' desinit

„...Vide in No 187.b.b. In fine pone No 15.h.”

(Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 409-419.)

148.) ff. 228-229 **„Quod denariis assimilantur muscas(!) in 30 conditionibus”**

f. 228 incipit
f. 229 desinit

„Quaeri potest quare Deus fecerit muscas...”
„...Dormierunt sompnum suum etc.”

(Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 420-421.)

149.) ff. 229'-235 **„Quare homo debet parcere inimicis”**

(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 50. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1964, 516-536.)

150.) ff. 235'-238' **„Contra vanitates”**

(Cf. *S. Bernardini Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 72-88, et IV, Quaracchi 1964, 452-463.)

- 151.) ff. 239-240   **„12 abusiones caudarum et de domina cauda”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 47, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 86-93)
- 152.) ff. 240’-244’   **„De domino Tiroco capitaneo philocaptorum”**
 f. 240’ incipit   „Vani filii hominum (Ps. 61,10) – 1o: le sue conditioni 2o: le sue
 deceptioni...”
 f. 244’ desinit   „...et ibi simul choabitent.”
 (Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 421-424.)
- 153.) ff. 245-246   **„Ieronimus contra philocaptos de omni gente musicorum”**
 (Cf. *S. Bernardini Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 221.)
- 154.) ff. 246’-247   **„De corde duro”**
- 155.) f. 248   **„De dilectione proximi”**
- 156.) ff. 248-249   **„Contra malos praelatos”**
- 157.) ff. 249-250’   **„Pro praedicatoribus et praelatis: Johannes de Picciano”**
- 158.) ff. 251-251’   **„De elemosyna: Johannes de Piceno”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 7, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 77-84.)
- 159.) ff. 251’-252   **„Oportuit pati Christum”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 55, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 270-293.)
- 160.) f. 252’   **„De morte iustorum”**
- 161.) ff. 253-256’   **„Arbor mortis et de morte malorum”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 14, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 155-166.)
- 162.) f. 257   **„De homine peccatore quod sit bestia”**
- 163.) f. 257’   **„De confessione”**
- 164.) ff. 258-258’   **„De anima male dispersa”**
- 165.) f. 259-259’   **[Ex sermone in] „Feria sexta in octava penthecostes de paralitico Johannes de Picciaco(?)”**

- 166.) f. 259'-261' **„De iudicio”**
- 167.) f. 262-263 **„De tempore”**
- 168.) ff. 263-264' **„De matrimonio et uxore capienda”**
 f. 263 incipit „Nota quod 4 sunt notanda circa uxorem capiendam...”
 f. 264' desinit „...illa potest et tu non potes.”
- (Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 425-426.)
- 169.) f. 265-266 **„De penitentia peccatoris in extremis”**
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 13, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 142-146.)
- 170.) f. 266' **„Queritur utrum clandestinus consensus efficiat matrimonium”**
- (Cf. *S. Bernardini Opera Omnia*. VIII, Quaracchi 1965, 61.)
- 171.) f. 267 **„De fide”**
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 4, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 41.)
- ff. 267'-268' vacant
- 172.) ff. 269-273' **„Nota XII stellas seu praerogativas Gloriosae Virginis”**
 f. 269 incipit „Prima est nobilitas. Fuit enim nobilior...”
 f. 274 desinit „...nos peccatores miseros dilexerunt.”
- (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 61, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 372-381.)
- 173.) ff. 273'-274 **„Dominica 19 post pentecosten: Iohannes de Picciano”**
- 174.) ff. 274'-274 **„Nota X dubia quesita per fratrem Bernardinum a domino Antonio de Butrio”**
- (Cf. Cenci (1964), 45. nota 234-235.)
- 175.) f. 275' **„Pro honore parentum”**
- 176.) f. 276 **„De honesta conversatione devotarum mulierum cum servis dei”**
- (Cf. *S. Bernardini Opera Omnia*. IV, Quaracchi 1964, 111.)
- ff. 276-277' vacant
- 177.) ff. 278-278' **„Contra tabernas”**

- 178.)** ff. 279-279' **„De 6 operibus activae vitae”**
(Cf. Sermonem Bernardini I. *De diversis. S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VII, Quaracchi 1964, 320-328.)
- 179.)** ff. 280-281' **„De vitiosis malis auditoribus verbi dei”**
(Cf. *S. Bernardini Opera Omnia*. VIII, Quaracchi 1964, 15-22.)
- 180.)** f. 281' **„Quomodo debet audire verbum dei”**
- 181.)** ff. 282-282' **„Pro septimo sigillo a praedicatore et quare aufertur verbum a praedicatore”**
- 182.)** ff. 283-283' **„De difficultate poenitentiae in extremis”**
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 13, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 141-153.)
- 183.)** ff. 283'-284 **„Quod bona sequuntur ex conversione fratris in iuventute”**
- 184.)** ff. 284' **„De cruce poenitentiae vel oboedientiae”**
(Cf. Sermonem *De inspirationibus* 3. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VI, Quaracchi 1964, 257.)
- 185.)** ff. 285-287' **„12 fructus corporis Christi, quod est lignum vite”**
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 54, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 172-187.)
- 186.)** ff. 288-288' **„Duodecim maledictiones de male sumentibus vel de non sumentibus et de usinaris”**
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 56, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 301.)
- 187.)** ff. 288'-289' **„De praeparatione ad communicandum”**
(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 56, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. II, Quaracchi 1963, 304-308.)
- 188.)** ff. 289'-290
f. 288' incipit **„De misteriis nominis Ihesu”**
f. 290 desinit **„Vidi supra monte Sion agnum stantem (Apoc. 14,1) – Triplex contemplatio beatorum...”**
„...et Filius Dei est media persona in Trinitate.”
(Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 426-427.)
- ff. 290'-293 vacant

- 189.) f. 293' **„De diversis nominibus navium id est malarum consuetudinum”**
- 190.) ff. 294-264' **„De prudentia: Alexander de Ales”**
- 191.) ff. 295-295' **„Contritionis duodecim fructus”**
- 192.) ff. 296-299 **„De sacrilegio”**

(Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 20, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 239-255.)
- 193.) ff. 299'-302' **„Helemosiae XII fructus”**

(Cf. Sermonem Bernardini 9. *De tempore*, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VII, Quaracchi 1964, 138-142, 532-537.)
- 194.) ff. 302'-303' **„De elemosine necessitate”**

(Cf. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VIII, Quaracchi 1964, 70-75.)
- 195.) ff. 303'-304 **„De quibus bonis debet vel possit elemosia fieri”**

(Cf. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. VIII, Quaracchi 1964, 80-82.)
- 196.) ff. 304-304' **„Ad consilium bonum dandum sunt necessaria”**
- 197.) ff. 305-307 **„Contra Sodomiam”**
f. 305 incipit **„Corrupti sunt et abominabiles facti sunt (Ps. 13,1) – Triplex culpa sive fetor seu corruptio...”**
f. 307 desinit **„...Omnes declinaverunt, simul inutiles facti etc.”**

(Ed. Ex hoc codice *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. IX, Quaracchi 1965, 427-430.)
- 198.) ff. 307'-309 **„Contra fatum et opinionem falsam constellationum”**
- 199.) ff. 309'-313' **„De hypocrisi”**

f. 313 vacat

f. 314 vacat
- 200.) f. 314' **[De occisione]**
- 201.) ff. 315-318' **„Nota XII scelera propter quae destruit deus civitates et patrias”**

(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 16 et 18. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 299-303, 319; 328.)
- 202.) ff. 319-321 **„De passione domini”**

- 203.)** f. 321' **[Considerationes] „In festo sanctae crucis”**
- 204.)** ff. 321'-328 **[Conceptus sermonis] „In festo sanctae crucis”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 56. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. V, Quaracchi 1964, 116-166.)
- ff. 328'-329' vacant
- 205.)** ff. 330-331 **„De usuris astensis”**
- f. 331' vacat
- 206.)** ff. 332-33' **„De difficultate poenitentiae in extremis”**
 f. 332 „Nota quod difficile est in extremo magnum peccatorem contritionem habere...”
 f. 333' „...propter poenam sensus.”
- 207.)** ff. 333'-334 **„De mendacione”**
- 208.)** ff. 334-334' **„XII bona quae veniunt ex indulgendo”**
- 209.)** ff. 335-335' **„Contra proprietates religiosorum”**
- 210.)** ff. 336-337' **„Quod diligentibus deum omnia chooperantur in bonum”**
- 211.)** ff. 338-339 **„De fide”**
 (Cf. Sermonem Bernardini *De christiana religione* 4, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. I, Quaracchi 1963, 39-46.)
- 212.)** ff. 339'-340' **„De lacu Soddorum”**
 f. 339' incipit „Asfaltis est lacus Syriae...”
 f. 340' desinit „...quo permanent usque in hodiernum diem.”
 (Cf. Boccaccio, G.: *De montibus, silvis, fontibus, lacubus...* Vincentiae 1487, f. 182v. et Sermonem Bernardini *De christiana religione* 15, *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1964, 273.)
- 213.)** ff. 341-343 **„De imagine caritatis”**
 f. 341 incipit „Imaginare quandam matronam nobilem formositatis...”
 f. 343 desinit „...si caritatem habemus, deum habemus. quare deus caritas est.”
- 214.)** ff. 343'-344' **„Imago amoris mundi”**
 f. 343' incipit „Amor ad mundi(!) In forma mulieris depingitur. Alate, tenentis in manu facem...”
 f. 344' desinit „...et creatura propter se amatur.”
- 215.)** f. 344' **„De triplici merito”**

- 216.)** ff. 344'-346
f. 346' vacat
- 217.)** ff. 347-349'
f. 347 incipit „**In quinquagesima**”
„Astigit regina a dextris tuis (Ps. 44,10) – In quibus verbis triplex misterium...”
f. 349' desinit „...Et postea turbatus est de benedictione Jacob, quoad iram.”

(Cf. Sermonem Bernardini *De evangelio aeterno* 2. *S. Bernardini Senensis Opera Omnia*. III, Quaracchi 1963, 30-34.)
- ff. 350-351' vacant
- 218.)** f. 352 „**De statua Nabuchodonosor**”
- 219.)** f. 352' „**Pro prelatiis et rectoribus**”
- 220.)** f. 353-356
f. 353 incipit „**Dominica XV post penthecosten et feria**”
„Adolescens tibi dico surge (Lc. 7,14) – In quibus verbis describitur triplex status iuventutis...”
f. 356 desinit „...est operacionis virtuosae, ibi: surge. De quo in T.283.g. bene.”
- 221.)** ff. 356-356' „**De delictis puerorum**”
- 222.)** ff. 357-362'
f. 357 incipit „**Contra peccata mulierum**”
f. 362' desinit „Mulierum peccata nolentes considerare...”
„...excommunicationem infringat.”

(Cf. Cenci (1964), 25. nota 277.)
- f. 363-363' vacant
- 223.)** ff. 364-365 „**De peccatis rusticorum**”
f. 365' vacat
- 224.)** ff. 366-366' „**De vitiis advocatorum assessorum et iudicum**”
- 225.)** ff. 367-369 „**De vitiis regum, principum et dominorum**”
- 226.)** ff. 370-371 „**Generaliter de vitiis clericorum**”
- 227.)** ff. 371-375 „**De defectibus sacerdotum**”
- 228.)** ff. 376-378 „**Pro viduis**”
f. 376 incipit „Honora viduas (1Tm 5,3) – Primus status commendabilis...”
f. 378 desinit „...primo enim reprehensibiles sunt otiosae.”

(Cf. Cenci (1964), 54.)

f. 378'	vacat
229.) ff. 379-382	„Initium perfectionis beati Iohannis” [Baptiste]
230.) f. 382'	„De casibus episcopo pertinentibus secundum fratrem Alvarum”
231.) ff. 383-386'	„De vitiis episcoporum”
232.) ff. 386'-387	„Contra superbos scientes”
233.) f. 387'	„De vitiis canonicorum”
234.) ff. 388-391'	„De omnibus vitiis mundi”
235.) ff. 391-392'	„De martirio”
236.) ff. 393-395' f. 393 incipit f. 395' desinit	[Sermo de Corpore Christi] „Memoriam fecit mirabilium suorum (Ps. 110,4) – Quoniam amarus yesus in omnibus operibus suis totus amore fragravat...” „...lucet divina potentia.”
	(Cf. Sermonem Bernardini <i>De evangelio aeterno</i> 54. <i>S. Bernardini Senensis Opera Omnia</i> . V, Quaracchi 1964, 5-40.)
ff. 396-397'	vacant
237.) ff. 398-399' f. 398 incipit f. 399' desinit	[Sermo de bono meditationis] „Hoc enim sentite in vobis (Phil. 2,5) – Secundum sententiam Dionysii Summus et supremus gradus elevationis mentis in deum...” „...tamen laetabatur se dolere etc.”
ff. 400-402'	vacant

Cod. 103. (=Cod. Lat. 103)

Consuetudinarium Carthusiense

Cod. chart. — S. XV/1. — unica columna — 220 x 147 mm — ff. 201 — *Compact.*: lignea coeva corio albo plano tecta cum nodulis et umbilico et vestigiis calvium. Inscriptio: "Statuta Carthusiana." — *Scriptura*: gothica cursiva currens. Manus unica. — *Ornamenta*: litterae initiales simplices rubrae, tituli et capitula rubro notata. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Carthusia quaedam (Lechnitz ?) — *Bibliographia*: Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században, *MKSz* 67 (1943), 347-366; Fodor (1976), 62; Sopko (1982), num. 282, BH 412.

[Statuta ordinis Carthusiensis]

- a.)** ff. 1-76'
f. 1-2 [Prima pars statutorum antiquorum]
f. 2 [Registrum]
f. 2 incipit „Incipit tenor totius officii divini nostri ordinis Carthusiensis” (r.)
f. 76' desinit „Primum capitulum hanc habet continentiam ut divinum officium per omnes domos Carthusiensis ordinis uno ritu celebratur...”
„...modus interrogationis nisi post circumflexum.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 27-76v.)

- b.)** ff. 76'-124
f. 76' [Prima pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
ff. 77 [Prologus]
f. 77 incipit [Registrum]
f. 89 desinit „Quod in prima et secunda parte statutorum...”
„...missae oratio principalis.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 132-139v.)

- c.)** ff. 89-148'
f. 89' [Secunda pars statutorum antiquorum]
f. 90 incipit [Registrum capitulorum]
f. 148' desinit „Anno domini millesimo ducentesimo septuagesimo visum est capitulo...”
„...in usus alios nullatenus expediatur.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 77r-114v.)

- d.)** ff. 148'-149
f. 148' incipit [Additiones]
f. 149 desinit „Statutum quod priores omnem subditum suum convictum vel confessum...”
„...et ex tunc ista approbamus et confirmamus.”

- e.)** ff. 149-166
f. 149 [Secunda pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
f. 149 incipit [Registrum]
f. 166 desinit „Quicumque incisos sotulares quos vulgariter estivoles vocamus...”
„...necessitas interdicit etiam observata.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 140r-151v.)

- f.)** ff. 166-187'
f. 166-166' [Tertia pars statutorum antiquorum ordinis Carthusiensis]
f. 166' incipit [Registrum]
f. 187' desinit „Quae ad monachorum pertinent consuetudines prout potuimus explicatis...”
„coram sponso earum domino nostro Ihesu Christo.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff.

115r-130r.)

g.) ff. 187'-192'
f. 187' incipit
f. 192' desinit
„Nova statuta pertinentia ad tertiam partem consuetudinum” (r.)
„Priores non teneantur sequi consilium...”
„...debemus benigne recuperare et diligenter.”

h.) ff. 192'-199
f. 192'
f. 192' incipit
f. 199 desinit
[Tertia pars statutorum novorum ordinis Carthusiensis]
[Registrum]
„Cum monachus novitius ad statum clerici...”
„...cura nobis sufficiat susceptarum.”

(Ed.: *Statuta ordinis Cartusiensi a domino Guigone priore edita*. Basileae 1510, ff. 152r-156r.)

f. 199
„Sorte supernorum scriptor libri pociatius
Morte superborum raptor libri moriatur.”

(Cf. Walther II, 30085 et Cod. Lat. 24, f. I'. et Cod. Lat. 72, f. 154'.)

ff. 199'-201'
vacant

Cod. 104. (=Cod. Lat. 104)

B r e v i a r i u m T r a n s y l v a n i a e(?)

Cod. chart. — S. XV/2.— Binae columnae — 209 x 140 mm — ff. 341. — *Compact.*: Moderna s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva currens ad psalmos, antiphonas, responsoria, hymnos; cursiva textualis ad lectiones, capitula, orationes. Manus unica. — *Scriptor*: Non notatur. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, tituli rubro notati. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Cf. notam in teguminis prioris interiore parte: „Ego Blasius presbiter recepi gradus diaconatus in anno etc. 149 quarto.” — *Bibliographia*: Radó (1973), 349-353; Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 347-366; BH 413.; Dobszay (2003), 45.

1.) ff. 1-5'

[Kalendarium Liturgicum]

4 mart.: „Translatio s. wenceslaj regis”, 23 apr. „Adalberti episcopi et martiris”, 3 maii „Elizabet vidue”, 8 maii „Stanizlaj episcopi et martiris”, 22 maii „Elene regine” (r.), 14 iun. „Basili et Aniani episcoporum””, 27 iun. „Elevatio corporis divi Ladizlai”, 20 iul. „Eliae prophetae”, 29 iul. „Deposicio sancti Ladislai regis et confessoris”, 20 aug. „Stephani regis Ungariae et conf.”, 2 sept. „deposicio S. Emerici ducis”, 24 sept. „Gerardi episcopi”, 28 sept. „Venceslay martiris”, 17 oct. „Martae sororis Lazari”, 26 oct. „Demetrii martiris”, 5 oct. „Emerici ducis et confessoris”, 6 nov. „Translatio Sancti Adalberti episcopi et confessoris”, 19 nov. „Elizabet reginae”, 30 dec. „Davidi regis”.

- 2.) ff. 6-10'
ad [Lectiones Homiliarum in Feriis Quadragesimae a fer. VI. post cineres sabbatum ante Dominicam Passionis inclusive.]
- f. 11 vacat
- 3.) f. 11' „Tabula ista de impositione historiarum”
- 4.) ff. 12-70. **[Psalterium cum canticis, antiphonis et hymnis]** "per annum."
- 5.) ff. 70'-73' **[Hymnarium I.]**
Ch.: 3734, 21391, 22199, 21234, 26, 3902, 19487, 4234, 18342-44, 8073, 16303, 9738, 16881, 1889, 6346, 4426, 4601, 5610, 2933, 1612, 1449-51, 9205, 9408, 3362, 13303, 21481, 14481, 8266. Continuationem v. f. 330'.
- 6.) ff. 74-220' **[Proprium de Tempore]**
Officia de tempore quae incipiunt ad I. Vesp. I. Dominicae Adventus "A diebus antiquis...", et desinunt ad feriam VI post ultimam dominicam post Trinitatem.
- 7.) ff. 221-227' **„Commemorationes beatae virginis]** [Officium BMV]
- 8.) ff. 227'-231' **„Sequitur mortuorum ad vespas”** [Officium defunctorum]
- 9.) ff. 232-312' **[Sanctorale]**
„Hic incipitur maius commune primo pauli primi”
inter officia: f. 252'-253 officium proprium de S. Georgio cum commemoratione S. Adalberti E. M., ff. 261'-262' „De s. Ladizlao rege” rhythmicum (AH 26, 78), ff. 287'-289' „S. Stephani regis” rhythmicum (AH 28, 72).
- 10.) ff. 313-330 **[Commune Sanctorum]**
"Hic incipitur commune sanctorum minus et primo de vigilia sanctorum apostolorum..." ultimum commune est de viduis.
- 11.) ff. 330'-336. **[Hymnarium II.]**
Hic continuatur f. 70. interruptum, a II versu hymni "Hymnum dicamus domino...". Ch. 8266, 17408, 2824, 110, 1644-45, 21977, 7271, 17875, 6264, 9582, 21204, 2339-40, 9215, 13150, 17713, 21398, 14467, 1597, 17231, 549, 12792, 5432, 14391, 10210, 9469, 10698, 13715, 10568, 11268, 7042, 10850, 6866, 117, 20455, 15049, 2959, 9677, 1716, 5807, 20918, 21039, 10968.
- 12.) ff. 336'-341' **[Additiones posterioribus manibus scriptae]**
- a.) f. 336' „Benedictio dierum”
- b.) ff. 337-339 [Officia de vigilia Ascensionis]

c.) ff. 339'-340' „Commemoratio sancti Pauli”

d.) f. 341 [Variae notae liturgicae]

In tegumine priore leguntur quaedam notae, inter has hoc nomen:
"Benedictus Faber", inferius: "Item convencionem feci cum nobili viro
Stephano Mako in festo Margarethe virginis [13. Jul.] fl. VIII. festum
autem erat feria quarta littera b. 14 nono."(!)

Cod. 105. (=Cod. Lat. 105)

HENRICUS DE LANGENSTEIN DE HASSIA: Tractatus de decem
praeceptis
PS.-HIERONYMUS: De divina essentia
AUGUSTINUS: De agone christiano
Glossa Psalterii

Cod. chart. — S. XV/1. — Columnae binae et partim unica — 208 x 141 mm — ff. 201. — *Compact.*: Chart. grossa. s. XIX. Inscriptio: „Tractatus decem praeceptorum.” — *Scriptura*: Manus 1: gothica cursiva, currens ff. 2-80'; manus 2, cursiva textualis, ff. 81-188'; manus 3, cursiva currens notularis: ff. 189-201'. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Incerta. — *Possessor*: Non apparet.

1.) f. 1 [Forma absolutionis]
f. 1 incipit „Misereatur tui omnipotens Deus etc. Indulgentiam et absolutionem
omnium peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens et misericors Deus.
Dominus noster Jhesus Christus per suam piissimam misericordiam... et
ego auctoritate... sanctissimi domini Innocentii papae octavi...”
f. 1 desinit „...in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.”

(Mentio fit de Papa Innocentio VIII.(1484-1492).)

f. 1 Adnotationes Slavicae

f. 1' vacat

2.) ff. 2-58' [Henricus de Langenstein de Hassia De decem praeceptis]
f. 2 [Registrum operis.]
f. 2 incipit „Audi Israel praecepta domini et ea in corde tuo quasi in libro scribe...”
f. 58' desinit „...eius filius benedictus dignetur. Qui cum patre (etc.)”
„Sequitur Registrum tractatus decem praeceptorum.”

(Stegmüller RB, 3172; Zumkeller (1966), 143-152, num. 325 et etiam Cod. Lat. 48, 1.; Cod. Lat. 108, ff.)

f. 59'

vacat.

2. ff. 60-67'

[Ps.-Hieronymus:] De divina essentia

„*Incipit beati Jeronimi presbiteri cardinalis de diuina essenica.*” (r.)

f. 60

„Deus est trinus et unus invisibilis immensus indeprehensibilis, Incircumscribitus, immutabilis, incorporeus, immortalis.” (r.)

f. 60 incipit

„(O)mnipotens Deus Pater et Filius et Spiritus Sanctus unus atque trinus unus in natura...”

f. 67' desinit

„...similitudo refertur ad opus iustitiae.”

„Explicit. Amen.”

(Ed.: PL 42, 1199-1208. Cf. CPPM II, 863.)

3.) ff. 67'-80

Augustinus: De agone christiano.

f. 67'

„Incipitur hic liber beati Augustini episcopi de agone christiano.” (r.)

f. 67' incipit

„(C)orona victoriae non promittitur nisi certantibus...”

f. 80 desinit

„...coronam victoriae mereamur uel mereamus.”

„Explicit liber beati Augustini yponensis episcopi de agone christiano.”

(Ed.: PL 40, 284-310; CSEL 41, 99-138. Cf. CPL 296.)

4.) ff. 81-188'

[Glossa psalterii]

f. 81 incipit

„Beatus vir id est Christus est mirabilis laudabilis et gloriosus omnique virtute clarus...”

f. 188' desinit

"...in corpore peregrinamur domino."

"Explicit expositio psalterii interlinearis brevis et utilis etc."

(Cf. Stegmüller, RB 11193. et etiam Klosterneuburg: Bibliothek des Chorherrenstifts: CCI 158, f1r-56v – Pfeiffer H. – Cernfk, B.: *Catalogus codicum manu scriptorum, qui in bibliotheca canonicorum regularium s. Augustini Claustro Neuburgi asservantur.* Vindobonae 1922, 102. Cf. etiam Cod. Lat.; 90, ff. 2-56.)

5.) ff. 189-197

[Tractatus de mundi falsitate]

f. 189

„Sequitur de mundi falsitate.”

f. 189 incipit

„Circa quam notandum quod mundus est falsus et fallax...”

f. 197 desinit

„...sua liberacione exultant et laudant liberatorem suum.”

6. f. 197'-198

[De nomine monachi]

f. 197' incipit

„Agnoscat ergo monachus nomen suum monas enim graece...”

f. 198 desinit

„...fieri melior ibi desinis esse bonus. Haec bernardus.”

7.) ff. 198-198'

[De origine monachorum]

f. 198 incipit

„Notandum quod Iohannes Baptista poenitentiam agere cepit...”

f. 198' desinit

„...quam praeterea effudit praedicando.”

8.) ff. 198'-201'

[De symbolica lapidum pretiosorum et vitiis capitalibus]

f. 198' incipit

„Praedicta autem consilia duodecim lapidibus possunt adaptari...”

f. 201' desinit

„...oculos cordis excaecat.”

(Cf. Thorndike, L.: De lapidibus. *Ambix* 8 (1960), 6-23)

Cod. 106. (=Cod. Lat. 106)

Missale itinerantium Romano-Seraphicum

Cod. memb. (ff. 1-66; 112) et chart. (ff. 66-111') — S. XV/2. — Unica columna — 210 x 139 mm — ff. 112. — *Compact.*: Moderna s. XIX. — *Scriptura*: Manus 1: ff. 1-110: gothica textualis formata fracta,; manus 2: ff. 110'-112: gothica cursiva formata — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. Tituli rubro notantur. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria(?) — *Possessor*: Non apparet. — *Bibliographia*: Radó (1973), 175-176; BH 414.

1.) f 1   Initium deest., incipit a complenda pro parentibus

ff. 1-3   Orationes pro defunctis

ff. 3'-4   Gloria, Gloria BMV, Credo

ff. 4'-20'   Ordo Missae (praefationes cum notis)

ff. 20'-21   *Gratiarum actio post missam.*

2.) ff. 21-88   **[Missae de festivitibus]**

ff. 21-23': In natali unius virginis et martyris; ff. 23'-25': In adventu; ff. 25'-31: In nocte nativitatis, in gallicantu, ad summam missam; ff. 31-33': In die S. Stephani; ff. 33'-35': De S. Johanne; ff. 35'-37': De Innocentibus, ff. 37'-38': In die circumcisionis domini; ff. 38'-41: In epiphania domini; ff. 41-43': De purificatione domini; f. 43': In festo annuntiationis beatae virginis; ff. 43'-45: In die resurrectionis; ff. 45-50': Feria secunda et tertia; f. 50'-53: In die ascensionis; ff. 53-55': In festo S. spiritus; ff. 55'-59 Feria secunda, tertia; ff. 59-61: De S. Johanne; ff. 61-63': Petri Pauli; ff. 63'-65': De visitatione beatae virginis; ff. 66-68: De nativitate Mariae virginis; ff. 68-70: De angelis; ff. 70-72: Missa super Invasores; ff. 72-75': Introitus; ff. 75'-76: Missa quam fecit papa Innocentius; ff. 76-78': Orationes diversae; ff. 79-81': In die depositionis defuncti; f. 79': Sequentia "Dies irae" attribuitur Urbano (V.) papae. f. 66 mutatur manus.; ff. 81'-83': In anniversario dedicationis ecclesiae; ff. 83'-85': In S. Gregorii papae et confessoris; ff. 85'-87: In S. Anthonii confessoris; ff. 87'-88: In S. Clarae virginis.

3.) ff. 88-99   **[Commune Sanctorum]**

4.) ff. 99-103   **[Missae dominicarum I-III Adventus]**

5.) ff. 103'-110'   **[Sequentiarium]**

Ch.: 7662, 7390, 9755, 6111, 21505, 11064, 10360, Radó, Rép. 9., Ch. 19756,

21242, 2431, 3783, 10025, 21343, 4626.

6.) ff. 110'-112'   **[Ordo ad faciendam aquam benedictam]**

Cod. 107. (=Cod. Lat. 107)

PS.- BEDA VENERABILIS: Repertorium auctoritatum
Aristotelis

Cod. chart — S. XV. ex. — Unica columna — 193 x 133 mm — ff. 67 — *Compact.*: Moderna s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva currens notularis. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Incerta. — *Possessor*: Non apparet.

- ff. 1-64'   **[Repertorium auctoritatum philosophicarum cum commentario]**
a.) ff. 1-64'   [Textus]
f. 1   incipit   „Ab hoc quidem ente dependet...”
f. 64'   desinit   „Visus et iluminatio ab instanti 2o de anima similiter et delectacio nono
ethicorum.”
- b.) ff. 2-64'   [Commentarium]
f. 2
f. 2   incipit   „Haec auctoritas intelligitur sic...”
f. 64'   desinit   „...illuminacio non potest fieri instantanee.”

(Ed.: Hain, 1935-36, GW 3658. Cf. Lohr, Charles H., Latin Aristotle Commentaries I : Medieval Authors, in *Traditio* 23 (1967), 377.; Tomadini, R.: Il « Repertorium auctoritatum Aristotelis ordine alphabetico ». *Bulletin de Philosophie Médiévale* 33(1991), 177-205 /codex memoratus/.)

Cod. 108. (=Cod. Lat. 108)

Miscellaneous theologica

Codex chart. — S. XV/1. (1429-33) — Binae columnae — 213 x 145 mm — ff. 339 — *Compact.*: Charta grossa s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva formata. Manus unica. — *Ornamenta*: Capitula rubro notata, litterae initiales rubrae. — *Scriptor*: f. 126': „Explicit summa Innocentii quarti de penitentia finita per Johannem Pfaffen de Zeypisch (Zjwiec), similiter f. 188: „Expliciunt Statuta provincialia Anno (MCCCC) XXIX per manus Johannis presbiteri de zeypisch." — *Tempus exarationis*: cf. notas: f. 126': a. 1429; f. 149': a. 1429; f. 198: a. 1429; f. 255: a. 1433; f. 306: 1433; f. 330: a. 1432 (33). — *Provenientia*: Cracovia. (cf. notam f. 254': „Anno domini millesimo cccc° in dote plebani ad Sanctam Mariam Cracovie” — *Possessor*: Carthusia de Lechnitz. — *Bibliographia*: Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 347-366.; Fijalek, J. – Vetulani, A.: *Statuty synodalne wielunsko - kaliskie Mikolaja Traby, Z r. 1420*. Kraków 1915-1920-1951, lxxvii-lxxx; Fodor (1976), 62-63; Sopko (1982), num. 283.

1. ff. 1-3

[Ps.-Hieronymus: Speculum peccatorum §§3-8.]

(initium deest, textus incipit de tertio capitulo)

f. 1 incipit

„Legisti iam [in hoc speculo peccatoris] quid sane sapias...”

f. 3 desinit

„...eternam dampnationem euadas et cum domino nostro Ihesu Christo eternam vitam possideas.”

„Explicit speculum peccatorum proxima post Oculi.”

(Ed.: PL 40, 984-992. Cf. Allen, H. E.: *Writings ascribed to Richard Rolle, Hermit of Hampole, and Materials for his Biography*. New York 1927, 353-354.; *Bibliotheca Hieronymiana Manuscripta*. (=Instrumenta Patristica IV) II, Steenbrugge 1970, num. 616. et CPL 386; CPPM II, 3076 et 3355. Cf etiam Bloomfield 4918 /codex memoratus/; Zumkeller, 564. num. 65. /codex memoratus/; Stegmüller RB 1481. Cf. Cod. Lat. 48, ff. 15-18; Cod. Lat. 55, ff. 67-71.)

f. 3

[Appendix ad Speculum peccatoris]

f. 3 incipit

„Utinam saperent peccatorum commissionem...”

f. 3 desinit

„...aeternum supplicium.”

(Cf. Eichstätt: Universitätsbibliothek: Cod. st. 266, f. 159v – Hilg, H.: Die mittelalterlichen Handschriften der Universitätsbibliothek Eichstätt: Bd. 1. Aus Cod. st 1 - Cod. st 275. - Wiesbaden: Harrassowitz, 1994, 235.)

f. 4'

vacat

2. ff. 5-124

[Thomas de Chabham: Summa de Poenitentia]

f. 5 incipit

„Cum miserationes domini sint super omnia opera...”

f. 124 desinit

„...iniungat poenitentiam pro peccato manifesto, quam pro occulto, et haec ad praesens de poenitentia dicta sufficiant.”

„Expliciunt (!) summa Innocencij quarti de penitencia Finita per Johannem pfaffen de zeypisch prima feria VI post purificationem marie virginis gloriosae ante carnisprivium. [5. Febr.] Anno millesimo CCCC vicesimo nono etc.”

ff. 124-126'

Registrum operis.

(Ed.: Bloomfield, F.: *Thomas de Chabham, Summa confessorum*. (=Analecta namurcensia 25) Louvain - Paris 1968.)

3. ff. 126'-139

[Ps.-Augustinus ad Nonsuindam reclusam.]

a.) f. 126'

[Versus]

f. 126' incipit

„Corporis extantes ut sint sic(!) et aures...”

f. 126' desinit

„...capiant omnes animae documenta fideles”

(Cf. Walther I. num. 3355. Cf. Cod. Lat. 55, f. 50.)

b.) f. 126'

„Registrum”

- c.)** ff. 126'-128
f. 126' incipit
f. 128 desinit
- [Prologus]
„Noverit dilectissima caritas vestra beatum Petrum...”
„...et omnia animal benedictione implebit. Cui est honor et gloria per infinita saecula saeculorum. Amen.”
- (Prologus hic in editione non legitur, cf. Cod. Lat. 55, ff. 48-50.)
- d.)** ff. 128-139
f. 128 incipit
f. 139 textus
desinit
- [Textus]
„Tuae non immemor piae petitionis, o carissima mater, tibi ut rogasti...”
„...et velle et perficere pro bona voluntate. Cui est honor (etc.).”
- (Ed.: PL 134, 915-938, Cf. Cod. Lat. 92, 8; 55, 3 et etiam CPPM 205, 911, 3010a, 3093a, 3200, 3439)
- 4.** ff. 139-143'
- Bernardus [Claravallensis: De ordine vitae (§§ 1-40 abbreviati)]**
„De vita et moribus adolescentium”
„Hortatur quidem timidam mentis nostre impericiam...”
„...totisque viribus illud sibi diripiunt.”
„Explicit tractatus beati bernhardi de vita et moribus adolescentium.”
- (Ed.: PL 184, 561-582; PL 144, 477. Cf. Wilmart, A.: *Auteurs spirituels et textes dévôts du Moyen Age*. Paris, 1932, 94-98.)
- 5.** ff. 143'-149'
f. 143'
f. 143' incipit
f. 149' desinit
- [Tractatus de misericordia Dei]**
„Incipit tractatus de misericordia dei consolatorius.”
„Ante omnia scire debemus quod homo propter peccata perpetrata meruit dampnationem...”
„...poenitentiam non differat usque ad senilem aetatem.”
„Explicit Tractatus de misericordia(?) dei bonus. Finitus sabbato quo canitur Intret [12 Febr.] in ecclesia dei decantatur(?) anno (MCCCC) xxix^o per manus. Anno." (!)
- 6.** ff. 149'-152'
f. 149'
f. 149' incipit
f. 152' desinit
- [Ps.- Isidorus: De norma vivendi]**
„Incipit Prudencius Synonimorum.”
„Age, fili, ut oportet, age, ut decet, age, ut dignum est ...”
„...ne bonum quod accepisti despicias.”
- (Ed.: PL 83, 1247-1252; cf. CPPM 3434. Cf etiam Cod. Lat. 50, 16; 55, 7; 53, 7)
- 7.** ff. 153-188
f. 153 incipit
f. 188 desinit
- [Nicolaus Traba: Statuta provincialia archiepiscopatus Gnesnensis]**
"In nomine sanctae et individuae Trinitatis Amen. Ad perpetuam rei memoriam alma mater ecclesia plerumque nonnulla rationabiliter ordinat et consulte... nos Nycolaus dei gratia sanctae Gneznensis ecclesiae archiepiscopus et primas impertae sollicitudinis..."
"...spiritu sancto legitime congregatis."
"Expliciunt Statuta provincialia Anno (MCCCC) XXIX per manus Johannis presbiteri de zeypisch." (Ziwyec).

(Ed.: Fijalek, J. – Vetulani, A.: *Statuty synodalne wielunsko - kaliskie Mikolaja Traby, Zr. 1420*. Kraków 1915-1920-1951, 1-121, codex memoratus.)

8. ff. 188-198

[Adalbertus Jastrzembiec Episcopus Cracoviensis: Constitutiones Synodales]

f. 188 incipit

„In nomine domini nostri Ihesu Christi in quo vivimus movemur et sumus. Adam primus homo ad imaginem dei factus...”

f. 198 desinit

„...et collectum nobis vel nostro vicario sicut videbitur convertat.”

„Expliciunt constitutiones reverendi in Christo patris et domini Adalberti divina providentia Episcopi Cracoviensis sub anno domini millesimo CCCC vicesimo nono in sacra synodo Cracoviae editae Anno vicesimo. Et sunt finite per manus proxima feria secunda post Iudica [14. Mart.] hora quasi meridie.”

(Ed.: Heyzmann, U.: *Starodawnych prawa polskiego ponómnikach*. IV. Kraków 1875, 63-86.)

9. ff. 198-231

[Henricus de Frimaria: De decem praeceptis.]

f. 198 incipit

„Primum praeceptum appropriate respicit personam patris...”

f. 231 desinit

"...interiorem mentis puritatem devotissime contemplando. Quod nobis praestare[...]"

"Et sunt finita per Johannem sexta feria in parasceue [25. Mart.] hora quasi prima Anno ut supra et sunt edita per venerabilem virum Magistrum Franciscum Reyswicz de Brega doctorem necnon professorem [obductum] Sacrae theologiae professorem."

(Textus hic valde similis videtur esse tractatui Henrici de Frimaria (Stegmüller RB, 3172 et Zumkeller (1966), 144-152 et 584-586 cf. Cod. Lat. 105, 1) prologus autem hic desideratur, et etiam verba ultima cum illis in tractatu Henrici non concordant. Cf. Bloomfield 4198 /codex noster memoratus/)

ff. 231'-232

vacant

10. ff. 233-281'

[Johannes de Novo foro [Neumarkt]: Hieronymus.]

a. ff. 233-254'

„Epistola S. Eusebii ad Damasum Episcopum Portuensem, de transitu S. Hieronymi.”

f. 233

„Incipit Epistola Eusebii beati ad Damasum Episcopum Portuensem.”

f. 233 incipit

„Patri reuerendissimo damasio portuensi et christianissimo Theodonio...”

f. 254' desinit

„...gaudia que iam possides adipisci.”

„Explicit Epistola beati Eusebij ad Damasum episcopum Portuensem ac Theodonium senatorem de morte gloriosissimi Jeronimi Finita sexta feria proxima ante Thomae apostoli Anno domini millesimo cccc^o in dote plebani ad Sanctam Mariam Cracovie."

Burdach,

(Ed.: PL. 22, 239-282; Klapper, J.: *Schriften des Iohannes von Neumarkt*. In:

K.: *Vom Mittelalter zur Reformation*. VI/2., Berlin 1932, 10-241; Cf. BHL 3866.)

b. ff 255-59

[Ps.- Augustinus: De Transitu S. Hieronymi epistola]

f. 255 „Consequenter sequitur Epistola Sancti Augustini ad cirillum secundum ierosolimitanum Episcopum de magnificentia eiusdem gloriosissimi Hieronymi.”
f. 255 incipit „Gloriosissimi christianae fidei attlethe sanctae matris ecclesiae...”
f. 259 desinit „...non enim suo aliquo aliter defraudatur desiderio.”
„Explicit epistola Augustini ad Cirillum Ierosolimitanum de transitu gloriosissimi Ieronimi eximii doctoris finita quarta feria ipso die Felicis.”

(Ed.: PL 33, 1120-1126; Klapper, J.: *o. c.* 246-288; Cf. BHL 3867.)

c. ff. 259'-279'
f. 259' incipit [Ps.- Cyrillus Hierosolimitanus: De miraculis S. Hieronimi epistola]
„Venerabili viro episcoporum eximio Augustino yponensi presuli Cirillus Ierosolimitanus pontifex... „
f. 279' desinit „...Mei, Augustine, karissime in tuis orationibus memor esto.”
„Explicit epistola Cirilli Ierosolimitani ad sanctum Augustinum episcopum Yponensem de miraculis santi et gloriosissimi Ieronimi.”

(Ed.: PL 33, 1126-53; Klapper, J.: *o. c.* 293-512; Cf. BHL 3868.)

11. ff. 279'-281'
Timotheum
f. 279' [Ps.- Dionysius: De morte apostolorum Petri et Pauli ad epistola]
„Consequenter sequitur Epistola Dyonisii ad Thimotheum de morte Apostolorum Petri et Pauli.”
f. 280 incipit „Saluto te divum discipulum et filium spiritualis et veri patris...”
f. 281' desinit „...magna iactura esset separari ab eis.”
„Explicit Epistola beati Dyonisii ad Thimotheum de morte apostolorum.”

(Ed.: Pitra, *Analecta Sacra*. 4, Paris 1883, 261-271; Cf. BHL 6671 et *Clavis apocryphorum Novi Testamenti*. Turnhout 1992, 197.)

12. ff. 281'-284
f. 281' incipit [Historia Udonis episcopi Saxoniae]
„Anno domini millesimo nonagesimo quinto Othone tercio imperatore apud partinopolim id est Magdeburg in Saxonia factum terribile contingit... „
f. 284 desinit „...ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis. Qui iudex (etc.)”

(Ed.: *Sermones Thesauri novi de sanctis*. Strassburg, 1484 (Copingier 5421), ff. 27v-29r.)

13. ff. 284-306
f. 284 incipit [Bonaventura: Soliloquium]
„(F)lecto genua mea... (Eph 3,14-19) – Paulus apostolus vas aeternae electionis, sacrarium divinae sanctificationis...”
f. 230' desinit „...donec intrem ingaudium domini mei quis est trinus et unus benedictus in secula seculorum. Amen.”
„Explicit imago humanae vitae Bonaventurae Cardinalis Romani in dote plebani Cracoviae ad Sanctam Mariam in xl quarta feria ante Gregorii papae papae(!) xx Anno domini m^o cccc^o xxxiiii.”

(Ed.: Quaracchi, VIII, 28-67., cf. Cod. Lat 92, ff. 149-149'; Cod. Lat. 50, ff. 220'-

230.)

- 14. ff. 306-330**   **[Hieronymus Alberti de Praga OCam.: Linea salutis heremitaе]**
f. 306   „Quoniam increatae veritatis testimonio sunt angeli parvulorum ...”
f. 306   „Ideo subijt animo sedenti michi in angulo cellulae heremi camalduli
dictare librum per modum dialogi loquentis in intellectu cuiuspiam
heremitaе cum angelo sibi deputato custode ...”
f.330 desinit   „...non bonum solum meae insipientiae et negligentiae causa ab
omnibus iudicentur.”
                          "Explicit tractatus de linea salutis Heremite Finitus sexta feria infra
octauas pasche [25. Apr.] Anno (MCCCC)XXXII."

(Cf. Cod. Jag. 304, ff. 439-486. – *Catalogus* 1 (1980), 377.)

f. 330'   vacat

- 15. ff. 331-339**   **[Aurelius Prudentius Clemens: Cathemerinon, VI 125-153.]**
                          Hymnus ad Completorium in Quadragesima cum Commentario.
a.) f. 331-339   [Textus]
f. 331 incipit   „(Cul)tor dei memento...”
f. 339 desinit   „...Gloria eterno patri et christo uero.”
b.) ff. 331-339   [Commentarium]
f. 331 incipit   initium evulsum, paulo post: „...ut melius deo seruire possimus...”
f. 339 desinit   „...etiam in aeterno tempore sit patri et filio et spiritu sancto.”
                          „Et sic patet expositio istius ympni de decem preceptis Si igitur in
aliquo sit defectuosa ab aliis petitur suppleri quorum interest. Pro quo
sit deus (etc.).”

(Ed.: AH 50, 29. Nr. 30.)

Cod. 109. (=Cod. Lat. 109)

O r a t i o n e s

Cod. chart. — S. XV/XVI. — unica columna — 142 x 102 mm -- ff. 387; inter ff. 269-270 6 folia et in fine folia 4 desunt — *Compact.*: Coeva lignea lamellis aeneis umbilico et clavis coriaceis referta. Inscriptio (m. s. XVIII.): „Psalterium Achilles.” — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, tituli rubro notantur. — *Scriptor*: Non notatur. In teguminibus imagines incisae a magistro E. S. factae, quae a. 2004 separate et in pallio proprio una cum codice positae sunt. Una Maria plorans super filium cum Ss. Iohanne Ev. et Maria Magdalena, altera tegumine martyrimum s. Sebastiani repraesentatur. De his v. Tüskés A.: E. S. Mester-metszetek ismeretlen példányai a Budapesti Egyetemi Könyvtárban, *Művészettörténeti Értesítő* 54 (2005), 301-307.; Tüskés A.: Master ES in a Budapest Manuscript. *Print Quarterly* 22(2006), 173-176. Restauratus a. 2004 (Pannonius Műhely) — *Provenientia*: Incerta. (Germania merid., Bohemia?) — *Possessor*: Cf. notam in tegumento interiore parte: „Andreas Czemanka, Pannonius Turócz-Trnoviensis Crembnicii ruderibus famosissimae quondam Bibliothecae Pinnerianae comparabat.””, deinde Bibliotheca Tyrnaviensis Societatis Jesu, abolito ordine a 1773 Bibliothecam Universitatis aporratus.

[Achilles: Orationes de tempore]

„Nota iste (!) orationes hic sequentes Composuit honorabilis doctor Achilles In Pigauia [Pictavia?] in Francia domino suo regi ibidem etc. quarum prima est de auentu domini. (r.)

f. 1 „De adventu domini” – „O rex iusticie dominator domine, princeps regum terre fons misericordie...”; f. 2^r: „Item de adventu domini” – „O aeternus oriens sol occasum” (Cf. Halle an der Saale: Univ.- u. LB Sachsen-Anhalt:Qu. Cod. 75, f. 24ra - Fliege, J.: *Die Handschriften der ehemaligen Stifts- und Gymnasialbibliothek Quedlinburg in Halle*. Halle 1982, 39.); f. 3: „Alia in adventu domini nostri Ihesu Christi” – „O Emmanuel, mirabilis Ihesu, dulcissime Ihesu...”; f. 3^r: „In vigilia nativitatis Christi” – „O lux atque decus universae fabricae mundi...”; f. 4: „Alia” – „Veni desiderantissime domine Ihesu Christe...”; f. 4^r: „De nativitate Christi oratio” – „Ave pater qui unigenitum incarnari per Sanctum Spiritum voluisti...” (Cf. Augsburg: Staat- und Stadtbibliothek: Oct Cod. 17, 218v.); f. 7: „Item de nativitate Christi oratio ad Christum” – „Gloria, laus et maxima gratiarum actio...”; f. 8: „Alia oratio de nativitate Christi Ihesu” – „Salve, Ihesu parvule, celi rex sublimis, insignis infantule, speciose nimis...” (Variatio cantionis in AH 1, 117 Nr. 93.); f. 9: „Sequitur alia oratio multum sollmnis de nativitate Christi” – „O Lucifer, aeterne, qui hodie tenebras visitasti terrae...”; f. 12: „Item de nativitate oratio” – „Memento, domine sancte pater, quod filius tuus...”; f. 12^r: „Oratio vere aurea de nativitate Christi frequentius dicenda” – „Salve Ihesu, infans imperialis magnificentiae...” (Cf. Augsburg: Staat- und Stadtbibliothek: Oct Cod. 17, 218r.); f. 13: „Sequitur nunc oratio de circumcissione domini” – „O fili dei et virginis, filius sanctae Mariae...”; f. 14: „Sequitur de tribus regibus” – „Hanc orationem offero tibi Sancta Maria in honor et amore...”; f. 17^r: „Sequitur oratio solempnis in die palmarum” – „Deus cuius filius non rapinam arbitratus est esse aequalem...”; f. 21^r-23^r: [Orationes 3 cum prostratu]; f. 23^r: „Sequitur cursus de gloriosa resurrectione domini”; ff. 27^r-40^r: [Orationes 7 de resurrectione]; f. 40^r „Sequitur oratio de admirabili ascensione Christi Ihesu” – „Salve pie Ihesu Christe, salve desiderantissime domine, salve rec inclite...”; f. 43^r: „Sequitur oratio ad Spiritum Sanctum” – „Non de meritorum meorum qualitate confisus...”; f. 45^r: „Sequitur oratio ad Sanctam Trinitatem” – „O gloriosa et individua Trinitas, tremenda maiestas...”; f. 48^r: „Alia de Sancta Trinitate” – „Potentissime pater aeterne Deus, inspira nobis verbum...”; f. 52: „De Sancta et individua Trinitate” – „Sanctissima et beatissima trinitas, simplex et vera unitas...”; f. 53^r: „Sequitur oratio optima post communionem dicenda” – „O amantissime et dulcissime Ihesu Christe, fili Dei vivi...”; f. 56^r: „Sequitur oratio ante communionem” – „Fidelissime mi domine, Ihesu Christe rogamus ex intimo cordis desiderio...”; f. 58: „Sequitur oratio solempnis pro conclusione omnium aliarum solempnitatum praecedentium et ipsas in

se continens” – „Piissime domine Ihesu Christe, qui pro salute nostranatus es de virgine Maria...”

2. ff. 60'-82'
f. 60'

[Orationes de S. Maria]

„Sequuntur nunc festivitates beate Marie virginis”

f. 60': „Primo de ipsius purificatione” – „O altissime deus magnus et terribilis magnus et excelsus...”; f. 62': „De annunciatione Mariae virginis” – „Gloriosissima domina, virgo semper Maria, omni laude dignissima...”; f. 62': „Alia oratio de annunciatione” – „Quod enim de carne tua hodie concipi voluit...”; f. 65': „Item alia oratio de annunciatione” – „Clementissima domina sancta Maria, ad quam confugiam...”; f. 67': „Sequitur de visitatione” – „Mater Christi veneranda, sublevamen miseris...”; f. 69: „In assumptione beatae Mariae virginis” – „Regina coeli, ianua paradisi, mater misericordiae...”; f. 73: „In nativitate beatae Mariae” – „O virgo benedicta mundo venerabilis...”; f. 77': „Festivitas Praesentationis Mariae” – „Novae laudis adest festivitas grata...”; f. 78': „Festivitas conceptionis gloriosae virginis Mariae” – „Aula universalis pietatis causa generalis reconciliationis...”; f. 80': „Sequuntur orationes de partu virginis”

3. ff. 83-187'

[Orationes de Sanctis]

f. 83: de S. Fabiano – „Beatus es et bene tibi erit egregie...”; f. 83: De sancto Sebastiano – „O sancte martyr, Sebastiane, semper vespere et mane...” (AH 33, 167.); f. 85': De sancta Agnete – „Agnes sacratissima virgo me commendo...”; f. 86': De S. Thimotheo; f. 87: Policarpi martyris; f. 87 : „Sancti Karoli Imperatoris confessoris”; f. 87': Johannis Chrysostomi; f. 87': „Ignatii mrtyris; f. 88: „Brigidae virginis”; f. 88: „Blasii martyris; f. 89: „De S. Agatha” (AH 3, 95.); f. 91': „De sancta Dorothea” – Dei sponsa inclyta, virgo Dorothea...”; f. 93: „De sancta Dorothea” – „Ave gemma virtuosa, ut testatur nobis glossa...”; f. 94': „De sancta Helena Regina”; f. 95': „De sancta Scholastica; f. 96: „De sancto Valentino”; f. 96': „In kathedra sancti Petri...” (AH 15, 228); f. 98': „Cyrilli et Methudy”; f. 99: „Longini militis martyris”; f. 99': „gerdrudis virginis”; f. 100: „Joseph nutritoris domini”; f. 100': „Beati Gastuli martyris”; f. 101: „Sancti Ruberti confessoris”; f. 101: „Leonis confessoris”; f. 101': „Sancte Eufemiae martyris”; f. 101': „Sanctorum Tiburtii et Valentini”; f. 102: „Sancti vitalis”; 102':Petri novi martyris”; f. 102': „Walpurgis virginis”; f. 103: „Sancti Sigismundi martiris” – „Rex et martyr, Sigismunde, Ihesu Christo preces funde...”; f. 104': „De inventione sanctae crucis” – „Salve crux sancta et veneranda...”; f. 106: „De sancto Gotthardo...”; f. 106'. „Johannis ante portam Latinam”; f. 107: „De sancta Sophia et filiabus”; f. 108'. „Sancti Urbani martyris”; f. 108': „Sancti Bonifatii martyris”; f. 109: „Barnabae apostoli”; f. 109': „Viti et modesti”; f. 110': „Decem milium militum valde sollempnis oracio: Hermolae pontifex te saluto...” (AH 29, 150); f. 113: „Sancti Elygii”; f. 113': „Petri Pauli” – (AH 2, 64); f. 114” „Sequitur Commendacio Henrici Imperatoris” : In terris visi nostris duo sunt paradisi; f. 117': „In

divisione apostolorum” – „Apostoli Christi et ab ipso electivasa ecclesiae...”; f. 118: „Apollinaris martyris oratio” – „Salve sancte agonista pontifex et exorcista...”; f. 120: „Septem dormientium”; f. 120: „Sanctae Marthae”; f. 121: „Vincula Petri” – Sanctissime Ptre, dilecte Dei...”; f. 122’: „De sancto Stephano”; f. 123: „De sancto Oswaldo” – „Gloriose rex Oswalde...” (AH 13, 209); f. 124: „Donati episcopi et martyris”; f. 124: „Affrae martyris cum sociabus”; f. 124’: „Cyriaci et sociorum”; f. 125: „Tiburtii martyris”; f. 125: „Radegundis ancille”; f. 125’ Ypoliti et sociorum eius”; f. 126. „Eusebii confessoris”; f. 126: „Arnolphi confessoris; f. 126’: „Stephani regis” – „Euge serve bone et fidelis...”, „Deus, qui beatum Stephanum regem et confessorem...” (Oratio solita); f. 127: „Bernhardi confessoris” – Bernharde sanctissime, obtine virtutem...”; f. 129: „Ludovici confessoris”; f. 129’: „Thimothei et Apollinaris mrtyrum”, f. 130: „Oratio de vita sancti Bartholomaei apostoli” – Bartholomae, qui es fuscibus mactatus, hic pro Dei gloria et exscoriatus...”; f. 132: „In decollatione sancti Johannis baptistae”; f. 132’: „Felicis et Adaucti”; f. 133: „Sancti Egidii abbatis”; f. 133’: „Kunegundis imperatricis”; f. 134: „Materni confessoris”; f. 134’: „De exaltatione sanctae crucis” – „Ave crux sancta...”; f. 136’: „Eufemiae virginis”; f. 136’: „Lamperti confessoris”; f. 137: „In conceptione sancti Johannis baptistae”; f. 137’: „Cosmi(!) et Damiani”; f. 137’: „De sancto Michael archangelo” – „Sancte Michael archangele domini nostri Ihesu Christi, qui venisti in adiutorio populo Dei...”; f. 139’: „Alia de sancto Michael” – „Te o sapientia altissimi, victor hostis...”; f. 141: „Remigii et sociorum eius”; f. 141’: „Gereonis et sociorum eius”; f. 142: „Sancti Calixti”; f. 142’: „Sancti Galli”; f. 142’: „Januarii et sociorum eius”; f. 143: „Ursulae cum sodalibus” – „Ave, felix Ursula...” (AH 3, 96), f. 145: „Severi episcopi”; f. 145’: Severini episcopi”; f. 146: „Crispini et Crispiniani”; f. 146: „De festivitate omnium sanctorum” – „Subvenite mihi, omnes sancti Dei...”; f. 148’: „In die animarum... qualiter isto die sit tenendum”; f. 162: „De sancto Leonardo confessore”; f. 163’: „Sancti Vrictii”; f. 163’: „Othmari confessoris”; f. 164: „Sancti Columbani”; f. 134’: „Felicis virginis”; f. 164’’: „De sancta Cecilia” – „Ave virgo sanctitatis...” (AH 3, 94); f. 167: „De sancta Barbara” – „Ave virgo Barbara speculum honoris...” (AH 3, 92); f. 170: „Alia oratio de sancta Barbara” – „Ave rosa sine spina, infirmorum medicina...”; f. 172: „Item alia oratio de sancta Barbara” – „Ave virgo sancta Barbara, quanta meruisti munera...”; f. 173’: „Alia oratio de sancta Barbara” – „Ave, salve, gaude, vale, O beata Barbara...” (AH 3, 91); f. 175’: „Item alia oratio de sancta Barbara” – „Barbara tu Deo grata et eodem coronata...; f. 178: „Casariae virginis”; f. 178’: „Luciae virginis” – „Ave, lucis speculum, Lucida Lucia (AH 3, 93); f. 180: „De sancta Otilia virgine” – „Sancta praeconia recolentes...” (AH 28, 10); f. f. 181: „Thomae Cantuariensis”; f. 181’: „De sancto Latrone” – Sancte Dysmas, latro, confessor et martyr...”; f. 183: „De lancea Domini”; f. 183’: „In transfiguratione domini”, f. 184’: „De spinea corona”; f. 185: „Sancti Silvestri papae”; f. 185: „De beata Maria” – „O du almechtige Keyserinne aller würigkeit...” (Cf. Tüskés A.: E. S. Mester-metszetek ismeretlen példányai a Budapesti Egyetemi Könyvtárban, *Művészettörténeti Értesítő* 54 (2005), 306. n. 13);

4. ff. 187'-206' „Orationes devotissimae quae dicendae sunt infra officium missae”
5. ff. 206'-216'
f. 206' incipit „Psalterium beati Bernhardi”
„Omnipotens splendor aeternae lucis, per signum sanctae crucis...”

(Cf. Chevalier Nr. 27292.)
6. ff. 209'-216' **[Repertorium orationum]**
7. ff. 217-220 **[Orationes in dedicatione]**
8. ff. 220-230' **[Orationes variae]**
f. 220: „Ad omnes sanctos”; f. 220': „Ad omnes sanctos; f. 221: „Ad omnes sanctos veteris et novi testamenti”; f. 225: „De ancto Martino episcopo” – „Salve praesul praecipue...” (AH 3, 79); f. 227: „De sancto Gregorio magno” – „Salve Gregori maxime...” (AH 3, 75); f. 229: „De sancta Anna” – „Abe salve sancta Anna...” (AH 3, 98).
9. ff. 231-253' **[Orationes de Sancta Maria virgine]**
f. 231: „Thronus Mariae virginis” – „Salve coeli domina...” (AH 3, 27); f. 234': „Hymnus gratissimae virginis Mariae” – „Ave maris stella, verbi Dei cella...” (AH 3, 40); f. 237: „Sollemnis oratio devota ac dulcissima ad matrem misericordiae” – „O sanctissima et gloriosissima et beatissima virgo Maria...”; f. 241': „Pulcherrima salutatio ad dominam nostram” – „Ave plena gratia virgo fecundata...”; f. 243: „Ave Maria ancilla Trinitatis, ave praelecta dei patris...”; f. 245: „Item oratio”; f. 245': „Oratio sollemnis de virgine Maria” – „O gloriosa dei genitrix beata Maria et omni laude dignissima...”; f. 247': „oratio devota ad matrem misericordiae” – O sanctissima et gloriosissima ac piissima virgo Maria...”; f. 251': „Oratio de beata virgine Maria” – „O veneranda Dei mater...” (AH 32, 165)
10. ff. 253'-269' **[Orationes variae]**
f. „Oratio laudabilis ad deum Salvatorem” – Deus sabaoth, deua Adonay, deus Abraham, deus Isaac...”; f. 255': „Oratio beati Bernhardi abbatis de nominibus Dei” – „Deus pater piissime, Christi Ihesu dulcissime...” (AH 15, 12); f. 259: „Confessio bona ad sanctam Trinitatem” – „Confiteor tibi, o sancta Trinitas...”; f. 261 'Oratio devota et sollemnis ad deum salvatorem” – Domine, exaudi orationem meam...”; f. 266: „Oratio de ordinibus sanctorum” – Ave trinus in personis, unus in essencia...” (AH 3, 44); f. 267: „Oraio de novem choris angelorum” – „Summo deo agmina...” (AH 3,45).
11. f. 269'
f. 269' „**Accessus sacerdotis**”
„Ostende nobis, domine, misericordiam tuam...”
- ff. 269-270 sex folia desunt
12. ff. 270-281 **[Orationes de festivitibus]**

f. 270: „De Christi corpore” – „Concede mihi, misericors Deus...”; f. 271: „De sancto Andrea” – „Salve sancte Andrea...” (AH 3, 51); f. 273: „De sancto Andrea” – „Praedilecte, mi Andrea, audi qui efundo mea...”; f. 275: „De sancto Andrea” – „O Andrea gloriose, quem iniuste...” (AH 29, 129); f. 276: „De sancto Nicolao” – „Salve mirae sanctitatis” (AH 3, 80); f. 278: „Avete vos omnes fideles”; f. 280: „Oratio de sancta Otilia virgine” – „Sancta Otilia, caeca nata in baptismo illuminata...”.

13. ff. 281-292'

„Cursus de corpore Christi”

14. ff. 292'-293

„Clipeus beatae et gloriosae virginis Mariae”

„Domina mea, sancta Maria, in sinum tuae misericordiae...”; f. 293: „Ave rosa sine spina infirmorum medicina...”

15. ff. 293'-351'

[Orationes de festivitibus]

f. 293': „Oratio de con[ceptione] gloriosae virginis Mariae”; f. „Orationes de domina nostra” – „Mediatrix nostra, advocata nostra, virgo Maria...”; f. 299: „Oratio quae datur in festo Johannis Baptistae” – „Sancte Johanne Baptista, qui salvatorem mundi...”; f. 300: „De sancta Margaretha” – „Ave virgo Margaretha, donis gratiae repleta...”; f. 301': „Bona oratio de hoc nomine: Jhesus” – „O bone Jhesu, o dulcissime Jhesu, o piissime Jhesu...”; f. 303': „In vigilia Nativitatis Christi”; f. 303': „In die Nativitatis Christi”; f. 304': „De innocentibus oratio”; f. 305: „In die circumcisionis Domini”; f. 306: „In festo conversionis sancti Pauli oratio”; f. 307: „De sancto Thoma de Aquino, de sancto Dominico et de sancto Petro novo martyre sub uno contextu antiphonae versiculi et collectae”; f. 308': „In annunciatione beatae Mariae virginis” – „Ave, plena gratia, virgo fecundata” (Cf. f. 241'), f. 310: „Mane cum surrexeris saluta flexis genibus beatam virginem Mariam cum hac antiphona: Salve, regina etc. cum hac oratione: Ave Maria, gratia plena dominus tecum, gloria mulierum, gemma virginum...”; f. 310': „Oratio de septem gaudiis beatae Mariae virginis” – „Virgo templum Trinitatis, deus summae bonitatis” (Walther 20560); f. 314: „In coena domini oratio”; f. 314': „Bonifatius concessit ad hanc orationem sequentem cuilibet devote dicenti viginti diebus continuatis ore confesso et corde contrito remissionem omnium peccatorum suorum” – „Deus, qui pro mundi redemptione voluisti a Iudaeis reprobari...”; f. 315': „Alia oratio devota de qua magnae indulgentiae sunt concessae” – „Domine Jhesu, Christe, rex regum et dominus dominantium, iudex vivorum...”; f. 317: Oratio de corpore Christi ante communionem”; f. 320: „In vigilia Paschae oratio”; f. 320': „In die sanctae resurrectionis Christi”; f. 320': Oratio sancti Thomae de Aquino quae dicenda est in festo corporis Christi” – Adoro te devote latens veritas...” (AH 50, 589.); f. 322: „In die Penthecostes oratio”; f. 324: „In festo Assumptionis” – „Mente gaudens praedicabo” (AH 46, 197.); f. 327: „In festo nativitatis Mariae” – „Interventrix gratiae, genetrix vitae, mater salutis...”; f. 328: „Orationes de sancta Katherina” – „Ave virgo Katherina, ave martyr et regina...” (AH 33, 115.), „Sequuntur horae de sancta Katherina”; f. 333: „Alia sollemnis oratio de sancta Katherina”; f. 336: „Alia oratio de sancta Katherina”; f. 337': „De sancta Margaretha” – „Ave virgo

Margaretha, sponsi summi quae secreta..." (AH 3, 89.); f. 339': Hanc orationem metricam composuit sanctus Urbanus papa quintus" – Virgineo flore capitur perfectus amore..."; f. 340: „Oratio de sancta Maria Magdalena bona et laudabilis" – „Ave tu felix speculum, per te firmatur saeculum..."; f. 342: „Oratio de sancta Martha" – f. 3432': „O Martha, Chrise hospita, cuius adventu sospita..."; f. 343 „Walfframus Pragensis archiepiscopus [1396-1402] dedit quadraginta dies indulgenciarum Similiter Johannes Olomueensis de [Neumarkt] Episcopus [1364-1380] dedit xl dies indulgenciarum eam devote dicentibus." ; f. 343': „Alia de sancta Maria Magdalena" – „Salve dulcis Magdalena, quam compunctionis vena", f. 347': Orationes de sancto Christofero" – „Egredie martyr domini, do laudes tuo nomini..." (AH 15, 197.);

15. ff. 351'-

[Orationes variae]

f. 351': „Orationes sancti Effrem Syri utiles" – „O amator hominum benignissime..."; f. 352: „Alia eiusdem" – O amator hominum benignissime legio daemonum..." (Sims-Williams, P.: Thoughts on Ephrem the Syrian in Anglo-Saxon England, M. Lapidge and H. Gneuss (eds.): *Learning and Literature in Anglo-Saxon England*, Cambridge 1985, 221-2.); f. 3521: „Conclusiones aliquae de sanctis sive ipsorum ordinibus"; f. 354': „Horae pro peccatis";

16. ff. 364'-

[Orationes cum historicis explicationibus]

ff. 364'-366. [De Arnuldo religioso eiusque letania ad beatam Mariam virginem]; f. 366: [Letania] – Kyrie eleyson, Christe eleison, Kyrie eleison, Christe audi nos, Salvator mundi, adiuva nos..."; f. 371: „De sancto Laurentio oratio"; f. 372': „De sancto Sixto cum sociis"; f. 373: „Felicissimi et Agapiti sociorum martyrum"; ff. 373'-374': [De Thoma Cantabrigensi episcopo et septem gaudiis BMV]; f. 374': „Gaude, flore virginali..." (AH 31, 198.); ff. 376'-381: [Narratio de vulneribus Christi]; f. 381: [Oratio de vulneribus Christi]; f. 387' ut quid dereliquisti me per hanc angustiam] (caetera evulsis f foliis desunt)

Cod. 110. (=Cod. Lat. 110)

GUILLELMUS HIRSAUGIENSIS: C o n s t i t u t i o n e s H i r s a u g i e n s e s

Cod. membr. — S. XI/XII. — unica columna — 215 x 148 mm — ff. 120 (folium primum deest) — *Compact.*: Modo chartaceo grossa s. XVIII. Inscriptio: „Regulae monasticae Benedictinorum." — *Scriptura*: Minuscula Sueuorhenana. s. XI ex. Ad titulos litterae capitales. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae, tituli et ornamenta rubro notata, tres initiales ornamentales. (ff. 1', 54', 56.) — *Scriptor*: Non notatur. —

Provenientia: Germania meridionalis. — *Possessor:* Emptus a bibliopola Josepho Farago a. 1948 caetera obscura.

[Guillelmus Hirsaugiensis: Consuetudines Hirsaugienses]

1. ff. 1-55
a. f. 1
f. 1' incipit
„Incipit Liber Primus De Diversitate Novitiorum.”
Registrum capitulorum a cap. XXXII. ad cap. lxiiii.
„Igitur aliqua diversitas est eorundem novitiorum. Nam non solum absque habitu veniunt ut laici...”

(ff. 8', 9, 10, 11: Glossae Germanicae, coevae; f. 45: neumata absque lineis.)

f. 54' desinit
„...Si tamen ordo suus exigit notari debet.”
„Explicit liber primus.” (r.)

2. ff. 54'-120'
a. ff. 54'-55
f. 54' incipit
f. 55. desinit
[Liber secundus]
„Incipit Prefatio in II Librum.”
„Quia in superioris libri descriptione primum de novitiorum disciplina...”
„...de impendenda electo reuerentia locuturi preponimus.”

b. ff. 55-55'
[Registrum capitulorum]

c. ff. 56-120'
f. 56 incipit
f. 120' desinit
„Incipit Liber Secundus”
„Electio Domini Abbatis hoc habet quasi legitimum sempiternum quod ad eam nullus mortalium interesse solet...”
ff. 56', 112': Neumata in „campo aperto”
„...ad coenam super(er)it ad elemosynam datur.”

(Ed.: PL 150, 930-1146, prologus tamen primi libri in codice nostro deest.)

Cod. 111. (=Cod. Lat. 111)

PONCIUS: *A r s d i c t a n d i*
JACOBUS MANNEL
WOLFGANGUS MOLITOR: *E p i s t o l a*

Codex chart. — a. 1512. (Cf. f. 30) — unica columna — 202 x 134 mm — ff. 30. — *Compact.:* Mod. tel. s. XIX. — *Scriptura:* Gothica cursiva currens. Manus unica. — *Ornamenta:* Nulla. — *Scriptor:* Vincentius Budweis, cf. f. 28 „Finitum per me Vincencium Budweis in Trzebon in profesto translationis Venczesslai (3 mart.) anno domini 1512.” — *Provenientia:* Bohemia (Trebon, Wittingau). — *Possessor:* Non apparet. — *Bibliographia:* Triska (1967), 34.; Polak, E. J.: *Medieval & Renaissance Letter Treatises & Form Letters. A Census of Manuscripts Found in Eastern Europe & Former USSR.* Brill 1993, 167.

1. ff. 1-26   **[Poncius : Modus dictandi]**
a. ff. 1-26   [Textus]
f. 1   incipit   „Circa modum dictandi sciendum est quod epistola sic describitur...”
f. 26   desinit   „...promotorem confidit.”

(Ed.: Poncius: *Rhetorica*. [Strassburg] : [Grüniger], 1486, ff. II-xxii^v. Cf. Murphy, J. J.: *Rhetoric in the Earliest Years of Printing 1465-1500. The quarterly Journal of Speech* 70 (1984), 1-11: 6-7.)

b. ff. 26-28   [Additamenta]
ff. 26-26': „De valete; ff. 27-27': Modus formandi chirographum; ff. 27'-28: „Modus formandi gratiarum actiones”; f. 28: „Responsio”.

2. ff. 28'-29'   **[Jacobus Mennel: Tractatulus kalendarum nonarum et iduum]**
f. 28'   „Pro fundamentum (sic!) kalendarum et nonarum”
f. 28' incipit   „Totalis ipse annus per duodecim volvitur menses...”
f. 29' desinit   „...sed a mense sequenti.”

(Ed.: Mennel, Jacobus: *Rhetorica minor*. [Freiburg im Breisgau]: Friedrich Riedrer, 1494, ff. [bV]r-[bV]v. De auctore cf. Burmeister, K. H. – Schmidt, G. F.: Mennel, in: *Verfasserlexikon* 6 (1987), 389-395.

3. ff. 29'-30   [Epigramma de arte dictandi]
f. 29' incipit   „Ecce ego dictandi vobis, qui pondere formam...”
f. 30 desinit   „...Sit dedit haec humili pectore sponte tibi.”

4. f. 30   **[Wolfgangus Molitor: Ad scholares suos epistola]**
f. 30   incipit   „Cum sola oris facundia nos homines...”
f. 30   desinit   „...donec solvantur sidera mutant. Datum epistolium quinto nonas Martius.”
                              „Laus deo et omnibus bonis.”
                              „Finitum per me Vincencium Budweis in Trzebon in profesto translationis Venczesslai (3 mart.) anno domini 1512.”

ff. 3', 4, 26', 30'   Notae Bohemicae.

Cod. 112. (=Cod. Lat. 112)

BAPTISTA MANTUANUS: Vita S. Catherinae metrica
S. AUGUSTINUS: Sermones duo,
PS.-IOHANNES CHRYSOSTOMUS: De militia christiana
POGGIO: Epistola
IACOBUS ARIGONI DE BALARDIS: Sermones contra Hieronymum
Pragensem

Cod. chart. — S. XVI/1. — unica columna — 215 x 154 mm — ff. 176 — *Compact.*: Lignea corio flaveo impresso tecta-coaeva. Inscriptio: „Silvii Aenei Historia Bohemica” obducta. Restauratus: (Bacsá Anna) — *Scriptura*: Gothica cursiva currens et notularis, interdum ff. 153-156 textualis. Manus unica. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: f. 144': „...scriptus per fratrem Johannem Czypra anno ab incarnati verbi M^o quingentesimo

septimo." — *Tempus exarationis*: f. 144' a. 1507, f. 161' 1506. Fasciculus inter ff. 146-151' s. XV m. in interiori teg. Parte. Notae de receptis cuiusdam monasterii Bohemici. — *Nota*: Codex noster multa opera impressa continebatur, quae anno 1881. decisa sunt. Cf. Inc 763; Inc 845; Inc 728 et Ant 0228 in collectione bibliothecae nostrae. — *Provenientia*: Ex abbatia quadam Bohemica, deinde in Pazmeneum Viennense transportatus, quo imperante Josepho II acquiratus bibliothecae nostrae traditus est. — *Possessor*: Abbatia quaedam Bohemica. (S. XVI in.) ut e notis teguminis interiori parti inscriptis erui potest. — *Bibliographia*: Fodor A.: Az Egyetemi Könyvtár Cod. Lat. 112-es kódexének eredeti rendje és provenienciája. *MKSz* 120 (1991), 116-120.

In teguminis interiore parte f. adglutinatum

recto [Rationarium cuiusdam monasterii de venditionibus]
 „Frater Wolfgangus; frater Johannes Purchauer; frater Christoferus,
 frater Valentinus; frater Johannes de Wratislawia; frater Jacobus; frater
 Alexius; frater Philippus”

verso In die Egidii vendidi cutes pelles ovinas vi...”; „frater Clemens;
 dominus Abbas; pater Abbas; frater Thomas de Praga; wladarius...”

f. 1 [Contenta libri]
 „Quae continentur in isto libro”

1. ff. 2-32' [Baptista Mantuanus OCarm.: Vita S. Catherinae (Parthenices II.)]

a.) ff. 2-2' [Argumentum primum]
 f. 2 incipit „Miror profecto nec parum miror de hac tali ac tanta virgine...”
 f. 2' desinit „...nec pes nec caput uni reddatur formae.”

b.) ff. 2'-4 [Argumentum secundum]
 f. 2' incipit „Abdicentibus se ab imperio Diocletiano(!) et Maximiano(!)...”
 f. 4 desinit „...nunc enim in Christiano nunc pro Christianis agebat.”

c.) ff. 4-32' [Textus]
 f. 4 incipit „Costidis aggressi pugnam tormenta rotasque...”
 f. 32' desinit "...accipiunt guttas membris honor iste sepultis."

d.) f. 32' „Argumentum Baptiste Mantuani Carmelite vbi tota vita Sancte
 Costidis virginis comprehenditur.”
 f. 32' incipit „Catharina virgo Egiptia Alexandriae...”
 f. 32' desinit „...Arabiae deportatut ab angelis.”

(Ed.: *Baptistae Mantuani Opera*. II, Antverpiae 1576, 60-100, Orban, A. P.. Johannis Baptistae Mantuani Parthenice secunda siue Catharinaria. Turnhout: Brepols (CCCM 1190A), 1992, 363-435. Cf. BHL 1675.)

2. ff. 33-50' [Baptista Mantuanus OCarm.: Ad Falconem prothonotarium Epigrammatum liber I.]

f. 33 "Elegia In falconem (F)ratris baptiste mantuani Carmelite theologi ad
 ad (!) falconem prothonotarium cuius beneficio ex omnibus periculis est
 liberatus."

f. 33 incipit „Debeo sed curae prohibent tibi carmina falco...”

f. 50' desinit „...Multiplicique graues luimus sub iudice penas.”

(Ed.: *Baptistae Mantuani Opera*. II, Antverpiae 1576, I, 10-23.)

3. ff. 51-144'

De vitiis et virtutibus.

f. 51

„Incipit liber de vicijs et virtutibus de incude philosophorum oratorum et poetarum formatus.”

f. 51 incipit

„Scientia Ethica siue monastica id est Moralis curam sui...”

f. 144' desinit

„...donec invicta felicitas finem malis imponat.”

(Cf. Bloomfield 5329.)

4. ff. 145-145'

[Ps.-Augustinus: Sermo de verbis Apostoli Ephes V, 15-16.]

(fragmentum)

f. 145

„Sermo beati Augustini de verbis Apostoli Redimentes tempus quoniam dies mali sunt”

f. 145 incipit

„Apostolum cum legeretur audistis immo omnes audiuimus dicentem nobis...”

f. 145' desinit

imperfectum „...qui pie volunt vivere persecutionem patiuntur. Quare quia...”

(Ed.: PL 39, 1964-1966; CCL 104, 735-737, cf. CPPM I, 896.)

folia quaedam desiderantur

5. ff. 146-148'

[Augustinus Sermo 151 (fragmentum)]

f. 146 initium deest

incipit

„...non agnoscis vox ergo triumphi nondum est...”

f. 148' desinit

„...non pigeat inde deum precari.”

(Ed.: PL 38, 815-819.)

6. ff. 149-151'

[Ps.- Iohannes Chrysostomus: Sermo de militia Christiana]

f. 149

„Incipit Crisostomus de conversione vitae”

f. 149 incipit

„Omnes homines qui se student humo tollere...”

f. 151' desinit

„...perficiat cursum suum in salutem Ipsi gloria in secula seculorum. Amen.”

„Explicit tractatus de conuersione vite beati Crisostomi.”

(Ed.: Wenk, W.: *Zur Sammlung der 38 Homilien des Chrysostomus Latinus*. (=Wiener Studien Supplementum 10.) Wien 1988, 145-156. Cf. CPL 1148 et Frede (1995), 377.)

f. 152-152'

vacat.

7. ff. 153-156

[Iohannes Franciscus Poggio Bracciolini: Poggio ad Leonardum Aretinum de condemnatione Hieronymi epistola]

f. 153

„De condemnatione Jheronimi in concilio Constantiensi Epistola Pogii processum denotans.”

f. 153 incipit

„(P)ogius salutem plurimam dicit leonardo Aretino Cum pluribus diebus ad balnea fuissem...”

f. 156 desinit „...Hieronymus haeresis penas luit. vale meque dilige.”

(Ed.: Hardt 3, 64-71.)

8. ff. 156-160 **[Iacobus Arigoni de Balardis OP. Laudensis Episcopus: Sermo de condemnatione Hieronymi de Praga.: Ad clerum contra haereticos.]**

f. 156 „Sermo Jacobi laudensis episcopi In condemnatione Iheronimi Noue ciuitatis pragensis.”

f. 156 incipit „(S)upremae Trinitatis nomine invocato. Pro praesenti proposito occurrit mihi thema merito proponendum...”

f. 160 desinit „...vivorum et mortuorum iudex iustissimus Christus Ihesus benedictus in secula (etc.).”

”Dampnatus est Anno domini Milesimo (!) cccc xvj die xxx mensis maii”

(Ed.: Hardt 3, 54-63.)

9. ff. 160’-161’ **[Iacobus Arigoni de Balardis OP. Laudensis Episcopus: Sermo alter de condemnatione Hieronymi de Praga]**

f. 160’ „Oratio facta per magistrum Jacobum Laudensem Episcopum super condemnationem Iheronimi. In nomine domini Amen.”

f. 160’ incipit „Christus deus et salvator noster vitis vera ...”

f. 161’ desinit „...circa mortis periculum sua consciencia morderetur.”

”Scripta per fratrem Johannem de Zypraw In die sancti Viti martiris. Anno M° Quingentesimo sexto.”

(Hardt 4, 769-771.)

[ff. 162-176] [folia 15 desiderantur, quae scripta quaedam Origenis continebatur, quae in catalogo priore iam signata sunt, propter decisionem autem codicis in saeculo XIX. factam hodie non inveniri possunt]

[f. 162 incipit „Obsecro domine non sum...”

f. 176 desinit "...debent et timere universi"]

(De tractato hoc deperdito v. *A Budapesti Egyetemi Könyvtár codexinek címjegyzéke*. Budapest 1881, 92)

In teguminis posteriorei parte: nota Bohemica: "ku knezi ffarazi krawi sedlaczi a druhi den zasse przchnali i chtali faraze ..."

Cod. 113. (=Cod. Lat. 113)

[ÜRES SZÁM]

**[A KÓDEX CSERESZERZŐDÉS KERETÉBEN 1996 DECEMBERÉBEN
VISSZAKERÜLT A PANNONHALMI FŐAPÁTSÁG KÖNYVTÁRÁBA. A
CSERESZERZŐDÉS MEGKÖTÉSÉRE A KULTURÁLIS EMLÉKEK EREDETI
SZÁRMAZÁSI HELYE IRÁNTI TISZTELETBŐL ÉS A KÖNYVTÁRI
ÁLLOMÁNYOK CÉLSZERŰ KIEGÉSZÍTÉSÉBŐL FAKADÓ KÖLCSÖNÖS
ÉRDEKEK FIGYELEMBEVÉTELE ALAPJÁN KERÜLHETETT SOR]**

Cod. 114.(=Cod. Lat. 114)

THOMAS DE SZOMBATHELY: *Expositio Regulae S. Augustini,
Bullae Pontificiae et varia documenta ad ordinem eremitarum
S. Pauli spectantia*

Cod. chart. — S. XVI/1 (post 1525) — unica columna — 210 x 134 mm — ff. 137—*Compact.*: Chart. grossa. s. XIX. — *Scriptura*: Gothica cursiva currens, s. XVI/1. Manus unica. — *Ornamenta*: Tituli tantum rubro notati. — *Scriptor*: Monachus quidam ex ordine Paulinorum, licet non nominatur. — *Provenientia*: Hungaria. Cf. glossas Hungaricas: ff. 1^r; 9; 26^r; 29; 30; 30; 32; 38; 41; 42; 45; 50; 53; 54^r; 55^r. — *Possessor*: Curia Prioris Generalis OESP. in Monasterio Vallis B. M. V. prope Posonium (Bratislava) usque ad abolitionem Josephinam in s. XVIII exeunte, deinde Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Mályusz Elemér, A pálosrend a középkor végén. *Egyháztörténet* 3 (1945), 1-53; *Kódexek* (1985), 170. num. 204; Zolnai Gy.: XVI. Századi magyar glosszák az Egyetemi Könyvtárban. *Nyelvtudományi Közlemények* 25 (1895), 49-52.; Tarnai A.: *A magyar nyelvet írni kezdik. Irodalmi gondolkodás a középkori Magyarországon*. Budapest 1984, 209. 344. jegyz.; BH 417; Sopko (1982), 133. Nr. 285.

f. I
in Inter varias probationes calami m. s. XVI/XVII: „Continuatur ulterius
Exposicione Magistri Hugonis super Regulam Beati Augustini
Episcopi.” „Continuatur ulterius In Constitutionibus ordinis nostri.”

1. f. I^r „Aliud thema Regulae.”
f. I^r incipit „Quicumque hanc regulam... (Gal. 6, 16) – Patres et fratres in christo
dilectissimi haec verba originaliter scripta sunt ad Gal Vj. Congruae
autem aptari possunt in exordio regule nostre quam scripsit beatus
Augustinus episcopus.”

f. I^r desinit „...in spirituali hac vita nostra. Ante omnia fratres charissimi.”

f. I^r m. s. XVIII. „Continuatur ulterius in Constitutionibus Fratrum
Eremitarum Ordinis Sancti Pauli primi Eremitae Regulam Beati
Augustini Episcopi Professorum.”

2. ff. 1-97 **[Thomas de Szombathely:] „Expositio Regulae beati Augustini
episcopi.”**

f. 1 incipit „Homo erat paterfamilias qui plantavit... (Mt. 21, 33) – Verba ista
sacratissima Salvator parabolice loquens quoad sensum allegoricum de
seipso locutus est ...”

f. 97 desinit „...deficientes sublevat, vincentes coronat.”

(Expositionibus Hugonis a S. Victore et Humberti de Romanis utendo Thomas de Szombathely conflavit. Cf. Mályusz, *o.c.*)

3. ff. 97-124'
f. 97 incipit

[Thomas de Szombathely: Exhortatorium Eremitarum S. Pauli]
„Egrederere de terra tua... (Gen. 12,1) – Fratres charissimi Quamvis haec verba dixerit Deus ad Abraham...”

In hoc exhortatorio continentur exhortationes seu collationes breves de vita religiosorum, f. 97: „Sermo de religiosis primus”; f. 99': Sermo alius”, f. 100': „Exhortatio patrum visitorum ante visitacionem faciendam”; f. 101': „Sermo exhortatorius in visitatione patrum vicariorum” f. 103': „Alius sermo exhortatorius in exordio visitationis”; f. 104': „Sermo exhortatiuus pro visitacione”; f. 105': „Alia exhortatio de eadem”; f. 106: „Exhortatio tempore recessus visitacionis”, f. 106': Alia exhortatio tempore recussus”; f. 106': „Alia exhortatio ad diuersa”; f. 107: „Sermo utilis praecedens diem visitacionis”, f. 108': „Sermo exhortatorius de charitate”; f. 109: „Exhortatio de paupertate”; f. 110: „Duodecim sunt gradus humilitatis – „Iustorum graduum primus timet omnipotentem” (Walther 10015); f. 110: „De eisdem aliter” – „Cerne deum, nec velle tuum fac, te regat alter” (Walther 2620); f. 110: „De humilitate exhortacio”; f. 111: „De castitate exhortatio”; f. 113: „De obediencia exhortatio”; f. 112': „De Silencio exhortatio”; f. 113': „De perseverantia finali exhortativus sermo”; f. 114: „De detractioe sermo exhortativus”; f. 115: „De praesumptione”; f. 115': „De nomine Monachus”; 117': „De religione et religiositate”; f. 118: „De oratione ordinaria”; f. 118': „De completorio”; f. 119': „De secreta oratione et priuata”; f. 120: „De ieiunio”; f. 120': „De operibus misericordiae”. f. 121': „Secunda pars: Regulea quedam brevissime ac Religiosis valde utiles”; f. 121': „Principale studium Religiosi est conari die noctuque...” f. 121': „De paupertate”; f. 121': „De castitate”; f. 121': „De oboediencia”, f. 121': „De taciturnitate”; f. 122: „De distractione”, f. 122: „De solitudine”; f. 122: „De oratione”; f. 122': „Brevis intellectus seu compendium regulae beati Augustini”; f. 122': „De vitanda superbia”; f. 122': „Epilogus Regulae Beati Augustini episcopi.”; f. 123: „Regula praelatorum summe necessaria”; f. 123: „Quid faciat praelatus ut a subditis magis ametur quam timeatur”; f. 123': „Quare prelati non corrigiant transgressores”, f. 124: „Officium veri pastoris seu boni prelati quoad seipsum et ad fratres”; f. 124: „De duodecim deffectibus(!) claustralibus”; f. 124': „Norma veri Monachi”; f. 124': „Ordo visitationis patrum visitorum”.

f. 124' desinit

„...vltimo sit modestus et discretus.” „Finis huius.”

(Ed.: paratur a J. Árvay. De auctore v. Hervay F. (ed.): *Gregorius Gyöngyösi, Vitae fratrum eremitarum OESP* Budapest 1988, 127-132, 136-138)

4. ff. 124'-125'

„Incipit ordo visitacionis patrum visitorum. ultra ea que in Constitucionibus nostris Rubrica scripta sunt.”

f. 124' incipit

„Primo et ante omnia dum pater visitor inchoaverit iter suum ad salutiferum (!) visitacionis officium exequendum...”

f. 125' desinit

"...de eius licencia exire debet."

f. 125'-126

„Informatio patribus visitoribus necessaria.”

5. ff. 126-127

[Bulla Innocentii VIII Papae de confirmatione privilegiorum Ordinis S. Pauli Eremitae a Summis pontificibus concessorum de facultatibus confitendi monachos Ordinis, de indulgentiis a monachis dicti Ordinis ad instar Basilicarum Urbis lucrandis]

f. 126

„Nova gratia Continens singulis diebus Maioris ebdomade Simul cum Indulgencijs omnium ecclesiarum urbis ac Stacionum earundem, Indulta beatissimi Innocencij pape viij Super Maiori ebdomada forma.”

f. 126 incipit

„Innocentius ... Dignitas apostolicae sedis consueta ...”

- f. 127 desinit „Datum Romae apud Sanctum Petrum. Anno incarnationis Dominicae Millesimo Quadringsesimo [octuagesimo] octauo.”
- f. 127 Summa brevis Bullae praecedentis.
6. ff. 127'-128 **„Questiones facte in curia Romana per fratres heremitas Sancti Pauli primi heremite Anno Domini 1490. Super bulla Sanctissimi Innocentii papae VIII, quarum questionum solutiones sunt ab eo factae cui ex officio intererat.”**
- f. 127' incipit „Dubitatur in bulla prefata primo vbi dicitur Omnia et singula...”
f. 128 desinit „...Respondetur totius anni.”
7. ff. 128-131' **[Duae formulae absolutionis iuxta tenorem Bullae Innocentii VIII.]**
- Notae ad confessionem, de praeceptis, de peccatorum generibus, de sacramentis, de virtutibus, de casibus reservatis.
9. ff. 132-132' **[Bulla Clementis VII de extensione Bullae „Dignitas apostolicae sedis.” (Sub 5.)]**
- f. 132 „Indulta Beatissimi Clementis pape septimi super maiori ebdomada.”
f. 132 incipit „Clemens... Pastoris eterni cuius vices licet immeriti... ut fratres Ordinis S. Pauli indulgentias unum tantum altare visitantes lucrari valeant.”
f. 132' desinit „Datum Romae apud Sanctum Petrum Anno incarnationis Dominicae Millesimo Quingentesimo vigesimo quinto Nono Idus Iunii pontificatus nostri anno secundo.”
10. ff. 132'-133' **„Confirmatio ordinis Sancti Pauli primi eremite et constitutionum hactenus conditarum”**
- f. 132' incipit „Thomas [Bakócz]... Cardinalis Strigoniensis, Patriarcha Constantinopolitanensis... Dilectis nobis in Christo fratri Gregorio de Gengyes [Gyöngyös] generali et universis vicariis prioribus et fratribus monasteriorum ordinis Sancti Pauli primi heremite sub regula sancti Augustini...Dignum arbitramur et congruum devotos orthodoxae fidei filios...”
f. 133' „...Datum Strigonii Anno incarnationis Dominice Millesimo Quingentesimo vigesimo primo Terciodecimo kalendas Maii.”
11. ff. 133'-134' **[Bulla Eugeni IV Papae ut priores generales Eremitarum S. Pauli in posterum eligentur in Quodriennium]**
- f. 133' incipit „Eugenius... Apostolicae sedis circumspectio provida...”
f. 134' desinit „...Datum Florentiae Anno incarnationis Dominice Millesimo Quadringsesimo Tricesimo Nono Idibus Aprilis...”
- (Cf. Cod. Lat. 115, ff. 22-23.)
12. f. 134' **[Bulla Leonis X Papae de indulgentiis a fratribus Ordinis S. Pauli Eremitae quasdam preces recitantibus lucrandis]**
- f. 134' incipit (Intitulatio deest) „Deuotionis vestrae sinceritas et religionis promeretur honestas...”
f. 134' desinit „...Datum Romae apud Sanctum Petrum sub annulo piscatoris die xviii

Aprilis Anno incarnationis Dominice Millesimo Quingentesimo terciodecimo.”

- 13. ff. 135-136**   **„Sermo exhortacionis vicariorum tempore visitacionis ad subditos primus”**
f. 135 incipit   „Fratres tuos visitabis (I Rg 17, 18) – Fratres in Christo dilectissimi
Constat vobis omnibus quia praelati in ordine nostro...”
f. 136 desinit   „...Ecce fratres vos secundum ordinem evocabo.”
- 14. ff. 136'-137'**   **„Alius sermo exhortacionis de visitacione”**
f. 136' incipit   „Visitacio tua custodiuit (Iob 10, 12) – Patres et fratres in christo
dilectissimi ex multis sacri eloquii verbis colligitur quod praelatus...”
f. 137' desinit   „...charitas dat esse virtutibus.”

Cod. 115.(=Cod. Lat. 115)

INVENTARIUM PAULINORUM CONVENTUUM CHARTARUM REGESTA ET BULLARIUM CONTINENS, "LIBER VIRIDIS" DICTUS

Cod. chart. — XVI/1. 1521-22. — unica columna — 335 x 285 mm — Colligatum ff. 128. Foliatio originalis: pp. 89, 3 ff. non num. addita, deinde ff. 79 — *Compact.*: Corio viridi tecta s. XVI, quo nomen „Liber viridis” accepit. — *Scriptura*: Cursiva currens s. XVI/1. Pro titulis gothica fractura textualis. — *Ornamenta*: Nulla. — *Scriptor*: Non notatur, sed putatur fater Gregorius Gyöngyösi prior generalis Ordinis s. Pauli Primi Eremitae, de quo certe constat tempore generalatus sui hoc chartularium composuisse. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: In teguminis interiori parte stemma familiae Festetics de Tolna, de quorum possessione a. 1947 Bibliotheca Universitatis emit. — *Bibliographia*: A magyarországi pálosok régi inventáriuma. *MKSz*, 1883, 221-223; Zákonyi M.: A Buda melletti Szent Lőrincz pálos kolostor története. *Századok* 45 (1911), 778-779. DAP I, vii-viii.; Kódexek (1985), 169. num. 202; BH 418; Sarbak G.: A pálos Liber viridis. In: Szelestei N. L.: *Tanulmányok a középkori magyar könyvkultúráról*. Budapest 1989, 155-167.

- I. pp. 1-88**   **„Inventarium Privilegiorum Omnium et Singularum domorum Sancti Pauli primi heremitaie”**
Supra et infra titulum m. post. „Ego frater Stephanus de Ternavia prior generalis [1576-1593] librum prioribus Polonis ordinis nostrae...”
[Caetera desectis marginibus desiderantur.]

Recensentur regesta actorum plerumque possessiones monasteriorum sequentium concernentium: p. 1: „Nozthra” [Márianosztra, Comitatus Hont] – Ed.: DAP II, 91-92.; p. 1: „Chalad” [Máriacsalád, Comitatus Bars] – Ed.: DAP I, 33.; p. 2: „Elephant” [Elefantovce, Slovachia] – Ed.: DAP I, 99-101.; p. 3 „De Posonio” [Vallis BMV. prope Posonium-Bratislava, Slovachia] – Ed.: DAP I, 279-280.; p. 4: „Rana” [Nieder-Ranna, Austria Inf.]; p. 4: „Nova Civitas” [Wiener Neustadt, Austria Inferior.] – Ed.: DAP III, 70-71.; p. 5: „Monyorokerek” [Eberau, Austria] – Ed.: DAP I, 376-377.; p. 5: „Chaktornya” [Čakovec, Croatia.] – Ed.: DAP I, 22-23.; p. 6: „Lepaglawa” [Lepoglava, Croatia]; p. 6: „Streza” Štreza [Croatia]; p. 9: „Garyg” [Garič, Croatia]; p. 12: „Zagrabia” [Remetinc prope Zagrabiam, Croatia]; p. 14: „Dobrakwthya”

[Croatia]; p. 15: „Zenthbenedek” [Bakva, Croatia]; p. 16: „Baych” [Bajcs, Com. Somogy] – Ed.: DAP I, 2-3.; p. 17: „Sanctus Ladislaus in Baronya” [Lászlófalde, Com. Baranya.] – Ed.: DAP II, 404-45.; p. 19: „Saluator” [Kisköszeg, Batina, Com. Baranya] – Ed.: DAP I, 211-212.; p. 20: „Bodrogzygethe” [Bodrogmonostor, Com. Baranya] – Ed.: DAP I, 17-18.; p. 21: „Sanctus Jacobus in Pathach” [Patacs, prope Pécs in Com. Baranya] – Ed.: DAP II, 149-150.; p. 22: „Serdahel” [Somogyszerdahely, in Com. Somogy] – Ed.: DAP II, 444-445.; p. 23: „Sanctus Paulus in Tolna” [Tolna in Com. Somogy] – Ed.: DAP II, 435-436.; p. 25: „Thoold” [Told prope Karád in Com. Somogy] – Ed.: DAP III, 31-33.; p. 28: „Mindzenth” [Balatonszemes, Com. Somogy] – Ed.: DAP III, 367-369.; p. 31: „Wethahyda” [Vetahida, Com. Somogy] – Ed.: DAP III, 217-219.; p. 34: „Sanctus Dominicus” [Szakácsi, Com. Somogy] – Ed.: DAP II, 346-347.; p. 35: „Sanctus Petrus in Simigio” [Pogányszentpéter, Com. Somogy] – Ed.: DAP II, 437-438.; p.37: „Ewrményes” [Örvényes, Com. Zala.] – Ed.: DAP II, 138-139.; p. 39: „Enyere” [Enyere, Töttösenyere, Com. Zala] – Ed.: DAP I, 135-136.; p. 40: „Jenew” [Tüskevár, Com. Veszprém] ; p. 43: „Sanctus Jacobus in Zala” [Zalaszentjakab, Com. Zala.]; p. 44: „Waason” [Nagyvázsony, Com. Veszprém]; p. 45: „Porwa” [Porva, Com. Veszprém]; p. 46: „Chaatka” [Csatka, Com. Veszprém]; p. 49: „Weresmarth” [Pálosveresmart, Com. Heves] ; 50: „Agria” [Felnémet prope Eger, Com. Heves]; p. 52: „Kalodwa” [Kalodva prope Arad in Com. Arad]; p. 53: „Erdeel” [E. Elisabeth prope Albam Iuliam Gyulafehérvár, Transylvania, Romania]; p. 54: „Zekelhaza” [Székelyháza prope Marosszentkirály, Com. Maros-Torda, Transylvania]; p. 57: „Sanctus Jeronimus” [Gyula, Com. Békés]; 59: „Kapolna” [prope Varadinum, Nagyvárad, Oradea, Romania.]; p. 61: „Zenthogh” [Szentjobb, Com. Bihar.]; p. 62: „Zylagh” [Nagyfalu Com. Kraszna, Transylvania, Romania]; p. 62: „Tystha Beregh” [Tiszta Bereg, Ucraina]; p. 63: „Maromorws” [Remete, Com. Mármaros, Transylvania, Romania]; p. 63: „Beregh” [Beregszász, Berehovo, Ucraina]; p. 64: „Wyllye” [Villye, Vila, Ucraina,]; p. 65: „Ezen” [Eszény, Com. Ung, Ucraina]; 66: „Onghwar” [Ungvár, Uzhorod, Ucraina], p. 67: „Therebes” [Trebisovce, Tóketerebes, Com. Zemplén]; 68: „Wyhel” [Sátorajjaújhely, Com. Zemplén]; p. 89: „Ghewncz” [Gönc, Com. Abaúj-Torna]; p. 70: „Sancta Catherina” [supra Gönc, Com. Abaúj-Torna] – nota marginalis ex a. 1557 de monasterio Agriensi; p. 71: „Tokay” [Tokaj, Com. Zemplén]; 71: „Sanctus Philippus et Jacobus” [Regéc, Com. Zemplén]; p.72: „Laad” [Sajólád, Com. Borsod]; p. 75: „Gewr” – manu posterioe (s. XVII.): „legas Giúr seu Dios Gyór” [Diósgyőr, Com. Borsod]; p. 77: „Sentlilek in Dedes” [Szentlélek supra Dédes in Montibus, Com. Borsod]; p. 78: „Wyhaz” [Újház, Com. Borsod]; p 78: „Gombazegh” [Gombaszeg, Com. Gömör]; p. 80: „Haromhegh” [Háromhegy prope Szendrő, in Com. Borsod]; p. 81: „Sanctus Spiritus in Pilisio” [Pilisszentlélek]; p. 82: „Sancta Crux” [Pilisszentkereszt, Com. Pest]; p. 83: „Alba ecclesia” [prope Veterem Budam]; p. 84: „Cheht” [Csut, in insula Háros, prope Budafok, Com. Pest]; p. 85: „Zambok” [Zsámbék, Com. Pest]; p. 86: „Sanctus Andreas” [Visegrád, Com. Pest]; p. 87: „Sanctus Ladislaus in Kékes” [supra Visegrád, Com. Pest]; p. 88: „Sancta Anna prope Hangon” [Hangony, Com. Gömör].

f. 45

vacat

II. f. 45'

„Ex Bulla fratrum Carthusiensium concessionalis super susceptione fratrum de ordine venientium...”

f. 45' incipit

„Clemens episcopus servus servorum Dei dilectis filiss priori et fratribus Carthusiae...”

f. 45' desinit

„...datum Witerbii Nonis Iunii, pontificatus nostri anno secundo Anno incarnationis Dominicae Anno 1266.”

f. 46

vacat

III. f. 46'-128

„Copiae Bullarum et Privilegiorum ordini Heremitarum Sancti Pauli primi heremite sub Regula Beati Augustini Episcopi Deo

fideliter famulantium Summos per pontifices Romanos legatosque eorundem de Sedis Apostolicae plenitudine necnon Serenissimos Reges et principes ac Antistites Hungariae aliasque personas autenticas et idoneas in ipsius ordinis fratrumque eiusdem fulcimentum ac robur perpetuum indultarum et concessorum."
[Bullarium]

- 1.) ff. 47-50 „Index Alphabeticus Bullarum et privilegiorum ordini Heremitarum Sancti Pauli primi Heremiteae Sub Regula S. Augustini episcopi” (manu s. XVII/2)
- 2.) ff. 51-51' Budae, 12 maii 1419. – Iohannes Dominici tit. S. Martini presbyter Cardinalis „Legatus Martini Papae quinti Concessit Fratribus Heremitis Quod dum ad funerales obsequias vocantur divina officia absque cuiusvis Contradiccione celebrare et quicquid eisdem in altaribus Quibus officia diuina peragunt offera percipere valeant Nec cuique canonicam porcionem ex illis dare teneantur.”
- 3.) f. 51' Roma, 24 Iul. 1433. Eugenius IV – „Quod Ante lucem diurnam Prior Generalis Pro tempore existens per se uel celebrari facere per alium missam possit et ualeat Concessio.”
- 4.) ff. 51'-52' Florentia, 21 Ianuarii 1440. – Eugenius IV mandat Dionysio de Széch ardinali-archiepiscopo Strigoniensi, ut se de statu Eremitarum S. Pauli plenissime informet.
- 5.) ff. 52-53' Strigonium, 7 Iun. 1442. – Dionysius de Széch cardinalis tit. S. Cyriaci in Thermis et archiepiscopus Strigoniensis intuitu Bullae Eugenii IV confirmat ordinem Eremitarum S. Pauli cum omnibus domibus et possessionibus, praesentibus „Gregorio Episcopo Mykouiensi [Milkovien.] et Ladislao de chethnek Electo Nitriensi Ac venerabilibus viris Petro de Lanok preposito Nicolao decretorum doctore vicario nostro et cantore et Canonicis Ecclesiae nostrae Strigoniensis Item Magnificis et Nobilibus viris Thoma de Zeech fratre nostro Reginalis Maiestatis summo Thesaurario Ladislao Farkas de ded Castellano Castri nostri Strigoniensis Et Nicolao de Bethlenfalwa Magistro Aule nostrae.”

Sequuntur confirmationes notariales notariorum Andree de Eged clerici Quinqueecclesiensis dioecesis et Francisci Nicolai de Nowakolyo alias de Saffalw ad instantiam fr. Valentini procuratoris Ordinis Eremitarum S. Pauli.
- 6.) f. 54-54' Roma, 9 Oct. 1489. Innocentius VIII – „Confirmatio Omnium Privilegiorum Gratiarum et immunitatum ac concessio auctoritatis a poena et culpa in die Coenae Domini et duobus diebus eandem praecedentibus et sequentibus immediate necnon super consecutione et obtentione omnium stationum urbis tempore eodem”

(Ed.: Mallechich (1738), 235-237, cf. etiam Hervay F. (ed.): *Vitae fratrum eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae*. Budapest 1988, 144.)

7. f. 55-55' Roma, 13 April, 1499. – Alexander VI confirmat Bullam Eugenii Pape quarti „In qua Idem statuit quod Nullus Fratrum Heremitarum in Alium Ordinem aliquem se transferre possit praeter ordinem Carthusiensem.”
- (Ed.: Mallechich (1738), 244-245.)
8. ff. 55-56' Roma, 25 April. 1509. Iulius II – „Statutoria Super Eleccione Prioris Generalis que per interessentes eciam maiorem partem qui huiusmodi eleccioni interuenire deberent non constituentes facta, valida existat et firma.”
9. f. 56' Visegrad in monasterio S. Andreae, 19 Oct. 1395. – „Emericus Pechwaradiensis, Henricus Sancti Benedicti de iuxta Gron. Alter Henricus Zuburiensis et Johannes de Batha Monasteriorum Abbates presidentes Capitulo Generali venerabilium Dominorum Abbatum Nigri ordinis Sancti Benedicti In prouincia Hungarie existencium" nomine capituli provincialis concordant cum prioribus Paulinis de Noztra et de Thold, ut Paulinos profugos ad Benedictinos iudicio mediante Archiepiscopi Strigoniensis Iohannis [de Kanizsa] ad festum s. Adalberti proxime venturum [23 Aprilis 1396] restituant
10. ff. 57-59 Constantia, 10 Maii, 1418. – Jacobus de Camplo "Electus Pennensis" [episcopus] Officium auditoriatu Curie Camere apostolice regens transsumi facit Bullam Martini V „Tunc iniunctum nobis...” de non solvenda canonica portione ratione sepulturae laicorum per Paulinos peractae, „ad instantiam fr. Thomae Nicolai fratris professi conventus Monasterii Sancti Laurentii supra Budam Ordinis supradicti [S. Pauli] Wesprimiensis dioecesis", in praesentia Bartholomaei de Vinio litterarum apostolicarum scriptoris et Sandronis Marthesich seu (!) clerici Maguntinensis dioecesis. Sequitur confirmatio notarialis „Cyni de Lombardis clerici Pisani, imperiali auctoritate iudicis ordinarii atque notarii, necnon camerae apostolicae scribae publici.”
11. ff. 59'-60 Roma, 15. Oct. 1470. – Paulus II Gerardo [Berardus Eruli ep. Spoletanus, Eubel II, 13] presb. card. S. Sabinae committit, ut assumptis sibi episcopis Thyrasonensi [Tarazona, Petrus Ferriz, Eubel II, 25] et Urbinatensi [Ioannes de Melinis, Eubel II, 260] constitutiones fratrum eremitarum OESP examinet et approbet, simulque ut novas condere valeant permittit.
12. ff. 60-61 Strigonium, 19 Apr. 1521. – Thomas (Bakócz ab Erdőd) card. aep. Strigoniensis et patriarcha Constantinopolitanus ad petitionem fr. Georgii de Ghengyes (Gyöngyös) prioris generalis et universorum vicariorum, priorum, ac fratrum Monasteriorum OSP. sub regula S. Augustini, constitutiones, privilegia, necnon ut exinde „Ordo S. Pauli primi heremitaee” et non S. Augustini appellentur approbat.

(Cf. Budapest: MOL: D1 34.464; cf. etiam Hervay F. (ed.): *Vitae fratrum eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae*. Budapest 1988, 180.)

- 13. ff. 61'-62** Roma, 1. Oct. 1520. – Collegium Scriptorum Archivi Romanae Curiae transcribit supplicationem prioris gen. OESP super absoluteione et dispensatione fratrum etiam a reservatis sibi et decem aliis fratribus et successoribus ad centum annos concedendis, cum Leonis pp. X subscriptione et gratia, loco bullae, intuitu paupertatis fratrum ordinis, „qui laboribus manuum suarum victum consuevit acquirere.” Praesentibus Philippo de Senis protonotario apostolico, Barnaba Fernandi et Michaelae Cermemer scriptoribus.
- (Budapest: MOL: DI 34.463, Ed.: Mályusz E.: A szlavóniai és horvátországi középkori pálos kolostorok oklevelei az Országos Levéltárban. *Levéltári Közlemények* 3 (1925), 182-183; cf. Hervay F. (ed.): *Vitae fratrum eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae*. Budapest 1988, 180.)
- 14. ff. 62'-63** Roma, 3. Iul. 1525. – Clemens VII concedit, quod fratres indulgentias per Innocentium (VIII) papam in coena Domini coram tribus altaribus concessas unum solum visitantes per gratiam Clementis papae obtinere valeant et possint.”
- (Cf. Hervay F. (ed.): *Vitae fratrum eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae*. Budapest 1988, 144.)
- 15. ff. 63-65'** Avenione, 17 Oct. 1371. – Gregorius XI OESP Bullam „Mare Magnum” dictam concedit. „Religiosam vitam eligentibus...”
- (Ed.: Mallechich (1738), 82-85, Fijalek (1938), 12-16.)
- 16. ff. 66-67** Buda, 13 Dec. 1308. – Gentilis [de Monteflorum OMin - Eubel I 47] card. presb. Ss. (Silvestri et) Martini in Montibus, Apost. Sedis in Hungaria Legatus, fratribus S. Crucis de Heremo [OESP] ut sub regula S. Augustini vivere valeant concedit.
- (Ed.: *Monumenta Vaticana historiam regni Hungarici illustrantia*, Ser. I/2 Budapest 1887, 180-182.)
- 17. ff. 67-68** Avenione, 19. Iul. 1342. – Clemens electionem prioris generalis OESP et ut decimas non solvant, concedit. „Provisionis nostrae...”
- (Ed.: Mallechich (1738), 65; Fijalek (1938), 1-3.)
- 18. ff. 68'-70** Constantia, 27. Apr. 1418. – Martinus V aep. Strigon. (Ioannes de Kanizsa), ep. Zagrabien. (Stephanus de Upor), ep. Transsylvanien. (Eberhardus), bullam Benedicti XII „Pastor bonus...” de fugitivis OESP transcribit.
- (Ed.: Mallechich (1738), 200-201.)
- 19. ff. 71-72** Florentia, 29 Sept. 1434. – Eugenius IV concedit, „quod fratres heremitae (OESP) valeant in monasteriis ipsorum sacra interdicti tempore celebrare.

- 20. ff. 72-73** Florentia 10. Apr. 1439. – Eugenius IV ordinat, "quomodo Prior Generalis OSP. eligatur et quod ultra quadriennium officium Generalis teneri non potest nisi denuo electus iterum reassumatur."
- (Cf. Cod. Lat. 114, ff. 133'-134'.)
- 21. ff. 73-73'** Roma, 25 Mart. 1445. – Eugenius IV mandat Ioanni [Tagliacozzo, - Eubel II, 60] [card] ep. Praenestino et Baptistae de Romanis, [Eubel II, 249.] electo (ep.) Theatino [Chieti] et Joanni abbati S. Pauli extra muros Urbis ut „quidquid observantiae regulari favet in Statutis vel Constitutionibus OESP reforment vel addant.”
- 22. ff. 74-74'** Florentia, 27 Mart. 1436. – Eugenius IV aep. Strigonien. (Georgius [de Pálócz], aep. Gneznensi [Vincentius de Damb] ep. Constantiensi [Fridericus Zollern], quod fratres OESP tantum ad Carthusianos transire valeant.
- (Ed.: Fijalek (1938), 200-201.)
- 23. ff. 74'-75** Avenione, 7. Mart. 1351. – Clemens VI ep. Vesprimiensi (Joannes) ut fratres OESP familiarium suorum confessiones audire valeant.
- (Ed.: Mallechich (1738), 66.)
- 24. ff. 75-76'** Avenione, 28 Sept. 1322. – Johannes XXI aep. Strigonien. [Nicolaus de Monoszló] et Colocen. [Dionysius de Laczk.] ac praeposito Albensi [Ladislaus de Kobal] de protectione OESP in Hungaria.
- (Ed.: Mallechich (1738), 55-57.)
- 25. ff. 75-76'** Avenione, 22 Maii. 1337. – Benedictus XII. aep. Strigonien [Chanadinus de Telegd] mandat ut „iura et bona prioris et conventus Prioratus Sancti Pauli Primi heremite ad Romanam ecclesiam nullo medio pertinentis Ordinis S. Augustini contra molestationes defendant.”
- 26. ff. 76'-77'** Roma, 20 Febr. 1401. – Bonifacius IX priori generali et fratribus Sancti Pauli primi heremite Ordinis S. Augustini mandat, ut aliquos ex monachis idoneos ad studium sacrae scripturae ad Universitatem Wyennensem vel Cracoviensem vel aliam mittant, et in Italia studia agentes Romano Officio uti valeant.
- (Ed.: Mallechich (1738), 170-171.)
- 27. ff. 77'** Buda, 15 Ian. 1308. – Gentilis de Monteflorum. card. Ap. Sedis legatus priori prov. et fratribus S. Crucis de Heremo OSA. [OESP]
- (Ed.: *Monumenta Vaticana historiam regni Hungarici illustrantia*, Ser. I/2 Budapest 1887, 256-257.)
- 28. ff. 76'-77'** Buda, 28 Iul. 1412. – Branda [de Castiglione] tit S. Clementis presb.

card. „placentinus vulgariter nuncupatus” inspectis privilegiis OSP. I Er. enuntiat, quod „fratres eiusdem ordinis bona immobilia possidere et confratres et alii ordini devoti in ecclesiis Paulinorum sepulturam eligere possint.”

- 29. ff. 77'-78** Constantia, 11 Dec. 1417. – Johannes Dominici [Stojkovic de Racusio OP] tit S. Sixti presb. card. indulgentiam plenariam concedit fratribus Paulinis „in articulo mortis, si Ps. 50. singulis feriis sextis devote recitaverint.”
- 30. f. 78'** Constantia, 28 Dec. 1419. – Martinus V de electione prioris generalis OESP
(Ed.: Mallechich (1738), 187; Fijalek (1938), 131-132.)
- 31. f. 79** Roma, 6 Oct. 1393. – Bonifacius IX de annuo capitulo OESP
(Ed.: Mallechich, 169-170.)
- 32. f. 79'** Posonium, 1. Apr. 1311. – Fr. Gentilis de Monteflorum Ap. Sedis in Hungaria card. legatus. fr. Laurencio priori fratrum S. Crucis de Heremo [OESP.]
(Ed.: *Monumenta Vaticana historiam regni Hungarici illustrantia*, Ser. I/2 Budapest 1887, 379-380.)
- 33. ff. 80-81** Roma, 19. Nov. 1457. – Callixtus III. gratiam iam per card. Johannem [Dominici-Stojkovic] et Eugenium IV priori generali OESP. et aliis quinque per ipsum generalem eligendis fratribus concessam ad 20 annos prorogat.
- In margine inferiori m. s. XVII „iam expiravit”.
- 34. f. 81** Mantua, 25 Sept. 1459. – Pius II OESP. concedit de suis terris et vineis nulli decimas solvere.
(Ed.: Mallechich (1738), 226-227.)
- 35. f. 81-81'** Florentia, 29 Sept. 1433. - Eugenius OESP. ut ecclesias suas ampliet et reparet, concedit sine licentia dioecesanis.
(Ed.: Mallechich (1738), 215.)
- 36. ff. 81'-83** Avenione, 7 Maii 1364. – Urbanus V transscribit et confirmat Bullam Johannis XXII „Perfectae contemplationis...” (Aven. 16. Dec. 1328.).
(Ed.: Mallechich (1738), 70.)
- 37. ff. 83-83'** Roma, 14 Mart. 1368. – Urbanus „intuitu etiam Ludovici Regis

Hungariae” OESP. regulam S. Augustini confirmat.

(Ed.: Mallechich, (1738), 71.; Fijalek (1938), 8-9; cf. Hervay F. (ed.): *Vitae fratrum eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae*. Budapest 1988, 65; et etiam Mályusz E.: *Egyházi társadalom a középkori Magyarországon*. Budapest 1971, 258-259.)

- 38.** ff. 83’-84 Avenione, 7 Maii 1364. – Urbanus V ut apostatae et fugitivi OESP. deprehendantur archiepiscopis et episcopis Hungariae et Alemanniae mandat.
- (Ed.: Mallechich (1738), 68.)
- 39.** ff. 84-85’ Constantia, 28 Dec 1416 – Martinus V aep. Strigon. [Georgius a Hohenlohe] et ep. Zagrabien. [Eberhardus] et Transsylvanien. [Stephanus de Upor] ut „percussores et depredatores” OESP. auct. Apost, excommunicent mandat.
- (Ed.: Mallechich (1738), 188-190.)
- 40.** ff. 85’-86 Gebennae, 1 Iul 1417 – Martinus V. concedit priori gen. et fratribus sancti Pauli Primiheremite ord. S. Aug., ut „confessiones cuiuscumque conditionis et Status hominum libere in domibus nostris audire” valeant.
- 41.** f. 86’ Constantia, 6 Maii 1417 – Martinus V Georgio gen. „fratrum S. Pauli primi heremite ord. S. Aug.” concedit, ut „ipse et successores viaticum seu altare portabile secum habere possit pro celebratione missarum...”
- 42.** ff. 86’-87 Constantia, 6 Febr 1417 – Martinus V priori gen. et fratribus S. Pauli primi her. ord. S. Aug. concedit, ut fratres verbum Dei in Domibus suis cum ad eas magna populi confluit multitudo libere, per ordinarios loci approbati, praedicare valeant.
- (Ed.: Mallechich (1738), 192-193, Fijalek (1938), 132.)
- 43.** f. 87-87’ Roma, 5 Aug 1433 – Eugenius IV concedit, quod prior gen. ord. S. Pauli primi heremite „ante auroram diei possit ubique in ecclesiis celebrare missas libere.”
- 44.** ff. 39-71 [Communicatio privilegiorum OCarth pro OESP]
„Quod privilegiis et indulgentiis ordinis Carthusiensium totaliter congaudere et uti valeamus sicut et ipsi. Transsumptum”
- a.)** ff. 87’-88 Zagrabia, 13 Apr 1429 – Capitulum Eccl. Cath. Zagrabien. ad petitionem fr. Benedicti vicarii fratrum heremitarum ord. s. Pauli primi herem. in claustro Gloriosissime Virginis Marie in promonthorio Zagrabiensi (Remetine-Remete) transsumit:
- b.)** ff. 88-88’ Litteras Capituli Eccl. Collegiatae Budensis 1. Aug. 1426 quibus ad

petitionem fr. Demetrii ord. s. Pauli primi heremitaе de claustro sancti Laurentii Martyris „supra Budam fundato” transscribit Bullam Martini V, 28 Dec 1416 „Tunc iniunctum nobis...” (Ed.: Mallechich (1738), 185-186, Fijalek (1938), 129-130, Cf. in hoc codice ff. 71-72.) qua priori generali et fratribus s. Pauli primi heremitaе ordinis sancti Augustini concessit, quod omnibus privilegiis et gratiis a sede Romana patri Abbati (!) pro tempore existenti ac fratribus Monachis ordinis Carthusiensis eorumque monasteriis seu locis quomodolibet elargitis gaudeant.

c.) f. 88'-89

Litteras ipsius Capituli Eccl. Cathedralis Zagradiensis 12 Apr 1428 – quibus ad instantiam fratris Benedicti vicarii (cf. supra f. 87') transsumit litteras Capituli Eccl. Collegiatae Budensis ad instantiam fratris Johannis prioris domus coenobialis Beati Laurentii Martyris prope Budam fratrum heremitarum s. Pauli primi heremitaе sequentes chartas pontificales OCarth „cum (privilegia) a fratribus Carthusiensibus ob locorum distantiam semper habere non possent”.

d.) ff. 89'-

Litteras Capituli Eccl. Cathedr. Wesprimiensis 31 Maii 1400 – ad instantiam fratris Johannis Monachi dispensatoris Religiosorum virorum domini Petri prioris ceterorumque fratrum Carthusiensium Monasterii Beati Michaelis Archangeli de Leweld (Városlód, com. Veszprém). „...actum per manus Honorabilis viri Magistri Georgii lectoris antedictae Ecclesiae Honorabilibus et circumspicis viris dominis Briccio (preposito) prefatae ecclesiae nostrae, Gregorio cantore, Ladislao custode et Magistro Nicolao de Walko Canonico et decano ecclesiae nostrae existentibus”

ff. 89'-90': Bulla Bonifacii IX. (Roma, 16 Mart 1391) qua OCarth a iurisdictione dioecisani ord. eximit „Sacrosancta ecclesia Romana...”; ff. 90'-91': Instrumentum notariale de transumptione privilegiorum OCarth et ipsas Bullas continens; ff. 91'-92': Carthusia Maior, 9 Iun 1418 – Mathias Sartoris de Ewgidino (sic! Fijalek: Segedino), Johannes Gartini clericus et Notarius de Mirabello Gracianopolitensis dioecesis, Petrus Manifyati (Fijalek, Mansiti) Chwylelmi Manifyati de Bellomonte, Johannes de Onciaco de parochia S. Martini presbyter, clericus et laici Transsilvaniensis (Transylvania - Alba Iulia) Gracianopolitanensis (Grenoble) Bellicensis (Belley) dioecesis testes ad instantiam fratris Thomae professi „Monasterii Sancti Laurentii supra Budam ordinis fratrum Heremitarum sancti Pauli primi heremitaе Regulam Sancti Augustini professorum Wesprimiensis dioecesis procuratores ad id de parte totius ordinis et membrorum eiusdem ordinis sancti Pauli primi heremitaе” instrumento publico Johanne Johannis dicto de Chechy clerico Wesprimiensis dioecesis, Constantiae a. 1416 confecto, in quo habetur Bulla Martini V (cf. supra f. 86'), de communicatione iurium, immunitatum, exemptionum, privilegiorum, indulgentiarum et facultatum OCarth, pro OESP in praesentia domni Johannis prioris totiusque conventus Religiosae domus maioris Carthusiae in cella domni Johannis Gaudenti eiusdem domus vicarii, sequentes Bullas transscribunt: f. 92': JL 6869; ff. 92'-93': PL 146, 1426; ff. 93'-94': Potthast 15809; ff. 94-94': Potthast 15850; ff. 94'-95': Potthast 16722; ff. 95-95': Potthast 16720; ff. 95'-96': Potthast 16680; ff. 96-96': Avenione, 25. Apr 1363 – Urbanus V. quod OCarth familiares et alios saeculares tempore interdicti intra septa mon. ad audienda divina intromittere valeat, concedit. (Ed.: Fijalek (1938), 139.); ff. 96'-97': Avenione, 25. Apr 1363 – Urbanus V. privilegium viatici, seu altaris portatilis pro gen. OCarth. (Ed.: Mallechich (1738), 371-372.); ff. 97-97': Avenione, 25. Apr 1363 – Urbanus V. privilegium OCarth missam ante auroram celebrandi. (Ed.: Mallechich (1738), 316.);

ff. 97'-98': Roma, 13. Nov 1369 – Urbanus V. „in itinere monachi clerici [OCarth] nigri coloris, conversi autem grisei coloris capello uti valent.”; ff. 98'-99': Roma 17. Maii 1382 – Urbanus VI exemptio O Carth a contributionibus Legatis, etiam a latere Sedis Apostolicae debitarum. (Ed.: Mallechich (1738), 380-381.); ff. 99'-100: Avenione, 1. Dec 1342. Clemens VI – Privilegia OCarth domibus noviter fundatis concedit. („Ordinis vestri sacra religio...” – Cf. Potthast 20410, 23016); ff. 100-100': Potthast, 16722; ff. 100'-101. Potthast 16720; ff. 101-102: Viterbium, 23 Jan 1257 – Alexander IV „Carthusiensi et universis prioribus Carthusiensis ordinis concedit, quod priores Carthusienses fratres suos ab excommunicationis sententia et irregularitate possint absolvere.” (Ed.: Mallechich (1738), 347); ff. 102: Potthast 19730; ff. 102-102': Potthast 19671; f. 102': Potthast 19672 ff. 102'-103': Avenione, 9. Iun 1357. – Clemens VI. „Monasteria, prioratus, domus et alia loca Carthusiensis ordinis ab omni iurisdictione tam metropolitanorum, quam dioecesanorum Episcoporum iurisdictione eximit.(„Licet omnia ecclesiae, monasteria...”); ff. 103'-104': Villa Nova Avenionensis (Villeneuve les Avignon), 6. Oct 1372. – Gregorius XI. privilegium dispensandi ab illegitimitate pro priore Carthusiae maioris et omnibus aliis prioribus O Carth. (Ed.: Mallechich (1738), 378-379.); ff. 104'-105: Avenione, 15. Mart 1371. – Gregorius XI. privilegia O Carth ad domus etiam in futuro fundandas extendit. (Ed.: Mallechich (1738), 377.); ff. 105: Potthast 19672; f. 105': Potthast 8275; f. 105': Reate, 1231 – Gregorius IX. - Quotiens a nobis petitur quod religioni et honestati convenire dignoscitur (Ed.: Gallia Christiana XIII instr. 29.); ff. 106-106': JL 16915 (10391); ff. 106'-107: Avenione, 28. Febr 1354. – Innocentius VI. OCarth ad instantiam Thalayrandi (Eliae) ep. Albanensis et Ordinis concedit, ut tempore interdicti mercenarios et familiares ac domesticos ad audienda divina intrmittere valeant. (Ed.: Mallechich (1738), 368-369.); ff. 107-108: Avenione, 28. Oct 1354. – Innocentius VI superiorem Bullam ira extendit, quod OCarth tempore interdicti „Conversis, familiaribus, et aliis saecularibus intra septa monasterii commorantibus sacramenta valeant administrare”. (Ed.: Mallechich (1738), 369-370.); f. 108: Potthast 3214; ff. 108-108': Potthast 3210; ff. 108'-109: Potthast 5696; ff. 109-109': Potthast 22245; f. 109': Potthast 23447; ff. 109'-110: Potthast 22961; ff. 110-110': Potthast 20189; f. 110': Viterbium, 13. Iun. 1266. – Clemens IV. Archiepiscopis et episcopis mandat, quod OCarth contra infractores eius privilegiorum defendant. (Apud Potthast non invenitur.); f. 111.: Viterbium, 13. Iun 1266. – Clmens IV. Prioris Carthusiensi at universis prioribus, quod natalium patientes ad sacros ordines possint romoveri („Religionis favor non indigne”); ff. 111-112: Potthast 20255; ff. 112: „Protectionalis ordinis Carthusiensis ad Archiepiscopos” (Ed.: Thagl, M.: *Die päpstlichen Kanzleisordnungen*, Innsbruck, 1894, 321-324.); ff. 114-114': Avenione, 15. Iun., 1319. – Iohanes XXII. „Ordo Carthusiensium de possessionibus decimas solvere non teneatur” – „Actus vestros in regis aeterni beneplacito...”; ff. 114'-115: Avenione, 4. Iul. 1318. – Johannes XXII. OCarth concedit, quod de possessionibus decimas solvere non teneatur, nisi cum rectoribus conventum fuerit.; ff. 115-120: Potthast 16578.

45. ff. 120-121

Constantia, 28 Dec 1416 – Martinus V. (Cf. supra f. 86')

(Ed.: Mallechich (1738), 168; Luksecs P.: *A XV. Századi pápák oklevelei*. Budapest 1931, num. 21; Fijalek (1938), 129-130. Cf. supra num. 44)

46. ff. 121-121'

Mantua, 25 Sept 1459 – Pius II „Priori et fratribus sancti Pauli primi heremitaie ordinis sancti Augustini in Hungaria et aliis partibus constitutis” indulget, „quod fratres Heremite de possessionibus ipsorum decimas solvere non teneantur.”

47. ff. 121'-123

Sine loco nec dato (1484-1492) – Innocentius VIII „priori generali et universis fratribus ordinis sancti Pauli primi heremitaie sub Regula sancti Augustini degentibus” concedit ut prior generalis fratres OESP absolvere valeat a casibus, Romano Pontifici reservatis exceptis.

48. ff. 123'-124 Roma, 18 Sept 1534 – Anthonius [Pucci] tituli IV Coronatorum presbyter cardinalis [protector OESP], Valentino (II prior gen. 1530-1535) concedit, quod „ipse et successores sui et fratres heremitae ad hoc idonei vigore facultatum a Clemente VII. vivo vocis oraculo concessarum confessiones monasteria eorum visitantium audire valeant.”
49. ff. 124-125 Urbs Vetus [Orvieto], 20 Sept 1536 – Paulus III, Eugenii IV, Martini V, Callixti III, Sixti IV privilegia confirmans et, si iam expirata fuerint, renovans indulget, quod prior generalis OESP speciales confessarios statuatur ad absolvendos fratres Paulinos etiam a casibus Romano Pont. non reservatis, quod suppellectilia altaris et alia ad cultum divinum pertinentia extra episcopales residentias benedicere valeat, ecclesias consecrari, vel pollutas reconciliari faciat et executionem litterarum etiam curae archiepiscopi Strigoniensis et episcoporum Agriensis et Vesprimiensis committit.
50. ff. 125'-126 Roma ad S. Marcum, 25 Iul 1583 – Gregorius XIII. omnia monasteria OESP in Hungariae et Poloniae regnis, Istria, Dalmacia, sive Sclavonia, eorumque bona, iura, privilegia confirmat et executionem litterarum ep. Zagrabiensis et nuntio Sedis Ap. necnon Cam. Apost. generali auditori committit. (manu s. XVII/XVIII.)
51. ff. 126-127 Urbs Vetus [Orvieto], 20 Sept 1536 – Paulus III, Eugenii IV, Martini V, Callixti III, Sixti IV privilegia confirmans – Cf. ff. 124-125.
52. ff. 127-127' Gebennae, 1 Iul 1417 – Martinus V. Cf. ff. 85'-86.
53. ff. 127'-128 Roma, 18 Sept 1534 – Anthonius [Pucci] – Cf. 123'-124.
- f. 128' [Probationes calami ex s. XVII-XVIII, inter alios ex manu Andreae Eggerer; Latine et Germanice scripta.]

Cod. 116. (=Cod. Lat. 116)

Statuta notariorum in civitate Feltrensi

Cod. membr. — a. 1423 (cf. f. 23') - 1798. — unica columna -- 286 x 201 mm -- ff. I-III, 44 — *Scriptura*: Manus 1: ff. I-24': textualis humanistica, Manus 2: ff. 19'-22'; f. 23', f. 24': textualis humanistica ; ff. 25-44' et posteriorum manuum passim, cursiva currens. — *Ornamenta*: Tituli et initiales litterae rubro notantur. F. 1: littera initialis *Q* ornata — *Scriptor*: Non notatur. *Provenientia*: Italia, Feltre. — *Possessor*: A. 1952. emptus est. Cf. Tóth (1973), 32.

- f. I' Notulae diversae de rubricis in statutis contentis.
1. ff. II-III **„De vesperis solenniter celebrandis in uigiliis beati Nicolai et de poena non venientium”**
- f. II' incipit „Spectabiles et egregii amici carissimi Quia praesenti die audita est per nos causa gravaminis...”
- f. III desinit „Registrata in registro cancellariae concilionis Felrensis per me Antonium Bartolomaeum del Ture cancellarium concilionis Feltrensis.”
2. ff. II-VI **[Registrum capitulorum]**
- a.) ff. II-IV „Rubricarius statutorum scholae notariorum”
- b.) ff. V-VI [Registrum aliorum statutorum et quorundam instrumentorum et diplomatum ducalium]
3. ff. 1-19 **[Statuta collegii notariorum civitatis Feltrensis]**
- f. 1 incipit „Quoniam tabellionatus officium sacris legibus...”
- f. 19 desinit „...coram domino Episcopo Feltrensi vel eius vicario et locumtenente.”
4. ff. 19'-21 **[Statuta recentiora]**
- a.) ff. 19'-22 „Statuta condita formata in matricula notariorum civitatis Feltrensis.”
- f. 19' incipit „Et primo Rubrica quod nullus examinari debeat seu acceptari in collegio notariorum Feltri ante completos annos viginti suae aetatis.”
- f. 21 desinit „Rubrica de commemoratione reparationis fabricae antedicti loci sancti spiritus et subventionis vitae fratrum [OMin] in dicto loco commorantium.”
- b.) ff. 22-22' **[Additiones]**
- f. 22 incipit „Rubrica de eligendis syndicis (in margine manu s. XVIII: „obsoletum”) vide partem in hac materia captam sub die 21 Maij 1536 in libro congregationum dicti temporis fol. 26.” in margine additur: „vide in parte capta sub die 20 Februarij 1780.”
- f. 22' desinit „...ad busullos cum ballotis obtentum fuit per ballotas quadraginta quattuor”
4. ff. 23-44' **„Copia quarundam Litterarum Ducalium.”**
- f. 23: „ 1406. 6 Apr.” – Michael Steno Venetiarum dux Francisco Foschari potestati et capitaneo Feltri intimat, ne cancellarium suum Bartholomaeum Nani in civilibus, instrumenta condere sinat.; f. 24: „1423. 12 Maii „ – Franciscus Foschari Venetiarum dux Paulum Tervisanum potestatem et capitaneum Feltri in eodem sensum, praecedentes litteras allegando, admanet.; f. 25: „1468. 27. Julii” – Alvisius Laudo, Egidius Mauroreno; ff. 26-28: 1463. 16. Julii” – Marcus Georgio ad ducem Venetiarum et statutum et considerations super causam illam; f. 28': 1537. 8. Februarii” – „Litterae ducales pro observantia privilegiorum”; ff. 29-29': 1492. 15. Januarii – „Pars capta

sub distributione officiorum”; ff. 29’-30’: 1492. ultimo Julii – „Pars capta in matricula notariorum Feltrensi, videlicet quod debeant esse praesentes”, ff. 30’-31: September 1492 – „Pars capta de notariis examinatis praetextu ostensionis privilegiorum”; f. 31: „Pars quod notarii... non possint habere aliud officium. Capta de anno 1528”; f. 31’: 1424. 15. Julii – „Pars capta in plena schola notariorum Feltri existentium”; f. 31’: 1521 xv. xii.– „Pars capta in plena schola notariorum”; f. 32: 1522 – Pars capta de registro instrumentorum”; f. 32’: 1521 –, „Pars capta de notariis novis; f. 33: 5. Febr. 1524 – Quod ebitores non admittantur ad aliquod officium”; f. 33’: 1523 – „Pars capta in pleno collegio notariorum Feltri existentium in caminata horologio in castro Feltri”; ff. 34-35: 1525. 18. Julii – „Pars capta in pleno collegio notariorum Feltri existentium in cancellaria concionis Feltrensis”; f. 35: 29. Oct. 1533 – „Pars capta in pleno collegio notariorum Feltri existentium in refectorio conventus omnium sanctorum”; f. 35’: [1509-1510] – Pars et collegium notariorum reedificetur in cimiterio ecclesiae cathedralis civitati Feltri et quod in dicta ecclesia celebrentur divina officia.”; f. 36: 22. Febr. 1555 – Pars capta super distributione officiorum”, f. 36’-37: 1562. 25. Novembr. – Pars nova circa officium registri”; f. 37. „Ex colectione multorum privilegiorum”; ff. 38-38’: Nomina notariorum; ff. 39-44’: „Memoria Istorica di quanto e seguito dalla retensione del Signore Nicolo Bottari de Zuanna Nodata fino alla sentenza del di lui caluniatore Antonio Machiedo, con il registro delle carte comprovanti pe lume de successorie regola dell’avenire. Scritta dal Dr Girolamo del Covolo sindaco del Collegio.. Feltro 1780.”

Cod. 117. (=Cod. Lat. 117)

MARTINUS POLONUS: M a r g a r i t a d e c r e t i

Cod. membr. — S. XIV/XV.— Binae columnae — 190 x 130 mm — ff. 239 — *Compact.*: Modo charta grossa cum dorsali viridis coloris. Inscriptio: „Margarita decretorum”. s. XVIII. — *Scriptura*: Gothica bastarda formata ff. 1-21’, currens f. 22. Italicae indolis. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae. F. 151: Littera initialis *O* deaurata et floribus rubris et caeruleis decorata — *Scriptor*: Gaspar de Vegijs (cf. f. 147.) — *Provenientia*: Italia (Cf. scriptiones codicis: e. g. f. 149: „faasiculos ad comburrendum”) et possessorem et scripturae indolem. — *Possessor*: Comes Hercules Silva de Mediolano (1756-1840). (cf. f. praeligatum cum impresso sigilli comitis), deinde Ernő Barabás, qui a. 1948 vendidit codicem Bibliothecae Universitatis.

1. ff. 1-150	„Margarita decreti seu Tabula Martiniana” (s. XVII.)
a.) f. 1	[Prologus]
f. 1 incipit	„Inter alia que ad fidelium Christi doctrinam scripta sunt Ius canonicum ad ipsorum doctrinam et consolationem conscriptum reperitur...”
f. 1 desinit	"...ipso iuvante qui est principium et finis qui est benedictus in secula seculorum amen."

- b.)** ff. 1-149 [Textus]
 f. 1 incipit „Aaron quod Sacerdotium approbatur...”
 f. 149 desinit „...zizanium in fasciculos ad comburendum...”
 „Deo gratias. Amen. Gaspar de Vegiis scripsit. Etc.
 „Explicit Margareta Decreti seu tabula Martiniana” (s. XVII.)
- (Ed.: *Margarita decreti seu tabula martiniana decreti*. Argentine : [Husner], 1486 (HC 10834), ff. a-[tvij]v. De auctore et opere hoc v. Kaeppli III, 117. num. 2973. et Schulte (1875) II, 137-138. Cf. etiam Cod. Lat. 43.)
- c.)** ff. 149’-150 [Correctio et additio cum littera P]
 f. 149’ incipit „Precisus – Item precisus de Chrsti corpore...”
 f. 150 desinit „...abdicimus distinctio 23 mulier etc.”
- (Ed.: *Margarita decreti seu tabula martiniana decreti*. Argentine : [Husner], 1486 (HC 10834), ff. [o4]v-[o5]r.)
- f. 150’ vacat
- 2.** ff. 151-239’
 f. 151 incipit „**Tabula decretorum**” (s. XVII.)
 „Cum omnium habere memoriam et in nullo errare potius est divinitatis quam humanitatis... Si igitur volueris aliquam iuris materiam...”
 f. 239’ desinit „...Uxor require volvendo mulier.”
 „Deo gratias. Amen.”
 „Gloria tibi laus et honor tibi sit Ihesu Christe redemptor. Explicit.”
- (Cf. Schulte (1875), 494.)

Cod. 118. (=Cod. Lat. 118.)
 (antea Ms. A. 104)

Antiphonale Romano – Seraphicum hiemale

Cod. membr. — S. XIV/XV. — Unica columna — 470 x 312 mm — ff. 249 (f. 235: folium chartaceum posterius insertum) — *Compact.*: Lignea corio albo impresso s. XVIII. tecta lamelis aeneis. — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta. Notae musicae quadratae. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae caeruleae et nigrae alternatim, aliquot scilicet ff. 2, 23’; 31’; 36; 44; 54; 72’; 80; 89; 108; 124’; 144’; 151; 160; 170’; 191; 201’; 212’; 227’; 236; 243, maiores lineis et figuris florum, gryphonum et lineationibus rubri et caerulei coloris ornatae. Quoad indolem artisticam illis in Cod. Lat. 34 et 35 descriptis valde similes. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria (Cf. ornamenta codicis et notationem specialem Hungaricam in f. 175.) — *Possessor*: Monasterium quoddam in Hungaria, quibus s. XVIII. exeunte abolitis in Bibliothecam Universitatis apportatus. — *Bibliographia*: Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 356-357; Radó (1973), 523-525; Szendrei J. *A magyar középkor hangjegyes forrásai*. (Műhelytanulmányok a magyar zene történetéhez I.) Budapest 1981, num. C33.; Kódexek (1985), 102. num. 54; BH 419.; CANTUS: <http://bach.music.uwo.ca/cantus/search.asp>; Dobszay (2003), 44; 72-73.

Antiphonale Romanum de tempore : pars hiemalis ad usum Fratrum Minorum

- a.)** ff. 1-242' **Poprium de tempore a Dominica I. Adventus usque Sabbatum sanctum**
- f. 1 „In nomine domini incipit ordo breviarii fratrum minorum secundum consuetudinem Romanae curiae.” (r.)
- f. 1 „In primo sabbato de adventu ad vespere...”
Primum quod notis instructum occurrit est versus „Rorate coeli ... „
- f. 79 [Nota de octavis S. Thomae Cantuariensis episcopi et martyris]
- f. 175 „Gloria” cum notatione cursiva Hungarica.
- b.)** ff. 227-249' **Triduum sacrum**
- f. 235 fol. chart. s. XVII/XVIII adglutinatum cum nota gradualis "Christus factus est obediens... " pro officio Sacri Tridui.
- f. 249 Post antiphonam "Vespere autem Sabbati ... " (Sabbato Sancto) notis instructam, sequitur ordo ad Completorium in Sabbato Sancto sine notis.
- (Contenta totius codicis integra sunt exhibita in: CANTUS Database:
[http://publish.uwo.ca/~cantus/.](http://publish.uwo.ca/~cantus/))

Cod. 119. (=Cod. Lat. 119)

(Antea Ms. A 105.)

Antiphonale Romano – Seraphicum de tempore aestivo

Cod. membr. — S. XIV/2. — unica columna — 458 x 315 mm — ff. 128. (ff. 17; 23; 39; 69; 71-72; 101; 125-127: folia chartacea posterius inserta) — *Compact.*: Lignea fragmentis codicum membr. XIV choralium tecta, quae a. 1983 separat sunt: U. Fr. l. m. 251; 253; 297, quae ad *Antiphonale OPraem* olim pertinuisse videtur (cf. Mezey (1983), 207-209; 237.), quae in s. XVII. in conventu Clarissarum in Posenio servasse dicuntur. (Restauratus a. 2004 – Pannonius Mühely) — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta. Manus unica. Notae quadratae. — *Ornamenta*: Prorsus eodem modo ac in Cod. Lat. 118. litterae initiales maiores ornatae inveniuntur ff. 1, 1', 24', 34, 41', 49', 60, 84', 91, 97', 103; 106'; 108'; 117', quae lineis et figuris florum, gryphonum et lineationibus rubri et caerulei coloris ornatae. Quoad indolem artisticam illis in Cod. Lat. 34 et 35 descriptis valde similes. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria. Una pertinet cum Cod. Lat. 118, qui videtur esse ex Hungaria (Cf. ornamenta codicis et notationem specialem Hungaricam /Cod. Lat. 118, f. 175./) — *Possessor*: Fragmenta in compactura codicis inventa indicant codicem in s. XVI-XVII in conventu Clarissarum in Posenio fuisse (cf. Mezey (1983), 207-209.), quo in s. XVIII. abolito codex in Bibliothecam Universitatis apportatus est. — *Bibliographia*: Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 356-357; Radó (1973), 525-526, BH 420.; Szendrei J. *A magyar középkor hangjegyes forrásai*. (Műhelytanulmányok a magyar zene történetéhez 1.) Budapest 1981, num. C33.; BH 419(??).; CANTUS: <http://publish.uwo.ca/~cantus/>; Dobszay (2003), 44; 72-73.

folium praeligatum Cantus "Te Deum laudamus" ex altero codice s. XIV/1 excisus.

Antiphonale Romanum de tempore: pars aestivalis ad usum Fratrum Minorum

a.) ff. 1-84' [Proprium de tempore usque Dominica XXIII. Post Penthecosten]
„In dominica resurrectionis” cum invitatorio notis musicis instructo
„Surrexit Dominus vere...”
f. 17: [Additamenta] m. saec. XVI/XVII.; f. 23: [Additamenta] m. saec.
XVI/XVII.; f. 39-39': [Additamenta] m. saec. XVI/XVII.; ff. 71-71':
[Additamenta] m. saec. XVI/XVII.

f. 72 vacat

b.) ff. 84'-128 [Historiae Dominicarum post Penthecosten]
f. 101: [Additamenta] m. saec. XVI/XVII.; ff. 125-126: [Additamenta]
m. saec. XVI/XVII.

(Contenta totius codicis integra sunt exhibita in: CANTUS Database:
[http://publish.uwo.ca/~cantus/.](http://publish.uwo.ca/~cantus/))

Cod. 120. (=Cod. Lat. 120)
(Antea: A 106)

Antiphonale Romanum de tempore et de sanctis ad usum OESA

Cod. membr. — S. XIV/2. — unica columna — 352 x 252 mm — ff. 261 (ab initio ff 29 desiderantur), foliatio originalis — *Compact.*: Modo lignea, olim corio flaveo nunc partim iam deciso tecta. — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta. Manus unica. Notae quadratae. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et nigrae simplices, aliquot maiores parum ornatae. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Forsitan Hungaria. — *Possessor*: Jacobus Stefnich († 1674). Cf. f. 144: „ego frater Jacobus Stefanich scripsi die 18 Maii, in festo Ascensionis Domini nostri Anno Domini 1651.” — *Bibliographia*: Radó (1973), 527-528; Szendrei J. *A magyar középkor hangjegyes forrásai*. (Műhelytanulmányok a magyar zene történetéhez 1.) Budapest 1981, num. C69; BH 421.; Dobszay (2003), 44.

**Antiphonale Romanum de Tempore et de Sanctis ad usum
Eremitarum S. Augustini**

1. ff. 1-154 **[De Tempore totius anni]**

Initium deest.

f. 1 incipit

Incipit ad rubricam de officio Nativitatis Domini "post nonam lectionem dicitur Te Deum laudamus postea celebratur solempniter missa. ad laudes ant. Quem uidistis pastores..." Desinit ad antiphonam "Da pacem domine in diebus nostris..." post antiphonam "Super muros tuos..." deinde sequuntur notae musicae antiphonarum de B. V. et de Communi Virginum m. s. XVIII.

2. ff. 155-230

[De Sanctis a die 30. Novembris usque 23. Novembris]

- f. 155 incipit „In festo sancti Andree apostoli ympnus Exultet celum”, v. „In omnem terram”, Ad Magnificat antiphona „Unus ex duobus...” (Primum notatum.)
- ff. 202-208 [Officium de S. Augustino]
- f. 230 desinit ad antiphonam in II Vesp. S. Clementis. "Dedisti domine habitaculum..."
3. ff. 230-251' **Commune.**
 "Hic incipitur commune sanctorum per circulum anni In primis uesperis (de Apostolis) ad Magnificat antiphona" (r.) „Tradent enim vos...”
 Desinit ad antiphonam super Magnificat in Dedicatione Ecclesiae „O quam metuendus est...”
4. ff. 251'-255 **[In dedicatione ecclesiae]**
4. ff. 255'-261 **Invitoria septem**
 „Venite exultemus” ad diversos tonos, deinde mutato manu et scriptura italica rotunda, sequuntur antiphonae de B. M. V. de Nive et de Vesperis S. Monicæ. (AH. 28, 70).

Cod. 121. (=Cod. Lat. 121)
 (Antea. A 108)

Antiphonale Romano – Seraphicum de sanctis

Cod. membr. — S. XIV/1. — unica columna — 360 x 251 mm — ff. 142 (ff. 110-112; 123-126: folia chartacea posterius inserta), folium ultimum decisum est. — *Compact.*: Ligna fragmentis codicis choralis s. XIV iam magna ex parte decisis tecta. Fragmenta tamen valde similes esse videntur duobus illis quae ex compactura Cod. Lat. 119 extracta sunt (U. Fr. l. m. 251 et 253). — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta. Manus unica. Notae quadratae. — *Ornamenta*: Prorsus eodem modo ut cod. lat. 118 et 119. Litterae initiales maiores ornatae inveniuntur: ff. 2; 10; 18; 29; 42'; 50'; 60; 66'; 73'; 77; 85; 92'; 102; 116, 128; 135, quae lineis et figuris florum, gryphonum et lineationibus rubri et caerulei coloris ornatae. Quoad indolem artisticam illis in Cod. Lat. 34 et 35 descriptis valde similes. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Quae ad contenta et ornamenta spectant una pertinere videtur cum Cod. Lat. 118, 119, 122 qui videntur esse ex Hungaria (Cf. ornamenta codicum et notationem specialem Hungaricam in Cod. Lat. 118, f. 175. et antiphonas S. Ladislai regis in Cod. lat. 122, f. 105') — *Possessor*: Quae ad posteriora spectant una pertinere videtur cum Cod. Lat. 119, qui fragmenta eiusdem codicis choralis conservabat, cuius fragmenta decisa in compactura codicis noster videri potest. Quae idicant codicem in s. XVI-XVII in conventu Clarissarum in Posenio fuisse (cf. Mezey (1983), 207-209.), quo in s. XVIII. abolito codex in Bibliothecam Universitatis apportatus est. — *Bibliografia*: Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 356-357; Radó (1973), 527; Szendrei J. *A magyar középkor hangjegyes forrásai.* (Műhelytanulmányok a magyar zene történetéhez 1.) Budapest 1981, num. 66; BH 422.; CANTUS: <http://bach.music.uwo.ca/cantus/download.asp>

Antiphonale Romanum de Sanctis: pars autumnalis ad usum Fratrum Minorum

- 1. ff. 1-76**   **Proprium Sanctorum**
a die 8. Septembris usque 23. Novembris.
f. 1   incipit   „In vigilia Natiuitatis sanctae Mariae virginis ad vespervas...”, primum notatum: antiphona ad Magnificat "Gloriose virginis Mariae ortum..."; ff. 27-41: [Officium S. Francisci (rhythmicum auctore Iacobo de Spira OMin] (Ed.: AH. 5, 61.); ff. 58-65': [Officium rhythmicum S. Elisabeth de Hungaria] (Ed.: Radó (1973), 26-27.).
- 2. ff. 76-127**   **Commune sanctorum**
ff. 110-112: [Additamenta m. s. XVII.: Responsoria e Communi]
- f. 86   folio adglutinatum e quodam Graduali s. XIII.
- f. 122   folio adglutinatum eiusdem Gradualis, ac f. 86.
- ff. 123-126'   folia chartacea posterius inserta. Responsoria de virgine non martyre
- 3. ff. 127-134'**   **In anniversario dedicationis**
- 4. ff. 134'-142**   **Officium defunctorum**
Ab invitatorio ad quartam antiphonam in Vesperis "Si iniquitates..."

(Contenta totius codicis integra sunt exhibita in: CANTUS Database:
<http://bach.music.uwo.ca/cantus/download.asp>)

Cod. 122. (=Cod. Lat. 122)

(Antea: A 109)

Antiphonale Romano – Seraphicum de sanctis

Cod. membr. — S. XIV/2. — unica columna — 450 x 300 mm — ff. 179,3 (ultima chartacea)— *Compact.*: Ligna s. XVII/XVIII corio albo impresso tecta. Similis esse videtur ac compactura Cod. Lat. 118. — *Scriptura*: Textualis formata fracta. Manus unica. Notae quadratae. — *Ornamenta*: Prorsus eodem modo ac in Cod. Lat. 118, 119 et 120. Litterae initiales maiores ornatae inveniuntur: ff. 12; 22; 30; 39'; 69; 76'; 79; 89'; 98; 107; 115'; 126; 134; 137; 144; 155'; 164'; 173', quae lineis et figuris florum, gryphonum et lineationibus rubri et caerulei coloris ornatae. Quoad indolem artisticam illis in Cod. Lat. 34 et 35 descriptis valde similes. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria. Cf. aniphonas S. Ladislai regis (f. 105') et indoles ornamenti. Caeterum quae ad contenta codicis spectant, similis ille videtur esse ac Cod. lat. 118, 119 et 121. — *Possessor*: Quae ad posteriora spectant, compactura codicis valde differt parti secundae sanctoralis Antiphonarii (Cod. Lat. 119), quod possessores alios indicare videtur in monasterio quodam in Hungaria septemtrionali, quo in s. XVIII. abolito codex in Bibliothecam Universitatis apportatus est. — *Bibliographia*: Radó (1973), 526-527; Szendrei J. *A magyar középkor hangjegyes forrásai.* (Műhelytanulmányok a magyar zene történetéhez 1.) Budapest 1981, num. 63; BH 423.; CANTUS: <http://bach.music.uwo.ca/cantus/download.asp>

Antiphonale Romanum de Sanctis ad usum Fratrum Minorum

a die 30. Novembris usque 29. Augusti

ff. 1-179'

Incipit in officio S. Andreae Ap. et primum quod notis instructum reperitur est I Responsorium eiusdem officii, initio tamen destitutum incipit ad verba: "mittentes in mare vocavit eos...".

ff. 61-68' (folia posterius inserta): Officium S. Petri de Alcantara; ff. 76-87: Officium rhythmicum S. Antonii de Padua (AH 5, 42); ff. 153-163': Officium rhythmicum S. Clarae (AH. 5, 54); ff. 105': S. Ladislaus rex Hungariae

Desinit ad ant. "Misit rex incredulus..." Desinit: ad antiphonan in II Vesperis S. Clementis "Dedisti domine habitaculum ..."

(Contenta totius codicis integra sunt exhibita in: CANTUS Database: <http://bach.music.uwo.ca/cantus/download.asp>.)

Cod. 123. (=Cod. Lat. 123)

(Antea Ms. A 102)

Graduale de tempore OFM

Cod. membr. — S. XIV/1 — unica columna — 472 x 323 mm — ff. 294, ff. 108-110; 249; 255-256 additamenta chartacea. — *Compact.*: Ligna s. XVIII corio albo impresso tecta. — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta. Manus unica. Notae quadratae. — *Ornamenta*: Videtur similis esse ac Cod. Lat. 34, 35, 118, 119, 121, 122. Litterae initiales cum figuris: f. 3 Littera *A* cum Christi facie in medio, f. 28: Littera *P* cum imagine nativitatis Christi, f. 212': Littera *R* cum leonibus, gryphonibus, in medio imago Christi resurgentis, f. 244: Littera *S* cum gryphonibus et apostolorum capitibus et Spiritu Sancto desuper sub columbae specie. Litterae initiales minores pictae cum rubro et caeruleo: ff. 1'; 5; 7; 9'; 10'; 11'; 12; 13; 13'; 16'; 21', 23'; 25'; 26'; 30'; 33; 35; 36'; 39; 41'; 42; 44; 47'; 49'; 51'; 53; 54; 56; 59; 61'; 65; 66'; 68'; 74; 76; 77'; 81; 83; 83'; 84; 84'; 85'; 88'; 90'; 91'; 92; 93; 93'; 94; 96'; 98'; 101'; 104; 105'; 107; 111'; 112'; 114; 118; 120'; 122'; 125; 127'; 129; 131; 133'; 136'; 138; 141; 142'; 155; 157; 161; 163; 165'; 171'; 181; 194'; 202'; 205; 215; 217; 219'; 221; 225'; 227'; 229; 230'; 232'; 234'; 236; 238'; 240'; 246'; 247'; 248'; 251; 252; 254'; 258'; 259; 260; 261; 261'; 262; 262'; 263; 264'; 265; 265'; 267; 269'; 271'; 274'; 276; 277'; 278'; 279'; 281; 283; 284; 290; 291'. Litterae initiales nigrae cum figuris hominum et bestiarum: ff. 2; 2'; 3'; 5'; 5'; 6; 7'; 8'; 9'; 10; 11; 12; 12'; 13'; 14; 14'; 16; 16'; 18; 20'; 22; 23'; 26'; 27; 28'; 31; 31'; 35; 35'; 39; 39'; 40; 42; 45; 50'; 52; 61'; 62'; 64; 65'; 68'; 69'; 70; 71; 74; 74'; 76; 78; 78'; 79'; 83; 85; 89'; 90'; 92'; 93'; 98'; 99; 104'; 107'; 113; 114'; 115'; 119'; 120; 123; 123'; 128; 132; 134'; 136'; 143; 145'; 155; 155'; 156; 157'; 158; 160; 163'; 166'; 168; 168'; 171'; 172; 176; 177; 178; 182; 183; 184'; 190; 204'; 205'; 213'; 214; 215'; 216; 217'; 218; 219'; 220; 221'; 222'; 23'; 224; 225'; 228; 229; 231; 231'; 233'; 237; 238'; 239; 244'; 245; 245'; 247; 248; 248'; 250'; 252'; 254; 257'; 282; 286. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Monasterium quoddam OFM in Hungaria, in s. XVII. exeunte Joannes Sorzovinus(?) de Kis (?) /cf. notam: f. 110'/ post abolitionem monasteriorum s. XVIII. exeunte Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* (1943), 353; Radó (1973), 501-502; *Kódexek* (1985), 101-102. num. 52; Szendrei J. *A magyar középkor hangjegyes forrásai*. (Műhelytanulmányok a magyar zene történetéhez 1.) Budapest 1981, num. 68; BH 424.

1. f. 1

[Haymo de Faversham OFM: Statutum de modo conscribendi libros musicae liturgicae]

„Ista rubrica ponatur in prima pagina gradualium singulorum”

„Inprimis iniungitur ut de caetero tam in gradualibus quam in antiphonariis nocturnis et aliis faciant notas quadratas et quatuor lineas...”

(Ed.: Adatok a magyarországi középkori könyvtárak történetéhez. MKSz 16 (1891), 33-34; Berkovits I.: *Kolostori kódexfestésünk a XIV. században*. MKSz 67 (1943), 34; Ed.: van Dijk, S. J.: *Sources of the Modern Roman Liturgy*. 1. Leiden 1963, 359-362. Cf. Cod. Lat. 34, f. 1.)

2. ff. 1-2'

[Rubrica de Aspersione in Dominicis servanda]

(Cf. Cod. Lat 34, ff. 1-2')

3. ff. 3-293'

Graduale Romanum ad usum OFM

A Nativitate Domini usque ad Dominicam
XXIII. Post Penthecosten.

ff. 108-110'

Additamenta s. XVII-XVIII.

ff. 108-110: „Responsoria Corporis Christi”

f. 110': Probationes calami:

„Eximium reipublicae ornamentum esse scholam bene constitutam nemo est qui inficias ire ausit, praesertim illa pietatis atque optimarum artium nutrix fidissima censetur – non immerito. Huiusmodi fuit.”

„Dicit sanctus Paulus Nullus coronabitur, nisi qui legitime” (2Tm 2.5)

„Quodcunque est unum in uno tertio, illa inter se sunt unum. Sed Pater et Filius sunt unum in uno tertio. Ergo illa inter se sunt unum.”

„Non est in medico semper, relevetur ut eger; Interdum docta plus valet arte manus.” (Ovidius: Ex Ponto I. 3,17-18.)

4. ff. 294-295

folia adglutinata. Tres Sequentiae Paschales: „Surgit Christus cum trophaeo” „Victimae Paschali” „Mundi renovatio”.

Cod. 124. (=Cod. Lat. 124)

(Antea Ms. A 107)

Colligatum liturgicum: Cantus missae et officii

Cod. membr., cum chartis inglutinatis (ff. 5; 9-10; 47-52; 67-68) — S. XV. et 1529. — unica columna — 498 x 340 mm — ff. 69 (inter ff. 14-15; 16-17, 20-21; 40-41 folia nonnulla desiderantur, folia autem 66; 69 permixta sunt), — *Compact.*: Ligna corio impresso albo tecta cum lamellis angularibus ex a. 1525. — *Scriptura*: Partim gothica textualis formata fracta, partim rotunda. Manus 6: manus 1 (Franciscus de Ozora s. XVI. in.): ff. 1; 10-11; 21-23'; 40'-41; 58'-58a; 64'-65'; 69-70.; manus 2 (s. XV. in foliis inglutinatis): ff. 1'-8'; 24-34'; 36-40 similis esse videtur ac manus in Cod. lat. 123; manus 4 (s. XVI.): ff. 34 (in imis pagellis); 35; manus 5 (s. XVI.): f. 11'-20'; manus 6 (s. XVI-XVII): ff. 5, 9-10; 42-58; 58a'; manus 7 (s. XVIII.): ff. 67-67'. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae, caeruleae vel nigrae alternatim parum ornatae. — *Scriptor*: Pro foliis 1; 10-11; 21-23'; 40'-41; 58'-58a; 64'-65'; 69-70. Franciscus de Ozora, cf. f. 69: „laus regi celico et sue matri illibate Virgini per Franciscum de Hozora (Ozora) Anno 1529.” — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Non apparet. Verisimile

monasterium quoddam in s. XVIII exeunte abolitum, quo in Bibliothecam Universitatis apportatus est. — *Bibliographia*: Berkovits I.: Kolostori kódexfestészetünk a XIV. században. *MKSz* 67 (1943), 353., Rajeczky B.: *Späte mittelalterliche Organalkunst*. *Studia Musicologica* 1 (1961), 15-23.; Radó (1973), 545-546; Szendrei J. *A magyar középkor hangjegyes forrásai*. (Műhelytanulmányok a magyar zene történetéhez 1.) Budapest 1981, num. 67; BH 425. Kódexek (1985), 101-102. num. 52.

[Fragmenta e Graduali et Antiphonali Romano ad usum Fratrum Minorum]

1. f. 1   Fragmenta ex officio Immaculatae Conceptionis B. M. V.
2. ff. 1'-4   **Missa „Terribilis”**
3. ff. 4-8'   **Requiem**
- a. f. 5.   Posterius insertum. Kyrie
4. ff. 9-10   Sanctus, Benedictus, Agnus Dei, Libera e Missa pro Defunctis.
5. ff. 10'-11   **Antiphona de Immaculata Conceptione** „Nichil est Candoris...”
6. ff. 11'-14'   **Officium Rhythmicum de S. Bonaventura** (1Vesp.-1Noct.)
(Ed.: AH 25, 170.)
7. f. 15-23'   **Officium Praesentationis BMV** (1Noct.-2Vesp.)
- a.) f. 21   Versus Alleluisticus in cantu polyphonico „Fuit Virgo...” in Festo Praesentationis BMV

(Ed.: Rajeczky B.: Spätmittelalterliche Organalkunst in Ungarn. *Studia Musicologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 1 (1961), 18.)
- b.) ff. 21'-23'   Philippus de Mazeriis: Sequentia in Praesentatione BMV (1-16)
„Altissima providente, cuncta recte disponente...”

(Ed.: AH 54, 291-292. Caetera autem novis foliis super originalia adglutinatis desunt.)
- c.) ff. 24-40   Invitatoria 10. „Venite exultemus...” super alia folia ex altero codice glutinata
- d.) f. 40'   Antiphona „Ave regina celorum, ave domina...” super alia folia ex altero codice glutinata
- e.) f. 41   „Kyrie sanctorum lumen...” (Contenta originalia folii)

(Cf. Chevalier, No 18603.)

- f. 41' vacat
- 8. ff. 42-63** **Officium Corporis Christi m. s. XVII. quod**
 (Superscriptum est cantui polyphónico lectionum I. Nocturni in Nativitate Domini m. Francisci de Ozora scripto., cf. Rajeczky B.: Spätmittelalterliche Organalkunst in Ungarn. *Studia Musicologica Academiae Scientiarum Hungaricae*, 1 (1961), 19-21.)
- 9. ff. 47-52'** folia posterius inserta. *Dies irae dies illa...*
- f. 63 vacat
- 10. ff. 63'-64'** **[Sequentia in nativitate Domini]**
 „Grates nunc omnes...”
 (Ed. ex hoc codice: AH 10, 10-16.)
- 11. ff. 64'-65** **[Invitoria de BMV tempore paschali]**
- 12. ff. 66-66'** **[Continuatio Officii S. Bonaventurae (2Noct.)]**
- 13. ff. 67'-68'** folia chartacea posterius inserta s. XVIII "Libera me..."
- 14. f. 69** **[Pars Officii rhythmi Praesentationis BMV (1Vesp.-Inv)]**
- f. 70 Continuatio invitatoriorum de BMV in tempore Paschali
 „Laus regi colico et sanctae matri illibatae virgini per Francisc[um] de Hozora 1529”

Cod. 125. (=Cod. Lat. 125)

Regula S. Benedicti
Vita S. Benedicti metrica

Cod. chart. (Mosin 1849-1854) — S. XV/1. — columna unica — 210 x 158 mm — ff. 21. (foliatio originalis rubra (60-64) in imis tantum foliis 8-12 visibilis) — *Compact.*: Chartacea grossa, s. XIX. — *Scriptura*: Humanistica cursiva textualis. — *Ornamenta*: Nulla praeter inscriptiones et initiales rubro notatas. — *Scriptor*: non notatur. *Provenientia*: Austria? (Cf. vitam metricam S. Benedicti, quam scripsit J. Schlittpater abbas monasterii OSB in Melk, cuius scripta magna ex parte in codicibus monasterii Melk aut monasteriorum in Germania meridionali tradita sunt. /cf. Franz Josef Worstbrock: Schlitpacher, Johannes, in: *VL* 8 (1992), 731./) — *Possessor*: Bibliopola Rosenthal a. 1912, quo emit Tamás Dolnay qui a. 1952. Bibliothecae Universitatis vendidit.

- 1. ff. 1-18'** **[Regula S. Benedicti]**
 f. 1 „Incipit Prologus in regulam beatissimi Benedicti abbatis.”

f. 1 incipit „Obsculta, o fili, praecepta magistri et inclina aurem cordis tui...”
f. 18' desinit „...virtutumque culmina deo protegente pervenies.”
„Explicit regula S. Benedicti Abbatis” (r.)

(Ed.: PL 66, 215-930; Cf. CPL 1852)

2. ff. 18'-19' **[Partes Bullarum relatae ad Benedictinos – Decretales Gregorii IX. III. 35. 6-7.]**

a. f. 18'-19
f. 18' incipit „Innocentius tercius de statu monachorum” (r.)
f. 19 desinit „Cum ad monasterium sublacense...”
„...possit licentiam indulgere.”

(Ed.: Richter, Ae. L. (ed.): *Corpus juris canonici*. II. Lipsiae 1839, 376-377.)

b.) ff. 19-19'
f. 19 incipit „Idem Innocentius [III de capitulis per monachos S. Benedicti celebrandis]
f. 19 desinit „In singulis provinciis sive regnis fiat de triennio in triennium...”
„...et quietius deo valeant famulari.”

(Ed.: Richter, Ae. L. (ed.): *Corpus juris canonici*. II. Lipsiae 1839, 377-378.)

3. ff. 19'-20 **Notae variae ad statum monachalem.**

a.) f. 19'
f. 19' incipit „Descripicio seu diffinico monachi” (r.)
f. 19' desinit „Monachus est miles strenuus in omni temptatione oboediens et subiectus sine simulatione...”
„...ut columba debet esse in omni sua conversatione.”

(Ed.: Seebohm, A.: The Crucified monk, *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 59 (1996), 85.)

b.) f. 19'
f. 19' incipit „Opera monachi” (r.)
f. 19' desinit „Verus monachus in choro sit devotus, in capitulo discretus...”
„nunquam extra se in cordis evagatione.”

(Ed.: Seebohm, A.: The Crucified monk, *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 59 (1996), 85.)

c.) f. 19'
f. 19' incipit „Ambrosius” (r.)
f. 19' desinit „Verus monachus non sit otiosus...”
„...parcus ad seipsum, dulcis ad inimicum.”

(Ed.: Seebohm, A.: The Crucified monk, *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 59 (1996), 85.)

d.) ff. 19'-20
f. 19' incipit „Hugo” (r.)
f. 20 desinit „Monacho septem accedunt: psallere, legere...”
„...in adversitate, humilitate in perspicuitate.”

(Ed.: Seebohm, A.: The Crucified monk, *Journal of the Warburg and Courtauld Institutes* 59 (1996), 85.)

e.) f. 20 incipit „Ut autem valeas esse bonus monachus ista sunt tibi necessaria...”
f. 20 desinit „...propriis careas et oboedi.”

f.) f. 20 „De vicio proprietatis” (r.)
f. 20 incipit „Nota secundum doctores sacrae paginae proprietarius est caritatis
gelicidium...”
f. 20 desinit „...crudelis bestia in universis.”

g.) f. 20 „Bernhardus” (r.)
f. 20 incipit „Duodecim abusiones claustrum...”
f. 20 desinit „...irreverentia circa altare.”

h.) f. 20 „Cyprianus” (r.)
f. 20 incipit „Duodecim abusiones seculi...”
f. 20 desinit „...disciplina et inimicitia.”

i.) f. 20 „Septem gradus discipline regularis”
f. 20 „Admonet, increpat, excommunicat, abstinet orat,
verberat, eicit, aut incarcerat, en gradus omnes”

(Cf. Autenrieth, J. – Fiala, V. E: *Die Handschriften der ehemaligen Hofbibliothek Stuttgart : Bd. 1,1. Codices ascetici (HB I 1-150). Unter Mitarb. von Wolfgang Irtenkauf.* (Die Handschriften der Württembergischen Landesbibliothek Stuttgart ; R. 2 : Die Handschriften der ehemaligen koeniglichen Hofbibliothek ; Bd. 1, T. 1)Wiesbaden : Harrassowitz, 1968, 64.)

j.) f. 20-20’ „Quomodo te habere debeas in Capitulo” (r.)
f. 20 incipit „Quando in capitulo eris proclamatus...”
f. 20’ desinit „...obmutuit coram se tendente.”

(Cf. Walther 15220.)

4. ff. 20’ **[Johannes Schlittpacher seu di Weilheim OSB.]**
„Vita S. Benedicti Abbatis metrica”
f. 20 incipit „Vas reparat Benedictus abit latitans tribus annis...”
ib. desinit „...Cognoscant obitum domino fit mulier vaga sana.”

(Cf. BHL 1115; Walther 20045. De auctore v. Franz Josef Worstbrock: Schlittpacher, Johannes, in: *VL* 8 (1992), 727-748.)

Cod. 126. (=Cod. Lat. 126)

Vita S. Albani
IOHANNES DRAŽIĆ: Epistola ad Henricum
ADALBERTUS RANCONIS DE ERICINIO: spirituale speculum

Cod. chart. — S. XIV./2. — unica columna — 203 x 158 mm — ff. 12 (foliatio originalis: 111-122) — *Compact.*: Chartacea grossa s. XIX. Inscriptio "Vita S. Albani, Codex s. XV." — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. — *Ornamenta*: nulla. — *Scriptor*: non notatur. — *Provenientia*: Bohemia. — *Possessor*: S. Kún bibliopola in Budapest 1910 (cf. belső tábla), quo emit Tamás Dolnay, qui a. 1952 Bibliothecae Universitatis vendidit. — *Bibliographia*: Morvay K.: *Die Albanuslegende*. (Medium Aevum. Philologische Studien 32), München 1977, 14.

- 1. ff. 1-7**   **„Vita S. Albani”** (r.)
f. 1   incipit   „Erat olim in partibus aquilonis homo potens...”
f. 7   desinit   „...et super nivis albedinem dealbari.”
                              „Amen Dicant omnia. Deus meus.”

(Ed.: Gombos A.: *Catalogus fontium Historiae Hungaricae*. Bp. 1938, 2299-2306. Morvay K.: *Die Albanuslegende*. (Medium Aevum. Philologische Studien 32), München 1977, 25-35, cf. BHL 201. et etiam Kaminkova, E.: *Legenda o Uerskem krali Albanovi*. In: *Classica atque Mediaevalia Jaroslao Ludvikovsky octogenario oblata*. Brno 1975, 223-227.)

- f. 1 et f. 2.   „Salve puer pure natus meus, est tibi pater et fratris sum coniunx tuque puer meus es.” (r.)

- 2. ff. 7-8**   **„Incipit Epistola ad Henricum (VI) Regem Romanorum.”** (r.)
f. 7'   incipit   „Serenissimo domino domino Henrico Romanorum Regi semper Augusto Johannes Dei gratia Pragensis episcopus”
                              „Cum fidelitatis obsequio devotam semper et debitamsubiiectionis reverentiam et honorem...”
f. 8   desinit   „...et ex vestrae gratia benignitatis conservent. Datum”
                              „Finita est epistola missa ad Henricum regem Romanorum.” (r.)

(Iohannes Dražic episcopus Pragensis (1301-1343) Henrico Romanorum regi conquaeritur super detentione decimarum et urburarum per Bertholdum comitem a Henberg, archiepiscopum Maguntinum.)

- 3. ff. 8'-12**   **[Adalbertus Ranconis de Ericinio, Scholasticus M. E. Pragensis ad Moniales S. Georgii Pragae: Spirituale speculum]**
                              „Adalbertus Scholasticus Ecclesie Pragensis devotis virginibus Monasterii s. Georgij Pragensis ordinis Sacrosancti Benedicti ceterisque virginibus eiusdem ordinis et aliorum ordinum in dioecesi Pragensi sub religionis habitu domino famulantibus...”
f. 8'   incipit   „Diu pulsatus sum precibus ut vobis deo dicatis feminis spirituale componerem speculum...”
f. 12   desinit   „...et vitae continencia iugiter permanetis quod vobis concedat pater et filius et spiritus sanctus Amen.”

(Ed.: Récesei V.: *Zwei Manuskripte der bischöflichen Bibliothek in Kaschau, Studien und Mitteilungen aus dem Benediktiner und Cisterciensorden* 11 (1890), 292-296.; Kadlec, J.: *Leben und Schriften des Prager Magisters Adalbert Rankonis de Ericino*. Münster 1971, 244-256. Cf. Spunar (1985), 42-43, num. 24.)

f. 34 incipit	„Expergiscere nunc, anima, excutere de pulvere, et contemplare...”
f. 35	„...tantis vides afflictum doloribus.” [Ps.-Bernhardus]
f. 35	„Quid commisisti dulcissime puer...” [Anselmus]
f. 35' desinit	„...die tertia resurrexisti hinc elevatus ad caelum sedens ad dexteram (!) Dei Patris, qui vivis et regnas in Sancti Spiritus unitate per infinita saecula saeculorum. Amen.”
	(Ed.: PL 184, 960 et PL 158, 861.)
f. 36	vacat
3. ff. 37-81	[Hugo de Folieto: De materiali claustro. De claustro animae liber II-III.9]
	„Incipit prologus Hugonis de materiali claustro”
f. 37 incipit	„Locuturus karissime de his que ad edificacionem claustri materialis...”
f. 104' desinit	„...tolle grabatum tuum et ambula.”
	(Ed.: PL 176, 1051-1104, prologus autem libri III. in codice deest.. De operibus v. DS 7/1, 880-886. et Burckhardt, M. – Steinmann, M.: <i>Die mittelalterlichen Handschriften der Universitätsbibliothek Basel: Beschreibendes Verzeichnis : Abteilung B. Theologische Pergamenthandschriften. 2</i> , Basel 1975, 694.)
3. ff. 104'-111	[Augustinus: Regula (tertia)]
f. 104'	„Incipit regula beati Augustini episcopi.” (r.)
f. 104' incipit	„Haec sunt quae ut observetis praecipimus in monasterio constituti...”
f. 111 desinit	“...in temptationem non inducatur Amen.”
	(Ed.: PL 33, 1377-1384 et Verheyen, L.: <i>La Règle de saint Augustin. 1</i> , Paris 1967, 417-437 Cf. CPL 1839b et CPPM II, 3590b)
4. ff. 111-162	[Hugo de S. Victore: Expositio in Regulam B. Augustini]
f. 111 incipit	„Incipit expositio s. Ugonis de Victore in regulam b. Augustini.” (r.) in margine: "Incipit expositio b. Augustini regulae edita a magistro Hugone de s. Victore".
f. 111 incipit	„Haec praecepta quae scripta sunt ideo regula appellantur...”
f. 162 desinit	„...ut debitum dimittatur et in temptatione (!) non inducatur. Amen. Amen. Amen.”
	(Ed.: PL 176, 881-924. Cf. Goy (1976), 457-478. codex noster memoratus /460. n. 18/.)
f. 163	„Nota quod multiplex est virtus crucis...”
f. 163'	„Traditus autem fuit Christus a Patre... a Juda... a Judaeis...”
ff. 164-167	vacant
f. 167'	Registrum capitulorum Hugonis a S. Victore.

Cod. 128. (=Cod. Lat. 128)

Miscellanea theologica

Cod. chart. — S. XV/2. — Unica columna — 38 x 23 mm — ff. 300 — *Compact.*: s. XVII. chart. grossa. Inscriptio: "Vita S. Albani". Cum 9 fragmentis chartaceis (110 x 75 mm, s. XV), magna ex parte notas Italicas et Latinas ex Patribus et Sacra Scipura excerptas continentibus, unum autem fragmentum textum breviarum alicuius continet. Restauratus a. 2001. (Pannonius Műhely) — *Scriptura*: Humanistica cursiva textualis, humanistica cursiva currens (f. 22-23 bastarda), f. 25 - humanistica cursiva currens, f. 199-212 cursiva textualis formata. — *Scriptor*: manus II: Nicolaus de Albizis de Florentia: f. 58' "...et ego dominus nicolaus de albicis de Florentia nunc inutilis decanus sancte iustine..." — *Ornamenta*: simplices initiales rubrae. — *Provenientia*: Italia, Padua. (Cf. f. 41': „Huius sancta ecclesiae S: Iustinae Paduanae”) — *Possessor*: Tamás Dolnay qui a. 1952. Bibliothecae Universitatis vendidit, cf. Tóth (1973), 67. — *Bibliographia*: Morvay, K.: *Die Albanuslegende*. (Medium Aevum – Philologische Studien 32.), München 1977, 67. Cf. etiam *Analeta Bollandiana* 97 (1979), 439-440.

1. f. 2   **[Fragmentum ex hymno de Coena Domini]**
f. 2   incipit   „Simul quoque cum beatis videamus...”
f. 2.   desinit   „Saecula per infinita saeculorum. Amen”

(Est versus 11b hymni „Ubi caritas et amor, deus ibi est”. Ed.: AH 12, 26.)

2. f. 2   **[Incantationes super fluxum sanguinis]**
a.)   „Longinus miles tunc ibi venit cum lancea sua eumque percussit
sanguis
et aqua exivit. Sanguis est redemptionis, aqua baptismi (!). In nomine Patris stet sanguis. In nomine Filii cesset sanguis. In nomine Spiritus Sancti non exeat amplius sanguis de isto Christiao, famulo Dei.”

(Cf. Ebermann, O.: Blut- und Wundsegen. *Palaestra* 24 (1903), 47.)

- b.) ib.   „Domine Iesu Christe fili dei unigeniti qui primo plasmasti adam...”
„...sint recluse ghiancole scrofole in hoc homine...”

3. ff. 3-15   **[Vita S. Albani metrica]**
                              ”Incipit uita S. Albani Regis et martiris.” (r.)
f. 3   incipit   „Rex erat extremis aquilonis diues in oris...”
f. 15   desinit   „...Sacratum corpus meritoque exoluit honores.”

(Cf. BHL 205d et Morvay, K.: *Die Albanuslegende*. (Medium Aevum – Philologische Studien 32.), München 1977, 67. Cf. etiam *Analeta Bollandiana* 97 (1979), 439-440.)

4. f. 15'   **[Prosper Aquitanus: Epigrammata ex sententiis sancti Augustini]**
in margine superiore „Prosper”

f. 15' incipit „Aeternus vere este solus deus omncreator...” (Epigramma 3)
f. 15' desinit „...Sic curat medicus vulnera vulneribus.” (Epigramma 4)

(Epigrammata 3-4. Ed.: PL 51, 499-500. Cf. CPL 526.)

5. ff. 16-19' [S. Bernardus: Meditatio Supra Cantica Cantorum]

Extractus italice.

f. 16 „Meditatione sopra la cantica facta per san Bernardo.” (r.)
f. 17 incipit „Salamone ney suoy prouerbij. In miey dilecti... E pero nella cantica dice dio al anima ...”
f. 19' desinit "...siche mangiando et comedendo quella anima sia beata. Amen.”

6. ff. 20-20' [Dicta Leonis Papae et S. Bernardi]

7. ff. 21-21' [Orationes ad S. Sebastianum contra pestem]

a.) f. 21 „Antiphona” (r.)
f. 21 incipit „O, beate Sebastiane, miles beatissime cuius precibus tota patriae Longobardiae fuit liberata...”

(Cf.: Leroquais, V.: *Les Livres d'heures manuscrits de la Bibliothèque nationale II.*, Paris, 1927, 81.)

b.) f. 21 „Oratio” (r.)
f. 21 incipit „Propitiare quaesumus, omnipotens deus, fidelibus tuis immensam clementiam...”

c.) ff. 21-21'
f. 21 incipit „Alia antiphona”
"Adleta sebastiane sagiptis (!)..."

d.) f. 21' „Alia oratio”
f. 21' incipit „Deus, cuius preventus beatus sebastianus...”

e.) f. 21' „Oratio”
f. 21' incipit „Largire quaesumus, domine, beatuae mariae semper virginis...”

f.) f. 21' „Oratio”
f. 21' incipit „Omnipotens sempiternae deus, qui meritum...”

g.) f. 21' „Oratio”
f. 21' incipit „Perpetuum nobis, domine, tuae miseracionis...”

ff. 21' hic folia nonnulla desiderare videntur

8.) ff. 22-24' [Prosper Aquitanus: Epigrammata ex sententiis sancti Augustini]

f. 22 incipit „Cum deus exerta peccantes verberat ira...” (Epigramma 5.)
f. 24' desinit "...hoc sursum est dignum ire qui inde venit." (Epigramma 54.)

(Selectio tantum est et continet Epigrammata 5-7; 9-10; 12; 14-28; 54. Ed.: PL 51,

9. ff. 25-28'

a.) f. 25

f. 25 incipit

f. 33 desinit

[Ps.-Bernhardus (Oglerius de Locedio): De planctu Marie]

„Sermo sive meditatio in conceptione Beatae Mariae Virginis” (r.)

„Audistis filiae Ierusalem quod Gabriel Ioseph sponso mundi reginae dixerit...”

„...tu mihi sponsus, tu mihi filius, tu mihi omnia.”

(Ed.: Adriani, G. B. (ed.): *Beati Oglerii de Tridonio...Opera*. Torino 1873, 76-84. Cf. Barré, H.: Le Planctus Mariae attribué a St. Bernard, *Revue d'ascétique et de mystique*, 28 (1952), 243-266 et de Vries, K. C. J. W.: *De Mariaklachten*. Zwolle, 1964, 277-286. et CPPM II. 3092c.)

b.) ff. 33-40

f. 33 incipit

f. 40 desinit

„Alia meditatio”

„Orbor patre, viduor sponso desolor prole omnia perdo...”

„...totam uitam meam et resurrectionem meam Tu sis benedicta in eternum et ultra cum Ihesu filio tuo dulcissimo Qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat in secula seculorum. Amen.”

(Haec meditatio „alia” contiunatio tantum textus praecedentis est, cf. ed. Adriani, G. B. (ed.): *Beati Oglerii de Tridonio...Opera*. Torino 1873, 84-90. PL 182, 1136-1142.)

10.) ff. 40-41'

f. 40

f. 40 incipit

f. 41' desinit

[Vita metrica S. Hieronymi]

„Incipit uita sanctissimi Ieronimus (!) magnus atque preclarus (!).” (r.)

„Surgens ingrederis quisquis sacra limina supplex...”

„...Numina pro populo supplice fundo preces. Deo gracias. Amen.”

„Explicit Ieronimi beati vita.”

11. ff. 41'-58'

f. 41'

f. 41' incipit

f. 47

f. 58'

f. 59 desinit

Nicolaus de Albicis (Albizzi) de Florentia: De felici transitu.

„Verba domini Eusebii Monensis (Modenensis) prioris Sanctae Iustinae Paduanae de felici transitu.”

„Quae mihi his diebus relata ac deinde solerti habita inquisitione connota sunt a me de ueneratione et indulgentijs huius sanctissimae ecclesiae sanctae Iustinae Paduanae ubi cepit et permanet sancta religio sancti benedicti meritis sanctorum in ipsa ecclesia quiescentium ...”

notitia de cometa a. 1456. visa

„...et ego domnus Nicolaus de Albicis de Florentia nunc inutilis decanus Sanctae Iustinae...”

„...et audiuimus mirabilia hodie et est finis deo gratias.”

12. ff. 59-59'

f. 59 incipit

f. 59' desinit

[Epistola Lentuli]

„Apparuit temporibus nostris et aduc est homo magnae virtutis...”

„...spetiosus inter filios hominum.”

(Cf. ed.: Dobschütz, E. (ed.): *Christusbilder. Untersuchungen zur Christlichen Legende*. (TU 18) Leipzig 1899, 319** Cf. etiam. Cod. Lat. 17, f. 172' et 59, f. 269')

13. ff. 59'-71'

[Notae diversae asceticae]

- 14. ff. 71'-79'**
 f. 71 incipit
 f. 79' desinit
- [Haeresis post transitum S. Hieronymi orta]**
 „Da poi la morte del glorioso hyeronimo se leuo nelli greci...”
 „...la beata gloria nella quale stay tu collo eterno dio el qua (!) uiui et regna in secula seculorum Amen.”
- ff. 80-81' vacant
- 15. ff. 82-158**
 f. 82 initium deest
 f. 158 desinit
- [Thomas de Hibernia: Manipulus florum - extractata]**
 „...et pretii maioris inquirant multum...” (Abstinentia)
 „...tibi nihil incipit inter omnia. Finis” (Christus)
- (Ed.: www.manipulusflorum.com)
- 16. ff.158-172**
- [Humbertus de Romanis: Epistola de ribus votis substantialibus religiosorum]**
- a.) ff. 158-166**
 f. 158 incipit
 f. 166 desinit
- „Extractum de quadam epistola magistri Ordinis Praedicatorum. Ortatio ad obedientiam.
 „Diligenti studio fratres karissimi sattagemus...”
 „...si humilitatis sinceritas ammictatur.”
- (Ed.: Berthier, J. J.: *B. Humberti de Romanis opera de vita regulari*. I. 1956, 2-41. Cf. Kaeppli Nr. 2021. Versio similis reperitur Fulda: Hessische Landesbibliothek: Aa 114, ff. 75v-89r – Hausmann, R.: *Die theologischen Handschriften der Hessischen Landesbibliothek Fulda bis zum Jahr 1600. Codices Bonifatiani 1-3, Aa 1-145a*. Wiesbaden, 1992 229.)
- b.) ff. 166-172**
- [Dicta patrum de humilitate]**
- f. 172-172' vacant
- 17. ff. 173-188'**
 f. 173 incipit
 f. 188' desinit
- [Notae de humilitate ex patribus et auctoribus excerptae]**
 „Ex meditationibus Beati Bernardi ad Gotifredum et de Regum...et aliunde”
 „Humilitas est virtus, qua homo veracissima sui cognitione sibi ipsi vilescit...”
 „...de abbate arsenio qui tempore archadii senioris in palatio principis fuit.”
- 18. ff. 183-192'**
 f. 183 incipit
 f. 192' desinit
- [Sermo de pessimo statu nostro]**
 „Cogitanti mihi de moribus vita et conversatione nostra ...”
 „...rogemus quoque dominum nostrum ut non faciat nobis secundum peccata nostra etc.”
- f. 195 desinit „...quatenus eorum patrocinii protecti ad superna polorum gaudia pervenire valeamus.”
- 19. ff. 192'-198**
- [Notae diversae]**

- a.) ff. 192'-193 [Dicta Sancti Francisci]
- b.) ff. 193-195 [Dicta ex Scipura sacra]
- c.) f. 195-196' „Ex vita Hilarii”
 f. 195 incipit „Fili karissimi scitis, quod beatus Jacob...”
 f. 196' desinit „...haereditatem cum omnibus sanctis ipsi gloria in saecula saeculoru.
 Amen.”
- (Vere ex *Vita Severini*, PL 62, 1195-1196.)
- d.) ff. 196'-198 „Gregorius in omelia super evangelium secundum Marcum”
 f. 196' incipit „Iudicium si est misericordia erit...”
 f. 198 desinit „...sanctus id est mundus.”
- f. 198' vacat
20. ff. 199-212' [Ps.-Beda Venerabilis] **Jacobus Mediolanensis de Fabriano: De contemplatione Dominicae Passionis 1.**
 f. 199 incipit „Primo igitur a completorio est incipiendum ...”
 f. 212' desinit „...et recomendabis me sibi amore eiusdem domini nostri Ihesu Christi qui vivit et regnat in saecula saeculum. Amen.”
- (Ed.: PL 94, 562-567. Cf. CPPM II, 3084, 3187, Cf. Wilmart, A.: Le grand poeme Bonaventurien sur les sept paroles du Christ en croix, *Revue Bénédictine* 47 (1935), 235-278: 269-270. etiam Cod. Lat.127, 5-20', prologus autem operis hic desideratur.)
21. ff. 212'-219' [Tractatus de passione Christi]
 f. 212' incipit „Omnes qui Ihesum amatis et flere desideratis...”
 f. 219' desinit „...possimus possidere tuum magnum praemium.”
22. ff. 219'-260' [Ps.-Bonaventura (Jacobus de Mediolano): Stimulus amoris]
 f. 219' incipit „Currite gentes undique et miremini...”
 f. 260' desinit „...cum sponso in cubiculo collocatur sed o betaum ore(?)”
- (Ed.: Bibliotheca Franciscana ascetica. 3, Quracchi 1905, 1-129. Cf. Eisermann, F.: „Stimulus amoris”: *Inhalt, lateinische Überlieferung, deutsche Übersetzungen, Rezeption*. Tübingen 2001.)
- 23 f. 261 [Absolutio peccatorum]
- ff. 261'-268' vacant
24. ff. 269-299' [Bonaventura: Lignum vitae]
 f. 269 „Incipit meditatio fratris bonaventure de ordine minorum super arborem crucis”
 f. 269 incipit „Christo crucifixus sum cruci (Gal 2,19) – Verus Dei cultor Christique discipulus...”
 f. 299' desinit „...decus et imperium per infinita secula saeculorum. Amen.”
 „τελος”

(Ed.: Quaracchi VIII, 68-86.)

- f. 299' „Orate aliquando pro scriptore misero peccatore.”
ff. 300-300' vacant

Cod. 129. (=Cod. Lat. 129)

B r e v i a r i u m F r a n c o – R o m a n u m (f r a g m e n t u m)

Cod. membr. — S. XIII/2. — Binae columnae — 140 x 190 mm — ff. 23 — *Compact.*: Corio albo moderno tectus. Restauratus a. 2001. — *Scriptura*: Gothica textualis formata fracta s. XIII/2. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et caeruleae parum ornatae, more Gallicorum manuscritorum invicem excipientes. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: Indole scripturae et ornamentorum videtur esse Gallica. — *Possessor*: non apparet. Ab a. 1959. Bibliotheca Universitatis, cf. Tóth (1973), 32.

- ff. 1-23' **Breviarium Franco-Romanum**
(non secundum usum Curiae Romanae)

De Tempore

A Homilia Dominicae XIV usque ad Homiliam Dominicae XXV post Trinitatem, lectiones, responsoria, antiphonae ad Benedictus et Magnificat, orationes et capitula ad Laudes, Vesperas singulis Dominicis propria.

Cod. 130. (=Cod. Lat. 130)

M. T. CICERO: D e o f f i c i i s (f r a g m e n t u m)

Cod. membr. — S. XV/1. — unica columna — 125 x 190 mm — ff. 8 — *Compact.*: Corio albo moderno tectus. Restauratus a. 2002. (Pannonius Műhely) — *Scriptura*: Humanistica cursiva textualis s. XV/1. Manus unica. — *Ornamenta*: Litterarum initialium spatia illuminanda relicta sunt vacua. — *Scriptor*: Non notatur. — *Provenientia*: videtur esse Italica. — *Possessor*: Non apparet. Ab a. 1959. Bibliotheca Universitatis, cf. Tóth (1973), 32.

- ff. 1-8' [M. T. Cicero: De officiis I. 1-28]
f. 1 incipit „Quamquam te, Marce fili, annum iam audientem...”
f. 8' desinit „...noceant iniuria, in alterum.”

f. 8'

in margine inferiore: reclamans "peccando".

(Ed.: Klotz, R. (ed.): *M. Tullii Ciceronis... Liber de officiis*. Lipsiae 1871, 1-10.)

Cod. 131.(=Cod. Lat. 131)

(ante: A 142)

F o r m u l a r i u m O E S P

Cod. chart. — 1533/1540-s. XVII. — unica columna — ff. 142 — *Compact.*: charta grossa s. XIX. — *Scriptura*: Scriptura gothica currens notularis sed manus diversae. Manus prima scripsit maximam partem formularum; maus 2: ff. 35-38'; 43-43' humanistica cursiva currens. Notas posteriores manus tardiores, litteris plerumque posthumanisticis inserebant. — *Ornamenta*: Nulla. — *Provenientia*: Hungaria. — *Possessor*: Tempore Josephi II (1780-90) videtur adhuc esse officium prioris generalis Paulinorum post abolitionem ordinis in s. XVIII. exeunte Bibliotheca Universitatis. — *Bibliographia*: Benger, N.: *Annales OESP*. II. Posonii 1743, 181-187; Fejér G.: *Iurium ac libertatum religionis et ecclesiae Catholicae codicillus diplomaticus*. Budae 1847, 52-55.; Dézsi L.: *Szent Ágoston reguláinak magyr fordítása Coelius (Bánffy) Gergelytől*. Budapest 1900, 41-45. Hervay F. (ed.): *Vitae fratrum eremitarum Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae*. Budapest 1988, 16-17. Romhányi B.: Pálos gazdálkodás a 15-16. században, *Századok* 141 (2007), 299-351.; Sarbak G.: Pálosaink írásbelisége a középkor végén, *Vigilia* 66 (2001), 112-119.

1. ff. I-VII et 1
Alphabetum

[Tabula formularum secundum genera illarum in

disposita]

„Absolucionalis, Commendaticia, Consolatoria, Correpcionalis, Confraternalis, Credencialis, Dehortatoria, Depositionalis, Donacio, Exhortatoria, Excusatoria, Graciarum actionalis, Invitatoria, Libertalis, Locationalis, Litteralis, Mutualis, Nouiciorum, Persuasiva, Preceptorialis, Procuratoria, Quitancia seu expeditoria, Saluus conductus, Supplicatoria summo pontifici, Supplicatoria Imperatori, Supplicatoria cardinali, Supplicatoria Regi (Polonie, Hungarie), Supplicatoria ad Reginam, Supplicatio ad Dominum Palatinum, Supplicatio Archiepiscopo Strigoniensi, Supplicatio Episcopo, Supplicatio ad Vicarium secularem (Episcopalem), Ad prepositum seu Archidiaconum, Ad abbatem seu prepositum (praemonstratensem), Fautoribus et patronis dominis, Supplicatoria ad priorem generalem, Pro vicarijs mortuis, Vicarijs a priore generali, Super Vinearum vendicionem, Visitoribus litere Auctoritatis.”

2. f. VI'-1
a. f. VI'

[Formulae literarum]

„Confratres ordinis nostri ad huc superviventes de quibus et de alijs viuis et mortuis secundum confraternales litteras et obligationum ordinis recorderi conscientiose oportet Illustr. et Revmus. D. Demetrius Napragi Archiepiscopus. Collocensis [1610-19], Reverendissimus D. Petrus Domitrovics episcopus Zagradiensis [1613-1629], Generosus et Magnificus D. Joannes Lippai Personalis presenciae Regiae Maiestatis, Reverendissimus D. Paulus Daudid episcopus Tininiensis [1610-25],

Generosus D. Nicolaus Mahenics, Generosus D. Nicolaus Feringer.
Protonotarius Apostolicus" (m. s. XVII in.)

ff. VII-VII'

vacat

b. f. 1

„Feria quinta post Cenam in domo diffinitoria In Latino”

"Fratres in cristo dilecti cum solito More s. ordinis Nostri gratia sancte visitacionis Vestra adplicuissemus Monasteria officiosa charitate et Reuerencia amplecti dignati estis Et nunc uidelicet sancte obediencie sale pareretis (!)" caetera desunt.

f. 1'

vacat

4. ff. 2-5

[Notae variae]

a. f. 2

[Nota fr. Johannis Zaicz prioris gen. (1611-1628) de electione sua, die 16 Aug 1611, immediate sequendo fr. Simonem (Bratulich) priorem generalem et episcopm Zagrabiensem]

f. 2 incipit

„Et primi istius sui Capituli Generalis acta huic libro ascribi et mandari fecit ut sequitur Fr. Joannes Prior generalis. Manu propria."

(Acta haec in hoc libro descripta non fuerunt.)

ff. 2'-4

vacant

b. ff. 4'-5

Prioris provincialis OESP. per Poloniam et Silesiam ad apostatam eiusdem ordinis canonica monitio. (m. s. XVII/XVIII)

ff. 5-6'

vacant

5. f. 7-46'

Formularium OESP

a. ff. 7-34'

[Litterae ad clericales personas]

f. 7 initium deest
incipit

„...moestia repausaturos secure et honorifice..."

f. 34'

„...praesentium tenore peritem et competentem reddo.

ff. 11-12: „Reverendissimo Domino Cardinali tituli Sanctorum Quattuor Coronatorum domino ac protectori Sacri Ordinis nostri semper obseruando" Card. Protector hic erat Antonius Pucci, titulum SS. IV Coron. annis 1531-1541 possidens. V. etiam 115/II-45.; f. 12': „Reverendissimo Domino philippo de Senis fautori ordinis."; f. 13: Ad reverendissimum Patrem Petrum [Tomicki 1523-1535 vel Gomrat, 1538-1541] dei gracia Episcopum Cracoviensem"

[Additamentum 1.]

a. ff. 35-38'
et ff. 43-43'

[Epistolare commercium inter Gregorium de Simontornia Lutheranismi fautorem et Fr. Gregorium OESP.]

"Gregorius de Simontornia Lutheranus Fratri Gregorio Collegae R(everendi) P(atris) scribit" 1534. (alia manu)

(Ed.: *Egyháztörténeti Emlékek a magyarországi hitújítás korából - Monumenta Ecclesiastica Tempora Innovatae Religionis Illustrata*. II, Budapest 1904, 312-318, Révész I.: *Simontornyai Gergely, ösméretlen magyar reformátor 1534-ből*. Sárospataki Füzetek 1864/II, 585-594. Cf. Hervay, F.: *A magyarországi kolostorok pusztulása a 16. század közepén és a reformáció*. In: Fabinyi T. (ed.): *Tanulmányok a lutheri reformáció történetéből*. Budapest 1984, 187-188.)

- b.** ff. 44-45' Litterae confraternales
- ff. 46-46' **[Additamentum 2.]**
Littera Simonis [Bratulich] ad Joannem Opatonium (manu s. XVII.)
- b.** ff. 39-42' [Formularium – Litterae ad saeculares personas]
(Quaternio non in ordine compactus est)
- f. 39 incipit „Litterae ad saeculares personas. Primo ad imperatorem: Invictissime princeps...”
- f. 42' desinit „...quem et felicissime valere optamus.”
- c.** ff. 47-54' [Formularium: Litterae confraternales (continuatio)]
- f. 47 incipit „Confraternalis testamentaria super missarum susceptionem...”
- f. 54' desinit „...duximus competentem datum.”
- d.** ff. 55-64' [Formularium: Litterae ad saeculares personas mittendae per reverendum patrem priorem generalem... primo ad imperatorem]
- f. 55 incipit „Gratiarum actionalis ad imperatorem cum nova supplicatione...”
- f. 64' desinit „...vestrum est praevidere salutem vestrae, valete feliciter.”
- e.** ff. 65-71' [Formularium: Litterae ad solius ordinis negotia pertinentiae]
- f. 65 incipit „litterae prioris generalis ad vicarios et priores ac subditos in variis provinciis transmittendae...”
- f. 71' desinit „Johannes presbyter ortus de Wyhel plenarie de omni practica doceret...”
- ff- 72-72' vacant
- f.** ff. 73-88' [Formularium: Litterae supplicatoriae]
- f. 73 incipit „Supplicatoria ad dominum pontificem pro rehabenda domo per ipsum ablata...”
- f. 88' desinit „...favorabiliter duximus concedendas datum etc.”
- „Finis anno Domini 1533. Memento mei pater reverende”
- 6.** ff. 89-
a. ff. 89-91' **[Additamenta varia]**
Litterae supplicatoriae ex s. XVII.
- b.** ff. 91'-92 Litterae Fr. Simonis Bratulich el. ep. Sirmiensis et prioris gen. OESP.
(prior gen. 1595-1611, ep. Sirmien. 1601-1604].
- f. 92' vacat

- c. f. 93   Posonii a. 1628 – „In defalcatione Andreae... rat. Bonorum Monasteriorum vyhely (Sátoraljaújhely) Laad (Sajólád), Dios Gior (Diósgyőr) et Szent Lelek coram Personali Praesentia Suae Sacratissimae Maiestatis 1 Apr 1631 Thalleros Imperiales Quadringentos singulos per Florenum 1 et denarios vngaricales 20... Fr. Gregorius Stamphensis Vicarius Thallensis (Vallis B-M. V. - Marien-Thall) Comissarium Gen. O. S. Pauli primi Heremite."
- f. 94   vacat
- d. f. 94'   „Comfirmatio provincialis” [Poloniae]
- ff. 95-96   vacant
- e. ff. 96'-97'   „Litterae confraternitatis”
- f. ff. 97'-98'   „Litterae quibus ab excommunicatione liberatur”
- ff. 99-141 et   vacant
7. ff. 141'-142'   **[Notae variae]**
a. f. 141'   Notae ex Horologio Principum et ex Hieronymo
- f. 142   vacat
- b. f. 142'   Notae ex Horologio principum, patribus, et Plauto [Poenulus]

Cod. 132. (=Cod. Lat. 132)

Liber Collectarius Canonissarum Ordinis S. Victoris

Cod. membr. — S. XVI/1. — unica columna — 229 x 198 mm — ff. 47— *Compact.*: Olim: membranacea coeva. Inscriptio: m. s. XVII „*Rituel Collectaire 1660.*”; a. quide, 2002. restauratus et novo compactura alba mebranacea praeditus (Pannonius Mühely) — *Scriptura*: Gothica bastarda, manus unica, s. XVI/1.; adnotationes marginales s. XVII. partim Gallice (ff. 12'; 13'; 15; 28') — *Ornamenta*: Litterae initiales rubrae et grisei coloris, tituli et rubricae rubro. — *Provenientia*: Normandia. Cf. f. 37', quo in professione novitiarum notatur Eccl. B. M. V. de Nova Planta „iuxta pontem rohardi”, quae est Pont Rouard in Normandia, canonissarum Ordinis S. Victoris abbatia. Cf. Cf. Cottineau, L. H.: *Répertoire topo-bibliographique des abbayes et prieurés*. II, Macon 1939, col. 2336-2337. — *Possessor*: Tamás Dolnay, qui a. 1953. Bibliothecae Universitatis vendidit. — *Bibliographia*: Radó (1973), 434-435.

1. ff. 1-26   **[Collectae ad officium iuxta usum S. Victoris]**
a. ff. 1-10'   Collectae de Tempore incipiendo ad Vesperas Feriae VI post Dominicam III Quadragesimae usque ad Dominicam XXVI post Trinitatem.

- b.** ff. 11-21' Collectae de Sanctis tantum a Vigilia S. Johannis Bapt. ad orationem in commemoratione animarum.
- (f. 12': S. Victoris oratio; f. 13: Ss. Christophori et Cucufati; f. 13: S. Judoci; f. 17: Audoeni ep.; f. 18: Audomari ep.; f. 19: (1 Oct) Germani Vedasti et Bauonis; f. 20: Auree v.; f. 20'-21': Maglorij ep.)
- c.** ff. 22-26 Collectae de Communi Sanctorum. Prima est oratio de apostolis ad Tertiam et ultima de virginibus ad Nonam. Sequuntur "orationes in suffragijs". Orationes S. Victoris et S. Augustini.
- d.** ff. 26-29 Preces in Officio de Domina, ad Primam et ad Completorium.
- 2.** ff. 29'-47' **Benedictiones, Professio, Litaniae SS., Sepultura.**
- a.** ff. 29'-36 Benedictiones et preces
- f. 29: „ante lectiones dicendae”; f. 29': „salis et aquae lustralis”; f. 30: „aquae”; f. 31: „post aspersionem aquae”; f. 32: „benedictio cereorum”; f. 32: „cinerum in capite ieiunii”; f. 32': „Absolutio in Capite Ieiunii et in Coena Domini”; f. 34': „Benedictio Palmarum in Dominica Palmarum”; f. 35: „benedictio ignis in vigilia Paschae”; f. 35: „benedictio pomorum in die S. Jacobi”; f. 35': „benedictio uvarum in die S. Xisti”; f. 36: „Ad lectionem mensae”; f. 36: „ad quindecim gradus ad Matutinas”; f. 36': „ppost lectionem martyrologii”; f. 36': „in cpitulo post primas”.
- b.** ff. 37'-39 „Professio novitiarum”
- f. 39 Hymnus "Salva redemptor plasma tuum... "
- c.** ff. 39-40' Modus inungendi infirmam.
- d.** ff. 40-45 „Incipiunt magnae Letaniae dicendae in Processione”
- (Victor, Euscianus cum soc., S. Augustinus ij., Brixius, Audomarus, Maximus, Vedastus, Gangericus, Guillelmus [abbas can. O. S. Vict.] Venantius, Maxelandis, Aldegundis, Waldetrudis). Invocationes ad S. Dominicum et S. Annam calamo obductae.)
- e.** ff. 45'-46' „Commendationes pro defunctis faciende” que incipunt cum Responsorio "Subvenite".
- f.** ff. 47-47' Ritus sepulturae.

Cod. 133. (=Cod. Lat. 133)

L i b e r C o m p u t u s N u r e n b e r g e n s i s

Cod. chart. — s. XV/1. — 215 x 155 mm — ff. 13 (f. n. o.) — *Compact.*: Charta grossa moderna (s. XIX.) — *Scriptura*: Gothica cursiva notularis. Manus unica. — *Scriptor*: Non notatur. — *Ornamenta*: Litterae initiales virides et rubrae, cum nonnullis imaginibus astroloicis coloribus pictis. — *Provenientia*: Germania, Nürnberg (?) — *Possessor*: Fekecs Gábor, qui a. 1964 Bibliothecae Universitatis vendidit.

- ff. 1-12   **„Primus liber computi Nurenbergensis”**
f. 1   incipit   „Iste liber cuius subiectum est ille terminus tempus secundum motum
solis et lune...”
f. 13’   desinit   „...quere intervallum sub 2a [...?] dominicali et non sub prima.”

(Ed.: Hain 5597-5600, GW 7277-7279; Cf. Zinner, E.: Verzeichnis der astronomischen Handschriften des deutschen Kulturgebietes. München 1925)

Cod. 134. (=Cod. Lat. 134)

C o l l e c t i o h u m a n i s t i c a

Cod. chart. — s. XV/2. — 131 x 150 mm — ff. 218 (f. n. o.) — *Compact.*: Charta grossa moderna restaurata. — *Scriptura*: Humanistica textualis formata. Manus unica. — *Scriptor*: Non notatur. — *Ornamenta*: Litterae initiales simplices rubrae et caeruleae. — *Provenientia*: Italia. — *Possessor*: Szabó László, qui a. 1967. Bibliothecae Universitatis vendidit.

1. ff. 1-19   **[Ps.-Crates Thebanus: Epistulae cynicae translatum per
Athanasium Constantinopolitanum]**
a. ff. 1-3   [Prologus]
f. 1   „Athanasius Constantimopolitanus Arhiensis abbas ad divum
principem Carolum Aragonum primogenitum”
f. 1   incipit   „Quom superioribus diebus me illustrissime princeps Panormum cum
tuis litteris...”
f. 3   desinit   „...animo quieto complura greca latina effiam.”

f. 3   [Textus]
      incipit   „Crates sociis foelicitatem. Fugite non solum fines malorum...”
f. 13’   desinit   „...foelicem dicimus esse.”

(Ed.: GW 7819, Cf. Hercher, R. (ed.): *Epistolographi Graeci*. Paris 1873, 208-217.)

2. ff. 13’-14   **[Epistola Aristotelis ad Theophrastum]**
      „Aristophanes (sic!) Theophrasto foeliciter.”

f. 13 incipit „Brevis iniuria levior solet esse...”
f. 14 desinit „...constantique animi est;”

(Cf. Hercher, R. (ed.): *Epistolographi Graeci*. Paris 1873, 174.)

3. f. 14 **[Epistola Heracliti ad Darium regem]**
„Heraclitus Dario regi Persarum foeliciter.”
f. 14 incipit „Homines qui terreneis se rebus dederunt...”
f. 14 desinit „...sponte mea contentus sim;”

(Cf. Hercher, R. (ed.): *Epistolographi Graeci*. Paris 1873, 280.)

4. ff. 14'-16 **[Petrus Marcellus(?): Orationes]**
a.) f. 14' „Aeschinis oratio in senatum (sic!) Atheniense”
f. 14' incipit „Reminiscor, Athenienses, Alexandrum hac nostra in urbe...”
f. 14' desinit „...supplicesque invenerit;”

(Ed.: Sabbadini, R.: Antonio da Romagno e Pietro Marcello. *Nuovo Archivio Veneto* NS 30 (1915), 241. Cf. Bertalot, L.: Uno Zibaldone umanistico latino del Quattrocento a Parma, " *La Bibliofilia* 38 (1936), 77. num. 9.)

b.) f. 14' „Consules Ro[mani] s[alutem] d[icunt] Pyrrho regi”
f. 14' incipit „Nos pro tuo iniuriis continuo animo strenuo...”
f. 15 desinit „...Tu nisi caves iacebis; Vale;”

(Vere ex Gellio: *Noctes Atticae* III, 8, 8. Ed.: Hosius C.(ed.): *Gelli Noctes Atticae*. Leipzig 1903, 157-158.)

c.) f. 15 „Philippus Aristoteli s[alutem] d[icit]”
f. 15 incipit „Filium mihi genitum scito: quod equidem diis gratiam habeo...”
f. 15 desinit „...istarum susceptione. Vale.”

(Vere ex Gellio: *Noctes Atticae* IX, 3, 5. Ed.: Hosius, C. (ed.): *Auli Gelli Noctes Atticae*. Leipzig 1903, 313. Cf. Bertalot, L.: Uno Zibaldone umanistico latino del Quattrocento a Parma, " *La Bibliofilia* 38 (1936), 78. num. 15.)

d.) ff. 15'-16 „Senatui populoque Romano Marcus Cicero se civem(?)”
f. 15' incipit „Quia strenua res tam domi quam foris cunctos...”
f. 16 desinit „...non satis validos oberro; Finis”

e.) f. 16 „Caius Fabricius et Q. Curius Pirrho regi s[alutem]”
f. 16 incipit „Neque amicorum neque hostium foelis existimator...”
f. 16 desinit „...contendisse, nisi non caves iacebis;”

(Vere ex Plutarcho (Pyrrhus) secundum translationem Leonardi Bruni. Cf. Bertalot, L.: Uno Zibaldone umanistico latino del Quattrocento a Parma, " *La Bibliofilia* 38 (1936), 78-79. num. 17.)

5. f. 16' **[Franciscus Aretinus: Epistula ad Franciscum Pellatum]**
f. 16' incipit „Franciscus Aretinus Francisco Patavino iurisconsulto s[alutem] d[icit].
Scripsisti ad me Francisce Patavine vir eximie ut epistolas phalaridis...”
f. 16' desinit „...non amplius formidabo. Vale;”

(Ed.: Hain 12879, 12880, 12895, folium ultimum. Cf. etiam Messina M.: Francesco Accolti di Arezzo. *Rinascimento* 1 (1950), 303.)

6. ff. 17-80'
a. ff. 17-20'

[Ps.-Phalaris: Epistulae translatum per Franciscum Aretinum]

[Prologus]

„Francisci Aretini Phalaridis tyranni Agrigentini epistolas ad illustrem principem Maletestam novellum de maletestis proemium foeliciter incipit.”

f. 17 incipit
f. 20' desinit

„Vellem maletesta novelle princeps illustris...”

„...ad prestantiam tuam mittam. Sed iam Phalarim audiamus.”

(Sequentia epistolarum: Ep. 1; 71; 70; 21; 84; 2; 3; 6; 9; 11; 12; 14; 13; 16; 17; 18; 19; 20; 69; 40; 67; 118; 4; 5; 53; 112; 96; 85; 8; 23; 24; 26; 105; 27; 28-30; 104; 32; 35; 120; 38; 60; 98; 41; 42; 44-51; 55; 56; 74; 77; 95; 110; 75; 148; 137; 81; 86; 87; 83; 117; 90; 97; 99; 100; 101; 102; 89; 34; 106; 124; 107; 114; 111; 25; 62; 37; 59; 125; 126; 10; 123; 130; 132; 133; 134; 138; 139; 39; 140; 119; 122; 66; 115; 116; 113; 82; 136; 127; 128; 141; 43; 142; 143; 135; 131; 80; 121; 109; 94; 92; 108; 88; 93; 145; 146; 147; 22; 63; 78; 144; 79; 65; 103; 15; 31; 33; 54.)

b. f. 78

[Epistula Francisci Aretini ad Alphonsum regem]

„Francisci Aretini ad divum Alphonsum Aragonie regem”

f. 78 incipit
f. 78' desinit

„Quatuor Phalaridis epistolas quas nuper...”

„...libens dedicabo.”

(Sequuntur epistolae: 64; 68; 72; 73.)

(Ed.: *Epistolarum laconicarum atque selectarum farragines duae*. Basileae 1554, 210-342. (Ed. Cf.: Hercher, R. (ed.): *Epistolographi Graeci*. Paris 1873, 409-459, epistulae autem 7; 36; 52, 57; 59; 61; 76 et 91 nostro codice desiderantur.)

7. ff. 81-89
a. ff. 81-81'

[Ps.-Brutus: Epistulae translatae per Theodorum Graecum]

[Prologus]

„Theodorus Grecus Gaspari Peyro s[alutem] p[erpetuam] d[icit]”

f. 81 incipit
f. 81' desinit

„Feci, mi Gaspar, quod a me petisti...”

„...et quia id magni facio: etiam atue etiam rogo. Vale et lege.”

b. ff. 81'-89

[Epistulae]

(Sequentia epistolarum: Ep. 1; 3; 5; 7; 9; 11; 13; 15; 29; 51; 53; 55; 57; 17; 19; 31; 69; 35; 37; 39; 41; 43; 45; 47; 49; 21; 23; 25; 27; 59; 61; 63; 67; 33.)

f. 89

„Finis epistolarum Marci Bruti”

(Cf. Hercher, R. (ed.): *Epistolographi Graeci*. Paris 1873, 477-491, epistulae autem ad Brutum scriptae et illae ex Mithridate ad eum missae in nostro codice desiderantur. Cf. etiam Vat. Barb. Lat. 119, f.f. 74'-80; BN Paris Nouv. Acq. Lat. 1651, ff. 112'-122' et Lockwood, D. P.: *De Rinucio Aretino Graecarum Litterarum Interprete*, "Harvard Studies in Classical Philology" 24 (1913), 78-83.)

- 8. ff. 89'-169'** **[Antonius Beccadelli Panormitanus: De dictis et factis Alphonsi Regis Aragonum]**
- a.) f. 89'** [Prologus]
 f. 89' incipit „Xenophon is, quem Graeci non ab re Musam Atticam vocant...”
 f. 90' desinit „...attendere cantu.”
- b.) ff. 91 -167'** „Alphonsi regis dictorum et factorum memoratu dignorum liber primus incipit fortiter”
 f. 91 incipit „Orabant et quidem suppliciter Ioanne Neapolitanarum reginae oratores...”
 f. 167' desinit „...in postremam partem feriendo defringebat.”
- (Ed.: Chytraeus D. (ed): *De dictis et factis regis Aragonum...Antonii Panormitae*. Rostochii 1589, 19-103.)
- c.) f. 167'-169'** „Alphonsi regis oratio in expeditionem contra Turcos”
 f. 167' incipit "Scio plerosque vestrum demirari, patres conscripti..."
 f. 169' desinit „...confestim suscipere. Auctore.”
 „Alphonsi regis dicta aut facta memoratu digna ab Antonio panormita in hisce commantariis collecta expliciunt.”
- (Ed.: Chytraeus D. (ed): *De dictis et factis regis Aragonum...Antonii Panormitae*. Rostochii 1589, 105-106.)
- d.) ff. 170-177'** [Antonius Beccadelli Panormitanus: Alphonsi regis triumphus]
 „Alphonsi regis triumphus ab Antonio Panormita foeliciter incipit”
 f. 170 incipit „Posteaquam rex cum principibus regni...”
 f. 177' desinit „...advesperascente perductus est.”
- (Ed.: Chytraeus D. (ed): *De dictis et factis regis Aragonum...Antonii Panormitae*. Rostochii 1589, 106-112.)
- e.) ff. 178-181** „In laudem excellentissimi predicti Alphonsi regis oratio”
 f. 178 incipit „Plures in te virtutes esse intellego, rex...”
 f. 181 desinit „...fieri posse cognoscas. Dixi.”
- (Cf. Valencia, Biblioteca Universitaria M 443, ff. 20'-23. Cf. Repullés, M.: *Revista de Archivos* 5 (1875), 53. num. 82.)
- f.) ff. 181-181'** „Leonardi dati pro divo rege Alphonso”
 f. 181 incipit „Rex et martis habes animos et palladis artes...”
 f. 181' desinit „...Alphonsi viva gloria semper erit.”
- (Cf. Bertalot, L.: *Initia humanistica Latina*. I. Tübingen 1985, num. 5335. De auctore (Leonardo Dati /1365-1425/) v. Maillard, J-F – Kecskeméti, J. – Portalier, M.: *L'Europe des humanistes. (XIVe-XVIIe siècles)*. Brepols 1998, 144.)
- 9. ff. 182-210** **[Maffeus Vegius: Philaethes]**
 "Maffei Vegii Laudensis poetae et oratoris praeclarissimi Dyalogus de veritate perdita et a mortalibus lacerata atque fugat ad Eustachium fratrem foeliciter incipit"
- a.) ff. 182-183'** [Prologus]

f. 182 incipit „Maffeus vegius Eustachio fratri salutem. Dum repeterem nuper animo...”
f. 183' desinit „...iudicio meo, sed insanit.”

ff. 183'-210 [Textus]
f. 183' incipit „Quaenam est ut mortalium quae per vasta haec montium...”
f. 210 deinit „...ego te sequor libens.”

(Ed.: Hain 15925-32.)

10. ff. 211-218' [Xenophon: Hieron per Leonardum Aretinum traductum]
f. 211-212' [Prologus]
„Leonardi Aretini ad Nicolaum prefatio in librum Xenophontis de vita tyrannica et privata e Graeco in Latinum traductum incipit foeliciter"
f. 211 incipit „Xenofontis philosophi quendam librum...”
f. 212' desinit „...ausi sumus attingere.”

f. 213-218' [Textus]
f. 213 incipit „Cum ad Hieronem tyrannum Simonides poeta aliquando venisset...”
f. 218 desinit „...nemo tibi inuidebit;”
f. 218' „Leonardi aretini ad Nicolaum de vita tyrannica et privata xenophontis explicit foeliciter.”

(Ed.: Hain 16225-26)

Cod. 135. (=Cod. Lat. 135)

Fragmenta Breviarii Pragensis*

Cod. chart. — s. XV/2 — 205 x 145 mm — ff. 56 et 4 fragmenta minora (f. n. o.) — *Compact.*: Deest — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis. Manus tres — *Scriptor*: Non notatur. — *Ornamenta*: Nulla. — *Provenientia*: Bohemia (?) v. Officium S. Viti patroni ecclesiae Pragensis (ff. 28-28') et series antiphonarum festivitatum, quae ordine Pragensi maxime congruit (Cf. Czagány Zs.: *CAO ECE III/B Praha-Sanctorale, Commune*. Bp. 2002. — *Possessor*: Nescitur.

1. ff. 1-27' [Proprium de tempore: a Dominica Pasche usque ad Dominicam primam post Penthecosten]
f. 1. initium deest
incipit "...Maria Magdalena et altera maria ibant diliculo..."
f. 27' desinit
imperfectum "...existimus quamvis..."

Folia nonnulla desunt

---

* Ex identificatione L. Mezey.

2. ff. 28-52' **[Proprium de sanctis a die 15. Iun. usque ad 19. Nov.]**

ff. 50'-52' **Officium de S. Elisabeth**

(Cf. Radó (1973), 26-27)

Folia nonnulla desunt

3. ff. 53-56

[Appendix]

a.) ff. 53-'

„De Sancta Zophia officium” (mutatur manus, manus 2.)

b.) ff. 54-56

Petrus Venerabilis „Historia de transfiguratione” (mutatur manus, manus 3.)

Cod. 136. (=Cod. Lat. 136)

(Vide: U. Fragm. Lat. 150)

Cod. 137. (=Cod. Lat. 137)

Liber de brevibus sententiis (fragmentum)

Cod. membr. — s. XIV/XV. — 260 x 140 mm. — pp. 26, 1 (f. n. o.) — *Compact.*: Deest. — *Scriptura*: Gothica cursiva currens. Manus unica. Correctiones additionesque marginales ab alia manu. — *Scriptor*: Non notatur. — *Ornamenta*: Nulla. — *Provenientia*: Italia, Bononia. — *Possessor*: Kapsza Kálmánné, quae a. 1958 Bibliothecae Universitatis vendidit.

„Liber de brevibus sententiis”

p. 1. initium
deest

"Humanae mentis est proprium, hoc sibi fieri suspicari, quod facit.
Gregorius 14. mor.

Post p. 17

Quinio una deest.

p. 26

"Vulneris id genus est quod cum sanabile non sit non contrectari (?)
tutius esse puto."

in margine
inferiore

"Istoria est temporum testis, lux veritatis, vite memor, magistra vite,
tullius de oratore 2. Explicet liber de brevibus sententiis, deo gratias.
Amen.

Cod. 138. (=Cod. Lat. 138)

(Codex hic loco ignoto latere videtur)

Cod. 139. (=Cod. Lat. 139)

**NICOLAUS DE LYRA: Postilla litteralis in Vetus Testamentum
(Excerpta)**

Cod. chart. — 1481. — 319 x 210 mm — ff. 84 (f. n. o.) — *Compact.*: Corio tecta, veresimile ex s. XV ex., in Germania (Mainz) facta.* — *Scriptura*: Gothica cursiva textualis, manus duae. — *Scriptor*: Non notatur. — *Ornamenta*: Nulla. — *Nota*: Codex noster libro impresso: Duranti, Gillelmus: *Rationale divinatorum officiorum*. Nürnebrg [Anton Koberger], 1480 (Hain 6483; GW 9121) adglutinatus est. Adglutinatis autem foliis, ordo paginarum valde subversa est. — *Provenientia*: Germania. V. f. 48: "Nutziting", notas de reliquiis sanguinis sancti in Germania asservatis (f. 47'), et possessores in teguminis posteriore parte. — *Possessor*: Nomen primi possessoris (in tegumine interiore parte) erasum est, deinde familia Germanica, cf. in teguminis posteriore parte: "Hedwigis primogenita filia Walpurgis nomine Anno 11(?) die 24 April" ... "ist geboren ... Elisabeth ...". Deinde "Conventus Kecskemetiensis Ordo Minorum Strictae Observantiae Provincia Sanctissimi Salvatoris Anno 1746." Deinde ab a. 1983. Bibliotheca Universitatis.

in teguminis

interiore parte

[Nota de locis Orientis]

incipit

[...illegibile] "Constantinopolim debuit quendam amicum..."

desinit

"...pluvia est etc."

f. 1

in margine

superiore

"Anno domini m^o ccc lxxxj^o"

1. ff. 1-8'

[Postilla in Genesim]

f. 1.

initium deest

incipit

„Et factum est vespere et mane (Gen. 1,5) – quaeritur quare in secunda die non dicitur et vidit deus...”

f. 8'

desinit

„...nimdicitur quia ascendisti ad cubicle patris tui.”

(Cf. Stegmüller, RB 5829.)

2. ff. 9-12'

[Postilla in Exodum]

f. 9

incipit

„Fili Israel creverunt (Ex. 1,7) – Tam hebraei quam mulieres henraeae in quolibet partu pariebant lures pueros...”

f. 12'

desinit

imperfectum

ad verba: „dividitur pro utile et...”

(Cf. Stegmüller, RB 5830.)

---

* Secundum opinionem M. Rozsondai.

3. ff. 13-16   **[Postilla in Daniel (caput 11)]**

- f. 13   incipit
            imperfectum „... Quia circa duo reges...”
f. 16   desinit
            imperfectum „... in fine in ntatione de postillis.”

(Initium huius postillae v. f. 25, cf. Stegmüller RB 5839-40.)

4. ff. 16-21   **[Postilla in Deuteronomium]**

- f. 16   incipit
            „Haec sunt verba quae locutus est Moyses (Deut 1,1) – In genesi
            scribitur separatio fidelis populi ab infidelibus...”
f. 21   desinit
            „... prophetam in veteri lege. Deo gratias.”

(Cf. Stegmüller, RB 5833.)

5. ff. 21'-24   **[Postilla in Josue]**

- f. 21'   incipit
            „Non recedat volumen legis ab ore tuo (Jos 1,8) – Quia josue debebat
            alios docere de lege...”
f. 24   desinit
            „... ista fuisse explicata eis.”

(Cf. Stegmüller, RB 5834.)

f. 24'   vacat

6. ff. 25-36'   **[Postilla in Daniel]**

- f. 25   incipit
            „Descripto superius templo figuratim videndum est de sacerdotibus...”
f. 36'   desinit
            „... subiecta antichristo per libiam quando et ethiopiam transibit.”

(Continuationem postillae huius v. ff. 13-16, cf. Stegmüller, RB 5879-80.)

7. ff. 37-40'   **[Postilla in IV. Regum]**

- f. 37   incipit
            imperfectum „Unus etc. si dominus esset fecerit cataractas in celo aperire (IV. Reg
            7,2) – ita est facit pluvire de celo...”
f. 40'   desinit
            „... in rebellionem nabuchodonosor etc. deo gratias.”

(Initium postillae in Regum v. f. 49, cf. Stegmüller, RB 5840.)

8. a.) ff. 41-46'   **[Postilla in Numeros]**

- f. 41   incipit
            „Metabuntur autem castra ita est disponentur per turmas (Num. 1,52) –
            Est autem turma multitudo xxx bellatorum...”
f. f. 46'   desinit
            „... cultoribus unius veri dei etc. deo gratias.”

(Cf. Stegmüller, RB 5831.)

b.) f. 46'   [Nota de Balaam]

9. ff. 47'-48   **[Nota de quattuor actibus Christi resurgentis]**

- f. 47'   incipit
            „In resurrectione Christi quattuor actus operata est virtus et potentia
            dei...”
f. 48   desinit
            „... in societate dampnatorum.”

(Prima in parte (f. 47' "actus primus") huius notae tractatur de cultu sanguinis sacri.)

in margine
inferiore

„Sanguis abundans, nutziting, de esse vere(?), miraculosus.”

10. ff. 49-72'

[Postilla in Regum I-IV]

f. 49 incipit

"Sciendum tamen quod in populo Israel..."

f. 72' desinit

imperfectum "...in qua erant [...?]"

(Continuationem huius postillae v. ff. 37-40', cf. Stegmüller, RB 5837-40.)

11. ff. 73-75'

[Postilla in Exodum]

f. 73 incipit

imperfectum „Et delectabile itaque alia est ratio...”

f. 75' desinit

„...possent fieri fila.”

(Initium huius postillae v. ff. 9-12, cf. Stegmüller, RB 5830.)

12. ff. 76-81

[Postilla in Leviticum]

f. 76 incipit

„Item sciendum quod aliqua fiebat oblatio...”

f. 81 desinit

„...Vide de hoc plenius in additionibus praedictis.”

(Cf. Stegmüller, RB 5832.)

13. ff. 81'-84

[Postilla in Iudicum]

f. 81' incipit

„Sciendum quod iudices qui rexerunt populum israel...”

f. 84 desinit

„...ut sic peccatum primum prius piniretur quam secundum.”

(Cf. Stegmüller, RB 5835.)

14. ff. 84-'

[Postilla in Ruth]

f. 84 incipit

„Intingue buccellam tuam in aceto (Ruth 2,14) – Acetum in multum resurget...”

f. 84' desinit

„Et tertius fuit iste booz qui genuit obeth ex Ruth.”

(Cf. Stegmüller, RB 5836.)